JOHN GRISHAM

ULTIMUL JURAT

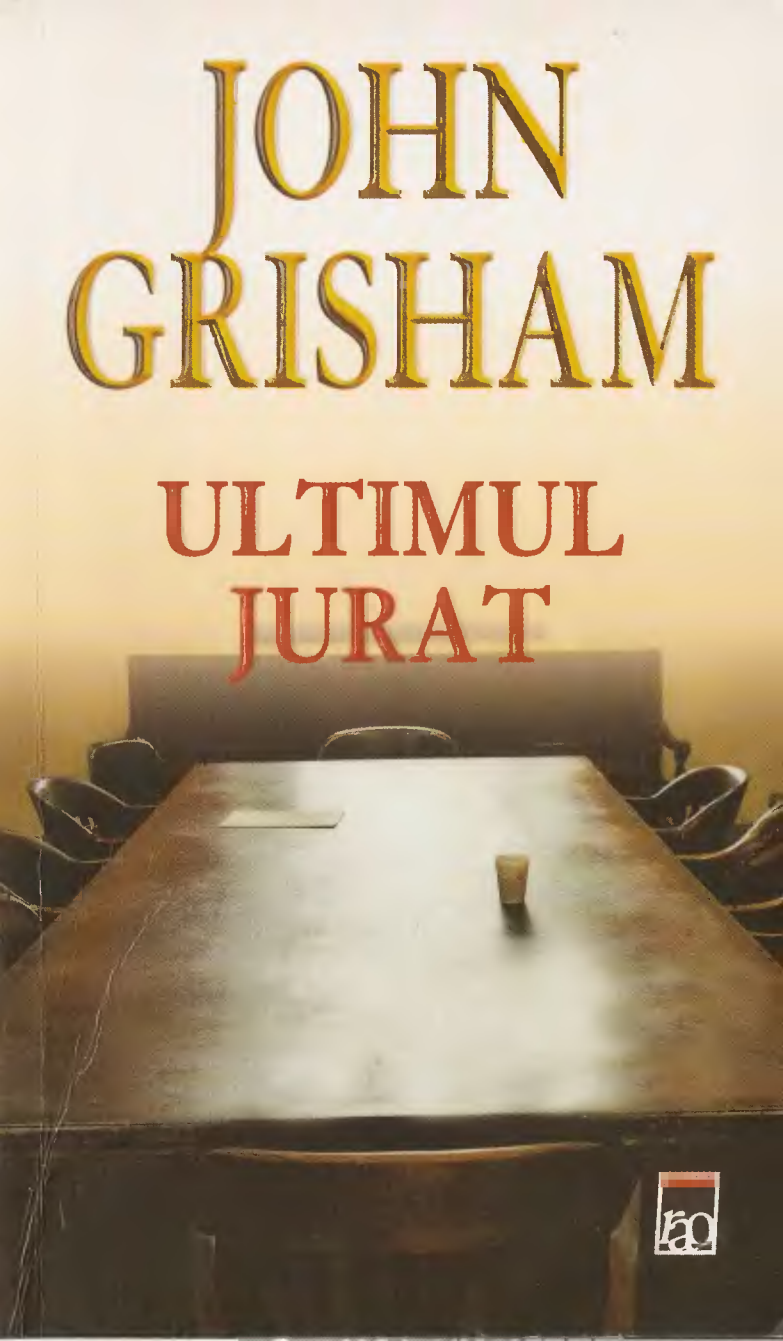

ULTIMUL JURAT

În seria JOHN GRISHAM:

... Şi vreme e ca să ucizi
Firma
Cazul Pelican
Clientul
Camera morţii
Omul care aduce ploaia
Partenerul
Avocatul străzii
Frăţia
Campionul din Arkansas
Moştenitorii
Maestrul

În curînd:
Juriul

JOHN GRISHAM

ULTIMUL JURAT

rao international publishing company

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
GRISHAM, JOHN

Ultimul jurat/ John Grisham; trad.: Bogdan Nicolae Marchidanu
Bucureşti: RAO International Publishing Company, 2005
ISBN 973-576-893-3

I. Marchidanu, Bogdan Nicolae (trad.)

821.111(73)-312.4=135.1

RAO International Publishing Company
Grupul Editorial RAO
Str. Turda nr. 117-119, Bucureşti, România

JOHN GRISHAM
The Last Juror
© 2004 by Belfry Holdings, Inc.
All rights reserved

Traducere din limba engleză
BOGDAN MARCHIDANU

© RAO International Publishing Company, 2005
pentru versiunea în limba română

Tiparul executat de
ALFÖLDI NYOMDA AG
Debrecen, Ungaria

noiembrie 2005

ISBN 973-576-893-3

PARTEA I

1

După zeci de ani de gestionare greşită şi neglijare constantă, *The Ford County Times* a dat faliment în 1970. Proprietarul ziarului, domnişoara Emma Caudle, avea nouăzeci şi trei de ani şi era ţintuită la pat într-un azil din Tupelo. Editorul, fiul ei, Wilson Caudle, în vîrstă de peste şaptezeci de ani, avea o plăcuţă introdusă în cap, amintire a unei răni din Primul Război Mondial. Situată în vîrful frunţii înalte şi bombate, placa era acoperită de un cerc perfect de grefă de piele înnegrită, fapt care îi atrăsese lui Wilson porecla Spot[1] pe care o îndurase întreaga lui viaţă ca adult. Spot a făcut asta. Spot a făcut aia. Spot, aici. Spot, acolo.

Cît fusese mai tînăr, Wilson relatase despre întruniri orăşeneşti, meciuri de fotbal, alegeri, procese, întruniri religioase, tot soiul de activităţi din Ford County. Era un reporter bun, perseverent şi intuitiv. Evident, rana de la cap nu-i afectase capacitatea de a scrie. Numai că, după cel de Al Doilea Război Mondial, placa îşi schimbase poziţia, şi domnul Caudle renunţase să mai scrie altceva în afară de necrologuri. Iubea necrologurile. Le dedica ore întregi. Umplea paragrafe întregi de

[1] „Pată" (n.red.)

proză pasională în care detalia chiar şi viaţa celor mai modeşti locuitori ai ţinutului. Iar moartea unui cetăţean de vază sau foarte bogat constituia un articol de prima pagină, evident semnat de acelaşi domn Caudle. Nu rata niciodată vreun priveghi sau vreo înmormîntare şi nu scria niciodată ceva rău despre cineva. Cu toţii erau glorificaţi după trecerea în nefiinţă. Ford County devenise un loc minunat în care să mori. Iar Spot era un om extrem de popular, chiar dacă era ţicnit de-a binelea.

Singura criză reală din cariera lui jurnalistică a intervenit în 1967, în vremea cînd mişcarea pentru drepturi civile ajunsese în sfîrşit şi în Ford County. Ziarul nu dăduse niciodată dovadă de toleranţă rasială. În paginile lui nu apăreau chipuri de negri, cu excepţia criminalilor cunoscuţi şi a celor bănuiţi. Nici un fel de anunţ de căsătorie între negri. Nici un fel de studenţi merituoşi de culoare sau echipe de base-ball cu negri. În 1967 însă, domnul Caudle a făcut o descoperire senzaţională. S-a trezit într-o dimineaţă cu gîndul că în Ford County mor şi oameni de culoare, iar despre moartea lor nu scria nimeni. Pe domnul Caudle îl aştepta un univers nou şi rodnic de necrologuri, astfel încît a hotărît să pornească pe valurile unui ocean periculos şi necunoscut. Într-o miercuri, pe 8 martie 1967, *Times* a devenit primul săptămînal din Mississippi condus de albi care a publicat necrologul unui negru.

Săptămîna următoare au apărut trei necrologuri despre negri, iar oamenii au început să vorbească. După aproape o lună, publicaţia era deja boicotată prin anulări de abonamente şi neplata anunţurilor publicitare contractate. Domnul Caudle ştia ce se întîmpla, dar era prea impresionat de noul său statut ca să se mai îngrijească de chestiuni triviale precum vînzările şi profitul. La şase săptămîni după acel prim necrolog istoric, el şi-a anunţat noua politică pe prima pagină şi cu caractere de-o şchioapă. A explicat publicului că va tipări orice va avea el chef, iar dacă albilor nu le convenea, atunci nici el nu le va mai scrie necrologurile.

O moarte respectabilă reprezintă o parte importantă a vieții din Mississippi, atît pentru albi, cît și pentru negri, iar gîndul de a pleca pe lumea cealaltă fără a beneficia de strălucirea comentariului de adio al lui Spot însemna prea mult pentru majoritatea albilor. Totodată, întreaga lume știa că era suficient de țicnit ca să-și ducă amenințarea pînă la capăt.

Următoarea ediție a ziarului a fost plină de necrologuri, atît ale albilor, cît și ale negrilor, toate aranjate frumos în ordine alfabetică și fără separare pe rase. Ziarul s-a vîndut ca pîinea caldă. A fost începutul unei scurte perioade de prosperitate.

Falimentul a venit fără să fi fost provocat neapărat de cineva. Capul listei de creditori a fost un furnizor de materiale tipografice din Memphis, căruia ziarul îi datora 60 000 de dolari. Alți creditori nu fuseseră plătiți de șase luni. Iar capacul a fost pus de respectabila Security Bank, care cerea returnarea unui împrumut.

Eu eram proaspăt angajat, dar auzisem zvonurile. Stăteam la un birou în camera din față a sediului publicației și citeam o revistă, cînd o piticanie încălțată cu o pereche de pantofi cu vîrf ascuțit s-a afișat în ușa de la intrare și a întrebat de Wilson Caudle.

– E la morgă, am răspuns eu.

Era o piticanie obraznică. Îi vedeam arma lipită de șold sub bluza boțită de marinar, o armă purtată de așa manieră ca toată lumea să o vadă. Probabil că tipul avea permis, deși în 1970, în Ford County, nu prea era nevoie de așa ceva. De fapt, permisele erau chiar privite chiorîș.

– Am mandat să-i înmînez actele astea, zise el, fluturînd un plic.

N-aveam de gînd să-i sar în ajutor, dar e foarte greu să fii nepoliticos cu un pitic. Chiar dacă acesta are o armă.

– E la morgă, am repetat eu.

– Atunci le las la dumneavoastră, a declarat el.

Deși mă învîrteam pe acolo de mai puțin de două luni și chiar dacă urmasem colegiul în Nord, învățasem temeinic cîteva

lucruri. Ştiam că documentele cu veşti bune nu le erau livrate oamenilor prin mandatar. Erau trimise prin poştă, prin servicii de transport sau livrate personal, dar niciodată prin mandatar. Actele însemnau necazuri, şi eu nu aveam chef de aşa ceva.

– Eu nu iau acele acte, i-am zis, uitîndu-mă în jos.

Legile naturii le cer piticaniilor să fie oameni docili şi neagresivi, iar micuţul meu amic nu făcea excepţie de la regulă. Arma era doar de formă. Omul a aruncat o privire prin încăpere, cu un rînjet pe chip, dar ştia că nu avea pe unde să scoată cămaşa. Cu un gest plin de dramatism, a îndesat plicul înapoi în buzunar şi a cerut să afle:

– Unde e morga?

I-am arătat pe unde să o ia, şi omul a plecat. O oră mai tîrziu, Spot s-a ivit, împiedicîndu-se, în uşă, fluturînd hîrtiile şi lătrînd isteric:

– S-a terminat! S-a terminat!

Continua să se plîngă, în vreme ce i-am luat din mînă petiţia pentru intrare în faliment involuntar. Margaret Wright, secretara lui, şi Hardy, zeţarul, au venit repede din spate şi au încercat să îl consoleze. Spot s-a aşezat pe un scaun, şi-a luat faţa în mîini, şi-a pus coatele pe genunchi şi a început să ofteze amarnic. Eu m-am apucat să citesc petiţia cu glas tare, spre ştiinţa tuturor.

Documentul spunea că domnul Caudle trebuia să compară în termen de o săptămînă în faţa unui judecător din Oxford pentru a se întîlni cu creditorii. Acolo urma să se ia decizia dacă ziarul îşi putea continua activitatea, în vreme ce o persoană mandatată de tribunal avea să lămurească situaţia. Vedeam clar că Margaret şi Hardy erau mai preocupaţi de slujba lor decît de domnul Caudle şi de căderea lui nervoasă, dar au stat alături de el şi l-au bătut încurajator pe umeri.

După ce s-a oprit din plîns, Spot s-a ridicat brusc, şi-a muşcat buza şi a anunţat:

– Trebuie să îi spun mamei.

Noi trei ne-am uitat unii la alţii. Domnişoara Emma Caudle renunţase de ani de zile la această viaţă, dar inima continua să-i bată îndeajuns cît să-i amîne înmormîntarea. Habar nu avea şi nici nu-i mai păsa cu ce o îndopau ca să nu moară; cu atît mai puţin îi mai păsa de Ford County şi de ziar. Era oarbă, surdă şi cîntărea mai puţin de patruzeci de kilograme, iar Spot avea de gînd să discute cu ea despre faliment. În acel moment mi-am dat seama că nici el nu mai trăia în aceeaşi lume cu noi.

A început din nou să se smiorcăie şi a plecat. Şase luni mai tîrziu aveam să-i scriu necrologul.

Pentru că urmasem colegiul şi pentru că ţineam hîrtiile în mînă, Hardy şi Margaret se uitau plini de speranţă la mine, aşteptînd un sfat. Eu eram ziarist, nu avocat, dar le-am spus că voi duce actele la avocatul familiei Caudle. Trebuia să urmăm sfatul acestuia. Cei doi au schiţat un zîmbet şi s-au întors la muncă.

La prînz am cumpărat o cutie de şase cutii de bere de la Quincy's One Stop din Lowtown, zona negrilor din Clanton, şi am pornit la drum în Spitfire-ul meu. Februarie se apropia de sfîrşit, iar afară era neobişnuit de cald, aşa că am apăsat pedala de acceleraţie pînă la fund şi m-am îndreptat spre lac, întrebîndu-mă, pentru a nu ştiu cîta oară, ce naiba căutam eu în Ford County, Mississippi.

Am crescut în Memphis şi am studiat cinci ani jurnalismul la Syracuse, înainte ca bunica mea să se sature să-mi mai plătească educaţia, care se tot lungea. Nu străluceam prin notele obţinute şi mai aveam un an pînă la licenţă. Poate un an şi jumătate. BeeBee, adică bunica mea, se scălda în bani, ura să-i cheltuie, iar după cinci ani şi-a zis că şansa mea de a ajunge cineva a fost îndeajuns finanţată. Am fost extrem de dezamăgit cînd m-a tăiat de la porţie, dar nu m-am plîns, mai ales ei. Eram unicul nepot, şi proprietăţile ei mă aşteptau ca nişte trufandale.

Am studiat jurnalismul mai mult ca o obligație. În primele zile la Syracuse visam să ajung reporter de investigație la *New York Times* sau la *Washington Post*. Voiam să salvez omenirea dînd la iveală acte de corupție, abuzuri asupra mediului înconjurător, cheltuieli guvernamentale nejustificate și nedreptăți suferite de cei neputincioși și oprimați. Mă așteptau premiile Pulitzer. După un an și ceva de vise deșarte, am văzut un film cu un corespondent de presă străin care hălăduia prin lume în căutare de războaie, seducea femei frumoase și, printre picături, își mai găsea timp să scrie și articole cîștigătoare de premii. Tipul vorbea opt limbi și avea barbă, purta bocanci militari și o pereche de pantaloni kaki apretați, de armată, care nu făceau niciodată dungi. Am decis că ăla e genul meu e ziarist. Mi-am lăsat barbă, mi-am cumpărat bocanci și pantaloni kaki, am încercat să învăț germana și mi-am încercat norocul cu cele mai drăguțe fete. Treptat, în vreme ce notele de la cursuri mă aruncau tot mai nemiloase către coada clasei, am devenit tot mai atras de ideea de a lucra pentru un ziar mic de provincie. Nu pot explica o asemenea atracție, cu excepția faptului că în aceea perioadă l-am cunoscut și m-am împrietenit cu Nick Diener. Nick provenea din zona rurală a Indianei, și familia lui deținea de zeci de ani un ziar de provincie relativ prosper. Conducea o Alfa Romeo micuță și cochetă și avea întotdeauna o mulțime de bani la el. Am devenit prieteni foarte buni.

Nick era un student eminent, care s-ar fi descurcat de minune în medicină, avocatură sau inginerie. Singurul lui țel însă era să se întoarcă în Indiana și să conducă afacerea familiei. Chestia asta m-a uimit mereu, pînă ce ne-am îmbătat amîndoi într-o noapte și el s-a apucat să-mi povestească despre sumele de bani pe care le scotea tatăl lui din mica publicație săptămînală cu un tiraj de doar șase mii de exemplare. Mi-a spus că era o mină de aur. Conținea doar știri locale, anunțuri de nuntă, întruniri sociale, știri sportive, poze cu echipe de baschet, cîteva rețete culinare, cîteva anunțuri mortuare și pagini întregi de reclame. Poate și un pic de politică, dar fără chestiuni controversate.

O maşină de făcut bani. Tatăl lui era milionar. Aşa cum spunea Nick, era un soi de jurnalism lejer, fără presiuni, din care banii tîşneau ca dintr-o fîntînă.

Povestea asta m-a pus pe gînduri. După cel de-al patrulea an de colegiu, care ar fi trebuit să fie şi ultimul, dar care, în realitate, nu părea să mă apropie de sfîrşitul facultăţii, mi-am petrecut vara făcînd practică la un mic săptămînal din Ozark Mountains, în Arkansas. Pentru munca prestată primeam doar cîteva parale, dar BeeBee era impresionată că mă angajasem undeva. Îi trimiteam prin poştă în fiecare săptămînă ziarul, din care cel puţin jumătate era scris de mine. Proprietarul, în acelaşi timp editor şi publicist, era un minunat domn în vîrstă, încîntat să aibă la dispoziţie un reporter domic să scrie. Era un om destul de bogat.

După cinci ani de Syracuse, notele mele nu mai puteau fi îndreptate, şi puţul cu bani secase. M-am întors la Memphis, am vizitat-o pe BeeBee, i-am mulţumit pentru efortul financiar depus şi i-am mărturisit că o iubesc. Ea m-a sfătuit să-mi găsesc o slujbă.

În acea vreme, sora lui Wilson Caudle locuia în Memphis. Prin forţa împrejurărilor, cucoana s-a întîlnit cu BeeBee la una din petrecerile amatorilor de ceai fierbinte. După cîteva discuţii telefonice, m-am trezit făcut pachet şi expediat în Clanton, Mississippi, unde Spot mă aştepta nerăbdător. După ce m-a plimbat o oră ca să îmi arate împrejurimile, m-a lăsat să hălăduiesc prin Ford County.

În următoarea ediţie a ziarului a publicat o mică ştire simpatică, însoţită de poza mea, în care îmi anunţa „practica" la *Times*. Ştirea a apărut pe prima pagină. În acele zile nu prea existau cine ştie ce poveşti senzaţionale.

Anunţul conţinea două erori care aveau să mă urmărească ani de zile. Prima şi cea mai puţin importantă era aceea că Syracuse se alăturase Ivy League[1], cel puţin în conformitate cu Spot.

---

[1] Denumire generică pentru mai multe universităţi vechi şi respectabile de pe Coasta de Est a Statelor Unite. (n.tr.)

El şi-a informat tot mai puţin numeroşii săi cititori că îmi făcusem educaţia Ivy League în Syracuse. Abia după o lună de zile cineva mi-a atras atenţia asupra erorii. Începusem să cred că nimeni nu citeşte ziarul sau, mai rău, că aceia care îl citeau erau complet idioţi.

Cea de-a doua eroare mi-a schimbat viaţa. Pe certificatul meu de naştere scria Joyner William Traynor. Pînă la vîrsta de doisprezece ani mi-am bătut la cap părinţii să îmi spună de ce doi oameni presupus inteligenţi, ca ei, i-au pus numele Joyner unui nou-născut. În cele din urmă am aflat, din alte surse decît părinţii mei, care nu şi-au asumat această responsabilitate, că unul dintre ei a insistat asupra numelui Joyner datorită afiliaţiei cu o rudă mai îndepărtată despre care se presupunea că e putred de bogată. Nu mi-am întîlnit niciodată tizul. Din punctul meu de vedere, omul a murit falit, însă eu m-am ales cu Joyner pentru întreaga viaţă. Cînd m-am înscris la Syracuse eram J. William, un nume mai degrabă impozant pentru un tînăr de optsprezece ani. Însă Vietnamul, manifestaţiile şi toate tulburările sociale din acele vremuri m-au convins că J. William suna prea oficial, prea corporatist. Am devenit Will.

Spot îmi spunea, la întîmplare, Will, William, Bill sau chiar Billy. Deoarece răspundeam la toate aceste apelative, nu ştiam niciodată ce avea să urmeze. În articolul din ziar, sub mutra mea zîmbăreaţă, fusese tipărit noul meu nume. Willie Traynor. Am încremenit cînd am văzut. Niciodată nu mi-a trecut prin cap că va exista odată cineva care să-mi spună Willie. Am făcut şcoala pregătitoare în Memphis, şi apoi colegiul la New York. Nu am întîlnit niciodată o persoană cu numele Willie. Nu eram amicul de o viaţă al tuturor. Eram un rebel cu păr lung, care conducea o maşină Triumph Spitfire.

Ce aveam să le spun băieţilor din frăţia de la Syracuse? Ce aveam să îi spun lui BeeBee?

După ce m-am ascuns în apartamentul meu vreo două zile, mi-am adunat tot curajul de care eram capabil ca să îl înfrunt pe

Spot şi să îi pretind să facă el ceva. Nu prea ştiam eu ce, dar el comisese greşeala, aşa că el era obligat să o repare. M-am repezit în birourile redacţiei şi am dat peste Davey Bigmouth Bass, redactorul sportiv al ziarului.

– Hei, haios nume, m-a întîmpinat el.

L-am urmat în biroul lui, ca să-i cer sfatul.

– Nu mă cheamă Willie, am început eu.

– Ba te cheamă de acum.

– Pe mine mă cheamă Will.

– Pe aici oamenilor o să le placă. Un şmecheraş deştept din Nord, cu păr lung şi o maşinuţă sport importată. Pe cinstea mea, tipii o să creadă că eşti grozav cu un nume ca Willie. Gîndeşte-te la Joe Willie.

– Cine e Joe Willie?

– Joe Willie Namath.

– Ah, acel Joe!

– Mda, e un yankeu ca tine, din Pennsylvania sau aşa ceva, însă atunci cînd a ajuns în Alabama şi-a schimbat numele din Joseph William în Joe Willie. Fetele au început să-l vîneze peste tot.

Am început să mă simt mai bine. În 1970, Joe Namath era, probabil, cel mai frumos atlet din ţară. Am plecat să mă plimb cu maşina, repetîndu-mi obsesiv în minte: „Willie, Willie". În cîteva săptămîni, numele a început să prindă. Toată lumea îmi spunea Willie şi păreau să se simtă mai confortabil în prezenţa mea, pentru că aveam un nume atît de pămîntean.

Lui BeeBee i-am explicat că era vorba doar de un pseudonim temporar.

Times era un ziar foarte „subţire". Mi-am dat imediat seama că publicaţia avea necazuri. Se tipăreau masiv necrologuri, dar nu prea existau ştiri şi reclame. Angajaţii erau nemulţumiţi, însă loiali şi tăcuţi. În 1970 existau puţine slujbe în Ford County. După o săptămînă de muncă, chiar şi unui novice ca mine i-a

fost clar că ziarul mergea în pierdere. Necrologurile sînt gratuite – reclamele, nu. Spot îşi petrecea cea mai mare parte a timpului închis în birou trăgînd un pui de somn şi dînd telefoane la morgă. Uneori îl sunau cei de acolo. Alteori treceau pe la sediu diverşi membri de familie, la cîteva ore după ce vreun unchi îşi dăduse ultima suflare, şi îi înmînau cîte un epitaf lung, scris de mînă şi plin de înfloriturí, pe care Spot îl înhăţa şi îl ducea cu delicateţe pînă la biroul lui, unde, în spatele uşii închise, îl rescria şi-l redacta pînă devenea perfect.

Spot mi-a spus că întregul ţinut mă aştepta să relatez ştiri. Ziarul dispunea doar de un singur alt reporter pe teme generale, Baggy Suggs, un ţap bătrîn care îşi petrecea orele pe lîngă tribunal, adulmecînd bîrfe şi bînd *bourbon* cu o mică gaşcă de avocaţi prea bătrîni şi prea alcoolici ca să îşi mai practice meseria. Aşa cum aveam să descopăr în curînd, Baggy era prea leneş ca să-şi verifice sursele şi să scormonească după subiecte interesante. Ca atare, articolul lui de primă pagină nu era, de obicei, decît o relatare plicticoasă a vreunei dispute legate de un teren sau a vreunei molestări în familie.

Margaret, secretara, era o minunată creştină care ţinea în frîu întreaga şandrama, deşi o ducea mintea suficient de mult ca să îl lase pe Spot să creadă că el era şeful. Femeia trecuse de cincizeci de ani şi lucra la ziar de douăzeci de ani. Era alfa şi omega instituţiei, iar *Times* se învîrtea în jurul ei. Margaret vorbea încet, aproape sfios, şi din prima zi prezenţa mea o intimidase, pentru că eram din Memphis şi urmasem timp de cinci ani cursurile unei şcoli din Nord. Eu aveam grijă să nu mă laud cu apartenenţa mea la universităţile cu tradiţie, însă voiam, în acelaşi timp, ca aceşti ţărani din Mississippi să fie conştienţi de educaţia mea extraordinară.

Ea şi cu mine am devenit amici de bîrfă, iar după o săptămînă mi-a confirmat ceea ce eu bănuiam deja – că domnul Caudle era, într-adevăr, nebun, şi că ziarul o ducea rău pe bune.

Numai că, așa cum susținea Margaret, cei doi Caudle dispuneau de bani de familie!

Aveau să treacă ani de zile pînă să înțeleg misterul.

În Mississippi, banii de familie nu trebuie confundați cu averea. N-aveau nimic de-a face cu lichiditățile sau cu alte bunuri. Banii de familie însemnau un statut social, obținut de un alb, cu o educație mai înaltă decît liceul, născut într-o casă mare cu verandă în față – probabil înconjurată de cîmpuri de bumbac și soia, deși un astfel de amănunt nu era obligatoriu –, crescut parțial de o mult iubită doică neagră pe nume Bessie sau Pearl, parțial de bunici avuți, care odinioară fuseseră stăpînii străbunilor lui Bessie sau Pearl, și hrănit încă de la naștere cu discursuri despre comportamentul social al elitei privilegiaților. Suprafețele de pămînt și fondurile bănești erau cumva de ajutor, însă zona fluviului Mississippi era plină de indivizi cu sînge albastru faliți, care moșteniseră statutul de „bani de familie". Statutul nu putea fi cîștigat. Trebuia primit la naștere.

Avocatul familiei Caudle mi-a explicat, în cîteva cuvinte concise, adevărata valoare a banilor de familie:

– Sînt săraci lipiți pămîntului, mi-a zis el, în vreme ce eu ședeam într-un fotoliu ponosit din piele și îl priveam peste anticul și imensul lui birou de mahon.

Avocatul se numea Walter Sullivan, de la prestigioasa firmă de avocatură Sullivan & O'Hara – o firmă renumită în Ford County, căci avea șapte avocați. Omul studiase cererea de intrare în faliment și începuse să bată cîmpii despre familia Caudle, despre banii pe care îi avusese această familie și despre prostiile comise, în urma cărora un ziar altădată profitabil ajunsese la pămînt. Reprezenta familia de treizeci de ani. În vremurile cînd Miss Emma conducea afacerea, *Times* avea cinci mii de abonați și pagini pline de reclame. Femeia păstra un certificat de depozit în valoare de 500 000 de dolari la Security Bank, pentru a-l folosi în caz de nevoie.

Apoi a murit soţul ei, iar ea s-a recăsătorit cu un alcoolic din partea locului, mai tînăr decît ea cu douăzeci de ani. Cînd era treaz, omul abia dacă ştia să vorbească, dar se împăuna că el este un poet şi un eseist chinuit de soartă. Miss Emma îl iubea mult. L-a plantat în funcţia de coeditor, o poziţie pe care el o folosea ca să scrie lungi editoriale în care tuna şi fulgera împotriva a tot ce mişca în Ford County. A fost începutul sfîrşitului. Spot îşi ura tatăl vitreg, sentimentul fiind reciproc, iar relaţia lor a ajuns la apogeu printr-una din cele mai năucitoare bătăi cu pumnii din istoria Clanton-ului. Bătaia a avut loc pe trotuarul din faţa redacţiei, în piaţa din centrul localităţii, în faţa unei mulţimi uluite. Localnicii credeau că, în acea zi, creierul lui Spot, şi-aşa fragil, avusese serios de suferit. La puţin timp după aceea, el a început să nu mai scrie nimic altceva în afara blestematelor de necrologuri.

Tatăl vitreg a fugit cu banii soţiei sale, iar Miss Emma a suferit o cădere nervoasă şi s-a autoexilat de lume.

– Pe vremuri a fost un ziar bun, mi-a spus domnul Sullivan. Dar uitaţi-vă la el acum. Mai puţin de o mie două sute de abonamente şi datorii cît casa. E în faliment!

– Ce va decide tribunalul? am întrebat eu.

– Va încerca să găsească un cumpărător.

– Un cumpărător?

– Da, cineva îl va cumpăra. Ţinutul trebuie să aibă un ziar.

M-am gîndit imediat la doi oameni – Nick Diener şi BeeBee. Familia lui Nick se îmbogăţise din săptămînalul pe care îl conducea în ţinutul ei. BeeBee era deja bogată şi avea un singur nepot mult iubit. Inima a început să îmi bată din pricina ocaziei ivite.

Domnul Sullivan mă urmărea cu atenţie. Era clar că simţea ce îmi trecea prin minte.

– Ar putea fi cumpărat pe mai nimic, a turnat el gaz pe foc.

– Cît? am întrebat eu, cu încrederea unui reporter neofit de douăzeci şi trei de ani, a cărui bunică era la fel de moale precum săpunul din leşie.

– Probabil cincizeci de mii. Douăzeci şi cinci pentru ziar şi douăzeci şi cinci capital de lucru. Cele mai multe datorii pot fi trecute la faliment, apoi renegociate cu creditorii.

Domnul Sullivan s-a oprit şi s-a aplecat înainte, cu coatele pe birou şi cu sprîncenele lui cenuşii şi groase zvîcnind, ca şi cum creierul îi lucra continuu.

– Ar putea fi o adevărată mină de aur, să ştiţi.

BeeBee nu investise niciodată într-o mină de aur, dar după trei zile de rugăminţi şi insistenţe am plecat din Memphis cu un cec de 50 000 de dolari. Cecul i l-am dat domnului Sullivan, care l-a pus într-un cont bancar şi a înaintat tribunalului o cerere de vînzare a ziarului. Judecătorul, o relicvă umană care ar fi stat perfect în pat alături de Miss Emma, a dat bovin din cap şi şi-a scrijelit numele pe un ordin judecătoresc care mă transforma în noul proprietar al lui *The Ford County Times*.

În Ford County ai nevoie de cel puţin trei generaţii ca să fii acceptat drept membru al comunităţii. Indiferent de avere sau de familie, nimeni nu se poate muta în ţinut, beneficiind instantaneu şi de încredere. Orice nou-venit este înconjurat de un nor negru de suspiciuni. Eu nu făceam excepţie de la regulă. Oamenii din ţinut sînt excesiv de calzi, de cordiali şi de politicoşi, aproape de punctul în care devin iritanţi cu amabilităţile lor. Dau din cap şi vorbesc cu toată lumea pe străzile din centru. Te întreabă de sănătate, de vreme şi te invită la biserică. Se grăbesc să sară în ajutorul străinilor.

Însă nu au cu adevărat încredere în tine decît dacă au avut încredere şi în bunicul tău.

Un imens val de bîrfe a zguduit comunitatea în clipa în care s-a împrăştiat vorba că eu, un tînăr venetic din Memphis, am cumpărat ziarul local pentru o sumă de cincizeci, o sută sau poate chiar două sute de mii de dolari. Margaret mă ţinea la curent cu ultimele bîrfe. Deoarece eram burlac, exista posibilitatea să fiu homosexual. Deoarece urmasem cursuri la Syracuse, oriunde ar fi fost asta, atunci probabil că eram comunist. Sau,

mai rău, liberal. Şi pentru că eram din Memphis, eram doar un sabotor care intenţiona să facă de rîs Ford County.

În acelaşi timp însă, aşa cum conveniseră tacit cu toţii, eu eram acum cel care controla necrologurile! Eram cineva!

Noul *Times* a debutat pe data de 18 martie 1970, la doar trei săptămîni după ce curierul venise cu actele de faliment. Ziarul avea aproape trei centimetri grosime şi era încărcat cu poze, aşa cum nici un săptămînal de provincie nu tipărise vreodată. Fotografii cu cercuri literare, cu echipe de baschet ale liceenilor, cu cercuri de studiu a Bibliei, cu echipe de *softball,* cu întîlniri civice. Zeci de poze. Am încercat să includ fiecare individ din ţinut. Iar morţii erau lăudaţi ca niciodată înainte. Necrologurile erau stînjenitor de lungi. Sînt convins că Spot era mîndru de asta, dar n-am primit nici o vorbuliţă de apreciere de la el.

Ştirile erau uşoare şi aerisite. Nici un fel de editorial. Oamenilor le plăcea să citească despre crime, aşa că în colţul din stînga jos al primei pagini am lansat rubrica de „Infracţiuni". Din fericire, două camionete fuseseră furate cu o săptămînă înainte, aşa că am relatat vestea ca şi cum fusese jefuită Trezoreria SUA.

În centrul primei pagini trona o poză de grup a noii echipe a ziarului – Margaret, Hardy, Baggy Suggs, eu, fotograful nostru, Wiley Meek, Davey Bigmouth Bass şi Melanie Dogan, o elevă de liceu angajată cu jumătate de normă. Eram mîndru de echipa mea. Lucrasem ca nebunii zece zile, iar prima ediţie a ziarului a fost un adevărat triumf. Am tipărit cinci mii de exemplare şi le-am vîndut pe toate. Cea mai impresionată a fost BeeBee, căreia i-am trimis o cutie întreagă cu ziare.

Timp de o lună, *Times* a căpătat treptat o formă, pe măsură ce îmi dădeam seama mai bine ce aveam să fac din ziar. În zona de provincie a Mississippi-ului schimbările sînt dureroase, aşa că am decis să merg din aproape în aproape. Vechiul ziar intrase în faliment, dar se modificase extrem de puţin în cincizeci de ani. Am scris mai multe ştiri, am vîndut mai multă reclamă, am

inclus tot mai multe poze de grup din cele mai diverse domenii. Şi am lucrat din greu la necrologuri.

Nu fusesem niciodată un suporter al orelor lungi de serviciu, dar, cum eram proprietar, am uitat de ceas. Eram prea tînăr şi prea ocupat ca să îmi fie frică. Avem douăzeci şi trei de ani şi mă trezisem proprietarul unei publicaţii săptămînale datorită norocului, întîmplării şi unei bunici bogate. Dacă aş fi ezitat, aş fi studiat situaţia şi aş fi căutat sfaturi de la bancheri şi contabili, probabil cineva mi-ar fi băgat minţile în cap. Însă atunci cînd ai douăzeci şi trei de ani nu te temi de nimic. Nu ai nimic, deci nu poţi pierde nimic.

Mi-am imaginat că-mi va lua un an ca să scot ziarul cu profit. Iar la început veniturile creşteau constant şi lent. Apoi a fost ucisă Rhoda Kassellaw. Cred că intră în natura afacerii să vinzi mai multe ziare după comiterea unei crime atroce, cînd oamenii vor detalii. Am vîndut două mii patru sute de ziare în săptămîna dinaintea crimei, şi aproape patru mii o săptămînă mai tîrziu.

Nu era vorba de o crimă obişnuită.

Ford County era un loc paşnic, plin de creştini sau de oameni care pretindeau că sînt creştini. Bătăile cu pumnii erau evenimente banale, dar care se petreceau din cauza claselor sociale inferioare, care se luau la harţă din pricina alcoolului. O dată pe lună vreun ţăran trăgea în vecinul lui sau în propria nevastă cu arma, iar în fiecare weekend exista măcar o înjunghiere în zonele populate de negri. Toate aceste episoade erau rareori urmate de decesele victimelor.

Am deţinut ziarul timp de zece ani, între 1970 şi 1980, şi în perioada asta am relatat despre foarte puţine asasinate în Ford County. Nici unul nu a fost la fel de atroce ca în cazul Rhodei Kassellaw. Nici unul nu a fost la fel de îndelung premeditat. Au trecut treizeci de ani şi încă mă mai gîndesc zilnic la acea crimă.

2

Rhoda Kassellaw trăia în comunitatea din Beech Hill, la douăsprezece mile nord de Clanton, într-o casă modestă de cărămidă cenuşie, lîngă un drum de ţară îngust şi pietruit. Straturile de flori din faţa casei erau atent îngrijite în fiecare zi, iar pajiştea lungă şi lată cu iarbă dintre ele şi drum era bine tunsă şi compactă. Aleea de acces către casă fusese amenajată din piatră albă de rîu. Pe ambele laturi ale aleii zăceau împrăştiate mingi, jucării şi biciclete. Cei doi copii mici ai Rhodei stăteau permanent pe afară şi se jucau încontinuu, uneori oprindu-se ca să urmărească cu privirea cîte o maşină care trecea pe drum.

Era o căsuţă cochetă de ţară, la o aruncătură de băţ de casa învecinată a domnului şi doamnei Deece. Tînărul care o cumpărase fusese omorît într-un accident de camion undeva, în Texas, astfel încît, la vîrsta de douăzeci şi opt de ani, Rhoda devenise văduvă. Asigurarea lui de viaţă acoperise costul casei şi al maşinii. Ce mai rămăsese fusese investit pentru asigurarea unui modest venit lunar care îi permitea Rhodei să stea acasă şi să aibă grijă de copii. Femeia petrecea ore întregi pe afară, îngrijind grădina cu legume, plivind buruienile şi ocupîndu-se de straturile de flori din faţa casei.

Era o femeie retrasă. Doamnele în vîrstă din Beech Hill o considerau o văduvă model, care stătea acasă, părînd mereu tristă şi limitîndu-şi viaţa socială la cîte un drum ocazional pînă la biserică. Cucoanele şopteau între ele că ar fi fost tare bine ca Rhoda să iasă mai des în lume.

La scurt timp după moartea soţului ei, Rhoda s-a gîndit să se întoarcă la familia ei în Missouri. Nici ea şi nici soţul ei nu erau originari din Ford County. Ajunseseră acolo datorită serviciului. Cum însă casa fusese plătită, copiii erau fericiţi, vecinii erau drăguţi, iar familia ei era mult prea curioasă să afle cîţi bani încasase din asigurare, Rhoda a decis să rămînă. Gîndurile de plecare n-au părăsit-o complet, dar n-a trecut niciodată la fapte.

Rhoda Kassellaw putea fi o femeie frumoasă cînd voia, fapt care nu se întîmpla prea des. Silueta ei armonioasă şi subţire era, de obicei, camuflată sub o rochie lălîie de bumbac sau o cămaşă largă şi groasă pe care o purta la grădinărit. Nu se machia mai deloc şi îşi ţinea părul cînepiu tras pe spate şi adunat într-un imens coc în vîrful capului. Mîncarea şi-o pregătea mai ales din ce cultiva în grădină, ceea ce îi conferea pielii ei un uşor licăr de sănătate. O astfel de văduvă tînără ar fi atras în mod normal privirile şi interesul multora din ţinut, dar Rhoda prefera să rămînă retrasă.

După trei ani de doliu însă, Rhoda a început să se agite. Nu întinerea, şi anii treceau pe lîngă ea. Era prea tînără şi prea drăguţă ca să stea acasă sîmbătă de sîmbătă, cu o carte în braţe. Trebuia să mai existe şi altceva de făcut, chiar dacă Beech Hill era o zonă moartă din acest punct de vedere.

Rhoda a angajat o tînără negresă din vecinătate ca să aibă grijă de copii şi s-a suit la volanul maşinii, mergînd o oră pînă la graniţa cu statul Tennessee, unde auzise ea că se găseau nişte cluburi de dans şi nişte localuri respectabile. Poate că acolo n-o cunoştea nimeni. A început să se bucure de dans şi de flirt, fără ca asta să o determine să bea sau să întîrzie acasă. Treptat, ieşirile ei de două sau de trei ori pe lună au intrat în rutină.

În timp, autodisciplina impusă a devenit mai lejeră, dansurile tot mai dese, iar orele petrecute la distracție, tot mai lungi. Rhoda începuse să fie remarcată și bîrfită în barurile și cluburile de pe toată granița statului.

Individul a urmărit-o spre casă de două ori înainte de a o ucide. Era în martie, și un front atmosferic cald adusese cu el speranța unei primăveri timpurii. Evenimentele s-au întîmplat într-o noapte întunecoasă, lipsită complet de lună. Bear, potaia familiei, l-a mirosit pentru prima dată cînd el s-a furișat în spatele unui copac din curte. Individul a redus cîinele la tăcere pentru totdeauna exact în clipa în care Bear începuse să mîrie și să latre.

Fiul Rhodei, Michael, avea cinci ani, iar fata ei, Teresa, doar trei. Amîndoi purtau pijamale cu imprimeuri din desenele lui Disney, frumos călcate, și o urmăreau cu privirea pe mama lor cum le citea povestea cu Iona și balena. După o vreme, Rhoda i-a învelit bine pe amîndoi și i-a sărutat de noapte bună. Cînd le stingea lumina din dormitor, asasinul ajunsese deja în casă.

O oră mai tîrziu, Rhoda închidea televizorul, încuia ușile și îl aștepta pe Bear, care întîrzia să apară. Nici o surpriză aici, pentru că potaia obișnuia adesea să fugărească veverițe și iepuri pînă în pădure, și de aceea întîrzia acasă. Cînd se întîmpla asta, Bear se culca pe verandă și o trezea cu urletele în zori. Rhoda se dezbrăcă de rochia ușoară de bumbac și deschise ușa dulapului. El o aștepta acolo, în beznă.

O înșfăcă pe la spate, îi acoperi gura cu o mînă groasă și nădușită și îi spuse:

– Am un cuțit. Te tai și pe tine, și pe copii.

Cu cealaltă mînă ridică o lamă strălucitoare și i-o trecu Rhodei prin fața ochilor.

– M-ai înțeles? îi șuieră el pe la ureche.

Femeia tremura și apucă doar să dea din cap în semn că da. Nu vedea chipul atacatorului. Individul o aruncă pe podea, cu fața în jos, și îi duse mîinile la spate. Apucă o eșarfă maro de lînă

pe care i-o dăduse Rhodei o mătuşă bătrînă şi i-o înfăşură strîns peste faţă.

– Să nu scoţi nici un sunet, continuă el să şuiere la urechea ei. Altfel îţi tai copiii.

După ce termină să o lege la ochi, o apucă de păr, o ridică în picioare şi o trase înspre pat. Îi înfipse vîrful cuţitului în bărbie şi îi zise:

– Să nu mi te împotriveşti. Cuţitul e chiar aici.

După aceea îi smulse chiloţii şi începu să o violeze.

Avea chef să-i vadă ochii, acei ochi minunaţi pe care îi zărise prin cluburi. Şi părul lung. Îi cumpărase de băut şi dansase de două ori cu ea, dar, cînd încercase să se apropie, ea îi pusese braţele în piept.

– Mai încearcă acum aşa ceva, iubito, mormăi el, suficient de tare ca ea să îl audă.

Îşi făcuse curaj cu paharele de Jack Daniel's timp de trei ore, iar acum whiskyul îl amorţea. Se mişcă încet deasupra ei, fără a grăbi lucrurile şi bucurîndu-se de fiecare secundă. Gemea cu mormăiala satisfăcută a unui bărbat adevărat care lua şi primea ce voia.

Mirosul de whisky amestecat cu cel al transpiraţiei lui îi făceau rău, dar Rhoda era prea înspăimîntată ca să vomite. L-ar fi putut înfuria şi determina să folosească arma. Acceptînd treptat oroarea care se petrecea, începu să gîndească. Trebuia să tacă din gură. Copiii nu trebuiau sculaţi. Şi ce avea să facă el oare cu cuţitul după ce va termina?

Străinul se mişca tot mai repede şi mormăia tot mai tare.

– Taci din gură, iubito, sîsîia el încontinuu. O să folosesc cuţitul.

Patul din fier forjat scîrţia tot mai tare. „N-a fost folosit îndeajuns", îşi spuse el. Scotea un zgomot prea puternic, dar lui nu-i păsa.

Zdruncinăturile patului îl treziră pe Michael, care o trezi la rîndul lui pe Teresa. Copiii se strecurară din încăperea lor şi se

furişară de-a lungul coridorului întunecat, ca să vadă ce se întîmpla. Michael deschise uşa dormitorului maică-sii, îl zări pe străin deasupra ei şi ţipă:

– Mami!

Preţ de o clipă, bărbatul se opri şi înălţă capul spre copii.

Vocea băiatului o îngrozi pe Rhoda, care sări în sus şi îşi aruncă ambele mîini înspre violatorul ei, căutînd să apuce din jur ce putea. Îl lovi cu pumnul în ochiul stîng, o lovitură care îl şocă pe individ. Apoi îşi smulse cîrpa de la ochi, dînd în acelaşi timp din ambele picioare. El o plesni şi încercă să o ţintuiască la loc de pat.

– Danny Padgitt! strigă ea, continuînd să îl izbească cu palmele.

El o izbi încă o dată cu putere.

– Mami! ţipă Michael.

– Fugiţi, copii! încercă Rhoda să strige, năucită de loviturile atacatorului.

– Taci din gură! urlă Padgitt.

– Fugiţi! strigă din nou Rhoda.

Copiii se dădură înapoi, apoi o luară la goană pe hol, trecură prin bucătărie şi îşniră afară, la adăpost.

În fracţiunea de secundă în care îşi auzi strigat numele, Padgitt îşi dădu seama că trebuia să o reducă pe femeie la tăcere. Luă cuţitul şi izbi de două ori cu el, apoi se dădu jos de pe pat şi îşi culese hainele aruncate pe jos.

Domnul şi doamna Aaron Deece urmăreau emisiunile de noapte din Memphis, cînd îl auziră pe Michael strigînd şi apropiindu-se. Domnul Deece îl întîmpină pe băiat la uşă. Pijamaua puştiului era îmbibată de sudoare şi de roua nopţii, iar dinţii îi clănţăneau în gură atît de tare, încît aproape că nu putea scoate nici o vorbă.

– I-a făcut rău lui mami! spunea el ca o morişcă. I-a făcut rău lui mami!

În întunericul dintre cele două case, domnul Deece o zări pe Teresa alergînd după fratele ei. Fetița aproape că alerga pe loc, ca și cum ar fi vrut să ajungă undeva fără a părăsi locul în care se afla. Cînd doamna Deece reuși să ajungă la ea apucînd pe lîngă garajul familiei, Teresa își sugea degetul mare și era incapabilă să scoată o vorbă.

Domnul Deece se repezi în birou și înșfăcă două carabine, una pentru el, cealaltă pentru nevastă-sa. Copiii fuseseră duși între timp în bucătărie, amîndoi șocați pînă la paralizie.

– I-a făcut rău lui mami, continua Michael să zică.

Doamna Deece îi luă în brațe și le spuse că totul va fi în regulă. Se uită la carabina pe care soțul ei i-o lăsă pe masă.

– Stați aici, rosti el, grăbindu-se să iasă.

Nu avu mult de mers. Rhoda aproape că ajunsese la casa familiei Deece înainte de a se prăbuși în iarbă. Era complet goală, iar sîngele îi șiroia pe corp de la gît în jos. Domnul Deece o luă de jos și o duse spre veranda din fața casei, apoi strigă spre nevastă-sa să ia copiii și să-i încuie într-un dormitor în spatele casei. Nu le putea permite să-și vadă mama în halul acela în ultimele ei clipe de viață.

În vreme ce o așeza pe Rhoda pe balansoar, aceasta șopti:

– Danny Padgitt. A fost Danny Padgitt.

O acoperi cu o pătură, apoi sună la salvare.

Danny Padgitt se ținea pe mijlocul drumului și își conducea camioneta cu peste o sută patruzeci de kilometri la oră. Era pe jumătate beat și speriat de moarte, chiar dacă nu era dispus să recunoască asta. Avea să ajungă acasă în zece minute și să reintre în siguranța micului regat familial cunoscut sub numele de Insula Padgitt.

Chipurile mucoșilor ălora mici distruseseră totul. Avea să se mai gîndească la întreaga grozăvie a doua zi. Trase o dușcă lungă din cea de-a cincea sticlă de Jack Daniel's și se simți instantaneu mai bine.

Un iepure sau un cîine mic, sau vreun rozător sări în fața camionetei. Zări animalul în ultima clipă și reacționă extrem de nefericit. Apăsă din instinct pedala frînei, doar cîteva fracțiuni de secundă, pentru că lui Danny nu-i păsa ce lovea și chiar se bucura să ucidă animale neatente pe șosele, însă o făcu prea puternic. Roțile din spate se blocară și camioneta începu să alunece în zigzag. Înainte de a-și da seama de asta, Danny se trezi într-o mare încurcătură. Trase de volan într-o parte, în partea proastă, și camioneta lovi marginea drumului, după care începu să se rotească precum o bucată de fier alunecînd pe gheață. Mașina căzu în șanț, se răsturnă de două ori, apoi se zdrobi de un pîlc de pini. Dacă ar fi fost treaz, probabil că Danny ar fi murit, însă beții își au dumnezeul lor ca să-i ocrotească.

Reuși să iasă printr-un geam făcut fărîme și se sprijini multă vreme de caroseria camionetei, numărîndu-și tăieturile și zgîrieturile și cîntărindu-și opțiunile pe care le avea la dispoziție. Un picior îi paralizase brusc. Cățărîndu-se pe marginea drumului, își dădu seama că nu putea merge prea departe. Nici măcar nu avea nevoie să o facă.

Luminile albastre și roșii ajunseră lîngă el înainte ca Danny să-și dea seama ce se întîmplă. Șeriful ieși din mașină și inspectă zona cu o lanternă mare și neagră. Alte lanterne se văzură imediat de-a lungul drumului.

Șeriful văzu sîngele, adulmecă mirosul de whisky și scoase imediat cătușele.

3

Rîul Big Brown curge leneş spre sud din Tennessee şi merge drept, ca un canal de irigaţii săpat de mîna omului, pe o distanţă de treizeci de mile prin mijlocul ţinutului Tyler, Mississippi. Cu două mile înainte de graniţa Ford County începe să facă bucle şi coturi, iar la ieşirea din Tyler County arată ca un şarpe speriat care se arcuieşte disperat şi nu are nici o ţintă precisă. Apa rîului e greoaie, mocirloasă şi leneşă, puţin adîncă în cele mai multe locuri. Big Brown nu e recunoscut pentru frumuseţe. Pe malurile nenumăratelor curbe şi coturi se aştern nisipul, mîlul şi pietrişul. O sută de pîraie şi torente îl alimentează cu o rezervă inepuizabilă de apă lent curgătoare.

Călătoria rîului prin Ford County nu durează mult. Pe măsură ce înaintează, devine tot mai subţire, formînd un cerc larg în jurul unei suprafeţe de două mii de acri în extremitatea nord-estică a ţinutului, după care părăseşte zona şi se îndreaptă înapoi spre Tennessee. Cercul este aproape închis, aproape formînd o insulă, însă în ultimul moment rîul se depărtează de el însuşi şi lasă o fîşie îngustă de pămînt între maluri.

Cercul este cunoscut sub numele de Insula Padgitt, un teritoriu forestier lat şi dens, plin cu pini, stejari, ulmi şi brăzdat de o mulţime de mlaştini, golfuleţe şi iazuri, unele conectate între

ele, altele complet izolate. Din imensa suprafață s-a defrișat extrem de puțin. Pe insulă nu se cultivă mai nimic, cu excepția lemnului pentru cherestea și a lanurilor de porumb – pentru fabricarea ilegală a whiskyului. Și a marijuanei, dar asta este o cu totul altă poveste.

Banda îngustă de pământ dintre malurile rîului era străbătută de un drum cu sens dublu, pavat, întotdeauna supravegheat de un paznic. Drumul fusese construit demult de către autorități, însă puțini contribuabili îndrăzneau să-l folosească.

Întreaga insulă intrase în proprietatea familiei Padgitt din vremea Reconstrucției[1], cînd Rudolph Padgitt, un nordist în căutarea norocului, a ajuns un pic cam tîrziu după Războiul de Secesiune și a găsit toate loturile de teren mai acătării ocupate. A căutat în zadar, n-a găsit nimic atrăgător și s-a împiedicat cumva de acea insulă infestată de șerpi. Zona arăta promițător pe hartă. A alcătuit o gașcă de foști sclavi proaspăt eliberați și, dotat cu arme și săbii, și-a tăiat un drum de acces pe insulă. Nimeni altcineva nu își dorea acel teren.

Rudolph s-a însurat cu o tîrfă din partea locului și s-a apucat să taie lemne. Cum lemnul era la mare preț după război, s-a îmbogățit rapid. Tîrfa s-a dovedit extrem de fertilă, astfel că în curînd insula răsuna de țipetele unei mici hoarde de pitici Padgitt. Unul dintre foștii sclavi învățase arta distilării. Ca atare, Rudolph a devenit și cultivator de porumb. Nu-și consuma și nici nu-și vindea recoltele, ci le folosea pentru a produce ceea ce în curînd avea să devină unul din cele mai bune whiskyuri din Sud.

Rudolph a fabricat ilegal whisky timp de treizeci de ani, pînă ce a murit de ciroză în 1902. La acea dată insula era locuită de un adevărat clan Padgitt, oameni foarte eficienți în tăierea lemnului și în producerea ilegală de băuturi. Peste o jumătate de duzină de distilerii fuseseră împrăștiate pe toată suprafața insulei,

[1] *Reconstruction* (engl.), perioada reconstrucției, a reintegrării statelor secesioniste în cadrul federației după Războiul de Secesiune (1861-1865). (n.red.)

toate ascunse vederii şi bine protejate şi toate dotate cu cele mai performante maşinării.

Clanul Padgitt a devenit faimos pentru whiskyul produs, deşi faima era ultimul lucru pe care şi-l doreau oamenii aceia. Cu toţii erau secretoşi şi foarte buni familişti, ţinînd cu dinţii la ceea ce era al lor şi înspăimîntaţi de moarte că s-ar fi putut ca micul lor regat să fie invadat de alţi oameni, care să le fure din profiturile considerabile realizate. Spuneau că sînt tăietori de lemne şi, într-adevăr, cheresteaua produsă de ei era de bună calitate şi foarte căutată. Compania Padgitt Lumber era extrem de vizibilă pe drumul principal de acces, lîngă rîu. Pretindeau că sînt oameni cu frica legii, buni plătitori de taxe şi că îşi duceau copiii la şcoli publice.

În perioada anilor 1920 şi 1930, o dată cu prohibiţia alcoolului care înşetase naţiunea, whiskyul Padgitt ajunsese o marfă extrem de căutată. Băutura era transportată în butoaie de stejar chiar de pe malurile rîului şi dusă hăt-departe în Nord, pînă la Chicago. Preşedintele, directorul de producţie şi de marketing al întregii afaceri era un vechi bătăuş cu pumni de fier pe nume Clovis Padgitt, fiul cel mai mare al lui Rudolph şi al tîrfei. Clovis fusese învăţat de la o vîrstă fragedă că profiturile cele mai bune erau acelea pentru care nu se plăteau nici un fel de taxe. Aceasta a fost lecţia numărul unu. Lecţia numărul doi s-a referit la efectuarea de tranzacţii doar pe baza banilor gheaţă. Ca atare, Clovis şi-a făcut bine temele şi, în curînd, în întregul ţinut a început să circule zvonul despre averea clanului Padgitt, care ar fi avut mai mulţi bani decît trezoreria statului Mississippi.

În 1938, trei agenţi ai Fiscului s-au furişat peste rîu într-o barcă închiriată, în căutarea sursei whiskyului Old Padgitt. Operaţiunea lor secretă a fost deconspirată încă de la început. Mai mult, cei trei şi-au ales miezul nopţii drept oră de traversare a rîului. Mare greşeală! Corpurile lor au fost dezmembrate şi îngropate adînc în pămînt.

În 1943, un eveniment ciudat s-a petrecut în Ford County – un om cinstit a fost ales şerif. Numele lui era Koonce Lantrip. Omul nu era chiar atît de cinstit, dar un asemenea renume folosea mult într-o astfel de poziţie. Noul şerif a jurat să pună capăt corupţiei, să cureţe administraţia ţinutului de putregai şi să lichideze contrabanda şi producţia ilegală de mărfuri de pe întregul teritoriu, incluzînd aici şi familia Padgitt. Individul a ţinut nişte discursuri frumoase şi a fost ales cu o majoritate de opt voturi.

Susţinătorii lui s-au pus pe aşteptat. Într-un tîrziu, la şase luni după instalarea în funcţie, şeriful şi-a alcătuit o echipă de ajutoare şi a traversat rîul pe singurul pod disponibil – o veche structură de lemn construită de administraţie în 1915 la insistenţele lui Clovis. Clanul Padgitt îl folosea uneori primăvara, cînd apele rîului se umflau de ploi. Nimeni altcineva nu avea voie să treacă pe el.

Două dintre ajutoare au fost împuşcate în cap, iar cadavrul lui Lantrip n-a fost niciodată descoperit. Trei membri de culoare ai clanului au depus cadavrul spre veşnică odihnă pe fundul unei mlaştini, întreaga operaţiune fiind supravegheată de Buford, fiul cel mare al lui Clovis.

Masacrul a ţinut prima pagină săptămîni de zile în întregul Mississippi, iar guvernatorul statului a ameninţat că trimite Garda Naţională. Numai că, în acea perioadă, cel de Al Doilea Război Mondial făcea ravagii, iar pregătirea debarcării în Europa începuse să capteze complet atenţia naţiunii. Oricum, din Garda Naţională nu prea mai rămăsese mare lucru, iar cei apţi de luptă nu prea aveau chef să atace Insula Padgitt. Plajele din Normandia erau mult mai ispititoare.

Trecuţi prin experimentul unui şerif cinstit, bunii locuitori ai ţinutului s-au decis să aleagă un nou reprezentant al autorităţii din vechea gardă. Numele lui era Mackey Don Coley, iar tatăl lui fusese şerif în anii douăzeci, cînd Clovis conducea Insula Padgitt. Clovis şi bătrînul Coley fuseseră destul de apropiaţi. În

plus, se ştia prea bine de aproape toată lumea că şeriful ajunsese un om bogat datorită faptului că permisese ca whiskyul Old Padgitt să fie transportat fără restricţii în afara ţinutului. Cînd Mackey Don şi-a anunţat candidatura, Buford i-a trimis imediat un plic cu 50 000 de dolari bani gheaţă. Mackey Don a învins lejer. Adversarul lui pretindea că este cinstit.

În Mississippi exista convingerea, nemărturisită public de nimeni, că un şerif trebuie să fie un pic corupt ca să asigure legea şi ordinea. Băutura, curvăsăria şi jocurile de noroc reprezentau doar nişte fapte de viaţă, iar un şerif bun trebuia să se priceapă la astfel de lucruri, ca să le ţină în frîu ca lumea şi să-i protejeze pe bunii creştini. Astfel de vicii nu puteau fi eliminate, aşa că şeriful trebuia să fie capabil să le coordoneze şi să pună ordine în şirul de păcate. Pentru coordonarea eforturilor, el trebuia plătit ceva mai bine de către furnizorii de astfel de plăceri păcătoase. El chiar se aştepta la aşa ceva. Mulţi dintre alegători se aşteptau la aşa ceva. Nici un om cinstit nu putea trăi dintr-un salariu mizer. Nici un om cinstit nu se putea plimba discret prin tenebrele lumii interlope.

În cea mai mare parte a veacului care a urmat după Războiul Civil, clanul Padgitt a deţinut controlul asupra şerifilor din Ford County. Îi cumpăra pe faţă cu saci de bani gheaţă. Mackey Don Coley primea o sută de mii de dolari pe an – sau cel puţin aşa umbla zvonul –, iar în anii electorali căpăta orice ar fi avut nevoie. În plus, clanul era cît se poate de generos şi cu alţi politicieni. Oamenii erau cumpăraţi cu discreţie, şi clanul îşi menţinea influenţa. Nici un Padgitt nu se amesteca în treburile comunităţii; clanul voia să fie lăsat în pace pe insula lui.

După Al Doilea Război Mondial, cererea de băuturi spirtoase a intrat pe un făgaş de constant declin. Cum generaţiile Padgitt fuseseră şcolite de mici să opereze în afara legii, Buford şi restul familiei au început să-şi diversifice formele de comerţ ilicit practicat. Limitarea la vînzarea cherestelei era cît se poate de plicticoasă şi supusă presiunii prea multor factori de piaţă.

Mai important, ea nu genera sumele de bani aşteptate de întregul clan. Ca atare, familia Padgitt s-a apucat de comerţul cu arme, a început să fure maşini şi să contrafacă bunuri şi s-a apucat şi de cumpărarea de case pe care apoi le incendia, cu scopul încasării asigurării. Timp de douăzeci de ani a operat un bordel cu mare căutare la graniţa ţinutului, pînă cînd acesta a fost mistuit într-un incendiu misterios în 1966.

Clanul Padgitt era format din oameni creativi şi energici, care imaginau în permanenţă tot felul de scheme şi adulmecau oportunităţile, întotdeauna căutînd ceva sau pe cineva de jefuit. Au apărut chiar zvonuri, uneori persistente, legate de apartenenţa clanului la Dixie Mafia, o bandă de ţărani puşi pe hoţii care zburdau liberi în Sudul anilor şaizeci. Zvonurile nu au fost niciodată confirmate. De fapt, mulţi nu le-au dat crezare, pentru că membrii clanului Padgitt erau, pur şi simplu, prea secretoşi ca să împartă cu cineva afacerile lor. Cu toate astea, zvonurile au persistat ani de zile, iar familia Padgitt a devenit subiect permanent de bîrfă în cafenelele şi barurile din jurul pieţei centrale din Clanton. Membrii ei nu erau niciodată consideraţi nişte eroi, dar intraseră cu siguranţă în legendă.

În 1967, un tînăr membru al clanului a dispărut în Canada pentru a scăpa de rutina vieţii impuse de familie. În cele din urmă, a eşuat în California, unde a dat de gustul marijuanei şi şi-a dat seama că îi place. După cîteva luni de vagabondaj, i s-a făcut dor de casă şi s-a furişat înapoi pe insulă. A adus cu el două kilograme de iarbă, pe care a împărţit-o cu toţi verii lui. Aceştia şi-au dat seama că marijuana este o substanţă foarte plăcută. Omul le-a explicat că în restul Americii, şi cu precădere în California, marijuana se consuma în draci. Ca de obicei, Mississippi avea o întîrziere de cel puţin cinci ani faţă de restul ţării.

Iarba putea fi cultivată ieftin şi fără riscuri, apoi expediată către oraşele unde exista cerere. Tatăl tînărului, Gill Padgitt, nepotul lui Clovis, a întrezărit oportunitatea şi, curînd, multe din vechile lanuri de porumb au fost „convertite" în canabis. O fişie

de teren lungă de şase sute de metri a fost defrişată complet pentru o pistă de aterizare, iar clanul Padgitt şi-a cumpărat un avion. În mai puţin de un an se efectuau curse zilnice către periferiile oraşelor Memphis şi Atlanta, unde clanul îşi înfiinţase propriile reţele de distribuţie. Spre încîntarea membrilor familiei şi cu ajutorul lor nemijlocit, marijuana a devenit, în sfîrşit, populară în Sud.

Vînzarea de băuturi se redusese considerabil. Bordelul dispăruse. Clanul şi-a făcut legături în Miami şi în Mexic, iar banii au început să sosească cu camioanele. Ani de zile, nimeni din Ford County n-a bănuit că membrii clanului Padgitt se ocupau cu traficul de droguri. Nici unul dintre ei nu a fost prins vreodată. Nici un Padgitt nu a fost vreodată condamnat pentru vreo infracţiune legată de droguri.

De fapt, nici un Padgitt nu a fost arestat vreodată. O sută de ani de fabricare ilegală de băuturi, de furturi, de contrabandă cu arme, de pariuri ilegale, de prostituţie, de mituire şi de omoruri, în cele din urmă chiar şi de trafic de droguri, şi nici măcar o singură arestare. Oamenii erau deştepţi, atenţi, meticuloşi şi răbdători în realizarea planurilor lor.

Atunci s-a întîmplat ca Danny Padgitt, fiul cel mic al lui Gill, să fie arestat pentru violarea şi omorîrea Rhodei Kassellaw.

4

A doua zi, domnul Deece mi-a povestit că, atunci cînd a fost sigur că Rhoda murise, a lăsat-o pe balansoarul de pe verandă. S-a dus în baie, unde s-a dezbrăcat, a făcut un duş şi a văzut cum sîngele ei se prelinge în canalul de scurgere. S-a schimbat în hainele de lucru şi a aşteptat sosirea poliţiei şi a ambulanţei. A păzit casa femeii ţinînd în braţe o carabină încărcată, nerăbdător să tragă în orice mişca. Însă nu se mişca nimic şi nu se auzea nici un zgomot. Undeva, la mare distanţă, se auzea o sirenă.

Nevasta lui i-a ţinut pe copii închişi în dormitor şi s-a cuibărit alături de ei în pat, sub o pătură. Michael întreba mereu de mama lui şi de omul care o atacase. Teresa însă era prea traumatizată ca să scoată vreo vorbă. Fetiţa nu scotea decît un soi de geamăt slab, în vreme ce îşi sugea degetele şi tremura ca şi cum i-ar fi fost frig.

Nu peste mult timp, Benning Road s-a trezit la viaţă din pricina luminilor roşii şi albastre ale maşinilor de intervenţie. Oamenii au fotografiat corpul Rhodei din toate poziţiile, apoi au luat cadavrul de acolo. O echipă de ajutoare de şerif, în frunte cu însuşi şeriful Coley, a pus un cordon în jurul casei victimei. Continuînd să ţină carabina strîns în braţe, domnul Deece şi-a dat declaraţia unui anchetator, apoi şerifului.

La puţin timp după ora două noaptea, un ajutor de şerif a venit cu vestea că autorităţile apelaseră la un doctor din oraş care sugerase să i se aducă cei doi copii la el pentru un control medical. Copiii au fost urcaţi într-o maşină de poliţie, cu Michael ţinîndu-se strîns de domnul Deece, iar Teresa zăcînd în poala doamnei Deece. Ajunşi la spital, copiilor li s-a administrat un sedativ uşor şi au fost duşi împreună într-o rezervă semiprivată, unde asistentele medicale le-au adus prăjiturele şi lapte pînă ce copiii au reuşit să adoarmă. Ceva mai tîrziu în cursul zilei, o mătuşă a lor a venit din Missouri şi i-a luat la ea acasă.

Telefonul meu a sunat cu cîteva secunde înaintea miezului nopţii. Era Wiley Meek, fotograful ziarului. Auzise grozăvia pe frecvenţa poliţiei şi se învîrtea deja în jurul închisorii oraşului, în speranţa de a-l prinde în cadru pe suspect. Cu o voce încărcată de emoţie, mi-a spus că poliţiştii sînt pretutindeni în zonă şi m-a sfătuit să mă grăbesc să vin acolo. Am fi putut da marea lovitură.

În acea vreme locuiam deasupra unui garaj vechi învecinat cu o reşedinţă victoriană, cunoscută sub numele Hocutt House, care continua să îşi arate măreţia chiar dacă nu mai era întreţinută de multă vreme. Casa era ocupată de membrii vîrstnici ai familiei Hocutt, trei surori şi un frate, fiecare dintre ei fiind pe rînd proprietarul modestei mele locuinţe. Proprietatea lor întinsă pe cinci acri se găsea la cîteva case distanţă de piaţa din Clanton şi fusese construită cu un secol în urmă din banii familiei. Reşedinţa era plină de copaci, răzoare imense cu flori, vile groase de iederă şi animale de casă. Iepuri, veveriţe, sconcşi, oposumi, ratoni, un milion de specii de păsări, o gamă întreagă, înfricoşătoare de şerpi negri şi verzi – toţi neveninoşi, după cum fusesem asigurat de nenumărate ori – şi zeci de pisici. Nici un cîine însă. Familia Hocutt ura cîinii. Fiecare pisică avea un nume, iar o clauză majoră a acordului verbal prin care reuşisem să închiriez o locuinţă acolo era să respect pisicile.

Aşa şi procedam. Apartamentul meu de patru camere era spaţios şi curat. În plus, mă costa ridicola chirie de 50 de dolari pe lună. Dacă oamenii voiau să le respect pisicile contra unei asemenea chirii, eu n-aveam nimic împotrivă.

Tatăl lor, Miles Hocutt, fusese zeci de ani un excentric doctor în Clanton. Mama lor murise la ultima naştere şi, conform legendei locale, doctorul Hocutt devenise foarte posesiv cu copiii după moartea ei. Ca să-i protejeze de influenţa nefastă a lumii, concepuse una dintre cele mai mari minciuni rostite vreodată în Ford County. Le explicase copiilor că nebunia avea rădăcini adînci în familie şi, ca atare, ei n-aveau voie să se căsătorească, tocmai ca să nu dea naştere vreunei linii de urmaşi idioţi. Copiii lui îl adorau, îl credeau şi probabil fuseseră marcaţi de la început de un oarecare dezechilibru psihic. Nici unul nu s-a căsătorit. Fiul, Max Hocutt, avea optzeci şi unu de ani cînd mi-a închiriat mie apartamentul. Gemenele, Wilma şi Gilma, aveau şaptezeci şi şapte, iar mezina, Melberta, avea şaptezeci şi trei şi era complet dusă cu pluta.

Cred că Gilma a fost cea care m-a zărit coborînd scara de lemn în seara aceea la miezul nopţii. Pe ultima treaptă, chiar în drumul meu, dormea o pisică, iar eu am păşit respectuos peste ea. În sinea mea aş fi vrut să-i trag un şut pînă în stradă.

În garaj stăteau parcate două maşini. Una era Spitfire-ul meu, acoperit cu capota rabatabilă ca să ţină pisicile la distanţă, cealaltă era un Mercedes lung, negru şi strălucitor, care avea pictate în alb şi roşu pe portiere nişte cuţite de măcelar. Sub cuţite se vedeau nişte numere de telefon vopsite cu verde. Cineva îi spusese pe vremuri domnului Max Hocutt că putea amortiza complet costul unei maşini, oricare ar fi fost aceasta, dacă o folosea la muncă şi îşi picta un soi de logo pe portiere. Omul şi-a cumpărat un Mercedes nou şi a devenit ascuţitor de cuţite. Spunea tuturor că îşi ţine uneltele de lucru în portbagaj.

Maşina era veche de zece ani şi parcursese mai puţin de opt mii de mile. Tatăl copiilor le predicase încontinuu şi despre

păcatul comis de femeile care se urcau la volan, așa că domnul Max era și șoferul casei.

Mi-am condus Spitfire-ul pe aleea pietruită de acces și i-am făcut cu mîna Gilmei, care se zgîia la mine din spatele draperiilor. Femeia și-a tras capul de la fereastră și s-a făcut nevăzută. Închisoarea se găsea la distanță de șase case. Reușisem să dorm doar vreo jumătate de oră.

Cînd am ajuns la destinație, lui Danny Padgitt i se luau amprentele. Biroul șerifului se găsea în partea din față a închisorii. Era plin cu ajutoare de șerif, cu rezerviști, cu pompieri voluntari și cu oricine avea acces la o uniformă și la frecvența de comunicații a poliției. Wiley Meek m-a întîmpinat pe trotuarul din fața închisorii.

– E Danny Padgitt! m-a pus el repede în temă, plin de emoție.

M-am oprit o secundă și am încercat să raționez:

– Cine?

– Danny Padgitt, de pe insulă.

Eram în Ford County de mai puțin de trei luni, dar încă nu cunoscusem un membru al clanului Padgitt. Ca întotdeauna, membrii clanului nu se arătaseră în public. Însă auzisem diferite variante ale legendei despre ei, și alte amănunte urmau să vină. A spune povești despre familia Padgitt era o formă de distracție populară în Ford County.

Wiley a continuat:

– Am luat niște instantanee grozave exact cînd era scos din mașină. Era plin de sînge. Bune poze! Fata a murit!

– Care fată?

– Cea pe care a omorît-o el. A și violat-o, sau cel puțin așa se zvonește.

„Danny Padgitt", am murmurat eu în barbă, începînd să înțeleg senzaționalul isprăvii. Deja întrezăream titlul din ziar, fără îndoială cu cele mai mari litere pe care *Times* le tipărise de multă vreme încoace. Bietul Spot dăduse bir cu fugiții în fața

articolelor senzaţionale. Bietul Spot dăduse faliment. Eu aveam alte planuri.

Ne-am croit drum înăuntru şi ne-am uitat după şeriful Coley. Îl întîlnisem de două ori în cursul micii mele aventuri de cumpărare a ziarului şi fusesem impresionat de politeţea şi de atitudinea lui plină de căldură. Îmi spunea „domnule" şi li se adresa tuturor cu „doamnă" şi „domnule", întotdeauna cu un zîmbet pe chip. Era şerif încă de la masacrul din 1943, aşa că se apropia de şaptezeci de ani. Era un individ înalt şi corpolent, scoţînd în faţă burta obligatorie pentru toţi şerifii din Sud. În aparenţă era un gentleman. De fiecare dată cînd mă întîlnisem cu el, mă întrebasem cum poate fi corupt un asemenea om drăguţ. Acum el ieşi dintr-o încăpere din spate, împreună cu un ajutor, iar eu, ca să nu ratez oportunitatea, m-am grăbit spre el:

– Domnule şerif, am doar vreo două întrebări să vă pun, am zis eu, fără nici o intonaţie.

În cameră nu se mai găsea nici un alt reporter. Băieţii şerifului – ajutoarele adevărate, colaboratorii, aspiranţii la poziţia de ajutor şi voluntarii cu uniforme făcute acasă – au tăcut instantaneu şi s-au uitat urît la mine. Pentru ei continuam să fiu băieţelul bogat care le furase controlul ziarului lor de sub nas. Eram un străin, fără nici un drept de a interveni într-un astfel de moment cu întrebări nelalocul lor.

Şeriful Coley zîmbi ca de obicei, ca şi cum astfel de întîlniri se petreceau frecvent la miezul nopţii:

– Da, *sir*, domnule Traynor.

Avea un accent leneş şi tărăgănat, cu efect de calmant. Omul nu putea să spună nici o minciună, nu?

– Ce ne puteţi spune despre crimă?

Cu braţele încrucişate la piept, şeriful începu să dea lămuriri în păsărească poliţienească:

– Femeie albă, vîrsta treizeci şi unu, atacată în casa ei de pe Benning Road. Violată, înjunghiată, ucisă. Nu vă pot da numele pînă ce nu vorbim cu rudele ei.

– Şi aţi arestat deja pe cineva?

– Da, domnule, dar fără detalii deocamdată. Lăsaţi-ne cîteva ore. Cercetăm. Asta-i tot, domnule Traynor.

– Umblă zvonul că l-aţi arestat pe Danny Padgitt.

– Pe mine nu mă interesează zvonurile, domnule Traynor. În profesia mea nu se lucrează cu zvonuri. Nici în a dumneavoastră, de altfel.

Wiley şi cu mine am plecat de acolo la spital, am adulmecat locul vreo oră, n-am auzit nimic demn de a fi tipărit, apoi ne-am dus la scena crimei de pe Benning Road. Poliţiştii înconjuraseră locul şi cîţiva vecini erau înghesuiţi discret, dar ferm, dincolo de panglica galbenă întinsă de poliţie, lîngă cutia poştală. Ne-am strecurat lîngă ei, ascultînd cu atenţie, dar fără să aflăm ceva de reală valoare. Oamenii păreau prea şocaţi ca să vorbească. După cîteva minute de căscat gura la acea casă, ne-am luat tălpăşiţa.

Wiley avea un nepot care lucra ca ajutor de şerif cu jumătate de normă. L-am găsit păzind casa familiei Deece, unde poliţiştii continuau să cerceteze veranda şi balansoarul în care Rhoda îşi dăduse ultima suflare. L-am tras pe nepot deoparte, în spatele unui şir de tufişuri de mirt, iar el ne-a povestit totul. Bineînţeles, totul neoficial, ca şi cum detaliile macabre ar fi putut fi ţinute cumva secrete în Ford County.

În jurul pieţei din Clanton se găseau trei cafenele mici, două pentru albi, una pentru negri. Wiley mi-a propus să ne aşezăm la o masă şi să ascultăm conversaţiile matinale.

Eu nu iau micul dejun şi de obicei dorm la orele în care acesta este, în mod normal, servit. Nu mă deranjează să lucrez pînă la miezul nopţii, dar prefer să dorm pînă ce soarele a ajuns bine deasupra orizontului. Mi-am dat seama repede că unul dintre avantajele deţinerii unui mic săptămînal de provincie este acela că pot munci pînă tîrziu şi dormi pînă tîrziu. Articolele pot fi scrise oricînd, cîtă vreme se respectă termenele de predare. Nici Spot nu era recunoscut ca un om matinal, venind la lucru

cu puţin înaintea amiezii, bineînţeles după ce dădea o raită pe la morgă. Îmi plăcea stilul lui de viaţă.

A doua zi după ce m-am mutat în apartamentul de deasupra garajului familiei Hocutt, Gilma mi-a bătut în uşă la ora nouă şi jumătate dimineaţa. Şi a continuat să bată cu putere. În cele din urmă, m-am tîrît prin mica mea bucătărie, în chiloţi, şi am văzut-o zgîindu-se printre jaluzele. M-a anunţat că tocmai voia să cheme poliţia. Ceilalţi membri ai familiei erau deja jos, învîrtindu-se pe lîngă garaj, uitîndu-se la maşina mea, convinşi că avusese loc o crimă.

M-a întrebat ce făceam. I-am spus că dormeam binemersi pînă ce am auzit pe cineva bătînd în blestemata aia de uşă. M-a întrebat de ce dorm la ora nouă şi jumătate într-o dimineaţă de miercuri. M-am frecat la ochi şi am încercat să găsesc un răspuns adecvat. Brusc, am devenit conştient că eram aproape gol, în prezenţa unei virgine în vîrstă de şaptezeci şi şapte de ani. Ea continua să se uite la coapsele mele.

Mi-a explicat că ei se sculaseră de la ora cinci. În Clanton nimeni nu dormea pînă la nouă şi jumătate. Eram beat? Erau doar îngrijoraţi. Închizînd uşa, i-am spus că sînt treaz, chiar dacă încă adormit, i-am mulţumit pentru îngrijorarea exprimată, dar ora nouă dimineaţa mă găsea adesea în pat.

Fusesem la Tea Shoppe de cîteva ori pentru o cafea tîrzie de dimineaţă şi o dată pentru a lua prînzul. Ca proprietar al ziarului local, simţeam că e nevoie să umblu şi să fiu văzut la o oră rezonabilă. Eram dureros de conştient că aveam să scriu despre Ford County, despre oamenii, evenimentele şi locurile acelui ţinut mulţi ani de acum înainte.

Wiley mi-a spus că localurile aveau să se umple de lume devreme în acea dimineaţă.

– Întotdeauna se umplu după meciurile de fotbal şi după accidentele de maşină, zise el.

– Ce se întîmplă în caz de crimă? am întrebat eu.

– Nu s-a mai întîmplat aşa ceva de mult pe aici, răspunse el.

Avea dreptate. Cafeneaua era deja plină cînd am intrat noi, puţin după ora şase. Wiley a salutat cîteva persoane, a strîns cîteva mîini întinse şi s-a porcăit cu vreo doi indivizi. Era originar din Ford County şi cunoştea pe toată lumea. Eu am dat din cap, am zîmbit şi am observat privirile ciudate. Aveam nevoie de ani de zile ca să schimb acele priviri. Oamenii erau prietenoşi, dar străinii îi îngrijorau.

Am găsit două locuri la tejghea şi am cerut cafea. Nimic altceva. Ospătăriţa în mod clar nu aproba o asemenea comandă. Cu toate astea, s-a mai încălzit faţă de Wiley cînd acesta a schimbat comanda şi a cerut ouă jumări, şuncă de ţară, biscuiţi, crupe şi chiftele – o porţie de colesterol suficient de zdravănă ca să dea gata un catîr.

Se vorbea doar despre viol şi crimă. Dacă starea vremii putea naşte dispute, imaginaţi-vă ce putea genera un asemenea omor cumplit. Clanul Padgitt conducea ţinutul de o sută de ani; sosise vremea ca toţi membrii clanului să fie trimişi la pîrnaie. Insula trebuia înconjurată cu membrii Gărzii Naţionale dacă era nevoie. Mackey Don trebuia să plece; era în slujba clanului de prea multă vreme. Lasă o bandă de nelegiuiţi să zburde în libertate şi aceasta va crede imediat că este deasupra legii. Nu şi de această dată!

Despre Rhoda nu prea se vorbea, pentru că nu se prea ştia nimic. Cineva aflase că femeia se ducea prin localurile de la graniţa statului. Altcineva zicea că ea se culca cu un avocat din partea locului. Nu i se ştia numele individului. Era doar un zvon.

Zvonurile abundau în Tea Shoppe. Vreo doi gură-spartă se apucaseră să facă pe judecătorii, iar eu eram surprins să constat cît de înverşunaţi îşi susţineau propriile versiuni ale întîmplării. Păcat! Nu puteam tipări nimic din bîrfele pe care le auzeam.

5

Oricum, am tipărit multe informaţii. Titlul principal anunţa că Rhoda Kassellaw fusese violată şi ucisă şi că Danny Padgitt fusese arestat ca prezumtiv făptaş. Titlul putea fi citit de la douăzeci de metri distanţă pe orice trotuar din jurul pieţei tribunalului.

Sub titlu se găseau două poze: una cu Rhoda în ultimii ani de liceu şi una cu Padgitt în vreme ce era condus spre închisoare cu cătuşe la mîini. Wiley îl prinsese taman la fix. Era un instantaneu perfect, cu Padgitt uitîndu-se chiorîş la aparatul de fotografiat. Pe frunte îi şiroia sîngele propriu, în urma accidentului de maşină, iar pe cămaşă se vedea clar sîngele victimei atacului. Omul părea rău, îndărătnic, insolent, beat şi vinovat. Ştiam că acea poză avea să creeze senzaţie. Wiley zisese că poate ar fi fost mai bine să evităm publicarea ei, dar eu aveam douăzeci şi trei de ani şi eram prea tînăr ca să simt vreo constrîngere. Voiam ca cititorii mei să vadă şi să cunoască adevărul în întreaga lui hidoşenie. Voiam să vînd ziare.

Fotografia Rhodei o obţinusem de la o soră a ei din Missouri. Prima dată cînd o sunasem aproape că nu-mi vorbise şi se grăbise să îmi trîntească receptorul în nas. A doua oară ezitase puţin, afirmase că un doctor avea grijă de copiii victimei, că

înmormîntarea urma să aibă loc marți după-amiază într-un orășel de lîngă Springfield și că, din punctul de vedere al familiei cel puțin, întregul stat Mississippi se putea duce dracului.

I-am explicat că o înțeleg perfect, că eu însumi eram din Syracuse și că mă număram printre oamenii de bine. În cele din urmă, a fost de acord să îmi trimită o poză.

Folosindu-mă, chipurile, de surse anonime, am descris în amănunțime ce se întîmplase în noaptea de sîmbătă pe Benning Road. Cînd eram sigur de un fapt anume, îl descriam ca atare. Acolo unde nu eram atît de sigur, mă jucam cu cuvintele și cu insinuările astfel încît să induc cititorului imaginea a ceea ce bănuiam eu că se petrecuse. Baggy Suggs s-a abținut de la băutură suficient de mult ca să recitească și să redacteze articolele. Efortul lui a fost, probabil, cel care a împiedicat trimiterea noastră în judecată pentru calomnie sau chiar împușcarea noastră.

Pe pagina trei am tipărit o schiță a scenei crimei și o fotografie mare cu casa Rhodei, făcută a doua zi după omor, unde se vedeau mașinile poliției și panglicile galbene de delimitare a scenei crimei. Fotografia includea bicicletele și jucăriile copiilor Rhodei, împrăștiate prin curtea din față. Din mai multe puncte de vedere, acea fotografie era mai îngrozitoare decît cea a cadavrului, poză pe care am încercat s-o obțin, dar n-am reușit. Fotografia afirma sec că acei copii locuiau acolo și fuseseră implicați într-o crimă atît de atroce, încît mulți locuitori ai ținutului nu credeau că se petrecuse cu adevărat.

Cît de multe văzuseră acei copii? Aceasta era întrebarea arzătoare.

Nu mi-am permis să răspund la ea în paginile ziarului, dar m-am apropiat cît am putut de mult de un răspuns. Am descris casa și interiorul ei. Folosind o sursă anonimă, am estimat că paturile copiilor se găseau la circa zece metri de patul mamei lor. Copiii fugiseră din casă înaintea Rhodei, intraseră în stare de șoc pînă să ajungă la casa vecinului, fuseseră văzuți de un doctor din

Clanton şi erau acum supuşi unei terapii undeva, în Missouri. Văzuseră amîndoi prea multe.

Aveau să depună mărturie la un eventual proces? Baggy afirma cu tărie că era imposibil; pur şi simplu erau prea mici. Însă eu am lansat întrebarea, tocmai pentru a le da cititorilor posibilitatea de a-şi spune părerea şi de a emite supoziţii. După ce am explorat posibilitatea de a cita copiii într-o sală de judecată, am tras concluzia că „experţii" căzuseră de acord că un asemenea scenariu era improbabil. Lui Baggy îi plăcea la nebunie să fie socotit expert.

Am conceput necrologul Rhodei cît de lung am putut. Dată fiind tradiţia ziarului, un asemenea lucru nu părea deloc neobişnuit.

Am intrat la tipar marţi seara, cam la ora zece; a doua zi la ora şapte ziarul ajunsese în chioşcurile din Clanton. La momentul falimentului tirajul scăzuse sub o mie două sute de exemplare, dar, după o lună sub conducerea mea neînfricată, ziarul ajunsese undeva la două mii cinci sute de abonaţi, ceea ce transforma în ceva cît se poate de real ţelul de a atinge un tiraj de cinci mii de exemplare.

În cazul asasinării Rhodei Kassellaw am tipărit opt mii de exemplare şi le-am împrăştiat pretutindeni – la uşile cafenelelor din jurul pieţei, pe holurile tribunalului, pe birourile tuturor angajaţilor administraţiei ţinutului, în holurile băncilor. Am expediat prin poştă trei mii de exemplare gratuite unui număr de trei mii de potenţiali abonaţi, ca parte a unui efort unic şi neaşteptat de promovare a publicaţiei.

Aşa cum spunea Wiley, era prima crimă în opt ani de zile. Şi era vorba de un Padgitt! Era o poveste senzaţională, iar eu am văzut în ea momentul meu de glorie. Evident, am urmărit elementele şocante, senzaţionalul şi urmele de sînge. În mod categoric, era un jurnalism de joasă speţă, dar ce-mi păsa mie?

Habar n-aveam că răspunsul la o asemenea întrebare avea să apară atît de repede şi într-un mod atît de neplăcut.

Joi dimineaţă, la ora nouă, sala principală de judecată, aflată la etajul doi al Tribunalului din Ford County, era plină ochi. Era moşia onorabilului Reed Loopus, un itinerant judecător în vîrstă din Tyler County, care trecea prin Clanton de opt ori pe an ca să împartă dreptatea. Era un legendar războinic bătrîn, care îşi conducea şedinţele cu mînă de fier şi care, aşa cum susţinea Baggy – omul care îşi petrecea cea mai mare parte a programului de lucru pe lîngă tribunal adulmecînd diverse bîrfe sau chiar generîndu-le –, se remarca prin onestitate şi integritate, reuşind pînă atunci să evite tentaţiile financiare ale caracatiţei numite clanul Padgitt. Poate pentru că venea dintr-un alt ţinut, judecătorul Loopus avea convingerea că aceia care încălcau legea trebuiau condamnaţi la sentinţe grele, preferabil la muncă silnică, cu toate că el, personal, nu mai putea dispune o asemenea sentinţă.

În lunea de după crimă, avocaţii clanului Padgitt se agitaseră pe lîngă autorităţi, încercînd să-l scoată pe Danny din închisoare. Judecătorul Loopus era ocupat cu un proces într-un alt ţinut – aria lui de competenţă acoperea şase ţinuturi –, şi omul a refuzat să accepte o audiere rapidă pentru stabilirea unei cauţiuni. În loc de asta, a dispus judecarea cauzei pentru ora nouă a dimineţii de joi, prin aceasta permiţînd întregului oraş să cîntărească evenimentele şi să se lanseze în speculaţii.

Deoarece eu făceam parte din presă şi eram proprietarul ziarului local, am simţit că e de datoria mea să sosesc devreme în sală şi să ocup un loc bun. Da, aveam şi eu oarecare pretenţii. Ceilalţi spectatori veniseră acolo din curiozitate. Eu aveam treburi foarte importante de făcut. Eu şi Baggy ne-am găsit loc în cel de-al doilea rînd, în momentul în care mulţimea a început să năvălească în sală.

Avocatul principal al lui Danny Padgitt era o adevărată figură, pe nume Lucien Wilbanks, un om pe care am învăţat repede să îl urăsc. El reprezenta ultimul vlăstar al unui clan pe vremuri proeminent de avocaţi, bancheri şi alte asemenea categorii sociale importante. Familia Wilbanks muncise din greu şi

cu mari eforturi ca să construiască orașul Clanton, după care apăruse Lucien și reușise aproape să ruineze un bun renume de familie. Se autoproclama un avocat radical, ceea ce, în 1970, reprezenta o pasăre rară pentru acel colț de lume. Purta barbă, înjura ca un birjar, bea îngrozitor de mult și prefera clienții judecați pentru crimă, viol sau molestare de copii. Era singurul membru alb al NAACP[1]-ului din Ford County, fapt care constituia, în sine, un motiv suficient pentru a te trezi cu un glonț. Lui nu-i păsa.

Lucien Wilbanks era un tip neșlefuit, netemător și de-a dreptul rău. A așteptat ca toată lumea să ia loc în sala de judecată – chiar înainte de intrarea judecătorului Loopus – ca să se îndrepte încet spre mine. Ținea în mînă un exemplar al ultimului număr din *Times*, pe care a început să îl fluture în vreme ce s-a pus pe înjurat:

– Băi, ticălos mic! mi-a zis el, destul de tare, astfel încît întreaga sală a încremenit. Cine mama dracului te crezi?

Eram prea șocat ca să încerc să-i răspund. L-am simțit pe Baggy la cîțiva centimetri depărtare. Toți cei din încăpere se holbau la mine. Știam că trebuie să răspund ceva:

– Spun doar adevărul, am reușit eu să îngaim cu toată energia pe care am găsit-o în mine.

– Ăsta e jurnalism de rahat! a tunat el. Gunoi senzațional pentru tabloide!

Ziarul flutura amenințător la cîțiva centimetri de nasul meu.

– Mulțumesc, am replicat eu, ca un tip înțelept.

În sala de judecată se găseau cel puțin cinci ajutoare de șerif, și nici unul nu dădea vreun semn că avea chef să intervină.

– O să vă dăm în judecată mîine! a continuat el, cu ochii scăpărînd de mînie. O să vă cerem un milion de dolari daune!

---

[1] National Association for the Advancement of Colored People, Asociația Națională pentru Promovarea Oamenilor de Culoare (n.red.)

– Am şi eu avocaţi, am replicat imediat, brusc îngrozit că aveam să ajung la fel de falit precum familia Caudle.

Lucien mi-a aruncat ziarul în poală, apoi s-a întors şi s-a dus la masa lui. Am reuşit, în sfîrşit, să răsuflu; inima îmi bătea cu putere. Îmi simţeam obrajii arzînd de jenă şi de teamă.

Am reuşit să îmi păstrez însă un zîmbet tîmp pe chip. Nu le puteam arăta localnicilor că eu, editorul şi proprietarul ziarului lor, mă temeam de ceva. Un milion de dolari daune! M-am gîndit imediat la bunica mea din Memphis. Mă aştepta o conversaţie extrem de dificilă.

Dincolo de boxa acuzatului se stîmiră murmure. Un aprod deschise o uşă:

– Toată lumea să se ridice, anunţă el.

Judecătorul Loopus se strecură prin uşă şi se îndreptă tîrîndu-şi picioarele spre locul lui. Roba lui de un negru ponosit îi flutura în urmă. Odată aşezat, judecătorul inspectă mulţimea cu privirea, apoi zise:

– Bună dimineaţa. Cam mare atracţia pentru o simplă audiere de stabilire a cauţiunii.

Astfel de chestii de rutină de obicei nu interesau pe nimeni, cu excepţia acuzatului, a avocatului său şi poate a mamei sale. Acum se găseau în sală peste trei sute de persoane.

Nu era doar o audiere de rutină. Era prima rundă a unui proces de viol şi crimă. Puţini erau localnicii din Clanton care ar fi fost dispuşi să îl rateze. Iar eu constatam cu durere că majoritatea acestor localnici nu puteau participa direct la proces. Ca atare, sursa de informaţii avea să fie ziarul meu, iar eu eram hotărît să ofer detalii.

De fiecare dată cînd mă uitam la Lucien Wilbanks, mă gîndeam la un proces de un milion de dolari. Cu siguranţă că n-avea să-mi dea ziarul în judecată, nu? Pentru ce? Nu existase nici un fel de calomnie sau de defăimare.

Judecătorul Loopus făcu un semn din cap înspre un alt aprod şi acesta deschise o uşă laterală. În cadrul ei se ivi Danny

Padgitt, escortat şi cu cătuşe la mîini, prinse în faţă. Omul purta o cămaşă albă îngrijit călcată şi pantaloni kaki. Faţa îi era proaspăt rasă şi nu părea să fi fost marcată de vreo rană. Era un bărbat de douăzeci şi patru de ani, doar cu un an mai mare ca mine, dar părea mai tînăr. Fusese ferchezuit şi arăta chipeş, iar eu nu mă puteam împiedica să nu mă gîndesc că locul lui era undeva, în vreun colegiu. Individul se clătina uşor pe picioare. Cînd aprodul îi scoase cătuşele se uită urît la el. Privi mulţimea din jur şi pentru o clipă păru să se bucure de atenţia pe care i-o acordau toţi. Afişa încrederea cuiva a cărui familie dispunea de sume nelimitate de bani ce puteau fi folosite pentru a-l scoate din mica încurcătură în care se găsea.

Părinţii săi şi alţi membri ai clanului Padgitt şedeau direct în spatele lui, dincolo de bara din primul rînd. Tatăl lui, Gill, nepotul faimosului Clovis Padgitt, absolvise colegiul şi despre el se zvonea că era principalul însărcinat cu spălarea banilor bandei. Mama lui era bine îmbrăcată şi destul de atrăgătoare, un fapt oarecum neobişnuit pentru cineva suficient de inconştientă ca să se mărite cu un membru al clanului Padgitt şi să-şi petreacă restul vieţii închisă pe o insulă izolată.

– N-am mai văzut-o pînă acum, îmi şopti Baggy la ureche.

– Cît de des l-ai văzut pe Gill? l-am întrebat eu.

– Poate de două ori în ultimii douăzeci de ani.

Statul era reprezentat de procurorul ţinutului, un angajat cu jumătate de normă pe nume Rocky Childers. Judecătorul Loopus i se adresă:

– Domnule Childers, presupun că Statul se opune cauţiunii.

Childers se ridică şi răspunse:

– Da, domnule.

– Pe ce temei?

– Datorită naturii îngrozitoare a faptelor, Onorată Instanţă. Un viol sălbatic, comis în patul victimei, în faţa copiilor ei mici. Apoi o crimă provocată prin cel puţin două răni de cuţit. Tentativa de fugă a presupusului făptaş, domnul Padgitt.

Cuvintele lui Childers răsunau în tăcerea din sală:

– Există o mare probabilitate ca domnul Padgitt să dispară dacă părăseşte închisoarea.

Lucien Wilbanks abia se stăpînea să nu sară în picioare ca să protesteze. Prinse ocazia din zbor:

– Obiectez, Onorată Instanţă! Clientul meu nu are nici un fel de cazier şi nu a fost niciodată arestat.

Judecătorul Loopus privi calm pe deasupra ochelarilor şi rosti:

– Domnule Wilbanks, sper că este pentru prima şi ultima dată cînd întrerupeţi pe cineva în cursul acestei audieri. Vă sugerez să luaţi loc, iar Curtea vă va înştiinţa cînd e gata să vă asculte.

Cuvintele lui păreau de gheaţă, aproape şfichiuitoare. M-am întrebat de cîte ori cei doi îşi încrucişaseră spadele în acea sală de judecată.

Nimic nu părea să îl deranjeze pe Lucien Wilbanks; omul avea pielea groasă ca de hipopotam.

Childers continuă cu un pic de istorie. Cu unsprezece ani înainte, în 1959, un anume Gerald Padgitt fusese acuzat de furt de maşini în Tupelo. A fost nevoie de un an ca să se găsească vreo două ajutoare de şerif dispuse a intra în Insula Padgitt pentru a înmîna mandatul de acuzare. Cu toate că amîndoi supravieţuiseră încercării, tentativa lor a eşuat. Gerald Padgitt fie fugise din ţară, fie se izolase undeva, în adîncurile insulei.

– Oriunde s-ar afla, zise Childers, nu a fost niciodată arestat şi niciodată găsit.

– Ai auzit vreodată de Gerald Padgitt? am şoptit eu înspre Baggy.

– Nu.

– E foarte simplu, Onorată Instanţă. Dacă acest acuzat este eliberat pe cauţiune, n-o să-l mai vedem niciodată.

Childers se aşează.

– Domnule Wilbanks, rosti Onorata Instanţă.

Lucien se ridică alene şi făcu un semn din mînă înspre Childers:

– Ca de obicei, procurorul este confuz, începu el cu ton mieros. Gerald Padgitt nu este acuzat de aceste crime. Eu nu-l reprezint şi chiar nu dau doi bani pe ceea ce s-a întîmplat cu el.

– Aveţi grijă cum vorbiţi, îl avertiză Loopus.

– Nu el este judecat aici. Acum este vorba despre Danny Padgitt, un tînăr care nu are nici un fel de cazier.

– Clientul dumneavoastră deţine vreo proprietate în acest ţinut? întrebă Loopus.

– Nu, nu deţine. Are doar douăzeci şi patru de ani.

– Haideţi să lăsăm fleacurile deoparte, domnule Wilbanks. Ştiu că familia dumnealui este proprietara unei suprafeţe importante de pămînt. Voi acorda cauţiunea doar dacă suprafaţa în cauză este depusă ca garanţie a apariţiei dumnealui la proces.

– Dar este inadmisibil! mîrîi Lucien.

– Aşa sînt şi presupusele lui crime.

Lucien îşi aruncă notiţele pe masă:

– Lăsaţi-mă un minut să mă consult cu familia.

Cuvintele avocatului generară agitaţie în rîndul clanului Padgitt. Membrii familiei se strînseră în spatele mesei apărării în jurul lui Wilbanks. Încă de la început între ei apărură disensiuni. Aproape că era amuzant să îi vezi pe aceşti escroci îmbogăţiţi clătinînd din cap şi dîndu-se unul la altul. Certurile de familie sînt iuţi şi amarnice, mai ales cînd miza sînt banii. Fiecare Padgitt prezent părea să aibă propria opinie legată de modalitatea de acţiune în acest caz. Îţi puteai uşor imagina ce se întîmpla atunci cînd îşi împărţeau prăzile.

Lucien sesiză că era aproape imposibil de ajuns la un acord. Ca să evite stînjeneala, se întoarse şi se adresă Curţii:

– Este imposibil, Onorată Instanţă, anunţă el. Pămînturile Padgitt sînt deţinute de cel puţin patruzeci de oameni, cei mai mulţi fiind absenţi din această sală de judecată. Ceea ce a cerut această Curte este arbitrar şi mult prea împovărător.

– Vă acord cîteva zile ca să ajungeţi la un acord, anunţă Loopus, în mod clar satisfăcut de disconfortul pe care îl crease.

– Nu, domnule. Pur şi simplu nu e corect! Clientul meu are dreptul la o cauţiune rezonabilă, la fel ca oricare alt acuzat.

– Atunci cauţiunea se respinge pînă la data audierilor preliminare.

– Ne dispensăm de audierea preliminară.

– Cum doriţi, rosti Loopus, luîndu-şi notiţe.

– Şi mai cerem ca acest caz să fie prezentat Marelui Juriu cît de curînd posibil.

– La timpul lui, domnule Wilbanks, la fel ca în toate celelalte cazuri.

– Pentru că vom acţiona pentru schimbarea locului de judecare cît de curînd va fi posibil.

Lucien rosti vorbele cu mare îndrăzneală, ca şi cum ar fi citit o proclamaţie.

– E cam devreme pentru aşa ceva, nu credeţi? zise Loopus.

– Clientului meu îi va fi imposibil să obţină o judecată corectă în acest ţinut.

Wilbanks privi lumea din încăpere, aproape ignorîndu-l pe judecătorul care, momentan, părea extrem de curios.

– Deja se fac eforturi de a-l acuza, judeca şi condamna pe clientul meu, înainte ca el să aibă şansa de a se apăra, iar eu cred că această Curte ar trebui să emită imediat un ordin de încetare a speculaţiilor.

Lucien Wilbanks era singurul care avea nevoie de căluş la gură.

– Unde vreţi să ajungeţi, domnule Wilbanks? întrebă Loopus.

– Aţi citit ziarul local, domnule judecător?

– În ultima vreme, nu.

Privirile tuturor părură să se aţintească asupra mea. Inima mea era cît pe ce să se oprească iarăşi.

Wilbanks se uită urît la mine şi continuă:

– Articole pe prima pagină, fotografii sîngeroase, surse confidențiale, suficiente semiadevăruri și insinuări cît să condamne orice nevinovat!

Baggy începuse să se depărteze încet de mine, lăsîndu-mă din nou singur.

Lucien se năpusti spre judecător și aruncă un exemplar al ziarului pe pupitru:

– Uitați-vă la asta, mîrîi el.

Loopus își potrivi ochelarii de citit, ridică ziarul și se lăsă pe spate în fotoliul lui confortabil de piele. Începu să citească, părînd a nu se grăbi defel.

Citea încet. La un moment dat, inima mea dădu semne de revenire la normal, începînd să bată cu furia unui ciocan pneumatic. Am observat că gulerul de la cămașă mi se udase în locul în care se lipea de ceafă. Loopus termină prima pagină și deschise încet ziarul spre interior. Sala amuțise. Oare avea să mă arunce chiar atunci în închisoare? Avea să facă semn unui aprod să-mi pună cătușele și să mă ia de acolo? Nu eram avocat. Tocmai fusesem amenințat cu un proces de un milion de dolari, de către un om care intentase cu siguranță multe procese, iar acum judecătorul citea relatările mele mai degrabă picante, în vreme ce întregul oraș aștepta verdictul lui.

Mulți se uitau la mine cu severitate, așa că m-am ascuns, începînd să mîzgălesc pe caietelul de notițe, cu toate că habar n-aveam ce scriam acolo. Mă străduiam din greu să îmi păstrez chipul impasibil. Ce voiam cu adevărat era să sar în picioare, să o zbughesc din sala de judecată și să o țin așa pînă la Memphis.

Onorata Instanță termină în sfîrșit de citit și de răsfoit ziarul. Judecătorul se aplecă ușor spre microfon și rosti cîteva vorbe care aveau să-mi marcheze definitiv cariera. Zise:

– E foarte bine scris. Incitant, poate un pic macabru, dar cu siguranță în limitele normalului.

Continuam să mîzgălesc, ca şi cum n-aş fi auzit nimic. Printr-o răsturnare complet neprevăzută a situaţiei, tocmai le dădusem peste nas clanului Padgitt şi lui Lucien Wilbanks.

– Felicitări, îmi şopti Baggy.

Loopus împături ziarul la loc şi îl puse jos. Îi permise lui Wilbanks să bată cîmpii cîteva minute şi să tune împotriva scurgerilor de informaţii dinspre poliţie, dinspre biroul procurorului, împotriva potenţialelor scăpări ale juriului, toate acestea legate cumva de o conspiraţie a unor oameni nenumiţi şi hotărîţi să-i trateze incorect clientul. De fapt, omul dădea un spectacol pentru clanul Padgitt. Pierduse în tentativa lui de a obţine o cauţiune, aşa că trebuia să-şi impresioneze clienţii prin zel.

Loopus nu reacţionă la nici unul din argumentele avocatului.

Aşa cum avea să afle curînd, Lucian nu făcuse decît să arunce o perdea de fum. N-avea nici cea mai mică intenţie de a muta cazul din Ford County.

6

Cumpărarea ziarului *Times* a inclus şi achiziţionarea clădirii antediluviene care servea drept sediu al redacţiei. Clădirea n-avea, practic, nici o valoare. Se găsea pe latura sudică a pieţei din Clanton, una din cele patru structuri părăginite construite perete lîngă perete. Era lungă şi îngustă, înaltă pe trei niveluri, cu un subsol de care se temeau toţi angajaţii şi pe care îl evitau din răsputeri. În faţă se găseau cîteva birouri, toate cu covoare roase de vreme şi pătate, ziduri coşcovite şi impregnate de mirosul fumului de pipă lipit de tavane într-o sută de ani de existenţă.

În spate, la distanţa maximă posibilă, se găsea tiparniţa. În fiecare marţi noapte, Hardy, tipograful nostru, reuşea să trezească bătrîna maşinărie de tipărit la viaţă şi scotea încă o ediţie a ziarului pe care îl deţineam. Spaţiul lui de lucru era îmbibat de mirosul iute al cernelii tipografice.

Încăperea de la etajul întîi era încărcată de rafturi care gemeau sub greutatea tomurilor prăfuite nedeschise de zeci de ani. Erau acolo colecţii de cărţi de istorie, volume de Shakespeare şi poezie irlandeză şi rînduri întregi de enciclopedii britanice demult depăşite. Spot credea că asemenea cărţi impresionau orice vizitator al acelei încăperi.

De la fereastra camerei, privind prin geamurile peste care cineva lipise cu mult timp în urmă inscripția „*TIMES*", se putea vedea Tribunalul din Ford County și statuia din bronz a santinelei confederate care îl păzea. O plachetă comemorativă de la picioarele santinelei amintea numele celor șaizeci și unu de băieți din ținut care muriseră în Marele Război, cei mai mulți în bătălia de la Shiloh.

Santinela putea fi văzută și din biroul meu, aflat la etajul doi. Și acesta era plin de rafturi conținînd biblioteca personală a lui Spot, o colecție eclectică de volume care părea la fel de neglijată precum cea de la etajul inferior. Mi-ar fi trebuit ani de zile ca să mut cărțile acelea.

Încăperea era spațioasă, dar dezordonat încărcată cu obiecte inutile și dosare lipsite de valoare, și împodobită cu portretele contrafăcute ale generalilor confederați. Îmi plăcea acel loc. La plecare, Spot nu luase nimic cu el, iar după cîteva luni nimănui nu părea să-i pese de obiectele lui. Așa că obiectele au rămas unde se găseau, neglijate ca întotdeauna, practic neatinse de mine și treptat intrînd în proprietatea mea. Lucrurile personale ale lui Spot – scrisori, declarații bancare, însemnări, vederi poștale – le-am pus în cutii și le-am depozitat într-una din multele încăperi neutilizate de pe coridor, unde au continuat să adune praful și să putrezească încet.

Biroul meu dispunea de două perechi de uși glisante care se deschideau spre o mică terasă cu balustradă din fier forjat. Terasa era suficient de mare ca să adăpostească patru oameni care să șadă comod pe scaune și să se uite peste piață. Nu că ar fi fost prea multe de văzut, dar era o modalitate plăcută de a mai trece timpul, mai ales cînd șederea era acompaniată de un pahar cu băutură.

Baggy răspundea întotdeauna prezent cînd era vorba de băut. După cină a adus o sticlă cu *bourbon* și ne-am luat amîndoi locurile în șezlonguri. Orașul părea încă agitat după audierea de dimineață. Mai toată lumea presupusese că Danny Padgitt

avea să fie eliberat imediat ce Lucien Wilbanks şi Mackey Don Coley aveau să facă aranjamentele necesare. Aveau să se facă promisiuni, banii aveau să treacă dintr-o mînă în alta, iar şeriful Coley avea cumva să garanteze personal apariţia băiatului la proces. Numai că judecătorul Loopus avea alte planuri.

Nevasta lui Baggy era soră medicală. Lucra în schimbul de noapte la secţia de urgenţe a spitalului. El lucra ziua, dacă observaţiile sale apatice despre oraş puteau fi numite lucru. Se vedeau foarte rar unul cu celălalt, ceea ce însemna, fără îndoială, un lucru bun pentru că astfel mai evitau certurile nesfîrşite dintre ei. Copiii lor ajunşi la vîrstă adultă plecaseră de acasă, lăsîndu-i să-şi poarte singuri micul lor război. După cîteva pahare de băutură, Baggy începea întotdeauna cu remarcele acide despre nevasta lui. Avea cincizeci şi doi de ani, arăta de cel puţin şaptezeci, iar eu bănuiam că băutura constituia principalul motiv al îmbătrînirii sale timpurii şi al certurilor de acasă.

– Le-am arătat noi, zise Baggy cu mîndrie. Nici un articol de ziar n-a mai fost vreodată exonerat atît de clar de orice vină. Şi chiar acolo, în sala de judecată.

– Ce înseamnă un ordin de reducere la tăcere? am întrebat eu.

Eram un novice prost informat şi toată lumea ştia asta. N-avea nici un sens să pretind că ştiu ceva atunci cînd realitatea era alta.

– N-am văzut niciodată aşa ceva. Am auzit de existenţa lor, şi cred că sînt folosite de judecători ca să le închidă gura avocaţilor şi reclamagiilor.

– Aşadar, ele nu se aplică la ziare?

– Niciodată. Wilbanks se dădea mare, asta-i tot. Tipul este membru ACLU[1], singurul din Ford County. Înţelege bine Primul Amendament. Este imposibil ca vreun tribunal să ordone

[1] American Civil Liberties Union, organizaţie non-profit care oferă asistenţă juridică. (n.red.)

unui ziar ce anume să *nu* tipărească. Omul a avut o zi proastă, clientul lui avea să stea în mod clar în pîrnaie, aşa că trebuia să facă scandal. Manevre tipice pentru avocaţi. Le învaţă încă de pe băncile şcolii.

– Deci nu crezi că o să fim daţi în judecată?

– La naiba, nu. În primul rînd, nu va fi nici un fel de proces. Nu am defăimat şi nu am calomniat pe nimeni. Sigur, am mai înflorit unele fapte, dar n-a fost vorba decît de mărunţişuri, care probabil că erau oricum adevărate. În al doilea rînd, dacă Wilbanks vrea să intenteze proces, trebuie să o facă aici, în Ford County. Acelaşi tribunal, aceeaşi sală de judecată, acelaşi judecător – onorabilul Reed Loopus care, în această dimineaţă, a citit articolele noastre şi le-a declarat bune. Un eventual proces a fost deja închis înainte ca Wilbanks să scoată vreo vorbă. Minunat.

Eu cu siguranţă nu mă simţeam minunat. Mă îngrijorau daunele de un milion de dolari şi mă întrebam de unde să scot o asemenea sumă de bani. Băutura începea în sfîrşit să mi se aşeze în trup, aşa că m-am relaxat. Era joi noaptea în Clanton şi puţini oameni se aventurau pe străzi. Toate magazinele şi birourile din jurul pieţei erau deja încuiate.

Ca de obicei, Baggy se relaxase înaintea mea. Margaret îmi şoptise la ureche că el adesea consuma *bourbon* la micul dejun. Împreună cu un avocat fără un picior pe nume Major, Baggy trăgea o duşcă la cafeaua de dimineaţă. Se întîlneau pe veranda din faţa biroului lui Major, aflat de cealaltă parte a pieţei, unde beau, fumau şi discutau politică şi subiecte legate de lege, în vreme ce tribunalul se trezea la viaţă. Major îşi pierduse un picior la Guadalcanal, conform propriei versiuni despre cel de Al Doilea Război Mondial. Practica lui avocăţească se limita la întocmirea de testamente pentru vîrstnici. Le întocmea el însuşi – n-avea nevoie de o secretară. Lucra cam la fel de mult ca şi Baggy, iar cei doi erau adesea văzuţi în tribunal, pe jumătate ameţiţi, urmărind un nou proces.

– Cred că Mackey Don l-a băgat pe băiat în apartament, zise Baggy, deja uşor ameţit.

– În apartament? m-am mirat eu.

– Mda... ai văzut închisoarea?

– Nu.

– Nu e potrivită nici pentru animale. N-are căldură, n-are aerisire, instalaţiile funcţionează doar din cînd în cînd. Condiţii mizere. Mîncare stricată. Iar asta e pentru albi. Negrii sînt în celălalt capăt, cu toţii înghesuiţi într-o singură celulă mare. Singura lor toaletă e o gaură în podea.

– Cred că renunţ la vizită.

– E o pată pe obrazul ţinutului. Din păcate, e cam la fel în cele mai multe locuri de pe aici. În orice caz, există şi o mică celulă care are aer condiţionat şi covor pe jos, un pat curat, televizor color şi mîncare bună. I se spune „apartamentul", şi Mackey Don îşi bagă acolo favoriţii.

Luam notiţe în minte. Pentru Baggy toate acestea nu însemnau decît amănunte banale. Pentru mine, un cursant de facultate şi uneori student la jurnalism, totul semăna cu o poveste adevărată care se transforma într-un articol de senzaţie.

– Şi tu crezi că Padgitt e în apartament?

– Probabil. A venit în sala de judecată îmbrăcat cu propriile haine.

– Şi altfel cum ar fi fost?

– Altfel ar fi venit în salopetele alea portocalii de puşcărie pe care le poartă toţi. Nu le-ai văzut?

Ba da, le văzusem. Fusesem în tribunal o singură dată, cam cu o lună şi ceva înainte. Mi-am amintit brusc că văzusem cu acea ocazie doi sau trei acuzaţi în sala de judecată care îl aşteptau pe judecător, toţi îmbrăcaţi în salopete portocalii aflate în stadii diferite de murdărie. Pe pieptul şi pe spatele bluzelor fusese imprimat textul „Ford County Jail".

Baggy luă o duşcă şi trecu la explicaţii:

– Vezi tu, în caz de audieri preliminare şi chestii de-astea, acuzaţii, dacă se mai găsesc în puşcărie, vin întotdeauna în sala de judecată îmbrăcaţi ca nişte prizonieri. Pe vremuri, Mackey Don îi obliga să poarte salopetele chiar şi în timpul proceselor. Lucien Wilbanks a făcut ca un verdict de vinovăţie să fie anulat pe motiv că juriul a fost predispus la condamnare de vreme ce clientul lui arăta fără nici un dubiu vinovat îmbrăcat cu amărîtul costum portocaliu de închisoare. Şi avea dreptate. E cam greu să convingi un juriu că nu eşti vinovat cînd eşti îmbrăcat ca un deţinut şi porţi pantofi din cauciuc.

M-am minunat încă o dată de înapoierea oamenilor din Mississippi. Îmi şi imaginam un acuzat de crimă, mai ales de culoare, înfruntînd un juriu şi aşteptîndu-se la un proces corect, dar purtînd haine de pînaie croite astfel încît să fie zărite de la o jumătate de milă distanţă. „Încă luptăm în război" era un slogan pe care îl auzisem de cîteva ori în Ford County. Ţinutul era marcat de o rezistenţă frustrant de înverşunată la schimbare, mai ales atunci cînd era vorba de crimă şi pedeapsă.

A doua zi, în jurul prînzului, m-am dus la închisoare în căutarea şerifului Coley. Sub pretextul unor întrebări legate de investigaţia în cazul Kassellaw, îmi planificasem să văd cît mai mulţi deţinuţi cu putinţă. Secretara lui m-a informat, pe un ton cam dur, că şeriful e în şedinţă, dar chestia asta nu mă deranja deloc.

Doi prizonieri făceau curăţenie în birourile din faţă. Afară, alţi doi scoteau buruieni dintr-un pătul de flori. Am înconjurat clădirea, şi în spatele închisorii am văzut un mic teren cu un coş de baschet. Şase prizonieri stăteau la umbra unui mic stejar. În partea de est a închisorii am văzut trei prizonieri la o fereastră, în spatele gratiilor, privind în jos la mine.

Treisprezece deţinuţi cu totul. Treisprezece costume portocalii.

Îl consultasem pe nepotul lui Wiley despre modul cum se desfăşurau lucrurile la închisoare. La început n-a prea vrut să

vorbească, dar îl ura enorm pe şeriful Coley şi, probabil, s-a gîndit că poate să aibă încredere în mine. Mi-a confirmat ce suspectase Baggy, anume că Danny Padgitt ducea o viaţă bună într-o celulă cu aer condiţionat, mîncînd ce îi poftea inima. Se îmbrăca aşa cum îşi dorea, juca dame chiar cu şeriful şi stătea la telefon toată ziua.

Următoarea ediţie a ziarului mi-a cimentat reputaţia de nebun tînăr, lipsit de teamă şi gata oricînd de atacuri dure. Pe prima pagină era o poză mare a lui Danny Padgitt în vreme ce era adus în sala de judecată pentru audierea legată de cauţiune. Era încătuşat şi purta haine de stradă. Totodată, se uita la aparatul de fotografiat cu o expresie tipică de sfidare. Chiar deasupra pozei se înşira titlul cu litere de-o şchioapă: CAUŢIUNE REFUZATĂ PENTRU DANNY PADGITT. Articolul era lung şi plin de detalii.

Alături se găsea un alt articol, aproape la fel de lung, dar mult mai scandalos. Citînd surse confidenţiale, descriam pe larg condiţiile încarcerării domnului Padgitt. Menţionam fiecare favoare primită, inclusiv timpul petrecut la tabla de dame cu şeriful Coley. Vorbeam despre hrana lui, despre televizorul color şi despre posibilitatea de a folosi nelimitat telefonul. Menţionam tot ce putusem verifica. Apoi comparam toate acestea cu condiţiile în care trăiau ceilalţi douăzeci şi unu de deţinuţi.

Pe pagina a doua am tipărit a poză veche în alb şi negru cu patru acuzaţi în vreme ce erau aduşi în sala de judecată. Bineînţeles că fiecare dintre ei purta salopetele. Fiecare avea cătuşe la mîini şi părul în dezordine. Le înnegrisem feţele, astfel încît persoanele în cauză să nu fie deranjate de publicarea fotografiei. Cazurile lor fuseseră de mult închise.

Alături de fotografia de arhivă am pus o altă poză a lui Danny Padgitt în vreme ce era adus în sala de judecată. Dacă n-ar fi fost cătuşele, s-ar fi putut crede că omul se ducea la o petrecere. Contrastul era izbitor. Era clar că băiatul era cocoloşit

de şeriful Coley care, pînă în acel moment, refuzase să discute cu mine pe această temă. Mare greşeală.

În articol detaliam eforturile mele de a discuta cu şeriful. Nu mi se răspunsese la apelurile telefonice. Mă dusesem de două ori la închisoare şi el refuzase să mă vadă la faţă. Îi lăsasem o listă cu întrebări, pe care el alesese să o ignore. Pe scurt, în articol am zugrăvit imaginea unui tînăr reporter agresiv care caută cu disperare să găsească adevărul, dar este dezarmat de o oficialitate democratic aleasă.

Cum Lucien Wilbanks era unul dintre cei mai nepopulari oameni din Clanton, l-am inclus şi pe el în poveste. Folosind telefonul, despre care învăţasem cu repeziciune că egaliza de minune poziţiile sociale, am sunat la biroul lui de patru ori înainte de a mi se înapoia apelul. La început, omul n-a avut nici un comentariu despre clientul lui, dar, cînd am persistat cu întrebările legate de condiţiile de detenţie, a erupt:

– Nu eu conduc blestemata de puşcărie, fiule! mi-a mîrîit el în receptor.

Aproape că-i vedeam ochii înroşiţi uitîndu-se cu mînie la mine. L-am citat în articol cu acest răspuns.

– Aţi discutat cu clientul dumneavoastră la închisoare? l-am interogat eu mai departe.

– Bineînţeles.

– Cu ce era îmbrăcat?

– Nu ai lucruri mai interesante despre care să scrii?

– Nu, domnule. Cu ce era îmbrăcat?

– Ei bine, nu era gol.

Era un citat prea bun ca să-l las să treacă, aşa că l-am tipărit cu litere îngroşate într-o casetă laterală.

Cu un violator ucigaş, un şerif corupt şi un avocat radical de o parte, şi eu singur de cealaltă parte, ştiam că n-aveam cum să pierd bătălia. Reacţia la acele articole a fost uluitoare. Baggy şi Wiley mi-au relatat că localurile vibrau de admiraţie pentru tînărul şi neînfricatul editor al ziarului local. Clanul Padgitt şi

Lucien erau disprețuiți de multă vreme. Acum sosise momentul să se scape de Coley.

Margaret mi-a spus că am fost asaltați de telefoane de la cititorii care luaseră foc aflînd de tratamentul blînd aplicat lui Danny. Nepotul lui Wiley mi-a relatat că închisoarea era în pragul haosului, iar Mackey Don intrase în război pe față cu ajutoarele sale. Omul cocoloșea un asasin, iar 1971 era an electoral. Oamenii se înfuriaseră serios și toți cei vinovați riscau să-și piardă slujbele.

Cele două săptămîni după acel eveniment tragic au fost cruciale pentru supraviețuirea ziarului. Cititorii erau avizi după detalii, iar eu, datorită norocului prostesc, a potrivirii temporale și a unui dram de curaj, le dădusem ceea ce aveau ei nevoie. Ziarul se trezise brusc la viață. Devenise o forță. Oamenii aveau încredere în el. Voiau relatări tot mai amănunțite și tot mai curajoase.

Baggy și Margaret mi-au spus că Spot n-ar fi folosit niciodată acele fotografii sîngeroase și că nu l-ar fi provocat pe șerif. Însă continuau să fie timizi. Nu pot afirma că tupeul meu a impulsionat în vreun fel personalul. *Times* era și avea să rămînă spectacolul unui singur om, sprijinit mai degrabă foarte prost de restul angajaților.

Nici că îmi păsa. Spuneam adevărul și blestemam consecințele. Eram un erou local. Abonamentele au sărit la aproape trei mii. Veniturile din reclamă s-au dublat. Nu numai că radiam o nouă lumină în ținut, dar în același timp făceam și bani.

7

Bomba era mai degrabă un dispozitiv incendiar rudimentar care, odată detonat, ar fi cuprins cu repeziciune tipografia noastră. Acolo focul ar fi fost înteţit de diverse chimicale şi de nu mai puţin de 400 de litri de cerneală tipografică, după care ar fi cuprins cu repeziciune birourile din faţă. După cîteva minute, fără sistem antiincendiu şi fără alarmă, cine ştie ce ar mai fi putut fi salvat din cele două etaje superioare. Probabil că foarte puţin. Foarte posibil că, dacă ar fi fost declanşat în primele ore ale dimineţii de joi, focul ar fi mistuit pînă la temelie toate cele patru clădiri înşiruite.

Dispozitivul ameninţător fusese descoperit încă intact lîngă o stivă de ziare vechi în tipografie, de către idiotul satului. Sau, mai bine spus, de către unul din idioţii satului. Clanton avea destui la dispoziţie.

Omul se numea Piston. M-am trezit cu el pe cap o dată cu contractul de cumpărare a ziarului, aşa cum m-am trezit cu clădirea, cu tiparniţa arhaică şi cu bibliotecile prăfuite şi neatinse de jos şi de la etaj. Piston nu era angajat oficial al ziarului, însă se înfiinţa punctual în fiecare vineri ca să-şi ridice cei 50 de dolari bani gheaţă. Nu accepta cecuri. Contra banilor, uneori mătura podelele şi, din cînd în cînd, rearanja murdăria de pe

ferestrele din față. Mai rar, dădea gunoiul afară atunci cînd cineva se plîngea.

Nu avea un orar precis. Venea și pleca atunci cînd avea chef, nu credea în bătutul la ușă cînd înăuntru avea loc o întîlnire, îi plăcea să se folosească de telefoanele noastre și să ne bea cafeaua. Chiar dacă la prima vedere avea un aspect sinistru – cu ochii mult depărtați și acoperiți de ochelari cu lentile groase, cu o șapcă de camionagiu trasă adînc peste frunte, cu o barbă în dezordine și cu niște dinți hidoși –, omul era inocent. Își furniza serviciile de om de serviciu mai multor companii din jurul pieței și reușea cumva să supraviețuiască. Nimeni nu știa unde locuiește sau cu cine, sau măcar cum se aciuase prin oraș. Cu cît mai puține știam despre Piston, cu atît mai bine.

Piston a venit la sediul ziarului joi dis-de-dimineață – avea de zeci de ani cheia lui proprie de acces – și a spus că mai întîi a auzit ceva ticăind. La o examinare mai atentă, a observat trei canistre de plastic de cîte 20 de litri legate de o cutie din lemn aflată pe podea lîngă ele. Ticăitul provenea din interiorul cutiei. Piston cunoștea de ani buni tipografia; din cînd în cînd îl ajuta pe Hardy marți noaptea, cînd era tipărit ziarul.

În astfel de situații, pentru cei mai mulți oameni, curiozitatea era înlocuită rapid de panică. Nu și în cazul lui Piston. După ce a clătinat canistrele ca să se asigure că sînt pline cu benzină și după ce a observat că mai multe cabluri cu aspect periculos țineau toată construcția legată laolaltă, Piston s-a dus la biroul lui Margaret și l-a sunat pe Hardy. I-a spus că ticăitul se intensifica.

Hardy a sunat la poliție. În jurul orei nouă dimineața am fost și eu trezit, pentru a mi se anunța vestea.

Cînd am ajuns la fața locului, cea mai mare parte a centrului orașului fusese evacuată. Piston ședea pe capota unei mașini și părea serios zdruncinat în urma conștientizării faptului că se aflase atît de aproape de o bombă. De el se îngrijeau cîteva

cunoştinţe şi un şofer de ambulanţă, iar lui părea să-i placă tare mult toată acea atenţie care i se acorda.

Wiley Meek fotografiase bomba înainte ca poliţia să ia canistrele de acolo şi să le plaseze în siguranţă pe aleea din spatele cladirii noastre.

– Ar fi aruncat în aer jumătate din centrul oraşului, îmi comunică Wiley neavizata sa evaluare a bombei.

Se învîrtea nervos de jur împrejurul locului, înregistrînd reacţiile emoţionale ale oamenilor pentru a le folosi mai tîrziu.

Şeful poliţiei mă informă că zona nu era deloc sigură, pentru că dispozitivul de declanşare nu fusese atins, iar chestia din interiorul cutiei de lemn continua să ticăie.

– S-ar putea să explodeze, rosti el grav, ca şi cum era primul care îşi dădea seama de pericol.

Mă îndoiam că tipul are experienţă în materie de bombe, dar am intrat în jocul lui. Pentru dezamorsarea dispozitivului a fost adus un specialist criminalist de la poliţia statală. S-a decis ca cele patru clădiri înlănţuite să rămînă neocupate pînă cînd expertul avea să-şi termine treaba.

O bombă în centrul Clantonului! Vestea s-a răspîndit mai repede ca un foc în prerie. Toată lumea a încetat lucrul. Birourile administrative s-au golit de personal, la fel ca şi băncile şi cafenelele. Foarte curînd, grupuri mari de spectatori se înghesuiau de cealaltă parte a străzii, sub stejarii uriaşi de pe latura sudică a tribunalului, la distanţă sigură. Se holbau la mica noastră clădire, în mod evident preocupaţi şi înfricoşaţi, dar în acelaşi timp aşteptînd spectacolul. Nu văzuseră niciodată explozia unei bombe.

Ajutoarele de şerif s-au alăturat curînd forţelor de poliţie. În scurt timp erau prezente toate uniformele din oraş, comentînd evenimentul de pe trotuare şi stînd fără să întreprindă nimic. Şeriful Coley şi şeful poliţiei se sfătuiră unul cu altul şi urmăriră desfăşurarea evenimentelor de pe cealaltă parte a străzii, apoi lătrară cîteva ordine ici şi colo, fără ca acestea să producă însă

vreun efect vizibil. Era limpede pentru toată lumea că nici oraşul şi nici ţinutul nu dispuneau de genişti.

Baggy avea nevoie de o băutură. Pentru mine era prea devreme. L-am urmat în spatele tribunalului, am urcat nişte scări înguste, pe care nu le observasem pînă atunci, am traversat un hol părăginit, apoi am mai urcat douăzeci de trepte pînă la o încăpere mică şi murdară, cu un tavan coborît.

– Asta era vechea sală a juriului, îmi explică Baggy. Apoi a devenit biblioteca legală.

– Şi acum ce este? l-am întrebat, aproape temîndu-mă de răspuns.

– Camera bar-oului. Te-ai prins? Bar? Avocaţi? Băutură?

– M-am prins.

În cameră se găsea o masă de joc, cu picioare rabatabile şi un aspect ponosit, ce indica ani îndelungaţi de folosinţă. În jurul ei se vedeau şase scaune desperecheate, toate moştenite de la diverse birouri administrative ale ţinutului, eşuate în cele din urmă în această cămăruţă părăginită.

Într-un colţ se vedea un frigider cu lacăt. Evident, Baggy deţinea o cheie. Găsi înăuntru o sticlă de *bourbon*. Îşi turnă o porţie generoasă într-un pahar de hîrtie şi zise:

– Ia-ţi un scaun.

Ne-am tras două scaune la fereastră. Sub noi se vedea exact scena pe care o părăsisem.

– Nu-i un loc prea rău de a vedea ce se întîmplă, nu? zise Baggy, mîndru de el.

– Cît de des vii aici?

– De două ori pe săptămînă, uneori chiar mai des. Jucăm pocher în fiecare marţi şi joi la prînz.

– Cine face parte din club?

– E o societate secretă.

Baggy luă o duşcă şi plescăi din buze, ca şi cum ar fi stat în deşert o lună de zile. Un păianjen cobora pe pînza lui groasă

de-a lungul ferestrei. Praful de pe pervaz era de jumătate de centimetru grosime.

– Cred că îşi cam pierd îndemînarea, zise el, privind spre mulţimea de jos.

– Cine?

Aproape că îmi era frică să întreb.

– Cei din clanul Padgitt.

Baggy rosti vorbele cu o oarecare infatuare. Lăsă vorbele să plutească în aer cîteva clipe, ca eu să pricep bine.

– Eşti sigur că e mîna lor? am întrebat eu.

Baggy credea că le ştie pe toate. În jumătate din cazuri avea dreptate. Zîmbi, apoi se încruntă, luă o nouă duşcă şi zise:

– Ăştia incendiază clădiri de cînd se ştiu. E una dintre potlogăriile lor – ca să capete bani pe asigurare. Au scos o avere pînă acum de la companiile de asigurări.

O nouă duşcă rapidă:

– E ciudat totuşi că au folosit benzină. Piromanii mai de Doamne-ajută se feresc de benzină, pentru că e uşor de detectat. Ştiai asta?

– Nu.

– E adevărat. Un pompier experimentat simte mirosul de benzină la minute bune după ce focul a fost stins. Benzină înseamnă incendiere. Iar incendierea înseamnă că nu sînt plătite daunele de către companiile de asigurări.

Încă o duşcă:

– Bineînţeles că, în acest caz, probabil că au vrut ca tu să ştii că e vorba de incendiere. E logic, nu-i aşa?

În acel moment nimic nu părea logic. Eram prea confuz ca să mă lansez în speculaţii.

Baggy era mulţumit că poate să trăncănească:

– Dacă mă gîndesc mai bine, acesta e şi motivul pentru care bomba nu a fost declanşată. Voiau ca tu să o vezi. Dacă ar fi explodat, atunci ţinutul nu mai avea ziar, ceea ce i-ar fi putut irita pe cîţiva grei. Pe alţii i-ar fi făcut fericiţi.

– Mersi.

– Oricum, ipoteza asta explică lucrurile mai bine. A fost un act subtil de intimidare.

– Subtil?

– Da, în comparaţie cu ce ar fi putut fi. Crede-mă cînd spun că indivizii ştiu cum să ardă clădiri. Ai avut noroc.

Observasem cum se disociase cu repeziciune de ziar. „Eu" fusesem cel care avusese noroc, nu „noi".

Alcoolul ajunsese între timp la creier, dezlegîndu-i şi mai tare limba lui Baggy.

– Cam cu trei ani în urmă, poate patru, a izbucnit un incendiu mare la una din fabricile lor de cherestea, cea de pe Autostrada 401, lîngă insulă. Indivizii nu dau niciodată foc la nimic pe insulă, pentru că n-au chef ca autorităţile să-şi bage nasul în treburile lor. Oricum, compania de asigurări a mirosit că e un incendiu provocat şi a refuzat să plătească, aşa că Lucien Wilbanks a intentat proces. S-a ajuns la judecată, în faţa onorabilului Reed Loopus. Am auzit fiecare cuvîntel din proces.

O nouă duşcă lungă şi satisfăcătoare.

– Cine a cîştigat?

M-a ignorat complet, pentru că nu terminase de spus povestea:

– A fost un foc mare. Băieţii din Clanton s-au dus acolo cu toate utilajele de intervenţie. Şi-au luat zboru' şi voluntarii din Karaway; toate sirenele s-au dus urlîn' spre Insula Padgitt. Ni'ic mai bun ca un foc zdravăn pentru ca băieţii să treacă la treab'. Asta şi o bombă, cred eu, dar nu-mi amintes' de ultima bombă.

– Aşadar...

– Autostrada 401 trece printr-o zonă joasă lîngă Insula Padgitt, o chestie tare mlăştinoasă. Peste pîrîul Massey e un pod. Cînd camioanele pompierilor au trecut zburîn' pe pod, au descoperit o camionetă zăcîn' pe o parte, ca şi cum s-ar fi răsturnat. Drumul era complet blocat; nu se putea ocoli pentru că în jur erau doar mlaştini şi şanţuri.

Baggy plescăi din buze şi îşi turnă din nou din sticlă. Sosise timpul ca eu să spun ceva, însă omul ar fi ignorat orice aş fi zis. Era modalitatea prin care Baggy prefera să fie îndemnat să continue.

– Cui îi aparţinea camioneta? am întrebat eu.

Cuvintele nici nu părăsiseră bine buzele mele, că Baggy clătina deja din cap, ca şi cum întrebarea era complet deplasată.

– Focul ardea ca naiba. Camioanele de pompieri se înşiraseră pe toat' 401 pentru că un măscărici îşi dăduse camioneta peste cap. Individul n-a fost niciodat' găsit. Nici un indiciu despre şofer. Nici un indiciu despre proprietar, pen'că nu existau plăcuţe de înmatriculare. Nici un fel de serii. Camioneta n-a fost niciodată revendicată. Nici măcar nu suferise mari stricăciuni. Toate astea au fost dezvăluite la proces. Toat' lumea ştia că familia Padgitt a pus focul, şi-a răsturnat una din camionetele furate ca să blocheze drumul, dar compania de asigurări n-a putut-o dovedi.

Jos, şeriful Coley îşi găsise portavocea. Le cerea oamenilor să nu stea pe stradă în faţa birourilor noastre. Vocea lui ascuţită adăuga dramatism situaţiei.

– Aşadar compania de asigurări a cîştigat? am întrebat eu, nerăbdător să ajung la capătul poveştii.

– Al dracului proces. A ţinut trei zile. De obicei, Wilbanks ajunge la o înţelegere cu unul sau doi juraţi. Face asta de ani de zile şi niciodat' nu e prins. Plus că ştie pe toat' lumea în ţinut. Băieţii cu asigurarea erau din Jackson şi habar n-aveau despre ce e vorba. Juriul a deliberat vro' două ore, a venit cu un verdict pentru cerere, o sută de bătrîne şi, ca măsură de precauţie, a adăugat un milion în daune.

– Punctul şi milionul! am zis eu.

– Te-ai prins. Primul verdict de un milion de dolari în Ford County. A durat vr'un an pîn' ce Curtea Supremă a decis să anuleze daunele.

Nu mă liniștea deloc gîndul că Lucien Wilbanks are o asemenea influență asupra juraților. Baggy își lăsă cîteva clipe *bourbon*-ul deoparte și se holbă la ceva dedesubt.

– Semn rău, fiule, zise el în cele din urmă. Rău de tot.

Eram șeful lui și nu-mi făcea deloc plăcere să-mi zică „fiu", dar am lăsat să treacă de la mine. Mă presau chestiuni mai urgente.

– Intimidarea? am întrebat eu.

– Da. Clanul părăsește rareori insula. Faptul că s-au dat în spectacol la scenă deschisă înseamnă că-s gata de război. Dacă pot intimida ziaru', atunci o să încerce și cu juriu'. Deja îl dețin pe șerif.

– Dar Wilbanks a declarat că vrea să schimbe locul de judecată.

Baggy pufni și își redescoperi băutura:

– Să nu pariezi pe asta, fiule.

– Te rog să-mi spui Willie.

Ciudat cum începusem să mă agăț de acel nume.

– Să nu pariezi pe asta, Willie. Băiatu' e vinovat; singura lui șansă e să aibă parte de un juriu care poa' să fie cumpărat sau speriat. Șansele sînt zece la unu ca procesu' să aibă loc chiar aici, în clădirea asta.

După două ore de așteptat în zadar bubuitura care să zguduie pămîntul, orașul se pregătea de prînz. Mulțimea se sparse și se împrăștie care încotro. În sfîrșit, ajunse și expertul criminalist de la autoritatea statală și se apucă de lucru în tipografie. Nu mi se permise accesul în clădire, fapt care, de altfel, îmi convenea de minune.

Margaret, Wiley și cu mine ne-am luat un sandviș pe esplanada din fața judecătoriei. Am mîncat în tăcere, am discutat puțin, menținînd toți trei un ochi vigilent asupra birourilor noastre de dincolo de drum. Din cînd în cînd cineva ne zărea și se oprea să mai schimbe o vorbă cu noi. Ce naiba le poți spune

victimelor bombelor atunci cînd bomba nu explodează? Din fericire, populaţia oraşului n-avea deloc experienţă cu chestii dramatice de genul exploziilor. Am strîns mai multe încurajări şi cîteva oferte de ajutor.

Şeriful Coley s-a ivit la rîndul lui şi ne-a dat un raport preliminar asupra bombei noastre. Ceasul făcea parte din categoria celor obişnuite şi se putea cumpăra din orice magazin. De la prima privire, expertul şi-a dat seama că e o problemă cu sîrmele. În opinia lui totul fusese lucrat cu amatorism.

– Cum veţi investiga toată această poveste? am întrebat eu cu o strîngere de inimă.

– O să căutăm amprente şi o să vedem dacă există martori oculari. Chestiile obişnuite.

– O să vorbiţi şi cu clanul Padgitt? m-am interesat eu, cu inima şi mai strînsă.

La urma urmei, mă găseam în prezenţa angajaţilor mei. Chiar dacă eram speriat de moarte, trebuia să-i impresionez prin lipsa mea de temeri.

– Ştii ceva ce eu nu ştiu? mi-o întoarse şeriful.

– Sînt suspecţi, nu?

– Acum dumneata eşti şeriful?

– Sînt incendiatorii cu cea mai mare experienţă din ţinut şi dau foc clădirilor de ani de zile pentru a încasa asigurări. Avocatul lor m-a ameninţat în sala de judecată săptămîna trecută. Danny Padgitt a apărut pe prima pagină a ziarului nostru de două ori. Dacă nici ei nu sînt suspecţi, atunci cine poate fi?

– Dă-i drumul şi scrie-ţi povestea, fiule. Spune lucrurilor pe nume. Se pare că eşti hotărît să primeşti o citaţie la proces oricum.

– Eu o să am grijă de ziar, am zis eu. Dumneavoastră prindeţi criminalii.

Omul îşi bătu pălăria cu degetul, în semn de salut către Margaret, apoi se îndepărtă.

– Anul viitor sînt iarăşi alegeri, rosti Wiley, urmărindu-l pe Coley cum se opreşte şi discută cu două femei lîngă o ţîşnitoare de apă. Sper să se ivească un contracandidat pînă atunci.

Procesul de intimidare continuă, pe seama lui Wiley însă. El locuia la o milă distanţă de oraş, într-o fermă întinsă pe cinci acri de pămînt, unde nevasta lui creştea raţe şi pepeni verzi. În acea noapte, după ce Wiley parcase pe aleea casei şi se pregătea să se dea jos din maşină, doi indivizi au sărit din tufişurile din jur şi l-au atacat. Individul mai mare l-a trîntit jos şi l-a pocnit în faţă, în vreme ce celălalt s-a apucat de scotocit prin maşină şi a ieşit de acolo cu două aparate de fotografiat. Wiley avea cincizeci şi opt de ani şi făcuse armata la puşcaşi marini. La un moment dat în încleştare, a reuşit să plaseze o lovitură care l-a trimis pe atacatorul lui direct la sol. Acolo cei doi s-au apucat să schimbe pumni. În vreme ce Wiley cîştiga teren, celălalt bandit l-a pocnit peste ceafă cu unul din aparatele foto. Wiley spune că nu-şi mai aminteşte multe după acel moment.

Nevasta lui a auzit într-un tîrziu toată agitaţia. L-a descoperit pe Wiley trîntit la pămînt, semiconştient. Ambele aparate foto erau făcute praf. L-a tras pe Wiley în casă, i-a pus pungi cu gheaţă pe faţă şi a verificat dacă nu are vreun os rupt. Fostul puşcaş marin n-avea chef să se ducă la spital.

Acasă la ei veni un ajutor de şerif, care întocmi un raport. Wiley apucase doar să-i zărească pe atacatori, nişte indivizi pe care nu-i mai văzuse pînă atunci.

– Sînt deja înapoi pe insulă, îi zise el ajutorului de şerif. Nu-i veţi găsi.

Nevasta lui preluă iniţiativa. O oră mai tîrziu mă sunau de la spital. Pe Wiley l-am văzut între şedinţele de radiografie. Faţa lui era un dezastru, dar el reuşi să schiţeze un zîmbet. Mi-a apucat mîna şi m-a tras aproape de el.

– Săptămîna viitoare, pe pagina întîi, mi-a zis el printre buzele tăiate şi fălcile umflate.

Cîteva ore mai tîrziu am plecat de la spital şi m-am dus într-o lungă plimbare prin ţinut. Mă tot uitam în oglinda retrovizoare, oarecum aşteptîndu-mă să zăresc o hoardă de membri ai clanului Padgitt pe urmele mele, agitîndu-şi furioşi armele.

Nu era un ţinut al fărădelegii, unde criminalii organizaţi puteau face ce vor cu supuşii legii. Din contră, în ţinut crimele erau foarte rare. Corupţia nu era deloc privită cu ochi buni. Eu aveam dreptate, şi ei se înşelau. Am decis că n-aveam de ce să cedez la ameninţări. Trebuia să îmi cumpăr o armă; la naiba, toată lumea din ţinut avea două sau chiar trei. Iar dacă ar fi fost nevoie, puteam angaja un bodyguard. Ziarul meu trebuia să devină şi mai îndrăzneţ, pe măsura apropierii datei procesului.

8

Anterior falimentului ziarului şi înainte de creşterea importanţei persoanei mele în Ford County, auzisem o poveste fascinantă despre o familie din partea locului. Spot nu o urmărise niciodată, pentru că necesita uşoare cercetări şi un drum dincolo de calea ferată.

Acum, că ziarul era al meu, am decis că povestea era prea bună ca să nu merg pe firul ei.

Undeva, în Lowtown, în zona negrilor, locuia un cuplu extraordinar – Calia şi Esau Ruffin. Erau căsătoriţi de patruzeci de ani şi crescuseră opt copii, dintre care şapte îşi luaseră doctoratul şi acum erau profesori de facultate. Despre al optulea copil se ştiau prea puţine; aşa cum afirma Margaret, el se numea Sam şi se ascundea de braţul legii.

Am sunat la casa Ruffin. Mi-a răspuns doamna Ruffin. I-am explicat cine sînt şi ce vreau, iar ea părea să ştie totul despre mine. Mi-a spus că citea *Times* de cincizeci de ani, din scoarţă în scoarţă. Citea totul, inclusiv necrologurile şi anunţurile de angajare. După cîteva clipe mi-a spus părerea ei: că ziarul se găsea pe mîini mult mai bune acum. Articole mai lungi. Greşeli mai puţine. Ştiri mai multe. Vorbea rar, clar, cu o dicţie pe care nu o mai auzisem de la plecarea din Syracuse.

Cînd am reuşit să prind o scurtă pauză, i-am mulţumit şi am declarat că mi-ar plăcea să o întîlnesc şi să discut cu ea despre remarcabila ei familie. A fost flatată şi a insistat să mă duc la ea la prînz.

Astfel a început o prietenie neobişnuită, care mi-a deschis ochii spre multe lucruri, unul dintre cele mai importante fiind bucătăria sudistă.

Maică-mea a murit cînd aveam treisprezece ani. Era anorexică. Sicriul ei a fost purtat doar de patru oameni. Cîntărea mai puţin de cincizeci de kilograme şi arăta ca o fantomă.

Pentru că nu mînca, nu gătea. Nu-mi amintesc de nici o masă caldă gătită de ea pentru mine. Micul dejun era un castron de fulgi de cereale, prînzul un sandviş rece, iar cina un fel de amestec rece, pe care de obicei îl mîncam singur în faţa televizorului. Eram copil singur la părinţi, iar tata nu era niciodată acasă, un fapt îmbucurător, pentru că prezenţa lui producea fricţiuni. El voia să mănînce, ea nu. Se certau din orice fleac.

Nu am făcut niciodată foamea; cămara era întotdeauna plină de unt de arahide, cereale şi alte alimente de genul ăsta. Uneori mîncam împreună cu un prieten şi întotdeauna mă minunam cum se gătea în familiile adevărate şi cît de mult timp se petrecea la masă. În casa noastră hrana pur şi simplu nu era importantă.

Ca adolescent, am trăit din mîncare congelată. La Syracuse m-am hrănit cu bere şi cu pizza. Timp de douăzeci şi trei de ani din viaţa mea, am mîncat doar cînd mi-a fost foame. Era o greşeală, după cum aveam să aflu în curînd în Clanton. În Sud, masa avea prea puţină legătură cu foamea.

Casa Ruffin se găsea în zona mai elegantă din Lowtown, în cadrul unui şir de clădiri bine conservate şi frumos zugrăvite. Adresele poştale erau inscripţionate pe cutiile poştale. Cînd am oprit maşina la adresă, am zîmbit văzînd gardul alb de lemn şi florile – petunii şi irişi – care se aliniau cu trotuarul. Era

începutul lui aprilie şi abia îmi spălasem Spitfire-ul. După ce am răsucit cheia în contact, un miros delicios mi-a umplut nările. Cotlete de porc!

Calia Ruffin m-a întîmpinat în dreptul porţii joase care se deschidea spre pajiştea imaculată din faţa casei. Era o femeie îndesată, cu umeri laţi şi talie mare şi cu o strîngere de mînă fermă, ca a unui bărbat. Avea părul cărunt şi începeau să se vadă efectele creşterii atîtor copii, dar cînd zîmbea, ceea ce se întîmpla aproape permanent, lumina întreaga lume cu două şiruri de dinţi strălucitori şi perfecţi. Nu mai văzusem niciodată asemenea dinţi.

– Mă bucur enorm că aţi venit, zise ea, pornind deja pe aleea pietruită spre casă.

Şi eu mă bucuram. Era vremea amiezii. În mod tipic, nu prea mîncasem nimic pînă atunci, iar aromele venind dinspre verandă mă ameţeau pur şi simplu.

– Ce casă minunată, am rostit eu, privind faţada clădirii.

Era construită din şipci vopsite într-un alb strălucitor; lăsa impresia că în permanenţă îi dădea cineva tîrcoale cu o bidinea şi o găleată cu vopsea. O verandă cu acoperiş de tablă verde se întindea pe toată lungimea faţadei.

– Vai, vă mulţumesc. E casa noastră de treizeci de ani.

Ştiam că, sigur, cele mai multe locuinţe din Lowtown erau deţinute de lorzii albi ai lumii interlope. În 1970 deţinerea unei case reprezenta o realizare neobişnuită pentru negri.

– Cine vă e grădinar? am întrebat, oprindu-mă să miros un trandafir galben.

Se vedeau flori pretutindeni – pe marginea aleii, de-a lungul verandei, pe ambele laturi ale reşedinţei.

– Eu sînt ăla, zise ea rîzînd, cu dinţii sclipind în lumina soarelui.

Am urcat trei trepte, m-am trezit pe verandă şi am văzut acolo aranjamentul. O masă mică, lîngă balustrada verandei, pregătită cu tot ce trebuie pentru doi oameni – faţă de masă din

bumbac alb, şerveţele albe, flori într-o văzuţă, un bol mare cu ceai cu gheaţă şi cel puţin patru oale acoperite.

– Cine mai vine? am întrebat eu.

– Oh, nu sîntem decît noi doi. S-ar putea să treacă şi Esau puţin mai tîrziu.

– Dar e aici mîncare cît pentru o armată!

Am inhalat aromele cît de adînc am putut. Stomacul mă durea anticipînd dezmăţul culinar.

– Haideţi să mîncăm acum, mă invită ea, înainte ca totul să se răcească.

Mi-am înfrînat pofta, m-am îndreptat nonşalant spre masă şi am tras unul din scaune pentru ea. A fost încîntată că mă dovedeam un asemenea gentleman. M-am aşezat vizavi de ea. Eram gata să ridic capacele şi să mă afund în orice aş fi găsit dedesubt, cînd ea mi-a apucat ambele mîini şi şi-a plecat capul. A început să se roage.

Avea să fie o rugăciune lungă. Îi mulţumi Domnului pentru toate cele bune, inclusiv pentru mine, „noul ei prieten". Se rugă pentru bolnavi şi pentru cei care erau pe cale să se îmbolnăvească. Se rugă pentru ploaie şi soare, pentru sănătate, umilinţă şi răbdare. Deşi începeam să îmi fac griji că se răceşte mîncarea, vocea ei mă vrăjea. Rostea cuvintele rar, fiecare cuvîntel al ei părînd gîndit dinainte. Avea o dicţie perfectă. Trata egal fiecare consoană, fiecare virgulă şi fiecare punct. Trebuia să întredeschid ochii ca să mă asigur că nu visez. Nu mai auzisem niciodată un asemenea discurs din partea unei persoane de culoare din Sud, şi nici măcar din partea unui alb din Sud.

Am tras din nou cu ochiul. Vorbea cu Domnul ei, cu o faţă complet mulţumită. Preţ de cîteva secunde am uitat complet de mîncare. Îmi strîngea mîinile, în vreme ce îl ruga pe Atotputernicul cu o elocvenţă provenită din ani îndelungaţi de experienţă. Cita din Scriptură şi mi se părea puţin ciudat să aud din gura ei cuvinte vechi, nefolosite acum. Însă ştia perfect ce face. Nu m-am

simțit niciodată mai apropiat de Dumnezeu decît în prezența acestei femei sfinte.

Nu-mi puteam imagina o asemenea rugăciune îndelungată la o masă plină cu opt copii. Ceva îmi spunea totuși că atunci cînd Calia Ruffin se ruga, toată lumea rămînea nemișcată.

În cele din urmă, termină cu o litanie în care reuși să ceară iertarea păcatelor sale, pe care le presupuneam extrem de puține și de neînsemnate, precum și iertarea păcatelor mele, pe care nu i le puteam mărturisi cît de multe erau.

Mi-a dat drumul și a început să ridice capacele de pe oale. Prima oală conținea o stivă de cotlete de porc înmuiate într-un sos care conținea, printre alte ingrediente, ardei și ceapă. Aburul m-a lovit drept în față. Voiam să mănînc tot ce era acolo cu degetele. Peste cîteva clipe am zărit un munte de porumb galben, împănat cu ardei verde, încă fierbinte, abia luat din cuptor. Mai erau acolo bame fierte, deoarece, așa cum îmi explică ea în vreme ce se pregătea să servească, fierte erau mai bune decît prăjite, din pricina grăsimii. Fusese învățată să prăjească și să ungă totul cu grăsime, de la roșii pînă la gogonele, dar își dăduse ulterior seama că nu era deloc sănătos să gătească așa. Se mai găseau acolo păstăi de fasole, neunse și neprăjite, ci mai degrabă coapte cu șuncă și ceafă de porc. Se mai vedea un platou cu roșii mici acoperite cu ardei și ulei de măsline. Era una din puținele bucătărese din oraș care foloseau uleiul de măsline, așa cum continuă ea să-mi povestească. Eu mă agățam de fiecare cuvînt al ei, în vreme ce farfuria îmi era umplută cu generozitate.

Un fiu din Milwaukee îi trimitea ulei bun de măsline, deoarece în Clanton nu se auzise de așa ceva.

Își ceru scuze că roșiile erau cumpărate de la magazin; ale ei se găseau încă pe araci și nu se coceau pînă la vară. Porumbul, bamele și păstăile fuseseră recoltate din grădina ei în luna august a anului anterior și fuseseră conservate. De fapt, singurele legume „proaspete" erau zarzavaturile sau „verdețuri de primăvară" cum le spunea ea.

În centrul mesei era o tigaie mare neagră, acoperită. Cînd femeia trase şervetul de pe ea, privirea mea căzu pe o bucată de cel puţin două kilograme de pîine fierbinte din porumb. Gazda scoase o felie imensă, o puse pe mijlocul farfuriei mele şi zise:

– Aşa. Acum puteţi începe.

Niciodată nu mai avusesem atîta mîncare în faţa ochilor. Festinul putea începe.

Am încercat să mănînc încet, dar îmi era imposibil. Venisem acolo cu stomacul gol. Aruncat în miezul aromelor îmbătătoare, încîntat de frumuseţea mesei aranjate şi fascinat de rugăciunea femeii şi de atenta descriere a fiecărui fel de mîncare, simţisem că mi se face rău de poftă şi de foame. M-am repezit să înfulec cît mai multe. În vremea asta, ea părea mulţumită să întreţină conversaţia.

Cea mai mare parte a bunătăţilor proveneau din grădina ei. Împreună cu Esau cultiva patru soiuri de tomate, fasole cu bob mare, fasole păstăi, fasole neagră, mazăre, castraveţi, vinete, dovlecei, muştar, varză creaţă, gulii, arpagic, ceapă verde, ceapă roşie, varză obişnuită, bame, cartofi roşii, cartofi dulci, morcovi, sfeclă, porumb, ardei verde, pepene galben, două soiuri de pepene verde şi alte cîteva legume pe care ea nu şi le mai amintea pe moment. Cotletele de porc i le trimisese fratele ei, care locuia încă în vechea reşedinţă a familiei, la ţară. Omul tăia doi porci pentru ei în fiecare iarnă, iar ei îşi îndesau congelatorul cu carne. În schimb, îl alimentau în fiecare vară cu legume proaspete.

– Nu folosim chimicale, zise ea, uitîndu-se la mine cum înfulec. Totul este natural.

Cu siguranţă, gustul mîncării dovedea cele spuse.

– Numai că totul e pus în conserve din iarnă. Vor avea un gust mai bun vara, cînd le culegem şi le mîncăm pe loc. Veţi reveni atunci, domnule Traynor?

Am mormăit şi am dat din cap. Cumva am reuşit să transmit mesajul că mă voi întoarce ori de cîte ori va dori ea.

– Vreţi să îmi vedeţi grădina? mă întrebă.

Am dat iarăşi din cap. Gura îmi era prea ocupată cu mestecatul.

– Bine. E în spate. O să vă culeg nişte salată şi ceva zarzavaturi. Acum sînt o frumuseţe.

– Minunat, am reuşit eu să îngaim.

– Îmi imaginez că un burlac ca dumneavoastră are nevoie de ajutor.

– De unde ştiaţi că sînt burlac?

Am luat o gură de ceai. Putea fi servit drept desert – atît de mult zahăr conţinea.

– Oamenii vorbesc despre dumneavoastră. Umblă vorba. În Clanton nu prea există secrete, pe ambele laturi ale căii ferate.

– Şi ce aţi mai auzit?

– Să vedem. Aţi închiriat apartamentul în care locuiţi de la familia Hocutt. Veniţi de undeva, din Nord.

– Din Memphis.

– Tocmai de acolo?

– E doar la o oră distanţă.

– Glumeam. Una din fetele mele a făcut colegiul acolo.

Aveam multe întrebări despre copiii ei, dar nu eram gata încă să iau notiţe. Ambele mele mîini erau ocupate cu căratul mîncării spre gură. La un moment dat i-am spus Miss Calia în loc de Miss Ruffin.

– Mă cheamă Callie, mi-a replicat ea. Miss Callie este perfect.

Unul din primele obiceiuri pe care le-am preluat în Clanton se referea la doamne, indiferent de vîrstă, prin adăugarea cuvîntului „Miss" în faţa numelui lor. Miss Brown, Miss Webster pentru cunoştinţele noi care păreau mai în vîrstă. Miss Martha, Miss Sara pentru cele mai tinerele. Era un semn de politeţe şi de bună creştere. Cum eu nu eram nici politicos, şi nici bine crescut din fire, trebuia să adopt cît mai multe obiceiuri locale cu putinţă.

– De unde vine numele Calia? m-am interesat eu.

– Este un nume italian, răspunse ea, ca şi cum asta explica totul.

Se înfruptă cu niște fasole boabe, în vreme ce eu mă luptam cu un cotlet. Am întrebat:

– Italian?

– Da, a fost prima limbă învățată de mine. E o poveste lungă, una din multele mele povești. Chiar au încercat să vă dea foc la ziar?

– Da, am răspuns eu sec, întrebîndu-mă dacă o auzisem eu bine pe această doamnă de culoare din Mississippi-ul rural spunînd că prima limbă pe care o învățase cînd era mică fusese italiana.

– Și l-au atacat pe domnul Meek?

– Chiar așa.

– Cine a fost?

– Încă nu se știe. Șeriful Coley investighează.

Eram nerăbdător să aflu impresia ei despre șeriful nostru. Așteptînd, am luat o nouă felie de pîine de porumb. Curînd, untul începu să mi se prelingă pe bărbie.

– E șerif de multă vreme, nu-i așa? mă întrebă ea.

Eram convins că știe exact anul în care Mackey Don Coley se instalase pentru prima dată în biroul de șerif.

– Ce credeți despre el? m-am interesat eu cu nonșalanță.

Femeia luă o gură de ceai și se gîndi la răspuns. Miss Callie nu se grăbea să vorbească, mai ales cînd trebuia să discute despre alții.

– De această parte a căii ferate, un șerif bun este acela care ține la distanță cartoforii, contrabandiștii și peștii. Din acest punct de vedere, domnul Coley a făcut o treabă bună.

– Pot să vă întreb ceva?

– Desigur. Sînteți reporter.

– Vorbiți neobișnuit de bine și de corect. Ce educație ați primit?

Era o întrebare delicată într-o societate în care, de zeci de ani, educația nu prea mai conta. Era 1970 și în Mississippi

grădiniţele publice continuau să lipsească, iar şcoala nu era obligatorie.

Miss Callie rîse, arătîndu-mi din nou toţi dinţii în splendoarea lor.

– Am terminat clasa a noua, domnule Traynor.

– Clasa a noua?

– Da, dar situaţia mea a fost neobişnuită. Am avut un tutore minunat. O altă poveste lungă.

Începeam să-mi dau seama că avea să dureze luni, poate chiar ani de zile ca să aflu acele minunate poveşti promise de Miss Callie. Poate că aveam să le aflu pe verandă, cu ocazia vreunui chef săptămînal.

– Haideţi să vorbim altădată despre asta, zise ea. Cum se simte domnul Caudle?

– Nu prea bine. Nu mai iese din casă.

– Un om tare bun. A fost şi va fi întotdeauna apropiat de comunitatea oamenilor de culoare. Avea atît de mult curaj!

Mă gîndeam că acel „curaj" al lui Spot avusese mai mult de-a face cu extinderea gamei de necrologuri decît cu interesul pentru tratamentul egal acordat tuturor. Însă aflasem cît de importantă era moartea pentru comunitatea negrilor – ritualul priveghiului dura adesea o săptămînă; maratonul serviciilor religioase, cu sicrie deschise şi multe vaiete; procesiunile funerare lungi de o milă; în sfîrşit, ultimele gesturi de rămas bun, încărcate de emoţie, pe marginea mormîntului. Cînd îşi deschisese atît de radical paginile de necrologuri către negri, Spot devenise un erou în Lowtown.

– Da, un om tare bun, am repetat eu, întinzîndu-mă după cel de-al treilea cotlet de porc.

Burta începea să mă doară un pic, dar rămăsese atît de multă mîncare pe masă!

– Îl onoraţi cu necrologurile pe care le scrieţi, zise ea, cu un zîmbet cald.

– Mulţumesc. Încă n-am terminat de învăţat cum s-o fac.

– Aveţi şi curaj, domnule Traynor.

– Aţi putea să-mi spuneţi Willie? Am doar douăzeci şi trei de ani.

– Prefer domnul Traynor.

O altă chestiune rezolvată. Aveau să treacă patru ani pînă ce ea avea să accepte să mi se adreseze pe numele mic.

– Nu vă temeţi deloc de familia Padgitt, continuă ea.

Era ceva nou pentru mine.

– Face parte din munca mea, am răspuns eu simplu.

– Vă aşteptaţi la noi acţiuni de intimidare?

– Probabil că da. Sînt obişnuiţi să obţină ce vor ei. Sînt oameni violenţi, fără scrupule, dar presa liberă trebuie să se obişnuiască şi cu aşa ceva.

Pe cine încercam eu să păcălesc? Încă o bombă sau un nou atac şi aveam să mă întorc în Memphis a doua zi înainte de răsăritul soarelui.

Ea se opri din mîncat şi îşi îndreptă privirea spre stradă, uitîndu-se mai degrabă în gol. Era cufundată în gînduri. În acest timp eu bineînţeles că mă îndopam în continuare.

Într-un tîrziu, rosti:

– Bieţii copilaşi! Să-şi vadă mama în halul ăla.

Imaginea mă determină să îmi las furculiţa jos. M-am şters la gură, am inspirat adînc şi am lăsat mîncarea să se aşeze cîteva secunde. Lumea continua să-şi imagineze grozăvia acelei crime. Zile întregi, populaţia din Clanton nu discutase despre nimic altceva. Aşa cum se întîmplă întotdeauna, şoaptele şi zvonurile se amplificaseră, diferitele versiuni fuseseră repetate pe la colţuri şi extinse. Eram curios să aflu ce versiune circula prin Lowtown.

– La telefon mi-aţi spus că citiţi *Times* de cincizeci de ani, am zis eu, aproape rîgîind.

– Chiar aşa.

– Vă amintiţi de vreo crimă mai brutală?

Se gîndi cîteva clipe, meditînd la cei cincizeci de ani scurşi, apoi clătină încet din cap:

– Nu.

– V-aţi întîlnit vreodată cu vreun Padgitt?

– Nu. Ei stau pe insula lor, ca întotdeauna. Chiar şi negrii lor stau acolo, fabricînd whisky, făcînd vrăjile lor voodoo, tot felul de prostii.

– Voodoo?

– Da, e un lucru cunoscut de toţi de partea asta a căii ferate. Nimeni de aici nu se încurcă cu vreun negru Padgitt şi n-a făcut-o niciodată.

– Oamenii din partea asta a căii ferate cred că Danny Padgitt a violat-o şi ucis-o?

– Cei care vă citesc ziarul cu siguranţă că da.

Remarca mă arse mai rău decît şi-ar fi închipuit ea vreodată.

– Noi doar relatăm faptele, am zis eu, îmbufnat. Băiatul a fost arestat. A fost acuzat. E în închisoare aşteptînd procesul.

– Dar nu există prezumpţia de nevinovăţie?

O nouă palmă încasată în plin.

– Bineînţeles că da.

– Credeţi că a fost cinstit să folosiţi o fotografie a lui în cătuşe, cu sînge pe cămaşă?

Eram şocat de simţul ei de corectitudine. De ce i-ar fi păsat, ei sau oricărui alt negru din Ford County, dacă Danny Padgitt era tratat corect? Puţini erau cei care îşi făcuseră griji legate de tratamentul corect al acuzaţilor negri din partea poliţiei sau a presei.

– Cînd am ajuns la închisoare, avea sînge pe cămaşă. Nu noi l-am pus acolo.

Nici unuia dintre noi nu îi plăcea discuţia. Am luat o gură de ceai şi mi-a fost greu s-o înghit. Eram ghiftuit cu mîncare.

S-a uitat la mine cu zîmbetul ei tipic şi a avut tupeul să mă întrebe:

– Ce ziceţi de nişte desert? Am făcut o budincă de banane.

Nu puteam refuza. Însă nici nu mai puteam înghiţi ceva. Trebuia să găsesc o formulă de compromis.

– Haideți să mai așteptăm un pic, să lăsăm mîncarea să se așeze.

– Atunci mai luați niște ceai, mă invită ea, umplîndu-mi deja paharul.

Îmi era greu să respir, așa că m-am lăsat cît mai jos pe scaun și am hotărît să mă comport ca un ziarist. Miss Callie, care mîncase mult mai puțin decît mine, termina o porție de bame.

Așa cum susținea Baggy, Sam Ruffin fusese primul elev negru care se înscrisese la școlile de albi din Clanton. Se întîmplase în 1964, cînd Sam era în clasa a șaptea, la vîrsta de doisprezece ani, iar experiența fusese traumatizantă pentru toată lumea. Mai ales pentru Sam. Baggy mă avertizase că era posibil ca Miss Callie să nu vrea să discute despre fiul ei cel mai mic. Pe numele lui fusese emis un mandat de arestare, iar el își luase zborul din zonă.

La început, Miss Callie ezită. În 1963, tribunalele hotărîseră că un district școlar de albi nu putea refuza admiterea unui elev negru. Integrarea forțată se găsea încă la mare distanță în viitor. Sam era fiul ei cel mai mic. Cînd luaseră decizia de a-l duce la școala de albi, ea și Esau speraseră că vor fi urmați de alte familii de negri. Lucrurile nu se petrecuseră așa. Timp de doi ani Sam fusese singurul elev de culoare de la școala Junior High din Clanton. Fusese bătut și chinuit, dar învățase repede să își facă dreptate cu pumnii și, cu timpul, fusese lăsat în pace. Își implorase părinții să îl ducă înapoi la școala pentru negri, dar ei se menținuseră ferm pe poziție, chiar și după ce el intrase la cursurile liceale. Își spuneau că tot ce fusese mai greu trecuse. Sudul era răvășit de luptele împotriva discriminării rasiale, iar negrilor li se promitea mereu că se vor aplica prevederile obligatorii emise de tribunal în urma celebrului proces *Brown versus Ministerul Educației*.

– Este greu de crezut că acum sîntem în 1970 și școlile de aici sînt încă supuse segregației, zise Miss Callie.

Procesele federale şi deciziile judecătoreşti curgeau gîrlă împotriva rezistenţei albilor în întregul Sud, dar, ca de obicei, Mississippi era hotărît să reziste cu orice chip. Cei mai mulţi albi din Clanton pe care îi ştiam erau convinşi că şcolile lor nu vor fi niciodată supuse integrării. Eu, în calitatea mea de nordist din Memphis, vedeam clar că evoluţia nu mai putea fi oprită.

– Regretaţi că l-aţi trimis pe Sam la şcoala pentru albi?

– Da şi nu. Cineva trebuia să ia taurul de coarne. Mă durea enorm să ştiu că era extrem de nefericit, dar adoptasem o poziţie. N-aveam de gînd să batem în retragere.

– Şi ce face astăzi?

– Sam este o altă poveste, domnule Traynor. Poate o să v-o povestesc altădată sau poate că nu. Vreţi să îmi vedeţi grădina?

Era mai mult un ordin decît o invitaţie. Am urmat-o prin casă, de-a lungul unui coridor îngust ornat cu zeci de poze înrămate ale copiilor şi nepoţilor. Interiorul era la fel de meticulos aranjat ca şi exteriorul. Bucătăria se deschidea spre veranda din spate. De acolo, pînă la gard, se întindea Grădina raiului. Nu fusese irosit nici măcar un centimetru pătrat de teren.

Totul semăna cu o ilustrată pictată în cele mai frumoase culori, cu şiruri frumos aranjate de plante şi araci şi cu poteci înguste de pămînt, de pe care Callie şi Esau puteau să aibă grijă de spectaculoasa lor comoară.

– Ce faceţi cu toate alimentele astea? am întrebat eu, uluit.

– Pe unele le consumăm, pe altele le vindem, pe cele mai multe le dăruim. Pe aici nimeni nu moare de foame.

În acel moment mă durea stomacul ca naiba. Foamea reprezenta un concept pe care nu-l puteam înţelege. Am urmat-o în grădină, mergînd încet pe potecile de pămînt, în vreme ce ea îmi arăta zarzavaturile, vrejii de fasole şi toate celelalte legume şi fructe minunate pe care ea şi Esau le îngrijeau cu atîta atenţie.

Îmi vorbea despre fiecare plantă, inclusiv despre o buruiană rătăcită pe care ea o smulse aproape cu mînie şi o aruncă printre nişte araci. Îi era imposibil să se plimbe prin grădină şi să ignore detaliile. Se uită după insecte, ucise un vierme mare, verde şi urît de pe un arac cu roşii, căută buruienile şi îşi făcu mai multe însemnări în minte despre viitoare sarcini pe care să i le încredinţeze lui Esau. Plimbarea făcea minuni pentru sistemul meu digestiv.

„Aşadar, de aici provine mîncarea", mi-am spus eu, ca ultimul ignorant în materie. La ce mă aşteptasem oare? Eram doar un copil de la oraş. Nu mai fusesem niciodată într-o grădină de legume. Aveam multe întrebări, dar toate erau banale, aşa că mi le-am oprit pe vîrful limbii.

Callie examină un ştiulete de porumb şi nu fu deloc mulţumită de ceea ce văzu. Rupse o păstaie de fasole, o despică în două, o analiză ca un om de ştiinţă şi îmi spuse că era nevoie de mult mai mult soare. Zări un pîlc de buruieni şi mă informă că trebuia să-l pună pe Esau la treabă de îndată ce avea să vină acasă. Nu-l invidiam deloc pe bietul om.

După trei ore, am plecat de la familia Ruffin îmbuibat şi cu budinca de banane la pachet. Eram însoţit şi de o sacoşă plină cu „verdeţuri de primăvară", cu care habar n-aveam ce să fac, şi de cîteva notiţe preţioase din care aveam să încropesc un articol. Primisem şi invitaţia de a mă întoarce în joia următoare, la un nou prînz. În ultima clipă am rugat-o pe Miss Callie să îmi facă o listă de mînă cu toate greşelile pe care le găsise ea în ediţia din acea săptămînă a ziarului. Aproape toate erau erori tipografice şi cuvinte scrise greşit. Douăsprezece greşeli cu totul. Sub domnia lui Spot, media erorilor fusese undeva în jurul cifrei douăzeci. Acum ajunsese în jurul cifrei zece. Era un obicei de o viaţă al ei.

– Unora le plac cuvintele încrucişate, îmi mărturisi ea. Mie îmi place să caut greşeli.

Era greu să nu socotesc asta ca pe o dojană personală. Cu siguranță că femeia nu intenționase să critice pe nimeni. Am jurat să citesc materialele înainte de a intra la tipar cu mai mult entuziasm.

Am mai plecat de acolo cu sentimentul că intrasem sub zodia unei prietenii noi și fructuoase.

9

Am tipărit din nou o fotografie mare pe prima pagină. Era poza făcută de Wiley bombei, înainte ca poliţia să o neutralizeze. Titlul de deasupra urla cu litere de-o şchioapă: BOMBĂ PLANTATĂ ÎN REDACŢIA *TIMES*.

Articolul meu începea cu Piston şi cu descoperirea lui neaşteptată. Includea toate detaliile pe care le puteam susţine cu fapte şi cîteva detalii presupuse. Nici un comentariu din partea şefului poliţiei, ci doar cîteva propoziţii lipsite de înţeles ale şerifului Coley. Articolul se încheia cu un sumar al descoperirilor efectuate de laboratorul de criminalistică al statului şi cu predicţia că, odată detonată, bomba ar fi provocat daune „masive" clădirilor de pe latura sudică a pieţei.

Wiley nu m-a lăsat să folosesc o poză a feţei lui stîlcite în bătaie, deşi l-am implorat din răsputeri. În jumătatea inferioară a primei pagini am tipărit un alt titlu: FOTOGRAFUL *TIMES* ATACAT ÎN FAŢA PROPRIEI CASE. Din nou, articolul nu rata nici un detaliu, deşi Wiley insistase să i se dea voie să-l redacteze.

Fără a face nici un efort de subtilitate, legam cele două infracţiuni prin cele două articole şi sugeram cu destulă tărie că autorităţile întreprinseseră prea puţin, mai ales şeriful Coley, ca să

preîntîmpine alte acte de intimidare. Nu dădeam nicăieri numele vreunui Padgitt. Nici n-aveam nevoie. Toată lumea din ţinut ştia cît de mult mă urau pe mine şi ziarul meu.

Spot fusese prea leneş ca să scrie editoriale. Cîtă vreme fusesem angajat la el scrisese unul singur. Un congresman din Oregon depusese un proiect cam tîmpit de lege prin care era afectată tăierea unei specii de Sequoia – nu era foarte clar dacă în sensul măririi cotei permise sau a micşorării ei. Povestea îl iritase pe Spot. Timp de două săptămîni concepuse un editorial şi, în cele din urmă, tipărise o tiradă lungă înşirată pe două mii de cuvinte. Fusese limpede pentru oricine care absolvise liceul că scrisese acel articol cu pixul într-o mînă şi cu dicţionarul în cealaltă. Primul paragraf era plin de cuvinte cu şase silabe, cum nimeni nu mai văzuse, ceea ce îl făcea, practic, de necitit. Spot fusese şocat cînd nu primise nici un răspuns din partea comunităţii. Se aşteptase la un val de scrisori de simpatie. Numai că puţini cititori ar fi putut supravieţui inundaţiei de termeni din dicţionar.

În cele din urmă, trei săptămîni mai tîrziu, un bilet scrijelit de mînă fusese introdus sub uşa din faţă a redacţiei. Pe el se putea citi:

> Dragă editorule, îmi pare rău că eşti aşa pornit pe arbori de Sequoia, pe care noi oricum nu îi avem în Mississippi. Dacă Congresul va începe să se joace cu foioasele, ne vei da şi nouă de ştire, te rog?

Biletul nu fusese semnat, dar Spot îl tipărise oricum. Era uşurat că, în fine, cineva îi acordase atenţie. Baggy mi-a dezvăluit ulterior că biletul fusese scris de unul dintre amicii lui de băutură de la tribunal.

Editorialul meu începea aşa: „O presă liberă şi netemătoare este crucială pentru o guvernare democratică solidă". Fără a bate cîmpii sau a da impresia că ţin o predică, m-am întins pe patru paragrafe cu sublinierea importanţei unui ziar energic şi cu spirit

de investigaţie nu numai pentru ţară, ci şi pentru fiecare comunitate mică. Juram că *Times* nu va fi intimidat de aşa manieră încît să nu mai relateze despre infracţiunile locale, indiferent că era vorba de violuri, crime sau acte de corupţie a oficialităţilor.

Era un editorial curajos, îndrăzneţ şi pe alocuri strălucitor. Oamenii din oraş erau de partea mea. În definitiv, bătălia se ducea între *Times*, pe de o parte, şi clanul Padgitt şi şerif, pe de alta. Adoptam o puternică poziţie contra oamenilor răi care nu mă intimidau aşa uşor, chiar dacă erau, evident, periculoşi. Mă îndemnam singur să acţionez cu mult curaj. Oricum nu aveam de ales. Ce să fi făcut ziarul meu – să ignore complet cazul Kassellaw? Să o lase mai moale cu Danny Padgitt?

Oamenii mei au fost încîntaţi de editorial. Margaret mi-a zis că a făcut-o să se simtă mîndră cu lucrează pentru *Times*. Încă îngrijindu-şi rănile, Wiley îşi făcuse rost de o armă şi căuta bătaia:

– Dă-le în cap, băiete.

Doar Baggy părea sceptic.

– O să dai de bucluc, îmi zise el patern.

Iar Miss Callie m-a descris din nou ca fiind curajos. Prînzul din joia următoare a durat doar două ore şi la el a participat şi Esau. Am început să iau notiţe despre familia ei. Mai important, Miss Callie a găsit doar trei erori în ediţia din acea săptămînă a ziarului.

Vineri, la începutul după-amiezei, eram singur în biroul meu, cînd cineva şi-a făcut intrarea cu zgomot jos, apoi a urcat scările, vociferînd. Individul mi-a deschis uşa cu putere, fără ca măcar să mă salute, şi şi-a înfipt mîinile în buzunare. Părea vag cunoscut; probabil că ne întîlnisem undeva, în jurul pieţei.

– Ai aşa ceva, băiete? tună el, întinzînd mîna dreaptă şi paralizîndu-mă pe moment de frică.

Scoase la iveală un pistol strălucitor şi îl trînti pe biroul meu, ca şi cum ar fi fost un set de chei. Arma se răsuci violent în jurul

axei proprii cîteva secunde înainte de a se opri chiar în faţa mea, cu ţeava îndreptată, din fericire, spre fereastră.

Omul se aplecă peste birou, scoase o mînă cît o lopată şi rosti:

– Harry Rex Vonner, plăcerea e de partea mea.

Eram prea şocat ca să vorbesc sau să mă mişc, dar, în cele din urmă, l-am onorat cu o strîngere de mînă jenant de slabă. Continuam să mă uit la armă:

– Este un Smith&Wesson calibrul treizeci şi opt, cu şase gloanţe. O armă de foc al naibii de bună. Ai aşa ceva?

Am clătinat din cap în semn că nu. Numele Smith & Wesson îmi trimitea fiori în picioare.

Harry Rex îşi ţinea un trabuc negru în partea stîngă a gurii care lăsa impresia că stătuse cea mai mare parte a zilei acolo, dezintegrîndu-se încet, ca un ghem de tutun de mestecat. Nu scotea fum, pentru că nu era aprins. Omul îşi prăvăli trupul mătăhălos pe un scaun de piele, ca şi cum s-ar fi pregătit să petreacă acolo cîteva ore bune.

– Eşti un ticălos nebun, ştiai asta?

Mai mult mîrîia decît vorbea. Atunci mi-am dat seama cine e. Era un avocat din partea locului, descris odată de Baggy ca fiind cel mai rău avocat în materie de divorţuri din ţinut. Avea o faţă lată şi cărnoasă, cu păr scurt şi ţepos ţîşnind în toate direcţiile, ca un snop de paie bătut de vînt. Costumul antic de culoare kaki era şifonat şi pătat, arătînd întregii lumi că lui Harry Rex nu-i păsa de nimeni şi de nimic.

– Şi ce-ar trebui să fac cu ăsta? am întrebat eu, arătînd înspre pistol.

– Mai întîi îl încarci, îţi dau eu nişte gloanţe, apoi îl bagi în buzunar şi îl porţi oriunde te duci, iar cînd vreun bandit din clanul Padgitt sare în spatele tău din vreun tufiş i-l înfigi drept între ochi.

Ca să-şi facă mesajul mai concludent, îşi mişcă indexul prin aer ca un glonţ şi se izbi singur între ochi.

– Nu e încărcat?

– La naiba, nu. Nu ştii nimic despre arme?

– Mă tem că nu.

– Ei, ai face bine să înveţi, băiete, la viteza cu care îţi înrăutăţeşti situaţia.

– E chiar atît de rău?

– Odată am avut un caz de divorţ, cu vreo zece ani în urmă, cu un bărbat a cărui tînără soţie se furişa des pe la un bordel ca să mai scoată nişte bişţari. Tipul lucra în străinătate, era plecat tot timpul şi habar n-avea ce-i trecea ei prin minte. În cele din urmă, a aflat. Clanul Padgitt deţinea casa de curve şi unuia dintre ei i se aprinseseră călcîiele după tînăra doamnă.

Cumva trabucul reuşea să rămînă agăţat în colţul gurii, mişcîndu-se în sus şi în jos o dată cu ritmul istorisirii.

– Clientul meu a suferit enorm cînd a aflat şi s-a trezit că vrea sînge. A avut parte de el. L-au prins într-o noapte şi l-au bătut pînă l-au lăsat fără suflare.

– L-au prins?

– Sînt convins că au fost membrii clanului Padgitt sau unii dintre acoliţii lor.

– Acoliţi?

– Mda, dispun de tot felul de bandiţi care lucrează pentru ei. Bătăuşi, aruncători de bombe, hoţi de maşini, asasini.

Lăsă cuvîntul „asasini" să atîrne suspendat în aer, în vreme ce mă urmări cum reacţionez. Lăsa impresia unui om care poate spune poveşti la nesfîrşit, fără a fi împovărat de acurateţea faptelor. Harry Rex avea un rînjet răutăcios şi un licăr aparte în ochi, ceea ce mă făcea să cred că mă aşteptau nişte înfloriturii ale poveştii.

– Şi bineînţeles că nimeni n-a fost prins, am zis eu.

– Cei din clanul Padgitt nu sînt niciodată prinşi.

– Ce s-a întîmplat cu clientul dumitale?

– A petrecut cîteva luni în spital. Creierul lui a fost serios afectat. Pe urmă a trecut prin tot felul de spitale de nebuni.

Familia lui s-a dus de rîpă. A ajuns în cele din urmă pe coasta Golfului Persic, unde l-au ales în Senatul unei ţări.

Am zîmbit şi am dat din cap, sperînd că auzisem o minciună, dar n-am continuat cu întrebările. Fără a atinge trabucul cu mîinile, omul îşi mişcă cumva limba şi înclină din cap, astfel încît trabucul alunecă în partea dreaptă a gurii.

– Ai mîncat vreodată ţap? mă întrebă el.

– Ce anume?

– Ţap?

– Nu. Nu ştiam că e comestibil.

– Punem unul la protap după-amiaza asta. În prima vineri a fiecărei luni dau o petrecere cu ţap la cabana mea din pădure. Ceva muzică, bere rece, distracţie şi jocuri, cam cincizeci de indivizi, toţi selectaţi cu atenţie de mine, crema societăţii. Fără doctori, fără bancheri, fără ticăloşi cu nasul pe sus. Un grup de elită. Ce-ar fi să treci şi tu pe-acolo? Am un poligon de tragere în spatele iazului. Iau eu pistolul şi găsim noi o cale să aflăm cum se foloseşte blestemăţia asta.

Cele zece minute de condus aproximate de Harry Tex pe şoselele ţinutului însemnară aproape o jumătate de oră, iar asta pe şoselele asfaltate. Cînd am trecut de „al treilea pîrîu după vechea staţie Union 76", am lăsat asfaltul în urmă şi am intrat pe pietriş. O vreme am condus pe un drumeag frumos din pietriş, avînd pe margini cutii poştale care indicau ceva semne ale civilizaţiei, dar după trei mile cutiile poştale se opriră brusc, la fel ca şi drumul de pietriş. Cînd am zărit „un tractor Massey-Ferguson ruginit, fără cauciucuri", am cotit la stînga pe un drumeag de pămînt. Pe schiţa desenată de mînă pe care mi-o lăsase individul drumul era însemnat ca o troacă de porci, deşi eu nu văzusem niciodată aşa ceva. După ce troaca de porci dispăru sub ramurile unei păduri dese, am început să mă gîndesc serios la întoarcere. Spitfire-ul meu nu era proiectat pentru un asemenea teren.

Conduceam deja de patruzeci şi cinci de minute, cînd am zărit, în sfîrşit, acoperişul cabanei.

M-a întîmpinat un gard din sîrmă ghimpată, cu o poartă metalică deschisă. Am oprit în faţa ei, pentru că aşa mi-a cerut tînărul înarmat cu carabina. Omul îşi ţinea arma pe umăr şi se uita urît la maşina mea.

– Ce marcă e? s-a repezit el la mine.

– Triumph Spitfire. E britanică.

Îi zîmbeam, încercînd să nu-l ofensez. Oare de ce era nevoie de pază la o petrecere cu ţap la proţap? Individul avea privirea tîmpă a unuia care nu mai văzuse o maşină fabricată în altă ţară.

– Cum te cheamă? mă chestionă el.

– Willie Traynor.

Cred că „Willie" l-a făcut să se simtă mai bine, aşa că a dat din cap înspre poartă:

– Drăguţă maşină, mi-a aruncat el, în vreme ce am pornit mai departe.

Camionetele depăşeau în număr maşinile. Parcarea se făcea la întîmplare, pe un cîmp în faţa cabanei. Din două boxe spînzurate la ferestre se auzeau vaietele muzicale ale lui Merle Haggard. Un grup de oaspeţi se înghesuia în jurul unei gropi unde se răsucea ţapul şi de unde ieşea fum dens. Un alt grup arunca potcoave pe un ţăruş lîngă cabană. Pe verandă se găseau trei doamne bine îmbrăcate, bînd ceva ce sigur nu era bere. De undeva se ivi şi Harry Rex, care mă întîmpină cu căldură.

– Cine e băiatul cu carabina? am întrebat eu.

– A, el. E Duffy, nepotul primei mele neveste.

– Şi de ce e acolo?

Voiam măcar să fiu informat dacă acea petrecere implica ceva ilegal.

– Nu-ţi face griji. Duffy nu e în toate minţile, şi arma nu e încărcată. De ani de zile nu păzeşte nimic.

Am zîmbit, ca şi cum explicaţia era perfect logică. Harry m-a dus către groapa unde am văzut primul ţap din viaţa mea,

mort sau viu. Părea intact, cu excepția capului și a cozii. Am fost prezentat grupului de bucătari. Fiecare nume însemna o ocupație – un avocat, un negustor de mașini, un fermier. Urmărind animalul cum se învîrte încet pe proțap, am aflat repede că există multe teorii contradictorii privind pregătirea adecvată a unui țap. Harry Rex mi-a dat o bere și ne-am dus în cabană, vorbind cu oricine ne întîlneam pe drum. O secretară, „un agent imobiliar escroc", actuala nevastă a lui Harry Rex. Fiecare părea mulțumit să îl cunoască pe noul proprietar al ziarului local.

Cabana se afla la marginea unui iaz noroios, genul de baltă în care șerpilor le place să se adăpostească. Un ponton fusese construit acolo, iar mulțimea se adunase pe el. Harry Rex m-a prezentat cu satisfacție prietenilor săi.

– E băiat bun, nu ca rahații tăi din Ivy League, le-a zis el de mai multe ori cunoscuților.

Nu-mi convenea că mi se spunea „băiat", dar începusem să mă obișnuiesc cu asta.

M-am oprit la un mic grup care includea două doamne ce arătau ca și cum petrecuseră ani de zile în barurile ieftine de pe marginea șoselelor. Fardate din greu în jurul ochilor, cu părul bine tapat, cu îmbrăcăminte strînsă pe trup, doamnele s-au arătat imediat interesate de mine. Conversația începu cu atentatul cu bombă, cu atacul asupra lui Wiley Meek și cu valul de intimidare pe care clanul Padgitt îl răspîndise asupra ținutului. M-am comportat ca și cum totul nu fusese decît un episod banal în îndelungata și colorata mea carieră jurnalistică. Mi-au pus tot felul de întrebări și m-am apucat să vorbesc mai multe decît aș fi vrut.

Harry Rex a revenit lîngă noi la un moment dat și mi-a înmînat un borcan cu un lichid suspect.

– Bea-l încet, mă sfătui el, cu tonul unui tată grijuliu.

– Ce e? am întrebat eu.

Am observat că alții urmăreau scena cu interes:

– Brandy de piersici.

– Şi de ce e într-un borcan de fructe? m-am arătat eu surprins.

– Fiindcă aşa se face, îmi răspunse el.

– E tărie de casă, zise una din cucoanele vopsite.

Vorbea cu vocea experienţei îndelungate.

Indivizii aştia de la ţară nu aveau prea des ocazia să vadă un membru Ivy League bînd pentru prima dată tărie de casă, aşa că mulţimea veni mai aproape. Eram convins că băusem mai mult alcool în cei cinci ani petrecuţi la Syracuse decît oricine altcineva prezent acolo, aşa că am lăsat orice precauţie deoparte. Am ridicat borcanul şi am zis:

– Noroc.

Am luat o gură foarte mică. Am plescăit din buze şi am continuat:

– Nu-i rău.

După care am încercat să zîmbesc precum un boboc la o petrecere a fraternităţii.

Arsura a început de la buze, punctul primului contact, şi s-a împrăştiat rapid pe limbă şi pe gingii. Cînd a ajuns pe cerul gurii, simţeam că luasem foc cu totul. Toată lumea mă privea. Harry Rex a luat o înghiţitură din borcanul lui.

– De unde provine? am întrebat, cît de nonşalant puteam, deşi simţeam cum îmi ies flăcări printre dinţi.

– Nu departe de aici, mi-a răspuns cineva.

Ars şi amorţit, am luat o nouă înghiţitură, aşteptînd cu nerăbdare ca mulţimea să uite de mine pentru o vreme. În mod cît se poate de ciudat, cea de-a treia înghiţitură mi-a dezvăluit un pic de aromă de piersici, ca şi cum papilele gustative trebuiau mai întîi bine amorţite înainte de a începe să lucreze. Cînd deveni evident că n-aveam de gînd să scuip foc pe nări, să vomit sau să ţip, conversaţia din jur reveni la normal. Grăbit să-mi intensifice educaţia, Harry Rex îmi împinse în faţa ochilor un platou cu ceva prăjit.

– Ia una dintr-astea, mă pofti el.

– Ce sînt? m-am interesat eu din nou, bănuitor.

Ambele doamne vopsite strîmbară din nas şi se întoarseră cu spatele, ca şi cum mirosul le făcea rău.

– Caltaboşi, rosti una dintre ele.

– Ce e aia?

Harry Rex îşi bagă o bucată în gură, ca să-mi dovedească faptul că nu erau otrăvitoare, apoi împinse platoul mai aproape de mine.

– Dă-i drumul, mă îndemnă el, mestecînd cu satisfacţie delicatesa din gură.

Oamenii mă priveau din nou, aşa că am luat cea mai mică bucată şi am băgat-o în gură. Compoziţia părea din cauciuc, iar gustul era acrişor şi destul de rău. Mirosea vag a grajd. Am mestecat cît de repede am putut, am înghiţit bucata înnecîndu-mă cu ea, apoi am luat un gît de tărie. Apoi, preţ de cîteva secunde, am avut senzaţia că leşin.

– Maţe de porc, băiete, îmi spuse Harry Rex, bătîndu-mă pe spate.

Îşi aruncă o nouă bucată în gura lui mare şi îmi oferi platoul.

– Unde e ţapul? am reuşit eu să îngaim.

Orice altceva ar fi însemnat o îmbunătăţire.

Ce se întîmplase cu berea şi cu pizza? De ce mîncau şi beau oamenii aceştia asemenea chestii dezgustătoare?

Harry Rex se îndepărtă de mine. Mirosul fetid de caltaboşi îl urma ca o dîră. Mi-am pus borcanul de conserve pe balustrada digului, sperînd că se va răsturna şi va dispărea. M-am uitat la alţii cum îşi trec unul altuia tăria, un borcan fiind de obicei suficient pentru un întreg grup. Nimeni nu se preocupa de microbi sau alte chestii asemănătoare. Nici o bacterie n-ar fi supravieţuit la mai puţin de un metru de pestilenţiala băutură.

M-am scuzat, spunînd că am nevoie de o toaletă. Din spatele cabanei se ivi Harry Rex cu două pistoale şi o cutie cu gloanţe.

– Mai bine am trage cîteva focuri înainte de a se întuneca, zise el. Urmează-mă!

Ne-am oprit un pic la țeapa pe care se frigea țapul, unde ni se alătură un cow-boy pe nume Rafe.

– Rafe e alergătorul meu, îmi explică Harry Rex, în vreme ce toți trei ne îndreptam spre pădure.

– Ce e un alergător? m-am interesat eu.

– Aleargă după cazuri.

– Alerg după ambulanțe, îmi sări Rafe în ajutor. Deși ambulanța vine de obicei după mine.

Mai aveam atît de multe de învățat, cu toate că eram în evident progres. Caltaboș și tărie de casă într-o singură zi nu era un lucru de colea. Am mers vreo sută de metri pe un vechi drumeag, printre niște pîlcuri de copaci, apoi am ajuns la un luminiș. Între doi stejari magnifici, Harry Rex construise un perete semicircular, înalt de șase metri, din baloți de paie. În centru se vedea un cearșaf alb de pat, pe mijlocul căruia era schițat conturul unui om. Un atacator. Inamicul. Ţinta.

Calm, Rafe își scoase propria armă la iveală. Harry Rex mi-o înmînă pe a mea.

– Uite cum facem, zise el, începînd lecția. Ásta este un revolver cu dublă acțiune și șase cartușe. Dacă apeși aici, iese butoiașul.

Rafe se întinse și încărcă cu dexteritate șase cartușe. Se vedea că făcuse manevra de foarte multe ori.

– Dă-l înapoi așa, și ești gata să tragi.

Ne aflam cam la cincisprezece metri de țintă. Se auzea încă muzica de la cabană. Ce aveau să creadă ceilalți oaspeți auzind focuri de armă? Probabil că nimic. Devenise o banalitate pentru ei.

Rafe mi-a luat arma și s-a îndreptat cu fața spre țintă:

– Pentru început, desfă picioarele la o lățime echivalentă cu cea a umerilor, îndoaie ușor genunchii, folosește ambele mîini și trage de cocoș cu indexul de la mîna dreaptă.

În vreme ce vorbea, îmi demonstra totul. Bineînțeles că părea ușor. Mă aflam la mai puțin de doi metri distanță, cînd

arma se descărcă. Pocnetul ascuțit îmi zdruncină nervii. De ce trebuia să fie atît de zgomotos?

Nu mai auzisem niciodată un foc de armă pe viu.

Al doilea foc izbi ținta drept în piept, iar următoarele patru se înfipseră în dreptul mijlocului. Omul se întoarse spre mine, deschise butoiașul, scoase cartușele goale și zise:

– Acum e rîndul tău.

Mîinile îmi tremurau cînd am luat arma. Era călduță, iar mirosul de praf de pușcă atîrna greu în jurul nostru. Am reușit să introduc cele șase cartușe și să închid butoiașul fără să rănesc pe cineva. M-am întors cu fața spre țintă, am ridicat revolverul cu ambele mîini, m-am ghemuit precum un actor prost într-un film de duzină, am închis ochii și am apăsat pe trăgaci. Am simțit și am auzit ca și cum o mică bombă îmi explodează în mîini.

– Trebuie să ții ochii deschiși, la naiba! mîrîi Harry Rex.

– Ce am nimerit?

– Dealul ăla din spatele stejarilor.

– Încearcă din nou! mă îndemnă Rafe.

Am încercat să privesc de-a lungul cătării, dar tremuram prea tare ca să rezolv ceva. Am apăsat din nou pe trăgaci, de această dată cu ochii deschiși, așteptînd să văd unde nimerește glonțul. N-am observat nici o gaură în apropierea țintei.

– A ratat cearșaful, mormăi Rafe în spatele meu.

– Trage din nou, mă îndemnă Harry Rex.

M-am conformat, dar din nou nu am văzut unde a nimerit glonțul. Rafe mi-a luat cu blîndețe brațul stîng și m-a tras mai în față trei metri.

– E bine, m-a calmat el. Avem muniție din belșug la dispoziție.

La a patra lovitură am ratat căpița, ceea ce l-a făcut pe Harry Rex să spună:

– Cred că membrii clanului Padgitt sînt în siguranță cu tine.

– De vină e tăria, m-am scuzat eu.

– E nevoie doar de practică, zise Rafe, deplasîndu-mă şi mai în faţă.

Mîinile îmi asudau, inima îmi bătea nebuneşte, iar urechile îmi sunau ca nişte clopote.

La numărul cinci abia am atins cearşaful, în colţul din dreapta sus, la cel puţin doi metri depărtare de ţintă. La lovitura numărul şase am ratat din nou totul şi am auzit glonţul izbind o ramură sus, într-unul dintre stejari.

– Drăguţă lovitură, mă tachină Harry Rex. Aproape că ai nimerit o veveriţă.

– Mai taci din gură, m-am burzuluit eu.

– Calmează-te, zise Rafe. Eşti prea încordat.

M-a ajutat să reîncarc, şi de această dată mi-a mîngîiat mîinile strînse pe armă.

– Inspiră adînc, îmi şopti peste umărul meu. Expiră înainte de a apăsa pe trăgaci!

Îmi echilibră arma, în vreme ce eu priveam prin cătare. Glonţul izbi ţinta în pîntece.

– Acum trecem cu adevărat la afaceri, zise Harry Rex.

Rafe îmi dădu drumul. Am tras ca un meseriaş celelalte cinci gloanţe în serie. Toate atinseră ţinta. Unul ar fi smuls urechea individului dacă ţinta ar fi fost vie. Rafe mă aprobă şi mă ajută să încarc din nou.

Harry Rex îşi adusese cu el un Glock automatic de 9 mm din vasta lui colecţie de arme. În vreme ce soarele apunea, ne apucarăm amîndoi să tragem la ţintă cu rîndul. Omul era bun. N-avea nici o problemă să înfigă zece gloanţe din zece în partea de sus a pieptului de la o distanţă de cincisprezece metri. După patru runde am început să mă relaxez şi chiar să mă bucur de noul meu sport. Rafe era un profesor excelent. Pe măsură ce progresam, îmi arăta tot felul de şmecherii noi.

– E nevoie doar de practică, îmi tot repeta el.

După ce am terminat, Harry Rex îmi zise:

– Arma ţi-o dau cadou. Poţi veni aici oricînd ca să te antrenezi.

– Mulţumesc, i-am răspuns eu.

Am îndesat revolverul în buzunar, ca un cow-boy adevărat. Eram încîntat că ritualul se încheiase şi că reuşisem în sfîrşit şi eu să realizez ceea ce orice individ din ţinut realiza pînă la vîrsta de doisprezece ani. Oricum, nu mă simţeam mai în siguranţă. Orice Padgitt care ar fi sărit dintr-un tufiş ar fi avut avantajul surprizei şi beneficiul anilor îndelungaţi de practică la ţintă. Aproape că mă vedeam orbecăind cu arma mea în beznă şi în cele din urmă trăgînd un cartuş care, mai mult ca sigur, m-ar fi lovit pe mine în locul atacatorului.

Pornind înapoi prin pădure, Harry Rex zise din spatele meu:

– Blonda aia vopsită pe care ai cunoscut-o, Carleen.

– Da, am răspuns eu, brusc alertat.

– Te place.

Carleen trăise cel puţin patruzeci de ani de viaţă foarte grea. Nu-mi venea nimic în minte ca replică.

– E mereu gata de o tăvăleală.

Mă îndoiam că numita Carleen ratase prea multe tăvăleli în Ford County.

– Nu, mersi, am zis eu. Am o fată în Memphis.

– Şi ce-i cu asta?

– Bună încercare, rosti Rafe printre dinţi.

– O fată aici, o fată acolo. Care e diferenţa?

– Am un tîrg pentru tine, Harry Rex, am rostit eu. Dacă o să am nevoie de ajutor la agăţat femei, îţi dau de ştire.

– Doar o tăvăleală prin fîn, mormăi el.

Nu aveam nici o fată în Memphis, dar cunoşteam cîteva. Mai degrabă făceam naveta pînă acolo decît să mă încurc cu de-alde Carleen.

Ţapul avea un gust aparte; nu era prea bun, dar, după caltaboşi, nu era chiar atît de rău precum mă temusem. Carnea

era tare şi plină de sos de friptură pe care îl bănuiam a fi fost aplicat în straturi groase, ca să mai atenueze din gustul cărnii. M-am jucat cu o felie de ţap şi am dat-o pe gît cu bere. Ne aflam din nou pe ponton, în fundal cu muzica Lorettei Lynn. Tăria îşi făcuse efectul asupra cîtorva şi unii oaspeţi dansau, deasupra iazului. Carleen dispăruse ceva mai devreme cu altcineva, aşa că mă simţeam în siguranţă. Harry Rex stătea în apropierea mea, povestind tuturor cît de mult mă pricepeam să împuşc veverițe şi iepuri. Avea un talent remarcabil de povestitor.

Era ciudat, dar se făceau eforturi deosebite ca să fiu inclus în acel anturaj. Conducînd pe drumurile întunecate înapoi spre casă, mi-am pus aceeaşi întrebare ca în fiecare zi: „Ce naiba caut eu în Ford County, Mississippi?"

10

Revolverul era prea mare pentru buzunarul meu. Cîteva ore am încercat să mă plimb cu el la mine, dar eram înspăimîntat că grozăvia aia s-ar fi putut descărca fără voie în preajma părţilor mele intime. Aşa că am hotărît să îl port într-o geantă ponosită de piele pe care mi-o dăduse tatăl meu. Timp de trei zile am mers cu geanta peste tot, chiar şi în pauza de prînz, apoi m-am plictisit şi de asta. După o săptămînă lăsam pistolul sub scaunul maşinii, iar după trei săptămîni cam uitasem de tot de el. Nu m-am mai dus la cabană ca să-mi exersez abilităţile de puşcaş, deşi am mai participat la cîteva petreceri cu ţap la proţap, unde am evitat caltaboşii, tăria de casă şi pe Carleen, care devenea din ce în ce mai agresivă.

Ţinutul părea paşnic, precum liniştea dinaintea furtunii procesului. *Times* nu mai scria nimic despre caz, pentru că nu se mai întîmpla nimic. Clanul Padgitt continua să refuze garanţia cu terenul lor pentru cauţiunea lui Danny, aşa că băiatul a rămas oaspete în celula specială a şerifului Coley, uitîndu-se la televizor, jucînd cărţi sau dame, odihnindu-se din plin şi hrănindu-se cu mîncare mai bună decît restul deţinuţilor.

În prima săptămînă din mai judecătorul Loopus s-a întors în oraş, iar gîndurile mele s-au îndreptat iarăşi spre revolverul meu Smith&Wesson.

Lucien Wilbanks întocmise o petiţie cerînd strămutarea procesului, iar judecătorul a dispus o audiere în acest sens, într-o dimineaţă de luni, la ora nouă. Părea că jumătate din ţinut se strînsese în sala de judecată. Cu siguranţă erau acolo cei mai mulţi clienţi obişnuiţi ai pieţei din faţa tribunalului. Baggy şi cu mine ne-am dus la eveniment devreme şi ne-am asigurat locuri din cele mai bune.

Prezenţa acuzatului nu era obligatorie, dar şeriful Coley voia în mod evident să îl arate publicului. Băiatul a fost adus, cu cătuşe la mîini şi îmbrăcat în haine portocalii de închisoare, noi. Toată lumea s-a uitat la mine. Puterea presei determinase o asemenea schimbare în atitudine.

– E o înscenare, mi-a şoptit Baggy.

– Ce?

– Ne momesc să tipărim o poză cu Danny în costumaţia lui de puşcăriaş. După aia Wilbanks se poate întoarce la judecător pretinzînd că potenţialii juraţi au fost intoxicaţi cu informaţii false. Să nu cazi în capcană.

Naivitatea mea mi-a dat din nou de furcă. Wiley fusese postat în afara închisorii, în încercarea de a-l surprinde pe Danny în vreme ce era escortat către sala de judecată. Vedeam deja o poză mare de-a lui în salopeta portocalie de deţinut.

Lucien Wilbanks pătrunse în sala de judecată prin spatele boxelor. Ca de obicei, părea mînios şi deranjat, ca şi cum tocmai pierduse o dispută cu judecătorul. Se duse la masa apărării, îşi aruncă nervos carnetul cu însemnări şi cercetă mulţimea cu privirea. Ochii lui se opriră asupra mea. Se îngustară, iar fălcile i se strînseră. Am crezut că va sări peste bară şi mă va ataca. Clientul lui se întoarse şi începu şi el să se uite. Cineva îi arătă încotro să privească, aşa că însuşi domnul Danny Padgitt începu să se uite mînios la mine, ca şi cum m-ar fi avertizat că sînt

următoarea lui victimă. Îmi venea greu să respir, dar am încercat să rămîn calm. Baggy s-a îndepărtat uşor de mine.

În primul rînd din spatele apărării se găseau mai mulţi membri ai clanului Padgitt, cu toţii mai în vîrstă decît Danny, care au început şi ei să mă privească. Nu m-am simţit niciodată mai vulnerabil. Erau oameni violenţi, care nu cunoşteau nimic altceva în afara fărădelegilor, a intimidărilor, a ruperilor de oase, a crimelor, iar eu mă găseam în aceeaşi cameră cu ei, în vreme ce lor le treceau prin minte tot felul de moduri de a-mi tăia gîtul.

Un aprod ne-a chemat la ordine şi toată lumea s-a ridicat respectuos în picioare ca să întîmpine sosirea Onoratei Instanţe.

– Staţi jos, vă rog, ne-a spus el tuturor celor de faţă.

Loopus s-a apucat să frunzărească documentele din faţa lui, în vreme ce noi aşteptam, apoi şi-a potrivit ochelarii de citit şi a zis:

– Aceasta este o moţiune de strămutare a procesului, întocmită de către apărare. Domnule Wilbanks, cîţi martori aveţi?

– Vreo şase. Vom vedea cum se desfăşoară lucrurile.

– Iar Procuratura?

De pe scaunul acuzării se ridică un individ scund, chel şi rotofei, îmbrăcat cu un costum negru, şi zise:

– Cam la fel.

Omul se numea Emie Gaddis şi era procurorul de o viaţă al ţinutului Tyler.

– Nu vreau să-mi petrec toată ziua aici, mormăi Loopus, ca şi cum îl aştepta un joc de golf în acea după-amiază. Chemaţi-vă primul martor, domnule Wilbanks.

– Domnul Walter Pickard.

Numele îmi era necunoscut, lucru explicabil de altfel, dar nici Baggy nu auzise de el. În timpul întrebărilor preliminare se stabili că omul locuia în Karaway de peste douăzeci de ani, se ducea la biserică în fiecare duminică şi la Clubul Rotary în fiecare joi. Trăia de pe urma unei mici fabrici de mobilă.

– Probabil cumpără cherestea de la Padgitt, îmi şopti Baggy.

Nevasta lui era profesoară de şcoală. El antrena echipa de base-ball din Liga Mică şi lucra cu Micii Cercetaşi locali. Lucien insistă asupra amănuntelor şi reuşi de minune să creeze impresia generală că domnul Pickard cunoştea bine comunitatea în care trăia.

Karaway era un orăşel aflat la optsprezece mile vest de Clanton. Spot neglijase mereu acel loc. Ca rezultat, vindeam foarte puţine ziare acolo. Şi obţineam chiar şi mai puţină publicitate. Cu neràbdarea mea tinerească, deja contemplam expansiunea imperiului meu mediatic. Mă gîndeam că se putea scoate un săptămînal de dimensiuni mai reduse în Karaway, în circa o mie de exemplare.

– Cînd aţi auzit prima dată că Miss Kassellaw a fost ucisă? întrebă Wilbanks.

– La vreo două zile după ce s-a întîmplat, răspunse domnul Pickard. Veştile ajung uneori mai greu în Karaway.

– Cine v-a spus?

– O angajată a mea ne-a spus toată tărăşenia. Are un frate care trăieşte pe lîngă Beech Hill, locul grozăviei.

– Aţi auzit că ar fi fost cineva arestat pentru crimă? întrebă Lucien.

Se plimba agale prin sala de judecată, ca un motan plictisit. Parcă plutea cu capul în nori, şi totuşi nu îi scăpa absolut nici un amănunt.

– Da, umbla zvonul că unul dintre tinerii familiei Padgitt fusese arestat.

– Vi s-a confirmat povestea mai tîrziu?

– Da.

– În ce mod?

– Am văzut articolul din *The Ford County Times*. Era acolo o poză mare cu Danny Padgitt pe prima pagină, chiar lîngă o poză mare a Rhodei Kassellaw.

– Aţi citit articolele din *Times*?

– Da.

– Şi v-aţi format o părere despre vina sau nevinovăţia domnului Padgitt?

– Mi s-a părut vinovat. În poză avea sînge pe toată cămaşa. Chipul lui fusese pus chiar lîngă cel al victimei, ştiţi dumneavoastră, unul lîngă altul. Titlul era imens şi spunea ceva de genul: DANNY PADGITT ARESTAT PENTRU CRIMĂ.

– Deci aţi presupus că era vinovat?

– Era imposibil să nu presupun asta.

– Care a fost reacţia la crimă în Karaway?

– De şoc şi de revoltă. Acesta este un ţinut paşnic. Crimele sînt extrem de rare.

– În opinia dumneavoastră, oamenii de aici cred, în general, că Danny Padgitt a violat-o şi ucis-o pe Rhoda Kasselaw?

– Da, mai ales după modul în care ziarul a relatat povestea.

Simţeam priviri din toate direcţiile aţintite asupra mea, dar îmi tot spuneam că nu făcusem nimic rău. Oamenii îl suspectau pe Danny Padgitt pentru că putregaiul ăla de om comisese crimele.

– În opinia dumneavoastră, poate avea parte domnul Padgitt de un proces corect în Ford County?

– Nu.

– Pe ce vă bazaţi această opinie?

– Pe faptul că a fost deja judecat şi condamnat de către ziar.

– Credeţi că opinia dumneavoastră este împărtăşită de majoritatea prietenilor şi vecinilor dumneavoastră din Karaway?

– Da.

– Vă mulţumesc.

Domnul Ernie Gaddis sări în picioare, ţinînd un carnet în mînă ca pe o armă.

– Domnule Pickard, spuneţi că vă ocupaţi cu producţia de mobilă?

– Da, aşa am spus.

– Cumpăraţi cherestea de pe plan local?

– Da.

– De la cine?

Pickard se aşează mai bine în scaun şi cîntări întrebarea:

– De la Gates Brothers, de la Henderson, de la Tiffee, de la Voyles and Sons şi poate de la încă vreo doi.

– Familia Padgitt deţine Voyles, îmi şopti Baggy.

– Cumpăraţi cherestea de la familia Padgitt? întrebă Gaddis.

– Nu, domnule.

– Nici acum şi niciodată în trecut?

– Nu, domnule.

– E vreuna din aceste fabrici de cherestea deţinută de familia Padgitt?

– Din cîte ştiu eu, nu.

Adevărul era că nimeni nu ştia exact care sînt posesiunile familiei Padgitt. Timp de decenii, clanul îşi înfipsese tentaculele în foarte multe afaceri, legitime sau nu. Poate că domnul Pickard nu era prea bine cunoscut în Clanton, dar în acel moment era suspectat de a avea oarecare relaţii cu clanul Padgitt. De ce altfel s-ar fi oferit voluntar să depună mărturie în favoarea lui Danny?

Gaddis schimbă viteza interogatoriului.

– Acum, aţi spus că fotografia în care se vedea mult sînge a influenţat în mare măsură presupunerea dumneavoastră că băiatul e vinovat, corect?

– Îl făcea să arate extrem de suspect.

– Aţi citit întregul articol?

– Cred că da.

– Aţi citit acolo unde se spune că domnul Danny Padgitt a fost implicat într-un accident auto, că a fost rănit şi că a fost acuzat şi de conducere în stare de ebrietate?

– Cred că am citit, da.

– Vreţi să vă reîmprospătez memoria arătîndu-vă articolul?

– Nu, îmi amintesc.

– Bun, atunci de ce v-aţi grăbit să presupuneţi că sîngele din poze este al victimei şi nu al domnului Padgitt însuşi?

Pickard se agită din nou, frustrat, pe scaun.

– Eu am spus doar că pozele şi articolele, odată alăturate, îl fac să pară vinovat.

– Aţi făcut vreodată parte dintr-un juriu, domnule Pickard?

– Nu, domnule.

– Înţelegeţi conceptul de prezumţie de nevinovăţie?

– Da.

– Înţelegeţi că Statul Mississippi trebuia să dovedească vinovăţia domnului Padgitt mai presus de orice îndoială?

– Da.

– Credeţi că oricine este acuzat de crimă are dreptul la un proces corect?

– Da, bineînţeles.

– Bine. Haideţi să presupunem că sînteţi chemat să faceţi parte din juriu în acest caz. Aţi citit toate articolele din ziare, aţi ascultat toate bîrfele, toate zvonurile, toate relatările, şi vă treziţi chiar în această sală de judecată pentru proces. Aţi depus deja mărturie că îl credeţi vinovat pe domnul Padgitt. Să presupunem că sînteţi selectat pentru juriu. Să presupunem că domnul Wilbanks, un avocat extrem de talentat şi cu multă experienţă, atacă procesul intentat de procuratură şi ridică îndoieli serioase referitor la dovezile prezentate de noi. Să presupunem că în mintea dumneavoastră apare îndoiala, domnule Pickard. În acel moment aţi putea vota „nevinovat"?

Omul dădu din cap urmărindu-l pe procuror, apoi zise:

– Da, în asemenea circumstanţe.

– Aşadar, indiferent de ceea ce credeţi acum despre vinovăţie sau nevinovăţie, aţi vrea să ascultaţi dovezile şi să le cîntăriţi înainte de a decide în acest caz?

Răspunsul era atît de evident încît domnul Pickard nu avu altă şansă:

– Da.

– Bineînţeles, îl aprobă Gaddis. Şi cum rămîne cu soţia dumneavoastră? Aţi pomenit-o. Este profesoară de şcoală, corect? Dumneaei ar fi la fel de deschisă la minte ca şi dumneavoastră, nu?

– Cred că da. Da.

– Cum rămîne cu membrii clubului Rotary din Karaway? Sînt la fel de corecţi ca şi dumneavoastră?

– Presupun că da.

– Acum despre angajaţii dumneavoastră, domnule Pickard. Cu siguranţă că aţi angajat oameni cinstiţi şi cu mintea echilibrată. Ar fi capabili să ignore ce au citit sau auzit şi să-l judece corect pe acest băiat, nu-i aşa?

– Presupun că da.

– Nu mai am întrebări, Onorată Instanţă.

Domnul Pickard se grăbi să se ridice de pe scaunul de martor şi ieşi în fugă din sala de judecată. Lucien Wilbanks se ridică şi anunţă cu voce tare:

– Onorată Instanţă, apărarea îl cheamă pe domnul Willie Traynor.

Nici măcar o cărămidă trîntită drept în nas nu l-ar fi lovit pe domnul Willie Traynor cu mai multă forţă. M-am trezit că nu mai am aer şi l-am auzit pe Baggy exclamînd, cu voce prea tare:

– Oh, rahat!

Harry Rex şedea în boxa juraţilor, alături de alţi avocaţi, bucurîndu-se de spectacol. În vreme ce mă ridicam împleticindu-mă în picioare, m-am uitat disperat la el după ajutor. Se ridică şi el în picioare.

– Onorată Instanţă, interveni el. Eu îl reprezint pe domnul Traynor. Acest tînăr nu a fost înştiinţat că va fi chemat ca martor.

Dă-i bătaie, Harry Rex! Fă ceva!

Judecătorul ridică din umeri şi zise:

– Şi ce-i cu asta? E aici. Care-i diferenţa?

În vocea lui nu se citea nici urmă de îngrijorare. Ştiam că fusesem prins în capcană.

– În primul rînd, pregătirea. Un martor are dreptul să se pregătească.

– Cred că este editorul ziarului, nu?

– Aşa este.

Lucien Wilbanks se îndreptă spre boxa juraţilor ca şi cum ar fi vrut să-i tragă un pumn lui Harry Rex. Rosti:

– Onorată Instanţă, dumnealui nu e parte în proces şi nu va fi martor la proces. Însă a scris articolele. Vreau să auzim şi opinia dumnealui.

– Este o ambuscadă, domnule judecător, zise Harry Rex.

– Staţi jos, domnule Vonner, rosti judecătorul.

Am luat loc pe scaunul martorului. M-am uitat aspru la Harry Rex, ca şi cum i-aş fi spus „Bine lucrat, avocate".

Un aprod se înfiinţă în faţa mea şi zise:

– Sînteţi înarmat?

– Ce?

Eram mai mult decît nervos şi nimic nu avea sens.

– O armă. Aveţi vreo armă?

– Da.

– Mi-o puteţi da, vă rog?

– Ăă, e în maşină.

Cei mai mulţi spectatori găsiră răspunsul meu amuzant. Evident, în Mississippi nimeni nu poate depune mărturie dacă e înarmat. O altă regulă prostească. Cîteva clipe mai tîrziu regula căpătă perfect sens. Dacă aş fi avut o armă, aş fi început să trag în direcţia lui Lucien Wilbanks.

Aprodul mă puse apoi să jur că voi rosti adevărul. L-am urmărit pe Wilbanks cum începe să se plimbe. Mulţimea din spatele lui părea şi mai mare. Începu destul de inofensiv, cu cîteva întrebări preliminare despre mine şi despre cumpărarea ziarului. Am reuşit să dau răspunsurile corecte, deşi eram extrem

de suspicios în privința fiecărei întrebări. Individul voia să ajungă undeva, însă eu habar n-aveam unde.

Mulțimea părea să se bucure de situație. Achiziția neașteptată a ziarului făcută de mine continua să fie sursă de interes și de speculații. Brusc, mă găseam acolo, în văzul tuturor, discutînd despre asta sub jurămînt și cît se putea de oficial.

După cîteva minute de amabilități, domnul Gaddis, despre care presupuneam că îmi ținea partea, în vreme ce Lucien cu siguranță voia să mă doboare, se ridică și zise:

– Onorată Instanță, toate acestea sînt niște informații generale. Unde vrea domnul avocat să ajungă?

– Bună întrebare. Domnule Wilbanks?

– Aveți răbdare, domnule judecător.

Lucien scoase cîteva exemplare din *Times* și le înmînă lui Gaddis, lui Loopus și mie. Se uită la mine și zise:

– Ca să fie oficial, domnule Traynor, cîți abonați are acum ziarul?

– Cam patru mii două sute, am răspuns eu, oarecum mîndru.

Cînd falimentul îl lovise pe Spot, ziarul nu avea decît vreo mie două sute de abonați.

– Și cîte exemplare sînt vîndute la standuri?

– Aproximativ o mie.

Aproximativ cu doisprezece luni înainte, locuiam la etajul trei al unei fraternități din Syracuse, New York, participam din cînd în cînd la cursuri, lucram din greu ca soldat de nădejde al revoluției sexuale, beam cantități impresionante de alcool, fumam marijuana, dormeam pînă la prînz ori de cîte ori aveam chef și, ca exercițiu, mă alăturam tuturor protestelor antirăzboi și le urlam în nas forțelor de poliție. Credeam că am probleme. Cum ajunsesem de acolo într-un scaun de martor în sala de judecată a ținutului Ford devenise brusc extrem de neclar pentru mine.

În orice caz, în acel moment crucial al noii mele cariere, mai multe sute de concetățeni și abonați ai mei se holbau la mine. Nu era momentul să par vulnerabil.

– Cît la sută din ziarul dumneavoastră se vinde în Ford County, domnule Traynor? mă întrebă el cu nonșalanță, ca și cum discutam despre afaceri la o ceașcă de cafea.

– Practic totul. Nu dispun de cifrele exacte.

– Aveți chioșcuri și în afara ținutului Ford?

– Nu.

Domnul Gaddis încercă o nouă tentativă de salvare. Se ridică și protestă:

– Onorată Instanță, vă rog, încotro ne îndreptăm?

Wilbanks își înălță brusc glasul și ridică un deget spre tavan:

– Voi argumenta, Onorată Instanță, că potențialii jurați din acest ținut au fost otrăviți de relatările cu iz de senzație efectuate de *The Ford County Times*. Din fericire, și în mod justificat, acest ziar nu a fost văzut sau citit în alte părți ale ținutului. Ca atare, o strămutare a procesului nu numai că e o măsură corectă, dar este chiar obligatorie.

Cuvîntul „otrăviți" schimbă dramatic cursul audierii. Cuvîntul mă arse ca un fier înroșit și mă înspăimîntă. M-am întrebat iarăși dacă nu făcusem ceva rău. Am căutat ceva consolare la Baggy, dar el se ascundea în spatele cucoanei din fața lui.

– Eu decid ce e corect și obligatoriu, domnule Wilbanks. Continuați, rosti judecătorul Loopus cu hotărîre.

Domnul Wilbanks ridică ziarul și arătă înspre prima pagină.

– Mă refer la fotografia clientului meu, zise el. Cine a făcut această poză?

– Domnul Wiley Meek, fotograful nostru.

– Și cine a luat decizia să fie tipărită pe prima pagină?

– Eu.

– Și dimensiunile? Cine le-a determinat?

– Tot eu.

– V-a trecut prin minte că ar putea fi considerată senzațională?

Al naibii avea dreptate. Căutasem senzaționalul.

– Nu, am răspuns eu cu calm. S-a întîmplat să fie singura poză pe care o aveam atunci cu Danny Padgitt. Dumnealui era singura persoană arestată pentru crimă. Am tipărit-o. Aș tipări-o din nou.

Mă surprindea propriul tupeu. Mi-am furișat privirea spre Harry Rex și am zărit unul din zîmbetele lui strîmbe. Omul mă aproba. „Pe ei, băiete."

– Deci în opinia dumneavoastră tipărirea acestei poze a fost corectă?

– Da, a fost corectă și a fost conform realității.

Wilbanks păru să ia notă de afirmația mea și s-o stocheze în minte pentru a o folosi ulterioar.

– Relatarea dumneavoastră conține o descriere oarecum detaliată a interiorului casei Rhodei Kassellaw. Cînd ați cercetat casa?

– N-am cercetat-o.

– Cînd ați intrat în ea atunci?

– N-am intrat.

– N-ați văzut niciodată interiorul casei?

– Corect.

Individul deschise ziarul, îl inspectă cîteva clipe, apoi rosti:

– Scrieți aici că dormitorul celor doi copii mici ai defunctei se găsea la mică distanță în josul coridorului, la aproximativ cinci metri de ușa dormitorului ei, și estimați că paturile lor se aflau la circa zece metri de patul ei. De unde știți toate astea?

– Am o sursă.

– O sursă. Sursa dumneavoastră a fost în casă?

– Da.

– Este sursa dumneavoastră polițist sau ajutor de șerif?

– Sursa mea este confidențială.

– Cîte surse confidențiale ați folosit pentru aceste articole?

– Mai multe.

Îmi aminteam vag, din studiile mele de jurnalism, cazul unui reporter care, într-o situaţie similară, se bazase pe anumite surse cărora refuzase să le dezvăluie identitatea. Povestea asta îl iritase pe judecător, care îi ordonase reporterului să dezvăluie identitatea surselor. După ce reporterul refuzase din nou, judecătorul îl reţinuse pentru sfidarea Curţii, şi poliţiştii îl aruncaseră în puşcărie, unde el îşi petrecuse multe săptămîni, continuînd să ascundă identitatea informatorilor săi. Nu-mi mai aminteam cum se sfîrşea povestea, dar reporterului i se dăduse în cele din urmă drumul şi presa liberă învinsese.

Într-o fracţiune de secundă m-am văzut pus în cătuşe de şeriful Coley şi luat de acolo, ţipînd după Harry Rex, apoi aruncat în puşcărie, dezbrăcat la piele şi obligat să îmbrac una din salopetele alea portocalii.

Ar fi fost cu siguranţă un noroc neaşteptat pentru ziar. Doamne, ce mai articole aş fi scris din spatele gratiilor!

Wilbanks continuă:

– Scrieţi aici despre şocul prin care au trecut copiii. De unde ştiţi asta?

– Am discutat cu domnul Deece, vecinul de alături.

– A folosit dînsul cuvîntul „şocaţi"?

– Da.

– Mai scrieţi că acei copii au fost examinaţi de un doctor aici în Clanton, în noaptea crimei. De unde aţi aflat?

– Am avut o sursă, iar ulterior doctorul mi-a confirmat.

– Tot aici scrieţi că aceiaşi copii se află acum sub tratament la casa rudelor lor din Missouri. Cine v-a spus?

– Am discutat cu mătuşa lor.

Individul aruncă ziarul pe masă şi făcu mai mulţi paşi în direcţia mea. Ochii injectaţi de sînge i se îngustară şi se uitară urît la mine. În acel moment pistolul mi-ar fi folosit de minune.

– Adevărul este, domnule Traynor, că ați încercat să zugrăviți o imagine de neuitat în care acești doi copii nevinovați au văzut cum mama lor e violată și ucisă în propriul pat, nu-i așa?

Am inspirat adînc și mi-am cîntărit răspunsul. Sala tăcea, așteptînd.

– Am relatat faptele cît mai aproape de realitate cu putință, am răspuns, uitîndu-mă drept spre Baggy, care, chiar dacă trăgea cu ochiul de după doamna din fața lui, cel puțin mă aproba din cap.

– În efortul de a vă vinde ziarul, v-ați bazat pe surse nenumite. Pe jumătăți de adevăr, pe bîrfe și pe speculații nerușinate, totul doar ca să transformați articolul într-o știre de senzație.

– Am relatat faptele cît mai aproape de realitate cu putință, am repetat eu, încercînd să rămîn calm.

Individul pufni și se miră:

– Chiar așa? Apucă din nou ziarul și continuă: Citez: „Vor depune copiii mărturie la proces?" Ați scris asta, domnule Traynor?

Nu puteam nega. Mă înjuram acum pentru ceea ce scrisesem. Era ultima secțiune a relatărilor asupra căreia eu și Baggy avuseserăm divergențe. Fuseserăm amîndoi un pic prea încăpățînați și, cu un dram de prevedere, ar fi trebuit să ne urmăm instinctele.

Negarea era imposibilă.

– Da, am răspuns eu.

– Pe baza căror fapte apropiate de realitate ați pus această întrebare?

– Era o întrebare pe care am auzit-o rostită de mulți după crimă, am răspuns eu.

Wilbanks aruncă din nou ziarul pe masă, ca și cum era plin de murdării. Clătină din cap imitînd uluirea:

– Sînt doi copii, nu-i așa, domnule Traynor?

– Da. Un băiat și o fată.

– Cîți ani are băiețașul?

– Cinci.

– Şi fata?

– Trei.

– Cîţi ani aveţi dumneavoastră, domnule Traynor?

– Douăzeci şi trei.

– Şi în cei douăzeci şi trei de ani de viaţă, cîte procese aţi relatat în calitate de reporter?

– Nici unul.

– Atunci cîte procese aţi văzut, pur şi simplu?

– Nici unul.

– De vreme ce sînteţi atît de ignorant în materie de procese, ce fel de cercetări juridice aţi întreprins ca să vă pregătiţi cum se cuvine pentru aceste articole?

În acest moment aş fi întors probabil arma spre mine însumi.

– Cercetări juridice? am repetat eu, ca şi cum mi se vorbea într-o limbă străină.

– Da, domnule Traynor. Cîte cazuri aţi descoperit în care copii de cinci ani sau mai mici sînt chemaţi să depună mărturie într-un tribunal?

M-am uitat înspre Baggy, care se ascundea practic sub bancheta de lemn.

– Nici unul, am răspuns eu.

– Un răspuns perfect, domnule Traynor. Nici unul. În istoria acestui stat nici un copil sub vîrsta de unsprezece ani nu a depus vreodată mărturie într-un proces penal. Vă rog să scrieţi asta undeva şi să vă amintiţi data viitoare cînd veţi încerca să inflamaţi opinia publică cu jurnalism ieftin şi de senzaţie.

– Destul, domnule Wilbanks, interveni judecătorul Loopus, puţin prea blînd pentru gustul meu.

Cred că, alături de ceilalţi avocaţi, şi el se bucura de această căsăpire nemiloasă şi rapidă a cuiva care se amestecase în treburi legale şi interpretase totul greşit. Chiar şi domnul Gaddis părea mulţumit să vadă cum sîngerez.

Lucien era destul de înțelept ca să nu răsucească cuțitul în rană. Mîrîi ceva de genul:

– Am terminat cu el.

Domnul Gaddis nu avea nici un fel de întrebări. Aprodul mi-a făcut semn să mă ridic de pe scaun. Am încercat din răsputeri să merg drept către banca sub care Baggy continua să se ascundă, ca un cîine de pripas prins în mijlocul unei furtuni.

Mi-am făcut tot felul de însemnări în restul audierii, dar totul nu era decît un efort palid de a părea ocupat și important. Puteam simți arsura privirilor. Eram umilit și voiam să mă încui în biroul meu cîteva zile.

Wilbanks a încheiat cu o pledoarie impresionantă de a strămuta cazul undeva, la mare distanță, poate chiar în statul Florida, unde poate că erau cîțiva inși care auziseră de crimă, dar cu siguranță nimeni nu fusese „otrăvit" de articolele din *Times* referitoare la aceasta. S-a năpustit asupra mea și asupra ziarului meu și a cam depășit măsura. În remarcele lui de încheiere, domnul Gaddis i-a amintit judecătorului de vechea zicală : „Cuvintele dure indică o cauză pierdută".

Mi-am notat expresia. Apoi m-am repezit afară din sala de judecată, ca și cum aveam un important termen limită de respectat.

11

A doua zi la sfîrşitul dimineţii, Baggy s-a năpustit în biroul meu cu vestea că Lucien Wilbanks tocmai îşi retrăsese moţiunea de strămutare a procesului. Ca de obicei, Baggy era pus pe analize amănunţite ale evenimentului.

Prima lui opinie era aceea că membrii familiei Padgitt nu voiau ca procesul să fie mutat în alt ţinut. Ştiau că Danny era vinovat pînă în măduva oaselor şi că ar fi fost, cu siguranţă, condamnat de un juriu selectat cum se cuvine oriunde altundeva. Singura lor şansă era de a avea parte de un juriu care putea fi cumpărat sau intimidat. Cum toate verdictele de vinovat trebuiau luate în unanimitate, aveau nevoie de un singur vot în favoarea lui Danny. Un singur vot şi juriul putea merge la culcare: legea i-ar fi impus judecătorului să declare procesul nul. Cu siguranţă că procesul ar fi fost reluat, dar cu acelaşi rezultat. După trei sau patru încercări, procuratura ar fi renunţat.

Eram convins că Baggy stătuse în tribunal toată dimineaţa, rejudecînd cu gaşca lui audierea şi împrumutînd din concluziile avocaţilor din tagmă. Îmi explică pe un ton grav că audierea din ziua precedentă fusese înscenată de Lucien Wilbanks din două motive. În primul rînd, Lucien momise ziarul să tipărească o nouă fotografie mare a lui Danny, de data asta în zeghe. În al

doilea rînd, Wilbanks mă voise pe scaunul de martor ca să-mi jupoaie cel puţin un strat de piele.

– Iar asta i-a reuşit de minune, îmi zise Baggy.

– Mersi, amice, i-am replicat eu.

Wilbanks pregătea terenul pentru proces, despre care ştiuse tot timpul că se va desfăşura în Clanton, avînd în acelaşi timp nevoie ca ziarul local s-o lase mai moale cu relatarea evenimentului.

Al treilea sau al patrulea motiv era acela că Lucien Wilbanks nu rata nici o ocazie de a se da mare în faţa unei mulţimi. Baggy fusese de multe ori martor la astfel de spectacole şi putea povesti cîteva istorii interesante.

Nu sînt convins că i-am putut urma întregul şir complicat al gîndirii, dar în acel moment nimic altceva nu avea sens. Organizarea unei audieri preţ de două ore mi se părea o imensă risipă de timp şi de efort, mai ales cînd se ştia bine că totul este un spectacol. Îmi imaginam că în tribunale se puteau petrece lucruri şi mai groaznice.

La cel de-al treilea ospăţ au avut friptură înăbuşită la tavă. Am mîncat pe verandă, în vreme ce afară ploua serios.

Ca de obicei, am mărturisit că niciodată nu mai mîncasem friptură la tavă, aşa că Miss Callie mi-a descris reţeta de preparare şi modul de pregătire în detaliu. A ridicat capacul unei oale mari din mijlocul mesei şi a închis ochii, în vreme ce aroma grea se ridica în văzduh. Mă sculasem doar cu o oră înainte, iar în acel moment aş fi putut mînca şi faţa de masă de foame.

Îmi spuse că era cel mai simplu fel de mîncare pe care ştia să-l gătească. Se lua o bucată de carne de vacă, se lăsa grăsimea pe ea, se punea pe fundul oalei, apoi se acoperea cu cartofi noi, ceapă, gulii, morcovi şi sfeclă. Se adăuga sare după gust, piper şi apă, se băga în cuptor la foc mic şi se lăsa acolo preţ de cinci ore. Îmi umplu farfuria cu carne şi legume, apoi acoperi totul cu un sos gros.

– Sfecla dă amestecului o tentă roşiatică, îmi explică ea.

Mă întrebă dacă voiam să rostesc binecuvîntarea, dar eu am refuzat. Nu mă rugasem de foarte multă vreme. Miss Callie era mult mai talentată la asta decît mine. Îmi luă mîinile în mîinile ei şi amîndoi închiserăm ochii. În vreme ce ea vorbea cu cerul, ploaia bătea în tabla acoperişului deasupra capetelor noastre.

– Unde e Esau? am întrebat, după primele trei înghiţituri mari.

– La muncă. Uneori îşi face liber pentru prînz, însă cel mai adesea nu poate.

Se vedea că e preocupată de ceva. În cele din urmă, mă întrebă:

– Pot să vă pun o întrebare oarecum personală?

– Cred că da.

– Sînteţi creştin?

– Sigur că sînt. Mama mă ducea la biserică de Paşte.

Răspunsul nu o satisfăcea. Era evident că nu asta căuta ea să afle.

– Ce fel de biserică?

– Episcopală. Biserica St. Luke din Memphis.

– Nu cred că avem aşa ceva în Clanton.

– Nici eu n-am văzut. Nu că aş fi căutat dinadins un loc de rugăciune. La ce fel de biserică participaţi dumneavoastră?

– Biserica Dumnezeului în Hristos, răspunse ea iute, cu o expresie de mare seninătate pe chip. Pastorul meu este reverendul Thurston Small, un bun om al lui Dumnezeu. Şi un predicator de forţă. Ar trebui să veniţi şi să-l ascultaţi.

Auzisem poveşti despre modul în care se rugau negrii, cum întreaga duminică era petrecută la biserică, cum serviciul religios dura pînă noaptea tîrziu şi cum lua sfîrşit doar după ce toate sufletele participante erau epuizate. Păstram amintiri vii ale suferinţelor prin care trecusem cu ocazia slujbelor de Paşte care, după lege, nu puteau depăşi şaizeci de minute.

– Albii se roagă alături de dumneavoastră? m-am interesat eu.

– Doar în anii electorali. Unii dintre politicieni vin acolo adulmecînd voturile ca niște cîini. Fac o grămadă de promisiuni.

– Stau pe toată durata slujbei?

– Oh, nu. Mereu sînt prea ocupați pentru asta.

– Deci se poate să vii și să pleci?

– Pentru dumneavoastră, domnule Traynor, da. Vom face o excepție.

Se lansă într-o poveste lungă despre biserica ei, la care se putea ajunge pe jos, și despre un incendiu care o distrusese nu cu mulți ani în urmă. Pompierii, care bineînțeles că se găseau în partea albă a orașului, nu se grăbeau niciodată să răspundă apelurilor din Lowtown. Își pierduseră biserica, dar asta fusese o binecuvîntare! Reverendul Small adunase întreaga congregație. Timp de aproape trei ani se reuniseră într-o magazie împrumutată lor de către domnul Virgil Mabry, un bun creștin. Clădirea se afla la doar o casă distanță de Main Street și multor albi nu le plăcea ideea de a-i vedea rugîndu-se pe negri în partea lor de oraș. Dar domnul Mabry se ținuse tare pe poziție. Reverendul Small făcuse rost de bani și, la trei ani după incendiu, reușise să taie panglica unui nou sanctuar de rugăciuni, de două ori mai mare decît vechiul loc. Acum biserica era plină în fiecare duminică.

Îmi plăcea să o aud vorbind. Îmi permitea să mănînc continuu, ceea ce pentru mine era o prioritate. Însă continuam să fiu captivat de dicția, de cadența și de vocabularul ei, care demonstrau cel puțin un nivel de colegiu.

Cînd termină de vorbit despre noul loc de rugăciune, mă întrebă:

– Citiți Biblia des?

– Nu, am răspuns, clătinînd din cap și mestecînd o gulie fierbinte.

– Niciodată?

Nici nu-mi trecea prin minte să o mint.

– Niciodată.

Asta o dezamăgi din nou.

– Cît de des vă rugaţi?

M-am oprit cîteva secunde, apoi am răspuns:

– O dată pe săptămînă, chiar aici.

Miss Callie îşi lăsă încet furculiţa şi cuţitul lîngă farfurie şi se încruntă la mine, ca şi cum avea de gînd să rostească un lucru profund.

– Domnule Traynor, dacă nu vă duceţi la biserică, nu citiţi Biblia, nu vă rugaţi, nu prea mai cred că sînteţi cu adevărat creştin.

Nici eu nu prea credeam. Continuam să mestec, ca să nu trebuiască să vorbesc şi să mă apăr. Miss Callie continuă:

– Iisus a spus: „Nu judeca, dacă vrei să nu fii judecat". Nu e de căderea mea să judec sufletul cuiva, dar trebuie să mărturisesc că sînt tare îngrijorată în ce vă priveşte.

Şi eu eram îngrijorat, dar nu într-atît încît să-mi întrerup prînzul.

– Ştiţi ce se întîmplă cu cei care trăiesc în afara voinţei lui Dumnezeu? mă întrebă ea.

Nimic bun. Măcar atîta lucru ştiam şi eu. Dar îmi era prea foame şi eram prea înfricoşat ca să mai răspund. Miss Callie începuse să îmi ţină predici, fără să mănînce nimic, iar eu nu aveam nici un motiv să mă bucur.

– Pavel a scris în *Epistola către Romani:* „Preţul păcatului este moartea, dar darul lui Dumnezeu este viaţa veşnică prin Iisus Hristos, Domnul nostru". Aveţi habar ce înseamnă asta, domnule Traynor?

Aveam cîteva idei. Am dat din cap şi am luat o bucată de carne în gură. Oare memorase întreaga Biblie? Eram pe cale să o aud acum pe toată?

– Moartea este întotdeauna fizică, dar moartea sufletească înseamnă depărtarea veşnică de Domnul nostru Iisus. Moartea înseamnă o veşnicie în iad, domnule Traynor. Înţelegeţi?

Avea darul de a face lucrurile extrem de limpezi.

– Putem schimba subiectul? am întrebat eu.

Miss Callie a zîmbit brusc şi a zis:

– Bineînţeles. Sînteţi oaspetele meu şi datoria mea este de a vă face să vă simţiţi binevenit.

Îşi ridică furculiţa şi pentru o bucată lungă de vreme ne îndeletnicirăm amîndoi cu mîncatul şi cu ascultarea ploii.

– A fost o primăvară tare umedă, zise ea într-un tîrziu. Asta e bine pentru fasole, dar roşiile şi pepenii mei au nevoie de ceva soare.

Mă bucura să aflu că are de gînd să ofere şi alte mese în viitor. Povestea mea despre Miss Callie, Esau şi copiii lor remarcabili era aproape gata. Trăgeam de timp şi lungeam cercetarea doar în speranţa de a mai petrece cîteva prînzuri de joi pe veranda ei. La început, mă simţisem vinovat văzînd cîtă mîncare se pregătea numai pentru mine; mîncam amîndoi doar o mică parte din ea. Însă Miss Callie m-a asigurat că nu arunca nimic. Ea şi Esau, şi poate cîţiva prieteni de-ai lor, aveau grijă să consume ceea ce rămînea.

– Acum gătesc doar de trei ori pe săptămînă, recunoscu ea, cu o urmă de jenă în glas.

La desert aveam plăcintă cu piersici şi îngheţată de vanilie. Am căzut de acord să mai aşteptăm o oră, ca să ne mai revenim. A adus două ceşti de cafea neagră şi tare, după care ne-am dus în balansoare, unde am trecut la treabă. Mi-am scos carneţelul de reporter şi pixul şi am început să inventez întrebări. Lui Miss Callie îi plăcea enorm să mă vadă notînd vorbele ei.

Primii şapte copii ai ei aveau nume italiene – Alberto (Al), Leonardo (Leon), Massimo (Max), Roberto (Bobby), Gloria, Carlota şi Mario. Doar Sam, băiatul cel mai tînăr, despre care se zvonea că era fugar, primise un nume american. În timpul celei

de-a doua vizite, Miss Callie îmi explicase că fusese crescută într-o casă italiană, chiar acolo, în Ford County, dar era o poveste foarte lungă şi voia să o păstreze pentru mai tîrziu.

Primii şapte copii fuseseră cu toţii premianţi în clasele lor de la Burley Street High, şcoala pentru cei de culoare. Fiecare îşi luase doctoratul şi acum preda la colegiu. Detaliile biografice puteau umple pagini întregi, iar Miss Callie putea vorbi ore în şir despre copiii ei.

Aşa că vorbi. Eu îmi luam notiţe, mă legănam uşor pe balansoar, ascultam ploaia, şi în cele din urmă am adormit.

12

– Baggy avea rezerve legate de povestea familiei Ruffin.

– Nu prea seamănă cu o ştire, zise el după ce citi articolul.

Sînt convins că Hardy îl alertase în legătură cu intenţia mea de a tipări un articol mare, pe prima pagină, despre o familie de negri.

– Chestia asta se bagă de obicei pe pagina cinci, îmi zisese el.

În lipsa unei crime, conceptul lui Baggy despre ştirea de pagina întîi se limita la o dispută fierbinte legată de un hotar de proprietate care era tranşată în sala de tribunal fără juraţi, doar prin prezenţa cîtorva avocaţi pe jumătate adormiţi şi a unui judecător de nouăzeci de ani parcă scos din mormînt pentru a arbitra astfel de litigii.

În 1967, domnul Caudle dovedise curaj prin tipărirea de necrologuri pentru populaţia de culoare, dar în cei trei ani scurşi de atunci, ziarul nu prea dovedise interes pentru ceea ce se întîmpla de cealaltă parte a căii ferate. Wiley Meek ezita să meargă cu mine ca să-i fotografieze pe Miss Callie şi pe Esau în faţa casei lor. Am reuşit să programez o sesiune foto într-o joi, la miezul zilei. Peşte prăjit, turte de porumb dulce şi salată de varză acră. Wiley a mîncat pînă ce nu a mai putut să respire.

Margaret avea şi ea dubii legate de articol dar, ca întotdeauna, se supuse şefului. De fapt, întreaga redacţie nu privea povestea cu ochi buni. Mie nu-mi păsa. Făceam ceea ce credeam că e bine; în plus, tocmai se apropia un mare proces.

Ca atare, în ziua de miercuri, 20 mai 1970, în timpul unei săptămîni în care nu apăruse absolut nimic nou despre cazul Kassellaw care să vadă lumina tiparului, *Times* dedică mai mult de jumătate din prima pagină familiei Ruffin. Articolul începea cu un titlu mare – FAMILIA RUFFIN SE LAUDĂ CU ŞAPTE PROFESORI DE COLEGIU. Sub titlu se găsea o poză mare cu Callie şi Esau stînd pe treptele scării din faţă şi zîmbind mîndri către aparatul foto. Sub ei se vedeau portretele în format mare ale tuturor celor opt copii – de la Al la Sam. Articolul meu începea astfel:

> Cînd Calia Harris a fost obligată să renunţe la şcoală în clasa a zecea, şi-a promis că fiii şi fiicele ei vor putea să termine nu numai liceul, ci şi colegiul. Totul se petrecea în anul 1926 şi Calia sau Callie – cum preferă ea să i se spună – era, la vîrsta de cincisprezece ani, cea mai mare din cei patru copii. Educaţia a devenit un lux o dată cu moartea tatălui ei, din pricina tuberculozei. Callie a lucrat pentru familia DeJarnette pînă în 1929, cînd s-a măritat cu Esau Ruffin, tîmplar şi predicator cu jumătate de normă la biserică. Cei doi au închiriat un mic apartament în Lowtown pentru 15 dolari pe lună şi au început să pună deoparte fiecare cent în plus. Aveau nevoie de tot ceea ce puteau economisi.
>
> În 1931, s-a născut Alberto.

În 1970, Dr. Alberto Ruffin era profesor de sociologie la Universitatea din Iowa. Dr. Leonardo Ruffin era profesor de biologie la Purdue. Dr. Massimo Ruffin era profesor de economie la Universitatea din Toledo. Dr. Roberto Ruffin era profesor de istorie la Marquette. Dr. Gloria Ruffin Sanderford preda

italiana la Duke. Dr. Carlota Ruffin era profesor de studii urbanistice la UCLA. Dr. Mario Ruffin tocmai își terminase doctoratul în literatură medievală și era profesor la Colegiul Grinnell din Iowa. L-am menționat și pe Sam, dar fără să dau detalii despre el.

Vorbisem prin telefon cu toți cei șapte profesori. I-am citat la întîmplare pe toți în cadrul articolului. Temele abordate erau banale – dragoste, sacrificiu, disciplină, muncă dură, încurajare, credință în Dumnezeu, credință în familie, ambiție, perseverență; nici un fel de toleranță pentru lene sau eșec. Fiecare din cei șapte însemna o poveste de succes care ar fi putut umple o întreagă ediție a ziarului. Fiecare avusese cel puțin un serviciu cu normă întreagă în vreme ce se lupta să termine colegiul și studiile postuniversitare. Cei mai mulți avuseseră două slujbe. Cei mai în vîrstă îi ajutaseră pe cei mai tineri. Mario îmi spusese că primea cinci sau șase cecuri cu sume mici în fiecare lună de la părinți și frați.

Cei mai vîrstnici cinci frați fuseseră atît de perseverenți în studiile lor, încît își amînaseră căsătoria pînă spre sfîrșitul celui de-al doilea deceniu de viață sau chiar începutul celui de-al treilea. Carlota și Mario erau încă necăsătoriți. Continuînd regula, generația următoare era planificată cu grijă. Leon avea cel mai mare nepot, în vîrstă de cinci ani. În total, numărul nepoților se ridica la cinci. Max și soția lui așteptau al doilea copil.

Materialul despre familia Ruffin era atît de bogat, încît în acea săptămînă am tipărit doar partea întîi. A doua zi, cînd m-am dus în Lowtown să iau prînzul, Miss Callie m-a întîmpinat cu lacrimi în ochi. M-a întîmpinat și Esau, cu o strîngere fermă de mînă și o îmbrățișare bărbătească, stîngace și rigidă. Am devorat friptură de miel și am schimbat impresii legate de modul în care fusese recepționată povestea. Nu mai e nevoie să spun că povestea devenise subiectul cel mai fierbinte în Lowtown, cu vecinii oprindu-se la poarta familiei cu exemplare ale

ziarului toată după-amiaza de miercuri şi dimineaţa de joi. Trimisesem prin poştă exemplare din ziar şi tuturor profesorilor.

Ajunşi la cafea şi la plăcintă cu mere, l-am văzut pe reverendul Thurston Small parcîndu-şi maşina pe stradă şi croindu-şi drum spre verandă. I-am fost prezentat, iar el e părut încîntat să mă cunoască. A acceptat repede să servească desertul şi a s-a lansat într-o lungă tiradă asupra importanţei articolului despre familia Ruffin pentru comunitatea de culoare din Clanton. Necrologurile erau bune, căci în cele mai multe oraşe sudice moartea oamenilor de culoare era complet ignorată. Graţie domnului Caudle, se înregistraseră progrese pe acest front. Însă publicarea pe prima pagină a unui asemenea profil măreţ făcut unei familii de culoare remarcabile însemna un pas uriaş către toleranţa rasială în oraş. Eu nu vedeam lucrurile astfel. Era doar o poveste interesantă şi bună despre Miss Callie Ruffin şi extraordinara ei familie.

Reverendului îi plăcea mîncarea şi avea tendinţa de a face burtă. La cea de-a doua plăcintă, deveni monoton în ridicarea în slăvi a articolului. Nu arăta prin nimic că avea de gînd să mai plece de acolo în acea după-amiază, aşa că într-un tîrziu m-am scuzat şi am plecat de acolo.

În afară de a fi omul de serviciu neoficial şi oarecum nestatornic pentru cîteva companii din jurul pieţei, Piston mai avea şi altă slujbă. Dispunea de un serviciu de curierat nelicenţiat. La fiecare oră şi ceva apărea în cadrul uşii din faţă a clienţilor săi – în principal birouri de avocatură, dar şi cele trei bănci, cîteva agenţii imobiliare, agenţii de asigurări şi, bineînţeles, ziarul *Times* – şi stătea acolo aşteptînd să livreze ceva. Un simplă clătinare din cap a unei secretare îl trimitea imediat la următoarea lui oprire. Dacă era nevoie de expedierea unei scrisori sau a unui mic pachet, secretarele îl aşteptau pur şi simplu pe Piston să se ivească în uşă. Omul înşfăca obiectul şi alerga la destinaţie. Nu se ocupa de pachete mai grele de cinci kilograme. Cum se

deplasa pe jos, serviciul lui se limita la zona pieței și, poate, la una sau două case distanță în spatele acesteia. Aproape la orice oră de pe parcursul unei zile Piston putea fi zărit prin centru – plimbîndu-se, dacă nu avea un colet de expediat, sau alergînd, dacă trebuia să efectueze o livrare.

Cea mai mare parte a livrărilor era constituită din scrisori între birourile de avocatură. Piston era mult mai rapid decît poșta și mult mai ieftin. Practic, nu cerea nimic pentru serviciu. Spunea că era modul în care își îndeplinea obligația față de comunitate, deși cu ocazia Crăciunului se aștepta să primească de la clienți o șuncă de porc sau o prăjitură.

Piston se ivi tîrziu în dimineața de vineri, cu un plic scris de mînă din partea lui Lucien Wilbanks. Aproape că îmi era teamă să o deschid. Să fi fost vorba de procesul cu care mă amenințase? Scrisoarea spunea:

> Dragă Domnule Traynor,
>
> Mi-a plăcut profilul pe care l-ați făcut familiei Ruffin, o familie remarcabilă. Auzisem de realizările lor, dar articolul dumneavoastră e fost extrem de interesant. Vă admir curajul.
>
> Sper să continuați cu această atitudine pozitivă.
>
> Cu sinceritate,
>
> Lucien Wilbanks

Detestam omul, dar cine n-ar fi apreciat scrisoarea? El se bucura de reputația unui liberal extrem de radical care îmbrățișa cauze nepopulare. Ca atare, sprijinul lui în acel moment nu-mi oferea decît un confort limitat. Știam și că e doar temporar.

N-au mai existat alte scrisori. Nici telefoane anonime. Nici amenințări. Școala se terminase, și vremea devenise fierbinte. Vîntul amenințător și urît de mulți al luptei împotriva discriminării rasiale căpăta forță. Oamenii din Ford County aveau treburi mai importante de care să se îngrijoreze.

După un deceniu de agitație și tensiuni legate de drepturile civile, mulți albi din Mississippi se temeau că sfîrșitul era aproape. Dacă tribunalele federale integrau școlile, nu aveau să urmeze bisericile și locuințele?

În ziua următoare, Baggy s-a dus la o întrunire publică în subsolul unei biserici. Organizatorii încercau să evalueze sprijinul de care s-ar fi bucurat o școală privată exclusiv pentru albi în Clanton. Mulțimea participantă era numeroasă, înspăimîntată, furioasă și hotărîtă să le ofere protecție copiilor. Un avocat rezumă stadiul diverselor apeluri la nivel federal și emise părerea neliniștitoare că în acea vară avea să se ajungă la o decizie finală. Omul prezise că adolescenții negri de la clasa a zecea la a douăsprezecea aveau să fie trimiși la Clanton High School și că tinerii albi de la clasa a șaptea la clasa a noua aveau să fie trimiși la școala din Burley Street în Lowtown. Afirmația îi făcu pe bărbați să clatine din cap și pe femei să izbucnească în plîns. Pur și simplu nu se putea accepta nici măcar gîndul că puștii aveau să fie trimiși dincolo de calea ferată.

O nouă școală avea să fie înființată. Ni s-a cerut să nu relatăm nimic despre toată această poveste, cel puțin nu imediat. Organizatorii voiau să obțină ceva fonduri ferme înainte de a face public anunțul. Ne-am conformat cererii lor. Eram nerăbdători să evit orice scandaluri suplimentare.

Un judecător federal din Memphis a dispus aplicarea unui nou plan de transport al copiilor ce rupea orașul în bucăți. Copiii de culoare din oraș aveau să fie duși în suburbiile albe, trecînd în drum pe lîngă copiii albi care mergeau în direcție opusă. Acolo tensiunile erau și mai mari, astfel încît m-am trezit dornic să evit problemele orașului pentru o vreme.

Avea să fie o vară lungă și fierbinte. Mie mi se părea că așteptam cu toții ca lucrurile să explodeze.

Am sărit o săptămînă, apoi am tipărit a doua parte a poveștii cu Miss Callie. În capătul de jos al primei pagini am aliniat

pozele actuale ale celor şapte profesori Ruffin. Articolul meu se referea la ceea ce ajunseseră ei şi la ce făceau în acel moment. Fără nici o excepţie, toţi nutreau o mare iubire pentru Clanton şi pentru Mississippi, deşi nici unul nu intenţiona să se întoarcă definitiv acolo. Refuzau să judece un loc care îi menţinuse în şcoli de calitate inferioară, îi obligase să stea de o singură parte a căii ferate, îi împiedicase să voteze, să mănînce în cele mai multe restaurante şi să bea apă din fîntîna aflată pe peluza tribunalului. Refuzau să îşi construiască un cuib pe un fundament negativ. În loc de asta, îi mulţumeau lui Dumnezeu pentru bunătatea lui, pentru sănătate, pentru familie, pentru părinţii lor şi pentru ocaziile pe care le avuseseră în viaţă.

M-am minunat de modestia şi bunătatea lor. Fiecare din cei şapte a promis să se întîlnească cu mine în cursul vacanţei de Crăciun, cînd aveam să ne aşezăm cu toţii pe veranda lui Miss Callie, să mîncăm plăcintă cu alune şi să spunem poveşti.

Mi-am terminat profilul cu un detaliu curios despre familie. Din ziua în care părăsise casa părintească, fiecare copil Ruffin fusese instruit de Esau să îi scrie cel puţin o scrisoare pe săptămînă mamei lui. Copiii făcuseră întocmai, şi scrisorile nu mai conteniseră de atunci. La un moment dat, Esau decisese că Miss Callie trebuia să primească o scrisoare în fiecare zi. Şapte profesori. Şapte zile într-o săptămînă. Aşa că Alberto îşi scria scrisoarea duminica şi o punea la poştă. Leonardo o scria pe a lui lunea şi o punea la poştă. Şi aşa mai departe. În unele zile Miss Callie primea două sau trei scrisori, în unele, nici una. Însă scurta plimbare pînă la cutia poştală îi dădea întotdeauna emoţii.

Iar Miss Callie păstrase toate scrisorile. Într-un dulap din dormitorul din faţă, îmi arătase o stivă de cutii de carton, toate pline cu sute de scrisori de la copiii ei.

– Vi le voi citi odată, îmi promisese ea.

Din cine ştie ce motiv însă, eu n-o credeam. Nici măcar nu voiam să citesc acele scrisori. Erau mult prea personale.

13

Ernie Gaddis, procurorul districtual, a depus o moţiune de lărgire a bazei de căutare a potenţialilor juraţi. Aşa cum afirma Baggy, care devenea tot mai priceput cu fiecare zi, într-un proces penal obişnuit, funcţionarii tribunalului chemau în jur de patruzeci de persoane pentru a-şi face datoria de jurat. Cam treizeci şi cinci se prezentau la apel, şi cel puţin cinci dintre aceştia erau prea bătrîni sau prea bolnavi ca să se califice. Gaddis susţinea în cadrul moţiunii că notorietatea crescîndă a cazului Kassellaw făcea găsirea de juraţi imparţiali tot mai dificilă. Ca atare, cerea Curţii să cheme la datorie cel puţin o sută de potenţiali juraţi.

Ce nu menţionase el în petiţie, dar era cunoscut de toată lumea, era faptul că familiei Padgitt i-ar fi venit mai greu să intimideze o sută de oameni decît patruzeci. Lucien Wilbanks se opuse din răsputeri şi ceru o audiere. Judecătorul Loopus decise că nu era nevoie de aşa ceva şi dispuse lărgirea bazei de juraţi. Totodată, luă neobişnuita măsură de a trece la secret lista cu potenţiali juraţi. Baggy, amicii lui de băutură şi toată lumea de pe lîngă tribunal au fost şocaţi de o asemenea măsură. Nu se mai întîmplase aşa ceva. Avocaţii şi părţile implicate în proces cooperau întotdeauna în întocmirea unei liste complete cu potenţiali juraţi cu două săptămîni înainte de proces.

Dispoziţia a fost, în general, văzută ca o lovitură dată clanului Padgitt. Dacă aceştia nu ştiau cine va fi chemat, cum puteau să-i intimideze sau să-i mituiască?

Gaddis a mai cerut Curţii ca apelarea juraţilor să se efectueze prin poştă şi nu prin intermediul biroului şerifului. Lui Loopus i-a plăcut şi această idee. Evident, era şi el conştient de relaţiile calde dintre clanul Padgitt şi şerif. La fel de evident, Lucien Wilbanks s-a apucat să facă urît cînd a aflat de plan. În reacţia lui disperată a ţinut să sublinieze că judecătorul Loopus îi trata clientul diferenţiat şi incorect. Citind cererile scrise de el, am fost uluit de modul în care putea bate cîmpii pe atîtea pagini.

Devenea tot mai clar că judecătorul Loopus era hotărît să aibă parte de un proces sigur şi echilibrat. Fusese procuror districtual în anii '50, înainte de a ajunge în funcţia de judecător, şi era cunoscut pentru înclinaţia lui pentru acuzare. Cu siguranţă că nu era deloc preocupat de clanul Padgitt şi de renumele lor legat de corupţie. Mai mult, pe hîrtie (şi, cu siguranţă, în ziarul meu) procesul împotriva lui Danny Padgitt părea dus pe muchie de cuţit.

Luni, 15 iunie, într-un secret total, funcţionarul Curţii a trimis prin poştă o sută de chemări la îndeplinirea datoriei de jurat votanţilor înregistraţi oficial din întregul ţinut Ford. Una dintre scrisori a ajuns şi în căsuţa poştală cam aglomerată a lui Miss Callie Ruffin. Cînd am ajuns la ea joi la prînz, mi-a arătat-o.

În 1970, Ford County avea negri în proporţie de 26% şi 74% albi, fără procente aparţinînd altor rase sau populaţii de culoare incertă. La şase ani după agitata vară din 1964 şi mişcarea intensivă de înregistrare a populaţiei de culoare şi la cinci ani după Legea Dreptului de Vot din 1965, puţini erau cei care se deranjaseră să se înregistreze în Ford County. În cursul alegerilor statale din 1967, circa 70% din albii cu drept de vot îşi exercitaseră acest drept, în vreme ce procentul pentru populaţia de

culoare fusese de numai 12%. În Lowtown, mişcarea de înregistrare fusese întîmpinată cu o indiferenţă generală. Unul dintre motive era acela că ţinutul era dominat de albi, astfel încît nici un negru nu avea să fie vreodată ales într-o funcţie locală. Ca atare, de ce să se mai deranjeze lumea să se înregistreze?

Un alt motiv consta în abuzurile tradiţionale comise la punctele de înregistrare. Timp de o sută de ani, albii folosiseră o mare varietate de trucuri pentru a le nega negrilor dreptul de a se înregistra ca populaţie cu drept de vot. Taxe pe vot, examene de alfabetizare – lista era lungă şi plină de mizerii.

Mai exista şi un al treilea motiv, şi anume ezitarea manifestată de cei mai mulţi negri de a fi înregistraţi sub orice formă de către autorităţile albe. Înregistrarea putea însemna mai multe taxe, mai multă supraveghere, mai multă autoritate, mai multe amestecuri în treburile private. Înregistrarea putea însemna chemarea de a servi ca jurat în procese.

În conformitate cu Harry Rex, care era o sursă de informaţii legate de tribunal ceva mai credibilă decît Baggy, în Ford County nu existase niciodată vreun jurat negru. Cum potenţialii juraţi erau aleşi de pe listele de votanţi şi nu din altă parte, puţini negri apăreau în bazele de date. Cei care treceau prin rundele preliminare de întrebări erau, de obicei, eliminaţi în faza finală a alegerii celor doisprezece juraţi. În cazurile penale, procuratura căuta de obicei eliminarea negrilor din cauza credinţei că aceştia ar fi avut o prea mare simpatie pentru acuzat. În cazurile civile, aceeaşi procuratură căuta să-i respingă pe motivul temerii că negrii se puteau dovedi prea liberali cu banii altora.

În orice caz, astfel de teorii nu fuseseră niciodată verificate în Ford County.

Callie şi Esau Ruffin se înregistraseră pe listele de vot în 1951. Intraseră împreună în biroul funcţionarilor Curţii şi ceruseră ca numele lor să fie adăugate pe listele de votanţi. Şefa adjunctă a biroului le înmînase, aşa cum fusese instruită să

procedeze, un carton laminat în capul căruia stăteau scrise cuvintele „Declarație de Independență". Textul fusese scris în germană.

Presupunînd că domnul și doamna Ruffin erau la fel de analfabeți precum majoritatea negrilor din Ford County, funcționara îi întrebase:

– Puteți citi acest text?

– Asta nu e engleză, răspunsese Miss Callie. Este germană.

– Îl puteți citi? repetase funcționara, dîndu-și seama că era posibil să o dea în bară cu acest cuplu de negri.

– La fel de bine precum îl puteți citi dumneavoastră, răspunsese Callie cu politețe.

Funcționara luase cartonul și venise cu altul.

– Dar pe acesta îl puteți citi? întrebase ea.

– Da, răspunsese Callie. Este Carta Drepturilor.

– Ce spune la numărul opt?

Callie citise pe îndelete, apoi spusese:

– Cel de-al Optulea Amendament interzice amenzile excesive și pedepsele aplicate cu cruzime.

Cam în acel moment, depinzînd care versiune a celor doi soți o credeai, Esau intervenise și spusese:

– Sîntem proprietari.

Pusese certificatul de proprietate al casei lor pe birou, iar funcționara se apucase să-l examineze. Deținerea de proprietăți nu constituia o cerință expresă pentru acordarea dreptului de vot, dar constituia un avantaj enorm, dacă erai negru. Neștiind ce să mai facă, funcționara zisese:

– Suficient. Taxa de vot va fi de doi dolari pentru fiecare.

Esau îi dăduse banii și cu aceasta cei doi se alăturaseră listei de votanți din ținut, împreună cu alți treizeci și unu de negri, toți de sex masculin.

De atunci nu rataseră nici una dintre alegeri. Miss Callie fusese mereu îngrijorată din pricina faptului că atît de puține dintre prietenele ei se deranjaseră să se înregistreze și să voteze, dar

fusese prea ocupată cu creşterea celor opt copii ca să mai întreprindă vreo acţiune în acest sens. Ford County a fost scutit de agitaţia rasială care a cuprins cea mai mare parte a statului, aşa că aici nu s-a putut vorbi niciodată de o mişcare organizată de înregistrare a negrilor.

La început nu mi-am dat seama dacă era îngrijorată sau emoţionată. Nu ştiu dacă ea însăşi îşi dădea seama. Prima femeie de culoare cu drept de vot putea deveni acum primul jurat de culoare din ţinut. Miss Callie nu întorsese spatele nici unei provocări, dar avea mari îndoieli de ordin moral în privinţa judecării altcuiva.

– Nu judeca, dacă vrei să nu fii judecat, îmi spusese ea de multe ori, citîndu-l pe Iisus.

– Dar dacă toată lumea s-ar lua după acest verset din Scriptură, atunci întregul nostru sistem juridic s-ar prăbuşi, nu-i aşa? am întrebat-o eu.

– Nu ştiu, îmi răspunse ea, privind în gol.

Nu o mai văzusem niciodată pe Miss Callie atît de preocupată.

Mîncam pui fript cu piure de cartofi şi sos de carne. Esau nu reuşise să ajungă acasă la prînz.

– Cum pot judeca un om pe care îl ştiu vinovat? întrebă ea.

– Mai întîi, ascultaţi dovezile, i-am răspuns. Aveţi o minte deschisă. Nu vă va fi greu să o faceţi.

– Dar ştiţi că a ucis-o. Aproape că aţi afirmat asta în ziar.

Sinceritatea ei brutală mă lovea dur de fiecare dată.

– Noi doar am relatat faptele, Miss Callie. Dacă aceste fapte l-au făcut să arate vinovat, atunci asta e.

În acea zi pauzele dintre vorbe erau lungi şi dese. Miss Callie era profund adîncită în propriile gînduri şi nu prea se atingea de mîncare.

– Ce-i cu pedeapsa cu moartea? se interesă ea. Oare vor vrea să-l bage pe băiatul ăla în camera de gazare?

– Da, doamnă. Este un caz de crimă cu premeditare.

– Cine decide dacă va fi omorît?

– Juriul.

– Oh, Doamne!

După asta Miss Callie nu mai putu mînca nimic. Îmi spuse că i se ridicase tensiunea de cînd primise chemarea la tribunal. Fusese deja la doctor. Am ajutat-o să meargă pînă la canapeaua din birou şi i-am dus un pahar cu apă şi gheaţă. A insistat să îmi termin masa, iar eu m-am conformat fericit şi în tăcere. Ulterior, a venit lîngă mine şi ne-am aşezat în balansoare pe verandă, vorbind despre orice altceva în afara subiectelor Danny Padgitt şi proces.

Am atins în sfîrşit subiecte pînă atunci tabu cînd am întrebat-o despre influenţa italiană din viaţa ei. În timpul primului nostru prînz îmi spusese că învăţase italiana înainte de a învăţa engleza. Şapte din copiii ei aveau nume italiene.

Trebuia să-mi istorisească o poveste lungă. Eu n-aveam nimic altceva mai bun de făcut.

În anii 1890, preţul bumbacului a crescut dramatic o dată cu creşterea cererii pe plan mondial. Regiunile fertile din Sud s-au trezit asaltate cu cereri de a produce mai mult. Proprietarii de mari plantaţii din delta fluviului Mississippi aveau nevoie disperată de a-şi spori recoltele, dar se confruntau cu o lipsă masivă a forţei de muncă. Mulţi dintre negrii apţi din punct de vedere fizic părăsiseră teritoriile unde strămoşii lor serviseră drept sclavi în favoarea unor slujbe mai bune şi a unor vieţi cu siguranţă mai prospere în Nord. Cei care rămăseseră erau, firesc, foarte puţin entuziasmaţi de perspectiva continuării muncii la tăierea şi culegerea bumbacului contra unor salarii mizere.

Atunci proprietarii de plantaţii au încropit o schemă de importare a unor imigranţi întreprinzători şi muncitori din Europa, pentru a cultiva bumbac. Prin intermediul relaţiilor cu agenţi italieni de recrutare a forţei de muncă din New York şi

New Orleans, s-au realizat contacte, s-au făcut promisiuni, s-au spus minciuni, s-au semnat contracte şi, în 1895, primul vapor cu familii de imigranţi a ajuns în delta fluviului. Oamenii veneau din nordul Italiei, din regiunea Emilia-Romagna, aproape de Verona. Cei mai mulţi nu aveau educaţie şi vorbeau prost engleza, deşi, oricare ar fi fost limba care trebuia vorbită, îşi dădură repede seama că erau victimele unei imense farse. Li se oferiră condiţii mizerabile de cazare, într-un climat subtropical. În vreme ce trebuiau să se lupte cu malaria, cu ţînţarii, cu şerpii şi cu apa de băut execrabilă, li se cerea să cultive bumbac contra unor salarii din care nimeni nu putea trăi. Au fost obligaţi să împrumute bani cu dobînzi scandalos de mari de la proprietarii plantaţiilor. Alimentele şi celelalte provizii le erau furnizate de magazinele acelorlaşi proprietari de plantaţii, la preţuri ameţitor de ridicate.

Deoarece italienii erau muncitori destoinici, proprietarii au început să vrea mai mult de la ei. Şi-au extins operaţiunile, au făcut mai multe promisiuni şi mai multor agenţi de recrutare, şi astfel imigranţii au continuat să vină. Sistemul de menţinere a italienilor în datorii a fost bine pus la punct, astfel încît aceştia au ajuns să fie trataţi mai rău decît majoritatea lucrătorilor negri.

În timp, s-au depus eforturi de împărţire a profiturilor şi de transferare a proprietăţii asupra pămîntului, dar piaţa bumbacului fluctua atît de sălbatic, încît nici un aranjament nu putea rămîne stabil. După douăzeci de ani de abuzuri, italienii au început să se împrăştie care încotro, şi experimentul a intrat în negura istoriei.

Cei care au rămas în delta fluviului au fost consideraţi timp de zeci de ani cetăţeni de mîna a doua. Erau excluşi din şcoli şi, deoarece erau catolici, nu li se permitea accesul în biserici. Cluburile reprezentau un vis de neatins. Erau nişte paria, împinşi către baza piramidei sociale. Dar pentru că munceau din greu şi îşi economiseau banii, au început treptat să acumuleze pămînturi.

Familia Rossetti a ajuns lîngă Leland, Mississippi, în 1902. Familia se trăgea dintr-un sat de lîngă Bologna şi avusese ghinionul să asculte vorbele unui agent de recrutare rău intenţionat din acel oraş. Domnul şi doamna Rossetti veniseră însoţiţi de patru fiice. Cea mai în vîrstă se numea Nicola şi avea doisprezece ani. Deşi în primul an făcuseră des foamea, cei şase au reuşit să evite colapsul. Fără nici un ban în buzunare la sosire, după trei ani de acumulare de datorii, familia adunase 6 000 de dolari în obligaţii de plată faţă de proprietarul plantaţiei, bani pe care nu-i putea returna sub nici o formă. Într-o noapte familia a fugit de pe plantaţie înspre Memphis, unde o rudă îndepărtată a fost de acord să-i primească.

La vîrsta de cincisprezece ani, Nicola era uluitor de frumoasă. Păr lung şi negru, ochi căprui – o frumuseţe italiană clasică. Părea mai în vîrstă decît anii pe care îi avea, aşa că a reuşit să găsească o slujbă într-un magazin de îmbrăcăminte, spunîndu-i patronului că are optsprezece ani. După trei zile, patronul a cerut-o în căsătorie. Voia să divorţeze de nevasta cu care fusese însurat douăzeci de ani şi să îşi ia rămas bun de la copii, dacă Nicola era dispusă să fugă cu el. Fata a spus „Nu". Atunci el i-a oferit domnului Rossetti 5 000 de dolari ca stimulent. Acesta a refuzat.

În acele zile, familiile bogate din partea de nord a Mississippiului îşi făceau cumpărăturile şi îşi duceau viaţa socială în Memphis, de obicei în jurul Hotelului Peabody. Acolo s-a întîmplat ca domnul Zachary DeJarnette din Clanton să aibă norocul chior de a da peste Nicola Rossetti. Două săptămîni mai tîrziu cei doi se căsătoreau.

El avea treizeci şi unu de ani, era văduv, fără copii şi îşi căuta intens o soţie. Totodată, era cel mai mare latifundiar din Ford County, unde solul nu era la fel de bogat ca în deltă, dar încă destul de profitabil dacă proprietăţile erau mari. Domnul DeJarnette moştenise peste patru mii de acri de pămînt de la

familia sa. Bunicul lui îl avusese pe vremuri în proprietate pe bunicul Caliei Harris Ruffin.

Căsătoria a însemnat o învoială. Nicola era mult mai înțeleaptă decît vîrsta ei și încerca cu disperare să își protejeze familia. Ai ei suferiseră enorm. Ea întrezărise o oportunitate în mariaj și profită din plin de pe urma ei. Înainte de a spune „Da", domnul DeJarnette trebui să promită nu numai că îl va angaja pe tatăl ei ca supraveghetor de fermă, ci și că va oferi întregii ei familii un adăpost confortabil. Totodată, el a trebuit să fie de acord să suporte educația celor trei surori mai mici ale ei. Nu în ultimul rînd, a fost de acord să plătească datoriile acumulate de familie în deltă. Domnul DeJarnette era atît de vrăjit, încît ar fi fost de acord cu orice i-ar fi cerut ea.

Primii italieni din Ford County ajunseră acolo nu într-un car tras de boi, ci cu clasa întîi a expresului Illinois Central Rail Line. O mică mulțime îi întîmpină la peron și îi ajută să își descarce bagajele noi-nouțe, după care îi ajutară să se urce în două automobile marca Ford T construite în 1904. Familia Rossetti era tratată ca o familie regală în vreme ce îl însoțea pe domnul DeJarnette de la o petrecere la alta în Clanton. Orașul se umplu brusc de descrieri pitorești ale frumuseții miresei. Se vorbise despre o ceremonie nupțială oficială, dar ideea a fost abandonată din pricină că în Clanton nu exista nici un lăcaș catolic de cult. Mirele și mireasa mai aveau încă de rezolvat problema spinoasă a credinței religioase. În acel moment însă, probabil că dacă Nicola i-ar fi cerut domnului DeJarnette să treacă la hinduism, el s-ar fi conformat imediat.

În final, ceremonia se desfășurase la conacul de la marginea orașului. Cînd cotiseră pe lunga alee din față și zăriseră imensa reședință antebelică construită de primul domn DeJarnette, membrii familiei Rossetti izbucniseră în plîns.

Se hotărîse ca ei să locuiască acolo pînă ce casa supraveghetorului avea să fie renovată și locuibilă în condiții bune. Nicola își luă în serios misiunea de stăpînă a proprietății și

încercă din răsputeri să rămînă însărcinată. Surorilor mai mici li se găsiră tutori particulari, astfel că în cîteva săptămîni ajunseră să vorbească bine engleza. Domnul Rossetti îşi petrecea fiecare zi alături de ginerele lui, care era cu doar trei ani mai tînăr decît el, şi învăţă repede cum să administreze plantaţia.

În acest timp, doamna Rossetti se implicase serios în treburile bucătăriei, unde o cunoscuse pe mama Caliei, India.

– Bunica mea gătea pentru familia DeJarnette, la fel ca şi mama mea, îmi spuse Miss Callie. Credeam că şi eu o să fac acelaşi lucru, însă lucrurile au evoluat altfel.

– Nicola şi Zach au avut copii? am întrebat eu.

Eram la al treilea sau al patrulea pahar cu ceai. Era foarte cald şi gheaţa se topise. Miss Callie vorbea de două ore. Uitase complet de juriu şi de procesul de crimă.

– Nu. A fost foarte trist, pentru că îşi doreau cu disperare copii. Cînd m-am născut eu, în 1911, Nicola m-a luat practic de la maică-mea. A insistat să mi se dea un nume italian. M-a ţinut în casa mare, împreună cu ea. Maică-mea nu s-a supărat – mai avea o mulţime de alţi copii şi, în plus, era în casa aia toată ziua.

– Şi ce făcea tatăl dumneavoastră? m-am interesat eu.

– Lucra la fermă. Era un loc bun de muncă şi de trai. Eram foarte norocoşi pentru că familia DeJarnette avea grijă de noi. Erau oameni buni şi corecţi. Întotdeauna. Pentru o mulţime de negri lucrurile stăteau mult mai rău. Pe atunci viaţa îţi era controlată de albul care deţinea casa ta. Dacă el era rău şi îi plăceau abuzurile, atunci viaţa ta era mizerabilă. Familia DeJarnette era minunată. Tatăl meu, bunicul şi străbunicul au lucrat pămînturile lor şi n-au fost niciodată prost trataţi.

– Şi Nicola?

Miss Callie zîmbi pentru prima dată după o oră:

– Dumnezeu m-a binecuvîntat. Am avut două mame. M-a îmbrăcat cu haine pe care le cumpăra din Memphis. Cînd am mai crescut, m-a învăţat să vorbesc italiană, în vreme ce învăţam engleza. M-a învăţat să citesc cînd aveam trei ani.

– Mai vorbiți italiana?

– Nu. Chestia asta s-a întîmplat demult. Îi plăcea să-mi povestească tot felul de istorii din vremea cînd era doar o fetiță în Italia și mi-a promis că într-o zi mă va duce acolo, să văd canalele Veneției, și Vaticanul din Roma, și turnul din Pisa. Îi plăcea să cînte și m-a învățat multe lucruri despre operă.

– Era o femeie educată?

– Mama ei primise ceva educație, domnul Rossetti, nu. Oricum, mama ei s-a asigurat ca Nicola și surorile ei să învețe să citească și să scrie. Mi-a promis că mă va trimite la un colegiu din Nord sau poate chiar în Europa, unde oamenii erau mult mai toleranți. În anii 1920 ideea ca o negresă să meargă la colegiu era pură nebunie.

Povestea se derula pe mai multe planuri. Voiam să înregistrez ceva din ea, dar nu îmi adusesem carnețelul. Imaginea unei tinere negrese trăind într-o reședință antebelică, vorbind italiana și ascultînd muzică de operă în Mississippi, cu o jumătate de veac înainte, trebuia să fie unică.

– Ați lucrat în casă? am întrebat eu.

– Oh, da, cînd am mai crescut. Am fost menajeră, dar niciodată nu a trebuit să lucrez la fel de mult precum ceilalți. Nicola mă voia în apropierea ei. Stăteam cel puțin o oră pe zi în salonul ei și exersam să vorbesc corect. Era hotărîtă să scape de accentul ei italian și la fel de hotărîtă ca eu să obțin o dicție perfectă. Venea la noi o profesoară pensionară din oraș, o domnișoară Tucker, o fată bătrînă, n-o s-o uit niciodată, căreia Nicola îi trimitea mașina în fiecare dimineață ca s-o aducă. La o ceașcă de ceai fierbinte citeam amîndouă o lecție, iar domnișoara Tucker ne corecta cele mai mici erori de pronunție. Studiam gramatica. Am memorat vocabulare întregi. Nicola s-a chinuit pînă cînd a ajuns să vorbească perfect engleza.

– Ce s-a întîmplat la școală?

Miss Callie deveni brusc epuizată. Vremea poveștilor luase sfîrșit:

– Ah, domnule Traynor, a fost foarte trist. Domnul DeJarnette a pierdut totul în criza din anii 1920. Investise mult în căi ferate, vapoare, acțiuni și alte chestii din astea. A dat faliment aproape peste noapte. S-a împușcat, dar asta e altă poveste.

– Și ce s-a întîmplat cu Nicola?

– A reușit să administreze acea casă mare pînă în preajma celui de Al Doilea Război Mondial, după care s-a mutat în Memphis împreună cu domnul și doamna Rossetti. Am schimbat ani de zile scrisori între noi le mai am și acum pe ale ei. A murit acum patru ani, la vîrsta de șaptezeci și șase de ani. Am plîns o lună. Încă mai plîng cînd mă gîndesc la ea. Cît de mult am iubit-o pe acea femeie!

Cuvintele i se stinseră pe buze. Știam deja din experiență că era gata să tragă un pui de somn.

Tîrziu în cursul acelei nopți m-am îngropat în arhivele ziarului. Pe data de 12 septembrie 1930 fusese publicat un articol pe prima pagină despre sinuciderea lui Zachary DeJarnette. Disperat după colapsul afacerilor sale, el își întocmise un nou testament și îi lăsase un bilet de adio soției sale, Nicola, după care, pentru a ușura munca tuturor, se dusese direct la morga din Clanton. Acolo intrase prin ușa din dos înarmat cu o carabină cu țeavă dublă, găsise camera de îmbălsămare, se așezase pe un scaun, își scosese un pantof, își introdusese țeava armei în gură și apăsase trăgaciul cu degetul mare de la picior.

14

Luni, 22 iunie, nouăzeci şi doi din cei o sută de juraţi chemaţi ajunseră la selecţia pentru procesul lui Danny Padgitt. Aşa cum aveam să aflăm în curînd, patru muriseră şi patru dispăruseră pur şi simplu. Ceilalţi păreau în marea lor majoritate foarte nerăbdători. Baggy spunea că, de obicei, juraţii habar n-aveau la ce fel de caz urmau să fie selectaţi atunci cînd se prezentau. Nu era cazul procesului lui Danny Padgitt. Fiecare suflet din Ford County ştia că sosise, în sfîrşit, marea zi.

Puţine lucruri pot atrage mulţimea dintr-un oraş mic aşa cum o face un bun proces de crimă, iar sala de tribunal era plină cu mult înainte de ora nouă dimineaţa. Juraţii potenţiali umpleau o parte a sălii, spectatorii, cealaltă. Vechiul balcon se prăbuşea efectiv peste noi. Oamenii stăteau aliniaţi în jurul pereţilor. Ca o demonstraţie de forţă, şeriful Coley hotărîse ca toţi purtătorii oficiali de uniformă să fie acolo, părînd importanţi, dar nefăcînd nimic productiv. „Ce moment propice pentru a da o spargere la bancă", mi-am zis eu.

Eu şi Baggy ne găseam în primul rînd. Baggy convinsese funcţionarii tribunalului că aveam dreptul la acreditări de presă şi, ca atare, la nişte locuri speciale. Lîngă mine se afla un reporter de la ziarul din Tupelo, un domn plăcut, care duhnea a

tutun ieftin de pipă. I-am oferit toate detaliile legate de crima, în mod neoficial. Omul a părut impresionat de cunoştiinţele mele.

Clanul Padgitt era reprezentat în stil mare. Membrii clanului şedeau pe scaune trase aproape de masa apărării şi se înghesuiau lîngă Danny şi Lucien Wilbanks ca nişte cloşti apărîndu-şi progeniturile hoaţe. Erau aroganţi şi sinistri. Nu mă puteam împiedica să nu-i urăsc pe toţi. Nu-i cunoşteam pe nume; puţini îi cunoşteau. Însă privindu-i m-am întrebat care dintre ei fusese piromanul incompetent care se furişase în tipografia noastră cu acele canistre pline cu benzină. Aveam pistolul în geantă. Sînt convins că şi ei îşi ţineau armele aproape. O mişcare greşită a cuiva şi putea începe un adevărat măcel. Dacă mai continuau şi şeriful Coley cu băieţii lui slab antrenaţi, dar gata să apese pe trăgaci, jumătate din oraş putea fi şters de pe faţa pămîntului în cîteva minute.

Am zărit cîţiva membri ai clanului uitîndu-se fix la mine, dar erau mult mai preocupaţi în privinţa juraţilor decît de mine. Se uitau cu mare atenţie la juraţi, în vreme ce aceştia intrau în sala de judecată şi îşi primeau instrucţiunile de la aprozi. Totodată, urmăreau împreună cu avocaţii nişte liste pe care le descoperiseră undeva. Comparau diverse însemnări între ei.

Danny era îmbrăcat drăguţ, dar lejer, într-o cămaşă albă cu mîneci lungi şi o pereche de pantaloni kaki scrobiţi. Aşa cum fusese instruit de Wilbanks, zîmbea mult, ca şi cum era doar un băiat simpatic, a cărui inocenţă urma să fie dezvăluită.

Dincolo de coridor, Ernie Gaddis şi mica lui echipă observau şi ei cu atenţie potenţialii juraţi. Gaddis avea două ajutoare, un asistent şi un procuror cu jumătate de normă pe nume Hank Hooten. Asistentul ducea dosarele şi genţile. Hooten nu părea să facă multe, ci doar să stea acolo ca Ernie să aibă cu cine împărtăşi impresii.

Baggy se aplecă de parcă venise vremea şoaptelor:

– Tipul ăla de colo, în costum maro, zise el, dînd din cap înspre Hooten. El i-o trăgea Rhodei Kassellaw.

Eram şocat, şi chipul meu trăda asta. Am sărit înspre dreapta şi m-am uitat la Baggy. El a încuviinţat hotărît şi mi-a spus ceea ce spunea întotdeauna cînd afla primul ceva despre un lucru urît:

– Ţi-o spun eu.

Asta însemna că n-avea nici un fel de dubii. Baggy greşea adesea, dar n-avea niciodată dubii.

Hooten părea un individ de patruzeci de ani, cu păr încărunţit prematur, frumos îmbrăcat şi oarecum chipeş.

– De unde e? m-am interesat eu în şoaptă.

Sala freamăta în aşteptarea judecătorului Loopus.

– De aici. Practică avocatura în domeniul imobiliar, chestii fără prea mari bătăi de cap. Un ticălos în toată regula. A divorţat de cîteva ori şi e în permanentă căutare de prospături.

– Gaddis ştie că ajutorul lui se vedea cu victima?

– La naiba, nu. Ernie l-ar fi scos din acest caz.

– Crezi că Wilbanks are habar?

– Nu ştie nimeni, răspunse Baggy cu şi mai mare hotărîre, ca şi cum i-ar fi prins personal pe cei doi în pat, apoi ţinuse totul pentru sine pînă în acea clipă în sala de judecată.

Nu ştiam dacă puteam să îl cred.

Miss Callie a ajuns la cîteva minute după ora nouă. Esau a escortat-o în sala de judecată, apoi trebui să plece văzînd că nu găseşte nici un loc liber. Miss Callie discută cu funcţionarul Curţii şi luă loc în al treilea rînd; i se dădu un chestionar să-l completeze. Privi în jur după mine, dar între noi erau prea mulţi oameni. Am numărat alte patru persoane de culoare în întregul grup.

Un aprod ne ordonă să ne ridicăm, ceea ce provocă un imens foşnet. Judecătorul Loopus ne spuse să ne aşezăm, ceea ce făcu podeaua să tremure. Trecu direct la subiect, părînd a fi în toane bune. Avea în faţă o sală plină cu votanţi şi se pregătea şi el de alegeri peste doi ani, cu toate că nu avusese niciodată un oponent. Şase potenţiali juraţi fură trimişi acasă pentru că depăşiseră vîrsta de şaizeci şi cinci de ani. Cinci fură excluşi din motive

medicale. Dimineața începea să se lungească. Eu nu-mi puteam lua privirea de la Hank Hooten. Cu siguranță, avea aerul unui cuceritor de femei.

După ce se terminară întrebările preliminare, numărul potențialilor juraţi se reduse la şaptezeci şi nouă de persoane calificate. Miss Callie se găsea acum în rîndul doi, ceea ce nu era un semn prea bun dacă ea avea de gînd să evite numirea. Judecătorul Loopus îi dădu cuvîntul lui Eddie Gaddis, care se prezentă din nou juraţilor şi explică pe larg că se găsea acolo în numele statului Mississippi, al plătitorilor de taxe şi al cetăţenilor care îl aleseseră să-i acuze pe cei care comiteau crime. Era avocatul poporului.

Se găsea aici ca să-l judece pe Danny Padgitt, care fusese acuzat de un Mare Juriu, constituit din cetăţeni ai oraşului, pentru violarea şi uciderea Rhodei Kassellaw. Întrebă dacă era posibil ca printre juraţi să se găsească cineva care să nu fi auzit nimic despre crimă. Nici o mînă nu se ridică în sus.

Ernie vorbise cu juraţi timp de treizeci de ani. Era prietenos şi amabil şi dădea impresia că se putea discuta aproape orice cu el, chiar şi într-o sală de judecată. Treptat, trecu în zona intimidărilor. V-a contactat cineva din afara familiei cu privire la acest caz? Un străin? Vreun prieten a încercat să vă influenţeze opinia? Citaţiile v-au fost trimise prin poştă; lista cu juraţi este încuiată sub sigiliu. Se presupune că nimeni nu are habar de faptul că sînteţi un jurat potenţial. V-a menţionat cineva asta? V-a ameninţat cineva? V-a oferit cineva ceva? Sala de judecată rămase extrem de tăcută cîtă vreme Ernie parcurse toate aceste întrebări.

Nimeni nu ridică mîna; nici nu se aştepta nimeni la o ridicare de mînă. Însă Ernie reuşi să transmită mesajul că acei oameni, membrii clanului Padgitt, lucrau din umbră în Ford County. Reuşi să arunce un nor şi mai întunecat asupra lor şi lăsă impresia că el, în calitate de procuror districtual şi avocat al poporului, ştia perfect care este adevărul.

Se apropie de final cu o întrebare care sfîşie aerul ca un foc de armă:

– Oameni buni, înţelegeţi că mituirea şi intimidarea juriului este o crimă?

Toţi păreau să înţeleagă.

– Şi că eu, ca procuror, voi urmări, acuza, aduce în instanţă şi face tot posibilul să condamn orice persoană implicată în mituirea sau intimidarea juriului. Înţelegeţi asta?

Cînd Ernie termină, avurăm cu toţii senzaţia că sîntem intimidaţi. Oricine vorbise despre caz, ceea ce bineînţeles că însemna oricine din ţinut, părea în pericol de a fi acuzat de Ernie şi vînat de el pînă în mormînt.

– Este foarte eficient, îmi şopti reporterul din Tupelo.

Lucien Wilbanks începu cu o predică lungă şi cam plictisitoare despre prezumţia de nevinovăţie şi despre faptul că aceasta este piatra de temelie a jurisprudenţei americane. Indiferent de ceea ce se putuse citi în ziarul local – iar aici reuşi să arunce o privire piezişă în direcţia mea – clientul lui, care se afla chiar lîngă el în acel moment, era un om nevinovat. Iar dacă cineva avea alte sentimente, atunci acea persoană era obligată să ridice mîna şi să-şi mărturisească acea credinţă.

Nici o mînă.

– Bine. Aşadar, prin tăcerea dumneavoastră spuneţi Curţii că vă puteţi uita, cu toţii, la Danny Padgitt şi afirma că el este nevinovat. Puteţi face asta?

Îi bătuse la cap pe potenţialii juraţi în privinţa asta de prea multă vreme. Apoi trecu la importanţa dovezilor, cu o altă predică despre sarcina monumentală a acuzării de a dovedi mai presus de orice îndoială vinovăţia clientului său.

Aceste două măsuri sacre de protecţie – prezumţia de nevinovăţie şi dovedirea mai presus de orice îndoială – erau garantate pentru noi toţi, inclusiv pentru juraţi, de către acei înţelepţi care scriseseră Constituţia şi Carta Drepturilor.

Ne apropiam de amiază şi toată lumea aştepta cu nerăbdare o pauză. Wilbanks părea că nu observă starea de spirit şi continua cu elucubraţiile lui. După ce se aşează pe locul lui, la ora douăsprezece şi cincisprezece minute, judecătorul Loopus anunţă că lui îi e foame. Ca atare, dispuse o pauză de masă pînă la ora două.

Eu şi Baggy luarăm un sandviş sus, în camera secretă a lui Baggy, împreună cu cîţiva amici de-ai lui, trei avocaţi în vîrstă şi blazaţi care nu lipsiseră de ani de zile de la nici un proces. Baggy avea chef de un pahar cu tărie, dar, din cine ştie ce motiv obscur simţea că e de datoria lui să rămînă perfect lucid. Amicii lui nu erau încercaţi de aceleaşi sentimente. Funcţionarul Curţii ne dăduse o listă cu juraţi, aşa cum stăteau ei în sală. Miss Callie era numărul douăzeci şi doi, primul jurat de culoare şi al treilea de sex feminin de pe listă.

Impresia generală era aceea că apărarea nu avea să o respingă pe motiv că e negresă, pentru că teoria preconceputâ era că negrii simpatizau cu cei acuzaţi de crimă. Nu prea ştiam cum putea simpatiza o persoană de culoare cu un bandit alb precum Danny Padgitt, dar avocaţii nu puteau fi clintiţi din credinţa lor că Lucien Wilbanks avea să o accepte cu bucurie în juriu.

Conform aceleiaşi teorii, acuzarea avea să-şi exercite în cazul ei dreptul arbitrar de respingere şi avea să o excludă din juriu. Chuck Elliot, cel mai bătrîn şi mai beţiv avocat din gaşcă, se opuse ferm ideii:

– Eu aş lua-o în cazul în care aş fi procuror, spuse el, după care dădu peste cap un pahar plin cu *bourbon*.

– De ce? întrebă Baggy.

– Pentru că o cunoaştem cu toţii acum, graţie ziarului. A reieşit că este o patrioată plină de sensibilitate, temătoare de Dumnezeu şi cunoscătoare de Biblie, care şi-a crescut toată liota aia de copii cu mînă fermă şi a ştiut să le tragă un şut în fund atunci cînd au dat-o în bară.

– De acord, sări Tackett, cel mai tînăr dintre cei trei.

Totuşi, Tackett avea tendinţa de a fi întotdeauna de acord cu teoria momentului.

– Ar fi un jurat ideal pentru acuzare. În plus, e femeie. Este un caz de viol. Eu aş accepta oricît de multe femei aş putea.

Discutară aşa timp de o oră. Era prima mea întîlnire cu ei. Brusc am înţeles cum de strîngea Baggy atît de multe opinii despre atît de multe chestiuni. Deşi nu lăsam să se vadă, începeam să mă îngrijorez profund că articolele mele lungi şi generoase despre Miss Callie aveau să se întoarcă totuşi cumva împotriva ei.

După prînz, judecătorul Loopus trecu la o etapă de interogare mai serioasă, cum era cea legată de pedeapsa cu moartea. Explică natura unui delict capital şi procedurile care urmau să fie efectuate, apoi îi cedă din nou cuvîntul lui Ernie Gaddis.

Juratul numărul unsprezece era membru al unei secte obscure. Omul declară hotărît că n-ar putea să voteze niciodată ca un om să fie trimis în camera de gazare. Juratul numărul treizeci şi patru era veteran a două războaie şi avea sentimentul clar că pedeapsa cu moartea nu era folosită suficient de des. Chestia asta îl încîntă, bineînţeles, pe Ernie, care discuta pe rînd cu potenţialii juraţi şi le punea întrebări politicoase despre judecarea altora şi despre impunerea pedepsei cu moartea. În cele din urmă, ajunse şi la Miss Callie.

– Şi acum, doamnă Ruffin, am citit despre dumneavoastră şi păreţi a fi o femeie extrem de religioasă. Mă înşel?

– Îl iubesc pe Domnul, da, domnule, răspunse ea.

– Ezitaţi să judecaţi o altă fiinţă umană?

– Da, domnule.

– Vreţi să fiţi scutită de această îndatorire?

– Nu, domnule. Este datoria mea de cetăţean să mă aflu aici, la fel ca şi a tuturor acestor oameni.

– Şi dacă veţi fi în juriu, iar acesta îl găseşte vinovat pe domnul Padgitt, sînteţi în stare să votaţi trimiterea lui la moarte?

– Cu siguranţă că n-aş vrea să fac asta.

– Întrebarea mea era dacă puteţi face asta?

– Mă pot supune legii, la fel ca toţi oamenii. Dacă legea spune că trebuie să luăm în consideraţie pedeapsa cu moartea, atunci pot urma litera legii.

Patru ore mai tîrziu, Calia H. Ruffin deveni ultimul jurat ales – şi prima persoană de culoare care intra într-un juriu în Ford County. Beţivii din camera secretă a lui Baggy avuseseră dreptate. Apărarea o dorise pentru că era negresă. Acuzarea o dorise pentru că o ştiau bine. În plus, Ernie Gaddis fusese obligat să-şi rezerve opţiunile de respingere directă pentru personaje mult mai dubioase.

Tîrziu în acea noapte stăteam singur la birou şi lucram la un articol despre prima zi şi despre selecţia juriului. Am auzit un zgomot familiar jos. Harry Rex avea modul lui personal de a trînti uşa din faţă şi de a bocăni pe podeaua de lemn, astfel încît oricine din redacţie să afle de sosirea lui, indiferent de oră.

– Willie, băiete! strigă el de dedesubt.

– Aici, sus! am ţipat eu ca răspuns.

Omul troncăni pe scări şi se prăbuşi pe fotoliul lui favorit.

– Ce crezi despre juriu? mă întrebă.

Părea a fi complet treaz.

– Cunosc doar un membru, am răspuns eu. Tu cîţi cunoşti?

– Şapte.

– Crezi că au ales-o pe Miss Callie datorită articolelor mele?

– Da, răspunse el, la fel de brutal în sinceritate ca întotdeauna. Toată lumea vorbeşte despre ea. Ambele părţi au sentimentul că o cunosc. Sîntem în 1970 şi n-am avut niciodată un jurat negru. Părea la fel de bună ca oricare altul. Te îngrijorează chestia asta?

– Cred că da.

– De ce? Ce e rău să faci parte dintr-un juriu? Era şi timpul să avem negri băgaţi în aşa ceva. Ea şi soţul ei au fost întotdeauna

dornici să spargă barierele. Nu e ceva periculos. În fine, nu e periculos în mod normal.

Nu discutasem cu Miss Callie şi nu o mai puteam face pînă la sfîrşitul procesului. Judecătorul Loopus ordonase ca juraţii să fie izolaţi pînă la sfîrşitul săptămînii. Pînă atunci urmau să fie ascunşi la un motel dintr-un alt oraş.

– Vreun personaj dubios în juriu? am întrebat eu.

– Poate că da. Toată lumea e îngrijorată de băiatul ăla invalid de lîngă Dumas. Fargarson. Şi-a frînt spatele într-o fabrică de cherestea deţinută de unchiul lui. Unchiul vindea cherestea clanului Padgitt cu mulţi ani în urmă. Băiatul e cam obraznic. Gaddis voia să îl refuze, dar nu mai avea posibilitatea să o facă.

Invalidul umbla în baston şi avea cel puţin douăzeci şi cinci de ani. Harry Rex se referea la oricine mai tînăr decît el, şi mai ales la mine, cu termenul „băiat".

– Dar cu clanul Padgitt nu poţi şti niciodată, continuă el. La naiba, ar putea să deţină deja jumătate din juriu.

– Doar nu crezi asta cu adevărat, nu?

– Nu, dar n-aş fi surprins să descopăr un juriu cumpărat. S-ar putea să fie nevoie de două sau trei procese contra băiatului înainte ca Ernie să-l înşface.

– Dar o să meargă la închisoare, nu?

Mă înspăimînta gîndul că Danny Padgitt avea să scape de pedeapsă. Investisem mult în oraşul Clanton, iar dacă justiţia era atît de coruptă aici, atunci nu voiam să mai rămîn.

– O să-i ia capul.

– Bine. Pedeapsa cu moartea?

– Eu aş paria pe ea. Aici sîntem în miezul universului Bibliei, Willie. Ochi pentru ochi, dinte pentru dinte şi toate porcăriile alea. Loopus o să facă tot ce-i stă în puteri ca Ernie să primească un verdict de condamnare la moarte.

După asta am comis greşeala să îl întreb de ce lucra atît de tîrziu. Un client într-un caz de divorţ plecase din oraş cu

afaceri, apoi se furişase înapoi ca să-şi prindă nevasta cu amantul ei. Clientul şi Harry Rex petrecuseră ultimele două ore într-o camionetă împrumutată, în spatele unui motel cu camere închiriate cu ora din nordul oraşului. Aşa cum avea să iasă la iveală, nevasta avea doi amanţi. Povestea dură o jumătate de oră.

15

Marți dimineață se pierdură aproape două ore din cauza avocaților care se certau în privința unor moțiuni aprig contestate în camera judecătorului.

– Probabil că e vorba de utilizarea fotografiilor, zise Baggy. Întotdeauna se bat pe dreptul de prezentare a fotografiilor către public.

Cum nu fuseserăm invitați la micul lor război, așteptam nerăbdători în sala de judecată, ținîndu-ne bine locurile. M-am apucat să scriu pagini întregi de notițe inutile cu un scris de mînă pe care orice reporter cu vechime mi l-ar fi admirat. Scrisul mă ținea ocupat și îmi distrăgea atenția de la privirile ațintite asupra mea de clanul Padgitt. O dată ce juriul ieșise din încăpere, membrii clanului începuseră să se uite cu atenție la spectatori, mai ales la mine.

Jurații erau închiși în sala de deliberări, cu ajutoarele de șerif la ușă, ca și cum cineva ar fi putut cîștiga ceva dacă i-ar fi atacat. Sala se găsea la etajul doi și dispunea de ferestre mari, care se deschideau înspre partea de est a pajiștii din fața tribunalului. Sub una din ferestre fusese montat un aparat de aer condiționat zgomotos, care putea fi auzit din orice colț al pieței atunci cînd mergea la capacitate maximă. M-am gîndit la Miss Callie și la

tensiunea ei arterială. Ştiam că citeşte Biblia şi poate că asta o calma. Îl sunasem pe Esau devreme în acea dimineaţă. Era foarte supărat că ea fusese sechestrată şi dusă departe de el.

Esau se găsea acum în rîndul din spate, aşteptînd, laolaltă cu noi ceilalţi.

Cînd apărură, în sfîrşit, judecătorul Loopus şi avocaţii arătau ca şi cum se luaseră la pumni unii cu alţii. Judecătorul făcu un semn spre aprod, care aduse juraţii. Loopus le ură bun venit, le mulţumi, se interesă de modul în care fuseseră cazaţi, se scuză pentru neplăcerile provocate, se scuză şi pentru întîrzierea din acea dimineaţă, apoi promise că lucrurile se vor desfăşura cît mai repede cu putinţă.

Ernie Gaddis îşi luă locul în spatele podiumului şi îşi începu pledoaria de deschidere către juriu. Ţinea în mînă un carnet galben, dar nu se uita deloc în el. Cu maximă eficienţă, sublinie aspectele necesare pe care acuzarea avea să le demonstreze împotriva lui Danny Padgitt. După ce toate probele aveau să fie arătate, după ce toţi martorii aveau să-şi depună depoziţiile, după ce avocaţii aveau să tacă şi judecătorul să îşi termine instrucţiunile, juriul avea misiunea de a servi justiţia. În mintea lui nu exista nici o îndoială că juriul avea să-l găsească pe Danny Padgitt vinovat de viol şi crimă. Gaddis nu irosi nici un cuvînt, şi fiecare vorbă îşi atinse ţinta. Fu extrem de succint. Tonul încrezător şi remarcele concise transmiteau mesajul clar că el era stăpîn pe fapte, pe caz şi că avea să primească verdictul dorit. Nu avea nevoie de pledoarii lungi şi emoţionale ca să convingă juriul.

Baggy simţi o adevărată plăcere să îmi spună:

– Cînd au un caz slab, avocaţilor le place să vorbească mult mai mult.

În mod ciudat, Lucien Wilbanks renunţă la discursul de deschidere pînă ce apărarea avea să îşi prezinte cazul, o opţiune rareori exercitată în sălile de judecată.

– Coace el ceva, mormăi Baggy, ca şi cum el şi Lucien gîndeau pe aceeaşi lungime de undă. Nici o surpriză aici.

Primul martor al acuzării era însuşi şeriful Coley. Parţial, misiunea lui era de a depune mărturie în cazurile penale, dar mă îndoiam că visase vreodată să o facă împotriva unui Padgitt. În cîteva luni, omul urma să îşi depună iarăşi candidatura pentru a fi reales. Era important pentru el să arate bine în ochii votanţilor.

Urmînd planificarea meticuloasă a lui Ernie, trecură în revistă întreaga crimă. Apărură diagrame cu reşedinţa Kassellaw, reşedinţa Deece, drumurile din jurul Beech Hill, locul exact unde Danny Padgitt fusese arestat. Existau fotografii ale zonei respective. Existau şi fotografii ale cadavrului Rhodei, o serie de poze 20/25 care fură înmînate juriului şi trecute din mînă în mînă. Juraţii reacţionară uluitor. Toate chipurile erau şocate. Cîţiva se strîmbară. Cîteva guri se căscară larg. Miss Callie închise ochii, părînd că se roagă. O altă doamnă din juriu, doamna Barbara Baldwin, icni şi îşi întoarse faţa, apoi se uită la Danny Padgitt ca şi cum ar fi vrut să-l împuşte drept între ochi.

– Oh, Doamne, murmură unul dintre bărbaţi.

Un altul îşi acoperi gura cu mîna, ca şi cum ar fi fost gata să vomite.

Juraţii stăteau pe scaune rotative, care se legănau uşor. Pe măsură ce oribilele fotografii treceau dintr-o mînă în alta, scaunele se agitau tot mai tare. Pozele erau incendiare, extrem de dăunătoare pentru acuzat, şi totuşi admisibile ca probe. Văzînd agitaţia din boxa juraţilor, mi-am spus că Danny Padgitt se poate pregăti de pe acum de gazare. Judecătorul Loopus permise doar şase poze ca probe. Una ar fi fost suficientă.

Se făcuse ora 1 după-amiaza şi toată lumea avea nevoie de o pauză. Mă îndoiam că juraţii aveau mare chef să mănînce ceva.

Cel de-al doilea martor al acuzării era una din surorile Rhodei din Missouri. Femeia se numea Ginger McClure.

Vorbisem cu ea de mai multe ori după crimă. Cînd îşi dăduse seama că urmasem şcoala la Syracuse şi că nu mă născusem în Ford County, începuse să se eschiveze. Cu greu îmi trimisese o fotografie pentru necrolog. Ulterior, mă sunase şi mă întrebase dacă pot să îi trimit exemplare ale ziarului în care menţionam cazul Rhodei. Îşi exprimase frustrarea că trebuie să obţină detalii de la biroul procurorului districtual.

Ginger era o roşcată zveltă, foarte atrăgătoare şi bine îmbrăcată, care atrase atenţia tuturor cînd luă loc pe scaunul de martor.

Aşa cum spunea Baggy, întotdeauna depunea mărturie cineva din familia victimei. Moartea devenea reală cînd cineva din rîndul rudelor vorbea şi se uita în acelaşi timp la juraţi.

Ernie voia ca Ginger să fie văzută de juriu şi să trezească simpatia. Totodată, voia să reamintească juriului că mama a doi copii mici fusese răpită dintre cei vii printr-o crimă premeditată. Ginger depuse o mărturie succintă. Înţelept, Lucien Wilbanks se abţinu să-i pună întrebări. Cînd femeia termină, se duse către un scaun rezervat ei în spatele barei, lîngă scaunul lui Ernie Gaddis, şi preluă postura de reprezentant al familiei victimei. Toţi urmăriră fiecare mişcare a ei, pînă la chemarea următorului martor.

După aceea se reveni la dramatismul sîngelui. Un medic legist de la laboratorul de criminalistică al statului veni să depună mărturie despre autopsie. Deşi omul dispunea de o mulţime de poze, nu se folosi nici una dintre ele. Nici nu era nevoie. Omul explică în termeni pe înţelesul tuturor că pierderea masivă de sînge fusese cauza morţii. De vină era o despicătură lungă de zece centimetri care începea chiar sub urechea stîngă a femeii şi mergea aproape drept, în jos. Despicătura avea cam cinci centimetri adîncime. În opinia legistului, care studiase multe răni de cuţit, tăietura fusese cauzată de o lovitură rapidă şi puternică dată cu o lamă lungă de aproximativ doisprezece centimetri şi lată de cel puţin doi. Persoana care folosise cuţitul era

mai mult ca sigur dreptace. Despicătura tăiase complet vena jugulară stîngă. Din acel moment, victima nu mai trăise decît cîteva minute. O a doua tăietură era lungă de cincisprezece centimetri, adîncă de vreo doi şi mergea de la marginea bărbiei către urechea dreaptă, care aproape că fusese tăiată în două. Era posibil ca această rană să nu fi fost cauzatoare de moarte.

Legistul descrise rănile ca şi cum ar fi descris o muşcătură de ţînţar. De parcă nu era mare scofală. Nimic neobişnuit. În decursul carierei lui văzuse astfel de măceluri zilnic şi discutase despre ele cu juraţi. Însă pentru toţi ceilalţi din încăpere, detaliile erau neliniştitoare. La un moment dat în decursul depoziţiei, fiecare jurat se uită la Danny Padgitt şi îi transmise în tăcere mesajul că era vinovat.

Lucien Wilbanks începu interogatoriul încrucişat cu destul calm. Cei doi se mai confruntaseră în procese. Îl făcu pe legist să recunoască faptul că unele dintre opiniile lui puteau fi eronate, aşa cum era cazul dimensiunilor armei crimei şi al presupunerii că atacatorul era dreptaci.

– Am declarat că acestea sînt posibilităţi, rosti doctorul cu răbdare.

Aveam impresia că omul fusese citat ca martor de atîtea ori încît nimic nu îl mai scotea din starea lui de calm. Wilbanks încercă vreo cîteva manevre, dar avu grijă să nu treacă din nou în evidenţă dovezile incriminatoare. Juriul auzise destule despre tăieturi şi răni; ar fi fost o prostie să reia această temă.

Urmă un al doilea legist. În acelaşi timp cu autopsia, omul examinase amănunţit cadavrul şi găsise cîteva indicii legate de identitatea asasinului. În zona vaginală găsise urme de sperma care se potriveau perfect cu grupa de sînge a lui Danny Padgitt. Sub unghia de la indexul mîinii drepte a victimei fusese găsită o bucăţică de piele umană. Şi aceasta se potrivea cu grupa de sînge a acuzatului.

La interogatoriul încrucişat, Lucien Wilbanks îl întrebă dacă el, personal, îl examinase pe domnul Padgitt. Martorul

recunoscu că nu. Unde se vedeau pe corpul domnului Padgitt urme ale unei zgîrieturi, răni sau lovituri cu unghiile?

– Nu l-am examinat, repetă legistul.

– Aţi examinat vreo fotografie a acuzatului?

– Nu.

– Aşadar, dacă el a pierdut o bucată de piele, nu puteţi spune juriului de unde anume a provenit, nu-i aşa?

– Mă tem că nu.

După patru ore de mărturii grafice, toată lumea din sala de judecată era epuizată. Judecătorul Loopus îi dădu voie juriului să plece, avertizîndu-i pe juraţi să evite orice contact cu exteriorul. Observaţia părea superfluă în lumina faptului că juraţii erau ascunşi într-un alt oraş şi erau păziţi de poliţie.

Eu şi Baggy ne-am repezit înapoi la redacţie şi ne-am apucat să scriem frenetic pînă aproape de ora zece. Era marţi seara, şi lui Hardy nu-i plăcea să menţină tiparniţa în mişcare mai tîrziu de ora 11. În acele rare săptămîni în care nu apăreau probleme mecanice, Hardy putea scoate cinci mii de exemplare în mai puţin de trei ore.

Hardy pregăti maşinăria cît de repede putu. Nu era timp de redactare sau corectură, dar nu mă prea îngrijora această ediţie, pentru că Miss Callie era în juriu şi nu putea verifica greşelile noastre. Baggy se apucase deja de băut, în vreme ce terminam, şi abia aştepta să plece. Eu eram pe punctul de a mă duce în sfîrşit acasă, cînd Ginger McClure se ivi în cadrul uşii de la intrare şi îmi spuse „bună" ca şi cum am fi fost prieteni de o viaţă. Purta blugi strînşi pe coapse şi o bluză roşie. Mă întrebă dacă am ceva de băut. Nu aveam la birou, dar asta nu constituia un obstacol insurmontabil.

Am plecat din piaţă în autoturismul meu Spitfire şi ne-am dus la Quincy's, unde am cumpărat un bax cu şase cutii de Schlitz. Ea voia să vadă casa Rhodei pentru ultima dată, de pe stradă, ca să nu ajungă prea aproape. Pornind într-acolo, am întrebat-o cu prudenţă despre cei doi copii. Răspunsul nu mă

lămuri prea mult. Amîndoi copiii locuiau la o altă soră – Ginger îmi mărturisi rapid că era divorțată – și erau supuși unei terapii intensive de recuperare după șoc. Băiețelul părea aproape normal, deși uneori aluneca în lungi perioade de tăcere. Cu fetița lucrurile stăteau mult mai rău. Avea în mod constant coșmaruri și își pierduse capacitatea de a-și controla vezica urinară. Era adesea găsită cuibărită în poziție fetală, sugîndu-și degetele și gemînd sfîșietor. Doctorii încercau să o trateze cu diverse medicamente.

Nici unul din copii nu le povestise doctorilor sau membrilor familiei cît de multe văzuseră în acea seară cumplită.

– E clar că au văzut cum mama lor e violată și înjunghiată, zise Ginger, dînd gata prima bere.

Prima mea bere era încă pe jumătate plină.

Reședința Deece arăta ca și cum domnul și doamna Deece căzuseră într-un somn adînc de mai multe zile. Am cotit pe aleea de pietriș a ceea ce odinioară fusese micuța căsuță fericită Kassellaw. Clădirea era pustie, întunecată și avea un aer de reședință abandonată. În curte se vedea un semn „DE VÎNZARE". Casa era singurul bun de valoare de pe mica proprietate a Rhodei. Încasările aveau să le revină în întregime copiilor.

La cererea lui Ginger, am stins farurile și am oprit motorul. Nu era o idee prea bună, pentru că vecinii erau cu nervii întinși. În plus, mașina mea era unică în ținut și, ca atare, era un vehicul suspect pentru oricine.

Ginger își puse cu blîndețe mîna peste mîna mea și zise:

– Cum a intrat el în casă?

– Au fost găsite niște amprente de încălțăminte pe pragul ușii din spate. Probabil că aceasta nu fusese încuiată.

Urmă o lungă tăcere în cursul căreia amîndoi ne imaginarăm atacul, violul, cuțitul, copiii luînd-o la fugă prin întuneric și strigîndu-l pe domnul Deece să vină să le salveze mama.

– Ai fost apropiată de ea? am întrebat-o eu, după care am auzit zgomotul unui vehicul care se apropia.

– Cînd eram copile, dar mai recent, nu. A plecat de acasă acum zece ani.

– Cît de des veneai aici în vizită?

– Am venit de două ori. Şi eu m-am mutat departe, în California. Am cam pierdut legătura. După moartea soţului ei, am implorat-o să se întoarcă în Springfield, dar mi-a spus că îi plăcea aici. Adevărul e că ea şi mama mea nu s-au înţeles niciodată.

O camionetă se ivi încet pe drum, chiar în spatele nostru. Am încercat să nu par neîngrijorat, dar ştiam că într-o zonă atît de nebuloasă a ţinutului multe lucruri periculoase se puteau întîmpla. Ginger se uita fix la casă, pierdută în gîndurile ei, şi părea să nu fi auzit nimic. Din fericire, camioneta nu se opri.

– Să mergem, zise ea brusc, mîngîindu-mă pe mînă. Mi s-a făcut frică.

La plecare l-am zărit pe domnul Deece ghemuit în umbra garajului său, ţinînd o carabină în mînă. Era programat să fie ultimul martor al acuzării.

Ginger stătea la un motel local, dar n-avea chef să meargă acolo. Trecuse de miezul nopţii, alternative nu prea existau, aşa că am mers la mine acasă, unde am condus-o pe scări în sus, peste pisici, în apartamentul în care locuiam.

– Să nu intri la idei, mi-a zis ea, dîndu-şi jos pantofii şi aşezîndu-se pe canapea. Nu am chef de aşa ceva.

– Nici eu, am mințit-o.

Tonul vocii ei părea ezitant, ca şi cum dispoziţia i s-ar fi putut schimba în curînd, iar cînd asta s-ar fi întîmplat, puteam încerca împreună ceva. Nu mă deranja deloc să aştept.

Am descoperit nişte bere mai rece în bucătărie. Ne-am aşezat pe locurile noastre, ca şi cum ne-ar fi aşteptat o discuţie lungă pînă la răsăritul soarelui.

– Povesteşte-mi despre familia ta, m-a îndemnat ea.

Nu era subiectul meu preferat, dar pentru această doamnă puteam face o excepţie.

– Sînt un copil singur la părinți. Mama a murit cînd aveam treisprezece ani. Tata locuiește în Memphis, într-o veche casă a familiei, pe care n-o părăsește niciodată, pentru că atît el, cît și casa au cîteva doage sărite. Are un birou la mansardă și stă acolo toată ziua și toată noaptea făcînd comerț cu acțiuni și obligațiuni. Habar n-am cît de bine se descurcă, dar bănuiesc că pierde mai mult decît cîștigă. Vorbim la telefon o dată pe lună.

– Ești bogat?

– Nu, bunica mea e bogată. Mama mamei mele, BeeBee. Ea mi-a împrumutat banii ca să cumpăr ziarul.

Se gîndi la cele aflate de la mine în vreme ce sorbea din berea ei.

– Noi am fost trei fete, acum sîntem două. Am fost cam sălbatice în adolescență. Tata a ieșit într-o noapte să caute lapte și ouă și nu s-a mai întors niciodată. Mama a încercat de două ori să se recăsătorească, dar se pare că treaba asta nu-i iese deloc bine. Eu sînt divorțată. Sora mea mai în vîrstă este divorțată. Rhoda a murit.

Se întinse cu berea în mînă și o ciocni de berea mea:

– Să bem pentru două familii terminate.

Am băut.

Divorțată, fără copii, sălbatică și foarte drăguță. Puteam petrece ceva vreme alături de Ginger.

Voia să afle despre Ford County și despre personajele importante din ținut – Lucien Wilbanks, clanul Padgitt, șeriful Coley și așa mai departe. Am vorbit și am tot vorbit, așteptînd să i se schimbe dispoziția.

Nu i s-a schimbat. Cîndva, după ora două noaptea, s-a întins pe canapea, iar eu m-am dus la culcare singur.

16

Cei trei membri ai familiei Hocutt – Max, Wilma şi Gilma – se învîrteau în jurul garajului sub apartamentul meu cîteva ore mai tîrziu, cînd Ginger şi cu mine ne-am făcut ieşirea. Cred că voiau să o cunoască. S-au uitat chiorîş la ea, în vreme ce am făcut prezentările cu voce veselă. Mă aşteptam oarecum ca Max să spună ceva ridicol de genul: „Nu ne-am gîndit la sex ilegal cînd v-am închiriat apartamentul". Însă nu se rosti nimic de acest fel. Ne-am urcat în maşină şi am mers repede la redacţie. Acolo ea a sărit în maşina ei şi s-a făcut nevăzută.

Ultima ediţie a ziarului era depozitată din podea şi pînă în tavan în camera din faţă. Am înşfăcat un exemplar ca să-l răsfoiesc iute. Titlul de pe prima pagină părea mai degrabă reţinut – ÎNCEPE PROCESUL LUI DANNY PADGITT: JURIUL ESTE SECHESTRAT. Nu publicasem nici o poză a acuzatului. Folosisem deja multe poze cu el şi voiam să salvez una mare pentru săptămîna următoare, cînd era posibil să îl prindem pe bandit ieşind din tribunal după ce şi-ar fi primit sentinţa de condamnare la moarte. Baggy şi cu mine umplusem coloanele ziarului cu lucrurile pe care le văzusem şi auzisem în primele două zile. Eram destul de mîndru de relatările noastre. Erau directe, bazate pe fapte, detaliate, bine scrise şi fără elemente de

spectaculos. Procesul însuşi era suficient de important ca să susţină o asemenea abordare. Iar, ca să fiu sincer, eu îmi învăţasem lecţia legată de încercările de a da o tuşă de senzaţional faptelor. Pînă la ora 8 dimineaţa, tribunalul şi piaţa erau pline de exemplare gratuite ale ziarului.

Miercuri dimineaţă nu au mai existat întîrzieri din cauza ciorovăielilor preliminare. La ora 9 fix, juraţii au fost conduşi la locurile lor, şi Ernie Gaddis şi-a chemat următorul martor. Numele omului era Chub Brooner, anchetatorul de cursă lungă al departamentului şerifului din Clanton. Potrivit atît lui Baggy, cît şi lui Harry Rex, Brooner era faimos pentru incompetenţă.

Ca să trezească atenţia juriului şi să ne captiveze pe noi, ceilalţi, Gaddis a scos la iveală cămaşa însîngerată pe care Danny Padgitt o purta în noaptea în care fusese arestat. Cămaşa nu fusese spălată; petele de sînge deveniseră maro închis. Ernie o flutură încet de jur împrejurul sălii, ca să o vadă toţi, în vreme ce el discuta cu Brooner. Cămaşa fusese scoasă de pe corpul lui Danny Padgitt de un ajutor de şerif pe nume Grice, în prezenţa lui Brooner şi a şerifului Coley. Testele relevaseră două grupe de sînge pe piesa de îmbrăcăminte – 0 pozitiv şi B pozitiv. Alte teste, mai detaliate, efectuate de laboratorul statal de criminalistică, au arătat concordanţa între petele B pozitiv şi grupa de sînge a Rhodei Kassellaw.

M-am uitat la Ginger în vreme ce ea privea cămaşa. După cîteva minute, şi-a întors privirea şi a început să scrie ceva. Deloc surprinzător, arăta chiar mai bine în cea de-a doua zi de prezenţă în sala de judecată. Mă preocupau foarte mult dispoziţiile ei sufleteşti.

Cămaşa era spintecată frontal. Danny se tăiase în vreme ce se tîra afară din camioneta lovită şi fusese cusut cu douăsprezece copci. Brooner reuşi să explice destul de bine juriului aceste amănunte. După aceea, Ernie scoase un şevalet şi aşeză pe el două fotografii mărite ale urmelor de pantofi găsite în curtea casei Rhodei. De pe masa cu probe alese pantofii pe care Padgitt

îi purta cînd fusese adus la închisoare. Brooner începu să se poticnească în cursul mărturiei, care ar fi trebuit să fie mult mai uşoară, dar, în cele din urmă, reieşi clar pentru toată lumea că urmele se potriveau cu pantofii.

Brooner era înspăimîntat de Lucien Wilbanks şi începu să tremure de la prima întrebare. Lucien ignoră cu înţelepciune faptul că sîngele Rhodei fusese găsit pe cămaşa lui Danny şi alese să-l tot sîcîie pe Brooner cu întrebări despre arta şi ştiinţa de a potrivi amprentele una cu alta. În cele din urmă, Brooner recunoscu că instruirea lui nu era foarte complexă. Lucien se opri asupra unei serii de ridicături de pe călcîiul pantofului drept, pe care Brooner nu le putu localiza pe imaginea amprentei. Conform mărturiei lui Brooner, datorită mişcărilor şi greutăţii corpului, un călcîi lasă de obicei o amprentă mai adîncă decît restul tălpii. Lucien îl asaltă cu tot felul de întrebări, pînă cînd ajunse să nedumerească pe toată lumea, iar eu a trebuit să admit că începeam să fiu sceptic în privinţa acelor urme. Nu că ar fi avut vreo importanţă. Existau o mulţime de alte dovezi.

– Purta domnul Padgitt mănuşi cînd a fost arestat? întrebă Lucien.

– Nu ştiu. Nu l-am arestat eu.

– Păi, domnilor, dumneavoastră i-aţi luat cămaşa şi pantofii. N-aţi luat şi nişte mănuşi?

– Din cîte ştiu eu, nu.

– Domnule Brooner, aţi trecut în revistă întregul dosar cu probe, nu?

– Da.

– De fapt, în calitate de anchetator-şef, vă este familiar fiecare aspect al acestui caz, nu?

– Da, domnule.

– Aţi văzut vreo referire la vreo mănuşă purtată sau luată de la domnul Padgitt?

– Nu.

– Bun. Aţi ridicat amprente de la locul crimei?

– Da.

– E o chestie de rutină, nu?

– Da, întotdeauna.

– Şi bineînţeles că aţi luat amprentele domnului Padgitt cînd l-aţi arestat, corect?

– Da.

– Bun. Cîte amprente aparţinînd domnului Padgitt aţi găsit la locul crimei?

– Nici una.

– Nici măcar una singură?

– Nici una.

Cu aceasta, Lucien îşi alese momentul ca să se aşeze. Era dificil de crezut că ucigaşul putea intra în casă, se putea ascunde acolo o vreme, apoi îşi putea viola şi omorî victima şi, în cele din urmă, putea pleca de acolo fără să lase nici o urmă. Dar Chub Brooner nu inspira prea mare încredere. Cu el la cîrma anchetei, părea că exista o şansă mare ca zeci de amprente să fi fost trecute cu vederea.

Judecătorul Loopus ordonă pauza de dimineaţă. În vreme ce juraţii se ridicau să iasă, am reuşit să stabilesc un contact vizual cu Miss Callie. Pe chipul ei înflori un zîmbet imens. Dădu din cap, ca şi cum ar fi vrut să spună: „Nu-ţi face griji pentru mine".

Ne-am întins picioarele şi am început să discutăm în şoaptă despre cele auzite. Mă încînta să văd atîţia oameni din sala de judecată citind *Times*. M-am dus pînă la bară şi m-am aplecat ca să vorbesc cu Ginger:

– Ţi-e bine? am întrebat eu.

– Vreau doar să mă duc acasă, mi-a răspuns ea moale.

– Ce zici de un prînz împreună?

– S-a făcut.

Ultimul martor al acuzării era domnul Aaron Deece. Acesta se îndreptă spre boxa martorilor cu puţin înainte de ora 11 dimineaţa. Ne-am ţinut cu toţii tare în vederea memorării acelei nopţi

oribile. Ernie Gaddis îl conduse printr-o serie de întrebări menite să dea imagine Rhodei şi celor doi copii ai ei. Locuiseră în casa vecină timp de şapte ani şi fuseseră nişte vecini perfecţi şi nişte oameni minunaţi. Domnul Deece le simţea lipsa şi nu-i venea să creadă că dispăruseră. La un moment dat, îi curse chiar o lacrimă.

Toate acestea erau total irelevante pentru chestiunile dezbătute acolo. Lucien lăsă, sportiv, să se scurgă cîteva minute înainte de a protesta. După aceea se ridică în picioare şi zise politicos:

– Onorată Instanţă, tot ce am auzit a fost foarte emoţionant, dar nu este admisibil.

– Continuaţi, domnule Gaddis, replică judecătorul Loopus.

Domnul Deece descrise noaptea, ora, temperatura aerului, vremea. Auzise vocea panicată a micuţului Michael, un băieţel de doar cinci ani, chemîndu-l şi ţipînd după ajutor. Găsise copiii afară, în pijamale, uzi de rouă, şocaţi de spaimă. Îi dusese înăuntru, unde soţia lui îi învelise în pături. El tocmai îşi pusese pantofii, înşfăcase arma şi era pe punctul de a ieşi din casă, cînd o văzuse pe Rhoda, venind împleticit spre el. Femeia era goală şi, cu excepţia feţei, acoperită complet de sînge. O ridicase în braţe, o dusese pe verandă şi o aşezase pe un balansoar.

Lucien se ridicase deja în picioare şi aştepta.

– V-a spus ceva? întrebă Ernie.

– Onorată Instanţă, mă opun ca acest martor să declare ceva legat de spusele victimei. Este clar că este vorba de mărturie indirectă.

– Moţiunea dumneavoastră se găseşte la dosar, domnule Wilbanks. Am discutat despre asta în camera mea şi am luat la cunoştinţă toate obiecţiile dumneavoastră. Puteţi răspunde la întrebare, domnule Deece.

Martorul înghiţi nodul care i se pusese în gît, inspiră şi expiră adînc, apoi se uită la juraţi:

– Mi-a spus, de două sau trei ori, că: „A fost Danny Padgitt. A fost Danny Padgitt".

Pentru a mări dramatismul, Ernie lăsă cuvintele să spintece aerul ca niște gloanțe, apoi ecoul lor să răsune în întreaga sală de judecată, în vreme ce el se prefăcu a citi niște însemnări.

– V-ați întîlnit vreodată cu Danny Padgitt, domnule Deece?

– Nu, domnule.

– Ați auzit numele lui înainte de seara aceea?

– Nu, domnule.

– Ea v-a mai spus și altceva?

– Ultimul lucru pe care mi l-a spus a fost: „Aveți grijă de copiii mei".

Ginger își tampona ochii cu o batistă. Miss Callie se ruga. Cîțiva jurați își priveau pantofii.

Domnul Deece își termină povestea – chemase departamentul șerifului; soția lui dusese copiii într-un dormitor, a cărui ușă o încuiase; el făcuse un duș pentru că era plin de sînge; ajutoarele de șerif își făcuseră apariția și își efectuaseră investigația; apoi se ivise ambulanța și luase cadavrul de acolo; el și soția lui rămăseseră cu copiii pînă în jurul orei două noaptea, apoi îi însoțiseră pînă la spitalul din Clanton. Stătuseră acolo cu ei pînă la sosirea unei rude a lor din Missouri.

Nimic din mărturia domnului Deece nu putea fi contestat sau pus la îndoială ca fiind rău intenționat, așa că Lucien Wilbanks renunță la examinarea martorului. Acuzarea nu mai avea întrebări, astfel încît ni s-a dat tuturor pauză de masă. Am dus-o pe Ginger în Karaway, la singurul restaurant mexican pe care îl cunoșteam, unde am mîncat *enchilada*[1] sub un stejar și am vorbit despre orice altceva în afara procesului. Ginger era bulversată și voia să plece pentru totdeauna din Ford County.

Iar eu voiam cu adevărat ca ea să rămînă.

---

[1] Specialitate mexicană servită cu sos de *chili*. (n.red.)

Lucien Wilbanks îşi începu apărarea cu un pic de vorbărie despre ce tînăr drăguţ era, în realitate, Danny Padgitt. Terminase liceul cu note bune, lucrase mult în cadrul afacerilor cu cherestea ale familiei şi visa ca într-o zi să aibă propria companie. Nu avea cazier judiciar. Singura lui confruntare cu legea se petrecuse o dată, cu mult timp în urmă, cînd avea şaisprezece ani şi fusese amendat pentru depăşirea vitezei.

Eforturile de convingere ale lui Lucien erau remarcabile, dar omul era copleşit de greutatea efortului. Era imposibil să faci un Padgitt să pară amabil şi omenos. În sala de judecată se simţea o oarecare agitaţie. Unii chiar rînjeau, neîncrezători. Dar nu noi decideam în acest caz. Lucien le vorbea juraţilor, îi privea drept în ochi şi nimeni nu putea, cu adevărat, să spună dacă nu cumva el şi clientul său nu îşi asiguraseră deja un vot sau două.

În orice caz, Danny nu era un sfînt. Ca majoritatea tinerilor chipeşi, şi el descoperise că îi place compania doamnelor. O cunoscuse pe cea nepotrivită lui, o femeie căsătorită. Danny fusese cu ea în noaptea în care Rhoda Kassellaw fusese asasinată.

– Ascultaţi-mă! îi imploră el pe juraţi. Clientul meu nu a ucis-o pe Miss Kassellaw! La ora acestei crime oribile, el era cu o altă femeie, în casa acesteia, nu departe de reşedinţa Kassellaw. Are un alibi de nezdruncinat.

Anunţul reduse sala la tăcere. Preţ de un minut întreg, aşteptarăm următoarea surpriză. Lucien îşi juca perfect rolul.

– Această femeie, iubita lui, va fi primul nostru martor, zise el.

O aduseră la cîteva clipe după ce Lucien îşi termină pledoaria de deschidere. Femeia se numea Lydia Vince. L-am întrebat în şoaptă pe Baggy şi el mi-a spus că nu auzise niciodată de ea; nu cunoştea nici un Vince în zona Beech Hill. În sala de judecată se auziră şoapte, în vreme ce oamenii încercau să o recunoască, urmate de încruntări, priviri nedumerite şi clătinări din cap, care indicau că femeia era total necunoscută. Primele întrebări ale lui Lucien dezvăluiră faptul că în martie femeia

locuia într-o casă închiriată de pe Hurt Road, dar acum stătea în Tupelo, era în plin proces de divorţ de soţul ei, avea un copil, crescuse în Tyler County şi era şomeră în acel moment. Avea cam treizeci de ani, era destul de atrăgătoare la modul vulgar – fustă scurtă, bluză strînsă peste un bust generos, păr blond spălăcit – şi era teribil de înspăimîntată de acel proces.

Ea şi Danny aveau o relaţie adulterină de circa un an. M-am uitat pe furiş la Miss Callie şi n-am fost deloc surprins să constat că nu prea îi plăcea povestea.

În noaptea în care Rhoda fusese ucisă, Danny era acasă la ea. Malcolm Vince, soţul ei, trebuia să fie în Memphis, făcînd ceva cu băieţii, habar n-avea ce anume. Pe atunci el pleca foarte mult de acasă. Ea şi Danny făcuseră sex de două ori şi cîndva, în jurul miezului nopţii, el se pregătea să plece, cînd camioneta soţului ei se ivise pe aleea dinspre casă. Danny se furişase pe uşa din spate şi dispăruse.

Şocul produs de o femeie măritată care recunoştea deschis adulterul comis era menit să convingă juriul că femeia trebuia să spună adevărul. Nimeni, indiferent dacă era respectabil sau nu, nu putea recunoaşte aşa ceva. Acest lucru i-ar fi ştirbit serios reputaţia, dacă i-ar fi păsat de aşa ceva. Cu siguranţă că avea să aibă un impact asupra divorţului, poate chiar să pună în pericol acordarea custodiei copilului. O astfel de recunoaştere, îi permitea chiar soţului înşelat să îl dea în judecată pe Danny Padgitt pentru înstrăinarea afecţiunii soţiei sale, deşi era greu de crezut că juraţii se gîndeau chiar atît de departe.

Femeia îi răspunse lui Lucien la întrebări cu afirmaţii scurte şi bine exersate. Refuză să se uite la juraţi sau la presupusul ei fost amant. În schimb, îşi păstră privirea coborîtă în pămînt, părînd a se uita direct la pantofii lui Lucien. Atît avocatul, cît şi martorul erau tare atenţi să nu se îndepărteze de scenariu.

– Minte, şopti Baggy cu voce destul de tare pentru a fi auzit.

Eram de acord cu el.

După ce avocatul termină, Ernie Gaddis se ridică şi se îndreptă intenţionat spre podium, privind-o cu mare neîncredere pe această femeie care îşi recunoştea adulterul. Îşi păstră ochelarii de citit pe vîrful nasului şi privi pe deasupra lor cu ochii îngustaţi şi cu sprîncenele încruntate. O atitudine foarte asemănătoare cu a unui profesor care tocmai prinsese un student rău copiind.

– Miss Vince, casa asta de pe Hurt Road. Cine o deţinea?

– Jack Hagel.

– Cît timp aţi locuit acolo?

– Circa un an.

– Aţi semnat un contract de închiriere?

Femeia ezită o fracţiune de secundă prea mult, apoi răspunse:

– Poate că a semnat soţul meu. Chiar nu îmi amintesc.

– Cît plăteaţi chirie în fiecare lună?

– Trei sute de dolari.

Ernie scria fiecare răspuns, mimînd un efort imens, ca şi cum fiecare detaliu avea să fie investigat în amănunţime, astfel încît minciunile să fie date la iveală cît mai curînd.

– Cînd aţi plecat din acea casă?

– Nu ştiu, acum vreo două luni.

– Deci cît aţi stat în Ford County?

– Habar n-am, vreo doi ani.

– V-aţi înregistrat vreodată la vot în Ford County?

– Nu.

– Dar soţul dumneavoastră?

– Nu.

– Care este numele dumnealui?

– Malcolm Vince.

– Şi unde locuieşte el acum?

– Nu prea ştiu. Se deplasează mult. Ultima dată am auzit că era pe undeva, pe lîngă Tupelo.

– Iar acum sînteţi în proces de divorţ, nu-i aşa?

– Da.

– Cînd aţi deschis procesul de divorţ?

Privirea ei se ridică iute. Femeia se uită la Lucien, care asculta cu mare atenţie, dar refuza să o privească.

– De fapt, n-am depus încă actele, răspunse ea.

– Îmi cer scuze. Am crezut că aţi declarat că sînteţi în divorţ.

– Ne-am separat şi ne-am angajat amîndoi avocaţi.

– Şi cine este avocatul dumneavoastră?

– Domnul Wilbanks.

Lucien se strîmbă, ca şi cum habar n-ar fi avut de aşa ceva. Ernie lăsă să se scurgă cîteva clipe, apoi continuă:

– Cine este avocatul soţului dumneavoastră?

– Nu-mi amintesc numele lui.

– V-a dat el în judecată sau invers?

– E o chestie reciprocă.

– Cu cîţi alţi bărbaţi v-aţi culcat?

– Doar cu Danny.

– Înţeleg. Şi acum locuiţi în Tupelo, nu-i aşa?

– Corect.

– Spuneţi că sînteţi şomeră, corect?

– Deocamdată.

– Şi v-aţi separat de soţul dumneavoastră?

– Tocmai am spus că ne-am despărţit.

– Unde locuiţi în Tupelo?

– Într-un apartament.

– Cît este chiria?

– Două sute pe lună.

– Şi locuiţi acolo cu copilul?

– Da.

– Copilul lucrează?

– Copilul are cinci ani.

– Păi atunci cum plătiţi chiria şi celelalte facturi?

– Mă descurc.

Nimeni nu putea crede un astfel de răspuns.

– Ce fel de mașină conduceți?

Femeia ezită din nou. Era genul de întrebare care cerea un răspuns care putea fi verificat prin doar cîteva telefoane.

– Un Mustang din '68.

– Frumoasă mașină. Cînd ați luat-o?

O nouă capcană întinsă cu abilitate, pe care o putea sesiza chiar și o ființă mai puțin inteligentă precum Lydia.

– Acu' vreo două luni, răspunse ea, sfidător.

– Mașina este luată pe numele dumneavoastră?

– Da.

– Apartamentul este închiriat pe numele dumneavoastră?

– Da.

Chestii verificabile. Nu putea minți în privința lor și, cu siguranță, nu își permitea să mintă. Ernie luă cîteva însemnări de la Hank Hooten și le studie suspicios.

– Cît timp ați făcut dragoste cu Danny Padgitt?

– Cincisprezece minute, de obicei.

În atmosfera încordată din sala de judecată, răspunsul stîrni cîteva rîsete izolate. Ernie își dădu jos ochelarii, îi frecă cu marginea cravatei, se uită la femeie cu un rînjet răutăcios și reformulă întrebarea:

– Aventura dumneavoastră cu Danny Padgitt, cît a durat?

– Aproape un an.

– Unde l-ați întîlnit prima dată?

– La cluburile de pe granița statală.

– V-a făcut cineva cunoștiință?

– Chiar nu-mi amintesc. El era acolo, eu eram acolo, am dansat puțin. Un lucru a dus la altul.

Nu se îndoia nimeni că Lydia Vince petrecuse multe nopți în tot felul de spelunci ieftine și că nu fugea niciodată de un nou partener de dans. Ernie mai avea nevoie doar de cîteva minciuni pe care să le poată dezvălui.

Puse o serie de întrebări legate de trecutul ei și de trecutul soțului ei – naștere, educație, căsătorie, muncă, familie. Nume,

date şi evenimente care puteau fi certificate drept adevărate sau false. Femeia era de vînzare. Clanul Padgitt găsise un martor care putea fi cumpărat.

Plecînd după-amiaza tîrziu din sala de judecată, eram nedumerit şi neliniştit. Eram de mult convins că Danny Padgitt o ucisese pe Rhoda Kassellaw şi continuam să nu am nici un dubiu în privinţa asta. Însă juriului i se oferise brusc un măr otrăvit cu care să se înece. Un martor comisese un act îngrozitor de sperjur, dar era posibil ca vreun jurat să fie încercat de îndoieli.

Ginger era mai deprimată decît mine, aşa că am decis să ne îmbătăm. Ne-am cumpărat burgeri, cartofi prăjiţi şi o ladă de bere şi ne-am dus în camera ei mică de motel, unde am mîncat şi apoi ne-am revărsat frica şi ura faţă de sistemul juridic corupt. Mi-a spus de mai multe ori că familia ei, chiar şi aşa dezbinată cum era, nu putea rezista dacă lui Danny Padgitt i se dădea drumul. Mama ei oricum nu mai era în toate minţile, iar un verdict de nevinovăţie ar fi dat-o complet peste cap. Ce aveau să le spună ei copiilor Rhodei cînd aceştia aveau să mai crească?

Am încercat să ne uităm la televizor, dar nimic nu ne-a reţinut atenţia. Curînd ne-am plictisit să ne facem griji legate de proces. Cînd eram pe punctul de a adormi, Ginger a ieşit goală din baie, iar noaptea a luat o întorsătură interesantă. Am făcut dragoste pînă ce alcoolul şi-a spus cuvîntul şi am căzut amîndoi într-un somn adînc.

17

Fără ca eu să știu – nu exista nici un motiv pentru care eu ar fi trebuit să fiu pus la curent, deoarece eram un nou-venit în comunitate, cu siguranță nu prea aveam legătură cu treburile juridice, și ambele mele mîini erau ocupate cu Ginger, alături de care am pierdut orice interes pentru proces timp de cîteva ore minunate – la scurt timp după închiderea ședinței de miercuri a avut loc o întîlnire secretă. Ernie Gaddis s-a dus la Harry Rex în birou pentru o băutură. Amîndoi au recunoscut că mărturia Lydiei îi făcuse să vomite. Au început să dea telefoane, iar în mai puțin de o oră au strîns o gașcă de avocați în care puteau avea încredere, alături de vreo doi politicieni locali.

Au fost în unanimitate de acord că familia Padgitt era pe cale să scape din ceea ce păruse un caz solid împotriva lor. Reușise să găsească un martor pe care îl putea mitui. Era clar că Lydia fusese plătită ca să ticluiască povestea. Probabil că femeia era prea falită sau prea proastă ca să înțeleagă riscurile sperjurului. Oricum, ea îi oferise juriului un motiv, chiar dacă unul slab, ca să se îndoiască de concluziile acuzării.

O achitare într-un astfel de caz ar fi înfuriat întregul oraș și ar fi însemnat o bătaie de joc la adresa sistemului juridic. Același mesaj l-ar fi transmis și un juriu cumpărat – anume că justiția

poate fi cumpărată în Ford County. Ernie, Harry Rex şi ceilalţi avocaţi munceau din greu în fiecare zi ca să manipuleze sistemul în numele clienţilor lor, dar se respectau anumite reguli. Sistemul funcţiona, pentru că judecătorii şi juriile erau imparţiali şi nepărtinitori. Coruperea întregului proces de către Lucien Wilbanks şi clanul Padgitt ar fi provocat daune ireparabile.

Cu toţii au convenit că era posibilă cumpărarea unui întreg juriu. Ca martor credibil, Lydia Vince lăsase mult de dorit, dar juraţii nu erau atît de experţi în mărturii fabricate şi clienţi corupţi. Avocaţii căzură de acord că Fargarson, „băiatul invalid", părea ostil acuzării. După două zile pline şi aproape cincisprezece ore de urmărit juraţii, avocaţii aveau sentimentul că îi pot citi pe toţi deja.

Îi îngrijora şi domnul John Deere. Omul se numea în realitate Mo Teale şi fusese mecanic la staţia de tractoare peste douăzeci de ani. Era un om simplu, cu o garderobă limitată. Tîrziu în după-amiaza de luni, cînd juriul fusese, în sfîrşit, selectat şi judecătorul Loopus îi trimisese pe juraţi acasă ca să-şi împacheteze în grabă lucrurile pentru autobuz, Mo se mulţumise să-şi împacheteze numărul săptămînal obişnuit de uniforme de muncă. În fiecare dimineaţă se ivea în boxa juraţilor purtînd o cămaşă galbenă strălucitoare, cu guler verde, şi pantaloni verzi cu dungă galbenă, ca şi cum ar fi fost gata de o nouă zi de tras viguros la jug.

Mo stătea cu braţele încrucişate şi se încrunta de fiecare dată cînd Ernie Gaddis se ridica în picioare. Limbajul trupului său înfricoşa întreaga bancă a acuzării.

Harry Rex credea că era foarte important să fie găsit misteriosul soţ al Lydiei. Dacă cei doi chiar treceau printr-un proces de divorţ, mai mult ca sigur că acesta nu se desfăşura în mod amiabil. Era greu de crezut că ea are o aventură cu Danny Padgitt, dar, în acelaşi timp, părea mai mult ca probabil că femeia nu călcase pe de lături pentru prima dată. Soţul putea depune o mărturie care să o discrediteze serios pe cea a Lydiei.

Ernie voia să facă săpături în legătură cu viaţa ei privată. Voia să genereze dubii legate de posibilităţile ei financiare, astfel încît să poată ţipa în faţa juriului: „Cum poate ea trăi atît de confortabil în condiţiile în care n-are o slujbă şi trece printr-un divorţ?"

– Pentru că a primit douăzeci şi cinci de mii de dolari de la familia Padgitt, îi răspunse unul dintre avocaţi.

Speculaţiile legate de mărimea mitei deveniră imediat un subiect fierbinte de dezbatere între membrii adunăturii.

Căutarea lui Malcolm Vince începu cu Harry Rex şi alţi doi avocaţi dînd telefoane tuturor avocaţilor pe o rază de cinci ţinuturi. În jurul orei zece seara, găsiră un avocat în Corinth, aflat la două ore depărtare de mers cu maşina, care spuse că se întîlnise odată cu un Malcolm Vince într-o problemă de divorţ, însă lucrurile nu evoluaseră. Domnul Vince locuia într-o rulotă undeva, în parcurile de rulote de lîngă graniţa ţinutului Tishomingo. Nu-şi amintea unde lucra omul, dar era sigur că scrisese informaţia în dosarul lui de la birou. Atunci, însuşi procurorul districtual trecu la telefon şi îl convinse pe avocat să se întoarcă la birou.

La ora opt a doua zi dimineaţă, cam în jurul orei cînd o lăsam pe Ginger la motel, judecătorul Loopus era de acord să emită un mandat de aducere pe numele lui Malcolm Vince. Douăzeci de minute mai tîrziu, un poliţist din oraşul Corinth oprea un motostivuitor într-un depozit şi îl informa pe operator că pe numele lui fusese emis un mandat de aducere pentru a apărea în cadrul unui proces penal din Ford County.

– Pentru ce mama naibii? se răsti domnul Vince.

– Eu doar urmez ordinele, răspunse poliţistul.

– Şi ce ar trebui să fac?

– Ai două opţiuni, amice, explică poliţistul. Rămîi aici cu mine pînă ce vin să te ia sau plecăm amîndoi acum şi rezolvăm problema.

Şeful lui Malcolm îi spuse să plece şi să se întoarcă repede.

Juriul fu adus în acea dimineaţă cu o întîrziere de nouăzeci de minute. Domnul John Deere era la fel de sprinţar ca de obicei, însă restul juraţilor începeau să dea semne de oboseală. Procesul părea că se tîrîie de o lună întreagă.

Miss Callie mă caută din priviri şi schiţă un zîmbet reţinut, mult deosebit de zîmbetele ei care-i înfloreau întreaga faţă. Continua să strîngă în mînă o ediţie mică a Noului Testament.

Ernie se ridică şi informă Curtea că nu mai avea alte întrebări pentru Lydia Vince. Lucien declară că şi el terminase cu ea. Ernie atunci anunţă că avea un martor nou, pe care voia să îl cheme în plus faţă de lista anunţată. Lucien Wilbanks se opuse şi amîndoi reprezentanţii legii se apropiară de podiumul judecătorului. Cînd află despre ce martor era vorba, Lucien deveni vizibil supărat. Un semn bun.

Evident, judecătorul Loopus era şi el preocupat de un verdict greşit. Ca atare, respinse obiecţia apărării. Urmarea a fost că în sala arhiplină se ivi un Malcolm Vince uluit ca să depună mărturie. Ernie petrecuse mai puţin de zece minute cu el în camera din spatele sălii, aşa că era în egală măsură de nepregătit şi de confuz.

Ernie începu blînd, cu elementele de bază – nume, adresă, loc de muncă, date recente despre familie. Malcolm admise oarecum ezitant că era însurat cu Lydia şi că împărtăşea dorinţa ei de despărţire. Spuse că nu-şi mai văzuse soţia şi copilul de circa o lună. Locurile lui recente de muncă fuseră aleatorii în cel mai bun caz, dar încerca să continue să-i trimită ei un cec de 50 de dolari pe săptămînă pentru întreţinerea copilului.

Ştia că ea era şomeră, dar că locuia într-un apartament drăguţ.

– Nu plătiţi dumneavoastră pentru apartamentul ei? întrebă Ernie, suspicios, privind semnificativ înspre juriu.

– Nu, domnule, nici vorbă.

– Plăteşte familia ei pentru apartament?

– Familia ei n-ar fi în stare să plătească nici măcar o noapte la motel, răspunse Malcolm, cu o oarecare satisfacție în voce.

O dată ce părăsise scaunul de martor, Lydia dispăruse din tribunal și probabil că acum se pregătea să plece din țară. Își jucase scena, terminase rolul și primise banii. N-avea să mai apară niciodată în Ford County. Nimeni nu știa dacă prezența ei l-ar fi inhibat pe Malcolm în depoziția lui, dar absența îi permitea să arunce în capul ei toate murdăriile ieftine pe care le dorea.

– Nu sînteți apropiat de familia ei? întrebă Ernie, ca o mică divagație de la ținta urmărită.

– Cea mai mare parte din ea este în pușcărie.

– Înțeleg. Dumneai a depus mărturie ieri că acum cîteva luni și-a cumpărat un Ford Mustang model 1968. Ați ajutat-o cu această achiziție?

– Nu.

– Aveți vreo idee cum putea face o femeie fără slujbă o asemenea achiziție? întrebă Ernie, furișînd o privire spre Danny Padgitt.

– Nu.

– Aveți habar dacă a mai făcut achiziții neobișnuite în ultima vreme?

Malcolm se uită la juriu, văzu cîteva chipuri prietenoase și răspunse:

– Mda, și-a cumpărat un televizor color nou pentru ea și o motocicletă nouă pentru fratele ei.

Toți cei de la masa apărării păreau că încetaseră să mai respire. Pînă atunci strategia apărării fusese să o strecoare discret pe Lydia în sala de judecată, să o lase să-și debiteze minciunile, să permită verificarea alibiului, să o scoată de pe scaunul de martor, apoi să urgenteze un verdict înainte ca femeia să poată fi discreditată. În fond, ea cunoscuse foarte puțini oameni din ținut, iar acum locuia la o oră depărtare de mers cu mașina.

Strategia se dovedea acum dezastruoasă. Tensiunea dintre Lucien și clientul său se simțea în întreaga sală de judecată.

– Cunoaşteţi un bărbat pe nume Danny Padgitt? continuă Ernie cu întrebările.

– N-am auzit în viaţa mea de el, răspunse Malcolm.

– Soţia dumneavoastră a depus mărturie ieri că avea o aventură cu acest domn de aproape un an de zile.

Rareori se poate vedea un soţ care nu bănuieşte nimic confruntat cu astfel de veşti şi încă într-o asemenea manieră publică, dar Malcolm părea că se descurcă de minune.

– Chiar aşa? se miră el.

– Da, domnule. A mărturisit că aventura s-a sfîrşit cu vreo două luni în urmă.

– Ei bine, domnule, vă spun eu că asta e cam greu de crezut.

– De ce?

Malcolm se agită pe scaun, brusc interesat de picioarele proprii.

– Păi, e cam personal, să ştiţi, zise el.

– Da, domnule Vince, sînt convins că aşa e. Dar, uneori, chestiunile personale trebuie discutate în spaţii publice cum este această instanţă. Un om este judecat aici, acuzat de crimă. Chestia asta este extrem de serioasă, iar noi trebuie să aflăm adevărul.

Malcolm îşi puse piciorul stîng peste genunchiul drept şi îşi scărpină bărbia cîteva secunde:

– Ei bine, domnule, chestia stă cam aşa. Noi n-am mai făcut sex cam de doi ani. Tocma' de-asta divorţăm.

– Există vreun motiv anume pentru care n-aţi mai făcut sex? întrebă Ernie, aproape ţinîndu-şi respiraţia.

– Da, domnule. Mi-a spus că ura sexul făcut cu mine. Spunea că i se face rău de la stomac. Mai spunea că prefera sexul cu, ştiţi dumneavoastră, alte doamne.

Deşi îşi dăduse seama ce răspuns urma să vină, Ernie reuşi să pară suficient de şocat. Ca toată lumea, de altfel. Se îndepărtă de podium şi i se alătură lui Hank Hooten într-o pauză scurtă prin care să permită juraţilor să absoarbă bine cele aflate. În cele din urmă, zise:

– Nu mai am întrebări, Onorată Instanţă.

Lucien se apropie de Malcolm Vince ca şi cum s-ar fi holbat la o armă încărcată. Încercă preţ de cîteva minute să-şi agaţe martorul de undeva. Aşa cum spunea Baggy, un bun avocat de instanţă nu pune niciodată o întrebare dacă nu cunoaşte răspunsul, mai ales în cazul unui martor atît de periculos precum Malcolm Vince. Lucien era un bun avocant pledant şi habar n-avea ce putea spune Malcolm.

Acesta recunoscu faptul că nu nutrea nici un fel de simpatie pentru Lydia, că abia aştepta să termine cu divorţul, că ultimii ani alături de ea nu fuseseră deloc plăcuţi şi aşa mai departe. Discuţii tipice în caz de divorţ. Îşi aminti că auzise de cazul Kassellaw a doua zi după comiterea crimei. Fusese plecat în noaptea crimei şi se întorsese acasă foarte tîrziu. Lucien reuşi să înscrie un punct foarte slab prin dovedirea faptului că Lydia fusese, într-adevăr, singură acasă în acea noapte, aşa cum depusese mărturie.

Oricum conta foarte puţin. Juraţii, ca şi noi, ceilalţi, ne luptam încă să digerăm dimensiunea uriaşă a păcatelor Lydiei.

După o pauză lungă, Lucien se ridică încet şi se adresă Curţii:

– Onorată Instanţă, apărarea nu mai are alţi martori. Oricum, clientul meu vrea să depună mărturie. Vreau să se menţioneze oficial că va depune mărturie împotriva sfatului meu.

– S-a notat cuvînt cu cuvînt, replică Loopus.

– O greşeală stupidă. De necrezut, şopti Baggy, suficient de tare ca să audă jumătate din sala de judecată.

Danny Padgitt sări în picioare şi se repezi spre scaunul de martor. Încercă să zîmbească, dar nu reuşi să schiţeze decît un rînjet. Toată lumea percepu încrederea lui în sine drept înfumurare. Individul jură să spună adevărul, dar nimeni nu se aştepta să-l audă.

– De ce insistați să depuneți mărturie? puse Lucien prima întrebare, reducînd sala la tăcere și nemișcare.

– Pentru că vreau ca oamenii aceștia să afle ce s-a întîmplat în realitate, răspunse el, uitîndu-se la juraţi.

– Atunci spuneți-le adevărul, zise Lucien, făcînd din mînă înspre juriu.

Individul debită o versiune a evenimentelor strălucit de creativă, pentru că nu-l putea contrazice nimeni. Lydia plecase, Rhoda murise. Începu prin a spune că își petrecuse cîteva ore împreună cu prietena lui, Lydia Vince, care locuia la mai puțin de jumătate de milă distanță de Rhoda Kassellaw. Știa exact unde locuia Rhoda pentru că o vizitase cu diverse ocazii. Ea ar fi vrut o legătură serioasă, dar el era prea ocupat cu Lydia. Da, el și Rhoda avuseseră relații intime în două ocazii. Se întîlniseră la cluburile de la granița statală și petrecuseră multe ore bînd și dansînd împreună. Ea era o puicuță fierbinte, liberă și cunoscută ca vrînd să își facă de cap.

Auzind cum insulta se adaugă rănilor sufletești, Ginger își lăsă capul în jos și își acoperi urechile. Juraţii nu scăpară gestul.

Nu credea mizeriile aruncate de soțul Lydiei despre tendințele ei homosexuale; femeii îi plăcea intimitatea alături de un bărbat. Malcolm mințea ca să poată obține custodia copilului.

Padgitt nu era un martor rău, dar acum depunea mărturie pentru a-și salva viața. Fiecare răspuns era scurt și concis, însă individul arunca prea multe rînjete false în direcția juriului, iar povestea era un pic prea curată, prea ordonată și prea aranjată. Îl ascultam, mă uitam la juraţi și nu prea zăream simpatie pentru acuzat. Fargarson, băiatul invalid, avea o mutră la fel de sceptică ca și în cazul tuturor celorlalți martori. Domnul John Deere continua să stea cu brațele încrucișate la piept, încruntîndu-se. Miss Callie nu-l putea suporta pe Padgitt, dar ea probabil că l-ar fi trimis la fel de repede la închisoare pentru adulter ca și pentru crimă.

Lucien nu lungi prea mult lucrurile. Clientul său avea destulă frînghie ca să se spînzure singur, aşa că nu avea sens ca el să uşureze sarcina acuzării. Cînd se aşează la locul lui, Lucien se uită chiorîş la membrii mai vîrstnici ai clanului Padgitt, ca şi cum i-ar fi urît de-a binelea. Apoi se pregăti sufleteşte, aşteptînd furtuna.

Examinarea încrucişată a unui asemenea criminal vinovat reprezintă visul oricărui procuror. Ernie se îndreptă deliberat agale spre masa cu probe şi extrase de acolo cămaşa însîngerată a lui Danny.

– Proba numărul opt, zise el tare spre dactilografa Curţii, ţinînd proba sus ca juriul să o vadă bine. De unde aţi cumpărat această cămaşă, domnule Padgitt?

Danny îngheţă, nesigur dacă să nege că era a lui, sau să o recunoască, ori să încerce să-şi amintească de unde cumpărase blestemata aia de cămaşă.

– Doar nu aţi furat-o, nu? tună Ernie.

– Nu.

– Atunci răspundeţi-mi la întrebare şi vă rog să vă reamintiţi că vă aflaţi sub jurămînt. De unde aţi cumpărat această cămaşă?

Vorbind, Ernie ţinu cămaşa în faţa lui cu vîrfurile degetelor, ca şi cum sîngele era încă proaspăt şi i-ar fi putut păta costumul.

– Cred că din Tupelo. Chiar nu-mi amintesc. E doar o cămaşă.

– De cîtă vreme o aveţi?

O nouă pauză. Cîţi oameni îşi mai amintesc de unde au cumpărat o anumită cămaşă?

– Poate că de un an, un an şi ceva. Nu-mi fac însemnări legate de cămăşi.

– Nici eu, replică Ernie. Cînd aţi fost în pat cu Lydia în seara aceea, v-aţi dat jos cămaşa?

– Da, răspunse Danny, cu maximă prudenţă.

– Şi unde se afla obiectul în vreme ce voi doi aveaţi, ăă..., relaţii intime?

– Cred că pe podea.

Acum, că era clar stabilită apartenenţa cămăşii, Ernie putea liniştit să-şi măcelărească martorul. Extrase raportul laboratorului de criminalistică, i-l citi lui Danny şi îl întrebă cum de fusese posibil ca propriul lui sînge să păteze acea cămaşă. Răspunsul generă o discuţie despre abilităţile lui de şofer, despre tendinţa lui de a conduce cu viteză, despre genul de vehicul folosit şi despre faptul că el era, practic, beat cînd se răsturnase cu camioneta. Cu Ernie la conducerea anchetei, mă îndoiesc că vreun caz de conducere sub influenţa alcoolului putea suna mai dramatic. Oarecum firesc, Danny avea obrazul subţire, aşa că începu să răspundă ţepos la întrebările precise şi sardonice ale lui Ernie.

Înapoi la petele de sînge aparţinînd Rhodei. Dacă martorul se aflase în pat cu Lydia, cu cămaşa pe podea, cum era posibil ca sîngele Rhodei să zboare din dormitorul femeii în camera Lydiei, aflată la o jumătate de milă distanţă?

Danny răspunse că totul era o conspiraţie, avansînd o nouă teorie şi săpîndu-şi singur o groapă din care nu mai avea cum ieşi. Un timp prea îndelungat petrecut singur într-o celulă de închisoare se poate dovedi periculos pentru un criminal cu conştiinţa încărcată. Ei bine, încercă el să explice, fie cineva pătase cămaşa lui cu sîngele Rhodei, o teorie care stîrni zîmbete în mulţime, fie, mai probabil, era vorba de minciuna persoanei care examinase cămaşa, totul în efortul de a-l condamna pe el. Ernie s-ar fi descurcat cu ambele scenarii, însă preferă să lanseze cele mai dure lovituri cu o serie de întrebări năucitoare referitoare la motivele pentru care Danny, un om care dispunea, cu siguranţă de mijloacele materiale de angajare a celor mai buni avocaţi locali, nu îşi angajase un expert propriu care să se prezinte în instanţă şi să explice concluziile proprii legate de examinarea petelor de sînge.

Poate că nu se găsise nici un expert, pentru că nimeni nu putea ajunge la concluziile ridicole pe care şi le dorea domnul Padgitt.

Acelaşi lucru cu sperma. Dacă Danny produsese sămînţă în dormitorul Lydiei, cum putea ajunge ea în dormitorul Rhodei? Nici o problemă – şi asta făcea parte din conspiraţia menită condamnării lui pentru crimă. Rapoartele de laborator erau fabricate; munca depusă de poliţie lăsa de dorit. Ernie îl bombardă cu toate acestea pînă ce ne simţirăm cu toţii epuizaţi.

La ora douăsprezece treizeci, Lucien se ridică şi propuse o pauză de prînz.

– N-am terminat! ţipă Ernie de răsună întreaga sală.

Voia să-şi termine munca de anihilare a martorului înainte ca Lucien să pună laba pe clientul lui şi să încerce reabilitarea, o sarcină care părea imposibilă. Padgitt era deja în corzi, bătut măr şi icnind după aer, iar Ernie n-avea chef să se retragă într-un colţ neutru.

– Continuaţi, zise judecătorul Loopus.

Ernie se apucă brusc să strige la Padgitt:

– Ce aţi făcut cu cuţitul?

Întrebarea ului pe toată lumea, mai ales pe martor, care sări în spate şi îngăimă repede:

– Păi, eu, ăăă..., după care tăcu.

– Dumneavoastră ce?? Haideţi, domnule Padgitt, spuneţi-ne ce aţi făcut cu cuţitul, arma crimei.

Danny scutură zdravăn din cap, părînd prea înspăimîntat ca să vorbească.

– Ce cuţit? reuşi el să îngaime.

Nu ar fi arătat mai vinovat nici dacă acel cuţit ar i-ar fi căzut chiar acolo din buzunar pe podeaua sălii de judecată.

– Cuţitul pe care l-aţi folosit împotriva Rhodei Kassellaw.

– N-am fost eu.

Ca un călău lent și crud, Ernie făcu o lungă pauză și se duse iarăși lîngă Hank Hooten. După aceea luă raportul autopsiei și îl întrebă pe Danny dacă își amintește depoziția primului medic legist. Oare raportul lui făcea și el parte din conspirație? Danny nu prea știa cum să răspundă. Toate dovezile erau folosite împotriva lui, așa că, da, probabil că și acel raport era falsificat.

Iar bucățica de piele găsită sub unghia victimei, și aceea făcea parte din conspirație? Și propria lui sperma? Și tot așa; Ernie continuă să-l încolțească. Din cînd în cînd, Lucien se uita peste umăr la tatăl lui Danny, cu o privire care spunea clar: „V-am spus eu că așa o să fie".

Prezența lui Danny pe scaunul de martor îi permitea lui Ernie să treacă din nou în revistă toate probele, iar impactul era devastator. Protestele slabe ale băiatului legate de imensa conspirație din jurul lui păreau ridicole, ba chiar se putea rîde de ele. A-l urmări cum e zdrobit bucată cu bucată în fața juriului reprezenta o experiență reconfortantă. Băieții buni cîștigau. Juriul părea hotărît să scoată pușlile și să se transforme în pluton de execuție.

Ernie își aruncă însemnările pe masă și păru, în sfîrșit, gata de prînz. Își înfipse ambele mîini adînc în buzunarele pantalonilor, se uită chiorîș la martor și zise:

– Fiindcă sînteți sub jurămînt, vreți să spuneți acestui juriu că n-ați violat-o și n-ați ucis-o pe Rhoda Kassellaw?

– N-am comis nimic din toate astea.

– N-ați urmărit-o acasă de la granița statului în acea noapte de sîmbătă?

– Nu.

– Nu v-ați strecurat în casă prin ușa din spate?

– Nu.

– Nu v-ați ascuns în dulap pînă ce victima și-a culcat copiii?

– Nu.

– Nu ați atacat-o cînd a vrut să se schimbe cu hainele de noapte?

– Nu.

Lucien se ridică şi rosti mînios:

– Obiecţie, Onorată Instanţă. Nu domnul Gaddis depune mărturie aici.

– Respinsă! plesni Loopus în direcţia apărării.

Judecătorul voia un proces corect. Ca să contrabalanseze toate minciunile apărării, acuzării îi era permisă libertatea de a descrie scena crimei.

– Nu i-aţi legat o eşarfă la ochi?

Padgitt clătina din cap pe măsură ce descrierea acţiunii se apropia de punctul culminant.

– Şi nu i-aţi tăiat chiloţii cu cuţitul?

– Nu.

– Şi n-aţi violat-o în propriul ei pat, în vreme ce copiii ei mici dormeau în apropiere?

– Nu.

– Şi nu i-aţi trezit cu zgomotele făcute?

– Nu.

Ernie se apropie de scaunul martorului cît de aproape îi permitea judecătorul şi se uită trist la juriu. Apoi se întoarse spre Danny şi zise:

– Michael şi Tereza au venit în fugă să vadă ce se întîmplă cu mama lor, nu-i aşa, domnule Padgitt?

– Nu ştiu.

– Şi v-au găsit deasupra ei, nu?

– Eu nu eram acolo.

– Rhoda le-a auzit glasurile, nu? Au ţipat la dumneavoastră, v-au implorat să vă daţi jos de pe mama lor?

– Nu eram acolo.

– Iar Rhoda a făcut ce ar fi făcut orice mamă – a ţipat la ei să o ia la fugă, nu-i aşa, domnule Padgitt?

– Nu eram acolo.

– Nu eraţi acolo! tună Ernie, cu un glas care cutremură pereţii. Cămaşa dumneavoastră era acolo, urmele tălpilor

dumneavoastră erau acolo, v-aţi lăsat sperma acolo! Chiar credeţi că acest juriu e tîmpit, domnule Padgitt?

Martorul continua să clatine din cap. Ernie se duse încet spre scaunul lui şi îl scoase de sub masă. Pregătindu-se să se aşeze, rosti:

– Sînteţi un violator. Sînteţi un asasin. Şi sînteţi şi un mincinos, nu-i aşa, domnule Padgitt?

Lucien sări deja şi striga:

– Obiecţie, Onorată Instanţă. Ajunge cu toate astea.

– Se susţine. Mai aveţi întrebări, domnule Gaddis?

– Nu, Onorată Instanţă, acuzarea a terminat cu acest martor.

– Vreo întrebare suplimentară, domnule Wilbanks?

– Nu, Onorată Instanţă.

– Martorul se poate retrage.

Danny se ridică încet în picioare. Rînjetul îi dispăruse de mult de pe chip. Faţa i se înroşise de furie şi era udă de transpiraţie.

Pregătindu-se să coboare de pe scaunul de martor şi să se întoarcă la masa apărării, individul se întoarse brusc spre juriu şi rosti cîteva cuvinte care încremeniră juriul. Chipul i se schimonosi într-o grimasă de ură pură şi arătătorul mîinii drepte păru să străpungă aerul.

– Dacă mă condamnaţi, zise el, o să vă înhaţ pe fiecare dintre voi.

– Aprod! strigă judecătorul Loopus, întinzîndu-se după ciocănel. Ajunge, domnule Padgitt.

– Pe fiecare dintre voi!! repetă Danny, mai tare.

Ernie sări în picioare, dar nu reuşi să spună nimic. De ce ar fi făcut-o? Acuzatul se spînzura singur. Lucien se ridicase şi el, la fel de nesigur pe ceea ce avea de făcut. Două ajutoare de şerif se repeziră şi îl împinseră pe Padgitt către masa apărării. Îndepărtîndu-se, acuzatul se uită urît la juraţi, ca şi cum ar fi vrut să arunce o grenadă în mijlocul lor chiar atunci.

Cînd lucrurile se mai potoliră, mi-am dat seama că inima îmi bătea puternic de emoţie. Chiar şi Baggy era prea şocat ca să mai spună ceva.

– Să facem o pauză de masă, hotărî judecătorul Loopus.

Am zburat cu toţii din sala de judecată ca potîrnichile. Mie nu îmi mai era foame. Voiam să fug acasă şi să fac un duş.

18

Procesul reîncepu la ora trei după-amiază. Toţi juraţii erau acolo; clanul Padgitt nu lichidase nici unul dintre ei în cursul prînzului. Miss Callie îmi zîmbi, dar cu un zîmbet fără vlagă.

Judecătorul Loopus explică juriului că sosise clipa pledoariilor finale, după care el avea să le dea instrucţiunile lui formale, iar apoi juriul trebuia să decidă asupra cazului în decursul următoarelor cîtorva ore. Juraţii ascultară cu atenţie, dar eram convins că în mintea lor stăruiau şocantele momente în care fuseseră ameninţaţi pe faţă. Întreaga sală era agitată. Juraţii nu erau decît o mostră a noastră, a restului comunităţii, iar a-i ameninţa pe ei însemna să ne ameninţe pe toţi.

Ernie luă primul cuvîntul. În cîteva minute el aduse din nou vorba despre cămaşa însîngerată, cu grijă, totuşi, ca să nu exagereze insistînd pe acest element. Juraţii înţelegeau. Cunoşteau şi ei bine probele.

Procurorul districtual vorbi apăsat, dar surprinzător de succint. În vreme ce rosti ultimul său apel pentru un verdict de vinovăţie, noi, ceilalţi, ne uitarăm la feţele juraţilor. Pe nici una dintre ele nu se citea vreo simpatie pentru acuzat. Fargarson, băiatul invalid, chiar dădea din cap urmărindu-l pe Ernie.

Domnul John Deere îşi lăsase în jos braţele şi asculta fiecare cuvinţel cu atenţie.

Lucien vorbi şi mai scurt, însă el avea şi mai puţin de demonstrat. Începu prin a relua ultimele cuvinte adresate de clientul său juriului. Îşi ceru scuze pentru purtarea acestuia. Dădu vina pe presiunea momentului. Le ceru juraţilor să-şi imagineze cum ar fi fost să aibă douăzeci şi patru de ani şi să trebuiască să se confrunte fie cu închisoarea pe viaţă, fie, şi mai rău, cu camera de gazare. Stresul prin care trecea clientul lui – îi spunea mereu „Danny", ca şi cum acesta era doar un băieţel nevinovat – era atît de mare, încît el, avocatul lui, chiar îşi făcea griji pentru sănătatea sa mintală.

Cum nu putea continua pe tema prostească a teoriei conspiraţiei avansate de client şi cum nu se putea baza pe dovezi, Lucien îşi petrecu aproximativ o jumătate de oră ridicînd în slăvi eroii care scriseseră Constituţia şi Carta Drepturilor. Felul în care Lucien interpreta prezumpţia de nevinovăţie şi cerinţa ca acuzarea să dovedească vina mai presus de orice îndoială mă făcea să mă întreb cum de fusese condamnat vreodată vreun criminal în această ţară.

Acuzarea avea şansa ultimei intervenţii; apărarea, nu. Aşa că Ernie rosti ultimele lui vorbe. Ignoră probele şi nu făcu nici o menţiune la adresa acuzatului, preferînd, în schimb, să vorbească despre Rhoda. Despre tinereţea şi frumuseţea ei, despre viaţa simplă pe care o ducea ea în Beech Hill, despre moartea soţului ei şi despre provocarea de a creşte singură doi copii.

Mutarea se dovedi extrem de eficace. Juraţii îi sorbeau literalmente fiecare vorbă.

– Să nu o uităm pe ea, revenea Ernie asupra Rhodei, ca un laitmotiv.

Orator stilat, procurorul păstra ce era mai bun pentru sfîrşit.

– Şi să nu-i uităm pe copiii ei, zise el, privind drept în ochii juraţilor. Erau acolo cînd ea a murit. Ceea ce au văzut a fost atît de oribil, încît micuţii vor rămîne veşnic marcaţi. Ei au un glas

aici, în această sală de judecată, iar această voce vă aparţine dumneavoastră.

Judecătorul Loopus citi instrucţiunile lui pentru juriu, apoi îi trimise pe juraţi să delibereze. Ceasurile arătau ora cinci după-amiaza, o oră cînd de obicei magazinele din jurul pieţei erau închise, iar negustorii şi clienţii lor plecaseră de mult. Traficul pe străzi era slab, iar parcarea maşinii se putea face uşor.

Însă nu şi atunci cînd delibera un juriu!

În cea mai mare parte, mulţimea stătea înghesuită pe pajiştea tribunalului, fumînd, bîrfind, prognosticînd durata stabilirii verdictului. Alţii se înghesuiau în cafenele pentru o ceaşcă tîrzie de cafea sau pentru o cină luată mai devreme. Ginger mă urmă la mine în birou, unde ne-am aşezat pe balcon şi am urmărit mişcările din jurul tribunalului. Ginger era epuizată emoţional şi nu voia altceva decît să plece din Ford County.

– Cît de bine îl cunoşti pe Hank Hooten? mă întrebă ea la un moment dat.

– Nu l-am cunoscut niciodată. De ce?

– M-a prins în timpul prînzului, mi-a zis că o ştia bine pe Rhoda, că ştia sigur că nu se culca cu oricine, mai ales cu Danny Padgitt. Eu i-am spus că nu am crezut nici o secundă povestea că ea se vedea cu acel ticălos.

– Ţi-a spus că se întîlnea cu ea? am întrebat eu.

– Nu, dar mi-a lăsat această impresie. Cînd am răsfoit printre lucrurile ei, la o săptămînă şi ceva după înmormîntare, am descoperit numele lui şi un număr de telefon în agenda ei.

– L-ai cunoscut pe Baggy, am zis eu.

– Da.

– Ei bine, Baggy se învîrte prin locurile astea de o veşnicie şi crede că le ştie pe toate. El mi-a spus luni, la începutul procesului, că Rhoda şi Hank aveau o relaţie. Mi-a spus că Hank a mai avut două neveste şi îi place să fie socotit un crai.

– Deci nu e însurat?

– Nu cred. O să-l întreb pe Baggy.

– Cred că ar trebui să mă simt mai bine ştiind că sora mea se culca cu un avocat.

– De ce te-ar face asta să te simţi mai bine?

– Nu ştiu.

Îşi dăduse jos pantofii, iar fusta i se ridicase în sus, pe coapse. Am început să i le mîngîi, iar gîndurile mi s-au îndepărtat de la proces.

Însă doar pentru o clipă. În faţa uşii de intrare în tribunal se văzu mişcare, şi cineva strigă ceva despre un „verdict".

După mai puţin de o oră de deliberări, juriul se hotărîse. Cînd avocaţii şi spectatorii îşi reocupară locurile, judecătorul Loopus îi comandă unui aprod:

– Aduceţi-i înăuntru.

– Vinovat scrie pe el, îmi şopti Baggy, în vreme ce uşa se deschise, lăsîndu-l să se ivească primul pe Fargarson. Verdictele iuţi înseamnă întotdeauna vinovăţie.

Baggy prezisese că juriul va fi cumpărat, dar nu i-am amintit de asta, oricum nu atunci.

Juratul şef îi înmînă o foaie de hîrtie aprodului, care o dădu judecătorului. Loopus examină foaia cîteva secunde bune, apoi se aplecă la microfon.

– Acuzatul să se ridice, zise el.

Atît Padgitt, cît şi Lucien se ridicară încet şi cu mişcări stîngace, ca şi cum se aflau în faţa plutonului de execuţie.

Judecătorul Loopus începu să citească:

– La primul cap de acuzare, viol, juriul îl găseşte pe acuzat, Danny Padgitt, vinovat. La cel de-al doilea cap de acuzare, crimă cu premeditare, juriul îl găseşte pe acuzat, Danny Padgitt, vinovat.

Lucien nici nu clipi, iar Padgitt încercă şi el să se ţină tare. Privi juraţii cu toată ura de care era capabil, dar era şi el privit cu ură de către juraţi.

– Puteţi lua loc, zise judecătorul, care apoi se întoarse spre juriu. Doamnelor şi domnilor, vă mulţumesc pentru serviciul depus pînă acum. S-a încheiat faza vinovat-nevinovat a procesului. Acum ne îndreptăm spre faza capitală, în care vi se va cere să decideţi dacă acest acuzat va primi o sentinţă de condamnare la moarte sau detenţia pe viaţă. Acum vă veţi întoarce la hotel, unde vă veţi odihni pînă mîine dimineaţă la ora nouă. Vă mulţumesc şi vă urez noapte bună.

Totul se termină atît de repede, încît cei mai mulţi spectatori nu apucară să se mişte pe locul lor. Oamenii tribunalului îl escortară pe Padgitt afară din sala de judecată, de această dată cu cătuşe la mîini, lăsînd în spate familia complet uluită a acuzatului. Lucien n-avea timp să discute cu aceştia.

Baggy şi cu mine ne-a îndreptat repede spre birou, unde am început să scriem cu furie. Termenul limită era la zile distanţă, dar voiam să păstrăm atmosfera momentului. Ca de obicei însă euforia dură o jumătate de oră, pînă cînd îşi făcu loc epuizarea. Aproape se întunecase, cînd Ginger se întoarse, îmbrăcată în blugi strînşi pe corp, cu părul despletit şi cu o privire în ochi care grăia clar: „Ia-mă şi du-mă undeva".

Ne-am oprit iarăşi la Quincy's, de unde am cumpărat alte şase cutii de bere pentru drum, apoi, cu pedala de accelerație apăsată pînă la fund şi cu aerul cald suflîndu-ne cu putere pe la tîmple, ne-am îndreptat spre Memphis, aflat la o oră şi jumătate de mers cu maşina.

Ginger nu prea vorbi pe drum, iar eu mi-am văzut de condus. Fusese forţată de familia ei să participe la proces. Nu ea ceruse să fie martor la acest coşmar. Din fericire, mă descoperise pe mine pentru un pic de distracţie.

N-o să uit niciodată acea noapte. Goana pe drumurile lăturalnice întunecate şi pustii, golirea cutiilor cu bere rece, strîngerea mîinii unei doamne frumoase care mă căutase, o doamnă cu care deja mă culcasem şi cu care eram sigur că voiam să mă culc din nou.

Idila noastră nu mai avea decît cîteva ore de trăit. Aproape că le puteam număra. Baggy credea că faza stabilirii pedepsei avea să dureze mai puţin de o zi, aşa că procesul avea să se sfîrşească a doua zi, vineri. Ginger abia aştepta să plece din Clanton şi să evadeze din acel coşmar, iar eu bineînţeles că nu puteam pleca cu ea. Verificasem pe atlas – Springfield, Missouri, se găsea tare departe, la cel puţin şase ore de condus. Iar mutarea definitivă ar fi fost dificilă, deşi eu aş fi fost dispus să încerc, dacă ea ar fi vrut.

Ceva îmi spunea însă că Ginger avea să dispară din viaţa mea la fel de repede precum apăruse. Eram convins că acasă la ea avea un prieten sau doi, aşa că eu nu eram binevenit. Iar apariţia mea în Springfield i-ar fi trezit, cu siguranţă, amintiri legate de Ford County şi de întîmplările oribile de acolo.

I-am mîngîiat mîna şi mi-am jurat să mă bucur la maximum de aceste ultime cîteva ore.

Ajunşi în Memphis, ne-am îndreptat către clădirile înalte de lîngă fluviu. Cel mai renumit restaurant din oraş era „Rendezvous", un local deţinut de o familie de greci. Aproape toată mîncarea bună din Memphis era gătită de italieni sau de greci.

Centrul Memphis-ului în 1970 nu prea era un loc sigur. Am parcat maşina într-un garaj şi ne-am grăbit de-a lungul unei alei către uşa de intrare în local. Fumul scos de plite şi tigăi ieşea prin gurile de aerisire şi umplea spaţiul dintre clădiri ca o ceaţă deasă. Era cel mai delicios miros pe care îl întîlnisem în viaţa mea. Ca multor altor tineri, mi se făcuse deja o foame de lup pînă ce am reuşit să coborîm scările şi să intrăm în restaurant.

Joia era o zi neaglomerată. Am aşteptat cinci minute. Cînd mi-au strigat numele, ne-am luat după un chelner care ne-a purtat în zigzag printre mese, prin încăperile mai mici, tot mai adînc în cavernă. Omul mi-a făcut cu ochiul şi ne-a oferit o masă de două persoane într-un colţ întunecat. Am comandat cotlete şi

bere şi am început să ne mîngîiem reciproc în vreme ce aşteptam comanda.

Verdictul de vinovăţie însemna o mare uşurare. Orice altceva ar fi însemnat un dezastru civic, iar Ginger ar fi zburat din oraş fără să se mai uite înapoi. Avea oricum să zboare a doua zi, dar deocamdată o aveam lîngă mine. Am băut în cinstea verdictului. Pentru Ginger, el însemna că justiţia a triumfat. Şi pentru mine însemna acelaşi lucru, dar îmi mai oferea şi o noapte împreună cu ea.

Mîncă puţin, ceea ce îmi permise să îmi termin porţia mea de cotlete şi să o atac pe a ei. I-am povestit despre Miss Callie şi despre prînzurile de pe verandă, despre remarcabilii ei copii şi despre trecutul ei. Ginger îmi spuse că o adoră pe Miss Callie, la fel cum îi adora şi pe ceilalţi unsprezece juraţi.

Atîta admiraţie nu putea să dureze mult.

Aşa cum mă aşteptam, tatăl meu stătea cuibărit în mansarda căreia îi spusese întotdeauna biroul lui. Era chiar ultimul etaj al unui turn victorian de pe colţul frontal al casei noastre părăginite şi neîngrijite din centrul Memphis-ului. Ginger a vrut să o vadă. În întuneric, casa părea mult mai impozantă decît la lumina zilei. Reşedinţa se găsea într-un cartier superb, vechi şi umbros, plin de case decadente deţinute de familii decadente care supravieţuiau curajos la limita sărăciei.

– Ce face acolo, sus? se interesă ea.

Stăteam în maşina mea, cu motorul oprit, în dreptul trotuarului. Bătrînul cîine *schnauzer* al doamnei Duckworth lătra la noi de la patru case depărtare.

– Ţi-am spus deja. Vinde şi cumpără acţiuni şi obligaţiuni.

– Noaptea?

– Face cercetări de piaţă. Nu iese niciodată de acolo.

– Şi pierde bani?

– Cu siguranţă, nu cîştigă.

– Trecem să îl salutăm?

– Nu. L-am enerva.

– Cînd l-ai văzut ultima dată?

– Acum trei sau patru luni.

Să-mi vizitez tatăl era ultimul lucru pe care doream să îl fac în acel moment. Eram plin de impulsuri erotice şi abia aşteptam să mi le descarc. Am ieşit din oraş prin suburbii şi am găsit un Holiday Inn lîngă şoseaua interstatală.

19

Vineri dimineaţă, în holul din afara sălii de judecată, m-am întîlnit cu Esau Ruffin, care avea o surpriză plăcută pentru mine. Alături de el erau trei dintre fii, Al, Max şi Bobby (Alberto, Massimo şi Roberto), nerăbdători să mă salute. Vorbisem cu toţi trei cu o lună înainte, cînd scrisesem povestea despre Miss Callie şi despre copiii ei. Ne-am strîns mîinile, am schimbat cîteva amabilităţi. Mi-au mulţumit politicos pentru prietenia mea cu mama lor şi pentru cuvintele amabile pe care le scrisesem despre familia lor. Copiii aveau aceeaşi voce moale, plăcută şi vocabularul elevat al mamei lor.

Ajunseseră tîrziu cu o noapte înainte ca să-şi sprijine moral mama. Esau vorbise cu ea o singură dată întreaga săptămînă – fiecărui jurat i se dăduse dreptul la un singur apel telefonic –, şi Miss Callie îi mărturisise că se ţinea bine, dar o îngrijora tensiunea.

Am mai discutat cîteva clipe, în vreme ce mulţimea ne împingea spre sala de judecată. Am intrat acolo împreună. Fiii lui Miss Callie s-au aşezat chiar în spatele meu. Cîteva clipe mai tîrziu, cînd şi-a ocupat locul de jurat, Miss Callie s-a uitat la mine şi şi-a zărit copiii. Zîmbetul care îi înflori pe chip

semăna cu un fulger de lumină. Oboseala din jurul ochilor ei dispăru imediat.

Văzusem, pe parcursul procesului, o anumită mîndrie pe chipul ei. Stătea acolo unde nici o persoană de culoare nu mai stătuse, umăr lîngă umăr, alături de alţi cetăţeni, şi judeca un alb pentru prima dată în Ford County. Detectasem şi urme ale neliniştii care însoţea orice aventură pe un teren neexplorat.

Acum, că fiii ei veniseră să o vadă, mîndria îi lumina chipul. Dispăruse orice urmă de frică. Miss Callie se aşeză un pic mai drept pe scaun. Cu toate că pînă atunci nu-i scăpase nimic din ceea ce se petrecuse în sala de judecată, privirea ei se furişa pretutindeni, nerăbdătoare să vadă ce urma să vină şi să-şi termine misiunea.

Judecătorul Loopus le explică juraţilor că în faza de stabilire a pedepsei acuzarea avea să ofere dovezi ale unor circumstanţe agravante în sprijinul cererii lui de a se stabili pedeapsa cu moartea. Apărarea va invoca circumstanţe atenuante. Judecătorul nu se aştepta ca lucrurile să dureze mult. Era vineri; procesul durase deja foarte mult, iar juraţii şi toată lumea din Clanton voia să scape de Padgitt, astfel încît viaţa să se întoarcă la normal.

Ernie Gaddis evaluă corect atmosfera din sala de judecată. Le mulţumi juraţilor pentru verdictul adecvat dat şi mărturisi că nu simţea nevoia unor mărturii suplimentare. Crima comisă fusese atît de oribilă, încît nu i se mai putea adăuga nimic agravant. Ernie le ceru juraţilor să îşi amintească fotografiile Rhodei în balansoarul de pe veranda domnului Deece şi depoziţia legistului despre rănile ei îngrozitoare şi despre modul în care murise. Şi, mai presus de orice, să îşi amintească de copiii ei.

Ca şi cum i-ar fi putut uita cineva.

Ernie rosti o pledoarie plină de pasiune pentru pedeapsa cu moartea. Rezumă într-o scurtă istorie de ce noi, ca nişte americani de nădejde, credeam atît de mult în aşa ceva. Explică de ce

era, în acelaşi timp, o pedeapsă şi un inhibitor al altor acţiuni de acelaşi gen. Cită din Scriptură.

În aproape treizeci de ani de instrumentat crime în şase ţinuturi, nu avusese niciodată parte de un caz mai adecvat condamnării la moarte. Urmărind feţele juraţilor, eram convins că procurorul era pe cale să obţină ceea ce le cerea.

Încheie amintindu-le juraţilor că fiecare fusese selectat cu aproape o săptămînă în urmă după ce promiseseră că vor respecta litera legii. Ca atare, le citi legea care permitea pedeapsa cu moartea.

– Acuzarea şi-a dovedit cazul, rosti el, închizînd volumul gros şi verde. L-aţi găsit pe Danny Padgitt vinovat de viol şi crimă. Legea spune acum că e nevoie de pedeapsa cu moartea. Sînteţi datori să daţi această pedeapsă.

Performanţa lui Ernie dură cincizeci şi unu de minute – încercam să înregistrez totul –, iar cînd el termină, ştiam că juriul îl va spînzura pe Padgitt nu o dată, ci de două ori.

Aşa cum susţinea Baggy, într-un caz penal de maximă gravitate, acuzatul, după ce îşi susţinea inocenţa de-a lungul întregului proces şi era pedepsit de către juraţi, de obicei se ridica în picioare şi mărturisea că îi părea rău de comiterea crimei pe care o negase pe tot parcursul procesului.

– Începe să implore milă şi să plîngă, zicea Baggy. E un spectacol pe cinste.

Numai că dezastrul din ziua precedentă îl împiedica pe Danny Padgitt să se apropie de juriu. Lucien o chemă să depună mărturie pe mama acuzatului, Lettie Padgitt. Era o femeie de circa cincizeci de ani, cu trăsături plăcute şi păr încărunţit tuns scurt. Purta o rochie neagră, ca şi cum se apucase deja să îşi jelească fiul mort. Condusă de Lucien, femeia începu ezitant să depună o mărturie care părea învăţată pe dinafară chiar şi cu pauzele din respiraţie. Ni-l prezentă pe Danny băieţel, pescuind în fiecare zi după şcoală, rupîndu-şi piciorul în urma căzăturii dintr-un copac şi cîştigînd concursul de pronunţie în clasa a

patra. Pe atunci băiatul nu crea absolut nici un fel de probleme. De fapt, Danny nu crease nici un fel de probleme în toată perioada creşterii şi fusese o adevărată bucurie pentru părinţi. Cei doi fraţi mai mari ai lui intrau mereu în cîte un bucluc, dar Danny niciodată.

Mărturia era atît de prostească şi de fabricată, încît se învecina cu ridicolul. Însă în juriu se găseau trei mame – Miss Callie, doamna Barbara Baldwin şi Maxine Root –, iar Lucien ţintea măcar spre una dintre ele. Avea nevoie doar de una.

Fără a surprinde pe nimeni, doamnei Padgitt începură în curînd să-i curgă lacrimile. Femeia n-avea să creadă niciodată că fiul ei comisese o astfel de crimă îngrozitoare, dar dacă juriul decisese altfel, atunci ea avea să încerce să accepte hotărîrea. Dar de ce să i-l ia de lîngă ea? De ce trebuia omorît băiatul ei? Ce ar avea lumea de cîştigat dacă el ar fi fost condamnat la moarte?

Durerea femeii era cît se poate de adevărată. Era greu să urmăreşti emoţiile ei cît se poate de sincere şi să rămîi de piatră. Orice fiinţă umană ar fi simţit simpatie pentru o mamă aflată în pragul pierderii unui copil. În cele din urmă, femeia se prăbuşi, şi Lucien o lăsă plîngînd pe scaunul de martor. Ceea ce începuse ca o scenă bine regizată se termină într-o rugă sfîşietoare care îi forţă pe mulţi dintre juraţi să îşi coboare privirile şi să se apuce de studiat podeaua.

Lucien declară că nu mai avea alţi martori. El şi Ernie rostiră discursurile scurte de final, astfel încît la ora 11 dimineaţa juriul prelua din nou frîiele procesului.

Ginger dispăru în mulţime. M-am dus la birou şi am aşteptat. Cînd am văzut că nu apare, am traversat piaţa către biroul lui Harry Rex. Omul îşi trimisese secretara să cumpere sandvişuri, aşa că ne apucarăm amîndoi să mîncăm în sala lui de conferinţe înghesuită de tot felul de lucruri. Precum cei mai mulţi avocaţi din Clanton, îşi petrecuse şi el întreaga săptămînă

urmărind un proces care nu însemna nimic pentru el din punct de vedere financiar.

– Amica ta o să se țină pe poziție? mă întrebă el, cu gura plină de curcan.

– Miss Callie? am întrebat eu.

– Mda. N-are nimic împotriva camerei de gazare?

– Habar n-am. N-am discutat pe tema asta.

– Ne-a îngrijorat pe toți, alături de blestematul ăla de băiat invalid.

Harry Rex se implicase în caz de asemenea manieră, încît se putea crede că lucra pentru Ernie Gaddis și pentru acuzare. Însă nu era singurul avocat din oraș care sprijinea tacit procuratura.

– Le-a luat mai puțin de o oră ca să-l găsească vinovat, am zis eu. Ăsta nu e un semn bun?

– Poate că da, numai că jurații se comportă ciudat cînd trebuie să semneze o condamnare la moarte.

– Și ce dacă? Atunci va primi condamnare pe viață. Din ce am aflat eu despre Parchman, viața de acolo e mai rea decît camera de gazare.

– Pe viață nu înseamnă toată viața, Willie, răspunse el, ștergîndu-și fața cu un șervețel de hîrtie.

Mi-am lăsat sandvișul jos, în vreme ce el lua o nouă îmbucătură.

– Și atunci ce înseamnă pe viață? am întrebat eu.

– Zece ani, poate mai puțin.

Am încercat să pricep cele aflate.

– Vrei să spui că o condamnare pe viață în Mississippi înseamnă zece ani?

– Te-ai prins! După zece ani, chiar mai puțin, cu o comportare ireproșabilă, un criminal condamnat la închisoare pe viață poate solicita eliberarea condiționată. E o nebunie, nu crezi?

– Dar de ce...

– Nu încerca să înţelegi chestia asta, Willie, e doar o chestiune legală, veche de cincizeci de ani. Ce e mai rău e faptul că juriul habar n-are. Nu li se poate spune aşa ceva. Vrei nişte salată de varză acră?

Am clătinat din cap.

– Distinsa noastră Curte Supremă a declarat că juriul ar putea fi înclinat să dispună condamnarea la moarte dacă ar afla cît de uşoară este condamnarea la închisoare pe viaţă. Astfel ar fi nedrept pentru acuzat.

– Pe viaţă înseamnă zece ani, am mormăit eu pentru mine însumi.

În Mississippi, magazinele de băuturi sînt încuiate în zilele de alegeri, ca şi cum votanţii s-ar putea îmbăta şi alege greşit. O altă lege de necrezut.

– Ai priceput, zise Harry Rex, care apoi îşi termină sandvişul cu o înghiţitură uriaşă.

Scoase un dosar de pe un raft, îl deschise, apoi împinse în faţa mea o fotografie imensă în alb şi negru.

– Te-am prins, amice, zise el, rîzînd.

Era o fotografie cu mine în timp ce ieşeam grăbit din camera de motel a lui Ginger, joi dimineaţa. Arătam obosit, mahmur, vinovat de ceva, dar şi ciudat de satisfăcut.

– Cine mi-a făcut-o? m-am interesat eu.

– Unul dintre băieţii mei. Lucra la un caz de divorţ, ţi-a văzut maşinuţa de comunist apărînd din noapte şi s-a hotărît să se distreze niţel.

– N-a fost singurul.

– E o bucăţică tare bună. Omul a încercat să facă poze printre draperii, dar n-a avut un unghi bun.

– Vrei să-ţi dau un autograf pe ea?

– Păstreaz-o liniştit.

După trei ore de deliberări, juriul îi înmînă un bilet judecătorului Loopus. Nu se ajunsese la un consens şi nici nu

avansau prea mult. Judecătorul luă notă de înştiinţare şi chemă juriul în sală. Ne apucarăm cu toţii să alergăm ca bezmeticii pe stradă.

Dacă juriul nu putea ajunge la un verdict unanim în privinţa condamnării la moarte, atunci legea îi cerea judecătorului să proclame sentinţa de condamnare la închisoare pe viaţă.

Mulţimea era cuprinsă de frică, în vreme ce aştepta juraţii să apară. Ceva nu mersese bine în camera de deliberări. Oare găsise clanul Padgitt o verigă slabă?

Miss Callie avea chipul împietrit. Nu-i mai văzusem niciodată acea expresie. Doamna Barbara Baldwin plînsese. Cîţiva dintre bărbaţi dădeau impresia că tocmai fuseseră opriţi dintr-o bătaie cu pumnii pe viaţă şi pe moarte şi că erau nerăbdători să reînceapă măcelul.

Preşedintele juriului se ridică şi explică, extrem de nervos, Onoratei Instanţe că juriul era divizat şi că nu se înregistrase nici un fel de progres în decursul ultimei ore. Nu era deloc optimist în privinţa unui verdict unanim, însă toţi voiau să plece acasă.

Judecătorul Loopus se apucă să chestioneze fiecare jurat dacă el sau ea credea că se putea ajunge la un verdict unanim. Juraţii negară în unanimitate.

Simţeam cum mulţimea e cuprinsă de mînie. Oamenii strîngeau pumnii şi şopteau, iar chestia asta nu era, cu siguranţă, de ajutor pentru juraţi.

După aceea, judecătorul Loopus se apucă să ţină ceea ce ulterior Baggy boteză drept „predica dinamită", un discurs moralizator legat de respectarea literei legii şi a promisiunilor făcute în timpul selecţiei pentru juriu. Totul era, de fapt, o admonestare lungă şi la obiect, încărcată de accente de disperare.

Nici aşa nu se obţinu nici un rezultat. Două ore mai tîrziu, lumea din sala de judecată ascultă încremenită cum judecătorul Loopus chestionează din nou juraţii, cu acelaşi rezultat. Atunci el le mulţumi cu un mormăit şi îi trimise acasă.

După ce juraţii se făcură nevăzuţi, judecătorul îl chemă pe Danny Padgitt şi îi trase un perdaf care îmi înfioră mie pielea. Îl făcu violator, asasin, laş, mincinos şi, mai presus de toate, un hoţ nenorocit pentru că le furase celor doi copii mici singurul părinte pe care îl mai aveau. Era un atac verbal usturător şi violent. Am încercat să scriu ce spunea el cuvînt cu cuvînt, dar era atît de pornit, încît a trebuit să mă opresc şi să ascult. Nici măcar un predicator de stradă extremist nu ar fi fost în stare să arunce o asemenea anatemă împotriva păcatului.

Dacă el ar fi avut puterea, l-ar fi condamnat fără posibilitate de scăpare la o moarte rapidă şi dureroasă.

Însă legea era lege şi el trebuia să i se supună. Aşa că îl condamnă la închisoare pe viaţă şi îi ordonă şerifului Coley să îl transporte imediat la penitenciarul statal Parchman. Coley îi puse imediat cătuşe la mîini şi îl luă de acolo.

Loopus bătu cu ciocănelul în masă şi plecă din sala de judecată. În spatele sălii izbucni o bătaie cînd unul dintre unchii lui Danny dădu peste Doc Crull, un frizer din oraş recunoscut drept scandalagiu. Bătaia atrase repede mulţimea şi alţii se apucară să-i înjure pe membrii clanului Padgitt şi le spuseră să se întoarcă pe insula lor.

– Înapoi la mlaştina voastră! ţipă cineva.

Ajutoarele de şerif sparseră hărmălaia, astfel încît membrii clanului Padgitt reuşiră să plece din sala de judecată.

Mulţimea rămase pe loc pentru o vreme, ca şi cum procesul nu se încheiase şi nu se făcuse dreptate. Oamenii fremătau de mînie şi blestemau. Am avut atunci o imagine clară a ceea ce însemna să fii linşat de mase.

Ginger nu se ivi. Îmi spusese că va trece pe la biroul meu după ce plătea nota de la motel ca să îşi ia la revedere, însă era clar că se răzgîndise. Mi-o şi imaginam gonind prin noapte, plîngînd, blestemînd şi numărînd milele rămase pînă la ieşirea din Mississippi. Cine ar fi putut să o învinovăţească?

Aventura noastră de trei zile se sfîrşise brusc, aşa cum amîndoi ne aşteptam, dar nici unul nu voia să recunoască. Nu-mi imaginam cum se mai puteau intersecta drumurile noastre vreodată, iar, dacă acest lucru s-ar fi întîmplat, probabil că am mai fi făcut cîteva tumbe prin pat înainte de a ne vedea de viețile noastre şi a merge mai departe. Probabil că avea să mai întîlnească mulți bărbați înainte de a găsi unul cu care să aibă o relație solidă. M-am aşezat pe veranda din fața biroului meu şi am aşteptat ca ea să parcheze dedesubt, ştiind că, probabil, ajunsese deja în Arkansas. Începusem acea zi împreună în pat, nerăbdători să ne întoarcem în sala de judecată ca să vedem cum ucigaşul surorii ei îşi primeşte pedeapsa cu moartea.

În atmosfera încinsă a momentului, am început să scriu un editorial despre verdict. Era un atac virulent împotriva legilor penale ale statului. Avea să fie un material onest şi scris din inimă, care, probabil, avea să le meargă drept la inima cititorilor.

Esau m-a sunat la un moment dat şi m-a întrerupt din scris. Se găsea la spital cu Miss Callie şi mi-a cerut să mă duc în grabă acolo.

Miss Callie leşinase cînd se urca în maşină, lîngă tribunal. Esau şi cei trei băieți ai lor se grăbiseră să o ducă la spital, şi bine făcuseră. Tensiunea i se ridicase periculos de mult, iar doctorul se temea de un atac cerebral. După cîteva ore de la internare însă, starea ei se stabilizase şi aspectul general se îmbunătățise. Am ajuns acolo şi i-am luat mîna în mîna mea. I-am spus că sînt foarte mîndru de ea, şi tot aşa. În realitate, mă interesa să aflu ce se întîmplase în camera de deliberări.

N-aveam să aflu niciodată.

Am băut cafea cu Al, Max, Bobby şi Esau pînă la miezul nopții în cantina spitalului. Miss Callie nu rostise nici o vorbă despre deliberările juriului.

Am discutat despre ei şi despre fraţii şi surorile lor, despre copiii şi carierele lor şi despre viaţa petrecută în Clanton. Poveştile curgeau ca întinse pe sfoară, aproape făcîndu-mă să scot un pix şi un carnet ca să îmi iau notiţe.

20

În primele şase luni cît am trăit în Clanton plecam de obicei din localitate în weekenduri. Erau atît de puţine lucruri de făcut! În afara unor petreceri ocazionale cu friptură de ţap la cabana lui Harry Rex şi a unei petreceri mondene îngrozitoare, n-aveam parte de nici un fel de viaţă socială. Practic, toţi tinerii de vîrsta mea erau căsătoriţi, iar ideea lor de nebunie ocazională se rezuma la un *supé* cu îngheţată sîmbăta seara la una din nenumăratele biserici din oraş. Majoritatea celor care plecau la colegiu nu se mai întorceau niciodată în oraş.

Din pură plictiseală ajunsesem să îmi petrec cîte un sfîrşit de săptămînă în Memphis, de obicei în apartamentul unui prieten şi aproape niciodată acasă la mine. Am mai făcut cîteva excursii pînă la New Orleans, unde locuia o veche amică din liceu căreia îi plăceau petrecerile. Însă *Times* era al meu, cel puţin pentru viitorul apropiat. Eram un rezident al Clanton-ului. Ajunsesem să mă obişnuiesc cu viaţa într-un orăşel, cu weekendurile plictisitoare şi tot restul. Biroul a devenit refugiul meu.

M-am dus acolo sîmbătă după verdict, în jurul prînzului. Aveam cîteva articole despre proces pe care voiam să le scriu;

în plus, editorialul meu era departe de a fi gata. Pe podea mă aşteptau şapte scrisori, chiar dincolo de uşa de la intrare. Era o tradiţie la *Times* de mulţi ani. În acele rare ocazii în care Spot scria ceva, orice scrisoare de reacţie către editor era livrată personal şi strecurată pe sub uşă, chiar dacă numărul acestora nu fusese niciodată impresionant.

Patru scrisori erau semnate. Restul de trei erau anonime. Două erau bătute la maşină, restul erau scrise de mînă, iar una dintre acestea era, practic, ilizibilă. În toate şapte se exprima indignarea că Danny Padgitt scăpase doar cu închisoarea pe viaţă. Nu mă surprindea setea de sînge a oraşului. Mă înfricoşa doar faptul că şase scrisori din şapte făceau referire directă sau indirectă la Miss Callie. Prima era bătută la maşină şi nesemnată. În ea se scria:

> Stimate domnule editor: Comunitatea noastră a decăzut din nou dacă un bandit ca Danny Padgitt poate viola şi ucide, şi poate scăpa cu viaţă după aceea. Prezenţa unei ciori în juriu ar trebui să ne trezească pe toţi la realitatea că aceşti oameni nu gîndesc la fel ca albii, care se supun legilor.

Cu un frumos scris de mînă, doamna Edith Carravelle din Beech Hill scria:

> Stimate domnule editor, eu locuiesc la o milă de locul în care a avut loc crima. Sînt mama a doi adolescenţi. Cum să le explic acest verdict? Biblia spune: „Ochi pentru ochi". Cred că asta nu se aplică în Ford County.

Un alt autor anonim scria, pe o hîrtie parfumată roz cu flori gravate pe margini:

> Stimate domnule editor, vedeţi ce se întîmplă cînd negrii ocupă funcţii de responsabilitate?! Un juriu format numai din

albi l-ar fi spînzurat pe Padgitt chiar în sala de judecată. Acum Curtea Supremă ne spune că negrii ar trebui să ne educe copiii, să aibă grijă de ordine pe străzile noastre și să candideze pentru funcții publice. Dumnezeu să ne ajute.

În calitatea mea de editor (și de proprietar și publicist) aveam controlul complet asupra lucrurilor care se publicau în ziar. Puteam redacta scrisorile, le puteam ignora sau puteam alege la întîmplare pe care dintre ele să le public. În chestiuni și evenimente controversate, scrisorile către editor menținеau focul încins și iritau cititorii. Ele vindeau ziarele, pentru că ziarele sînt singurele locuri unde pot fi publicate. Scrisorile erau complet gratuite și permiteau oricărei persoane să își facă publică opinia.

Citind primul val de răvașe, am decis să nu tipăresc nimic care i-ar aduce prejudicii lui Miss Callie. În plus, m-am înfuriat că oamenii puteau presupune că ea deturnase cumva juriul și împiedicase o sentință de condamnare la moarte.

De ce era orașul atît de nerăbdător să dea vina pentru un verdict nepopular pe singura persoană de culoare din juriu? Și fără a deține nici un fel de dovezi? Am jurat să aflu ce s-a întîmplat, în realitate, în camera de deliberări și imediat m-am gîndit la Harry Rex. Bineînțeles că Baggy avea să se iveaască luni dimineața, cu obișnuita lui mahmureală, pretinzînd că știe exact cum a votat juriul. Erau mari șanse ca el să se înșele. Dacă exista cineva care să afle adevărul, acela era Harry Rex.

La un moment dat s-a ivit Wiley Meek, aducîndu-mi la cunoștiință ce vorbea tot orașul. Prin cafenele oamenii erau tare înfierbîntați. Padgitt era deja un cuvînt murdar. Lucien Wilbanks era disprețuit, dar asta nu însemna o noutate. Șeriful Coley putea deja să iasă la pensie; n-ar mai fi primit nici cincizeci de voturi. Doi adversari politici începeau deja să-și facă vocile cunoscute, iar alegerile se găseau la doar șase luni distanță.

Unul din zvonuri spunea că unsprezece juraţi votaseră pentru camera de gazare, iar al doisprezecelea se abţinuse. „Probabil că cioara", spusese cineva, făcîndu-se ecoul sentimentului dominant la Tea Shoppe pe la ora şapte a acelei dimineţi. Se spunea că un ajutor de şerif care păzise juriul îi şoptise cuiva că o persoană ştia bine că decizia fusese de şase la şase, însă ipoteza fusese categoric respinsă în jurul orei nouă dimineaţa în cafenele. Două teorii prinseseră contur mai puternic în jurul pieţei. Conform primei teorii, Miss Callie dăduse totul peste cap din simplul motiv că era negresă. A doua teorie spunea că familia Padgitt mituise cu bani gheaţă doi sau trei juraţi, la fel cum procedase cu „ticăloasa aia minicnoasă", Lydia Vince.

Wiley credea că a doua teorie era susţinută de mai mulţi oameni decît prima, deşi mulţi păreau dispuşi să creadă orice. Eu începeam să învăţ că bîrfa din cafenele era complet lipsită de valoare.

Sîmbătă după-amiază tîrziu, am traversat şinele de cale ferată şi am condus încet prin Lowtown. Străzile erau pline de copii pe biciclete sau care jucau baschet, verandele erau aglomerate, iar muzica se revărsa prin uşile deschise are barurilor ieftine, o dată cu rîsetele bărbaţilor strînşi în faţa magazinelor. Toată lumea era afară, cumva destrăbălîndu-se înainte de rutina rigidă a serii de sîmbătă. Oamenii îmi făceau cu mîna şi mă priveau fix, mai amuzaţi de maşinuţa mea mică decît de pielea mea palidă.

Pe veranda lui Miss Callie se strînsese o mică mulţime. Se găseau acolo Al, Max şi Bobby, împreună cu reverendul Thurston Small şi cu un alt diacon bine îmbrăcat de la biserică. Esau se găsea în casă, îngrijindu-şi nevasta. Miss Callie fusese externată în acea dimineaţă din spital, sub rezerva instrucţiunilor stricte de a sta în pat trei zile fără a mişca măcar un singur deget. Max mă conduse către dormitorul ei.

Miss Callie stătea în capul oaselor, proptită pe niște perne mari, și citea Biblia. Mi-a zîmbit larg cînd m-a văzut și mi-a zis:

– Domnule Traynor, ce drăguț din partea dumneavoastră că ați trecut să mă vedeți! Luați loc, vă rog. Esau, adu-i domnului Traynor niște ceai.

Ca întotdeauna, Esau sări imediat în picioare auzind comanda ei.

M-am așezat pe un scaun tare de lemn aproape de patul ei. Mie nu mi se părea deloc că Miss Callie ar fi bolnavă.

– Mă îngrijorează tare mult prînzul nostru de joia viitoare, am început eu, izbucnind amîndoi în rîs.

– Gătesc eu, îmi răspunse ea.

– Ba nu. Am o idee mai bună. O să aduc eu mîncarea.

– De ce mă îngrijorează totuși chestia asta?

– O să cumpăr ceva de undeva. Ceva mai ușor, cum ar fi un sandviș.

– Un sandviș ar fi numai bun, replică ea, bătîndu-mă ușurel peste genunchi. Roșiile mele se vor coace în foarte scurt timp.

Se opri din bătaia ușoară, zîmbetul i se șterse de pe buze și se uită pentru o clipă în altă parte:

– Nu prea am făcut treabă bună acolo, domnule Traynor, nu-i așa?

Cuvintele ei erau încărcate de tristețe și de frustrare.

– Nu e un verdict prea agreat, am răspuns eu.

– Nu e ceea ce mi-am dorit eu, replică ea.

Cam atît am putut afla despre deliberările acelea blestemate. Ulterior Esau mi-a spus că ceilalți unsprezece jurați juraseră cu mîna pe Biblie să nu vorbească cu nimeni despre decizia lor. Miss Callie nu jurase pe Biblie, dar le dăduse cuvîntul ei că le va păstra secretul.

Am lăsat-o să se odihnească și m-am dus afară pe verandă, unde mi-am petrecut cîteva ore ascultîndu-i fiii și oaspeții lor filozofînd despre viață. M-am așezat într-un colț, bînd ceai și căutînd să mă mențin în afara conversațiilor. Din cînd în cînd

gîndul îmi zbura în altă parte, absorbind sunetele emise de Lowtown într-o seară de sîmbătă.

Reverendul şi diaconul plecară într-un tîrziu, lăsînd pe verandă doar membrii familiei Ruffin. Discuţia ajunse, în cele din urmă, să se învîrtă în jurul procesului, a verdictului şi a modului în care se vedeau lucrurile de cealaltă parte a căii ferate.

– Chiar a ameninţat juriul? m-a întrebat Max.

Le-am povestit cele petrecute, din cînd în cînd fiind întrerupt de Esau, care voia să accentueze ceva. Erau cu toţii la fel de şocaţi ca şi noi, ceilalţi, cei care fuseserăm martori la evenimente.

– Slavă Domnului că e închis pe viaţă! zise Bobby.

Nu m-a lăsat sufletul să le spun care e realitatea. Erau cu toţii extrem de mîndri de mama lor, aşa cum fuseseră întotdeauna.

Eram deja obosit de acel proces. Am plecat în jurul orei nouă şi am condus încet şi fără ţintă înapoi prin Lowtown, singur şi simţind cum îmi este cumplit de dor de Ginger.

Oraşul a vuit zile întregi în urma verdictului. La ziar am primit optsprezece scrisori către editor. Pe şase dintre ele le-am tipărit în următoarea ediţie. Jumătate din ediţie am dedicat-o procesului, iar acest lucru a agitat spiritele şi mai tare.

În vreme ce vara se tîra încinsă mai departe, începeam să cred că acel oraş nu va conteni niciodată să vorbească despre Danny Padgitt şi Rhoda Kassellaw.

Apoi, brusc, cei doi au devenit istorie. Ca prin minune, în mai puţin de douăzeci şi patru de ore, procesul şi protagoniştii lui au fost daţi uitării.

Clanton-ul primise cadou, de ambele părţi ale căii ferate, un subiect mult mai fierbinte în privinţa căruia să se agite.

PARTEA A DOUA

21

Printr-o decizie categorică, ce nu lăsa loc la îndoială sau amînare, Instanţa hotărî lichidarea imediată a sistemului şcolar dual. Fără tărăgănări, fără alte procese, fără alte promisiuni. Integrare instantanee. Clanton era şocat la fel de mult ca orice alt oraş din Sud.

Harry Rex îmi aduse decizia Curţii şi încercă să îmi explice toate dedesubturile. Nu era chiar atît de complicat. Fiecare district şcolar trebuia să implementeze imediat un plan de luptă împotriva discriminării rasiale.

– Chestia asta va face ziarele să se vîndă, prezise el, cu trabucul neaprins în colţul gurii.

Oraşul fu brusc cuprins de febra întrunirilor. M-am dus la toate, să relatez despre ele. Într-o noapte fierbinte de la mijlocul lui iulie avu loc o întîlnire publică în sala de gimnastică a liceului. Aparatele fuseseră strînse, iar încăperea era plină cu părinţi îngrijoraţi. Domnul Walter Sullivan, avocatul ziarului meu, era şi consilier juridic al consiliului de conducere al liceului. El vorbi cel mai mult, pentru că nu era o persoană aleasă. Politicienii preferau să se ascundă în spatele lui. Omul era direct şi spuse că în şase săptămîni sistemul şcolar din Ford County trebuia să devină mai deschis şi să pună capăt discriminărilor.

O întîlnire mai mică a avut loc şi la şcoala pentru negri de pe Burley Street. Eu şi Baggy am fost acolo, împreună cu Wiley Meek, care a făcut poze. Domnul Sullivan explică din nou mulţimii ce urma să se întîmple. Comentariile lui au fost de două ori întrerupte de aplauze.

Era uluitoare diferenţa dintre cele două întîlniri. Părinţii albi erau furioşi şi înspăimîntaţi. Am văzut cîteva femei plîngînd. Ziua fatidică sosise în sfîrşit. Şcoala pentru negri aborda o atmosferă de victorie. Părinţii erau preocupaţi, dar erau şi mulţumiţi că progeniturile lor se putea, în fine, înscrie la şcoli mai bune. Deşi mai erau enorm de multe de făcut din punctul de vedere al locuinţelor, locurilor de muncă şi asigurărilor de sănătate, integrarea în domeniul şcolar însemna un pas uriaş înainte în bătălia lor pentru dobîndirea de noi drepturi civile.

Miss Callie şi Esau erau şi ei acolo. Vecinii lor îi tratau cu un respect deosebit. Cu şase ani înainte ei păşiseră pe uşa din faţă a şcolii pentru albi, alături de Sam, şi îşi dăduseră copilul drept hrană leilor. Timp de trei ani el fusese singurul copil negru din clasă, iar familia lui plătise preţul. Acum eforturile păreau să-şi primească recompensa, cel puţin în cazul lor. Sam nu era acolo ca să-i iau un interviu.

Se mai ţinu o întrunire şi în biserica First Baptist. O întrunire exclusivă de albi, formată din membri ai clasei mijlocii ceva mai înstăriţi. Organizatorii întîlnirii strînseseră bani pentru construirea unei academii private, însă strîngerea de fonduri devenise brusc o activitate de prioritate maximă. Acolo se găseau mai mulţi doctori şi avocaţi, precum şi mulţi dintre obişnuiţii cluburilor din zonă. Copiii lor păreau prea buni pentru a merge la şcoală alături de copiii negrilor.

Membrii adunării întocmiră la repezeală un plan de a deschide clase şcolare într-o fabrică abandonată din sudul oraşului. Clădirea avea să fie închiriată timp de un an sau doi pînă ce strîngerea de fonduri avea să fie încheiată. Urma angajarea de

profesori şi comandarea de manuale, însă preocuparea de maximă importanţă, dincolo de evitarea cu orice preţ a negrilor, era cum să facă propria echipă de fotbal american. În mai multe rînduri, adunarea fuse cuprinsă de un aer de isterie, ca şi cum un sistem şcolar în care 75% din copii erau albi ar fi însemnat un pericol grav pentru progeniturile lor.

Am scris articole lungi pe această temă şi am tipărit nişte titluri îndrăzneţe. Harry Rex avusese dreptate. Ziarele se vindeau. De fapt, către sfîrşitul lui 1970, tirajul ziarului depăşea cinci mii de exemplare, ceea ce însemna o cotitură dramatică. După evenimentele Rhoda Kassellaw şi procesul de eliminare a discriminării rasiale începeam să pricep ceea ce prietenul meu Nick Diener îmi spunea la Syracuse:

– Un săptămînal local bun nu înseamnă un ziar. Înseamnă o oală cu bani.

Aveam nevoie de ştiri, iar în Clanton aşa ceva nu se găsea pe toate drumurile. Cînd aveam o săptămînă mai slabă, obişnuiam să tipăresc cîte o poveste mult prea umflată cu ultimele evoluţii ale apelului înaintat în cazul Padgitt. Articolul se găsea, de obicei, în josul primei pagini şi relatarea din cuprinsul lui dădea impresia că băiatul putea să iasă de la Parchman în orice clipă. Nu sînt convins însă că dragilor mei cititori le mai păsa. La începutul lui august totuşi ziarul a primit un nou impuls cînd Davey Bigmouth Bass mi-a explicat dedesubturile fotbalului jucat în licee.

Wilson Caudle nu fusese deloc interesat de sport, ceea ce nu era o mare pierdere, cu excepţia faptului că aproape toată lumea din Clanton trăia şi murea alături de echipa locală, Cougars[1], vineri seara, cînd se jucau meciuri. Caudle îi dăduse lui Bigmouth ultima pagină a ziarului, refuzînd de cele mai multe ori să tipărească articole însoţite de fotografii. Mie toată chestia asta

[1] „Puma" (n.tr.)

cu sportul îmi mirosea a bani, aşa că isprăvile felinelor locale au devenit ştiri de prima pagină.

Cariera mea de fotbalist a luat sfîrşit în clasa a noua, din cauza unui fost puşcaş marin sadic pe care şcoala mea îl angajase din cine ştie ce motiv să ne antreneze. Memphis în luna august înseamnă ţara tropicelor; antrenamentele ar trebui interzise în această lună. Dădeam ture ca nebunul în jurul terenului de antrenament, îmbrăcat cu echipamentul complet, cască şi toate cele, la o temperatură de peste treizeci de grade şi o atmosferă încărcată de umiditate, iar antrenorul refuza, din cine ştie ce motiv, să ne dea apă. Terenurile de tenis se aflau alături de terenul de fotbal. Într-o zi, după ce mi-am vărsat şi maţele din mine, m-am uitat la acele terenuri şi am văzut două fete schimbînd mingi cu doi tipi. Cînd fetele intrau în scenă, totul devenea plăcut, dar ceea ce mi-a atras cu adevărat atenţia au fost sticlele mari cu apă rece pe care cei patru le beau cînd aveau chef.

Am renunţat la fotbal şi m-am apucat de tenis şi de fete, fără ca vreo clipă să mă încerce regretele. La şcoala mea meciurile se jucau sîmbăta după-amiaza, aşa că n-am fost niciodată botezat în religia serilor fotbalistice de vinerea.

Ulterior aveam să mă convertesc cu bucurie la vechea pasiune.

Bigmouth şi Wiley au fost prezenţi la primul antrenament al Pumelor. Am publicat o poză mare pe prima pagină cu patru jucători, doi albi şi doi negri, şi o altă poză cu echipa de antrenori, în rîndurile căreia se număra un asistent de culoare. Bigmouth a scris un articol mare despre echipă, despre jucătorii şi perspectivele ei, iar asta s-a întîmplat după numai o săptămînă de antrenamente.

Apoi am relatat despre deschiderea anului şcolar, incluzînd aici interviuri cu elevi, profesori şi administratori de şcoli, totul într-o abordare larg pozitivă. Adevărul era că oraşul Clanton

fusese ferit de agitația rasistă care se năștea în Sud o dată cu deschiderea școlilor, în august.

Ziarul a început să publice articole mari despre echipele de majorete care încurajau echipa mare, despre formația muzicală, despre echipele de liceu – despre orice ne trecea prin minte. Iar fiecare articol era însoțit de cîteva poze. Nu știu cîți copii nu au reușit să intre în paginile ziarului nostru, dar numărul nu putea fi prea mare.

Primul meci de fotbal era obișnuita întîlnire anuală cu echipa din Karaway, un oraș mult mai mic, dar cu un antrenor mult mai bun. Eu am asistat la meci alături de Harry Rex și am țipat pînă ce am răguşit. Meciul s-a jucat cu casa închisă, în vreme ce mulțimea de spectatori era formată în majoritate din albi.

Toți acei albi pătimași care se opuneau cu încăpățînare admiterii de elevi negri s-au transformat brusc în acea vineri noapte. În primul sfert al primei partide s-a născut o vedetă cînd Ricky Patterson, un puști negru care parcă avea aripi la picioare, a alergat optzeci de metri prima dată cînd a atins balonul. A doua oară a arat vreo patruzeci și cinci de metri, iar din acel moment, la orice pasă spre el mulțimea se ridica și striga. La șase săptămîni după ce ordinul de elimare a segregației ajunsese și în Clanton, puteam vedea cum aceiași țărani intoleranți și cu mintea îngustă de dinainte urlau ca maniacii și țopăiau în sus și în jos de fiecare dată cînd Ricky punea mîna pe minge.

Clanton a cîștigat cu 34 la 30 în ultimele secunde. Am relatat ireproșabil desfășurarea meciului. Pe prima pagină nu se putea citi nimic altceva în afară de fotbal. Am inițiat imediat concursul „jucătorul săptămînii", cu un premiu de 100 de dolari, în burse școlare, ce intra într-un soi de fond pe care ne-am chinuit mult să îl încropim. Ricky a fost primul nostru premiant, ceea ce însemna un nou interviu, cu o nouă fotografie.

Times a fost mereu acolo cînd Clanton a cîștigat primele patru meciuri, ca să aţîţe spiritele. Tirajul nostru a ajuns la cinci mii cinci sute de exemplare.

Într-o zi extrem de fierbinte de început de septembrie, mă plimbam în jurul pieței, îndreptîndu-mă dinspre birou spre bancă. Purtam țoalele mele obișnuite – blugi decolorați, cămașă de bumbac cu mînecile suflecate și pantofi, fără ciorapi. Aveam douăzeci și patru de ani și, pentru că dețineam o afacere, gîndurile mele se îndepărtau tot mai mult de colegiu și se concentrau asupra unei cariere. Totul însă cu mare încetineală. Aveam părul lung și continuam să fiu îmbrăcat ca un student. În general, mă preocupa prea puțin ce purtam pe mine sau ce imagine aveam în societate.

Lipsa asta de preocupare nu era împărtășită de toată lumea.

Domnul Mitlo m-a tras deoparte pe trotuar și m-a împins în magazinașul lui de haine și accesorii vestimentare.

– Vă așteptam, zise el cu un accent grav, unul din puținele astfel de accente din Clanton.

Omul era ungur de origine și avea un trecut aventuros, evadînd din Europa după ce lăsase în urmă un copil sau doi. Se găsea pe lista mea de subiecte de interes uman pe care voiam să le urmăresc imediat ce sezonul de fotbal avea să se termine.

– Uitați-vă la dumneavoastră! pufni el, în vreme ce eu rămăsesem lipit de ușă, lîngă o stivă de curele.

Numai că individul zîmbea, iar străinilor li se poate ierta ușor îndrăzneala datorită problemelor de limbă.

M-am uitat bine la mine. Care era problema?

Evident, existau multe probleme.

– Sînteți un profesionist, mă informă el. Un om foarte important în acest oraș și sînteți îmbrăcat ca un... mă rog...

Își scărpină bărbia acoperită de păr, căutînd cuvîntul de ocară potrivit.

Am încercat să îl ajut:

– Ca un student.

– Nu, se opuse el, dînd din deget ca și cum nici un student nu arătase vreodată atît de rău.

Renunță la critică și își continuă predica:

– Sînteţi unic – cîţi oameni deţin un ziar? Sînteţi educat, ceea ce este o raritate pe aici. Şi veniţi din nord! Sînteţi tînăr, dar n-ar trebui să arătaţi atît de... de imatur. Trebuie să lucrăm la imaginea dumneavoastră.

Neavînd cum să mă opun, am trecut la treabă. Omul publica masiv anunţuri de publicitate în ziar, aşa că nu-i puteam spune să-şi vadă de treaba lui. În plus, ce spunea el avea logică. Zilele de student se duseseră, revoluţia se terminase. Scăpasem de Vietnam, de anii şaizeci şi de colegiu şi, cu toate că nu eram gata să mă însor şi să devin părinte, începeam să îmi simt vîrsta.

– Trebuie să purtaţi costume, decise el, trecînd în revistă rafturile cu haine.

Mitlo era faimos pentru faptul că era în stare să se ducă la preşedintele unei bănci aflat în mijlocul unei mulţimi pentru a-i atrage atenţia asupra unei cămăşi sau cravate neasortate sau a unui costum nepotrivit. El şi Harry Rex nu se înţelegeau deloc bine.

N-aveam de gînd să port costume gri şi redingotă. Mitlo trase afară un costum albastru deschis, găsi o cămaşă albă, apoi se duse drept spre raftul cu cravate, de unde extrase un papion superb în dungi roşii şi aurii.

– Haideţi să le încercăm pe acestea, anunţă el, terminîndu-şi selecţia. Acolo, continuă el, arătîndu-mi cabina de probă.

Din fericire, magazinul era gol. N-aveam de ales.

M-am încurcat la papion. Mitlo a întins mîna şi, cu o mişcare expertă, mi l-a fixat într-o secundă.

– E mult mai bine, zise el, inspectînd produsul finit.

M-am privit lung în oglindă. Nu eram deloc convins, dar transformarea mă intriga. Îmi conferea caracter şi individualitate.

Că îmi plăcea sau nu, imaginea mi se potrivea. Trebuia să port costum cel puţin o dată.

Ca să pună capac la toate, Mitlo a găsit o pălărie albă, care mi se potrivea bine pe cap. Ajustînd pălăria pe ici şi colo, îmi trase o şuviţă de păr peste ureche şi îmi spuse:

– Prea mult păr. Sînteţi un profesionist. Tăiaţi-l.

Modifică lungimea mînecilor costumului şi a pantalonilor şi împături cămaşa. A doua zi am sosit la magazin pentru a-mi ridica noile haine. Plănuiam să le iau, să le duc acasă, apoi să aştept o zi mai liniştită în oraş ca să le port. Voiam să mă duc drept la Mitlo, ca să mă vadă îmbrăcat în creaţia lui.

El avea, bineînţeles, alte planuri. Insistă să încerc costumul, iar după ce am cedat, a început să insiste să mă plimb prin piaţă ca să mă vadă lumea şi să mă aprecieze.

– Mă grăbesc foarte tare, am răspuns eu.

Curtea de arbitraj era în plină sesiune, şi centrul oraşului era extrem de aglomerat.

– Insist, rosti el dramatic, dînd din deget ca şi cum chestiunea nu putea fi negociată cu nici un chip.

Îmi potrivi pălăria, apoi îmi înfipse un trabuc în gură, ca un ultim accesoriu necesar, pe care îl tăie şi îl aprinse cu un chibrit.

– O imagine puternică, rosti el cu mîndrie. Singurul publicist din oraş. Şi acum daţi-i drumul de aici.

Primii metri nimeni nu mă recunoscu. Doi fermieri din faţa magazinului cu seminţe se uitară la mine. Nici mie nu-mi plăcea modul în care erau îmbrăcaţi. Cu trabucul în gură mă simţeam ca Harry Rex. Al meu însă era aprins şi mai era şi foarte puternic. Am trecut repejor pe lîngă biroul lui. Doamna Gladys Wilkins conducea agenţia de asigurări a soţului ei. Era o femeie de circa patruzeci de ani, foarte drăguţă şi întotdeauna bine îmbrăcată. Cînd mă văzu, se opri încremenită şi zise:

– Măi să fie, domnule Traynor! Arătaţi foarte distins.

– Vă mulţumesc.

– Îmi amintiţi un pic de Mark Twain.

Am mers mai departe, simţindu-mă mai bine. Secretarele îmi făceau ochi dulci.

– Îmi place papionul ăla, strigă una după mine.

Doamna Clare Ruth Seagraves mă opri şi se apucă să vorbească despre un subiect pe care îl abordasem cu luni de

zile înainte şi pe care îl uitasem. Vorbind, femeia îmi examină costumul şi papionul, fără a da vreun semn că o deranjează trabucul.

– Arătaţi tare bine, domnule Traynor, zise ea, în cele din urmă, părînd stingherită de propria candoare.

Am început să mă plimb tot mai agale în jurul pieţei, hotărînd în sinea mea că Mitlo avusese dreptate. Eram un profesionist, un publicist, o persoană importantă din Clanton, chiar dacă nu mă simţeam atît de important, şi toate acestea aveau nevoie de o nouă imagine.

Trebuia să găsesc însă nişte trabucuri mai slabe. Pînă am completat turul pieţei eram ameţit şi simţeam nevoia să stau jos.

Domnul Mitlo mi-a comandat un alt costum albastru şi două gri deschis. Decise că garderoba mea nu trebuia să fie în culori închise, precum cele ale avocaţilor şi bancherilor, ci în culori deschise, răcoroase şi puţin ieşite din comun. Se dedică găsirii unor papioane unice pentru mine şi a unor stofe potrivite pentru toamnă şi iarnă.

În mai puţin de o lună, oraşul se obişnui cu noul personaj din zona pieţei. Eram observat, mai ales de sexul opus. Harry Rex rîdea de mine, însă propriile lui haine erau comice.

Doamnelor le plăcea la nebunie.

22

Către sfîrşitul lui septembrie se petrecură două morţi notabile într-o singură săptămînă. Primul care a murit a fost domnul Wilson Caudle. A murit acasă, singur, în dormitorul unde se autoizolase din ziua în care ieşise pe uşa ziarului. Era ciudat că nu vorbisem cu el nici măcar o dată în cele şase luni de cînd cumpărasem ziarul, însă fusesem prea ocupat ca să mă agit din cauza asta. Nu-mi doream nici un sfat din partea lui Spot. Mai trist, nu cunoşteam pe nimeni care să-l fi văzut sau să fi discutat cu el în ultimele şase luni.

A murit într-o joi şi a fost îngropat într-o sîmbătă. Vineri m-am repezit la domnul Mitlo şi am încercat o întreagă garderobă pentru a găsi ceva adecvat unei înmormîntări pentru o persoană de statura mea socială. Mitlo a insistat asupra unui costum negru, căci avea papionul perfect pentru el. Acesta era îngust, cu dungi negre şi maro. Un papion respectabil şi care putea să-ţi confere demnitate. După ce l-am legat şi aranjat ca lumea, a trebuit să recunosc că imaginea era impresionantă. Mitlo scoase şi o pălărie neagră de fetru din colecţia lui personală şi mi-o împrumută mîndru pentru ceremonia funerară. Spunea mereu că e o mare ruşine că americanii nu mai purtau pălării.

Ultimul accesoriu era un baston strălucitor şi negru din lemn. Am făcut ochii cît cepele cînd Mitlo l-a scos la iveală.

– N-am nevoie de baston, am protestat eu.

Mi se părea o prostie.

– E doar un baston de plimbare, a ripostat el, împingînd bățul spre mine.

– Şi care e diferența?

În acel moment s-a lansat într-o diatribă uluitoare legată de rolul crucial jucat de bastoane în evoluția modei masculine în Europa modernă. Era plin de pasiune în privința asta. Cu cît se încingea mai tare, cu atît accentul devenea mai pronunțat şi cu atît mai puțin înțelegeam eu. Ca să-i închid gura, am luat bățul.

A doua zi, cînd am intrat în biserica metodistă pentru înmormîntarea lui Spot, doamnele s-au holbat la mine. Au făcut-o şi unii dintre bărbați, cei mai mulți întrebîndu-se ce naiba făceam cu o pălărie neagră şi un baston. Şoptind suficient de tare ca să îl aud, Stan Atcavage, bancherul meu, a zis în spate:

– Cred că o să cînte şi o să danseze pentru noi.

– S-a dus iarăşi pe la Mitlo, i-a replicat cineva mai din spate.

Din greşeală, am lovit cu bastonul strana din fața mea, iar zgomotul i-a făcut pe toți să tresară. Nu prea ştiam eu ce se poate face cu un baston atunci cînd participi la o înmormîntare. Mi-am pus bățul între picioare şi am aşezat pălăria în poală. Ca să obții imaginea adecvată era nevoie de ceva efort. Am privit în jur şi l-am zărit pe Mitlo. Omul radia de satisfacție.

Corul începu să cînte *Amazing Grace*, astfel că am adoptat toți o atitudine îndurerată. Apoi reverendul Clinkscale a vorbit despre biografia de bază a domnului Caudle – născut în 1896, singurul copil al iubitei noastre Miss Emma Caudle, văduv fără copii, veteran al Primului Război Mondial şi, timp de peste cincizeci de ani, editor al săptămînalului nostru local. Aici el şi-a dovedit măiestria şi a adus scrisul necrologurilor la un statut de adevărată artă, care avea să rămînă pentru totdeauna la temelia faimei lui Spot.

Reverendul începu să bată puțin cîmpii, apoi un solist sparse monotonia. Era cea de-a patra înmormîntare de cînd venisem în Clanton. Cu excepția funeraliilor mamei mele, nu participasem la altele pînă atunci. Înmormîntările erau evenimente sociale în acel orășel și auzeam adesea perle precum: „Ce slujbă minunată", sau: „Ai grijă, ne vedem la înmormîntare", sau, favorita mea, „Ei i-ar fi plăcut foarte mult".

Bineînțeles că „ea" era decedata.

Oamenii își luau liber de la lucru în astfel de ocazii și se îmbrăcau, negreșit, cu hainele lor cele mai bune. Dacă nu te duceai la înmormîntări, atunci ceva era în neregulă cu tine. Cum mulți continuau să se uite chiorîș la mine, eram hotărît să cinstesc cum se cuvine memoria răposatului.

A doua moarte a avut loc ceva mai tîrziu în acea noapte, iar cînd am aflat vestea, luni, m-am dus imediat în apartamentul meu ca să-mi caut pistolul.

Malcolm Vince fusese împușcat de două ori în cap, în vreme ce ieșea dintr-un bar din zona mai îndepărtată a ținutului Tishomingo. Acest ținut era extrem de secetos, barurile erau ilegale și de aceea localurile erau adînc ascunse în zone izolate.

Nu existaseră martori ai crimei. Malcolm băuse bere și jucase biliard, purtîndu-se, în general, bine și fără să facă probleme. Două cunoștințe ale lui declaraseră poliției că Malcolm plecase singur pe la unsprezece noaptea, după ce stătuse vreo trei ore în speluncă. Era în toane bune și nu părea deloc beat. Își luase la revedere de la oameni, ieșise afară și, după numai cîteva secunde, izbucniseră focurile de armă. Cunoscuții lui erau aproape siguri că Malcolm nu fusese înarmat.

Spelunca se găsea la capătul unui drum de pămînt, iar un sfert de milă mai sus, o santinelă păzea calea de acces cu o carabină. Teoretic, treaba santinelei era să alerteze patronul dacă se apropiau polițiștii sau alte personaje nedorite. Tishomingo se găsea pe granița statului și dintotdeauna existaseră dispute cu niște bande de criminali din Alabama. Speluncile erau locuri

favorite pentru reglarea conturilor în astfel de cazuri. Paznicul a auzit zgomotele de armă în urma cărora a murit Malcolm şi era sigur că nici o camionetă sau alt vehicul nu părăsise locul după aceea. Orice vehicul ar fi trebuit să treacă pe lîngă el.

Oricine îl ucisese pe Malcolm venise din pădure, pe jos, şi îşi aşteptase ţinta să apară. Am discutat cu şeriful din Tishomingo. El credea că, fără îndoială, cineva îl urmărise pe Malcolm. Cu siguranţă, nu fusese vorba de o încăierare accidentală tipică speluncilor.

– Aveţi idee cine l-ar fi putut vîna pe domnul Vince? l-am întrebat eu pe şerif, sperînd cu disperare ca Malcolm să îşi fi făcut nişte duşmani de ultimă oră.

– Habar n-am, mi-a răspuns el. Omul nu locuia aici de prea multă vreme.

Timp de două zile am mers cu revolverul în buzunar, apoi, din nou, m-am plictisit. Dacă cei din familia Padgitt voiau să mă ucidă sau să omoare vreunul dintre juraţi, pe judecătorul Loopus, pe Ernie Gaddis sau pe oricine socoteau ei vinovat de trimiterea lui Danny la pîrnaie, atunci nu prea se puteau lua multe măsuri de împiedicare a planurilor lor.

În acea săptămînă, ziarul i-a fost dedicat domnului Wilson Caudle. Am scos nişte poze vechi din arhivă şi le-am împrăştiat pe toată pagina întîi. Am tipărit mărturii, poveşti şi multe anunţuri mortuare plătite din partea prietenilor lui. Eu, personal, am rearanjat tot ce scrisesem despre el în cel mai lung necrolog din istoria ziarului.

Spot o merita.

Nu prea ştiam ce să fac cu povestea asasinării lui Malcolm Vince. Nu era rezident în Ford County şi de aceea nu prea se califica la un necrolog. Regulile noastre erau destul de flexibile cînd era vorba de aşa ceva. Un rezident de vază al ţinutului care plecase în altă parte avea dreptul la un necrolog, însă în mod clar trebuia să existe ceva valoros de scris. Unul care doar trecuse prin Ford County şi nu avea familie aici sau nu contribuise cu

nimic la dezvoltarea ţinutului nu se putea califica. Era şi cazul lui Malcolm Vince.

Dacă exageram cu povestea, clanul Padgitt primea satisfacţia de a continua să intimideze ţinutul. Astfel ne-ar fi înspăimîntat din nou pe toţi, căci dintre cei care aflaseră despre asasinat nimeni nu credea că putea fi opera altcuiva decît a membrilor clanului Padgitt.

Dacă treceam povestea sub tăcere, atunci puteam fi acuzat de laşitate şi mi-aş fi neglijat responsabilitatea de ziarist. Baggy credea că materialul este de prima pagină, însă nu îmi rămăsese nici un loc din pricina despărţirii de domnul Caudle. Aşa că am tipărit povestea în capătul de sus al paginii trei, cu un titlu care spunea: MARTOR ÎN PROCESUL PADGITT UCIS ÎN ŢINUTUL TISHOMINGO. Primul meu titlu fusese MALCOLM VINCE, UCIS ÎN ŢINUTUL TISHOMINGO, dar Baggy susţinuse că impactul va fi mai mare dacă alăturăm numele Padgitt cuvîntului „ucis" în titlu. Articolul era lung de trei sute de cuvinte.

M-am dus pînă la Corinth să văd ce mai aflu. Harry Rex mi-a dat numele avocatului care se ocupase de divorţul lui Malcolm, un personaj local cunoscut sub numele de Pud Perryman. Biroul lui se găsea pe Main Street, între o frizerie şi o cusătorie chinezească. Cînd am deschis uşa, mi-am dat imediat seama că domnul Perryman era avocatul cel mai păgubos pe care aveam să îl întîlnesc în viaţa mea. Locul acela mirosea a cazuri pierdute, a clienţi dezamăgiţi şi a facturi neplătite. Covorul era pătat şi ros pînă la urzeală. Mobila era o adunătură de piese din anii 1950. Aerul era încărcat de miasma fumului rece de ţigară, iar nori de fum proaspăt atîmau periculos de aproape de capul meu.

Nici domnul Perryman însuşi nu dădea semne de prosperitate. Era un bărbat în jur de patruzeci şi cinci de ani, cu o burtă mare, cu aspect neîngrijit, neras, cu ochii roşii. Ultima mahmureală părea să-i treacă greu de tot. M-a informat că era specialist în divorţuri şi proprietăţi, ca şi cum ar fi trebuit să fiu

impresionat de asta. Omul fie nu percepea taxe suficient de mari, fie atrăgea clienți cu procese insignifiante.

În vreme ce căuta un dosar prin praful care îi acoperea biroul, îmi spuse că nu îl văzuse pe Malcolm de o lună. Divorțul nu fusese niciodată înaintat la tribunal. Eforturile lui de a ajunge la un acord cu avocatul Lydiei nu duseseră nicăieri.

– Și-a luat tălpășița, îmi spuse el.

– Poftim?

– A dispărut. Și-a făcut bagajele după procesul de acolo și s-a făcut nevăzută. Și-a luat copilul și s-a topit.

Nu îmi păsa deloc ce se întîmplase cu Lydia. Mă interesa mult mai mult cine îl împușcase pe Malcolm. Pud îmi oferi vreo cîteva teorii vagi, dar acestea au căzut după cîteva întrebări simple. Individul îmi amintea de Baggy – o țață masculină a tribunalului local, care era în stare să scornească un zvon dacă nu auzea unul nou preț de o oră.

Lydia nu avea prieteni, frați sau pe altcineva care să vrea să-l omoare pe Malcolm în agitația unui divorț dezagreabil. În plus, nu existase nici un divorț. Vărsarea de sînge nici măcar nu începuse!

Domnul Perryman îmi dădea impresia unuia care prefera să trăncănească și să spună minciuni toată ziua, în loc de a-și vedea de propriile dosare. Mă găseam în biroul lui de aproape o oră, iar atunci cînd am reușit să plec de acolo am alergat afară în căutarea aerului proaspăt.

Am mers cale de treizeci de minute pînă în Iuka, orașul reședință al ținutului Tishomingo, unde l-am găsit pe șeriful Spinner la fix ca să-i fac cinste cu un prînz. La un pui la grătar într-o cafenea aglomerată, m-a pus la curent cu ultimele evoluții în cazul crimei. Fusese o lovitură curată a cuiva care cunoștea bine zona. Nu se găsise nimic după omor – nici o urmă de pași, nici un cartuș gol, nimic. Arma fusese un revolver Magnum de calibru 44, iar cele două focuri practic îi făcuseră zob capul lui

Malcolm. De dragul spectacolului, şeriful scoase revolverul lui de serviciu şi mi-l arătă.

– Ăsta e un patruzeci şi patru, îmi zise el.

Era de două ori mai greu decît bietul meu pistolaş. Mi-am pierdut brusc orice poftă de mîncare.

Poliţiştii discutaseră cu fiecare cunoştinţă a victimei. Malcolm locuise în acea zonă circa cinci luni. Nu avea cazier. Nu fusese niciodată arestat, nu intrase în nici o încăierare, nu jucase zaruri, nu provocase tulburări ale ordinii publice şi nici nu se bătuse cu vreun alt beţiv. Se ducea la acea speluncă o dată pe săptămînă, unde juca biliard, bea bere şi nu ridica niciodată vocea. Omul nu avea împrumuturi sau facturi neachitate mai vechi de şaizeci de zile. În schemă nu părea să nu intre sub nici un chip vreo afacere ilicită sau vreun soţ gelos.

– Nu pot găsi nici un motiv, zise şeriful. Nu are nici o logică.

I-am povestit despre mărturia lui Malcolm în procesul Padgitt şi despre modul în care Danny ameninţase juriul. Şeriful m-a ascultat cu atenţie şi apoi n-a mai rostit nimic. Aveam impresia clară că prefera să rămînă în ţinutul Tishomingo, fără să aibă în nici un fel de-a face cu clanul Padgitt.

– Ăsta ar putea fi motivul dumneavoastră, am zis eu cînd am terminat.

– Răzbunare?

– Categoric. Sînt oameni extrem de răi.

– Oh, am auzit de ei. Cred că sîntem norocoşi că n-am fost în juriul ăla, nu?

Pe toată durata drumului înapoi spre Clanton, nu mi-am putut şterge din minte chipul şerifului rostind acele vorbe. Se dusese complet încrederea omului legii bine înarmat. Spinner era cu adevărat recunoscător că se afla la două ţinuturi distanţă şi n-avea nimic de împărţit cu clanul Padgitt.

Ancheta lui se înfundase. Cazul era clasat.

23

Singurul evreu din Clanton era domnul Harvey Kohn, un omuleţ care vindea de zeci de ani pantofi şi poşete doamnelor din oraş. Magazinul lui se găsea în piaţă, alături de firma de avocatură a lui Sullivan, într-un şir de clădiri pe care el le cumpărase în vremea Marii Crize. Era văduv, iar copiii lui plecaseră din Clanton după terminarea liceului. O dată pe lună, domnul Kohn se ducea cu maşina personală pînă în Tupelo, pentru a se ruga la cea mai apropiată sinagogă.

Magazinul Kohn's Shoes ţintea spre stratul superior al pieţei, o noţiune cam alunecoasă într-un oraş mic precum Clanton. Cele cîteva doamne bogate din oraş preferau să-şi facă cumpărăturile în Memphis, unde puteau plăti preţuri mai mari şi se puteau lăuda cu asta odată întoarse acasă. Ca să-şi facă pantofii mai atrăgători, domnul Kohn punea nişte preţuri şocant de mari, pe care le micşora prin *discount*-uri majore. Astfel, doamnele din localitate puteau anunţa orice preţ cînd se lăudau cu ultimele achiziţii.

Omul conducea singur magazinul. Deschidea dimineaţa devreme şi închidea seara tîrziu, de obicei ajutat de un student care lucra cu jumătate de normă. Cu doi ani înainte de a veni eu în Clanton, angajase un tînăr negru de şaisprezece ani, pe nume

Sam Ruffin, ca să desfacă marfa, să mute cutiile cu pantofi, să facă curăţenie prin magazin şi să răspundă la telefon. Sam se dovedise inteligent şi muncitor. Era un băiat curtenitor, manierat, bine îmbrăcat, astfel că nu peste mult timp în el se putea avea destulă încredere ca să conducă magazinul în vreme ce domnul Kohn se ducea zilnic acasă exact la unsprezece şi patruzeci şi cinci, pentru un prînz rapid şi un lung pui de somn.

Într-o zi, o doamnă pe nume Iris Durant s-a ivit în uşa magazinului şi l-a găsit pe Sam singur. Iris avea patruzeci şi unu de ani şi era mama a doi tineri adolescenţi, dintre care unul era coleg de clasă cu Sam la Clanton High. Era o femeie destul de atrăgătoare, căreia îi plăcea să flirteze şi să poarte fuste mini şi care, de obicei, alegea pantofi din gama exotică de mărfuri deţinută de domnul Kohn. În acea zi încercă vreo două duzini de perechi, nu cumpără nimic, dar stătu destul de mult înăuntru. Sam cunoştea foarte bine produsele şi avu mare grijă de picioarele femeii.

Aceasta se întoarse a doua zi, la aceeaşi oră, cu o fustă şi mai scurtă şi cu încă şi mai mult machiaj pe faţă. Cu picioarele goale, îl seduse pe Sam pe biroul domnului Kohn în cămăruţa personală a acestuia, chiar în spatele casei de marcat. Astfel începu o legătură fierbinte, care avea să le schimbe viaţa amîndurora.

Iris începu să meargă la cumpărat pantofi de cîteva ori pe săptămînă. Sam găsi un loc mai confortabil la etaj, pe o canapea veche. Cînd se ivea Iris, băiatul închidea magazinul timp de cincisprezece minute, stingea luminile şi se făcea nevăzut.

Soţul lui Iris era sergent în patrula de pe autostrada din Mississippi. Alarmat de numărul mare de pantofi noi din dulap, omul intră la bănuieli. Bănuiala era un mod de trai alături de Iris.

L-a angajat pentru investigaţii pe Harry Rex. Oricine i-ar fi prins pe amanţi. Trei zile la rînd femeia intră în magazin la aceeaşi oră; trei zile la rînd Sam se grăbi să închidă uşa din faţă,

uitîndu-se în toate părţile; trei zile la rînd luminile se stinseră ş.a.m.d. În cea de-a patra zi, Harry Rex şi Rafe se furişară în magazin prin spate. Auziră zgomote la etaj. Rafe se repezi în cuibul porumbeilor şi în cinci secunde obţinu destule dovezi ca să-i lichideze pe amîndoi.

Domnul Kohn îl concedie pe Sam o oră mai tîrziu. Harry Rex înaintă cererea de divorţ în acea după-amiază. Ceva mai tîrziu, Iris a fost internată în spital cu tăieturi, vînătăi şi nasul rupt. Soţul ei o bătuse cu pumnii pînă ce o lăsase inconştientă. După lăsarea întunericului, trei poliţişti în uniformă au bătut în uşa casei lui Sam din Lowtown. Le explicară părinţilor lui că băiatul era căutat de poliţie în legătură cu o acuzaţie vagă de deturnare de fonduri din magazinul lui Kohn. Dacă era condamnat, băiatul putea petrece douăzeci de ani după gratii. Îi informară pe părinţi, neoficial bineînţeles, că Sam fusese prins în plin act sexual cu o doamnă albă, soţia altui bărbat, şi pe capul lui se pusese deja o recompensă. Cinci mii de verzişori.

Iris plecă din oraş, în dizgraţie, divorţată, fără copii, temîndu-se să se mai întoarcă vreodată.

Am auzit mai multe versiuni ale poveştii lui Sam. Cînd am ajuns eu în Clanton, subiectul era deja destul de consumat în bîrfe, dar continua să atragă atenţia în diverse conversaţii. În Sud nu era neobişnuit ca bărbaţii albi să întreţină amante de culoare, dar Sam era primul caz dovedit în care o femeie albă încălcase linia de demarcaţie rasială din Clanton.

Baggy îmi spusese povestea. Harry Rex îmi confirmase o mare parte din ea.

Miss Callie refuza să discute pe marginea acestui subiect. Sam era cel mai mic copil al ei şi nu se putea întoarce acasă. Fugise din ţinut, lăsase baltă liceul şi îşi petrecuse ultimii doi ani departe de fraţii şi surorile lui. Acum mă chema pe mine în ajutor.

M-am dus la tribunal şi m-am apucat să caut prin arhivă. N-am găsit nici o dovadă a vreunei acuzaţii împotriva lui Sam

Ruffin. L-am întrebat pe şeriful Coley dacă deţine vreun mandat de arestare pe numele băiatului. El a evitat întrebarea, dar s-a interesat de ce mă amestecam într-un asemenea caz vechi. L-am întrebat dacă Sam ar fi fost arestat în caz că se întorcea acasă. Din nou, nu mi-a răspuns direct.

– Aveţi grijă, domnule Traynor, m-a avertizat el, fără a intra în detalii.

M-am dus la Harry Rex şi l-am întrebat despre contractul de-acum legendar pus pe capul lui Sam. Harry şi-a descris clientul, sergentul Durant, ca un fost puşcaş marin, un ţintaş perfect cu orice fel de armă, un poliţist de carieră şi un om violent care fusese cumplit de ruşinat de necuviinţa comisă de Iris şi care simţea că singura cale onorabilă de a-şi recăpăta onoarea era să-l ucidă pe amant. Se gîndise să o omoare şi pe ea, dar nu voia să ajungă la închisoare. Se simţea mai în siguranţă ucigînd un puşti de culoare. Orice juriu din Ford County ar fi fost mai blînd cu el.

– Şi mai vrea încă să-l omoare cu mîna lui, îmi explică Harry Rex. Aşa va economisi cele cinci mii.

Lui Harry îi plăcea să-mi dea astfel de veşti groaznice, însă trebui şi el să admită că nu-şi mai văzuse clientul de un an şi jumătate, aşa că nu era sigur dacă nu cumva domnul Durant se reînsurase între timp.

Joi la prînz ne-am aşezat la masă pe verandă şi I-am mulţumit Domnului pentru minunatele bucate pe care urma să le primim. Esau era la lucru.

Cum grădina dăduse complet în pîrg către sfîrşitul verii, avusesem parte de mai multe mese vegetariene. Tomate galbene şi roşii, castraveţi şi ceapă în oţet, fasole verde, fasole boabe, mazăre, bame, dovlecei, cartofi fierţi, porumb copt şi întotdeauna pîine fierbinte din porumb. Acum, că aerul se mai răcise şi frunzele îşi schimbau culoarea, Miss Callie începuse să pregătească mese mai consistente – friptură de raţă, friptură de

miel, *chili,* fasole roşie şi orez cu cîrnaţi de porc, dar şi vechea şi mereu apetisanta friptură înăbuşită.

În acea zi masa era compusă din pui şi găluşte. Mîncam încet, aşa cum mă încuraja şi ea să procedez. Terminasem pe jumătate cînd am zis:

– M-a sunat Sam, Miss Callie.

Miss Callie se opri din mîncat, înghiţi şi replică:

– Cum se simte?

– E bine. Vrea să vină acasă de Crăciun. Spunea că vin toţi şi vrea şi el să fie aici.

– Ştiţi unde se află? se interesă ea.

– Dar dumneavoastră?

– Nu.

– E în Memphis. Mîine ar trebui să ne întîlnim acolo.

– De ce vă întîlniţi cu Sam?

Părea foarte bănuitoare cu privire la motivele implicării mele.

– Vrea să-l ajut. Max şi Bobby i-au povestit despre prietenia noastră. Mi-a zis că sînt un alb în care se poate avea încredere.

– Ar putea fi periculos, mă avertiză ea.

– Pentru cine?

– Pentru amîndoi.

Pe doctor îl îngrijora greutatea ei. Uneori părea şi ea îngrijorată, dar nu întotdeauna. Atunci cînd masa era foarte bogată, cum era cazul fripturilor şi a găluştelor, Miss Callie îşi lua porţii mici, pe care le mînca foarte încet. Vestea legată de Sam îi oferi motivul de a se opri complet din mîncat. Îşi împături şervetul şi începu să vorbească.

Sam plecase din Clanton cu noaptea în cap, cu o cursă de autobuz Greyhound care se îndrepta spre Memphis. Cînd ajunsese acolo îşi sunase părinţii. A doua zi, un amic de familie se dusese la el cu nişte bani şi haine. Cum povestea despre Iris începea rapid să facă valuri în oraş, Callie şi Esau fuseseră

convinşi că fiul lor cel mai mic avea să fie ucis de poliţişti. Maşinile patrulelor de poliţie au început să dea tîrcoale casei lor zi şi noapte. Au început să curgă şi telefoanele anonime pline de ameninţări şi obscenităţi.

Domnul Kohn înaintase o plîngere în justiţie. Ziua audierii venise şi trecuse fără ca Sam să apară. Miss Callie nu văzuse niciodată vreo acuzaţie oficială, însă nici nu prea ştia cum arată aşa ceva.

Memphis păruse prea aproape, aşa că Sam plecase mai departe, în Milwaukee, unde se ascunsese la Bobby cîteva luni. Timp de doi ani, trecuse de la o rudă la alta, întotdeauna călătorind noaptea, întotdeauna înfricoşat că va fi prins. Copiii mai în vîrstă ai familiei sunau adesea acasă şi scriau scrisori o dată pe săptămînă, însă niciodată nu-l menţionau pe Sam. Cineva putea asculta convorbirile.

– A greşit că s-a încurcat cu o astfel de femeie, spuse Miss Callie, sorbind din ceai.

Îi ruinasem prînzul, fără ca apetitul meu să fie deranjat.

– Însă era atît de tînăr! Nu el a urmărit-o.

A doua zi am devenit intermediarul neoficial între Sam Ruffin şi părinţii lui.

Ne-am întîlnit într-o cafenea dintr-un *mall* din sudul Memphis-ului. M-a urmărit de undeva, de la distanţă cum aştept o jumătate de oră, înainte de a se ivi ca din senin şi de a se aşeza în faţa mea. Doi ani pe fugă îl învăţaseră cîteva şmecherii.

Pe chipul lui tînăr se puteau citi efectele vieţii de fugar. Din obişnuinţă, băiatul se uita permanent în stînga şi în dreapta. Încercă să păstreze contactul vizual cu mine, dar n-o putu face decît pentru cîteva secunde. Nu mă surprindea deloc faptul că era o persoană foarte politicoasă, cu voce blîndă şi vocabular elevat. Şi foarte recunoscător că eram dispus să intervin şi să explorez împreună cu el posibilităţile de a-l ajuta.

Mi-a mulţumit pentru prietenia pe care o dovedeam faţă de mama lui. În Milwaukee, Bobby îi arătase ziarul cu articolele despre familia Ruffin. Am vorbit despre rudele lui, despre mutarea sa de la UCLA la universitatea Duke, apoi la universitatea Toledo şi, în cele din urmă, la universitatea Grinnell din Iowa. Băiatul nu mai putea trăi mult în felul acesta. Căuta disperat o rezolvare a situaţiei dezastruoase de acasă, astfel încît să poată reveni la o viaţă normală. Terminase liceul în Milwaukee şi plănuia să urmeze, în cele din urmă, cursurile facultăţii de Drept. Însă n-o putea face trăind ca un evadat toată viaţa.

– Există o anumită presiune, să ştiţi, îmi zise el. Şapte fraţi şi surori, toţi cu doctorate.

I-am descris căutările mele fără rezultat legate de o acuzaţie oficială, întrebările adresate şerifului Coley şi conversaţia cu Harry Rex despre starea actuală de spirit a domnului Durant. Sam mi-a mulţumit din inimă pentru aceste informaţii şi pentru disponibilitatea mea de a mă implica.

– Nu există nici un pericol de a fi arestat, l-am asigurat eu. Însă există pericolul de a primi un glonţ în cap.

– Aş prefera să fiu arestat, îmi răspunse el.

– Şi eu.

– E un tip extrem de înfricoşător, zise Sam, referindu-se la domnul Durant.

Se apucă să îmi spună o poveste din care n-am prins toate detaliile. Se părea că Iris locuia acum în Memphis. Sam păstrase legătura cu ea. Ea îi povestise nişte lucruri oribile despre fostul ei soţ, şi despre cei doi băieţi adolescenţi, şi despre ameninţările proferate contra ei. Nu era binevenită nicăieri în Ford County. Şi viaţa ei putea fi în pericol. Băieţii declaraseră în mod repetat că o urau şi nu voiau să o mai vadă vreodată.

Era o femeie distrusă, plină de remuşcări şi care suferea o cădere nervoasă extrem de serioasă.

– Iar vina e a mea, zise Sam. Am fost crescut prea bine ca să nu îmi dau seama de consecinţe.

Întîlnirea noastră dură o oră. Ne-am promis reciproc să ne revedem peste cîteva săptămîni. Mi-a dat două scrisori groase pe care le scrisese părinţilor şi ne-am luat la revedere. A dispărut într-o mare de oameni ieşiţi la cumpărături. Nu m-am putut abţine să nu mă întreb unde putea să se ascundă un tînăr de optsprezece ani? Cum se deplasa el dintr-un loc în altul? Cum supravieţuia vieţii de zi cu zi? Iar Sam nu era un puşti de stradă care să fi învăţat să se descurce folosindu-se de şmecherii şi de pumni.

I-am povestit lui Harry Rex despre întîlnirea din Memphis. Ţelul meu era să-l conving cumva pe domnul Durant să-l lase în pace pe Sam.

Cum trăiam cu convingerea că numele meu se afla pe o listă neagră undeva, pe Insula Padgitt, n-aveam nici un chef să îl pun şi pe o altă listă. L-am pus pe Harry Rex să jure că va păstra secretul, convins fiind că îmi va proteja fără probleme rolul meu de intermediar în toată această afacere.

Sam ar fi fost de acord să plece din Ford County, să îşi termine liceul undeva în Nord, să rămînă acolo pentru colegiu şi probabil pentru tot restul vieţii lui. Puştiul voia, pur şi simplu, să fie în stare să-şi vadă părinţii, să facă scurte vizite în Clanton şi să poată trăi fără să se uite permanent peste umăr ca să vadă dacă nu e urmărit de cineva.

Lui Harry Rex nu-i păsa şi nici nu voia să fie implicat. Mi-a promis că-i va transmite mesajul domnului Durant, dar nu păru deloc optimist că răspunsul avea să fie favorabil.

– E un ticălos al naibii de rău, zise el de cîteva ori.

24

La începutul lui decembrie m-am întors în ţinutul Tishomingo pentru o nouă întrevedere cu şeriful Spinner. N-am fost surprins să aflu că investigaţia în cazul asasinării lui Malcolm Vince bătuse pasul pe loc. Spinner descrise de mai multe ori lovitura ca fiind una „curată", în urma căreia la locul faptei nu rămăsese nimic altceva în afara unui cadavru şi a două gloanţe care nu duceau nicăieri, ca pistă de urmărit. Oamenii lui vorbiseră cu toţi amicii, colegii şi cunoştinţele victimei şi descoperiseră că nimeni nu avea habar de vreun motiv pentru care Malcolm sfîrşise atît de violent.

Spinner vorbise şi cu şeriful Mackey Don Coley. Cum era de aşteptat, şeriful nostru îşi exprimase îndoiala că omorul avusese ceva de-a face cu procesul împotriva lui Danny Padgitt din Ford County. Se părea că amîndoi şerifii se cunoşteau bine din trecut. Am fost uşurat să îl aud pe Spinner spunînd:

– Bătrînul Coley n-ar putea prinde nici un trecător imprudent de pe Main Street.

Am rîs din toată inima şi am adăugat, ca să-i sar în ajutor:

– Da, el şi clanul Padgitt merg de mult mînă în mînă.

– I-am zis că aţi venit pînă aici să puneţi întrebări. Mi-a replicat că: „Băiatu' ala o s-o păţească". Mi-am zis că e bine să ştiţi.

– Mersi, am răspuns eu. Eu şi Coley vedem lucrurile în mod diferit.

– Alegerile sînt peste cîteva luni.

– Da, aşa e. Am auzit că şeriful Coley are doi sau trei contracandidaţi.

– E nevoie doar de unul singur.

Mi-a promis din nou să mă sune dacă apare ceva nou, însă ştiam amîndoi că aşa ceva nu se va întîmpla. Am plecat din Iuka şi m-am dus la Memphis.

Durant fusese destul de mulţumit să afle că ameninţările lui continuau să aibă efect asupra lui Sam Ruffin. Harry Rex transmisese pînă la urmă mesajul că băiatul era încă fugar, dar încerca cu disperare să vină acasă şi să-şi vadă mama.

Durant nu se recăsătorise. Se simţea extrem de singur, de înveninat şi de ruşinat din pricina aventurii fostei sale soţii. Se răţoise la Harry Rex plîngîndu-se de modul în care-i fusese distrusă viaţa şi, mai rău, de felul cum cei doi fii ai lui erau ridiculizaţi şi batjocoriţi din pricina faptelor mamei lor. Băieţii albi de la şcoală îi tachinau zilnic. Băieţii negri, noii colegi de la Clanton High, se purtau cu înfumurare şi le aruncau numai poante deşucheate pe tema asta.

Ambii băieţi erau vînători iscusiţi şi ţintaşi de frunte. Cei trei Durant juraseră să îi înfigă un glonţ în capul lui Sam Ruffin dacă li se ivea ocazia. Ştiau exact unde locuieşte familia Ruffin în Lowtown. Durant comentase chiar asupra pelerinajului anual pe care mulţi negri ce locuiau în Nord îl făceau acolo în perioada Crăciunului.

– Dacă băiatu' ăla se furişează acasă, noi îl vom aştepta, îi promisese el lui Harry Rex.

Individul păstra ceva venin şi pentru mine şi pentru articolele mele calde despre Miss Callie şi despre copiii ei mai în vîrstă. Ghicise corect cînd afirmase că eu sînt omul de legătură dintre Sam şi familia lui.

– Mai bine ai ieşi singur din porcăria asta, mă avertiză Harry Rex după întîlnirea lui cu Durant. Tipul e un personaj rău.

Nu ardeam de nerăbdare să ştiu că mai e cineva care visează la o moarte dureroasă pentru mine.

M-am întîlnit cu Sam într-o parcare de camioane în apropiere de graniţa statală, la circa o milă în interiorul statului Tennessee. Miss Callie îi trimisese prăjituri, plăcinte, scrisori şi ceva bani, o cutie întreagă care ocupa tot spaţiul liber din micuţul meu Spitfire. Era pentru prima dată în decurs de doi ani cînd fusese în stare să intre în contact direct cu el în vreun fel. Sam încercă să citească una dintre scrisorile ei, dar se emoţionă şi o introduse înapoi în plic.

– Mi-e atît de dor de casă! zise el, ştergîndu-şi lacrimile imense în timp ce încerca să le ascundă de privirile camionagiilor care mîncau în apropiere.

În acele clipe era doar un băieţel pierdut şi înspăimîntat.

Cu o sinceritate brutală, i-am povestit discuţia cu Harry Rex. În naivitatea lui, Sam crezuse că oferta de a sta departe de Ford County şi de a-şi vizita ocazional părinţii va fi acceptată de domnul Durant. Nu-şi dăduse seama de dimensiunea urii pe care o stîrnise. Cu toate astea, părea să aprecieze corect pericolul în care se afla.

– Te va ucide, Sam, am zis eu cu gravitate.

– Şi va scăpa cu faţa curată, nu-i aşa?

– Ce mai contează pentru tine? Tu vei fi mort. Miss Callie ar prefera să te ştie viu în Nord decît mort în cimitirul din Clanton.

Am căzut de acord să ne reîntîlnim peste două săptămîni. Între timp avea să cumpere ceva de Crăciun şi avea să-mi dea mie cadourile pentru părinţii şi pentru restul familiei lui.

Ne-am luat rămas-bun şi am plecat din zona în care mîncau camionagiii. Aproape că ajunsesem lîngă maşină, cînd m-am hotărît să mă întorc şi să mă duc la toaletă. Aceasta se găsea în spatele unui magazin de suveniruri de lîngă cafenea. M-am uitat pe

fereastră şi l-am zărit pe Sam sărind, extrem de bănuitor, într-o maşină condusă de o femeie albă care părea mai în vîrstă, undeva, în jur de patruzeci de ani. Am presupus că era Iris. Unii oameni nu se învaţă minte niciodată.

Clanul Ruffin a început să se strîngă cu trei zile înainte de Crăciun. Miss Callie gătise timp de o săptămînă. Mă trimisese la băcănie de două ori pentru a aduce provizii de urgenţă. Am fost iute adoptat în familie şi mi s-au acordat drepturi depline, cel mai important dintre acestea fiind acela de a mînca oricînd şi orice voiam.

Crescînd în acea casă, vieţile copiilor se concentraseră în jurul părinţilor, celorlalţi fraţi, în jurul Bibliei şi mesei din bucătărie. Iar în timpul vacanţelor se găsea întotdeauna ceva proaspăt gătit pe masă şi alte două sau trei feluri în cuptor sau pe sobă. Anunţul: „Plăcintele cu nucă sînt gata!" trimitea unde de şoc în întreaga căsuţă, dincolo de verandă şi chiar în stradă. Familia se aduna la masă, unde Esau mulţumea repede Domnului pentru familie, sănătate şi hrana pe care aveau s-o „împartă", după care plăcintele erau tăiate în porţii mari, puse pe farfurii şi înşfăcate din toate părţile.

Acelaşi ritual era urmat în cazul plăcintelor cu dovleac sau cu nucă de cocos, al prăjiturilor cu căpşune şi lista putea continua aşa multă vreme. Iar toate astea nu erau decît mici gustări dintre felurile principale de mîncare.

Spre deosebire de mama lor, copiii familiei Ruffin nu erau deloc graşi. Curînd aveam să aflu de ce. Se plîngeau că nu mai erau în stare să mănînce atît de mult. Acolo unde locuiau, mîncarea era fadă, congelată şi pre-procesată. Existau o mulţime de mîncăruri tipice altor popoare care pur şi simplu nu puteau fi digerate. În plus, oamenii mîncau în grabă. Ca atare, lista de plîngeri era în continuă creştere.

Eu bănuiam că fuseseră atît de răsfăţaţi de modul de a găti al lui Miss Callie, încît nimic nu le mai putea părea la fel.

Carlota, care era nemăritată şi preda studii de urbanism la UCLA, era extrem de amuzantă atunci cînd povestea despre ultimele tendinţe culinare ciudate care bîntuiau prin California. Acum la mare modă erau alimentele crude – prînzul consta dintr-o farfurie de morcovi şi salată crude, date pe gît cu ajutorul unei ceşti de ceai fierbinte din plante.

Gloria, care preda italiana la Universitatea Duke, era considerată cea mai norocoasă dintre cei şapte, deoarece continua să locuiască în Sud. Ea şi Miss Callie comparară reţetele proprii pentru diverse delicatese precum pîinea de porumb, friptura Brunswick şi chiar salate din zarzavaturi. Discuţiile deveneau adesea foarte serioase, căci bărbaţii se amestecau şi ei şi îşi dădeau cu părerea sau făceau observaţii, iar de aici deseori rezultau dispute.

După un prînz de trei ore, Leon (Leonardo), care preda biologie la Universitatea Purdue, mă invită la o plimbare. Era al doilea ca vîrstă şi avea un aer vag academic, pe care ceilalţi reuşiseră să îl evite. Avea barbă, fuma pipă, purta o haină din tweed cu petice în coate şi folosea un vocabular pe care probabil şi-l exersase ore întregi.

Ne-am plimbat pe străzile din Clanton în maşina lui. Voia să afle veşti despre Sam. I-am povestit totul. În opinia mea, cît mai conta şi aceasta, era prea periculos pentru el să păşească în Ford County.

Leon voia să afle amănunte şi despre procesul lui Danny Padgitt. Trimisesem copii ale ziarului tuturor membrilor familiei Ruffin. Unul dintre articolele semnate de Baggy insista asupra ameninţărilor proferate de Danny la adresa juraţilor. Fuseseră evidenţiate chiar cuvintele exacte: „Dacă mă condamnaţi, o să vă înhaţ pe fiecare dintre voi".

– Va fi eliberat vreodată din închisoare? mă întrebă Leon.

– Da, am răspuns eu, ezitînd.

– Cînd?

– Nu ştie nimeni. A primit condamnarea pe viaţă pentru crimă şi aceeaşi condamnare pentru viol. Zece ani este pedeapsa minimă pentru fiecare, însă mi s-a spus că în sistemul de eliberări condiţionate din Mississippi se petrec lucruri ciudate.

– Aşadar înseamnă minimum douăzeci de ani?

Sînt convins că se gîndea la vîrsta maică-sii. Femeia avea cincizeci şi nouă de ani.

– Nimeni nu ştie cu exactitate. Există posibilitatea comportării ireproşabile, care reduce minimul pedepsei.

Părea la fel de confuz precum fusesem şi eu. Adevărul e că nimeni care avea vreo legătură cu sistemul juridic sau penal nu fusese în stare să-mi răspundă întrebărilor legate de sentinţa primită de Danny. Eliberarea condiţionată în Mississippi însemna o imensă gaură neagră, iar mie îmi era frică să mă apropii prea mult de ea.

Leon îmi mărturisi că o interogase îndelung pe maică-sa cu privire la verdict. Mai exact, o întrebase în mod repetat dacă ea votase pentru condamnarea la închisoare pe viaţă sau preferase condamnarea la moarte? De fiecare dată ea îi răspunsese că juriul depusese un jurămînt solemn să menţină secretul asupra deliberărilor.

– Tu ce ştii? mă întrebă el acum pe mine.

Nu prea multe. Miss Callie îmi sugerase destul de clar că nu fusese de acord cu verdictul, dar nimic nu era bine definit. Săptămîni de zile după verdict, speculaţiile abundaseră. Obişnuiţii tribunalului se fixaseră, în cele din urmă, pe teoria că trei sau poate patru dintre juraţi refuzaseră să voteze pentru condamnarea la moarte. În general, se considera că Miss Callie nu aparţinea acestui grup.

– I-au cumpărat membrii clanului Padgitt? întrebă Leon.

Intrasem pe aleea lungă şi umbrită din faţa Liceului Clanton.

– E teoria cea mai des vehiculată, am răspuns eu. Însă nimeni nu ştie exact care e adevărul. Ultima condamnare la

moarte din acest ţinut contra unui acuzat alb a avut loc acum patruzeci de ani.

Leon opri maşina. Ne uitarăm amîndoi la masivele porţi din stejar ale liceului.

– Aşadar, şcoala este în sfîrşit reunită, zise el.

– Da.

– N-am crezut niciodată c-am să văd aşa ceva.

Zîmbi cu o imensă satisfacţie pe chip:

– Visam să merg la şcoala asta. Tata lucra aici ca îngrijitor cînd eram mic, aşa că veneam sîmbăta şi mă plimbam pe coridoarele alea lungi şi vedeam cît de frumos este totul. Am înţeles de ce nu eram binevenit aici, dar n-am putut niciodată să accept.

Nu prea mai puteam adăuga ceva, aşa că m-am mulţumit să ascult. Leon părea mai degrabă trist decît încîntat.

În cele din urmă, am plecat de acolo şi am traversat calea ferată. Ajunşi înapoi în Lowtown, am fost uimit de numărul mare de automobile impozante, cu numere de înmatriculare din alte state parcate înghesuit pe străzi. Familii numeroase stăteau pe verande în aerul răcoros; copiii se jucau în curţi şi pe străzi. Maşini noi se iveau încontinuu, încărcate cu pachete strălucitor ambalate pe canapelele din spate.

– Acasă este acolo unde e mami, zise Leon. Toată lumea vine acasă de Crăciun.

Ne-am oprit în apropiere de casa lui Miss Callie. Leon mi-a mulţumit pentru prietenia pe care i-o purtam mamei lui.

– Vorbeşte tot timpul despre tine, zise el.

– Totul e legat de masa de prînz, i-am răspuns eu.

Am izbucnit amîndoi în rîs. Ajunşi la poarta de intrare, o aromă nouă ne învălui venind dinspre casă. Leon încremeni, adulmecă cu nesaţ aerul şi zise:

– Plăcintă cu dovleac.

Vorbea experienţa din el.

În momente diferite, toţi cei şapte profesori îmi mulţumiră pentru prietenia mea cu Miss Callie. Ea îşi împărţise viaţa cu

mulţi oameni, avea mulţi prieteni apropiaţi, dar de opt luni de zile preţuia în mod deosebit timpul petrecut alături de mine.

I-am părăsit tîrziu în după-amiaza de Ajun, lăsîndu-i să se pregătească pentru slujba religioasă. După aceea aveau să urmeze cadourile şi cîntecele. În casă se aflau în acel moment mai mult de douăzeci de oameni cu numele Ruffin. Nu-mi puteam imagina unde va dormi fiecare, dar eram convins că nimănui nu-i păsa.

Chiar dacă fusesem acceptat de toţi, simţeam nevoia să-i părăsesc la un moment dat. Şi asta pentru că mai tîrziu urmau momentele de îmbrăţişări şi lacrimi, de cîntece şi de poveşti şi, chiar dacă eram sigur că sînt binevenit să le împărtăşesc, mai ştiam că există clipe cînd familiile trebuie să rămînă singure.

Dar ce ştiam eu despre familii?

Am plecat la Memphis, unde casa mea din copilărie nu mai văzuse vreo podoabă de Crăciun de zece ani. Împreună cu taică-meu am luat cina într-o speluncă chinezească aflată nu departe de casa noastră. În vreme ce mă înecam cu o supă mizerabilă, mă gîndeam numai la haosul din bucătăria lui Miss Callie şi la toate acele feluri încîntătoare de mîncare scoase din cuptor.

Tata se străduia să pară interesat de ziarul meu. Îi trimiteam un exemplar în fiecare săptămînă. Însă, după cîteva minute de discutat pe tema asta, mi-a fost cît se poate de evident că nu citise niciodată nici măcar un cuvînt din ce scria acolo. Era mult mai preocupat de o legătură ameninţătoare dintre războiul din Asia de Sud-Est şi piaţa obligaţiunilor.

Am mîncat repede şi am plecat în direcţii diferite. Trist, dar nici unul dintre noi nu se gîndise vreo clipă să cumpere un cadou pentru celălalt.

Prînzul din ziua de Crăciun l-am luat cu BeeBee. Spre deosebire de tatăl meu, ea a fost încîntată să mă vadă. Şi-a invitat trei dintre prietenele ei văduve la un pahar de *sherry* şi o felie de şuncă, şi toţi cinci ne-am pus pe şuetă. Le-am răsfăţat cu

poveşti din Ford County, unele relatări exacte, altele – poveşti de adormit copiii. Tot stînd pe lîngă Baggy şi Harry Rex, învăţasem arta povestitului.

Pe la ora trei după-amiaza moţăiam cu toţii. A doua zi, dis-de-dimineaţă, am pornit în trombă înapoi spre Clanton.

25

Într-o zi geroasă de la sfîrşitul lui ianuarie, de undeva, din jurul pieţei, izbucniră focuri de armă. Şedeam la birou şi scriam paşnic un articol despre domnul Lamar Farlowe şi despre recenta reuniune din Chicago a batalionului său de paraşutişti militari, cînd un glonţ sfărîmă geamul unei ferestre la mai puţin de şase metri de capul meu. Astfel lua sfîrşit o săptămînă cam văduvită de evenimente senzaţionale.

Glonţul fusese al doilea sau al treilea dintr-o secvenţă rapidă. M-am aruncat la podea cu tot felul de gînduri roindu-mi prin minte. Unde mi-era pistolul? Hotărîse clanul Padgitt să ia oraşul cu asalt? Mă căutau Durant şi băieţii lui? M-am tîrît pe coate şi pe genunchi către geanta mea, în vreme ce gloanţele continuau să şfichiuiască aerul. Păreau a veni din cealaltă parte a străzii, dar în groaza momentului nu îmi dădeam seama prea bine. Zgomotul îmi părea mult mai puternic acum, că unul lovise deja încăperea în care mă aflam.

Am golit geanta şi apoi mi-am amintit că pistolul se găsea fie în maşină, fie în apartamentul meu. Eram neînarmat şi mă simţeam extrem de neputincios, pentru că nu mă puteam apăra. Harry Rex şi Rafe mă instruiseră ce să fac în asemenea situaţii.

Eram atît de speriat, încît nu mă puteam mişca. Atunci mi-am amintit că Bigmouth Bass se găsea în biroul lui, jos, şi, asemenea tuturor bărbaţilor adevăraţi din Clanton, avea un adevărat arsenal în apropierea lui. În birou ţinea mai multe pistoale, iar pe perete atîrnase două puşti de vînătoare, în cazul în care ar fi avut chef să iasă şi să împuşte o căprioară pentru masa de prînz. Oricine ar fi încercat să ajungă la mine ar fi fost întîmpinat cu o rezistenţă înverşunată de personalul meu. Cel puţin aşa speram eu.

Asaltul se opri, apoi se auziră ţipete de panică şi haos pe străzi. Ceasul arăta aproape ora două după-amiaza, o oră în mod normal de aglomeraţie în centru. M-am tîrît sub birou, aşa cum fusesem învăţat în cadrul exerciţiilor de apărare individuală în caz de tornade. De undeva, de dedesubt, l-am auzit pe Bigmouth strigînd:

– Rămîneţi în birourile voastre!

Aproape că-l vedeam acolo jos, înşfăcînd un puşcoci mare şi o cutie de cartuşe şi ascunzîndu-se în cadrul uşii şi aşteptînd nerăbdător. Nu-mi imaginam vreun loc mai rău pentru ca un ţăcănit să înceapă să tragă. De jur împrejurul pieţei din Clanton se găseau zeci de locuri unde existau mii de arme de foc. Fiecare camionetă parcată dispunea de două puşti în cabină şi de cel puţin o carabină sub locul şoferului. Oamenii ăştia abia aşteptau să îşi folosească armele!

Nu mai putea trece mult şi localnicii aveau să răspundă cu foc. Atunci conflictul ar fi devenit cu adevărat urît.

În acel moment s-au reluat împuşcăturile. Păreau a nu se apropia de mine. Am încercat să respir normal sub birou şi să analizez situaţia. Pe măsură ce secundele treceau încet, mi-am dat seama că nu eu eram ţinta atacului. Se întîmplase doar să mă găsesc în dreptul unei ferestre învecinate. Se auziră sirene apropiindu-se, apoi alte împuşcături şi din nou ţipete. Ce Dumnezeu se întîmpla acolo?

Undeva, jos, sună un telefon şi cineva îl ridică imediat.

– Willie? Ai păţit ceva? urlă Bigmouth din capul scărilor.

– Nu!

– E un lunetist pe acoperişul tribunalului!

– Minunat!

– Stai ascuns!

– Nu-ţi face griji!

M-am relaxat un pic şi am ieşit doar atît cît să apuc telefonul. L-am sunat pe Wiley Meek acasă, dar acesta plecase deja spre noi. Apoi m-am tîrît de-a lungul podelei către una din uşile franceze şi am deschis-o. Evident, gestul a atras atenţia lunetistului. Un glonţ a zdrobit un geam la un metru şi ceva deasupra mea, iar cioburile au căzut peste mine ca o ploaie grea. M-am lăsat pe burtă şi am încetat să mai respir. Mi s-a părut că stau aşa o eternitate. Schimbul de focuri de armă părea a nu se mai opri. Oricine trăgea de pe acoperiş era evident tare deranjat de ceva anume.

Opt focuri, fiecare sunînd mult mai puternic acum, că eram deja afară. O pauză de cincisprezece secunde în vreme ce lunetistul îşi reîncărcă arma, apoi din nou opt focuri. Am auzit zgomote de sticlă spartă, de gloanţe muşcînd din tencuieli de clădiri, de gloanţe înfipte în bucăţi de lemn. Cîndva în toiul schimbului de focuri, vocile încetară să mai ţipe.

Cînd am putut să mă mişc din nou, am răsturnat încet unul din balansoare pe o parte, apoi m-am cuibărit în spatele lui. Veranda avea o balustradă din fier forjat de jur împrejurul ei. Eram protejat şi ascuns vederii de ea şi de scaunul din faţa mea. Habar n-am de ce m-am simţit obligat să mă apropii de lunetist, dar aveam douăzeci şi patru de ani, eram proprietarul ziarului şi ştiam că voi dedica un articol lung acestui episod dramatic. Aveam nevoie de amănunte.

Cînd, în sfîrşit, am reuşit să trag cu ochiul printre scaun şi balustradă, l-am văzut. Tribunalul avea un dom ciudat de plat, pe vîrful căruia se găsea o cupolă mică, cu patru ferestre deschise. Lunetistul se adăpostise acolo. Cînd l-am zărit pentru

prima dată, tocmai se zgîia pe deasupra pervazului uneia dintre ferestre. Părea a avea faţa neagră, cu părul alb, iar acest fapt mă înfiora de-a dreptul. Aveam de-a face cu un psihopat de talie internaţională.

Omul tocmai îşi reîncărca arma. Cînd termină, se înălţă uşor şi începu să tragă complet la întîmplare. Părea a nu avea cămaşă pe el, ceea ce, date fiind împrejurările, părea şi mai ciudat, întrucît temperatura coborîse bine sub zero grade Celsius, iar prognoza anunţa uşoare fulguieli în acea după-amiază. Eu, unul, îngheţam şi eram îmbrăcat cu un frumos costum de lînă de la Mitlo.

Pieptul omului era alb cu dungi negre, ca un fel de zebră. În mod clar era un alb care se pictase parţial ca un negru.

Pe străzi nu mai circula nici o maşină. Poliţia blocase toate drumurile de acces, iar poliţiştii mişunau pretutindeni, alergînd ghemuiţi şi ascunzîndu-se în spatele maşinilor de patrulare. Din cînd în cînd răsărea un cap la ferestrele magazinelor, privind iute ce se mai întîmplă pe afară, după care dispărea. Împuşcăturile se opriră, iar lunetistul se făcu mic şi dispăru pentru o vreme din raza vizuală. Trei ajutoare de şerif se furişară de-a lungul unui trotuar şi intrară în tribunal. Apoi începu aşteptarea.

Wiley Meek se repezi pe scările de intrare în redacţie şi ajunse curînd lîngă mine. Respira atît de precipitat, încît am crezut că alergase tot drumul de la casa lui pînă la birou.

– Individul ne-a lovit! şopti el, ca şi cum lunetistul l-ar fi putut auzi.

Se apucă să examineze cioburile de sticlă.

– De două ori, am replicat eu, făcîndu-i semn spre geamul sfărîmat.

– Unde e? mă întrebă el, fixînd pe poziţie un aparat foto cu rază lungă.

– În cupolă, i-am răspuns, indicîndu-i locul. Ai grijă. A tras în uşă cînd am deschis-o.

– L-ai văzut?

– Bărbat, alb, cu desene negre pe corp.

– A, e unul din ăia...

– Lasă-ţi capul jos!

Am stat ghemuiţi şi cuibăriţi la adăpost cîteva minute. Alţi poliţişti s-au furişat pe acolo, părînd a alerga fără ţintă, dar lăsînd impresia distinctă că erau emoţionaţi să se afle acolo, chiar dacă habar n-aveau ce ar trebui să facă.

– A fost rănit cineva? întrebă Wiley, brusc neliniştit că pierduse o vărsare de sînge.

– De unde să ştiu eu?

În acea clipă izbucniră noi focuri de armă, într-o succesiune uluitor de rapidă. Am tras cu ochiul şi l-am zărit pe lunetist, de la umeri în sus, trăgînd la întîmplare. Wiley se concentră şi începu să facă poze prin obiectivul de mare distanţă.

Baggy şi gaşca lui se aflau în camera lor secretă de la etajul trei, nu direct sub cupolă, dar nici prea departe de ea. De fapt, toţi cei de acolo fuseseră, probabil, persoanele cele mai apropiate de lunetist cînd acesta îşi începuse trasul la ţintă. După ce împuşcăturile fuseseră reluate pentru a noua sau a zecea oară, evident că se înfricoşaseră rău de tot, aşa că, nutrind convingerea că erau pe punctul de a fi măcelăriţi, deciseseră să îşi ia soarta în mîini. Cumva reuşiseră să întredeschidă fereastra rigidă din micul lor ascunziş. Wiley şi cu mine am urmărit cum un cablu electric este aruncat prin deschizătură direct spre solul aflat la peste treisprezece metri mai jos. Prin deschizătură apăru piciorul drept al lui Baggy, apoi restul trupului corpolent se furişă peste pervazul de cărămidă. Nu mă surprindea deloc că Baggy insistase să iasă primul.

– Oh, Doamne! icni Wiley, cumva cu mîndrie, ridicîndu-şi aparatul de fotografiat. Sînt beţi morţi.

Strîngînd cablul cu toată forţa de care era capabil, Baggy se împinse de lîngă fereastră şi începu coborîrea spre un loc mai în siguranţă. Nu părea să fi ales vreo strategie anume, stînd cu mîinile încleştate deasupra capului. În mod clar, în încăpere

rămăsese destul cablu, iar colegii din gaşca lui de beţivi trebuiau să îl coboare pînă jos.

În vreme ce mîinile i se lungeau deasupra capului, pantalonii începură să i se scurteze. În curînd ajunseră dedesubtul genunchilor, lăsînd să se vadă o bucată mare de piele albă pînă la ciorapii strînşi în jurul gleznelor. Pe Baggy nu îl preocupau aparenţele – nici înainte, nici în cursul şi nici după incidentul cu lunetistul.

Împuşcăturile se opriră. Pentru o vreme, Baggy atîrnă acolo, răsucindu-se încet, la circa un metru sub fereastră. Înăuntru se putea vedea Maiorul, strîngînd cu putere de cablul de susţinere. Dar omul avea un singur picior şi mă temeam că acesta putea ceda foarte uşor. În spatele lui vedeam alte două siluete, probabil Wobble Tackett şi Chick Elliot, gaşca obişnuită de pocher.

Wiley începu să rîdă nervos, un rîs înecat care îi scutura întregul corp.

La fiecare pauză dintre focurile de armă, oraşul inspira profund, privea în jur şi spera ca totul se terminase. Iar fiecare rundă nouă de împuşcături ne înfricoşa pe toţi şi mai tare.

Se auziră două focuri. Baggy tresări ca şi cum fusese atins – cu toate că, în realitate, lunetistul nu avea cum să-l vadă. Tresărirea involuntară îi tensionă brusc şi prea tare piciorul Maiorului. Acesta cedă, cablul se detensionă şi Baggy se puse pe urlat, în vreme ce începu să cadă ca un bolovan peste un şir de arbuşti ornamentali plantaţi acolo de către Fiicele Confederaţiei. Aceştia absorbiră şocul căderii şi, ca o trambulină, răspunseră la comprimare trimiţîndu-l pe Baggy pe trotuar, unde aterizâ precum un pepene, devenind singura victimă a întregului episod.

Am auzit rîsete la distanţă.

Wiley înregistră întregul spectacol fără a dovedi vreo urmă de milă. Fotografiile aveau să circule pe sub mînă prin Clanton ani de zile.

Baggy nu se mişcă de pe loc minute bune.

– Lăsaţi-l pe nenorocit acolo, am auzit un poliţist, urlînd sub noi.

– Nu poţi răni un beţiv, zise Wiley, ţinîndu-şi răsuflarea.

În cele din urmă, Baggy se ridică în patru labe. Încet şi încercat de dureri, se tîrî, ca un cîine lovit de camion, în boscheţii care-i salvaseră viaţa, la adăpost de furtuna gloanţelor ucigaşe.

O maşină de poliţie fusese parcată la trei uşi depărtare de Tea Shoppe. Lunetistul trase o salvă înspre ea. O dată cu explozia rezervorului de benzină am uitat cu totul de Baggy. Criza atinse un nou nivel cînd nori groşi de fum ieşiră de sub maşină, apoi se văzură flăcări. Lunetistul găsi acest lucru amuzant, astfel că timp de cîteva minute trase doar în maşini. Eram convins că maşinuţa mea nu va rezista atacului, dar poate că era prea micuţă ca să-l tenteze.

Individul îşi pierdu cumpătul totuşi cînd la foc i se răspunse cu foc. Doi dintre oamenii lui Coley se poziţionară pe acoperiş. Cînd se apucară să îşi descarce armele asupra cupolei, lunetistul se făcu mic şi încetă să tragă.

– L-am nimerit! îl anunţă unul din ajutoare pe Coley.

Am aşteptat vreo douăzeci de minute; totul se liniştise. Dintre arbuşti se vedeau pantofii vechi şi ciorapii negri ai lui Baggy, însă restul corpului stătea ascuns. Din cînd în cînd, Maiorul se uita în jos, cu paharul în mînă, şi ţipa ceva la Baggy. Din punctul nostru de vedere, acesta putea fi chiar pe moarte.

Alţi poliţişti se repeziră în tribunal. Ne-am relaxat şi ne-am aşezat pe balansoare, fără a ne lua privirea de pe cupolă. Bigmouth, Margaret şi Hardy ni s-au alăturat în balcon. Urmăriseră coborîrea lui Baggy de la fereastra de jos. Doar Margaret era îngrijorată de rănile lui.

Maşina de poliţie continuă să ardă pînă ce se iviră pompierii şi reuşiră să stingă focul. Uşile tribunalului se deschiseră şi cîţiva angajaţi ieşiră afară şi începură să fumeze, furioşi. Două ajutoare de şerif reuşiră să îl scoată pe Baggy din arbuşti. Omul abia

putea să meargă şi avea în mod clar dureri mari. Îl băgară într-o maşină de patrulă şi îl luară de acolo.

Atunci am văzut un ajutor în cupolă şi ne-am dat seama că oraşul era din nou în siguranţă. Ne-am repezit toţi cinci către tribunal, împreună cu toată lumea aflată atunci în centru.

Etajul trei era sigilat. Tribunalul nu era în sesiune, aşa că şeriful Coley ne îndrumă spre sala de judecată, unde ne promise o scurtă informare. În vreme ce ne îndreptam spre sală, i-am văzut pe Maior, pe Chick Elliot şi pe Wobble Tacket escortaţi de-a lungul coridorului de un ajutor de şerif. Erau evident beţi şi rîdeau atît de tare, încît abia se mai puteau ţine pe picioare.

Wiley a coborît să adulmece starea de spirit. Din tribunal urma să fie scos un cadavru, iar el voia o poză cu lunetistul. Părul alb, faţa neagră, dungile pictate – toate acestea reprezentau întrebări deocamdată fără vreun răspuns.

Isteţele de ajutoare de şerif rataseră, evident, ţinta. Lunetistul a fost identificat ca fiind Hank Hooten, avocatul din partea locului care îl asistase pe Ernie Gaddis în acuzarea împotriva lui Danny Padgitt. Omul era acum arestat şi nevătămat.

Cînd şeriful Coley anunţă noutăţile în sala de judecată, rămaserăm cu toţii mască, şocaţi. Oricum nervii noştri erau extrem de întinşi, însă asta era prea de tot.

– Domnul Hooten a fost găsit pe scăriţa care duce spre cupolă, spunea Coley, însă eu eram prea uluit ca să-mi iau notiţe. Nu s-a opus arestării şi acum este reţinut.

– Cu ce era îmbrăcat? întrebă cineva.

– Cu nimic.

– Cu nimic?

– Cu nimic. Pe faţă şi pe piept părea mînjit cu cremă neagră de pantofi, însă în afară de asta era gol ca un nou-născut.

– Ce arme avea? m-am interesat eu.

– Am găsit două puşti de mare putere. Cam asta e tot ce vă pot spune acum.

– A spus ceva?

– N-a scos nici o vorbă.

Wiley îmi spuse că îl înfăşuraseră pe Hank în nişte cearşafuri şi îl băgaseră în spatele unei maşini de poliţie. Făcuse cîteva poze, dar nu era prea optimist.

– Erau vreo zece copoi în jurul lui, spuse el.

Ne-am dus la spital să verificăm starea lui Baggy. Nevasta lui lucra în schimbul de noapte la camera de gardă. Cineva o sunase, o trezise, o chemase la spital. Cînd am văzut-o, părea într-o dispoziţie proastă.

– Doar un braţ rupt, ne informă ea, în mod clar dezamăgită că nu era vorba de ceva mai serios. Cîteva vînătăi şi ceva zgîrieturi. Ce a mai făcut nebunul?

M-am uitat la Wiley şi Wiley s-a uitat la mine.

– Era beat? întrebă ea.

Baggy era permanent beat.

– Nu ştiu, am răspuns eu. A căzut pe una din ferestrele tribunalului.

– Oh, Doamne! Era beat.

I-am oferit o versiune scurtă a evadării lui Baggy, încercînd să fac totul să sune cît mai eroic în miezul acelui schimb de focuri.

– Etajul trei? se miră ea.

– Da.

– Deci juca pocher, bea whisky şi a sărit de pe o fereastră de la etajul trei.

– Cam aşa ceva, în mare vorbind, zise Wiley, neputîndu-se opri.

– Nu chiar, am replicat eu, însă femeia ne întorsese deja spatele.

Cînd am reuşit să ajungem în camera lui, Baggy sforăia. Medicamentele se amestecaseră cu băutura şi îi dădeau un aspect de om intrat în comă.

– Îşi va dori să fi rămas adormit pe vecie, îmi şopti Wiley.

Avea dreptate. Legenda lui Baggy Săltăreţu' avea să fie rostită de nenumărate ori în anii care au urmat. Wobble Tackett avea să jure că Chick Elliot a dat primul drumul la cablu, în vreme ce Chick avea să susţină că piciorul Maiorului cedase primul, provocînd o reacţie în lanţ. Oraşul însă avea să adopte repede ideea că, oricine ar fi cedat primul, cei trei idioţi cu care Baggy era în încăpere îl lăsaseră intenţionat să cadă în arbuşti.

Două zile mai tîrziu, Hank Hooten a fost trimis la spitalul de boli mintale din Whitfield, unde avea să rămînă cîţiva ani. Iniţial, a fost acuzat că a încercat să omoare jumătate din Clanton, dar în timp acuzaţiile au fost retrase. Se pare că Hank i-a mărturisit lui Ernie Gaddis că nu trăgea în nimeni anume, nu voia să facă rău nimănui, însă era doar înfuriat că oraşul nu reuşise să-l pedepsească pe Danny Padgitt cu moartea.

Într-un tîrziu, prin Clanton a început să umble zvonul că fusese diagnosticat cu o schizofrenie severă. „Nebun de legat" deveni expresia favorită a tuturor locuitorilor cînd se aducea vorba despre el.

În întreaga istorie a ţinutului Ford niciodată nu-şi mai pierduse vreo persoană minţile într-o manieră atît de spectaculoasă.

26

La un an după ce am cumpărat ziarul, i-am trimis lui BeeBee un cec de 55 000 de dolari – împrumutul plus o dobîndă de zece la sută. Cînd îmi dăduse ea banii, nu pusese nici o clipă problema vreunei dobînzi şi nici nu mă pusese să semnez vreo promisiune de returnare. Zece la sută era un pic cam mult. O făcusem cu speranţa nemărturisită că un asemenea gest o va determina să-mi trimită cecul înapoi. I l-am trimis, mi-am ţinut răsuflarea, am urmărit poşta şi aproape o săptămînă mai tîrziu am văzut o scrisoare din Memphis:

Dragă William,

Îţi trimit înapoi cecul, pe care nu-l aşteptam şi cu care nu am ce face acum. Dacă, din cine ştie ce motiv neprevăzut, voi avea nevoie de bani în viitor, vom discuta atunci şi această chestiune. Oferta de a returna împrumutul mă face să mă mîndresc cu tine şi cu integritatea ta. Ceea ce ai realizat într-un an şi ceva reprezintă o sursă de mare mîndrie pentru mine şi îmi face mereu plăcere să le povestesc prietenilor mei despre succesele tale ca editor şi proprietar de ziar.

Trebuie să mărturisesc că îmi făceam griji pentru tine cînd te-ai întors de la Syracuse. Părea să-ţi lipsească direcţia în

viață și motivarea, iar părul tău era prea lung. Ai dovedit că m-am înșelat și ți-ai tăiat părul (cam prea puțin) în semn că te-ai schimbat. Totodată, ai devenit un adevărat gentleman prin maniere și modul de a te îmbrăca.

William, tu ești tot ce am pe lume și te iubesc din inimă. Te rog să-mi scrii mai des.

Cu dragoste, BeeBee.

P.S. Omul ăla chiar s-a dezbrăcat de toate hainele și a început să tragă aiurea prin oraș? Ce mai personaje aveți pe la voi!

Primul soț al lui BeeBee murise de o boală exotică în 1924. După aceea se măritase cu un negustor de bumbac divorțat. Au avut împreună un singur copil – pe biata mea mamă. Cel de-al doilea soț, bunicul meu, a murit în 1938, lăsînd-o pe BeeBee cu o avere frumușică. Ea nu s-a mai recăsătorit și și-a petrecut ultimii treizeci de ani numărînd banii, jucînd bridge și călătorind. Ca singur nepot al ei, eram menit să moștenesc tot ce avea, cu toate că habar n-aveam cît de mare îi era averea.

Dacă BeeBee voia scrisori de la mine, atunci era timpul să mă așez pe scris.

Am rupt fericit cecul, m-am dus la bancă și am mai împrumutat 50 000 de dolari de la Stan Atcavage. Hardy descoperise o tipar iță *offset* puțin folosită în Atlanta, pe care am cumpărat-o contra sumei de 108 000 dolari. Am aruncat tiparița noastră antică și am trecut și noi în secolul douăzeci. *Times* a căpătat o nouă înfățișare – un tipar mult mai curat, poze cu contrast mai bun și un aspect mai elegant. Tirajul ajunsese la șase mii de exemplare, și planurile prevedeau o creștere constantă și profitabilă. Alegerile din 1971 mi-au fost, cu siguranță, de ajutor în această privință.

Eram uluit de numărul imens de persoane care candidau pentru funcţii publice în Mississippi. Fiecare ţinut era împărţit în cinci districte, iar fiecare district avea un agent de poliţie ales, care purta insignă, armă şi uniformă, indiferent de modul în care arăta aceasta, iar dacă îşi permitea, ceea ce se cam întîmpla întotdeauna, îşi punea lumini pe maşină şi dispunea de puterea de a trage pe dreapta pe oricine şi oricînd, pentru orice fel de motiv. Nu era necesară nici un fel de instruire. Nici un fel de educaţie. Nu avea nevoie de nici un fel de supervizare din partea şerifului de ţinut sau din partea poliţiei orăşeneşti. Singurii care contau erau votanţii, o dată la patru ani. În teorie, un astfel de om avea sarcina de a înmîna citaţii însă, odată aleşi, aceşti indivizi nu puteau rezista impulsului teribil de a înhăţa o armă şi de a trece la căutarea de potenţiali candidaţi la arestare.

Cu cît mai multe amenzi de circulaţie dădea un astfel de individ, cu atît mai mulţi bani cîştiga. Era o slujbă cu jumătate de normă, dar cu un salariu integral. Cel puţin unul dintre cei cinci dintr-un ţinut încerca mereu să-şi mărească veniturile abuzînd de funcţia sa. De obicei, era vorba de individul care cauza cele mai multe probleme.

Fiecare district dispunea de un judecător de pace ales, un ofiţer al legii care, în general, nu avea nici un fel de pregătire legală. Oricum, nu în 1971. Nici această slujbă nu cerea nici un fel de educaţie. Nici un fel de experienţă. Doar un număr minim de vo-turi. Judecătorul se ocupa de toate persoanele înhăţate de agentul de poliţie, astfel încît relaţia dintre cei doi devenea repede dubioasă şi destul de apropiată. Şoferii din afara statului care erau prinşi de poliţist pentru cine ştie ce motiv, ajungeau, de obicei, la cheremul judecătorului de pace.

Fiecare ţinut avea cinci supervizori, cinci regişori care deţineau adevărata putere. Pentru susţinătorii lor ajungeau să asfalteze drumuri, să repare podeţele, să îndepărteze pietrişul. Pentru duşmani nu prea făceau nimic. Toate ordonanţele

administrative ale ţinutului erau aprobate şi promulgate de un Consiliu de Supervizori.

Fiecare ţinut mai avea un şerif, un colector de taxe, un evaluator de impozite, un funcţionar de tribunal administrativ şi un medic legist, toţi aleşi. Ţinuturile rurale împărţeau un senator şi un reprezentant de stat. Alte slujbe disponibile în 1971 erau: delegat pentru autostradă, delegat pentru servicii publice, pentru agricultură, trezorier de stat, auditor de stat, procuror general, guvernator adjunct şi guvernator.

Mi-am zis că sistemul este ridicol şi mult prea greoi, pînă ce candidaţii la diverse poziţii au început să cumpere reclame în *Times*. Pe la sfîrşitul lui ianuarie, agentul de poliţie în exerciţiu de la districtul patru, un individ rău, cunoscut sub porecla de „Bătăuşul Patru", avea unsprezece contracandidaţi. Cei mai mulţi dintre aceşti amărîţi veneau în redacţie cu un „anunţ" scris de mînă de nevestele lor pe hîrtie de maculator. Eu le citeam cu răbdare, le redactam, le decodificam şi le traduceam pe înţelesul tuturor. După care le luam oamenilor banii şi le tipăream anunţurile. Cea mai mare parte a lor începeau cu formule de genul: „După luni întregi de rugăciuni..." sau: „Mulţi oameni mi-au cerut să candidez..."

Către sfîrşitul lui februarie, întregul ţinut fierbea din pricina alegerilor din august. Şeriful Coley avea doi contracandidaţi oficiali şi alţi doi care ameninţau că intră în cursa electorală. Termenul limită de înscriere în cursă era iunie, iar şeriful nu se înscrisese încă. Acest fapt alimenta speculaţiile că el ar fi putut să nu mai candideze.

Cînd venea vorba de alegerile locale, era nevoie de foarte puţin ca morişca speculaţiilor să înceapă să se învîrtească.

Miss Callie se agăţa de credinţa de modă veche că servitul mesei la restaurant reprezenta o risipă financiară şi, de aceea, constituia un păcat. Lista ei de păcate potenţiale era mai lungă decît a majorităţii oamenilor, mai ales decît a mea. Mi-au trebuit aproape şase luni să o conving să mergem la Claude's

pentru o masă de prînz într-o zi de joi. I-am spus că, dacă plăteam eu, atunci banii ei aveau să rămînă în siguranţă. N-avea cum să se simtă vinovată de comiterea nici unei fapte reprobabile, iar pe mine o nouă faptă de acest gen nu mă deranja deloc. A mînca în oraş era cel mai nevinovat păcat din inventarul meu personal.

Nu mă îngrijora faptul că voi fi văzut în centrul Clanton-ului alături de o femeie de culoare. Nu-mi păsa de gura lumii. Totodată, nu mă îngrijora că eram singurul alb de la Claude's. Ceea ce mă preocupa şi aproape mă împiedicase să vin cu o astfel de idee era provocarea de a o urca şi coborî pe Miss Callie din micuţul meu Spitfire. Maşinuţa nu era construită pentru fiinţe voluminoase ca ea.

Ea şi Esau deţineau un Buick vechi, care pe vremuri îi ducea pe ei împreună cu toţi cei opt copii. Ca atare, cincizeci de kilograme în plus nu mai contau prea mult.

Miss Callie nu slăbea deloc. Tensiunea ridicată şi nivelul mare al colesterolului îi îngrijora serios pe copii. Avea şaizeci de ani şi era sănătoasă, dar la orizont se vedeau deja pericolele.

Ne-am dus pînă în stradă şi ne-am zgîit la maşinuţa mea sport. Era martie, sufla vîntul şi exista şansa să înceapă ploaia, aşa că ridicasem acoperişul rabatabil. Închisă, maşina de două locuri părea şi mai mică.

– Nu cred că o să meargă, mă anunţă ea.

Îmi trebuiseră şase luni să ajung în acest punct; n-aveam de gînd să dau înapoi. Am deschis uşa din dreapta, iar Miss Callie s-a apropiat cu mare prudenţă.

– Vreo sugestie? mă întrebă ea.

– Da, încercaţi mai întîi cu partea dorsală.

În cele din urmă, a mers. Cînd am pornit motorul, am descoperit că stau umăr lîngă umăr cu ea.

– Da' ştiu că albii umblă cu nişte maşini nostime, zise ea, înspăimîntată, ca şi cum ar fi zburat pentru prima dată cu avionul.

Am băgat în viteză, am turat cauciucurile şi am pornit de pe loc, smulgînd pietricele din carosabil şi rîzînd.

Am parcat în faţa redacţiei şi am ajutat-o să iasă. Intrarea în maşină fusese mult mai simplă. Înăuntru, i-am făcut cunoştiinţă cu Margaret Wright şi cu Davey Bigmouth Bass, după care am făcut un tur prin birouri. O interesa tiparniţa, pentru că hîrtia arăta mult mai bine acum.

– Cine face corectura pe aici? m-a întrebat ea în şoaptă.

– Dumneavoastră, i-am răspuns eu.

Ajunsesem în medie la trei greşeli pe săptămînă, conform spuselor ei. Continuam să primesc lista cu erori joia la prînz.

Ne-am plimbat în jurul pieţei şi am ajuns, în cele din urmă, la Claude's, cafeneaua pentru negri de lîngă curăţătoria oraşului. Claude lucra în branşă de mulţi ani şi servea cea mai bună mîncare din oraş. Nu avea nevoie de meniuri, pentru că se mînca ce avea el chef să gătească în acea zi. Miercurea era zi de peşte, iar vinerea de friptură, însă în celelalte patru zile nu se ştia ce e de mîncare pînă ce nu anunţa Claude. Ne-a întîmpinat îmbrăcat cu un şorţ murdar şi ne-a arătat o masă la fereastra din faţă. Cafeneaua era pe jumătate plină şi cîţiva meseni s-au uitat curioşi la noi.

Oricît ar părea de bizar, dar Miss Callie nu se întîlnise niciodată cu Claude. Eu presupuneam că fiecare persoană de culoare din oraş dăduse măcar o dată în viaţă peste toate persoanele din aceeaşi rasă, dar Miss Callie îmi spuse că nu era cazul. Claude locuia la ţară, iar prin Lowtown circula zvonul îngrozitor că omul nu se ducea la biserică. Ca atare, nu fusese niciodată curioasă să îl cunoască. Participaseră împreună la o înmormîntare cu ani în urmă, dar nu se întîlniseră niciodată faţă în faţă.

Le-am făcut cunoştiinţă, iar cînd reuşi să asocieze numele cu chipul ei, Claude zise:

– Familia Ruffin. Toţi doctori.

– Cu doctorat, îl corectă Miss Callie.

Claude era un tip zgomotos, necioplit, cerea să i se plătească mîncarea consumată şi nu se ducea la biserică, aşa că Miss Callie l-a antipatizat imediat. El pricepu de îndată cum stau lucrurile, dar nu arătă că i-ar fi păsat, aşa că se duse să strige la cineva în spate. O chelneriţă ne aduse ceai cu gheaţă şi pîine din porumb. Miss Callie n-o plăcu nici pe ea. Ceaiul era slab şi aproape lipsit de zahăr, conform gusturilor ei, iar pîinii îi lipsea sarea şi era servită la temperatura camerei, ceea ce însemna o ofensă de neiertat.

– Este un restaurant, Miss Callie, am rostit eu cu voce coborîtă. Vreţi să vă relaxaţi?

– Încerc.

– Nu, nu încercaţi deloc. Cum vă puteţi bucura de masă dacă nu vă convine nimic?

– Aveţi un papion tare drăguţ.

– Mulţumesc.

Noua mea garderobă nu putea mulţumi pe nimeni mai mult decît pe Miss Callie. Negrilor le place să se îmbrace bine şi sînt mari adepţi ai modei, aşa cum îmi explicase ea. Continua să se refere la ea însăşi ca la o negresă.

În toiul mişcărilor pentru drepturi civile şi a chestiunilor complicate stîrnite, era greu de ştiut exact cum să le spui negrilor. Oamenii mai în vîrstă şi cu mai multă demnitate precum Miss Callie preferau să li se spună „negri". Cei imediat de sub ei pe scara socială se autointitulau „de culoare".

Deşi n-o auzisem niciodată pe Miss Callie folosind cuvîntul, nu era un lucru neobişnuit ca persoanele din clasele superioare să se refere la cele din clasele inferioare, de acceaşi rasă, cu termenul de „negrotei".

Nu prea pricepeam eu cum e cu clasele şi etichetele, aşa că am aderat strict la siguranţa termenului de „negri". Cei de pe partea mea de cale ferată dispuneau de un întreg dicţionar de apelative la adresa persoanelor de culoare, cei mai mulţi termeni fiind extrem de jignitori.

În acel moment eram singurul alb din Claude's, dar acest amănunt nu părea să deranjeze pe nimeni.

– Ce mîncați? strigă Claude de la tejghea.

Pe o tăbliță se putea citi că meniul zilei includea *chili* texan, pui prăjit și cotlete de porc. Miss Callie știa că puiul și porcul aveau să fie prost gătiți, așa că ne-am fixat amîndoi pe *chili*.

Mi-a făcut imediat un raport asupra grădinii. Zarzavaturile de iarnă erau deosebit de bune. Ea și Esau se pregăteau să planteze recolta de vară. *Almanahul fermierului* prevedea o vară blîndă, cu un nivel mediu al ploilor – aceeași prevedere în fiecare an –, iar Miss Callie abia aștepta să vină vremea caldă și să mîncăm iarăși la prînz pe verandă, așa cum se cuvenea. Eu am început să vorbesc despre Alberto, cel mai mare fiu al ei, iar ea a terminat vorbind despre Sam, cel mai tînăr. Acesta era iarăși în Milwaukee, stînd împreună cu Roberto, muncind și ducîndu-se la ore seara. Toți copiii și nepoții erau bine.

Voia să vorbească despre „bietul domn Hank Hooten". Și-l amintea bine de la proces, cu toate că el nu se adresase niciodată juriului. I-am spus ultimele vești. Omul trăia acum într-o cameră cu pereți căptușiți, unde avea să rămînă închis ceva vreme.

Restaurantul se umplu cu repeziciune. Claude veni la noi cu un braț plin cu farfurii și ne zise:

– Dacă ați terminat, plecați.

Miss Callie se prefăcu insultată de un asemenea anunț, dar Claude era faimos pentru modul în care anunța oamenii să plece imediat ce terminau de mîncat. Vinerea, cînd puțini albi se aventurau la friptură și locul era supraaglomerat, Claude punea un ceas în fața consumatorilor și le spunea, cu voce tare:

– Aveți fix douăzeci de minute.

Miss Callie pretinse că experiența nu-i făcuse nici o plăcere – nici ideea în sine, nici restaurantul, nici fața de masă din cîrpă ieftină, nici mîncarea, nici Claude, nici prețurile, nici mulțimea, nimic. Însă juca teatru. În secret, era încîntată că fusese scoasă

la prînz de un tînăr alb bine îmbrăcat. Aşa ceva nu li se întîmplase nici uneia dintre prietenele ei.

În vreme ce o scoteam cu blîndeţe din maşină în Lowtown, Miss Callie căută ceva în poşetă şi scoase o bucăţică de hîrtie. Doar două greşeli în acea săptămînă; ciudat, dar amîndouă proveneau din zona anunţurilor de mică publicitate, o zonă care cădea în responsabilitatea lui Margaret.

Am condus-o pînă acasă.

– N-a fost chiar atît de rău, nu-i aşa? am întrebat-o eu.

– Mi-a plăcut, recunoscu ea. Mulţumesc. Veniţi joia viitoare?

Punea aceeaşi întrebare în fiecare săptămînă. De fiecare dată primea acelaşi răpuns.

27

La amiază, în ziua de 4 iulie, temperatura ajunse la 42 de grade Celsius, iar umiditatea atingea cote alarmante. Parada era condusă de primar, chiar dacă el nu candida deocamdată pentru nici o funcţie. În 1971 se ţineau alegeri locale şi statale. Cursa prezidenţială era programată pentru 1972. Alegerile pentru corpul judecătoresc erau programate în 1973. În fine, alegerile municipale urmau să se desfăşoare în 1974. Cetăţenilor din Mississippi le plăcea să voteze aproape la fel de mult cum le plăcea să urmărească meciurile de fotbal american.

Primarul stătea pe bancheta din spate a unei Corvette din 1962 şi le arunca bomboane copiilor strînşi pe trotuarele din jurul pieţei. În spatele primarului se înşirau două formaţii muzicale de liceu, una din Clanton, cealaltă din Karaway, echipa de cercetaşi a oraşului, un camion nou de pompieri, vreo zece platforme mobile de paradă, corpul orăşenesc de ajutoare de şerif călare, grupuri de veterani din toate războaiele secolului, o colecţie de maşini noi şi strălucitoare de la dealerul local Ford şi trei tractoare John Deere reparate integral. Unul dintre tractoare era condus de juratul numărul opt, domnul Mo Teale. În fine, ariergarda era asigurată de un şir de maşini de poliţie, lustruite în aşa măsură încît să strălucească orbitor.

Urmăream parada de pe balconul situat la etajul trei al Security Bank. Stan Atcavage dădea acolo petrecerea anuală a instituției pe care o conducea. Cum datoram acum băncii o sumă remarcabilă, am fost și eu invitat să beau limonadă și să mă uit la festivități.

Dintr-un motiv pe care nu și-l mai amintea nimeni, membrii clubului Rotary din Clanton se ocupau de discursuri. Parcaseră un treiler lung cu platformă deschisă lîngă statuia santinelei confederate și îl decoraseră cu baloți de fîn și cu cocarde albe, roșii și albastre. La sfîrșitul paradei, mulțimea se strînse în jurul treilerului și se puse nerăbdătoare pe așteptat. Nici măcar o spînzurare publică de pe vremuri nu ar fi atras o audiență mai dornică de spectacol.

Președintele Clubului Rotary, domnul Mervin Beets, păși la microfon și le ură bun venit tuturor. Orice eveniment public din Clanton trebuia însoțit de o rugăciune, așa că, în spiritul eliminării segregației, domnul Beets îl invitase pe reverendul Thurston Small, preotul lui Miss Callie, să țină o predică. Așa cum remarcase deja Stan, se vedea cu ochiul liber că în acel an erau mult mai mulți negri în centru, asistînd la festivități.

Cu o astfel de audiență, reverendul Small nu putea ține un discurs scurt. Ceru Domnului cel puțin de două ori să binecuvînteze pe toată lumea și toate lucrurile. De jur împrejurul tribunalului fuseseră atîrnate difuzoare conectate la o stație de amplificare, așa că vocea preotului se auzea tare și clar în întregul centru al orașului.

Primul candidat era Timmy Joe Bullock, un tînăr îngrozit din districtul „Bătăușului Patru", care voia să ajungă agent de poliție. Traversă platforma treilerului ca și cum ar fi fost un pod suspendat. Aproape că leșină cînd ajunse în fața microfonului și privi spre mulțime. Reuși să-și îngaime numele, apoi băgă mîna în buzunar, de unde își scoase discursul. Nu prea știa să citească corect, dar reuși, în zece minute extrem de lungi, să comenteze creșterea criminalității, recentul proces de crimă și incidentul cu

lunetistul. Nu-i plăceau ucigaşii şi se opunea, în mod special, lunetiştilor. Avea să muncească pentru a ne proteja pe toţi de ambele categorii de criminali.

La sfîrşit, lumea îi acordă cîteva aplauze slabe. Cel puţin, tînărul se afişase în faţa alegătorilor. Erau douăzeci şi doi de candidaţi pentru poziţia de agent de poliţie în cinci districte, dar numai şapte avuseseră curajul să înfrunte mulţimea. După ce am terminat cu agenţii de ordine şi cu judecătorii de pace, Woody Gates şi formaţia Country Boys s-au apucat să interpreteze cîteva melodii *country*, iar mulţimea a respirat uşurată, apreciind pauza.

În diverse locaţii de pe peluza tribunalului se serveau mîncare şi băuturi răcoritoare. Lions Club oferea gratuit felii de pepene verde. Doamnele de la Garden Club vindeau îngheţată de casă. Cei de la Jaycee aveau cotlete la grătar. Mulţimea se refugie sub imensii stejari, ascunzîndu-se de dogoarea soarelui.

Mackey Don Coley intrase în cursa pentru funcţia de şerif către sfîrşitul lui mai. Avea trei contracandidaţi, dintre care cel mai popular era un poliţist din oraş pe nume T.R. Meredith. Cînd domnul Beets anunţă că sosise timpul candidaţilor pentru postul de şerif, alegătorii părăsiră umbra şi se adunară în jurul treilerului.

Freck Oswald candida pentru a patra oară. În cele trei alegeri anterioare ieşise de fiecare dată ultimul; părea şi acum destinat ultimului loc, dar el dădea impresia că se bucură de oportunitate. Nu-i plăcea preşedintele Nixon şi avea părerile sale critice legate de politica externă a preşedintelui, mai ales în legătură cu relaţiile cu China. Mulţimea îl ascultă, dar păru un pic nedumerită.

Tryce McNatt candida pentru a doua oară. Îşi începu discursul prin a spune: „Pe mine mă doare-n cur de China".

Era o remarcă amuzantă, dar, în acelaşi timp, idioată. Limbajul trivial în public, în prezenţa doamnelor, putea să-l coste

multe voturi. Tryce era supărat pe modul în care criminalii erau protejaţi de sistem. Se opunea oricărui efort de a construi o nouă închisoare în Ford County – era o risipă a banilor contribuabililor! Voia sentinţe aspre, închisori mai multe, eventual dotate cu lanţuri prinse în perete, şi lagăre de muncă forţată.

Eu nu ştiam nimic despre vreun plan privind o închisoare nouă.

Tryce susţinea că nivelul criminalităţii violente ieşise de sub control în Ford County din pricina cazului Kassellaw şi a nebuniei lui Hank Hooten. Aveam nevoie de un şerif nou, un şerif care să-i urmărească pe criminali, nu să se împrietenească cu ei.

„Să curăţăm ţinutul!" era refrenul lui favorit.

Mulţimea îl susţinea.

T.R. Meredith lucra de treizeci de ani în slujba legii. Era un orator groaznic, dar cunoştea jumătate din ţinut, aşa cum îmi spusese Stan care avea habar de asemenea amănunte, doar el cunoştea cealaltă jumătate.

– Meredith va învinge cu un plus de o mie de voturi în turul doi, prezise el.

Afirmaţia stîrni o discuţie vie în rîndul celorlalţi invitaţi.

Mackey Don vorbi ultimul. Era şerif din 1943 şi mai voia un singur mandat.

– Spune acelaşi lucru de douăzeci de ani, comentă Stan.

Coley se apucă să povestească despre experienţa lui, despre cunoştinţele sale legate de ţinut şi locuitorii acestuia. La final, primi aplauze politicoase, dar, cu siguranţă, destul de descurajante.

Doi domni candidau pentru poziţia de colector de taxe, fără îndoială una dintre cele mai puţin populare din ţinut. În vreme ce vorbeau, mulţimea se dispersă din nou, îndreptîndu-se spre îngheţată şi feliile de pepene. Eu am plecat spre biroul lui Harry Rex, unde o altă petrecere se desfăşura pe trotuar.

Discursurile au continuat întreaga după-amiază. Era vara lui 1971, iar pînă în acel moment peste cincizeci de mii de

tineri americani fuseseră uciși în Războiul din Vienam. O adunare similară în oricare altă parte a țării s-ar fi transformat într-o manifestație dură contra războiului. Politicienii ar fi fost dați jos cu forța de pe scenă. Ar fi fost arse drapele și ordine de încorporare.

Însă Vietnamul n-a fost nici o clipă menționat cu ocazia acelui 4 iulie.

La Syracuse mă distrasem copios demonstrînd în campusul universitar și mărșăluind pe străzi, însă o asemenea activitate civică era complet necunoscută în Sud. Era război; de aceea, adevărații patrioți erau niște suporteri. Noi opream comunismul; tinerii hippy, radicalii și pacifiștii din Nord și din California erau, pur și simplu, prea lași ca să se bată.

Mi-am cumpărat un bol cu înghețată de căpșune. Plimbîndu-mă în jurul tribunalului am auzit agitație în rîndurile mulțimii. De la etajul trei al camerei secrete din tribunal, un glumeț lăsase în jos o efigie a lui Baggy. Silueta îndesată atîrna cu mîinile deasupra capului – exact cum făcuse adevăratul Baggy –, iar pe piept se vedea o emblemă pe care se putea citi „SUGGS". Iar, ca toată lumea să recunoască personajul din glumă, din fiecare buzunar al pantalonilor se ivea o sticlă goală de Jack Daniel's.

Nu-l văzusem pe Baggy în ziua respectivă. Ulterior, el spuse că nu știa nimic de acel incident. Fără să mă surprindă defel, Wiley reuși să facă numeroase poze ale efigiei.

– Theo e aici! țipă cineva.

Anunțul produse emoție în mulțime. Theo Morton era senatorul nostru dintotdeauna. Jurisdicția lui acoperea părți din patru ținuturi. Cu toate că el locuia în Baldwin, soția lui era din Clanton. Deținea două sanatorii particulare și un cimitir și era faimos pentru că supraviețuise după trei accidente de avion. Renunțase la cariera de pilot. Theo era un personaj plin de culoare – direct, sarcastic, ilar, total imprevizibil. Oponentul lui era un tînăr care tocmai terminase școala de Drept și despre care

se spunea că se autoeducă pentru a deveni guvernator. Tînărul se numea Warren. Omul făcu greşeala de a-l ataca pe Theo în privinţa unei legi dubioase care „fusese strecurată" în ultima sesiune parlamentară şi prin intermediul căreia creştea sprijinul statului pentru sanatoriile particulare.

Era un atac frontal. Eu stăteam în mulţime, urmărindu-l pe Warren cum tună şi fulgeră şi observînd, chiar deasupra umărului său stîng, inscripţia „SUGGS" atîrnînd de fereastră.

Theo începu prin a o prezenta pe soţia lui, Rex Ella, o membră a familiei Mabry din Clanton. Vorbi despre părinţii şi bunicii, depre unchii şi mătuşile ei. Nu peste mult timp, Theo ajunse să menţioneze jumătate din audienţă. Clanton era a doua lui casă, districtul lui, poporul lui, suporterii pentru care el muncea atît de mult să-i servească din birourile sale din Jackson.

Omul era fluent, calm şi apropiat de oameni. Ascultam un maestru al îmbrobodelii.

Era preşedintele Comitetului pentru Autostradă în senatul statului şi cîteva minute se lăudă cu toate drumurile noi pe care le construise în nordul statului Mississippi. Comitetul lui dezbătea circa patru sute de acte legislative diferite în fiecare sesiune. Patru sute! Patru sute de ordonanţe sau de legi. Ca preşedinte, responsabilitatea lui consta în întocmirea legilor. Asta făceau senatorii de stat. Întocmeau legi bune şi abrogau legile proaste.

Tînărul său oponent tocmai terminase şcoala de Drept ceea ce era o realizare remarcabilă. El, Theo, nu avusese şansa de a merge la colegiu, pentru că luptase contra japonezilor în Al Doilea Război Mondial. Însă era clar că tînărul său contracandidat neglijase studierea legii. Altfel ar fi trecut examenul de barou din prima încercare.

– În loc de asta, a căzut la examenul de barou, doamnelor şi domnilor!

Într-o temporizare perfectă, cineva care stătea chiar în spatele tînărului Warren strigă:

– E o minciună sfruntată!

Mulţimea se uită la Warren ca şi cum acesta îşi pierduse minţile. Theo se întoarse spre voce şi zise cu un glas de om căruia nu-i venea să creadă:

– O minciună?

Bägă mîna în buzunar şi scoase o foaie de hîrtie împăturită:

– Am dovada chiar aici!

Apucă foaia de un colţ şi începu să o fluture. Fără a citi un singur cuvînt din ce era scris acolo, zise:

– Cum putem avea încredere într-un om să scrie legi pentru noi cînd el nu poate trece de un examen de barou? Eu şi domnul Warren ne aflăm pe poziţii egale – nici unul dintre noi nu a trecut de examenul de barou. Problema aici este că dumnealui a avut la dispoziţie trei ani de şcoală de Drept ca să îl pice.

Suporterii lui Theo izbucniră într-un rîs zgomotos. Tînărul Warren se mai afla încă în mulţime, dar ar fi vrut să se facă nevăzut.

Theo continuă să-l atace subtil:

– Poate că ar fi înţeles legile de care avem noi nevoie dacă ar fi urmat şcoala de Drept din Mississippi în loc de şcoala din Tennessee!

Era faimos pentru astfel de măceluri publice. Odată îşi umilise un adversar ce renunţase la rasa preoţească. Extrăgînd o „declaraţie sub jurămînt" din buzunar, Theo pretinsese că deţine proba legăturii amoroase dintre fostul preot şi soţia unui diacon. Declaraţia nu fusese niciodată citită în public.

Limita de zece minute nu însemna nimic pentru Theo. Trecu lejer de ea printr-o serie de promisiuni de reducere a taxelor şi a risipei, şi de a întreprinde ceva pentru ca toată lumea să fie sigură că ucigaşii aveau să primească mai des pedeapsa cu moartea. Cînd se mai potoli, le mulţumi oamenilor pentru sprijinul acordat timp de douăzeci de ani. Ne reaminti tuturor că în decursul ultimelor două procese electorale oamenii buni din Ford County îi dăduseră lui aproape 80% din voturi.

Urmară aplauze frenetice şi îndelungate. La un moment dat, Warren se făcu nevăzut. Am procedat şi eu la fel. Discursurile şi politica mă epuizaseră.

Patru săptămîni mai tîrziu, în prima marţi din august, la asfinţit, o mare parte a aceleiaşi mulţimi se adună în jurul tribunalului pentru numărarea voturilor. Vremea se răcorise chiar bine; temperatura era doar de treizeci şi două de grade, cu umiditate de 98%.

Ultimele zile de campanie fuseseră visul oricărui reporter. Avusese loc o bătaie cu pumnii între doi candidaţi pentru fotoliul de judecător de pace lîngă o biserică de negri. Fuseseră intentate două procese, petiţionarii acuzîndu-se reciproc de calomnie, defăimare şi distribuire de urne de vot măsluite. Un bărbat fusese arestat după ce îl prinseseră în timp ce picta obscenităţi pe unul din panourile electorale ale lui Theo. (După alegeri s-a dovedit că omul fusese angajat de un membru al echipei lui Theo pentru a murdări însemnele lui Theo. Vina a căzut pe tînărul Warren. Baggy îmi spuse că trucul era ieftin şi cunoscut.) Procurorului general al statului i s-a cerut să ancheteze lipsa unui număr imens de buletine de vot. Baggy îmi spuse iarăşi că era un aspect firesc al alegerilor. Lucrurile atinseră culmea în acea zi de marţi, cînd întregul ţinut trecuse pe la urne şi se bucura de sportul alegerilor rurale.

Urnele se închiseseră la ora şase. O oră mai tîrziu piaţa fremăta de nerăbdare. Veneau oameni din toate colţurile ţinutului. Formau grupuri mici în jurul candidatului lor şi foloseau chiar însemne de campanie pentru a-şi marca teritoriul. Mulţi aduseseră mîncare şi băutură cu ei, iar cei mai mulţi veniseră cu scaune pliante, ca şi cum acolo se desfăşura un meci de baseball. În apropiere de uşa de intrare în tribunal fuseseră montate două table negre imense, pe care erau afişate scorurile electorale.

– Avem rezultatele din North Karaway, anunţă funcţionarul Curţii într-un microfon, atît de tare, încît putea fi auzit pe o rază de cinci mile.

Atmosfera de sărbătoare generală deveni brusc serioasă.

– North Karaway este întotdeauna primul, zise Baggy.

Se făcuse ora opt şi jumătate şi era aproape întuneric. Stăteam pe verandă în faţa redacţiei, aşteptînd veştile. Plănuisem să amînăm tipărirea cu o zi, ca să publicăm o „Ediţie electorală" joi. Funcţionarului îi luă ceva timp să citească totalul voturilor pentru fiecare candidat şi fiecare poziţie. Pe undeva, pe la jumătatea timpului, rosti:

– Şi acum voturile pentru şerif.

Toată lumea îşi ţinu răsuflarea.

– Mackey Don Coley, optzeci şi patru. Tryce McNatt, douăzeci şi unu. T.R.Meredith, şaizeci şi doi şi Freck Oswald, unsprezece.

Din partea mai îndepărtată a pajiştii, unde stăteau suporterii lui Coley, izbucniră urale.

– Coley a fost întotdeauna tare în Karaway, zise Baggy. Dar acum a fost bătut.

– A fost bătut? m-am mirat eu.

Abia fusese terminată prima circumscripţie electorală, iar Baggy prezicea deja cîştigătorii.

– Da. Faptul că T.R. a ieşit bine într-un loc în care nu are nici un fel de suporteri arată că oamenii sînt sătui de Mackey Don. Aşteaptă să vezi urnele din Clanton.

Treptat, apărură rezultate din locuri de care nu auzisem niciodată: Pleasant Hill, Shady Grove, Klebie, Three Corners, Clover Hill, Green Alley, Possum Ridge, Massey Mill, Calico Ridge. Woody Gates şi banda lui, gata oricînd de cîntat, umpleau pauzele cu melodii *country*.

Clanul Padgitt votase într-o circumscripţie minusculă numită Dancing Creek. La anunţarea rezultatelor – 31 de voturi pentru Coley şi 8 voturi pentru ceilalţi trei împreună – se auzi un

fluierat intens din rîndurile mulţimii. Urma East Clanton, cea mai mare secţie de votare şi cea unde votasem şi eu. Coley a primit 285 de voturi, Tryce 47, iar T.R. 644. La auzul cifrei, mulţimea înnebuni.

Baggy mă apucă de mînă şi ne duserăm amîndoi să sărbătorim alături de restul oraşului. Coley fusese înfrînt fără un al doilea tur de scrutin.

Aflînd treptat rezultatele, învinşii şi suporterii lor îşi împachetară lucrurile şi plecară. Pe la ora unsprezece, mulţimea se subţiase simţitor. După miezul nopţii, am ieşit din birou şi m-am plimbat prin piaţă, absorbind zgomotele şi imaginile acestei minunate tradiţii locale.

Eram destul de mîndru de oraş. După şocul unei crime brutale şi al verdictului uluitor dat, ne raliaserăm cu toţii, ripostaserăm şi rostiserăm răspicat că nu mai puteam tolera corupţia. Votul dur împotriva lui Coley reprezenta modul nostru de a lovi clanul Padgitt. Pentru a doua oară în decurs de o sută de ani, clanul nu mai deţinea şeriful local în custodie.

T.R. Meredith a obţinut 61% din voturi, un rezultat uluitor. Theo a primit 82%, un rezultat extrem de banal. Noi am scos opt mii de exemplare din „Ediţia electorală" şi le-am vîndut pe toate. Am devenit un adept fanatic al proceselor electorale anuale. Ceea ce însemna culmea democraţiei.

28

Cu o săptămînă înaintea sărbătorii de Thanksgiving[1] din 1971, Clanton-ul a fost zguduit de vestea că unul dintre fiii oraşului a fost ucis în Vietnam. Pete Mooney, un sergent în vîrstă de nouăsprezece ani, fusese capturat într-o ambuscadă lîngă Hue, în centrul Vietnamului. Cîteva ore mai tîrziu îi fusese găsit cadavrul.

Nu cunoşteam familia Mooney, însă Margaret îi ştia. Ea m-a sunat să-mi dea vestea şi mi-a zis că are nevoie de cîteva zile libere. Familia ei locuise ani de zile la cîteva case distanţă de familia Mooney. Fiul ei şi Pete fuseseră prieteni apropiaţi din copilărie.

Am petrecut ceva timp în arhive şi am găsit povestea din 1966 a lui Marvin Lee Walker, un puşti negru care fusese primul soldat din ţinut ucis în Vietnam. Se întîmplase înainte ca domnului Caudle să-i pese de asemenea lucruri, aşa că relatarea din *Times* despre eveniment fusese ruşinos de scurtă. Nimic pe prima pagină. Un articol de o sută de cuvinte pe pagina trei, fără nici o poză. În acele zile Clanton-ul habar n-avea unde era Vietnamul.

---

[1] „Ziua Recunoştinţei", sărbătoare publică în care se aduc mulţumiri şi care are loc în Statele Unite în ultima zi de joi din luna noiembrie. (n.red.)

Aşa se face că un tînăr care nu se putuse duce la şcoli mai bune, probabil că nu putuse vota şi mai mult ca sigur că îi fusese teamă să bea apă din fîntîna publică de la tribunal fusese ucis într-o ţară pe care puţini dintre oamenii din oraşul lui natal o puteau găsi pe hartă. Iar moartea lui reprezentase un lucru drept şi cum se cuvine. Comuniştii trebuiau combătuţi oriunde se găseau.

Margaret mi-a furnizat cu discreţie detaliile de care aveam nevoie pentru un articol. Pete absolvise Liceul Clanton High în 1970. Jucase pe rînd fotbal şi base-ball, petrecînd cîte trei ani cu fiecare sport. Fusese un elev meritoriu, care plănuise să muncească vreo doi ani, să economisească bani şi apoi să meargă la colegiu. Avusese ghinionul să fie recrutat devreme, astfel că în decembrie 1970 primise ordinul de încorporare.

Aşa cum spunea Margaret, iar un astfel de amănunt nu putea merge la tipar, Pete ezitase îndelung să se prezinte la instruirea de bază. El şi tatăl lui se certaseră săptămîni de zile pe tema războiului. Fiul voia să se ducă în Canada şi să evite toată această porcărie. Tatăl era îngrozit că fiul lui avea să fie catalogat drept un laş nenorocit. Numele familiei avea să fie ruinat, şi aşa mai departe. Îi spusese puştiului că e un fricos. Domnul Mooney luptase în Coreea şi nu avea deloc înţelegere pentru mişcarea antirăzboi. Doamna Mooney încercase să facă pe împăciuitoarea, dar, adînc în fundul sufletului, şi ea ezita să-şi trimită copilul într-un asemenea război nepopular. Pete acceptase în cele din urmă, iar acum se întorcea acasă într-un sicriu de lemn.

Ceremonia funerară avu loc la First Baptist Church, biserică pe care familia Mooney o frecventa de mulţi ani. Pete fusese botezat acolo la vîrsta de unsprezece ani, iar acest amănunt conferea oarecare linişte familiei şi prietenilor lui. Acum băiatul era la Domnul, deşi era mult prea tînăr pentru asta.

Am stat lîngă Margaret şi soţul ei. Era prima şi ultima mea ceremonie funerară pentru un soldat de nouăsprezece ani. Concentrîndu-mă asupra sicriului aproape că puteam uita de suspine şi, din cînd în cînd, de vaietele din jurul meu. Antrenorul lui de fotbal din liceu ţinu un discurs care stoarse lacrimi tuturor din biserică, inclusiv mie.

Abia dacă vedeam spatele domnului Mooney, în primul rînd. Cît de îndurerat era bietul om!

După o oră, am scăpat şi ne-am croit drum către cimitirul din Clanton, unde Pete a fost depus spre odihnă veşnică cu toate onorurile şi ceremonialul militar. Cînd trompetistul a sunat pentru ultima dată stingerea, ţipetele mamei lui Pete m-au făcut să mă cutremur. Femeia se agăţă de sicriu pînă ce acesta începu să fie coborît în pămînt. Tatăl băiatului se prăbuşi şi el într-un tîrziu şi intră imediat în atenţia şi grija cîtorva diaconi.

„Ce pierdere inutilă!", mi-am repetat eu la nesfîrşit, plimbîndu-mă singur pe străzi şi îndreptîndu-mă, ca direcţie generală, spre birou. În acea noapte, tot în singurătate, m-am înjurat singur pentru că eram atît de tăcut şi de laş. Eram editorul ziarului, la naiba! Nu conta dacă aveam dreptul la această poziţie sau nu, căci eram singurul din oraş. Dacă nutream sentimente puternice pentru o anumită chestiune, atunci cu siguranţă că dispuneam de puterea şi de poziţia necesare pentru a scrie despre asta.

Înaintea lui Pete Mooney muriseră peste cincizeci de mii de compatrioţi, deşi armata nu oferea cifrele exacte.

În 1969, preşedintele Nixon şi consilierul lui pe probleme de securitate naţională, Henry Kissinger, ajunseseră la decizia că războiul din Vietnam nu putea fi cîştigat sau, mai degrabă, că Statele Unite n-aveau să încerce să-l mai cîştige. Păstraseră decizia doar pentru ei. În public continuaseră cu strategia cinică de a fi încrezători într-un rezultat final pozitiv.

De la momentul luării acestei decizii şi pînă la sfîrşitul războiului, în 1973, aproximativ optsprezece mii de alţi tineri au fost ucişi, incluzîndu-l aici pe Pete Mooney.

Mi-am publicat editorialul pe prima pagină, în jumătatea inferioară, sub o poză mare a lui Pete în uniformă militară. Scriam:

Moartea lui Pete Mooney ar trebui să ne facă pe toţi să ne punem o întrebare arzătoare: „Ce mama naibii căutăm noi în Vienam?" Un elev înzestrat, un atlet talentat, un lider şcolar, un viitor conducător al comunităţii, unul dintre cei mai inteligenţi şi buni dintre noi, împuşcat la marginea unui rîu despre care n-am auzit niciodată, într-o ţară de care ne pasă prea puţin.

Motivul oficial, un motiv vechi de douăzeci de ani, este acela că noi luptăm acolo împotriva comunismului. Dacă vedem comunismul extinzîndu-se, atunci, conform cuvintelor fostului preşedinte Lyndon Johnson, trebuie să luăm „toate măsurile necesare pentru a împiedica alte agresiuni".

Coreea, Vietnam. Acum avem trupe în Laos şi Cambodgia, deşi preşedintele Nixon neagă asta. Unde ne vom mai duce? Se aşteaptă cineva de la noi să ne trimitem copiii oriunde şi pretutindeni în lume ca să ne amestecăm în războaiele civile ale altora?

Vietnamul a fost divizat în două ţări cînd francezii au fost înfrînţi acolo, în 1954. Vietnamul de Nord este o ţară săracă, condusă de un comunist pe numele lui Ho Şi Min. Vietnamul de Sud este tot o ţară săracă, pe vremuri condusă de un dictator brutal, Ngo Dinh Diem, pînă ce acesta a fost ucis într-o lovitură de palat în 1963. De atunci ţara este condusă de o huntă militară.

Vietnamul este în stare de război din 1946, de cînd francezii au pornit tentativa lor sortită eşecului de a-i menţine pe comunişti în afara ţării. Eşecul lor a fost spectaculos, aşa

că ne-am grăbit noi să intervenim ca să le arătăm tuturor cum trebuie duse războaiele. Eşecul nostru a fost şi mai răsunător decît cel al francezilor, iar lucrurile sînt departe de a fi încheiate.

Cîţi alţi Pete Mooney vor mai muri înainte ca guvernul nostru să decidă, în sfîrşit, să lase Vietnamul să-şi urmeze propria soartă?

Şi în cîte alte locuri din lume vom mai trimite trupe ca să lupte împotriva comunismului?

Ce dracu căutăm în Vietnam? Acum înmormîntăm tineri soldaţi, în vreme ce politicienii care sînt la cîrma războiului meditează la modul în care să scape.

Puteam fi serios admonestat pentru folosirea cuvintelor urîte, dar ce îmi păsa mie? Era nevoie de un limbaj dur pentru a oferi lumină patrioţilor orbi din Ford County. Însă înainte de a fi inundat de apeluri telefonice şi scrisori, mi-am făcut un prieten.

Cînd m-am întors joi de la prînzul cu Miss Callie (friptură de miel la tigaie), Bubba Crockett mă aştepta în birou. Omul purta blugi, cizme, o cămaşă din flanel, părul lung şi, după ce am făcut cunoştinţă, mi-a mulţumit pentru editorial. Voia să se descarce de cîteva lucruri pe care le strînsese în el, iar cum eu eram plin ca un curcan de Crăciun, mi-am pus picioarele pe birou şi l-am ascultat cu mare atenţie.

Crescuse în Clanton şi terminase şcoala acolo în 1966. Tatăl lui deţinea un dispensar medical la două mile depărtare de oraş înspre sud; erau amîndoi agricultori. Bubba îşi primise ordinul de recrutare în 1967 şi se repezise imediat să lupte contra comuniştilor. Unitatea lui militară aterizase în sud, tocmai la timp pentru ofensiva de pe Tet. După doar două zile îşi pierduse trei dintre cei mai apropiaţi prieteni.

Oroarea bătăliilor nu putea fi descrisă în cuvinte, deşi Bubba era suficient de elocvent pentru mine. Oameni arzînd, ţipînd

după ajutor, călcînd peste organe umane, trăgînd cadavre în afara cîmpului de bătălie, ore întregi fără somn, fără hrană, terminarea muniției, inamicul tîrîndu-se spre tine noaptea. Batalionul lui pierduse o sută de oameni în primele cinci zile.

– După o săptămînă știam că am să mor, zise el cu lacrimi în ochi. În acel moment am devenit un soldat destul de bun. Trebuie să ajungi într-un asemenea punct ca să supraviețuiești.

Fusese rănit de două ori, răni ușoare, tratabile în spitale de front. Nimic nu îl ajuta să se întoarcă acasă. Vorbi despre frustrarea de a lupta într-un război pe care guvernul nu îi lăsa să-l cîștige.

– Eram soldați mai buni, zise el. Iar echipamentul nostru era net superior. Comandanții noștri erau excelenți, dar idioții din Washington nu-i lăsau să se bată ca lumea.

Bubba cunoștea familia Mooney și îl implorase pe Pete să nu se ducă acolo. Urmărise ceremonia funerară de la distanță și blestemă pe oricine văzuse acolo și pe mulți pe care nu-i văzuse.

– Idioții ăștia de pe aici continuă să sprijine războiul, îți vine să crezi? întrebă el. Mai mult de cincizeci de mii de morți și acum plecăm de acolo, iar oamenii ăștia continuă să se certe cu tine pe străzile din Clanton că a fost o cauză măreață.

– Cu tine nu se ceartă, am zis eu.

– Așa e. Am pocnit pe cîțiva pe tema asta. Joci pocher?

Nu jucam, dar auzisem multe povești picante despre diverse jocuri de pocher din oraș. Mi-am zis că de aici putea ieși ceva interesant.

– Puțin, am răspuns cu voce tare, gîndindu-mă că o să dau ușor peste o carte cu reguli sau o să-l pun pe Baggy să mă învețe.

– Jucăm joi noaptea, într-o cămăruță a dispensarului. Mai mulți tipi care au luptat acolo. S-ar putea să-ți placă.

– În seara asta?

– Mda, pe la opt. Jucăm pe sume mici, bem ceva bere, mai povestim despre război. Amicii mei vor să te cunoască.

– O să vin, am promis, întrebîndu-mă unde putea fi Baggy la acea oră.

În acea după-amiază mi-au fost strecurate patru scrisori pe sub uşă, toate patru pline de cuvinte obscene la adresa criticii mele şi a opiniei acide despre război. Domnul E.L. Green, veteran din două războaie şi abonat de multă vreme al ziarului, deşi acest amănunt se putea schimba în curînd, scria, printre altele, că:

> Dacă nu oprim comunismul, acesta se va extinde în toate colţurile lumii. într-o bună zi ne va ajunge la uşă, iar copiii şi nepoţii noştri ne vor întreba de ce n-am avut curajul să îl oprim înainte de a se extinde.

Fratele domnului Herbert Gillenwater fusese ucis în conflictul din Coreea. El îmi scria:

> Moartea lui a însemnat o tragedie cu care continuu să mă lupt în fiecare zi. însă el a fost un soldat, un erou, un american mîndru, iar moartea lui a contribuit la stoparea nord-coreenilor şi a aliaţilor lor, chinezii roşii şi ruşii. Cînd ne va fi prea frică să ne mai batem, atunci vom fi noi înşine cuceriţi.

Domnul Felix Toliver din Shady Grove îmi scrise că poate îmi petrecusem prea mult timp în Nord, unde se ştia că oamenilor le e frică de arme. Spunea că armata fusese întotdeauna dominată de tinerii bravi din Sud, iar dacă nu îl credeam, atunci poate că trebuia să fac nişte investigaţii. Numărul de oameni din Sud morţi în Coreea şi Vietnam era disproporţionat de mare. Concluzia era destul de elocventă:

Libertatea noastră a fost cumpărată cu preţul teribil al vieţilor nenumăraţilor soldaţi curajoşi. Dar dacă ne-ar fi fost prea teamă să ne batem? Hitler şi japonezii ar continua să conducă lumea. O mare parte din lumea civilizată ar fi fost doar o ruină. Noi am fi fost izolaţi şi în cele din urmă distruşi.

Plănuiam să public fiecare scrisoare către editor, însă speram să existe şi una sau două care să-mi aprecieze pozitiv editorialul. Critica nu mă deranja deloc. Simţeam cu tărie că am dreptate. Şi între timp pielea îmi devenea tot mai groasă, ceea ce era un amănunt esenţial pentru un editor.

După scurta instrucţie a lui Baggy, am pierdut 100 de dolari jucînd pocher cu Bubba şi cu băieţii lui. M-au invitat să revin.

Eram cinci în jurul mesei, toţi cu vîrste de douăzeci şi ceva de ani. Trei luptaseră în Vietnam – Bubba, Darrell Radke, a cărui familie deţinea compania de propan din oraş, şi Cedric Young, un negru cu o rană urîtă la picior. Cel de-al cincilea jucător era fratele mai mare al lui Bubba, David, care fusese respins la încorporare din cauza vederii şi care, cred eu, se găsea acolo pentru marijuana.

Am vorbit mult pe tema drogurilor. Niciunul dintre cei trei veterani nu văzuse şi nu auzise nimic despre „iarbă" sau despre alt drog înainte de a se înrola în armată. Rîdeau de idea consumului de droguri pe străzile din Clanton prin anii 1960. În Vietnam, consumul de droguri făcea ravagii. Se fuma marijuana cînd apărea plictiseala şi dorul de casă, dar şi pentru calmarea nervilor în bătălie. Spitalele de campanie băgau cele mai puternice anestezice disponibile în răniţi, astfel încît Cedric devenise dependent de morfină la două săptămîni după ce fusese rănit.

La îndemnul lor, m-am apucat să le istorisesc cîteva poveşti cu droguri din colegiu, dar eram un biet amator printre

profesioniști. Nu cred că exagerau cu nimic. Nu era de mirare că pierdusem războiul – toată lumea era drogată.

Își exprimară marea admirație pentru editorialul meu și marea amărăciune că fuseseră trimiși pe front. Fiecare din cei trei purta cicatrice după această experiență. Cicatricea lui Cedric era evidentă. Cicatricele lui Darrel și Bubba țineau, mai degrabă, de o mînie înăbușită, de o ură abia stăpînită și de o dorință de răzbunare. Dar răzbunare împotriva cui?

Mai tîrziu în cursul jocului au început să schimbe povești cu scene oribile de bătălie. Eu auzisem că mulți soldați refuză să vorbească despre experiențele lor de luptă. Cei trei nu păreau deloc reținuți în acest sens. Pentru ei era o adevărată terapie.

Jucau pocher aproape în fiecare joi seara, iar eu eram întotdeauna binevenit să mă alătur lor. Cînd am plecat de acolo, la miezul nopții, i-am lăsat bînd, fumînd marijuana și continuînd să vorbească despre Vietnam. Mie îmi ajunsese cît auzisem despre război într-o singură zi.

29

Săptămîna care a urmat am dedicat o pagină întreagă controversei legate de război pe care o stîrnisem. Pagina era plină cu scrisori către editor, şaptesprezece cu totul, dintre care doar două sprijineau întrucîtva sentimentele mele antirăzboi. Eram făcut comunist, liberal, trădător, coate-goale şi, cel mai rău, laş, pentru că nu purtasem uniformă. Fiecare scrisoare fusese semnată cu mîndrie, astfel încît în acea săptămînă nu mai aveam anonime; tipii erau patrioţi înflăcăraţi care mă displăceau şi voiau ca întregul ţinut să afle asta.

Mie nu-mi păsa. Stîrnisem un cuib de viespi şi acum oraşul dezbătea tema războiului. Cele mai multe dezbateri erau partizane, dar eu reuşisem să generez sentimente puternice.

Răspunsul la cele şaptesprezece scrisori a fost uluitor. Un grup de elevi de liceu mi-a sărit în ajutor cu o misivă scrisă de mînă. Se pronunţau cu vehemenţă împotriva războiului, n-aveau de gînd să se înroleze ca să se bată şi, mai important, găseau ciudat faptul că majoritatea scrisorilor din săptămîna anterioară aparţinuse unor indivizi prea bătrîni pentru serviciul activ al armatei. „Este sîngele nostru, nu al vostru" devenea deviza favorită.

Mulţi elevi scoteau în evidenţă anumite scrisori pe care le publicasem şi se luau de ele cu elan războinic. Becky Jenkins se considera ofensată de afirmaţia domnului Robert Earl Huff că „naţiunea noastră a fost întemeiată pe sîngele soldaţilor noştri. Războaiele vor fi mereu de partea noastră."

Ea răspundea: „Războaiele vor fi de partea noastră cîtă vreme indivizi ignoranţi şi lacomi vor încerca să-şi impună voinţa asupra altor oameni".

Kirk Wallace se revolta faţă de descrierea amănunţită pe care mi-o făcuse doamna Mattie Louise Ferguson. În ultimul paragraf al scrisorii, băiatul scria că „din nefericire, doamna Ferguson n-ar recunoaşte niciodată un comunist, un liberal, un trădător sau un coate-goale dacă l-ar vedea. Viaţa în Possum Ridge o păzeşte de astfel de oameni."

Săptămîna care a urmat am dedicat o nouă pagină celor treizeci şi unu de scrisori primite de la elevi. Au mai fost şi misive întîrziate de la susţinători ai războiului. Le-am tipărit şi pe acelea. Răspunsul a însemnat un nou val de scrisori; le-am publicat pe toate.

Prin intermediul paginilor ziarului, am luptat contra războiului pînă la Crăciun, cînd toată lumea a cerut brusc un armistiţiu de sărbători.

Domnul Max Hocutt a murit în ziua de Anul Nou 1972. Gilma mi-a bătut în geamul apartamentului devreme în acea dimineaţă şi a reuşit să mă aducă la uşă. Dormisem mai puţin de cinci ore şi aveam nevoie de o zi întreagă de somn. Poate chiar de două.

Am urmat-o în vechiul conac – prima mea vizită înăuntru după multe luni de zile – şi am fost şocat să constat cît de repede şi de rău se deteriora. Însă existau chestiuni mai urgente de rezolvat. Ne-am îndreptat către scara principală din holul mare, unde ne aştepta Wilma. Femeia a îndreptat în sus un deget zbîrcit şi încovoiat şi a zis:

– E acolo, sus. Prima uşă pe dreapta. Noi am urcat deja o dată acolo în dimineaţa asta.

O dată pe zi în sus pe scări reprezenta limita lor de suportabilitate. Mergeau amîndouă pe optzeci de ani şi nu mai aveau mult pînă să-l ajungă din urmă pe Max.

Max zăcea într-un pat mare, cu un cearşaf alb murdar tras pînă în gît. Pielea îi era de culoarea cearşafului. Am stat cîteva clipe lîngă el, ca să mă asigur că nu mai respiră. Pînă atunci nu mai fusesem niciodată chemat ca să pronunţ moartea cuiva, însă în acest caz nu exista nici un dubiu – domnul Max arăta ca şi cum murise cu o lună în urmă.

Am coborît înapoi scările. Gilma şi Wilma mă aşteptau chiar în locul în care le lăsasem. M-au privit ca şi cum eu aveam, poate, un diagnostic diferit.

– Mă tem că a murit, am zis eu.

– Ştim asta, răspunse Gilma.

– Spune-ne ce să facem, interveni Wilma.

Era primul cadavru de care trebuia să mă ocup, însă pasul următor părea evident:

– Păi, poate ar trebui să-l chemăm pe domnul Magargel de la pompe funebre.

– Ţi-am spus eu, zise Wilma către Gilma.

Nu se mişcară nici una dintre ele, aşa că m-am dus la telefon şi l-am sunat pe domnul Magargel.

– E ziua de Anul Nou, mi se plînse el.

Era clar că apelul meu îl trezise din somn.

– Dar el tot mort e, i-am replicat eu.

– Sînteţi sigur?

– Da, sînt sigur. Tocmai l-am văzut.

– Unde e?

– În pat. A murit liniştit.

– Să ştiţi că uneori bătrînii ăştia au doar un somn extrem de profund.

Am întors spatele gemenelor ca acestea să nu mă audă certîndu-mă în legătură cu faptul că fratele lor era cu adevărat mort sau nu.

– Nu doarme, domnule Magargel. E mort.

– Ajung acolo într-o oră.

– Putem să facem ceva? l-am întrebat.

– Cum ar fi?

– Habar n-am. Să chemăm poliția, ceva de genul ăsta?

– A fost asasinat?

– Nu.

– Şi-atunci de ce vreți să chemați poliția?

– Scuze că am întrebat.

Surorile mă invitară în bucătărie la o ceaşcă de cafea instant. Pe tejghea se vedea o cutie de Cream of Wheat, iar lîngă aceasta un bol mare cu cereale, amestecate cu lapte şi gata de a fi consumate. Evident, Gilma şi Wilma pregătiseră micul dejun pentru fratele lor, iar cînd acesta nu coborîse, se duseseră după el.

Cafeaua era de nebăut pînă ce am turnat zahăr în ea. Gemenele se aşezară dincolo de masa îngustă, privindu-mă cu multă curiozitate. Aveau ochii roşii, însă nu plîngeau.

– Nu mai putem trăi aici, decretă Wilma, cu o hotărîre ce rezultă clar din ani de discuții îndelungate.

– Vrem ca tu să cumperi locul ăsta, adăugă Gilma.

Abia ce termina una o propoziție, că începea cealaltă o alta:

– Îți vindem totul...

– Contra a o sută de mii...

– Luăm banii...

– Şi ne mutăm în Florida...

– Florida? m-am mirat eu.

– Avem o verişoară acolo...

– Locuieşte într-un sătuc pentru pensionari...

– E foarte drăguț...

– Şi au atît de multă grijă de tine...

– Iar Melberta este în apropiere.

Melberta? Credeam că Melberta este încă pe undeva, pe lîngă casă, furişîndu-se prin umbră. Surorile îmi explicaseră că o plasaseră într-un „cămin" cu cîteva luni în urmă. „Căminul" se găsea la cîteva mile nord de Tampa. Acolo voiau şi ele să se ducă şi să-şi petreacă restul zilelor. Casa lor mult iubită de pînă atunci însemna, pur şi simplu, o corvoadă prea mare de întreţinut. Le dureau şoldurile, genunchii şi nu mai vedeau bine. Urcau scările o dată pe zi – douăzeci şi patru de trepte, cum mă informă Gilma – şi erau îngrozite că o să cadă şi o să moară. Nu existau bani suficienţi pentru a face locul mai sigur, iar banii pe care îi mai aveau nu voiau să-i irosească pe menajere, cosaşi şi, mai nou, un şofer.

– Vrem să cumperi şi Mercedes-ul...

– Ştii, noi nu conducem...

– Max ne ducea totdeauna...

Din cînd în cînd, din joacă, furişam o privire spre kilometrajul Mercedesului lui Max. În medie se făceau mai puţin de o mie de mile pe an. Spre deosebire de casă, maşina era într-o stare excelentă.

Casa avea şase dormitoare, trei etaje şi o pivniţă, patru sau cinci băi, living-uri şi sufragerii, o bibliotecă, bucătărie, mai multe verande care se prăbuşeau şi o mansardă în care eram convins că stau înghesuite comori de familie îngropate acolo de trei secole. Aveam nevoie de luni de zile doar ca să o curăţ înainte ca decoratorii să o remodeleze. O sută de mii de dolari era un preţ mic pentru o astfel de reşedinţă, însă nu existau destule ziare vîndute în întregul stat ca să renovezi un astfel de loc.

Şi ce să fac cu toate animalele? Pisici, păsări, iepuri, veverite, peştişori de acvariu? Locul ăla era o adevărată grădină zoologică!

Căutasem o proprietate pentru mine, dar, ca să fiu sincer, mă simţisem atît de răsfăţat că plăteam doar cincizeci de dolari chirie pe lună, încît îmi venea greu să plec de acolo. Aveam douăzeci şi patru de ani, eram burlac şi mă simţeam excelent să

urmăresc cum se strîng banii în bancă. De ce să risc intrarea în faliment cumpărînd o adevărată gaură neagră financiară?

Am cumpărat-o la două zile după înmormîntare.

Într-o joi rece şi umedă de februarie, am oprit maşina în faţa reşedinţei Ruffin din Lowtown. Esau mă aştepta pe verandă.

– Vinzi maşini? mă întrebă el, privind strada.

– Nu, o mai am şi pe cea mică, am răspuns eu. Asta a fost a domnului Hocutt.

– Credeam că e neagră.

În Ford County existau puţine Mercedes-uri şi nu era greu de ţinut socoteala lor.

– Avea nevoie de o revopsire, am răspuns eu.

Maşina ajunsese maro închis. Fusesem obligat să acopăr cuţitele pe care domnul Hocutt le pictase pe ambele portiere, aşa că, de vreme ce maşina era în atelier, am decis să-i schimb complet culoarea.

În oraş circula zvonul că reuşisem cumva să-i deposedez pe membrii familiei Hocutt de Mercedes-ul lor. De fapt, plătisem maşina la valoarea de catalog – 9 500 de dolari. Cumpărarea fusese autorizată de judecătorul Reuben V. Atlee, cel care se ocupă de multă vreme de procesele administrative în Ford County. Tot el a aprobat achiziţionarea casei contra sumei de 100 000 de dolari, o cifră destul de bună după ce doi evaluatori ai Curţii estimaseră reşedinţa la 75 000, respectiv 85 000 de dolari. Unul dintre ei scrisese în raport că orice renovare a reşedinţei Hocutt ar fi „implicat cheltuieli majore şi neprevăzute".

Harry Rex, avocatul meu, s-a asigurat că pricep bine cele scrise în raport.

Esau părea căzut pe gînduri, iar lucrurile nu păreau a sta mai bine înăuntru. Casa, ca întotdeauna, sfîrîia în sosul unei vietăţi delicioase gătite de Miss Callie la cuptor. Acum era vorba de iepure.

Am îmbrățișat-o pe Miss Callie și mi-am dat imediat seama că ceva groaznic se întîmplase. Esau a luat un plic și mi-a zis:

– Ăsta e un ordin de încorporare. Pentru Sam.

L-a pus pe masă ca să-l văd bine, după care a ieșit din bucătărie.

Pe durata prînzului discuția a încetat. Soții Ruffin erau preocupați, cu gîndul în altă parte și foarte confuzi. Din cînd în cînd pe Esau îl încerca sentimentul că lucrul cel mai bun pe care îl putea face Sam era să îndeplinească angajamentul pe care țara îl cerea de la el. Miss Callie avea senzația că îl pierduse deja pe Sam o dată. Gîndul de a-l pierde din nou era de nesuportat.

În seara aia l-am sunat pe Sam și i-am dat vestea proastă. Era în Toledo, petrecînd cîteva zile cu Max. Am discutat mai mult de o oră, eu încercînd permanent să îl conving că nu era defel treaba lui să se ducă în Vietnam. Din fericire, Max nutrea aceleași sentimente.

În cursul săptămînii următoare am petrecut ore întregi la telefon vorbind cu Sam, Bobby, Al, Leon, Max și Mario, împărtășindu-ne opiniile legate de ceea ce trebuia Sam să facă. Nici el și nici vreunul din frații săi nu credeau că războiul era just, dar Mario și Al susțineau răspicat că încălcarea legii constituia o greșeală. Eu eram de departe cel mai vehement opozant, cu Bobby și Leon undeva la mijlocul distanței. Sam părea să se schimbe după cum sufla vîntul și se răsucea zilnic la 180 de grade. Era o decizie extrem de grea, și pe măsură ce zilele treceau, Sam părea să petreacă tot mai mult timp discutînd cu mine. Îl ajuta enorm faptul că era fugar de peste doi ani de zile.

După două săptămîni de introspecție severă, Sam s-a dat la fund complet și a ieșit la suprafață tocmai în Ontario. M-a sunat cu taxă inversă într-o noapte și m-a rugat să le transmit părinților că e bine. A doua zi dis-de-dimineață, m-am dus în Lowtown și

le-am spus soților Ruffin că fiul lor cel mic tocmai luase cea mai înțeleaptă decizie din viața lui.

Pentru ei, Canada părea la un milion de mile depărtare. Însă, așa cum le-am spus, nu era nici pe departe atît de îndepărtată precum Vietnamul.

30

Al doilea antreprenor pe care l-am angajat să transforme casa Hocutt era domnul Lester Klump din Shady Grove. Fusese recomandat cu căldură de Baggy care bineînţeles că ştia cum să restaureze o casă. Şi Stan Atcavage de la bancă îl recomandase pe domnul Klump, iar cum el deţinea ipoteca în valoare de 100 000 de dolari l-am ascultat cu atenţie.

Primul antreprenor nu se ivise la timp, iar cînd l-am sunat, după trei zile de aşteptat, mi s-a comunicat că telefonul lui fusese între timp deconectat. Un semn de rău augur.

Domnul Klump şi fiul lui, Lester Junior, au petrecut zile întregi cercetînd casa. Erau îngroziţi de proiect şi ştiau prea bine că totul se putea transforma în coşmar dacă lucrurile erau tratate în grabă, mai ales de către mine. Erau înceţi şi metodici, şi chiar vorbeau mai rar decît majoritatea oamenilor din Ford County. Curînd mi-am dat seama că tot ce făceau ei se desfăşura cu viteza a doua. Nu am grăbit deloc lucrurile explicîndu-le că locuiam deja foarte confortabil într-un apartament din aceeaşi locaţie, ca atare nefiind în pericol să rămîn fără acoperiş deasupra capului dacă ei nu se grăbeau.

Se bucurau de reputația că sînt serioși și termină, în general, lucrările la timp. Acest fapt îi așeza în capul listei în universul ofertelor de renovare și restaurare.

După cîteva zile de scărpinat în creștet și meditație intensă, am căzut de acord asupra unui plan prin care ei să mă factureze săptămînal pentru munca depusă și pentru materialele folosite, iar eu aveam să adaug 10 la sută pentru „depășirea de plan", ceea ce speram să însemne profit. Mi-a trebuit o săptămînă de înjurături să-l determin pe Harry Rex să întocmească un proiect de contract care să reflecte toate aceste condiții. La început a refuzat să mă ajute și m-a făcut în fel și chip.

Cei doi Klump aveau să înceapă cu demolările și curățenia, apoi să restaureze acoperișul și verandele. La terminarea acestor lucrări, aveam să gîndim de comun acord un plan pentru faza următoare. Proiectul a demarat în aprilie 1972.

Cel puțin unul dintre ei apărea zilnic împreună cu o echipă de muncitori. Și-au petrecut prima lună gonind toate vietățile care își făcuseră cuib pe acea proprietate în decursul timpului.

O mașină plină cu absolvenți de liceu a fost oprită de un polițist la cîteva ore după ceremonia de absolvire. Mașina era încărcată cu bere, iar polițistul, un boboc care abia terminase școala și care fusese instruit în mod special pentru astfel de evenimente, a mirosit că se petrecea ceva ciudat. Drogurile ajunseseră, în cele din urmă, și în Ford County.

În mașină se găsea marijuana. Toți cei șase elevi au fost acuzați de posesie ilegală și de toate infracțiunile pe care li le-au putut pune polițiștii în cîrcă. Orașul era șocat – cum de puteau pătrunde drogurile în mica noastră comunitate idilică? Cum se putea opri un astfel de fenomen? Am relatat povestea în ziar, fără să accentuez nimic în mod special; n-avea sens să dau în șase puști buni care comiseseră o greșeală. Șeriful Meredith a fost citat declarînd că biroul lui va acționa decisiv pentru a „extirpa această maladie" din comunitatea noastră.

– Aici nu e California, zisese el răspicat.

Tipic pentru Clanton, toată lumea din oraş a început brusc să caute traficanţi de droguri, deşi nimeni nu prea ştia cum arată o asemenea persoană.

Deoarece poliţiştii intraseră în alertă maximă şi ar fi sărit cu toţii să intervină într-un eveniment legat de droguri, jocul de pocher din săptămîna care a urmat a fost mutat într-o locaţie diferită, undeva, într-un loc mai izolat din ţinut. Bubba Crockett şi Darrell Radke locuiau într-o cabană veche, împreună cu un veteran care nu juca pocher, pe nume Ollie Hinds. Îşi botezaseră locul Foxhole[1]. Cabana era ascunsă într-o viroagă înconjurată de arbori deşi se afla la capătul unei poteci de pămînt ce abia putea fi văzută la lumina zilei.

Ollie Hinds suferea de toate sindromurile postrăzboi cu putinţă şi probabil că şi de cîteva prerăzboi. Era de loc din Minnesota, fusese camarad cu Bubba şi supravieţuise cumva coşmarului. Fusese împuşcat şi capturat pentru scurt timp de inamic, dar reuşise să evadeze şi, în cele din urmă, fusese expediat pachet acasă cînd un psiholog militar declarase că tînărul avea serios nevoie de ajutor. Se părea că nu primise niciodată acel ajutor. Cînd l-am întîlnit era la bustul gol, lăsînd să se vadă tot felul de cicatrice şi de tatuaje şi avea privirea sticloasă a drogaţilor, ceea ce, pentru el, însemna o stare obişnuită, aşa cum aveam să aflu în curînd.

Eram recunoscător că nu jucam pocher. Aveam impresia că ar fi fost suficiente cîteva mîini proaste şi omul ar fi scos o mitralieră M-16 ca să regleze scorul.

Incidentul cu drogurile şi reacţia oraşului la eveniment deveni o sursă de umor îmbelşugat şi de ridicol. Oamenii se comportau ca şi cum cei şase adolescenţi erau primii consumatori de droguri şi, cum fuseseră prinşi, oraşul atinsese brusc culmea unei crize. Cu ceva vigilenţă sporită şi nişte

[1] „Vizuina vulpii". (n.tr.)

mușteluieli, problema drogurilor ilegale putea fi deviată către altă parte a țării.

Nixon minase portul Haiphong și bombarda cu furie Hanoi-ul. Am ridicat acest subiect ca să obțin o reacție, însă în acea seară interesul pentru război părea extrem de scăzut.

Darrell auzise un zvon că un puști negru din Clanton fusese chemat la oaste și dispăruse în Canada. Eu am tăcut mîlc.

– Deștept băiat, zise Bubba. Deștept băiat.

Conversația se întoarse curînd la droguri. La un moment dat, Bubba își admiră țigara cu marijuana și zise:

– Omule, asta e tare bună. N-a venit de la clanul Padgitt.

– E din Memphis, răspunse Darrell. Mexicană.

Cum nu știam nimic despre rutele de aprovizionare locale, am ascultat cu atenție cîteva secunde, apoi, cînd deveni limpede că nimeni n-avea de gînd să continue conversația, am rostit:

– Credeam că familia Padgitt produce marfă bună.

– Ar trebui să rămînă la băutură, îmi replică Bubba.

– E bună, interveni Darrell, dacă nu poți obține altceva. Au dat lovitura cu asta acum cîțiva ani. S-au pus pe cultivat înainte de oricine altcineva din zona asta. Acum au concurență.

– Aud că dau înapoi și se întorc la whisky și furt de mașini, zise Bubba.

– De ce? am întrebat eu.

– Tot mai multe autorități cu narcoticele. Statale, federale, locale. Au elicoptere și chestii de supraveghere. Nu-i ca-n Mexic unde nimănui nu-i pasă ce cultivi.

Brusc, se auziră focuri de armă afară, nu prea departe. Ceilalți nu părură deloc deranjați.

– Ce-ar putea fi? mi-am trădat eu neliniștea.

– E Ollie, răspunse Darrell. S-a luat după un oposum. Își pune ochelarii cu vedere de noapte, își ia arma M-16 și se duce la vînătoare de rozătoare și altele asemenea. El spune că vînează gălbejiți.

Am pierdut trei mîini la rînd şi am găsit în asta motivul perfect pentru a mă retrage în acea noapte.

După multe amînări, Curtea Supremă din Mississippi a peceteluit, în sfîrşit, condamnarea lui Danny Padgitt. Cu patru luni înainte dispusese, cu o majoritate de şase la trei, ca decizia de condamnare să rămînă valabilă. Lucien Wilbanks înaintase o petiţie de reaudiere, care îi fusese aprobată. Harry Rex îmi spusese că aşa ceva putea însemna necazuri.

Apelul a fost rejudecat şi, aproape la doi ani după proces, chestiunea a fost definitiv tranşată. Votul în favoarea păstrării condamnării a fost de cinci la patru.

Lucien protestase destul de vehement, afirmînd că lui Ernie Gaddis i se acordase prea multă libertate în interogarea abuzivă a lui Danny Padgitt în calitate de martor. Cu întrebările lui partizane despre prezenţa copiilor Rhodei în dormitor şi urmărirea de către ei a violului, lui Ernie i se permisese să prezinte juriului fapte extrem de prejudicioase care nu se numărau printre probele admise în proces.

Pentru a mă ajuta, Harry Rex citise toate informările şi monitorizase apelul. Fusese preocupat că Wilbanks avea oarecum dreptate. Dacă cinci judecători ar fi crezut asta, atunci cazul ar fi fost trimis înapoi în Clanton pentru rejudecare. Dintr-un punct de vedere, un nou proces ar fi fost bun pentru ziar. Pe de altă parte însă, n-aveam chef să revăd clanul Padgitt ieşind de pe insulă şi producînd necazuri în Clanton.

În cele din urmă totuşi doar patru judecători au votat împotriva menţinerii condamnării, astfel încît cazul a fost clasat. Am anunţat vestea cea bună pe prima pagină a ziarului, sperînd că n-aveam să mai aud niciodată de numele Danny Padgitt.

PARTEA A TREIA

31

La cinci ani şi două luni după ce Lester Klump Senior şi Lester Klump Junior au pus pentru prima dată piciorul în casa Hocutt, renovarea a fost terminată. Chinul luase sfîrşit, iar rezultatele erau extraordinare.

După ce le-am acceptat ritmul lent, m-am înarmat cu răbdare pentru o lungă perioadă şi am muncit din greu să vînd spaţiu publicitar. De două ori în ultimul an al proiectului am încercat, total neinspirat, să mă mut în casa mare şi cumva să locuiesc în mijlocul molozului. Nu mă deranjau praful, vaporii de vopsea, holurile blocate, curentul electric şi apa fierbinte care se opreau cînd ţi-era lumea mai dragă sau absenţa încălzirii şi a aerului condiţionat, dar nu m-am putut niciodată acomoda cu ciocanele şi ferăstraiele care începeau să lucreze la prima oră a dimineţii. Oamenii nu veneau cum se crăpa de ziuă, ceea ce însemna ceva neobişnuit pentru nişte antreprenori în construcţii, aşa cum aveam să aflu mai tîrziu, ci la ora opt treizeci fix în fiecare dimineaţă. Mie îmi plăcea enorm să dorm pînă la ora zece. Aranjamentul nu funcţiona, aşa că după fiecare tentativă de a sta în casa mare m-am furişat înapoi dincolo de aleea de pietriş şi m-am întors în apartament, unde liniştea părea oarecum mai trainică.

O singură dată în cinci ani n-am putut să-i plătesc pe cei doi antreprenori la timp. Am refuzat să iau bani pentru proiect din altă parte, deşi Stan Atcavage era întotdeauna dispus să-mi acorde un împrumut. În fiecare zi de vineri, după terminarea programului, mă aşezam cu Lester Senior, de obicei la o masă improvizată dintr-un hol, şi, la o bere rece, ne făceam socotelile pentru manopera şi materialele consumate în acea săptămînă, la care adăugam zece la sută, după care îi scriam un cec. Am arhivat toate acele socoteli şi în primii doi ani am păstrat un control asupra costului total al renovărilor. După doi ani însă, am încetat să mai adaug cheltuielile săptămînale la total. Nu am mai avut nici un chef să aflu cît mă costa toată tărăşenia.

Eram falit, dar nu-mi păsa. Gaura neagră financiară fusese astupată; mă adusese în pragul insolvabilităţii, reuşisem să evit căderea, iar acum puteam reîncepe să pun bani deoparte.

În plus, aveam ceva magnific de arătat în schimbul timpului, eforturilor şi banilor investiţi. Casa fusese construită prin 1900 de către doctorul Miles Hocutt, într-un stil victorian aparte, cu două acoperişuri ţuguiate în faţă, cu un turn care se înalţa pe trei niveluri şi cu verande largi, acoperite care înconjurau clădirea din ambele părţi laterale. De-a lungul anilor familia Hocutt vopsise casa în albastru şi galben, iar domnul Klump Senior găsise chiar o zonă de un roşu strălucitor sub trei straturi de vopsea mai proaspătă. M-am hotărît să nu risc nimic şi am rămas la tonuri de alb, bej şi dungi maro deschis. Acoperişul era din cupru. Pe dinafară casa arăta victoriană în întregime, dar mi-ar fi trebuit ani de zile să schimb acest lucru.

Înăuntru, podelele din conifere de la toate cele trei niveluri fuseseră restaurate la frumuseţea lor originală. Fuseseră îndepărtaţi pereţi, astfel ca încăperile şi holurile să se deschidă larg. În cele din urmă, cei doi Klump fuseseră obligaţi să dărîme întreaga bucătărie şi să construiască una nouă de la nivelul pivniţei. Căminul din living se prăbuşise sub vibraţia neîntreruptă produsă de ciocane şi de celelalte unelte. Am transformat

biblioteca în birou şi am mai scos din pereţi, astfel încît, după ce intrai în vestibulul din faţă, puteai vedea prin birou tocmai în bucătărie. Am pus ferestre mari pretutindeni; casa fusese construită iniţial precum o peşteră.

Domnul Klump admise că nu gustase niciodată şampanie, dar o dădu bucuros pe gît cînd am încheiat totul cu o mică ceremonie pe verandă. I-am înmînat ceea ce speram să fie ultimul cec, ne-am strîns mîinile şi am pozat amîndoi pentru o fotografie luată de Wiley Meek, apoi am scos dopul la băutură.

Multe încăperi erau goale; avea să-mi trebuiască ani de zile ca să mobilez locul ca lumea, iar pentru asta aveam nevoie de ajutorul cuiva cu mult mai mult gust şi mai multe cunoştinţe decît posedam eu. Chiar şi pe jumătate goală însă, casa era spectaculoasă. Cerea o petrecere!

Am împrumutat 2 000 de dolari de la Stan şi am comandat vin şi şampanie din Memphis. Am găsit un furnizor adecvat de mîncare în Tupelo. (Singurul furnizor de astfel de servicii din Clanton era specializat în cotlete şi calcan, iar eu aveam nevoie de ceva mai de soi).

Lista oficială cu invitaţi includea toţi cunoscuţii mei din oraş, precum şi cîţiva pe care nu-i cunoşteam. Lista neoficială era compusă din cei care mă auziseră spunînd că „o să dau o petrecere imensă cînd termin totul". Am invitat-o pe BeeBee, împreună cu trei dintre prietenele ei din Memphis. L-am invitat şi pe tata, dar el era prea îngrijorat de inflaţie şi de piaţa obligaţiunilor. I-am invitat pe Miss Callie şi pe Esau, pe reverendul Thurston Small, pe Claude, trei funcţionari de la tribunal, doi profesori de şcoală, un antrenor secund de baschet, un casier de bancă şi pe cel mai proaspăt avocat din oraş. În total, doisprezece negri, şi aş fi invitat mai mulţi dacă aş mai fi cunoscut pe cineva. Eram hotărît să dau prima petrecere integrată din Clanton.

Harry Rex a cumpărat tărie locală şi a adus un platou mare cu caltaboşi care aproape că a distrus festivitatea. Bubba

Crockett şi gaşca din Vizuina Vulpii au ajuns drogaţi şi gata de petrecere. Domnul Mitlo era singurul îmbrăcat cu smoching. Piston şi-a făcut şi el apariţia şi a fost zărit dispărînd pe uşa din spate cu o sacoşă plină cu mîncare scumpă. Woody Gates şi ai săi Country Boys au cîntat ore întregi pe o verandă laterală. Cei doi Klump au venit însoţiţi de toţi muncitorii lor; era un moment perfect pentru ei şi am avut grijă să le acord tot creditul pe care îl meritau. Lucien Wilbanks a venit ceva mai tîrziu şi s-a angajat curînd într-o discuţie aprinsă despre politică cu senatorul Theo Morton, a cărui nevastă, Rex Ella, mi-a spus că era cea mai grandioasă petrecere din Clanton din ultimii douăzeci de ani. Noul nostru şerif, Tryce McNutt, a venit şi el, însoţit de cîteva ajutoare în uniformă. (T.R. Meredith murise de cancer de colon cu un an înainte). Unul dintre favoriţii mei, judecătorul Reuben V. Atlee, adunase lumea în jurul lui în birou cu poveşti pline de culoare despre domnul Miles Hocutt. Reverendul Millard Stark, de la First Baptist Church, a stat doar zece minute şi a plecat discret cînd şi-a dat seama că se servea alcool. Reverendul Cargrove de la First Presbyterian Church a fost văzut bînd şampanie şi părea să-i placă această licoare. Baggy a leşinat într-un dormitor de la etajul doi, unde l-am găsit a doua zi după-amiază. Gemenii Stukes, care deţineau magazinul de echipamente, au apărut în combinezoane noi, asortate. Aveau şaptezeci de ani, locuiau împreună, nu se căsătoriseră niciodată şi purtau zilnic combinezoane asortate. Nu exista nici o cerinţă de îmbrăcăminte specială. Pe invitaţie scrisesem doar „ţinuta lejeră".

Pajiştea din faţă era acoperită cu două corturi mari albe. Din cînd în cînd, mulţimea se revărsa de sub ele. Petrecerea a început la ora unu, sîmbătă după-amiaza, şi ar fi trecut de miezul nopţii dacă ar mai fi rămas vin şi mîncare. Pe la ora zece, Woody Gates şi banda lui au început să dea semne de epuizare, de băut nu mai rămăseseră decît vreo cîteva beri calde, de mîncat nimic în afara unor chips-uri şi nimic nou de văzut. Casa fusese studiată îndelung şi admirată.

Dimineața tîrziu a doua zi am făcut ouă jumări pentru BeeBee și prietenele ei. Ne-am așezat pe veranda din față, am băut cafea și am admirat dezastrul și mizeria lăsate după petrecere. Mi-a trebuit o săptămînă să curăț totul lună.

De-a lungul anilor petrecuți în Clanton am auzit o mulțime de povești de groază despre condițiile de detenție de la penitenciarul de stat Parchman. Închisoarea se găsea în zona de pămînt fertil din delta fluviului Mississippi, cea mai bogată regiune agricolă din stat, la două ore vest de Clanton. Condițiile de trai erau mizerabile – barăci înghesuite unde vara te sufocai, și iarna înghețai, mîncare pe sponci, asistență medicală proastă, un sistem sclavagist de lucru, sex brutal. Muncă forțată, paznici sadici, lista era nesfîrșită și patetică.

Cînd mă gîndeam la Danny Padgitt, ceea ce se întîmpla des, mă liniștea întotdeauna credința că se găsea la Parchman și primea ce merita. Avusese noroc că nu fusese legat de un scaun în camera de gazare.

Presupunerea mea era greșită.

La sfîrșitul anilor șaizeci, în efortul de a mai ușura supraaglomerația de la Parchman, statul construise două închisori-satelit, sau „lagăre" cum erau ele botezate. Planul prevăzuse plasarea a o mie de deținuți pașnici într-un mediu mai civilizat. Aceștia puteau obține calificare la locul de muncă și chiar eliberarea înainte de termen. Un astfel de satelit se găsea lîngă orășelul Broomfield, la trei ore sud de Clanton.

Judecătorul Loopus a murit în 1972. În timpul procesului Padgitt, stenografa lui fusese o tînără gospodină pe nume Darla Clabo. Lucrase pentru Loopus cîțiva ani, iar după moartea lui plecase din zonă. Cînd intră în biroul meu, tîrziu într-o după-amiază din vara lui 1977, mi-am dat seama că o mai văzusem undeva în trecutul îndepărtat.

Darla se prezentă, astfel încît mi-am amintit cu repeziciune unde o văzusem. Timp de cinci zile, în timpul procesului

Padgitt, femeia stătuse sub podium, lîngă masa cu mostre, notînd fiecare cuvînt rostit în sală. Acum locuia în Alabama şi condusese cinci ore ca să-mi spună ceva. Mai întîi, mă puse să jur că voi păstra totul secret.

Localitatea ei natală era Broomfield. Cu două săptămîni înainte îşi vizitase mama, cînd zărise un chip cunoscut mergînd pe trotuar pe la prînz. Era Danny Padgitt, care se plimba cu un amic. Femeia fusese atît de uluită, încît alunecase de pe marginea trotuarului şi aproape se răsturnase pe stradă.

Indivizii intraseră într-un local şi se aşezaseră să ia prînzul. Darla îi urmărise printr-o fereastră şi decisese să nu intre. Exista şansa ca Padgitt să o recunoască, cu toate că femeia nu era deloc sigură de ce acest fapt o înspăimînta într-un asemenea hal.

Bărbatul care îl însoţise pe Padgitt purta o uniformă banală în Broomfield – pantaloni de marină şi o cămaşă albă cu mîneci scurte, pe care erau inscripţionate, cu litere mici, deasupra buzunarului de la piept, cuvintele „Închisoarea Corecţională Broomfield". Omul era încălţat cu cizme negre de cow-boy şi nu era înarmat. Darla îmi explică faptul că unii paznici care însoţeau deţinuţii în timpul pauzelor de muncă dispuneau de opţiunea de a purta armă. Era greu de imaginat un alb în Mississippi refuzînd să poarte armă dacă avea ocazia să o facă, dar Darla bănuia că Danny nu voia ca paznicul lui personal să poarte armă.

Danny purta haine albe (pantaloni şi cămaşă), probabil primite în lagăr. Cei doi se bucuraseră de un prînz îndelungat, părînd a fi prieteni buni. Din maşina ei, Darla îi văzuse cum ies din local. Îi urmărise de la distanţă cum se plimbă lejer pînă ce Danny intrase într-o clădire care adăpostea biroul regional al Administraţiei Autostrăzii din Mississippi. Paznicul se urcase într-un vehicul de teren şi se făcuse nevăzut.

Dimineaţa următoare, mama Darlei intrase în clădire sub pretextul că voia să înainteze o plîngere legată de un drum care avea nevoie de reparaţii. Fusese informată pe un ton acru că nu exista o asemenea procedură, iar în scurta ceartă care urmase

reuşise să-l zărească pe tînărul descris de Darla cu o seară înainte. Tînărul ţinea în mînă un *clipboard* şi părea a fi doar un alt pierde-vară angajat pe acolo.

Mama Darlei avea o prietenă al cărei fiu lucra ca funcţionar la lagărul din Broomfield. Băiatul confirmase că Danny Padgitt fusese mutat acolo în vara lui 1974.

Cînd Darla îşi termină povestea, îmi spuse:

– Îl veţi da în vileag?

Ezitam, dar aproape că aveam articolul în faţa ochilor.

– Voi efectua cercetări, am promis eu. Depinde de ce descopăr.

– Vă rog s-o faceţi. Nu e drept ce se întîmplă.

– E de necrezut!

– Ticălosul ăla ar fi trebuit să-şi aştepte acum moartea.

– De acord.

– Am lucrat la opt procese de crimă pentru judecătorul Loopus, dar cazul ăsta mi s-a lipit de suflet.

– Şi mie.

M-a pus să jur din nou că voi păstra secretul şi mi-a lăsat adresa ei. Voia un exemplar al ziarului, dacă aveam de gînd să public articolul.

La ora şase a doua zi de dimineaţă am sărit fără probleme din pat. L-am luat pe Wiley şi ne-am dus pînă la Broomfield. Cum atît Spitfire-ul, cît şi Mercedes-ul mai mult ca sigur că ar fi atras atenţia în orice orăşel din Mississippi, am folosit camioneta Ford a lui Wiley. Am găsit uşor lagărul, la trei mile în afara oraşului. Am descoperit clădirea Administraţiei Autostrăzii. La prînz ne-am ocupat poziţiile de-a lungul străzii principale. Cum Padgitt ar fi recunoscut cu certitudine pe oricare dintre noi, ne-am confruntat cu o adevărată provocare de a încerca să ne ascundem pe o stradă destul de aglomerată într-un oraş străin fără a atrage bănuieli asupra noastră. Wiley s-a făcut mic în camioneta lui, cu camera foto pregătită şi gata de acţiune. Eu m-am ascuns în spatele unui ziar pe o bancă.

În prima zi n-am văzut nici urmă din el. Ne-am întors în Clanton, apoi a doua zi de dimineață am plecat din nou spre Broomfield. La ora unsprezece și treizeci de minute, un vehicul aparținînd închisorii a oprit în fața clădirii administrative. Paznicul a intrat în clădire, și-a luat prizonierul și amîndoi s-au îndreptat spre masa de prînz.

Pe data de 17 iulie 1977 prima pagină a ziarului conținea patru fotografii mari – una cu Danny plimbîndu-se pe trotuar și rîzînd împreună cu paznicul, una cu ei intrînd în local să ia masa, una cu clădirea administrativă și una cu poarta închisorii din Broomfield. În titlu urlam de-a dreptul: PADGITT NU E ÎN ÎNCHISOARE – E PLECAT ÎN TABĂRĂ[1].

Articolul meu începea astfel:

> La patru ani după ce a fost condamnat pentru violarea cu brutalitate și uciderea Rhodei Kassellaw și după ce a fost întemnițat pe viață în penitenciarul Parchman, Danny Padgitt a fost mutat în noul lagăr-satelit din Broomfield. După trei ani petrecuți acolo, el se bucură de toate avantajele unui deținut cu relații – o slujbă de birou la Administrația de Stat a Autostrăzii, paznic personal și prînzuri îndelungate, constînd din cheeseburger-i și milk shake-uri, în cafenele locale unde patronii n-au auzit niciodată de el și de crimele lui.

Articolul era extrem de veninos și de dur. O păcălisem pe chelnerița de la localul City Grill să îmi povestească cum Danny tocmai mîncase un cheeseburger cu cartofi prăjiți, cum mînca acolo de trei ori pe săptămînă și cum era întotdeauna cel care plătea nota. Am telefonat de vreo zece ori la Administrația Autostrăzii pînă ce am găsit un supervizor care știa ceva despre

---

[1] *Camp* (engl.), „lagăr", dar și „tabără" (n.red.)

Padgitt. Individul refuzase să răspundă întrebărilor mele, aşa că l-am portretizat în articol ca pe un criminal. Şi pătrunderea în lagărul Broomfield fusese o experienţă frustrantă. Am descris în detaliu eforturile mele şi am manevrat articolul astfel încît să pară că toţi birocraţii de acolo îl acopereau pe Padgitt. Nimeni din Parchman nu ştia nimic sau dacă ştiau n-aveau chef să vorbească despre asta. I-am sunat pe comisarul de autostradă (o oficialitate aleasă), pe şeful paznicilor de la Parchman (din fericire, o persoană numită), pe procurorul general, pe guvernatorul adjunct şi, în cele din urmă, pe însuşi guvernatorul statului. Bineînţeles că erau cu toţii prea ocupaţi, aşa că am discutat cu ajutoarele lor care-i pupau în fund şi pe care i-am făcut în articol să pară nişte imbecili.

Senatorul Theo Morton păru şocat. Îmi promise să dea de firul poveştii şi să mă sune înapoi. Cînd a sosit vremea intrării în tipar, continuam să aştept telefonul lui.

Reacţia stîrnită în Clanton a fost amestecată. Mulţi dintre cei care m-au sunat sau m-au oprit după aceea pe stradă erau furioşi şi voiau să se facă ceva. Oamenii credeau cu adevărat că, o dată ce Padgitt fusese condamnat la închisoare pe viaţă şi dus în cătuşe la închisoare, omul avea să-şi petreacă restul zilelor în iadul din Parchman. Cîţiva părură indiferenţi şi voiau să uite cu totul de Padgitt. Individul reprezenta o relicvă a trecutului.

Iar unii îşi manifestaseră frustrant şi cinic lipsa oricărei surprinderi. Îşi imaginau că familia Padgitt reuşise să-şi ducă planurile la îndeplinire încă o dată, găsise buzunarele potrivite şi trăsese de sforile cuvenite. Harry Rex se găsea în această tabără.

– Ce mare scofală, băiete? Se ştie că au mai cumpărat guvernatori înainte.

Poza lui Danny plimbîndu-se pe stradă, liber ca pasărea cerului, o înfricoşă serios pe Miss Callie.

– N-a dormit deloc noaptea trecută, murmură Esau în direcţia mea cînd am ajuns la prînz în acea joi. Aş vrea să nu-l fi găsit niciodată.

Din fericire, ziarele din Jackson şi Memphis au preluat articolul, astfel încît povestea a dobîndit o viaţă proprie. Lucrurile s-au încins pînă în punctul în care era nevoie de intervenţia politicienilor. Guvernatorul şi procurorul general, împreună cu senatorul Morton, au început curînd să se aşeze în fruntea mişcării de a-l trimite pe băiat înapoi la Parchman.

La două săptămîni după ce am scris articolul, Danny Padgitt a fost „realocat" penitenciarului de stat.

A doua zi am primit două telefoane, unul la birou, celălalt acasă în timp ce dormeam. Voci diferite, cu acelaşi mesaj. Eram un om mort.

Am înştiinţat biroul FBI din Oxford şi doi agenţi federali mi-au făcut o vizită în Clanton. Am transmis vestea unui reporter din Memphis. Curînd întregul oraş ştia că fusesem ameninţat şi că FBI-ul efectua investigaţii. Timp de o lună, şeriful McNatt a menţinut non-stop o maşină de patrulă în faţa redacţiei. O altă maşină păzea aleea casei noaptea.

După o pauză de şapte ani, am ajuns din nou să port o armă cu mine.

32

Vărsarea de sînge nu se produse imediat. Amenințările au rămas vii în amintire, dar, pe măsura trecerii timpului, au devenit mai puțin iminente. Am continuat să port armă – o țineam tot timpul la îndemînă –, dar mi-am pierdut interesul față de ea. Îmi venea greu să cred că familia Padgitt putea să riște iadul declanșat de lichidarea editorului ziarului local. Chiar dacă orașul nu mă iubea în totalitate, așa cum se întîmplase cu domnul Caudle, un astfel de eveniment ar fi generat presiuni mai mari decît erau membrii clanului Padgitt dispuși să riște.

Se mențineau mai izolați ca niciodată. După înfrîngerea lui Mackey Don Coley din 1971, se dovediseră încă o dată extrem de abili în schimbarea tacticii. Din cauza lui Danny fuseseră prea mult în centrul atenției; ca atare, erau hotărîți să evite ieșirea din nou la rampă. Se retrăseseră și mai adînc în interiorul insulei Padgitt. Își luaseră măsuri sporite de securitate în eventualitatea că noul șerif, T.R. Meredith, sau succesorul acestuia, Tryce McNatt, ar fi venit după ei. Își cultivau recoltele și le scoteau de pe insulă cu avioanele, bărcile, camionetele și camioanele cu podea dublă, ostentativ încărcate la suprafață cu cherestea.

Cu o şiretenie tipică familiei, sesizînd că afacerile cu marijuana puteau deveni prea riscante, membrii clanului au început să pompeze bani în întreprinderi legitime. Au cumpărat o companie de antreprenoriat drumuri şi au transformat-o repede într-un participant de încredere la realizarea proiectelor guvernamentale. Au cumpărat o fabrică de asfalt, o fabrică de beton şi mai multe cariere de pietriş în partea de nord a statului. Construcţia de şosele reprezenta o afacere recunoscută pentru corupţie în Mississippi, iar membrii clanului Padgitt cunoşteau prea bine cum se joacă un astfel de joc.

Am urmărit toate aceste activităţi cît de aproape am putut. Asta se întîmpla înainte de Legea Accesului Liber la Informaţii şi de legile care permiteau întrunirile deschise. Cunoşteam numele cîtorva din companiile cumpărate de clanul Padgitt, dar era, practic, imposibil să ţin pasul cu numărul lor. Nu puteam publica nimic, deoarece în aparenţă toate afacerile erau licite.

M-am pus pe aşteptat, fără să ştiu exact ce aştept. Danny Padgitt avea să se întoarcă într-o bună zi, iar cînd avea să se întîmple asta, tînărul avea să dispară pur şi simplu în interiorul insulei şi nimeni n-avea să-l mai vadă vreodată. Sau poate că avea să procedeze altfel.

Puţini erau locuitorii Clanton-ului care nu se duceau la biserică. Cei care se duceau păreau să ştie exact cine n-o făcea. „Veniţi să vă rugaţi cu noi" aproape că devenise o invitaţie banală în oraş. Cuvintele de despărţire, „Ne vedem duminică", erau aproape la fel de comune precum „Treceţi pe la noi".

Fusesem bombardat cu astfel de invitaţii pe parcursul primilor mei ani în oraş. De îndată ce s-a aflat că proprietarul şi editorul ziarului local nu mergea la slujbă, am devenit cel mai faimos infractor din oraş. Am decis că trebuia să întreprind ceva ca să schimb această stare de lucruri.

În fiecare săptămînă, Margaret se îngrijea de pagina noastră religioasă, care includea programul unui număr mare de biserici,

aranjate după nume. Mai existau acolo cîteva reclame ale congregaţiilor mai numeroase şi informări despre reuniuni, mese de binefacere şi nenumărate alte activităţi.

Inspirîndu-mă din această pagină şi utilizînd cartea de telefon, am întocmit o listă cu toate bisericile din Ford County. În total, erau optzeci şi opt, însă nu puteam să fiu sigur asupra constanţei acestui număr, întrucît congregaţiile se spărgeau permanent şi se refăceau în alte părţi. Ţelul meu era să le vizitez pe fiecare, ceva ce eram sigur că nu se mai făcuse niciodată, astfel încît să intru şi eu în rîndul celor care mergeau la slujbe.

Denumirile erau variate şi uluitoare – cum puteau protestanţii să fie atît de divizaţi cînd pretindeau cu toţii că urmează aceleaşi principii de bază? În esenţă erau cu toţii de acord că (1) Iisus a fost singurul Fiu al lui Dumnezeu; (2) Iisus a fost născut de o Fecioară; (3) Iisus a dus o viaţă perfectă; (4) Iisus a fost persecutat de evrei, a fost arestat şi crucificat de romani; (5) Iisus a înviat în cea de-a treia zi şi ulterior s-a înălţat la cer; (6) în plus, unii credeau – deşi aici existau variaţiuni – că omul trebuia să-l urmeze pe Iisus în botez şi credinţă ca să ajungă în rai.

Doctrina era destul de simplă, însă diavolul îşi băgase coada în detalii.

Nu existau catolici, episcopalieni sau mormoni. Ţinutul era majoritar baptist, însă existau tot felul de facţiuni. Penticostalii veneau pe locul doi; era clar că şi ei se băteau între ei la fel de mult ca şi baptiştii.

În 1974 mi-am început aventura eroică de a vizita fiecare biserică din Ford County. Prima fusese Calvary Full Gospel, un soi de cabană penticostală aflată pe un drum pietruit la două mile în afara oraşului. Aşa cum scria în anunţ, slujba începea la ora zece şi jumătate. Am găsit un loc pe ultimul rînd, cît mai departe de locul unde se desfăşura acţiunea. Am fost întîmpinat cu căldură şi imediat s-a răspîndit vorba că un vizitator de bună credinţă se găsea acolo. N-am recunoscut pe nimeni dintre cei prezenţi. Predicatorul Bob purta un costum alb, o

cămaşă albastru marin, cravată albă, iar părul negru şi des era legat şi strîns lipit de baza craniului. Oamenii au început să strige cînd el a pornit incantaţiile. Îşi fluturau mîinile şi ţipau în timpul fiecărui solo. O oră mai tîrziu, o dată cu debutul predicii, eram gata de plecare. Predica a durat cincizeci şi cinci de minute şi m-a lăsat epuizat şi confuz. Din cînd în cînd clădirea se cutremura cînd oamenii băteau din picioare. Ferestrele se zguduiau cînd ei intrau în transă şi urlau din toţi rărunchii înspre cer. Predicatorul Bob „şi-a pus mîinile" pe trei tipi bolnavi care sufereau de diverse maladii, iar aceştia au pretins imediat că au fost vindecaţi. La un moment dat s-a sculat un diacon şi a început să înşire cuvinte într-o limbă total necunoscută mie. A strîns din pumni, şi-a închis ochii şi şi-a dat drumul într-un şuvoi constant şi fluent de cuvinte. Nu era teatru; omul nu mima nimic. După cîteva minute, o tînără fată din cor s-a ridicat şi a început să traducă în engleză. Era o viziune pe care Dumnezeu o trimitea prin acel diacon. Era vorba de cei prezenţi cu păcate neiertate.

– Pocăiţi-vă! urlă predicatorul Bob, şi toate capetele se aplecară.

Dacă diaconul se referea la mine? Am privit în jur şi am observat că uşa era încuiată şi păzită de alţi doi diaconi.

Lucrurile s-au potolit în cele din urmă. La două ore după ce luasem loc, am reuşit să ies afară. Simţeam nevoia să beau ceva.

Am scris un articol drăguţ despre vizita mea la Calvary Full Gospel şi l-am publicat în pagina de Religie. Am comentat atmosfera caldă din biserică, minunatul solo interpretat de Miss Helen Hatcher, predica plină de forţă a predicatorului Bob şi aşa mai departe.

Nu mai e nevoie să spun că astfel de articole au devenit foarte populare.

M-am dus la biserică cel puţin de două ori pe lună. Am stat lîngă Miss Callie şi lîngă Esau şi l-am ascultat pe reverendul Thurston Small predicînd timp de două ore şi douăsprezece

minute (contorizam fiecare predică). Cea mai scurtă predică fusese rostită de pastorul Phil Bish de la United Methodist Church din Karaway – şaptesprezece minute. Aceeaşi biserică a primit distincţia de a fi şi cea mai friguroasă. Cazanul de încălzire nu mergea, era ianuarie, iar toate acestea puteau să-şi fi adus contribuţia la scurtarea predicii. Am stat lîngă Margaret la First Baptist Church din Clanton şi l-am ascultat pe reverendul Millard Stark ţinînd predica lui anuală despre păcatul băuturii. Momentul fusese cît se poate de prost ales, întrucît eram extrem de mahmur în acea dimineaţă, iar Stark părea să se uite doar la mine.

Am descoperit Harvest Tabernacle în camera din spate a unei staţii service abandonate din Beech Hill, şi am stat alături de alţi şase indivizi în vreme ce un propăvăduitor al Apocalipsei cu ochii bulbucaţi, autobotezat Peter Profetul ţipă la noi timp de aproape o oră. Articolul meu din acea săptămînă a fost destul de scurt.

Clanton Church of Christ nu dispunea de instrumente muzicale. Ulterior mi s-a explicat că instrumentele muzicale erau interzise de Scriptură. Am auzit însă un solo superb, despre care am scris pe larg. Totuşi, slujba a părut lipsită de suflet. Exact invers s-a întîmplat la Mount Pisgah Chapel din Lowtown, unde amvonul era înconjurat de tobe, chitare, trompete şi amplificatoare. Drept încălzire pentru predică, am ascultat un concert întreg de suflători, cu congregaţia cîntînd şi dansînd. Miss Callie se referea la Mount Pisgah ca la „biserica inferioară".

Numărul şaizeci şi patru de pe lista mea era Calico Ridge Independent Church, situată departe, între dealurile din partea de nord-est a ţinutului. Conform arhivelor *Times*, în 1965, la această biserică, un oarecare domn Randy Bovee fusese muşcat de două ori de un şarpe cu clopoţei în timpul unui serviciu religios duminica noaptea tîrziu. Domnul Bovee a supravieţuit, iar pentru o vreme şerpii au fost uitaţi. Legenda a înflorit oricum şi,

în vreme ce însemnările mele religioase au căpătat popularitate, am fost rugat de mai multe ori să vizitez Calico Ridge.

– Intenționez să vizitez fiecare biserică din ținut, era replica mea standard.

– Ălora nu le plac vizitatorii, m-a avertizat Baggy.

Fusesem primit cu atîta căldură în fiecare biserică – de negri sau de albi, mică sau mare, de oraș sau de la țară – încît nu-mi imaginam cum creștinii puteau fi bădărani față de un oaspete.

Nici la Calico Ridge n-au fost bădărani, dar nici n-au fost prea fericiți să mă vadă. Voiam să văd șerpii, dar din siguranța ultimului rînd. M-am dus în primul rînd într-o noapte de duminică, deoarece legenda susținea că „șerpii nu erau sculați" în cursul zilei. Am căutat în zadar în Biblie vreo interdicție asupra unei asemenea practici.

Nici un semn de vreun șarpe. Se vedea ceva agitîndu-se și convulsionîndu-se sub amvon în vreme ce predicatorul ne îndemna „să venim în față, să gemem și să ne spovedim păcatele!" Corul cînta și fredona pe ritmul unei chitare electrice și a unei tobe, iar întrunirea căpătă aerul fantomatic al unui dans tribal antic. Voiam să plec, mai ales că nu se vedea nici un șarpe.

Ceva mai tîrziu în cursul slujbei am zărit un chip pe care îl mai văzusem înainte. Era un chip foarte diferit – slab, palid, sfrijit, acoperit cu păr cărunt. Nu-l puteam localiza, dar știam că îl cunosc de undeva. Omul stătea în al doilea rînd din față, de cealaltă parte a micului amvon. Părea complet neatins de haosul serviciului religios. Din cînd în cînd părea că se roagă, după care se așeza, în vreme ce toți ceilalți se ridicau. Cei din jurul meu păreau să-l accepte și, în același timp, să nu-l ia în seamă.

Brusc se întoarse și se uită drept spre mine. Era Hank Hooten, fostul avocat care trăsese aiurea prin oraș în 1971! Fusese dus în cămașă de forță la spitalul de boli mintale, iar

cîțiva ani mai tîrziu se împrăștiase zvonul că fusese eliberat. Nimeni însă nu se întîlnise cu el.

Timp de două zile după aceea, am încercat să dau de urmele lui Hank Hooten. Telefoanele mele la spitalul de nebuni n-au dus la nici un rezultat. Hank avea un frate în Shady Grove, dar acesta refuză să vorbească. M-am învîrtit prin Calico Ridge, dar, ca de obicei, nimeni de acolo n-a vrut să vorbească cu un străin ca mine.

33

Mulţi dintre cei care participau cuminţi la slujba de duminica dimineaţa deveneau mai puţin credincioşi duminica noaptea. În timpul turului meu prin biserici, am auzit mulţi predicatori îndemnîndu-şi credincioşii să se întoarcă peste cîteva ore pentru a duce la bun sfîrşit slujba din ziua de odihnă. N-am numărat niciodată cîţi se întorc, dar, ca regulă generală, doar vreo cincizeci la sută urmau îndemnurile. M-am dus la cîteva servicii religioase de duminica noaptea, mai degrabă în speranţa de a prinde vreun ritual local exotic, cum ar fi fost o acrobaţie cu şerpi, sau o vindecare de boală, sau, o dată, „un conclav bisericesc" unde un frate de congregaţie urma să fie judecat şi cu siguranţă condamnat pentru că îi făcuse avansuri soţiei fratelui său. Prezenţa mea i-a iritat în acea seară, şi fratele din congregaţie a primit un răgaz de judecată.

În cea mai mare parte însă, mi-am limitat studiile de religie comparată la slujbele diurne.

Alţii aveau alte ritualuri de duminică seara. Harry Rex îl ajutase pe un mexican pe nume Pepe să închirieze o clădire şi să deschidă un restaurant în apropierea pieţei. „Pepe's" a avut un succes mediocru în anii 1970, servind mîncare bună, întotdeauna serios condimentată. Pepe nu putea rezista tentaţiei de a folosi

ardei iuți, indiferent de cît de tare le ardeau aceștia gîtlejurile consumatorilor neofiți.

Duminica alcoolul era interzis în Ford County. Nu se vindea nici în magazine, nici în restaurante. Pepe avea o încăpere în spate cu o masă lungă și o ușă care se încuia. Le permitea lui Harry Rex și oaspeților acestuia să folosească încăperea și să mănînce și să bea tot ce voiau. În special margarita[1] pe care o prepara era deosebit de gustoasă. Am mîncat acolo multe feluri exotice de mîncare picantă, pe care le-am udat cu cocktailuri puternic alcoolizate. De obicei, ne strîngeam vreo doisprezece, dintre care jumătate erau căsătoriți. Harry Rex ne amenința pe toți că ne ia gîturile dacă se află de camera din spate a lui Pepe.

Poliția din oraș a efectuat odată un raid, însă Pepe s-a trezit brusc că nu știe nici o boabă de engleză. Ușa spre camera din spate era încuiată și parțial ascunsă de mobilier. Pepe a stins luminile. Timp de douăzeci de minute am așteptat în întuneric, continuînd să bem, și am ascultat cum polițiștii încearcă să comunice cu Pepe. Habar n-am de ce eram îngrijorați. Judecătorul orășenesc era un avocat pe nume Harold Finkley, care se găsea cu noi în capătul mesei, dînd pe gît al patrulea sau al cincilea cocktail îmbibat cu tequila.

Nopțile de duminică de la Pepe erau adesea lungi și animate, iar după aceea nu mai eram nici unul în stare să conducem. Mă duceam pe jos pînă la birou și mă culcam pe canapea. Într-o noapte eram acolo și sforăiam după un consum masiv de tequila, cînd a sunat telefonul după miezul nopții. Era un reporter de la un mare cotidian din Memphis.

– Vă duceți la audierea pentru eliberarea condiționată de mîine? mă întrebă el.

---

[1] Cocktail pe bază de tequila, lămîie și diverse tipuri de suc. (n.red.)

„Mîine?" În ceaţa toxică în care plutea creierul meu habar n-aveam în ce zi eram.

– Mîine? am îngăimat eu.

– Luni, optsprezece septembrie, rosti omul rar.

Eram destul de sigur doar că anul era 1978.

– Ce audiere pentru eliberare condiţionată? m-am mirat eu, încercînd cu disperare să mă trezesc şi să îmi adun gîndurile.

– Audierea lui Danny Padgitt. Nu ştiţi de ea?

– La naiba, nu!

– Este programată pentru ora zece dimineaţa la Parchman.

– Glumiţi!

– Nu. Tocmai am aflat şi eu. Evident, chestiilor àstora nu li se face reclamă.

Am stat în întuneric multă vreme, blestemînd din nou înapoierea unui stat care gestiona chestiuni atît de importante de o manieră atît de ridicolă. Cum putea fi măcar vorba de eliberare condiţionată în cazul lui Danny Padgitt? Trecuseră opt ani de la crimă şi de la condamnarea lui. Primise două sentinţe de închisoare pe viaţă cu un minimum de zece ani fiecare. Presupusesem cu toţii că asta însemna cel puţin douăzeci de ani.

M-am dus acasă în jurul orei trei dimineaţa, am dormit iepureşte vreo două ore, apoi l-am trezit pe Harry Rex, cu care nu se putea discuta în nici un chip. Am luat nişte biscuiţi şi ceva cafea tare şi ne-am întîlnit la el la birou pe la ora şapte. Eram amîndoi iritaţi. Căutînd prin cărţile lui de specialitate, înjuram amîndoi de mama focului şi scoteam tot felul de cuvinte murdare, nu la adresa noastră, ci la adresa sistemului incert şi laş promulgat de legislativ cu treizeci de ani înainte. Liniile directoare ale legilor erau doar vag definite, lăsînd un spaţiu de manevră amplu pentru politicieni şi acoliţii lor să se joace cum vor.

Cum cei mai mulţi cetăţeni care respectau legea nu aveau nici un fel de contact cu sistemul de eliberări condiţionate, acesta

nu constituia o prioritate pentru corpul legislativ al statului. Iar cum cei mai mulţi deţinuţi în închisori de stat erau fie săraci, fie negri, şi ca atare incapabili de a folosi sistemul în propriul lor avantaj; aceştia puteau fi loviţi cu uşurinţă prin sentinţe aspre şi prin menţinerea lor sub cheie în spatele gratiilor. Însă sistemul de eliberări condiţionate reprezenta un labirint minunat de legi contradictorii care îi permiteau Comisiei de eliberări să acorde favoruri speciale pentru un deţinut cu ceva cone-xiuni şi nişte bani gheaţă.

Undeva, pierdute între sistemul juridic, cel penal şi cel de eliberări condiţionate, cele două termene „consecutive" de închisoare pe viaţă pentru Danny Padgitt fuseseră schimbate în două sentinţe „concurente". Aşa cum încercă să îmi explice Harry Rex, asta însemna că ele se derulau în paralel.

– La ce e bun aşa ceva? am întrebat eu.

– Se foloseşte în cazurile în care cineva e acuzat de mai multe infracţiuni. Termenele consecutive ar putea însemna obligaţia executării unei pedepse de zeci de ani, însă o sentinţă corectă este cea de zece ani. Ca atare, sentinţele se derulează în paralel.

Mi-am clătinat capul dezaprobator, iar acest gest l-a iritat pe Harry.

În cele din urmă, am reuşit să-l prind la telefon pe şeriful Tryce McNatt. Părea la fel de mahmur ca noi, cu toate că era abstinent total în materie de alcool. McNatt nu ştia nimic de audiere. L-am întrebat dacă avea de gînd să participe, însă ziua lui era deja aglomerată cu întîlniri importante.

L-aş fi sunat pe judecătorul Loopus, dar acesta murise de şase ani. Ernie Gaddis se pensionase şi pescuia în Smoky Mountains. Succesorul lui, Rufus Buckley, locuia în Tyler County, iar numărul lui de telefon era dat la secret.

La ora opt am sărit în maşină cu un biscuit şi o cană de cafea rece pe post de însoţitori.

La o oră vest de Ford County peisajul se aplatizează brusc şi începe delta. Este o regiune bogată în pământ fertil şi săracă din punct de vedere al condiţiilor de trai, dar eu nu aveam dispoziţia necesară pentru a admira peisajele şi pentru a filozofa pe teme sociale. Mă preocupa prea mult strategia de a pătrunde la o audiere de eliberare condiţionată.

Totodată, eram nervos pentru că urma să pun piciorul în Parchman, un loc legendar în care iadul îşi arăta chipul.

După două ore de condus am zărit garduri pe cîmp, apoi sîrmă ghimpată. Curînd a apărut un indicator şi am cotit către poarta principală. L-am informat pe paznicul din gheretă că sînt reporter şi că mă aflu acolo pentru o audiere legată de o eliberare condiţionată.

– Drept înainte, la stînga după a doua clădire, m-a îndrumat el plin de solicitudine, scriind numele meu într-un registru.

În apropierea autostrăzii se găseau un grup de clădiri şi un şir de case zugrăvite în alb, care se potriveau oricărei străzi rezidenţiale din Mississippi. Am ales clădirea „Admin A" şi m-am repezit înăuntru, căutînd secretariatul. Am găsit secretara, iar ea m-a trimis la clădirea următoare, la etajul doi. Ceasul arăta aproape ora zece.

La capătul holului se vedeau mai mulţi oameni, învîrtindu-se în afara unei camere. Unul dintre ei era paznic de închisoare, altul era poliţist, iar al treilea purta un costum boţit rău de tot.

– Am venit pentru o audiere de eliberare condiţionată, am anunţat eu cu glas tare.

– Acolo, zise paznicul, arătîndu-mi cu degetul.

Fără a mai ciocăni, aşa cum ar proceda orice reporter întreprinzător, am deschis uşa şi am păşit înăuntru. Tocmai se strigase ordinea de zi şi, cu siguranţă, nimeni nu anticipase prezenţa mea acolo.

Comisia de eliberări avea cinci membri, aşezaţi în spatele unei mese uşor înălţate. Numele lor erau înscrise pe nişte

tăbliţe postate în faţa fiecăruia. De-a lungul unui perete, o altă masă adăpostea clanul Padgitt – Danny, tatăl lui, maică-sa, un unchi şi Lucien Wilbanks. Vizavi de ei, în spatele unei alte mese, se găseau diverşi funcţionari ai Comisiei şi personal al închisorii.

Toată lumea s-a uitat la mine cum mă reped înăuntru. Privirea mi s-a fixat asupra lui Danny Padgitt, iar pentru o secundă amîndoi am reuşit să ne transmitem ura pe care o nutream unul faţă de celălalt.

– Vă pot ajuta cu ceva? mîrîi un individ masiv, prost îmbrăcat, din centrul comisiei.

Omul se numea Barrett Ray Jeter şi era preşedintele. Ca şi ceilalţi patru, fusese numit de guvernator ca recompensă pentru ajutorul dat în obţinerea de voturi.

– Sînt aici pentru audierea în cazul Padgitt, am zis eu.

– E reporter! se apucă Lucien să strige, ridicîndu-se în picioare.

Preţ de o secundă am crezut că voi fi arestat pe loc şi dus departe, în adîncurile închisorii, pentru a ispăşi o condamnare pe viaţă.

– La ce ziar? ceru Jeter să afle.

– *The Ford County Times.*

– Numele dumneavoastră?

– Willie Traynor.

Mă uitam chiorîş la Lucien, iar acesta mă fulgeră cu privirea.

– Este o audiere cu uşile închise, domnule Traynor, rosti Jeter.

Statutul de audiere cu uşile închise sau deschise nu era deloc clar, aşa că astfel de evenimente se desfăşurau cu discreţie.

– Cine are dreptul să participe? am întrebat eu.

– Comisia de eliberare, cei care sînt audiaţi pentru eliberarea condiţionată, familiile lor, martorii lor, avocaţii şi oricare martori ai părţii adverse.

„Cealaltă" parte însemnau familiile victimelor, care în atmosfera din acea încăpere erau socotiți drept agresorii.

– Cum rămîne cu șeriful din ținutul nostru? m-am interesat eu.

– Este și el invitat, răspunse Jeter.

– Șeriful nostru n-a fost informat. Am vorbit cu el acum trei ore. De fapt, nimeni din Ford County nu a știut de această audiere înainte de ora douăsprezece azi-noapte.

Anunțul meu îi făcu pe membrii comisiei să se scarpine brusc prin diverse părți ale corpului, ca și cum fuseseră atacați cu toții de cine știe ce insecte misterioase. Membrii clanului Padgitt se strînseră mai tare în jurul lui Lucien.

Printr-un simplu proces de eliminare, am dedus că trebuia să devin martor dacă voiam să urmăresc spectacolul. Am rostit, cît am putut de tare și de răspicat:

– Ei bine, de vreme ce aici nu se află nimeni din Ford County pentru a apăra interesele victimei, atunci mă declar martor.

– Nu puteți fi martor și reporter în același timp, mă avertiză Jeter.

– Unde scrie așa ceva în Codul Penal al statului Mississippi? am întrebat eu, fluturînd exemplarele de cărți pe care le aveam de la Harry Rex.

Jeter făcu un semn din cap către un tînăr în costum negru.

– Sînt jurisconsultul Comisiei de eliberare, rosti acesta politicos. Puteți depune mărturie în cadrul acestei audieri, domnule Traynor, dar nu puteți relata nimic despre ea.

Intenționam să relatez fiecare amănunt al acelei audieri, apoi să mă ascund în spatele Primului Amendament.

– Atunci așa să fie, am zis eu. Voi faceți regulile jocului.

În mai puțin de un minut se trăseseră granițele; eu mă găseam de o parte, restul lumii, de cealaltă parte.

– Să-i dăm drumul, zise Jeter.

M-am așezat pe un scaun alături de o mînă de spectatori.

Jurisconsultul comisiei prezentă un raport. Dădu citire pe scurt sentinței primite de Padgitt, avînd grijă să nu folosească cuvintele „consecutive" sau „concurente". Pe baza comportării „exemplare" a deținutului în timpul detenției sale, acesta se calificase pentru „timp bun", un concept vag creat de sistemul de eliberări condiționate și nu de legislativul statului. Scăzînd timpul pe care deținutul îl petrecuse în închisoarea orășenească în așteptarea procesului, acesta era acum eligibil pentru eliberare condiționată.

Cea care se ocupase de Danny în închisoare se lansă într-un discurs lung asupra relației dintre ea și deținut. Femeia trase concluzia că deținutul era „plin de remușcări", „complet reabilitat", el „nu mai constituia o amenințare pentru societate" și era chiar gata să devină „un cetățean extrem de productiv".

Oare cît costaseră toate acestea? Nu mă puteam abține să nu-mi pun o astfel de întrebare. Cît? Și cît timp le trebuiseră celor din clanul Padgitt ca să găsească buzunarele potrivite?

Urmă Lucien. Fără ca nimeni să îl contrazică sau să îi pună bețe în roate – nici Gaddis, nici șeriful McNatt și nici amărîtul de Hank Hooten –, Lucien se lansă într-o rememorare fantezistă a faptelor, insistînd mai ales pe alibiul „solid" al Lydiei Vince. Versiunea procesului prezentată de el înfățișa un juriu care oscilase asupra verdictului „nevinovat". Îmi venea să arunc cu ceva în el și să încep să urlu. Poate că așa își mai păstra și el o urmă de onestitate.

Voiam să urlu: „Cum poate fi plin de remușcări dacă e nevinovat?"

Lucien îi dădu mai departe cu procesul și cu incorectitudinea acestuia. Își asumă în mod nobil vina că nu insistase pentru o schimbare a locului de desfășurare într-o altă parte a statului, unde oamenii ar fi fost mai corecți și mai luminați. Cînd în cele din urmă tăcu, doi dintre membrii comisiei păreau că adormiseră.

Urmă doamna Padgitt, care depuse mărturie în legătură cu scrisorile pe care ea şi fiul ei le schimbaseră în decursul acestor opt ani extrem de lungi. Prin intermediul scrisorilor, ea îşi dăduse seama cît se maturizase el, observase cum i se întăreşte credinţa, îi sesizase dorinţa de libertate, astfel încît să le poată fi de folos semenilor lui.

Să le poată fi de folos? Să le furnizeze un amestec mai puternic de droguri? Sau poate un trăscău de porumb mai limpede?

Cum toată lumea aştepta lacrimi, femeia izbucni în plîns. Făcea parte din spectacol şi părea să obţină ceva reacţii din partea Comisiei. De fapt, urmărind chipurile celor de la prezidiu, aveam impresia că decizia lor fusese luată cu mult timp înainte.

Ultimul depuse mărturie Danny. Reuşi un act de echilibristică fină între negarea crimelor şi dovedirea de remuşcări pentru comiterea lor.

– Am învăţat din greşelile mele, zise el, ca şi cum violul şi crima erau nişte simple necuviinţe de pe urma cărora nimeni n-avea de suferit. M-am maturizat enorm cu ajutorul lor.

În închisoare fusese un adevărat generator de energie pozitivă – se oferise voluntar la bibliotecă, cîntase în corul deţinuţilor, ajutase la desfăşurarea *rodeo*-ului tradiţional de la Parchman, organizase echipe care să se ducă în şcoli şi să-i educe pe copii împotriva comiterii crimelor.

Doi membri ai Comisiei ascultau. Unul continua să doarmă. Ceilalţi doi păreau pierduţi în transă, ca şi cum îşi închiseseră creierele la orice informaţii din afară.

Danny nu plînse, dar termină cu o pledoarie pasionată pentru eliberare.

– Cîţi martori în contrapartidă? întrebă Jeter.

M-am ridicat, am privit în jurul meu, n-am mai văzut pe nimeni din Ford County, apoi am zis:

– Cred că sînt doar eu.

– Daţi-i drumul, domnule Traynor.

Habar n-aveam ce să spun şi nici nu ştiam ce era permis şi ce era interzis într-o astfel de adunare. Bazîndu-mă însă pe ceea ce auzisem deja, mi-am imaginat că pot rosti tot ce-mi trece prin cap. Grasul de Jeter m-ar fi adus fără îndoială cu picioarele pe pămînt dacă o luam razna prea tare.

M-am uitat la membrii Comisiei, am încercat din răsputeri să evit privirile ameninţătoare dinspre clanul Padgitt şi am trecut direct la descrierea extrem de plastică a violului şi a crimei. Am descărcat din memorie tot ce-mi mai aminteam, insistînd în mod special pe faptul că cei doi copii fuseseră martori la o parte sau chiar la toată acea dramă.

Mă tot aşteptam ca Lucien să obiecteze, însă din tabăra lor nu se auzea nici un sunet. Membrii adormiţi ai Comisiei se treziseră brusc, urmărindu-mă cu atenţie, absorbind cu lăcomie detaliile macabre ale crimei. Am descris rănile. Am zugrăvit scena sfîşietoare cu Rhoda murind în braţele domnului Deece şi spunînd:

– A fost Danny Padgitt. A fost Danny Padgitt.

L-am făcut mincinos pe Lucien şi mi-am bătut joc de amintirile lui legate de proces. Am explicat că juriului îi fusese necesară mai puţin de o oră ca să-l găsească vinovat pe acuzat.

Cu o înverşunare care mă surprindea şi pe mine, am rememorat performanţa jalnică de pe scaunul de martor, minciunile prin care îşi acoperea alte minciuni, lipsa lui totală de onestitate.

– Ar fi trebuit condamnat pentru sperjur, am declarat eu faţă de Comisie. Iar cînd a terminat mărturia, în loc de a se întoarce la locul său, s-a dus către boxa juraţilor, a întins degetul în faţa juraţilor şi a zis tare: „Dacă mă condamnaţi, vă voi înhăţa pe fiecare".

Un membru al Comisiei pe nume Horace Adler s-a ridicat brusc pe scaun şi s-a adresat nervos clanului Padgitt:

– Este adevărat?

– Declarația a fost înregistrată, am rostit eu repede, înainte ca Lucien să aibă șansa de a minți din nou.

Acesta se ridica deja încet în picioare.

– Este adevărat, domnule Wilbanks? insistă Adler.

– A amenințat juriul? întrebă un alt membru al Comisiei.

– Am transcrierea, am intervenit eu. Voi fi fericit să v-o transmit.

– Este adevărat? întrebă Adler pentru a treia oară.

– Au fost trei sute de oameni în sala de judecată, am insistat la rîndul meu, uitîndu-mă fix la Lucien și sfătuindu-l din ochi: „N-o face! Nu mai minți!"

– Tăceți din gură, domnule Traynor, rosti un membru al Comisiei.

– Este înregistrat totul, am repetat eu cu nesimțire.

– Ajunge! se răți Jeter.

Lucien era în picioare și încerca să se gîndească la un răspuns. Toată lumea aștepta. Într-un tîrziu, zise:

– Nu-mi amintesc tot ce s-a spus, începu el, iar eu am pufnit cît am putut de tare. E posibil să fi spus ceva clientul meu în acest sens, dar a fost un moment emoțional intens, iar în focul bătăliei e posibil să se fi rostit și ceva de genul ăsta. Însă privind lucrurile în contextul...

– Context, pe naiba! am urlat eu la Lucien și am făcut un pas spre el, ca și cum voiam să-i ard un pumn.

Un paznic se repezi spre mine, așa că m-am oprit.

– E scris alb pe negru în transcrierea procesului! am continuat eu, furios, după care m-am întors spre Comisie și am întrebat: Cum puteți dumneavoastră, oameni buni, sta acolo și să-l lăsați să mintă în halul ăsta? Nu vreți să auziți adevărul?

– Mai aveți ceva de spus, domnule Traynor? mă întrebă Jeter.

– Da! Sper că această Comisie nu-și va bate joc de sistem și nu-l va lăsa liber pe acest individ după numai opt ani. Și așa are noroc că se află aici, în loc să-și aștepte rîndul la camera de

gazare, unde ar merita să fie. Mai sper ca data viitoare cînd veţi mai ţine o audiere legată de eliberarea lui, dacă va mai fi o dată viitoare, să invitaţi cîţiva oameni buni din Ford County. Poate pe şerif, poate pe procuror. Aţi putea, totodată, să-i înştiinţaţi şi pe membrii familiei victimei? Au dreptul să se afle aici, astfel încît să le puteţi vedea chipurile cînd îi veţi da drumul acestui asasin.

M-am aşezat scoţînd fum pe nări. M-am uitat urît la Lucien Wilbanks şi m-am hotărît să mă autoeduc conştiincios în a-l urî pentru restul vieţii lui sau al vieţii mele, depinzînd de cine o mierlea primul. Jeter anunţă o scurtă pauză. Am presupus că aveau nevoie de timp pentru a se regrupa în camera din spate şi a-şi număra banii. Poate că domnul Padgitt avea să fie invitat să suplimenteze suma de bani pentru unul sau doi dintre membrii Comisiei. Ca să-l irit pe jurisconsultul Comisiei, m-am apucat să scrijelesc pagini întregi de însemnări pentru articolul pe care el îmi interzisese să îl public.

Am aşteptat treizeci de minute ca membrii Comisiei să se întoarcă. Fiecare dintre ei părea vinovat de ceva. Jeter supuse decizia finală la vot. Doi votară în favoarea eliberării, doi împotriva ei şi unul se abţinu.

– Eliberarea este respinsă deocamdată, anunţă Jeter, făcînd-o pe doamna Padgitt să izbucnească în lacrimi.

Îl îmbrăţişă pe Danny înainte ca paznicii să îl ia de acolo.

Lucien şi restul clanului Padgitt trecură pe lîngă mine, foarte aproape, în drum spre ieşire. I-am ignorat şi m-am uitat ţintă în podea, epuizat, mahmur, şocat.

– Urmează Charles D. Bowie, anunţă Jeter.

Se făcu simţită agitaţia în jurul meselor, în vreme ce următorul candidat la fericire era adus înăuntru. Am prins cu urechea ceva despre o infracţiune de natură sexuală, dar eram prea epuizat ca să-mi mai pese. În cele din urmă, am plecat din cameră şi am pornit de-a lungul coridorului, pe jumătate aşteptîndu-mă să mă confrunt cu membrii clanului Padgitt.

Mi-ar fi convenit aşa ceva, pentru că astfel aş fi reglat scorul cu ei.

Însă indivizii se făcuseră nevăzuţi. N-am zărit nici urmă de ei în vreme ce părăseam clădirea şi nici apoi, cînd am pornit pe poarta principală înapoi spre Clanton.

34

Audierea pentru eliberarea condiţionată a apărut pe prima pagină a ziarului. Am băgat în articol fiecare amănunt pe care mi l-am putut aminti, iar pe pagina cinci m-am dezlănţuit într-un editorial usturător asupra întregului proces de eliberare. Am trimis un exemplar al ziarului fiecărui membru al Comisiei de eliberare şi jurisconsultului şi, pentru că eram în halul acela de pornit, fiecărui membru al legislativului statal, procurorului general, guvernatorului adjunct şi guvernatorului. Cei mai mulţi ignorară darul, însă jurisconsultul Comisiei de eliberare, nu.

Omul îmi scrise o lungă misivă în care îşi exprima profunda îngrijorare legată de „încălcarea mea voită a procedurilor Comisiei de eliberare". Se gîndea să ceară o întrevedere cu procurorul general, unde să se „evalueze gravitatea acţiunilor mele" şi chiar să se treacă la acţiune care ar fi putut duce la „consecinţe greu de estimat".

Avocatul meu, Harry Rex, mă asigurase că politica de întruniri secrete a Comisiei de eliberare era complet neconstituţională, violînd clar Primul Amendament, iar el ar fi fost fericit să mă apere în orice instanţă federală. Bineînţeles, contra unui tarif orar redus.

Am schimbat scrisori în contradictoriu cu jurisconsultul Comisiei timp de o lună înainte ca individul să pară că își pierde interesul în a mă mai urmări.

Rafe, omul care urmărea ambulanțe pentru Harry Rex, avea un ajutor pe nume Buster, un cow-boy cu un piept lat și cu o armă în fiecare buzunar. L-am închiriat pe Buster contra sumei de 100 de dolari pe săptămînă, ca să pretind că era propriul meu înger păzitor. Timp de cîteva ore pe zi el trebuia să se învîrtă prin fața redacției, să stea pe aleea spre casa mea sau pe una din verandele casei, oriunde putea fi văzut, astfel ca oamenii să știe că Willie Traynor ajunsese suficient de important în oraș ca să-și angajeze un bodyguard. Dacă membrii clanului Padgitt s-ar fi apropiat la distanța unei bătăi de armă, cel puțin ar fi primit ceva înapoi, la schimb.

După ani și ani de creștere constantă în greutate și de ignorare a avertismentelor doctorilor, Miss Callie deveni, în sfîrșit, preocupată de problemă. După o vizită la medic cu rezultate deosebit de proaste, îl anunță pe Esau că avea să treacă la un regim drastic de dietă – 1 500 de calorii pe zi, cu excepția fericită a zilei de joi. Trecu o lună fără ca eu să pot observa vreo scădere în greutate. Însă în ziua în care apăru în *Times* articolul despre eliberarea condiționată, Miss Callie păru brusc să fi slăbit vreo douăzeci și cinci de kilograme.

Joi, în loc să prăjească, ea puse un pui la cuptor. În loc de piure de cartofi cu unt și smîntînă groasă, totul acoperit cu sos gros de carne, servi cartofi fierți. Mîncarea continua să fie delicioasă, însă aparatul meu digestiv se obișnuise cu doza săptămînală de grăsime îmbelșugată.

După rugăciune, i-am dat două scrisori din partea lui Sam. Ca întotdeauna, le-a citit imediat, în vreme ce eu m-am repezit asupra prînzului. Tot ca întotdeauna, zîmbi, rîse, iar la sfîrșit își șterse o lacrimă.

– O duce bine, zise ea, ceea ce era un adevăr.

Cu o tenacitate învăţată în familie, Sam îşi luase diploma în economie, şi acum economisea bani pentru şcoala de Drept. Îi era teribil de dor de casă şi nu se împăca deloc cu vremea. Ca să pună capac la toate, îi era dor de mama lui. Şi de mîncarea gătită de ea.

Preşedintele Carter dăduse o amnistie generală pentru cei care fugiseră de încorporare, şi Sam se frămînta dacă să rămînă în Canada sau să vină acasă. Mulţi dintre prietenii lui aflaţi în aceeaşi situaţie acolo făcuseră jurămînt să rămînă şi să ceară cetăţenia canadiană, iar Sam era puternic influenţat de ei. În plus, la mijloc era şi o relaţie cu o femeie, deşi băiatul nu le spusese nimic părinţilor.

Uneori începeam cu ştirile, însă adesea pe primul loc veneau necrologurile sau chiar anunţurile publicitare. Cum citea fiecare cuvînt, Miss Callie ştia prea bine cine vindea un coş cu pui de ogar sau cine voia să cumpere o maşină de tuns iarba la mîna a doua, dar în stare bună de funcţionare. Şi cum lectura se efectua cu aceeaşi minuţiozitate săptămînă de săptămînă, ştia de cîtă vreme fusese anunţată pe piaţă o fermă de vînzare sau o rulotă. Cunoştea preţurile şi valorile. Să presupunem că trecea o maşină pe stradă în timpul prînzului. Mă întreba imediat:

– Ce model e?

– Un Plymouth '71 Duster, i-aş fi putut eu răspunde.

Ea ar fi ezitat o secundă, apoi mi-ar fi spus:

– Dacă e curată, se învîrte în jur de două mii cinci sute de dolari.

Odată, Stan Atcavage avusese nevoie să vîndă o barcă de pescuit lungă de opt metri. Am sunat-o pe Miss Callie, care mi-a spus:

– Da, un gentleman din Karaway căuta aşa ceva acum trei săptămîni.

Am verificat arhiva cu anunţuri publicitare şi am găsit anunţul în cauză. Stan şi-a vîndut barca a doua zi.

Lui Miss Callie îi plăceau enorm anunţurile legate de probleme legale, una dintre cele mai profitabile secţiuni ale ziarului. Datornici, închideri de firme, divorţuri, urmăriri, anunţuri de faliment, audieri pe diverse teme, zeci de anunţuri cerute de lege pentru a fi publicate în ziarul local. Le prindeam pe toate şi le taxam cum se cuvine pentru a obţine un profit frumuşel.

– Văd că proprietatea domnului Everett Wainwright e scoasă la vînzare, zise ea.

– Îmi amintesc vag necrologul lui, am zis eu cu gura plină. Cînd a murit?

– Cu cinci, poate şase luni în urmă. Nu prea a fost cine ştie ce de capul necrologului.

– Eu trebuie să lucrez cu materialele pe care mi le dă familia. Îl cunoşteaţi?

– A avut ani de zile o alimentară lîngă calea ferată.

După intonaţia vocii ei puteam spune că nu-i prea păsase de domnul Everett Wainwright.

– Era băiat bun sau zgîrciob?

– Avea două seturi de preţuri, unul pentru albi, celălalt, mai ridicat, pentru negri. Bunurile pe care le vindea nu erau marcate în nici un fel, şi el ţinea singur casa de bani. Un client alb intra şi spunea: „Spuneţi-mi, domnule Wainwright, cît costă cutia asta de lapte condensat?", iar el răspundea: „Treizeci şi opt de cenţi". Un minut mai tîrziu intram eu şi spuneam: „Scuzaţi-mă, domnule Wainwright, cît costă cutia asta de lapte condensat?" Iar el răspundea răstit: „Cincizeci şi patru de cenţi". Era foarte încăpăţînat cu chestiile astea. Nu-i păsa deloc de alţii.

Timp de aproape nouă ani auzisem tot felul de poveşti din vremuri de demult. Uneori credeam că le aflasem pe toate, dar colecţia lui Miss Callie părea nesfîrşită.

– De ce vă făceaţi cumpărăturile acolo?

– Era singurul magazin de unde puteam cumpăra ceva. Domnul Monty Griffin avea un magazin mai drăguţ în spatele

vechiului cinematograf, dar pînă acum douăzeci de ani nu puteam cumpăra nimic de acolo.

– Cine vă împiedica să o faceţi?

– Chiar domnul Monty Griffin. Nu-i păsa dacă aveai bani, n-avea chef să vadă negri în magazinul lui.

– Iar domnului Wainwright nu-i păsa?

– Ba îi păsa şi lui. Nu ne voia pe la el, dar îi plăcea să ne ia banii.

Începu să-mi spună povestea unui băiat negru care s-a învîrtit în jurul alimentarei pînă ce domnul Wainwright l-a plesnit cu o mătură şi l-a izgonit de acolo. Drept răzbunare, băiatul dădea spargeri o dată sau de două ori pe an la alimentară. Evenimentele au durat ani de zile şi băiatul n-a fost niciodată prins. Fura ţigări şi dulciuri, şi despica toate cozile de mătură.

– E adevărat că şi-a lăsat toţi banii bisericii metodiste? mă întrebă ea.

– Aşa umblă vorba.

– Cît a lăsat?

– Vreo sută de mii de dolari.

– Oamenii spun că încerca astfel să îşi cumpere locul în rai, zise Miss Callie.

Încetasem de multă vreme să mai fiu uimit de bîrfa pe care Miss Callie o auzea de cealaltă parte a căii ferate. Multe dintre prietenele ei lucrau acolo ca menajere în reşedinţe de albi. Iar menajerele ştiau totul.

Miss Callie adusese odată vorba într-o conversaţie despre viaţa de după moarte. Era extrem de îngrijorată pentru sufletul meu. O preocupa faptul că nu devenisem un creştin ca lumea, că nu mă „renăscusem" sau nu fusesem „mîntuit". Botezul meu din pruncie, despre care nu-mi aminteam nimic, i se părea complet insuficient. O dată ce o persoană atinge o anumită vîrstă, mai exact „vîrsta la care dă socoteală", atunci, pentru a fi „mîntuită" de blestemul iadului veşnic, respectiva persoană trebuie să străbată coridorul unei biserici (care biserică anume reprezenta

un alt motiv de veşnică dispută) şi să îşi mărturisească în mod public credinţa faţă de Iisus Hristos.

Miss Callie se simţea împovărată pentru că eu nu făcusem toate astea niciodată.

După ce vizitasem şaptezeci şi şapte de biserici diferite, trebuia să recunosc că majoritatea oamenilor din Ford County îi împărtăşeau convingerea. Existau variaţiuni pe aceeaşi temă. Una dintre sectele puternice era Church of Christ. Membrii acestei secte se agăţau de ciudata credinţă că ei şi doar ei aveau să intre în rai. Oricare altă biserică propovăduia o „doctrină sectantă". Tot ei credeau, la fel ca multe alte congregaţii, că, o dată ce o persoană obţinea mîntuirea, aceasta putea fi pierdută printr-un comportament rău. Baptiştii, cei mai numeroşi în ţinut, se ţineau fermi pe poziţia că „odată mîntuit, un om rămîne mîntuit".

O astfel de credinţă părea extrem de confortabilă pentru cîţiva baptişti înapoiaţi pe care îi cunoşteam în oraş.

În orice caz, pentru mine existau speranţe. Miss Callie era emoţionată că fusesem la biserică şi absorbisem cuvintele mîntuirii. Era convinsă, şi se ruga permanent pentru mine în acest sens, că într-o zi, curînd, Domnul va coborî pe pămînt şi îmi va atinge sufletul. Atunci aveam să mă decid să îl urmez, iar ea şi cu mine aveam să ne petrecem împreună eternitatea.

Miss Callie trăia cu adevărat pentru ziua în care avea să se ducă „Acasă întru glorie".

– În duminica asta reverendul Small va prezida peste cina Domnului, mă anunţă ea.

Era invitaţia săptămînală de a mă duce cu ea la biserică. Reverendul Small şi predicile lui lungi însemnau mai mult decît puteam suporta eu.

– Mulţumesc, dar duminică voi face din nou nişte cercetări, i-am răspuns eu.

– Dumnezeu să vă binecuvînteze. Unde?

– La Maranatha Primitive Baptist Church.

– N-am auzit niciodată de ea.
– E în cartea de telefoane.
– Unde se află?
– Undeva prin Dumas, cred.
– E de negri sau de albi?
– Habar n-am.

Numărul şaptezeci şi opt de pe lista mea, Maranatha Primitive Baptist Church, era o mică bijuterie la poalele unui deal, lîngă un pîrîu, sub un pîlc de stejari care aveau cel puţin două sute de ani vechime. Era o clădire mică şi albă, îngustă şi lungă, cu un acoperiş înălţat, din tablă, şi o turlă roşie atît de înaltă, că se pierdea printre stejari. Porţile de intrare erau larg deschise, invitînd pe oricine să vină şi să se roage înăuntru. O piatră pe zid menţiona data zidirii lăcaşului de cult: 1813.

M-am furişat în ultimul rînd, locul meu obişnuit, şi m-am aşezat lîngă un gentleman bine îmbrăcat, care părea că e de prin acele locuri de cînd data biserica. În acea dimineaţă am numărat alţi cincizeci şi şase de participanţi la slujbă. Ferestrele erau larg deschise, iar afară un vînticel blînd înfiora frunzele copacilor, oferind calmul naturii pentru liniştirea unei dimineţi nebune. De un secol şi jumătate oamenii se adunau acolo, şedeau pe aceleaşi bănci, priveau prin aceleaşi ferestre la aceiaşi copaci şi se rugau la acelaşi Dumnezeu. Corul – format din opt persoane – interpreta un imn lent. M-am întors brusc în alt secol.

Pastorul era un om jovial pe nume J.B. Cooper. Îl întîlnisem de două ori în decursul anilor pe care îi petrecusem în ţinut, în vreme ce puneam întrebări pentru ca diverse necrologuri să iasă mai bine. Unul dintre beneficiile majore ale turului făcut de mine bisericilor din ţinut era acela că mă cunoşteau toţi preoţii. Chestia asta îmi era cu adevărat de ajutor în decorarea ferparelor mele.

Pastorul Cooper îşi privi turma şi îşi dădu seama că eram singurul musafir de acolo. Mă strigă pe nume, îmi ură bun venit

şi rosti cîteva glume nevinovate despre relatarea favorabilă a slujbei în ziar. După patru ani de tururi prin biserici şi şaptezeci şi şapte de cronici bisericeşti mai degrabă generoase şi pline de culoare, îmi era imposibil să mă furişez în vreun lăcaş de cult fără să fiu remarcat.

Nu ştiam niciodată la ce să mă aştept de la aceste biserici rurale. Cel mai adesea predicile erau lungi şi zgomotoase. De multe ori mă întrebam cum de pot oamenii aceia să vină săptămînă de săptămînă pentru o admonestare verbală dură. Unii predicatori erau de-a dreptul sadici în condamnarea faptelor pe care enoriaşii le comiseseră în timpul săptămînii, indiferent care ar fi fost acestea. În Mississippi, la sate, totul era un păcat, nu doar cele zece porunci biblice. Am auzit de multe ori adevărate înfierări ale televiziunii, filmelor, jocurilor de cărţi, revistelor uşoare, evenimentelor sportive, uniformelor purtate de majorete, luptei împotriva discriminării, bisericilor cu rase mixte, desenelor Disney – deoarece se difuzau noaptea –, dansurilor, petrecerilor sociale, sexului postmarital, absolut orice.

Însă pastorul Cooper era un om paşnic. Predica lui – lungă de douăzeci şi opt de minute – s-a referit la toleranţă şi iubire. Iubirea era principalul mesaj transmis de Hristos. Singurul lucru pe care ni-l cerea Hristos era să ne iubim aproapele ca pe noi înşine. Pentru momentul venirii la altar în vederea spovedaniei am cîntat trei versete din *Just As I Am*, însă nimeni nu se mişcă. Era clar că oamenii aceia parcurgeau des coridorul pînă la altar.

Ca întotdeauna, am mai rămas cîteva minute după slujbă ca să vorbesc cu pastorul Cooper. I-am spus cît de mult mi-a plăcut slujba, ceva ce rosteam întotdeauna indiferent că eram sincer sau nu, şi am notat numele membrilor corului pentru articolul meu. Participanţii la slujbe erau de obicei calzi şi prietenoşi, dar în acel moment al turului meu aceştia aveau chef să sporovăiască la nesfîrşit şi să rostească tot felul de „cugetări" care poate că aveau să fie publicate:

– Tata a pus acoperişul acestei biserici în 1902.

Sau:

– Tornada din '38 a trecut chiar deasupra noastră în timpul slujbei, vara.

În vreme ce ieşeam din clădire, am văzut un bărbat în scaun cu rotile în momentul în care era coborît pe rampa pentru handicapaţi. Era un chip pe care îl mai zărisem. M-am dus spre acel om ca să-l salut. Era Lenny Fargarson, băiatul invalid din juriu, juratul cu numărul şapte sau opt, a cărui stare evident se înrăutăţise. În timpul procesului din 1970 putea să meargă singur, deşi priveliştea n-avea nimic plăcut. Acum băiatul ajunsese în scaun. Tatăl lui se prezentă singur. Maică-sa se găsea în mijlocul unui grup de femei care îşi luau la revedere una de la alta.

– Aveţi un minut liber? mă întrebă Fargarson.

În Mississippi, o astfel de întrebare înseamnă, de fapt, că: „Trebuie să vorbim şi s-ar putea să dureze ceva timp". M-am aşezat pe o bancă sub un stejar. Tatăl băiatului l-a împins spre mine, apoi ne-a părăsit ca să vorbim în linişte.

– Vă văd ziarul în fiecare săptămînă, zise băiatul. Credeţi că Padgitt va fi eliberat?

– Categoric. Întrebarea este doar cînd. Poate cere eliberarea condiţionată în fiecare an, o dată pe an.

– Se va întoarce aici, în Ford County?

Am ridicat din umeri, pentru că habar n-aveam.

– Probabil că da. Clanul Padgitt se ţine aproape de propriile pămînturi.

Băiatul se gîndi ceva vreme la răspunsul meu. Era ridat şi gîrbovit ca un bătrîn. Dacă amintirile nu-mi jucau feste, la vremea procesului avusese cam douăzeci şi cinci de ani. Eram cam de aceeaşi vîrstă, deşi el părea de două ori mai bătrîn decît mine. Auzisem ce păţise – o rană urîtă căpătată într-o fabrică de cherestea.

– Chestia asta vă înspăimîntă? am întrebat eu.

El îmi zîmbi şi spuse:

– Nimic nu mă poate înspăimînta, domnule Traynor. Domnul este Păstorul meu.

– Da, aşa e, am replicat eu, ţinînd încă minte predica.

Din cauza stării sale fizice şi a scaunului cu rotile, Lenny era o persoană greu de citit. Îndurase enorm de multe în cursul vieţii. Credinţa îi era puternică, însă pentru o secundă am avut impresia că îi surprind o undă de îngrijorare pe chip.

Doamna Fargarson venea spre noi.

– Veţi fi acolo cînd i se va da drumul? se interesă Lenny.

– Mi-ar plăcea, dar nu prea ştiu cum se procedează.

– Mă veţi suna cînd veţi afla că i s-a dat drumul?

– Bineînţeles.

Doamna Fargarson gătise friptură la cuptor pentru prînzul de duminică. N-a acceptat în ruptul capului să nu iau masa cu ei. Mi s-a făcut brusc foame, iar acasă, ca de obicei, nu mă aştepta nimic gustos. Prînzul de duminică însemna, de obicei, un sandviş rece şi un pahar de vin pe o verandă laterală a casei, urmate de o siestă lungă.

Lenny locuia cu părinţii într-o casă de la marginea unui drum pietruit, la vreo două mile distanţă de biserică. Tatăl lui era poştaş sătesc, iar maică-sa, profesoară de şcoală. Avea o soră mai în vîrstă în Tupelo. La friptură cu cartofi, urmate de un ceai aproape la fel de dulce precum cel preparat de Miss Callie, am rememorat procesul Kassellaw şi prima audiere pentru eliberare condiţionată a lui Padgitt. Poate că lui Lenny nu-i păsa de posibila eliberare a lui Danny, însă părinţii lui erau profund îngrijoraţi.

35

În primăvara lui 1978 vestea cea mare a lovit Clanton-ul. Venea Bargain City în oraş! Alături de McDonald's şi de fast-food-urile care îl însoţeau, Bargain City era un lanţ naţional care mărşăluia cu repeziciune prin oraşele din Sud. Cele mai multe localităţi se bucurau. Unii dintre noi însă simţeau că acesta este începutul sfîrşitului.

Compania în cauză cucerea lumea prin imensele depozite cu „reducere" ce ofereau tot ce-ţi doreai la preţuri foarte mici. Magazinele erau spaţioase şi curate şi includeau cafenele, farmacii, bănci, chiar şi clinici oftalmologice şi agenţii de turism. Un oraş fără un magazin Bargain City era irelevant şi nesemnificativ.

Compania a închiriat cincizeci de acri de teren pe Market Street, la circa o milă distanţă de piaţa din Clanton. Cîţiva vecini din zonă au protestat, iar consiliul orăşenesc a ţinut o întrunire publică pentru a vedea dacă oraşul este de acord cu construirea magazinului sau nu. Bargain City întîlnise opoziţie şi înainte şi dispunea de o strategie extrem de eficientă şi îndelung pusă la punct pentru astfel de cazuri.

Sala de consiliu era plină cu oameni ţinînd în mîini însemne albe şi roşii Bargain City – BARGAIN CITY – UN BUN VECIN şi VREM SLUJBE. Se găseau acolo ingineri, arhitecţi,

avocaţi şi antreprenori, împreună cu secretarele, nevestele şi copiii. Mesajul lor zugrăvea un tablou roz cu creşteri economice, venituri din vînzări, 150 de slujbe noi pentru localnici şi cele mai bune produse la cele mai mici preţuri.

Doamna Dorothy Hockett vorbi împotriva ridicării magazinului. Proprietatea ei se găsea chiar lîngă locul construcţiei, şi femeia n-avea chef să fie invadată de zgomote şi de lumini. Consiliul orăşenesc părea să simpatizeze cu cauza ei, însă votul fusese de mult decis. Văzînd că nimeni altcineva nu mai vorbeşte împotriva lui Bargain City, m-am ridicat şi m-am îndreptat spre podium.

Eram condus de credinţa că, pentru a păstra intact centrul oraşului, trebuia să păstrăm cafenelele şi magazinele, birourile şi firmele de servicii din jurul pieţei. Dacă începeam construcţia, stîrneam un val care nu mai putea fi oprit. Oraşul avea să se întindă în multiple direcţii, fiecare trăgînd de felia ei din vechiul Clanton.

Cele mai multe slujbe promise aveau să însemne salariul minim pe economie. Creşterea veniturilor din vînzări pentru oraş avea să se facă pe socoteala comercianţilor pe care Bargain City avea să-i aducă repede la sapă de lemn. Oamenii din Ford County n-aveau să se trezească într-o bună zi şi să înceapă brusc să cumpere mai multe biciclete şi frigidere doar pentru că Bargain City le prezenta într-un mod deosebit.

Am menţionat oraşul Titus, aflat la circa o oră de Clanton înspre sud. Cu doi ani înainte, Bargain City venise acolo. De atunci se închiseseră paisprezece magazine de vînzare cu amănuntul şi o cafenea. Strada principală a oraşului aproape că era pustie acum.

Am amintit apoi oraşul Marshall, aflat în plină deltă. În cei trei ani scurşi de la deschiderea Bargain City acolo, comercianţii din Marshall pierduseră două farmacii, două mici magazine universale, magazinul cu seminţe, magazinul de feronerie, un butic pentru doamne, un magazin de suveniruri, o mică librărie şi

două cafenele. Luasem o dată prînzul în cafeneaua rămasă şi chelneriţa, care lucra acolo de treizeci de ani, îmi spusese că încasările lor ajunseseră la jumătate din ceea ce fuseseră înainte. Piaţa din Marshall era similară cu cea din Clanton, cu excepţia faptului că, aparent, cele mai multe locuri de parcare erau pustii. Iar pe trotuare mai circulau foarte puţini oameni.

Am menţionat şi oraşul Tackerville, cu aceeaşi populaţie ca a Clanton-ului. La un an după ce Bargain City deschisese acolo, oraşul fusese obligat să cheltuiască 1,2 milioane dolari pe îmbunătăţirea străzilor pentru a se putea descurca cu traficul din jurul magazinului.

Le-am înmînat primarului şi membrilor consiliului copii ale unui studiu efectuat de un profesor în economie de la Universitatea Georgia. Profesorul urmărise dezvoltarea Bargain City în Sud timp de şase ani şi evaluase impactul financiar şi social al companiei asupra oraşelor mai mici de zece mii de locuitori. Veniturile din taxele pe activităţi comerciale rămăseseră în mare cam la fel. Vînzările se mutaseră pur şi simplu de la vechii comercianţi la compania Bargain City. Nivelul şomajului era în mare cam la fel; vînzătorii din vechile magazine centrale fuseseră înlocuiţi de vînzători noi la Bargain City. Compania nu efectuase nici o investiţie substanţială în cadrul comunităţii, în afară de terenul luat în concesiune şi de clădirile comerciale. De fapt, veniturile rezultate din activitatea comercială a companiei nici măcar nu erau intermediate de vreo bancă locală. La miezul nopţii, în fiecare noapte, încasările zilnice erau transferate la sediul central din Gainesville, Florida.

Studiul ducea la concluzia că expansiunea reprezenta evident o măsură înţeleaptă pentru acţionarii companiei Bargain City, dar efectele economice asupra oraşelor mici erau devastatoare. Iar adevăratul dezastru era de natură culturală. Din cauza magazinelor închise şi a trotuarelor pustii, viaţa animată de pe străzile principale şi din pieţele centrale intra rapid în comă.

Petiția în favoarea Bargain City avea 480 de semnături. Petiția noastră, a opoziției, avea 12 nume. Consiliul a votat în unanimitate, 5 la 0, pentru aprobarea planurilor companiei Bargain City.

Am scris un editorial dur, și timp de o lună am citit numai scrisori pline de venin îndreptate împotriva mea. Pentru prima dată eram numit „aborigen necivilizat".

În mai puțin de o lună, buldozerele au ras complet cincizeci de acri de teren. Amenajările necesare au fost efectuate în mare grabă, astfel încît marea inaugurare oficială a fost anunțată pentru data de 1 decembrie, la țanc pentru sărbătoarea Crăciunului. Dispunînd de fonduri serioase, Bargain City n-a tărăgănat deloc construcția magazinelor. Compania se bucura de reputația unui management viclean și hotărît.

Spațiile comerciale și locurile de parcare ocupau o suprafață de circa douăzeci de acri. Parcelele exterioare au fost repede vîndute altor lanțuri comerciale, astfel încît nu peste mult timp consiliul orășenesc aproba construcția în zonă a unei benzinării cu autoservire la șaisprezece pompe, a unui magazin de bunuri de larg consum, a trei restaurante de tip fast-food, a unui magazin de pantofi, a unui magazin de mobilă și a unei alimentare mari.

Nu-i puteam refuza companiei Bargain City dreptul de a-și face reclamă. N-aveam nevoie de banii lor, dar cum *Times* era singura publicație care acoperea întregul ținut, compania respectivă era obligată să-și facă publicitate la mine. (Ca răspuns la un mic scandal stîrnit în 1977 în legătură cu aria de răspîndire a ziarului, se înființase un mic tabloid de extremă dreaptă, botezat *Clanton Chronicle*, dar publicația avea mari probleme să se mențină pe piață.)

La mijlocul lui noiembrie m-am întîlnit cu un reprezentant al companiei și am căzut de acord asupra unor anunțuri destul de piperate ca preț legate de deschiderea oficială. I-am taxat cît de mult s-a putut, dar oamenii nu s-au plîns niciodată.

Pe data de 1 decembrie, primarul, senatorul Morton şi alte oficialităţi au tăiat panglica inaugurală. O mulţime nerăbdătoare a năvălit pe uşi şi a început să cumpere produse cu frenezia flămîndului care a dat de hrană. Autostrada care intra în oraş s-a umplut cu maşini care se îndreptau spre noua atracţie.

Am refuzat să relatez despre eveniment pe prima pagină. Am îngropat un articol mic în pagina şapte, iar acest fapt i-a înfuriat pe primar şi pe senatorul Morton, ca şi pe celelalte oficialităţi. Cu toţii se aşteptau să îşi vadă mutra de la inaugurare pe prima pagină, în poziţie centrală.

Sezonul de Crăciun a fost devastator pentru comercianţii din centrul oraşului. La trei zile după Crăciun a apărut prima victimă, cînd vechiul magazin Western Auto a anunţat că trage obloanele. Magazinul ocupase aceeaşi clădire timp de patruzeci de ani, vînzînd biciclete, accesorii pentru gospodărie şi televizoare. Domnul Hollis Barr, proprietarul, mi-a spus că un model de televizor color Zenith îl costa 438 de dolari ca să-l aducă, iar el încercase, după mai multe reduceri succesive, să îl vîndă la 510 dolari. Un model identic se găsea de vînzare la Bargain City pentru numai 399 de dolari.

Bineînţeles că închiderea magazinului Western Auto a constituit o ştire de pagina întîi.

Acel faliment a fost urmat, în ianuarie, de închiderea farmaciei lui Swain de lîngă Tea Shoppe, apoi de magazinul de cadouri Maggie's Gifts, aflat alături de magazinul de haine al domnului Mitlo. Am tratat fiecare închidere ca pe o moarte, iar articolele mele aveau aerul unor necrologuri.

Am petrecut o după-amiază împreună cu gemenii Stukes în magazinul lor de feronerie. Era o minunată clădire veche, cu duşumele de lemn, rafturi ponosite care adăposteau un milion de articole, o sobă cu lemne în spate unde se dezbăteau chestiuni serioase atunci cînd afacerile lîncezeau. De găsit nu prea puteai să găseşti nimic de unul singur în acel magazin, şi, de fapt, asta era şi ideea. Rutina cerea să îl întrebi pe unul dintre gemeni

despre „chestia aia plată care se înșurubează în bazin la vîrful bățului, ce se potrivește în povestea aia care dă drumul la scurgerea toaletei". În acel moment unul dintre gemeni dispărea printre stivele imense de obiecte și peste cîteva minute apărea cu ce era necesar pentru a face toaleta să se scurgă. O astfel de întrebare nu putea fi pusă la Bargain City.

Stăteam lîngă sobă într-o zi friguroasă de iarnă și ascultam elucubrațiile unui anume Cecil Clyde Poole, un fost maior de armată care, dacă ar fi întocmit el politica națională, ar fi aruncat cu bomba nucleară în toată lumea, cu excepția canadienilor. Ar fi bombardat și compania Bargain City și, într-unul din cele mai colorate și dure limbaje auzite vreodată de mine, ar fi distrus-o și ar fi pulverizat-o cu mare plăcere. Aveam mult timp la dispoziție ca să vorbim, pentru că aproape nu existau clienți. Unul dintre gemeni îmi spuse că afacerea lor scăzuse cu 70%.

Luna următoare au închis ușile magazinului pe care tatăl lor îl inaugurase în 1922. Am tipărit pe prima pagină o poză a fondatorului stînd în spatele tejghelei sale, în 1938. Am scris și un nou editorial, un fel de „V-am spus eu" adresat oricui se mai îndeletnicea cu citirea micilor mele tirade jurnalistice.

– Predici prea mult, mă avertiza mereu Harry Rex. Și nimeni nu te ascultă.

În încăperea din față a ziarului rareori stătea cineva. Camera era dotată cu cîteva mese pe care erau împrăștiate exemplare ale numărului curent din ziar. Mai era o tejghea pe care Margaret o folosea uneori ca să primească anunțurile publicitare. Clopoțelul de la ușă suna toată ziua cînd intrau și ieșeau oamenii. Cam o dată pe săptămînă vreun străin se aventura sus, unde ușa de la biroul meu stătea de obicei deschisă. Cel mai adesea era vorba de vreo rudă îndurerată a unui mort, care venea să discute despre necrologul ce urma să apară în ziar.

Într-o după-amiază de martie din 1979 mi-am ridicat privirea și am văzut un domn îmbrăcat cu un costum elegant stînd în cadrul ușii de la biroul meu. Spre deosebire de Harry Rex, a cărui apariție începea de pe stradă și era auzită de toată lumea din clădire, bărbatul din fața mea urcase scările fără a scoate un sunet.

Se numea Gary McGrew, era un consultant din Nashville, și aria lui de expertiză o constituiau ziarele din orașele mici. În vreme ce îi pregăteam o ceașcă de cafea, îmi spuse că un client al lui, bine dotat financiar, intenționa să cumpere mai multe ziare din Mississippi în cursul anului respectiv. Deoarece eu aveam șapte mii de abonați, nu eram dator nimănui, dețineam o mașină de tipar *offset* și, pentru că ne foloseam mașina pentru tipărirea altor șase publicații săptămînale mai mici, plus propriile noastre ghiduri de cumpărător, clientul lui era extrem de interesat să achiziționeze *The Ford County Times*.

– Cît este de interesat? am întrebat eu.

– Foarte. Dacă am putea vedea registrele contabile, am putea evalua compania dumneavoastră.

Individul a plecat, iar eu am dat cîteva telefoane ca să-i verific credibilitatea. Rezultatele au fost bune, așa că mi-am făcut bilanțurile financiare. Trei zile mai tîrziu ne-am întîlnit din nou, de această dată seara. Nu aveam chef ca Baggy, Wiley sau altcineva să-și bage nasul unde nu-i fierbea oala. Vestea că *Times* își schimbă proprietarul ar fi însemnat un subiect de bîrfă atît de fierbinte, încît cafenelele ar fi ajuns să se deschidă la trei dimineața în loc de cinci.

McGrew cîntări cifrele ca un analist de afaceri. Am așteptat, ciudat de nervos, ca și cum verdictul mi-ar fi putut schimba drastic viața.

– Aveți o sută de mii după taxe, plus salariul dumneavoastră de cincizeci de mii. Amortizarea înseamnă alte douăzeci de mii. Fără dobînzi, pentru că nu există datorii. Asta înseamnă o sută

şaptezeci în bani de rulaj, pe care dacă îi înmulţim în mod standard cu şase ajungem la un milion douăzeci de mii.

– Şi clădirea? m-am repezit eu.

Individul privi în jur, ca şi cum tavanul se putea prăbuşi în orice clipă.

– Locurile astea de obicei nu prea au valoare.

– O sută de mii, am zis eu.

– Bine. Şi încă o sută pentru tipărniţa *offset* şi alte echipamente. Valoarea totală este undeva în jurul a 1,2 milioane.

– Este o ofertă? am întrebat, tot mai nerăbdător.

– S-ar putea. Trebuie să discut cu clientul meu.

N-aveam nici o intenţie să vînd ziarul. Intrasem într-o astfel de afacere din întîmplare, dădusem cîteva lovituri norocoase, muncisem din greu să scriu articole şi necrologuri şi să vînd publicitate, iar acum, nouă ani mai tîrziu, mica mea companie valora peste un milion de dolari.

Eram tînăr şi necăsătorit, deşi mă cam săturasem să fiu singur şi să locuiesc singur într-un căsoi cu trei pisici de pe vremea familiei Hocutt care refuzau pur şi simplu să moară. Acceptasem realitatea că n-aveam să-mi găsesc o mireasă în Ford County. Toate fetele bune erau înşfăcate de la vîrsta de douăzeci de ani, iar eu eram prea bătrîn ca să intru într-o astfel de competiţie. Mă întîlneam cu toate tinerele divorţate, cele mai multe fiind repede gata să sară în pat şi să se trezească dimineaţa în casa mea frumoasă, visînd să cheltuie toţi acei bani cu lopata despre care circula bîrfa că îi fac. Singura pe care o plăceam cu adevărat şi cu care mă vedeam din cînd în cînd de aproape un an era împovărată cu trei copii mici.

E interesant însă în ce stare te poate aduce un milion de dolari. O dată ce un astfel de gînd mi s-a întipărit în minte, n-a mai ieşit niciodată din creierul meu. Munca a devenit mai grea. Am început să urăsc necrologurile alea stupide şi presiunea neîncetată a termenelor limită. Îmi spuneam cel puţin o dată pe zi că n-ar mai fi trebuit să bat străzile vînzînd publicitate. Puteam

renunța la editoriale. S-ar fi terminat astfel cu scrisorile abjecte adresate editorului.

O săptămînă mai tîrziu, i-am spus lui Gary McGrew că *Times* nu era de vînzare. El mă informă că omul pe care îl reprezenta decisese să cumpere trei ziare pînă la sfîrșitul anului, așa că îmi mai rămînea ceva timp să mă gîndesc.

În mod remarcabil, nimeni nu a aflat absolut nimic despre discuțiile noastre.

36

Într-o după-amiază de joi, la începutul lui mai, am primit un telefon de la avocatul Comisiei de eliberare. Următoarea audiere în cazul Padgitt avea loc în lunea care urma.

– Ce convenabil! am rostit eu.

– De ce? mă întrebă individul.

– Noi scoatem ziarul în fiecare miercuri, așa că nu am timp să public un articol înainte de audiere.

– Noi nu vă monitorizăm ziarul, domnule Traynor, zise el.

– Nu vă cred, am ripostat eu.

– Ce credeți dumneavoastră nu are importanță. Comisia a decis că nu vi se va permite să participați la audiere. Ați încălcat regulile noastre data trecută relatînd despre cele petrecute.

– Mi se interzice accesul?

– Exact.

– O să fiu acolo oricum.

Am închis și l-am sunat pe șeriful McNatt. Și el fusese informat de audiere, dar nu era sigur că poate participa. Avea un caz fierbinte cu un copil dispărut din Wisconsin, și era limpede că n-avea nici un interes să se amestece în aceeași oală cu clanul Padgitt.

Procurorul districtual, Rufus Buckley, avea un proces de jaf armat programat luni în ținutul Van Buren. Îmi promise că va trimite o scrisoare prin care să se opună eliberării, dar scrisoarea n-a ajuns niciodată la destinație. Judecătorul Omar Noose prezida în același caz, așa că el nici nu intra în discuție. Începeam să cred că nimeni nu se va duce acolo să spună ceva împotriva eliberării lui Danny Padgitt.

De amuzament, i-am cerut lui Baggy să se ducă. Acesta a icnit, apoi s-a repezit să-mi înșire o listă lungă de motive prin care se scuza că nu poate să se ducă.

M-am dus pînă la Harry Rex să îi dau vestea. Acesta avea un proces urît de divorț care începea luni în Tupelo; altfel poate că ar fi mers cu mine la Parchman.

– Băiatul o să fie eliberat, Willie, îmi zise el.

– Anul trecut am împiedicat asta, i-am răspuns eu.

– O dată ce încep audierile pentru eliberare, totul devine o chestiune de timp.

– Dar cineva trebuie să se opună cu înverșunare.

– De ce te preocupă? În cele din urmă, tot va ieși. De ce să-i stîrnești pe membrii clanului Padgitt? Nu vei obține nici un voluntar.

Voluntarii erau, într-adevăr, greu de găsit. Întregul oraș părea că dă bir cu fugiții. Eu îmi imaginasem o mulțime furioasă intrînd în sala de audieri și întrerupînd întrunirea.

Mulțimea mea furioasă consta din trei oameni.

Wiley Meek fusese de acord să meargă cu mine, deși n-avea nici un chef să ia cuvîntul. Dacă realitatea dovedea că într-adevăr accesul îmi era interzis în sală, atunci Wiley avea să stea acolo ca să-mi ofere ulterior detaliile. Șeriful McNatt ne-a surprins pe toți cu prezența la acțiune.

Pe coridorul din afara sălii de audieri măsurile de securitate erau deosebit de stricte. Cînd jurisconsultul Comisiei m-a văzut, a devenit extrem de nervos și a intrat într-un schimb de replici dure cu mine. Am fost înconjurat imediat de paznici în

uniformă. Eram depăşit ca număr şi neînarmat. Am fost escortat afară din clădire şi urcat în maşină, lîngă care s-au postat doi ţărănoi cu ceafă groasă şi minte obtuză, ca să mă urmărească ce fac.

Aşa cum mi-a relatat ulterior Wiley, audierea a mers ca unsă. Acolo se găsea şi Lucien, împreună cu diverse rude ale lui Danny. Jurisconsultul Comisiei a citit un raport care îl transforma pe Danny într-un adevărat îngeraş. Cel care se ocupa de cazul lui a susţinut raportul. Lucien a rostit, timp de zece minute, obişnuitele lui idioţenii avocăţeşti. Ultimul a vorbit tatăl lui Danny, cerînd, emoţionat, eliberarea fiului său. Era disperată nevoie de el înapoi acasă, unde familia desfăşura afaceri cu cherestea, pietriş, asfalt, camioane, antreprenoriat de construcţii şi transporturi de marfă. Băiatul urma să aibă atîtea slujbe şi să lucreze atît de multe ore în fiecare săptămînă, încît n-ar mai fi avut cum să intre în vreo belea.

Şeriful McNatt s-a ridicat şi a susţinut punctul de vedere al populaţiei din Ford County. Era nervos şi nu prea vorbea bine, dar a reuşit să redea credibil crima. Însă a neglijat să le reamintească membrilor Comisiei că un juriu, ales din aceeaşi mulţime de oameni care îl alesese pe el şerif, fusese ameninţat de Danny Padgitt.

Cu un scor de 4 la 1 la voturi, Danny Padgitt a fost eliberat din închisoare.

Clanton-ul şi-a manifestat dezamăgirea în tăcere. Pe parcursul procesului, oraşul dovedise o adevărată sete de sînge şi reacţionase violent cînd juriul refuzase sentinţa de condamnare la moarte. De atunci trecuseră însă nouă ani, iar o dată cu prima audiere pentru eliberare condiţionată oraşul acceptase că Danny Padgitt avea să devină, în cele din urmă, liber. Nimeni nu se aştepta ca totul să se petreacă atît de curînd, dar după audiere şocul trecuse repede.

Eliberarea lui a fost influențată de doi factori neobișnuiți. Primul element consta în faptul că Rhoda Kassellaw nu avea nici un fel de rudă în zonă. Nu existau părinți îndureraţi care să stîrnească simpatie şi să pretindă dreptate. Nu existau rude furioase, care să mențină cazul în atenție. Copiii ei plecaseră în altă parte şi fuseseră uitați. Rhoda dusese o viață singuratică şi nu lăsase în urma ei nici un prieten apropiat care să vrea să mențină trează flacăra urii împotriva ucigaşului.

Al doilea factor a fost acela că familia Padgitt trăia într-un alt univers. Erau atît de rar văzuți în public, încît nu era greu să convingi pe oricine că Danny avea, pur şi simplu, să se înfunde pe insula lui, ca să nu mai iasă niciodată de acolo. Care era diferența pentru oamenii din Ford County? Închisoarea sau insula Padgitt? Dacă nimeni nu avea să-l mai vadă vreodată, crimele lui aveau să fie uitate. În cei nouă ani scurşi de la proces, nu zărisem niciodată vreun Padgitt în Clanton. În editorialul meu dur legat de eliberare am scris că „printre noi se află iarăşi un ucigaş cu sînge rece". Însă o asemenea caracterizare nu era chiar adevărată.

Articolul de pe prima pagină şi editorialul n-au atras nici măcar o singură scrisoare din partea publicului. Oamenii au discutat despre eliberare, dar nu prea mult timp şi fără prea mult zgomot.

Baggy s-a strecurat în biroul meu într-o dimineață tîrziu, la o săptămînă după eliberarea lui Padgitt şi a închis uşa după el, ceea ce întotdeauna însemna un semn bun. Prinsese de veste despre o bîrfă atît de suculentă, încît trebuia să mi-o relateze cu uşile închise.

Într-o zi obişnuită ajungeam la lucru pe la ora 11. Şi tot într-o zi obişnuită Baggy începea să livreze noutățile pe la amiază, aşa că, de obicei, aveam cam o oră la dispoziție să discutăm articolele şi să monitorizăm zvonurile.

Baggy privi în jur ca şi cum pereții fuseseră impreganți cu microfoane, apoi zise:

– Clanul Padgitt a plătit o sută de bătrîne ca să-l elibereze pe băiat.

Suma nu mă şoca, nici mita în sine, ci faptul că Baggy descoperise o asemenea informaţie.

– Nu se poate! m-am mirat eu din cale afară.

Chestia asta îl stîrnea mereu să spună mai multe.

– Îţi spun eu, zise el cu îngîmfare, ca de obicei atunci cînd era în posesia unei noutăţi absolute.

– Cine a luat banii?

– Asta e partea bună. N-o să-ţi vină să crezi.

– Cine?

– O să fii şocat.

– Cine?

Îşi începu ritualul lent şi tradiţional de a-şi aprinde o ţigară. În primii mei ani, trepidam de nerăbdare în vreme ce el întîrzia cu veştile dramatice cărora le dăduse de urmă, însă o dată cu experienţa am învăţat că o astfel de atitudine nu făcea decît să încetinească povestea. Aşa că mi-am reluat însemnările pe care le făceam înainte de sosirea lui în birou.

– N-ar trebui să fie o surpriză prea mare, cred eu, zise el, pufăind şi aşteptînd. Pe mine nu m-a surprins deloc.

– Ai de gînd să-mi spui sau nu?

– Theo.

– Senatorul Morton?

– Asta încerc să-ţi spun.

Eram suficient de şocat şi trebuia să las impresia asta, altfel povestea şi-ar fi pierdut din farmec.

– Theo? am întrebat eu uimit.

– Este vicepreşedintele Comitetului pentru Corecţii din Senat. A fost acolo dintotdeauna, ştie cum să tragă sforile. Voia o sută de miare, clanul Padgitt era dispus să-i plătească, aşa că au ajuns la înţelegere, şi băiatul umblă liber acum. Chiar aşa.

– Credeam că Theo e mai presus de şpagă, am zis eu, cît se poate de serios.

Afirmația produse un nechezat din partea lui Baggy.

– Nu mai fi atît de naiv, zise el.

Din nou, știa totul.

– De unde ai auzit asta?

– Nu-ți pot spune.

Exista șansa ca gașca lui de la pocher să fi născocit povestea ca să vadă cît de repede se răspîndea zvonul în jurul pieței înainte de a se întoarce la ei. Însă exista și o șansă mare ca Baggy să fi dat cu adevărat peste ceva. Oricum nu conta. Banilor gheață nu li se putea lua urma.

Exact cînd încetasem să mai visez la o pensionare timpurie, la grămezi de bani care să mă înconjoare, la plecarea din oraș și, stabilirea în Europa, la drumețiile prin Australia, tocmai cînd îmi reluasem munca obișnuită de a scrie articole și necrologuri și de a vinde publicitate fiecărui negustor din oraș, domnul Gary McGrew a reintrat în viața mea. De această dată și-a adus și clientul cu el.

Ray Noble era unul dintre cei trei conducători ai unei companii care deținea deja treizeci de publicații săptămînale în Sud și continua să se extindă. Precum prietenul meu din colegiu, Nick Diener, individul crescuse în miezul afacerii cu ziare și cunoștea toate trucurile și rotițele. M-a pus să jur că voi păstra secretul, apoi și-a prezentat planul de acțiune. Compania lui voia să cumpere *Times*, împreună cu ziarele din ținuturile Tyler și Van Buren. Aveau să vîndă echipamentele de la celelalte două publicații și să tipărească totul în Clanton, deoarece aici tiparnița era mai bună. Aveau să întocmească o singură contabilitate și să gestioneze centralizat cele mai multe anunțuri publicitare. Oferta lor de 1,2 milioane dolari fusese, de fapt, o apreciere apropiată de realitate.

Acum îmi ofereau 1,3 milioane dolari. Bani gheață.

– După impozitarea cîștigurilor de capital, veți pleca de aici cu un milion de dolari întreg, zise Noble.

– Pot şi eu să calculez, am răspuns, ca şi cum efectuam astfel de tranzacţii în fiecare săptămînă.

Cuvintele „un milion de dolari întreg" îmi dădeau fiori prin tot trupul.

Tipii mă presară un pic. Puseseră oferte pe masă şi pentru celelalte două publicaţii, dar eu aveam impresia că afacerea nu prea mergea aşa cum şi-ar fi dorit ei. Elementul-cheie în întregul joc era *Times*. Noi aveam echipamente mai bune şi un tiraj uşor mai ridicat decît celelalte ziare.

Am refuzat din nou, şi indivizii au plecat; ştiam toţi trei că nu fusese ultima noastră conversaţie pe această temă.

La unsprezece ani după ce fugise din Ford County, Sam Ruffin se întoarse cam în acelaşi mod în care plecase – cu un autobuz în mijlocul nopţii. Era deja de două zile acasă înainte să aflu şi eu. M-am dus pentru masa de prînz de joi şi l-am văzut pe Sam, legănîndu-se pe verandă cu un zîmbet întipărit pe chip la fel de mare ca al maică-sii. Miss Callie se comporta şi părea cu zece ani mai tînără, acum, că băiatul ei ajunsese în siguranţă acasă. Prăjise un pui şi gătise tot felul de legume din grădină. La masă a venit şi Esau, şi împreună am sărbătorit timp de trei ore.

Sam avea acum un certificat de absolvire a unui colegiu şi intenţiona să urmeze şi facultatea de drept. Aproape că se însurase cu o canadiancă, însă lucrurile se stricaseră în urma opoziţiei aprinse manifestate de familia ei în legătură cu căsătoria. Miss Callie părea şi ea destul de uşurată să afle despre ruptură. Sam nu-i menţionase maică-sii nimic despre legătura lui afectivă în scrisori.

Voia să stea în Clanton cîteva zile, pe lîngă casă, aventurîndu-se prin Lowtown doar noaptea. I-am promis că voi discuta cu Harry Rex, voi trage cu urechea şi voi vedea ce pot să aflu despre Durant şi fiii acestuia. Din anunţurile pe care le publicasem, ştiam că Durant se recăsătorise, apoi divorţase pentru a doua oară.

Sam voia să vadă orașul, așa că tîrziu în acea după-amiază l-am luat în Spitfire-ul meu. Ascunzîndu-se sub o șapcă de base-ball, absorbi cu nesaț priveliștea orășelului pe care el continua să-l denumească „acasă". I-am arătat redacția, casa mea, Bargain City și întinderea de teren de la vest de oraș. Am dat ocol tribunalului și i-am spus povestea lunetistului și a evadării dramatice a lui Baggy. Multe din toate acestea le aflase din scrisorile mamei lui.

Lăsîndu-l în fața reședinței Ruffin, Sam m-a întrebat:

– Lui Padgitt chiar i s-a dat drumul din închisoare?

– Nimeni nu l-a văzut, i-am răspuns eu. Dar sînt convins că e acasă.

– Te aștepți la necazuri?

– Nu, nu chiar.

– Nici eu. Dar n-o pot convinge pe mama de chestia asta.

– Nu se va întîmpla nimic, Sam.

37

Unicul foc de armă care îl ucise pe Lenny Fargarson a fost tras de o puşcă de vînătoare de mare calibru. Ucigaşul putea să se fi aflat chiar şi la două sute de metri distanţă de veranda unde a murit Lenny. Imediat dincolo de pajiştea largă care înconjura casa începea pădurea deasă, aşa că existau mari şanse ca acela care apăsase pe trăgaci să se fi urcat într-un copac, avînd astfel o ţintă perfectă în vizor şi fiind ascuns total de priviri indiscrete.

Nimeni nu auzi împuşcătura. Lenny şedea pe verandă, în scaunul lui cu rotile, şi citea una din multele cărţi pe care le împrumuta în fiecare săptămînă de la biblioteca din Clanton. Tatăl lui livra scrisori. Maică-sa plecase la cumpărături în Bargain City. Toate probele strînse arătau că Lenny nu simţise nimic şi murise instantaneu. Glonţul intrase pe partea dreaptă a capului, chiar deasupra mandibulei, şi crease o imensă rană de ieşire deasupra urechii stîngi.

Murise de ceva timp cînd l-a descoperit mama lui. Femeia reuşise cumva să se controleze şi se abţinuse să-i atingă corpul sau să mişte ceva de pe scena crimei. Veranda era plină de sînge, care începuse chiar să se scurgă pe treptele din faţa ei.

Wiley aflase despre asasinat interceptînd convorbirile poliţiştilor. M-a sunat imediat, anunţîndu-mă cu un ton înfricoşător:

– A început. Fargarson, băiatul invalid, e mort.

Wiley a trecut în trombă pe la redacţie, m-a luat în camioneta lui şi am plecat amîndoi spre scena crimei. Nici unul dintre noi nu scoase vreo vorbă, dar ne gîndeam amîndoi la acelaşi lucru.

Lenny se găsea încă pe verandă. Focul de armă îl răsturnase de pe scaun, aşa că băiatul zăcea acum pe o parte, cu faţa spre casă. Şeriful McNatt ne ceru să nu facem poze. Ne-am conformat cererii. Oricum nu le-aş fi publicat în ziar.

Prietenii şi rudele începeau să se adune, fiind îndrumaţi de ajutoarele de şerif spre o uşă laterală. McNatt îşi folosi oamenii pentru a acoperi trupul de pe verandă. M-am dat în spate, încercînd să absorb întreaga scenă cu privirea – poliţiştii îngrămădindu-se deasupra lui Lenny, în vreme ce toţi cei care-l iubeau pe băiat încercau să zărească ceva din el, în acelaşi timp grăbindu-se să le transmită condoleanţe părinţilor.

După ce cadavrul a fost luat cu o targă şi încărcat într-o ambulanţă, şeriful McNatt s-a îndreptat spre mine şi s-a sprijinit de camioneta cu care venisem acolo.

– Te gîndeşti la ce mă gîndesc şi eu? mă întrebă el.

– Da.

– Îmi poţi găsi o listă cu juraţii?

Cu toate că nu tipărisem niciodată numele juraţilor, aveam informaţia respectivă într-un dosar în arhivă.

– Desigur, am răspuns eu.

– Cît îţi va lua? se interesă el.

– Lasă-mă o oră. Ce ai de gînd?

– Trebuie să-i informăm pe oameni.

În vreme ce noi plecam, ajutoarele de şerif se apucau să pieptene pădurea deasă din jurul reşedinţei Fargarson.

I-am dus şerifului lista şi am parcurs-o împreună. În 1977 scrisesem necrologul pentru juratul numărul cinci, domnul Fred Bilroy, un pădurar pensionat care murise brusc de pneumonie. Din cîte ştiam eu, ceilalţi zece încă trăiau.

McNatt le dădu lista unui număr de trei dintre ajutoarele sale. Aceştia se dispersară să împrăştie vestea pe care nimeni nu avea chef să o afle. Eu m-am oferit voluntar să o informez pe Callie Ruffin.

Miss Callie şedea pe verandă şi îi urmărea pe Sam şi pe Esau cum se războiau într-o partidă de dame. Au fost încîntaţi să mă vadă, dar dispoziţia li s-a schimbat cu iuţeală.

– Am nişte veşti proaste, Miss Callie, am început eu, cît se putea de grav.

Mă aşteptau.

– Lenny Fargarson, băiatul invalid care a făcut parte din juriu împreună cu dumneavoastră, a fost asasinat în această după-amiază.

Miss Callie îşi acoperi gura cu mîna şi căzu pe balansoar. Sam o sprijini, apoi o bătu uşor pe umăr. Le-am oferit o scurtă descriere a celor întîmplate.

– Era un creştin aşa de bun! zise Miss Callie. Ne-am rugat împreună înainte de a începe deliberările.

Nu plîngea, dar era pe punctul de a începe. Esau se duse să-i aducă o pastilă împotriva creşterii tensiunii. El şi Sam se aşezară lîngă balansoarul ei, în timp ce eu am stat pe canapea. Eram cu toţii adunaţi lalolaltă pe mica verandă. Vreme îndelungată nimeni nu scoase nici o vorbă. Miss Callie căzu într-o lungă stare de meditaţie şi rugăciune.

Era o noapte caldă de primăvară, luminată de semilună, iar Lowtown fremăta de copii pe biciclete, vecini discutînd peste gard şi un meci pasionant de baschet desfăşurat undeva în josul străzii. O gaşcă de puşti se aciuase pe lîngă Spitfire-ul meu; într-un tîrziu, Sam i-a gonit de acolo. Era a doua oară cînd veneam acolo după lăsarea întunericului.

– Aşa e în fiecare seară? am întrebat eu după un timp.

– Da, cînd e vremea bună, răspunse Sam, dornic să vorbească. A fost un loc minunat unde să creşti. Toată lumea ştie pe toată lumea. Cînd aveam nouă ani am spart parbrizul unei maşini cu o bîtă de base-ball. Am luat-o la goană şi am fugit drept acasă. Cînd am ajuns aici, mama mă aştepta pe verandă. Aflase totul. A trebuit să mă întorc la locul faptei, să mărturisesc ce am făcut şi să promit că voi îndrepta lucrurile.

– Şi aşa ai făcut, interveni Esau.

– Mi-au trebuit şase luni ca să muncesc şi să strîng o sută douăzeci de dolari.

Miss Callie schiţă un zîmbet amintindu-şi, însă era prea preocupată de Lenny Fargarson. Cu toate că nu-l văzuse de nouă ani, îi păstra o amintire dragă. Moartea lui o întrista cu adevărat şi în acelaşi timp o înspăimînta.

Esau pregăti nişte ceai cu lămîie şi cînd se întoarse din casă strecură discret o puşcă cu ţeavă dublă în spatele balansoarului, la îndemîna lui, dar în afara razei vizuale a soţiei sale.

Pe măsură ce treceau orele, traficul se subţia şi vecinii se retrăgeau în case. Mi-am zis că Miss Callie ar fi fost o ţintă extrem de dificilă dacă ar fi stat acasă. În stînga şi dreapta, precum şi de cealaltă parte a străzii existau case. Nu existau dealuri, turnuri sau locuri descoperite în apropiere.

Nu mi-am rostit gîndurile cu voce tare, dar sînt convins că Sam şi Esau nutreau aceleaşi sentimente. Cînd am observat că Miss Callie avea chef să se culce, mi-am luat la revedere şi am pornit înapoi spre închisoare. Ajutoarele de şerif mişunau peste tot şi exista un aer de carnaval tipic momentelor în care se producea o crimă răscolitoare. Nu m-am putut abţine să nu mă întorc nouă ani în timp, la noaptea în care Danny Padgitt fusese arestat şi adus la închisoare cu cămaşa îmbibată de sînge.

Doar doi juraţi nu fuseseră găsiţi. Amîndoi se mutaseră, iar şeriful McNatt încerca să le dea de urmă. Mă întrebă de

Miss Callie şi i-am spus că e în siguranţă. Nu i-am relatat că Sam era acasă.

A închis uşa biroului şi mi-a zis că vrea să-mi ceară o favoare.

– Te poţi duce mîine să vorbeşti cu Lucien Wilbanks?

– De ce eu?

– Păi aş putea şi eu, dar, ca să fiu sincer, nu-l pot suferi pe ticălos, iar el nutreşte aceleaşi sentimente faţă de mine.

– Toată lumea îl urăşte pe Lucien, am replicat eu.

– Cu excepţia...

– Cu excepţia... lui Harry Rex?

– A lui Harry Rex. Ce-ar fi dacă tu şi Harry Rex vă duceţi să discutaţi cu Lucien? Vedeţi dacă vrea să acţioneze ca intermediar în relaţia cu clanul Padgitt. Vreau să spun că, la un moment dat, va trebui să discut cu Danny, nu?

– Cred că da. Tu eşti şeriful.

– Vreau doar să ai o discuţie cu Lucien Wilbanks. Să simţi în ce ape se scaldă. Dacă totul merge bine, atunci poate că voi vorbi cu el. E altceva dacă şeriful e cel care dă buzna de prima dată.

– Mai degrabă aş prefera să mă las biciuit, am rostit eu, fără să glumesc.

– Dar o vei face?

– N-o să mai dorm din pricina asta.

Nici Harry Rex n-a părut prea încîntat de idee. De ce să ne implicăm amîndoi în povestea asta? Am discutat pe marginea problemei la un mic dejun timpuriu la cafenea, o acţiune cam neobişnuită pentru noi, dar nu voiam să pierdem primul val de bîrfă din oraş. Pe nici unul dintre noi nu ne surprindea faptul că locul era plin cu experţi care nu mai pridideau să repete tot felul de detalii şi teorii legate de cazul Fargarson. Mai mult ascultam decît vorbeam. Am plecat de acolo pe la ora opt şi jumătate.

La două clădiri depărtare de cafenea se găsea biroul lui Wilbanks. Mergînd într-acolo, i-am spus lui Harry Rex:

– Hai s-o facem.

Înainte de Lucien, familia Wilbanks se constituise într-o piatră de temelie a societăţii civile, comerciale şi juridice din Clanton. În epoca de aur a secolului anterior familia deţinea pămînt şi bănci, şi toţi bărbaţii din familie studiaseră Dreptul, unii la facultăţi celebre din Est. Însă familia intrase în declin de mulţi ani. Lucien era ultimul descendent de sex masculin al familiei, iar acum exista o şansă enormă ca el să fie exclus din barou.

Ethel Twitty, secretara de o viaţă a firmei, ne întîmpină cu acreală, aproape privindu-l cu ură pe Harry Rex, care îmi spuse printre dinţi:

– Cea mai mare ticăloasă din oraş.

Cred că ea l-a auzit. Era clar că se aveau ca şoarecele cu pisica de mulţi ani. Şeful ei era la birou. Ce treabă aveam noi cu el?

– Vrem să-l vedem pe Lucien, rosti Harry Rex. Pentru ce altceva am fi venit aici?

Femeia îl sună pe şeful ei, în vreme ce noi ne-am pus pe aşteptat.

– N-am toată ziua la dispoziţie! se răţoi la un moment dat Harry Rex la ea.

– Puteţi intra, rosti ea, dorind mai mult ca orice să scape de noi.

Am urcat treptele. Biroul lui Lucien era uriaş. Avea o lăţime şi o lungime de cel puţin zece metri, cu un tavan înălţat la trei metri şi balcoane care dădeau spre piaţă. Biroul se găsea pe partea de nord a clădirii, exact vizavi faţă de redacţia *Times*. Între noi se afla tribunalul. Din fericire, nu puteam zări balconul lui Lucien de pe veranda mea.

Ne întîmpină cu indiferenţă, ca şi cum l-am fi întrerupt din mijlocul unei meditaţii profunde. Cu toate că era devreme ca oră

a zilei, biroul lui plin de documente lăsa impresia că acolo cineva lucrase toată noaptea. Lucien îi permisese părului lui încărunțit să crească pînă la nivelul gîtului, își lăsase o țăcălie care nu mai era demult la modă și avea ochii roșii și obosiți ai unui bețiv.

– Cu ce ocazie? întrebă el, tărăgănînd cuvintele.

Ne-am uitat chiorîș unul la altul, amîndoi încercînd să adunăm cît mai mult dispreț în priviri.

– Ieri s-a petrecut o crimă, Lucien, zise Harry Rex. Lenny Fargarson, băiatul acela invalid din juriu.

– Bănuiesc că acum nu discutăm oficial, rosti Lucien în direcția mea.

– Așa e, am răspuns eu. Totul e neoficial. Șeriful McNatt m-a rugat să trec pe la tine și să te salut. L-am invitat pe Harry Rex cu mine.

– Deci socializăm un pic?

– Poate că da. Vrem doar să avem o mică discuție despre crimă, am precizat eu.

– Cunosc amănuntele, replică el.

– Ai mai vorbit cu Danny Padgitt în ultima vreme? întrebă Harry Rex.

– De cînd a fost eliberat, nu.

– Se găsește în ținut?

– Se află pe teritoriul statului, nu știu exact unde. Dacă traversează granița statului fără permisiune, violează condițiile de eliberare.

Oare de ce nu-l eliberaseră condiționat în, să zicem, Wyoming? Părea ciudat că i se ceruse să rămînă atît de aproape de locul unde comisese crimele. Trebuia să fi scăpat de el!

– Șeriful McNatt ar vrea să aibă o discuție cu el, am zis eu.

– Chiar așa? Și de ce ne-ar interesa asta pe mine și pe tine? Spune-i șerifului să se ducă și să discute cu el.

– Nu e chiar atît de simplu, Lucien, și tu știi asta, rosti Harry Rex.

– Şeriful are vreo dovadă împotriva clientului meu? Vreo probă? Ai auzit de cauză probabilă, Harry Rex? Ştiai că nu poţi să hărţuieşti suspecţii obişnuiţi? E nevoie de ceva mai mult decît atît.

– A existat o ameninţare directă împotriva juraţilor, am intervenit eu.

– Acum nouă ani.

– Cu toate astea, a fost o ameninţare pe care ne-o amintim cu toţii. Iar acum, la două săptămîni după ce i se dă drumul, unul dintre juraţi e mort.

– Nu ajunge, amicilor. Mai daţi-mi ceva şi s-ar putea să mă consult cu clientul meu. Acum nu aveţi decît speculaţii. O mulţime de speculaţii, e adevărat, dar oraşul ăsta e întotdeauna gata de bîrfă.

– Nu ştii unde e acum, nu-i aşa, Lucien? întrebă Harry Rex.

– Presupun că e pe insulă, împreună cu ceilalţi.

Folosise cuvîntul „ceilalţi" ca şi cum s-ar fi referit la o adunătură de şobolani.

– Şi ce se va întîmpla dacă un alt jurat va fi împuşcat? insistă Harry Rex.

Lucien lăsă pe masă carnetul din mînă şi îşi puse coatele pe el.

– Şi ce să fac eu, Harry Rex? Să-l sun pe băiat şi să-i spun: „Hei, Danny, sînt convins că nu tu îţi ucizi juraţii, dar, dacă totuşi o faci, atunci fii tu băiat bun şi opreşte-te"? Crezi că mă va asculta? Povestea asta nu s-ar fi petrecut dacă idiotul mi-ar fi urmat sfatul. Am insistat să nu depună mărturie în propria apărare. E un idiot, ai înţeles, Harry Rex? Eşti avocat şi Dumnezeu ştie cîţi clienţi idioţi ai şi tu pe mînă. Nu se poate face nimic pentru a-i controla.

– Ce se întîmplă dacă este împuşcat un alt jurat? repetă Harry Rex.

– Atunci cred că un alt jurat va muri.

Am sărit în picioare şi m-am îndreptat spre uşă.

– Eşti un mare ticălos, am zis eu.

– Să nu apară în ziar o vorbă din ce am discutat, mă avertiză el.

– Du-te dracului! am urlat eu, trîntind uşa în urma mea.

Tîrziu în acea după-amiază, domnul Magargel de la pompe funebre m-a sunat şi m-a întrebat dacă puteam merge pînă acolo. Domnul şi doamna Fargarson veniseră să aleagă un sicriu şi să facă ultimele aranjamente. Aşa cum mi se mai întîmplase de multe ori, m-am întîlnit cu ei în salonaşul C, cea mai mică încăpere de vizitare. Camera era rareori folosită.

Cu ei venise şi pastorul J.B. Cooper de la Maranatha Primitive Baptist Church, un om sfînt. Cei doi se bazau pe el pentru orice decizie.

Mă întîlneam de cel puţin două ori pe an cu cîte o familie, după moartea tragică a unui membru mult iubit. Aproape întotdeauna era vorba de un accident de maşină sau de un accident de muncă la fermă, oricum ceva neaşteptat. Supravieţuitorii evenimentului erau prea şocaţi ca să gîndească limpede şi prea îndureraţi ca să ia decizii. Cei puternici treceau pur şi simplu precum somnambulii prin toată tragedia. Cei slabi erau adesea prea amorţiţi ca să mai facă altceva decît să plîngă. Doamna Fargarson era elementul puternic din familie, însă oroarea de a-şi găsi fiul cu jumătate din cap spulberat o transformase într-o stafie tremurîndă. Domnul Fargarson se holba în gol în podea.

Pastorul Cooper îmi spuse cu blîndeţe ceea ce era esenţial în astfel de momente, lucruri pe care le ştia deja prea bine. După ce păţise nenorocirea cu rana de la coloana vertebrală, Lenny visase să ajungă în rai, să i se refacă trupul şi să se plimbe în fiecare zi mînă în mînă cu Mîntuitorul lui. Am lucrat împreună la cîteva aspecte de limbaj pentru a obţine un asemenea efect, căpătînd astfel aprecierea doamnei Fargarson. Aceasta îmi dădu

o fotografie cu Lenny stînd lîngă un iaz, cu o undiţă în mînă. Am promis să public poza pe prima pagină.

Ca întotdeauna cînd era vorba de părinţi îndureraţi, soţii Fargarson mi-au mulţumit din inimă şi au insistat să mă strîngă în braţe, în vreme ce eu încercam să plec. Îndoliaţii se agaţă de oameni în acest fel, mai ales într-o casă funerară.

Am trecut pe la „Pepe's" şi am cumpărat o întreagă gamă de mîncăruri mexicane, apoi m-am dus în Lowtown, unde am descoperit că Sam juca baschet, Miss Callie dormea înăuntru, iar Esau păzea casa cu arma de vînătoare. În cele din urmă, am mîncat pe verandă, deşi Miss Callie abia dacă a gustat din mîncarea neobişnuită. Nu îi era foame. Esau îmi spuse că mînca foarte puţin ziua.

Mi-am adus cutia de table şi l-am învăţat pe Sam cum se joacă. Esau prefera damele. Miss Callie era convinsă că orice activitate care implica rostogolirea zarurilor era un păcat, dar nu era în stare de o predică. Am stat aşa ore întregi, pînă seara tîrziu, urmărind ritualurile din Lowtown. Şcoala tocmai se închisese pe perioada vacanţei de vară, iar zilele erau mai lungi şi mai fierbinţi.

Buster, paznicul meu credincios, trecea pe acolo la fiecare jumătate de oră. Încetinea în faţa casei Ruffin, eu îi făceam cu mîna dacă lucrurile erau în ordine, apoi el pleca şi se întorcea pe aleea reşedinţei Hocutt. O maşină de patrulă a poliţiei a parcat la cîţiva metri de casa Ruffin şi a stat acolo multă vreme. Şeriful McNatt angajase trei ajutoare de culoare, iar două dintre acestea fuseseră alocate supravegherii casei.

Şi alţii stăteau cu ochii în patru. După ce Miss Callie s-a dus la culcare, Esau a arătat cu degetul de cealaltă parte a străzii, către veranda întunecată a casei unde locuia familia Braxton.

– Acolo e Tully, zise el. Urmăreşte totul.

– Mie mi-a spus că va sta treaz toată noaptea, interveni Sam.

Lowtown devenise un loc periculos să porneşti o bătălie cu arme de foc.

Am plecat după ora unsprezece, am traversat calea ferată şi m-am plimbat cu maşina pe străzile pustii din Clanton. Oraşul vibra de tensiune şi de anticipare, pentru că, din nefericire, ceea ce fusese început era departe de a se fi sfîrşit.

38

Miss Callie a insistat să participe la înmormîntarea lui Lenny Fargarson. Sam şi Esau s-au opus din răsputeri, dar, ca întotdeauna cînd îi intra ei ceva în cap, toate încercările au fost menite eşecului. Am discutat pe această temă cu şeriful McNatt, care a sintetizat problema spunînd:

– E o femeie în toată firea.

Nu mai ştia nici un alt jurat care ar fi dorit să participe, însă astfel de lucruri erau greu de urmărit.

L-am sunat şi pe pastorul Cooper ca să-l avertizez. Acesta mi-a răspuns:

– Va fi binevenită în micuţa noastră biserică. Dar încercaţi să ajungeţi aici devreme.

Cu foarte rare excepţii, negrii şi albii nu se rugau laolaltă în Ford County. Ambele rase credeau cu fervoare în acelaşi Dumnezeu, dar aleseseră stiluri diferite de a-L adora. Cei mai mulţi albi se aşteptau să iasă din biserică duminica la cinci minute după ora doisprezece, iar la doisprezece şi jumătate să ia deja prînzul. Negrilor nu prea le păsa la ce oră se termina slujba sau la ce oră începea. În turul meu religios am vizitat douăzeci şi şapte de congregaţii de culoare şi n-am observat niciodată slujbe terminate mai devreme de intervalul orar unu şi jumătate –

trei după-amiaza. Cîteva biserici erau, pur şi simplu, deschise toată ziua, cu o scurtă pauză de prînz în holul de intrare, apoi înapoi în biserică pentru o nouă slujbă.

Un astfel de devotament ar fi ucis un creştin alb.

Însă înmormîntările erau diferite. Cînd Miss Callie a păşit pragul lui Maranatha Primitive Baptist Church, alături de Sam şi de Esau, cîţiva au întors iute capul să vadă, dar nimic mai mult. Dacă ar fi venit acolo într-o duminică dimineaţă pentru o slujbă obişnuită, gestul lor ar fi dat naştere la resentimente.

Am ajuns cu trei sferturi de oră mai devreme, iar micul naos era aproape plin. Am urmărit prin ferestrele mari şi deschise cum continuă să apară maşini afară. De unul din bătrînii stejari fusese atîrnat un difuzor mare, aşa că o mulţime mare se strînse în jurul lui după ce biserica se umplu. Corul începu cu *The Old Rugged Cross* şi lumea izbucni în plîns. Pastorul Cooper ne transmise pe un ton liniştitor avertismentul de a nu începe să ne întrebăm de ce li se întîmplau astfel de nenorociri oamenilor buni. Dumnezeu controlează întotdeauna totul şi, cu toate că noi sîntem prea mici ca să-I înţelegem infinita Lui înţelepciune şi măreţie, într-o zi ni se va revela El Însuşi. Lenny se dusese la El acum, în locul în care Lenny voise mereu să fie.

L-au îngropat în spatele bisericii, într-un mic cimitir imaculat înconjurat de un gard din fier forjat. Miss Callie mă strînse de mînă şi se rugă cu asiduitate în vreme ce sicriul era coborît în pămînt. Un solist interpretă *Amazing Grace*, apoi pastorul Cooper ne mulţumi că am venit. În holul din spatele naosului se găseau prăjiturele şi punci, iar cei mai mulţi participanţi rămaseră cîteva minute să guste ceva sau să schimbe cîteva cuvinte cu domnul şi doamna Fargarson.

Şeriful McNatt mi-a atras atenţia şi a dat din cap, ca şi cum ar fi vrut să îmi vorbească. Ne-am dus în faţa bisericii, unde nu ne putea auzi nimeni. Şeriful era îmbrăcat în uniformă, şi în dinţi ţinea obişnuita lui scobitoare.

– Vreun succes cu Wilbanks? mă întrebă el.

– Nu, a fost doar o întîlnire, am răspuns eu. Harry Rex s-a dus din nou ieri şi n-a ajuns la nici un rezultat.

– Atunci cred că trebuie să vorbesc eu cu el, rosti şeriful.

– Poţi s-o faci, dar n-o să obţii nimic.

Scobitoarea se muta dintr-o parte a gurii în cealaltă, cam la fel cum Harry Rex îşi muta trabucul dintr-o parte în alta fără să rateze nici o vorbă.

– N-avem nimic. Am periat pădurea din jurul casei şi n-am dat de nici o urmă. Nu tipăreşti nimic despre toate astea, nu?

– Nu.

– Sînt o grămadă de urme de buşteni tîrîţi adînc în pădure în jurul reşedinţei Fargarson. Am mers pe fiecare urmă, dar n-am găsit nimic.

– Deci singura probă este un glonţ.

– Ăsta şi un cadavru.

– L-a văzut cineva pe Danny Padgitt?

– Nu încă. Ţin două maşini pe drumul 401, unde se face cotul ca să ajungi pe insulă. Nu se poate observa totul de acolo, dar cel puţin clanul Padgitt ştie că sîntem prin preajmă. Există o sută de căi de a intra şi ieşi de pe insula aia, însă doar membrii clanului le cunosc pe toate.

Familia Ruffin venea încet spre noi, discutînd cu unul dintre ajutoarele de şerif de culoare.

– Probabil că ea e în cea mai mare siguranţă, zise McNatt.

– E cineva în siguranţă?

– O să aflăm. O să încerce din nou, Willie, ascultă-mă ce-ţi spun. Sînt convins de asta.

– Şi eu.

Ned Ray Zook deţinea patru mii de acri de teren în partea de est a ţinutului. Cultiva bumbac şi soia, iar afacerea era destul de mare ca profiturile obţinute să fie îndestulătoare. Se zvonea că este unul dintre puţinii fermieri rămaşi care scot bani buni din agricultură. Pe proprietatea lui, undeva adînc într-o zonă

împădurită, într-un fost grajd de vite, Harry Rex mă dusese cu nouă ani în urmă să văd prima şi ultima luptă de cocoşi din viaţa mea.

Cîndva, în primele ore ale zilei de 14 iunie, un vandal a intrat în depozitul imens cu echipamente a lui Zook şi a scos parţial motorina din rezervoarele a două dintre cele mai mari tractoare. Motorina a fost strînsă în canistre şi ascunsă printre alte obiecte, astfel încît la ora şase dimineaţa, cînd au venit la lucru şoferii tractoarelor, nimeni nu a observat nimic. Unul dintre şoferi a verificat nivelul de motorină, aşa cum trebuia să procedeze, de altfel, a observat lipsa, a crezut că aşa ceva e bizar, dar n-a spus nimic şi a mai pus combustibil în rezervor. Celălalt şofer îşi verificase tractorul cu o după-amiază înainte, aşa cum îi stătea în obicei. Cel de-al doilea tractor se opri brusc la o oră după ce pornise, din pricina lipsei de combustibil. Şoferul s-a dat jos şi a alergat o jumătate de milă înapoi spre fermă ca să raporteze incidentul directorului de fermă.

Două ore mai tîrziu, un vehicul de intervenţie vopsit în verde şi galben s-a apropiat de tractorul imobilizat. Doi oameni au coborît încet, s-au uitat spre soarele fierbinte şi cerul lipsit de nori, apoi au înconjurat tractorul pentru o primă evaluare. Au desfăcut fără tragere de inimă sertarele vehiculului de intervenţie şi au început să scoată de acolo diverse unelte. Soarele le fierbea creierii. Curînd au început amîndoi să năduşească copios.

Ca să îşi mai înfrumuseţeze cît de cît ziua, au dat drumul radioului din vehiculul lor şi au răsucit volumul la maxim. Imediat, vocea lui Merle Haggard a început să plutească peste lanurile de soia.

Muzica a amortizat pocnetul unui foc de armă îndepărtat. Glonţul l-a lovit pe Mo Teale drept în partea de sus a spatelui, a trecut prin plămîni, sfîşiindu-i, şi a creat o gaură imensă în piept la ieşire. Partenerul lui Teale, Red, a repetat după aceea la nesfîrşit că singurul lucru pe care l-a auzit a fost un soi de geamăt îngrozitor cu o secundă sau două înainte ca Mo să cadă sub axul

frontal al tractorului. La început a crezut că se rupsese ceva din tractor şi îl lovise violent pe Mo, rănindu-l. Red l-a tras pînă la vehiculul de intervenţie şi a luat-o la fugă, mult mai îngrijorat de viaţa partenerului decît de ce anume putea să-l fi rănit. Ajuns la staţia de echipamente, directorul de fermă a chemat o ambulanţă, dar gestul venea prea tîrziu. Mo Teale a murit acolo, pe podeaua de ciment a unui birou mic şi plin de praf. Pe parcursul procesului îl botezasem „domnul John Deere". Era juratul de la mijlocul primului rînd, cel care poseda un groaznic limbaj al trupului.

În momentul morţii purta acelaşi gen de uniformă galbenă strălucitoare pe care o purtase în fiecare zi a procesului. Culoarea îl transforma într-o ţintă extrem de facilă.

L-am văzut de la distanţă, prin uşa deschisă. Şeriful McNatt ne-a permis accesul în staţia de echipamente, interzicîndu-ne din nou să facem poze. Wiley îşi lăsase aparatul foto în camionetă.

Din nou, Wiley monitoriza frecvenţa de lucru a poliţiei cînd a auzit pe cineva relatînd:

– S-au auzit împuşcături la ferma lui Ned Ray Zook!

Wiley stătea în permanenţă aproape de aparatul lui de interceptare, pentru că aşa nu se simţea singur. Dată fiind starea de nelinişte din ţinut, se asculta fiecare mesaj, iar fiecare potenţial foc de armă era un motiv de a sări în camionetă şi de a începe o investigaţie.

McNatt ne-e cerut curînd să plecăm. Oamenii lui descoperiseră canistrele cu combustibil ascunse de vandal şi mai descoperiseră o fereastră care fusese lăsată întredeschisă pentru ca cineva să se strecoare cu uşurinţă în staţia de echipamente. Aveau să se ia amprente, dar n-avea să găsească nimic. Aveau să fie căutate urme de paşi pe podea, dar n-avea să se găsească nimic. Aveau să cerceteze pădurile din jurul cîmpurilor de soia, fără nici un rezultat. În praful de lîngă tractor

fusese găsit glonțul ucigaș, de același calibru cu glonțul care îl ucisese pe Lenny Fargarson.

Am așteptat pe lîngă biroul șerifului pînă tîrziu după lăsarea întunericului. Așa cum mă așteptam, agitația era extrem de mare, cu tot felul de ajutoare și de autorități locale învârtindu-se pe acolo, comparînd diverse versiuni ale faptelor, generînd noi detalii. Telefoanele sunau încontinuu. În plus, diverși orășeni, nemaiputînd să își controleze curiozitatea, au început să treacă pe acolo și să întrebe pe oricine dispus să-i asculte o clipă dacă apăruse ceva nou.

Nu apăruse nimic. McNatt se baricadase în birou cu cele mai destoinice ajutoare ale sale și încerca să hotărască ce era de întreprins în continuare. Prioritatea lui o constituia protecția celor opt jurați rămași în viață. Trei muriseră deja – domnul Fred Bilroy (de pneumonie), Lenny Fargarson și acum Mo Teale. Un jurat se mutase în Florida la doi ani după proces. Pe moment, fiecare dintre cei opt jurați avea o mașină de poliție parcată foarte aproape de ușa de la intrarea în casă.

Am plecat și m-am dus la birou, să lucrez la articolul legat de asasinarea lui Mo Teale, dar am fost întors din drum de luminile aprinse de la biroul lui Harry Rex. Harry se găsea în sala de conferințe, cufundat pînă la genunchi în depoziții, dosare și tot felul de alte gunoaie avocățești, la vederea cărora mă apuca întotdeauna brusc durerea de cap. Am înșfăcat două beri din frigiderul lui mic de birou și am plecat amîndoi la o plimbare cu mașina.

În Coventry, unul din cartierele de muncitori ale orașului, am parcurs o stradă îngustă și am trecut de o casă unde mașinile erau parcate precum piesele de domino pe pajiștea din față.

– Aici locuiește Maxine Root, mă informă Harry. A fost în juriu.

Îmi aminteam vag de doamna Root. Căsuța ei din cărămidă roșie nu dispunea de o verandă propriu-zisă, așa că vecinii erau împrăștiați printre mașini, pe scaune pliante. Se vedeau pușți și

carabine. În casă toate luminile erau aprinse. O maşină de poliţie fusese parcată lîngă căsuţa poştală. Două ajutoare de şerif se sprijineau de capotă, fumînd şi urmărindu-ne cu atenţie în vreme ce ne apropiam. Harry Rex s-a oprit şi i-a spus unuia dintre ajutoare:

– 'Nă seara, Troy.

– Hei, Harry Rex, rosti Troy, făcînd un pas spre noi.

– Ce mai petrecere se dă pe aici, nu?

– Ar trebui să fii idiot ca să porneşti un scandal acum.

– Sîntem doar în trecere, îl informă Harry Rex.

– Mai bine aţi pleca, ne sfătui Troy. Îi cam mănîncă degetele.

– Aveţi grijă.

Am plecat de acolo şi ne-am îndreptat spre nord prin spatele unor grajduri cu vite, unde un drum umbros şi lung se înfunda în apropiere de turnul de apă al oraşului. Pe la jumătatea distanţei, am remarcat maşini parcate de ambele părţi ale drumului.

– Cine stă aici? am întrebat eu.

– Domnul Earl Youry. Stătea în rîndul din spate, cel mai departe de spectatori.

Pe veranda din faţă se strînsese o mică mulţime. Unii şedeau pe trepte. Alţii şedeau pe scaune pliante drept pe iarbă. Undeva în acea adunare se ascundea domnul Earl Youry, bine protejat de prieteni şi vecini.

Miss Callie era păzită la fel de bine. Strada din faţa casei ei era plină ochi cu maşini şi abia mai putea fi străbătută. Pe maşini şedeau grupuri de oameni, unii fumînd, alţii ţinînd arme în mîini. Verandele caselor învecinate şi a celor aflate de cealaltă parte a străzii erau înţesate cu oameni. Jumătate din Lowtown se strînsese acolo ca să se asigure că ea se simţea în siguranţă. Atmosfera era cea a unui festival, a unui eveniment unic care urma să se întîmple.

Fiind albi, eu şi Harry Rex ne-am bucurat de o examinare amănunţită. Nu ne-am oprit pînă ce Harry nu a discutat cu ajutoarele de şerif, iar o dată ce acestea au aprobat prezenţa noastră,

mulțimea s-a liniștit. Am parcat și ne-am îndreptat spre casă. Sam m-a întîmpinat pe treptele din față. Harry Rex a rămas în spate, la o șuetă cu ajutoarele.

Miss Callie era înăuntru, în dormitorul ei, citind Biblia împreună cu un prieten de la biserică. Cîțiva diaconi se găseau pe verandă, împreună cu Sam și cu Esau, nerăbdători să afle amănunte despre cazul Teale. Le-am povestit tot ce știam, ceea ce nu însemna prea mult.

Pe la miezul nopții, mulțimea a început treptat să se disperseze. Sam și ajutoarele de șerif organizaseră pînda prin rotație pe tot parcursul nopții, cu paznici înarmați pe ambele verande, din față și din spate, ale casei. Voluntari se oferiseră cu duiumul. Miss Callie nu visase niciodată că plăcuta și religioasa ei căsuță va deveni o astfel de fortăreață înarmată, însă, avînd în vedere circumstanțele, nu avea de ce să fie dezamăgită.

Am plecat și am parcurs străzile încărcate de tensiune pînă acasă la mine, unde l-am găsit pe Buster dormind în mașină pe alee. Am găsit niște *bourbon* și ne-am așezat pe veranda din față, omorînd din cînd în cînd cîte un țînțar și încercînd să evaluăm situația.

– E un tip cu foarte multă răbdare, zise Harry Rex. Stai să treacă niște zile, după ce toți vecinii ăia se vor sătura să stea pe verande, cînd toată lumea se va relaxa un pic. Jurații nu pot trăi prea multă vreme închiși în propria casă. Tipul o să aștepte.

Un fapt înfricoșător care nu fusese dat publicității era acela că firma căreia îi aparținea tractoarele primise un apel de depanare cu o săptămînă înainte. La ferma Anderson, aflată la sud de oraș, un tractor fusese imobilizat în circumstanțe similare. Mo Teale, unul dintre cei patru mecanici principali de depanare, nu fusese trimis atunci la intervenție. Ca atare, prin lentila puștii de vînătoare fusese urmărită atunci cămașa galbenă a altcuiva.

– Are răbdare și e meticulos, am fost eu de acord.

Între cele două crime se scurseseră unsprezece zile, fără ca în urma lor să fie lăsate indicii. Dacă era într-adevăr vorba de Danny Padgitt, atunci exista un contrast flagrant între prima lui crimă – Rhoda Kassellaw – şi ultimele două. Omul trecuse de la uciderea brutală din pasiune la execuţii cu sînge rece. Poate că asta învăţase el în nouă ani de pîrnaie. Avusese timp din belşug la dispoziţie să-şi amintească feţele celor doisprezece oameni care îl trimiseseră în spatele gratiilor şi să-şi plănuiască răzbunarea.

– Nu se va opri aici, zise Harry Rex.

O crimă poate fi considerată un act aleatoriu. Două indicau existenţa unui tipar. A treia ar fi trimis o mică armată de poliţişti şi autorităţi pe insula Padgitt pentru un război deschis şi total.

– Va aştepta, zise Harry Rex. Probabil pentru o bună bucată de timp.

– Mă gîndesc să vînd ziarul, Harry, am rostit eu brusc.

El luă o duşcă mare de *bourbon* şi apoi mă întrebă:

– De ce ai face asta?

– Pentru bani. O companie din Georgia îmi face o ofertă serioasă.

– Cît?

– O mulţime de bani. Mai mulţi decît am visat eu vreodată. N-aş mai lucra nimic multă vreme. Poate niciodată.

Ideea de a nu mai lucra nimic îl lovi rău. Rutina lui însemna zece ore de haos continuu cu tot felul de clienţi emotivi şi cu nervii la pămînt în situaţii de divorţ. Adesea muncea noaptea, cînd biroul era tăcut şi putea gîndi. Îşi crease un trai confortabil, dar cu siguranţă avea nevoie de fiecare bănuţ pe care îl cîştiga.

– De cîtă vreme ai ziarul? mă întrebă el.

– De nouă ani.

– Cam greu să îţi imaginezi ziarul fără tine.

– Poate că ăsta e un motiv de vînzare. Nu am chef să mă transform într-un alt Wilson Caudle.

– Şi ce vei face?

– Voi lua o pauză, voi călători prin lume, o să-mi găsesc o fată drăguţă, o să mă însor cu ea, o las borţoasă şi îi fac copii. Casa asta e imensă.

– Deci nu te vei muta?

– Unde? Aici înseamnă acasă pentru mine.

O altă înghiţitură lungă din partea lui, apoi:

– Ştiu şi eu... Lasă-mă să mă obişnuiesc cu ideea.

Zicînd asta, se ridică de pe verandă şi plecă.

39

O dată cu creşterea numărului de cadavre, era imposibil ca povestea să nu atragă atenţia mai mult decît putea acoperi *Times*. A doua zi de dimineaţă, în biroul meu se înfiinţă un reporter din Memphis pe care îl cunoşteam, iar douăzeci de minute mai tîrziu apăru un alt reporter de la ziarul din Jackson. Amîndoi acopereau nordul statului Mississippi, unde cele mai incitante veşti erau, de obicei, legate de explozia la o fabrică sau de condamnarea vreunei oficialităţi locale pentru cine ştie ce fraudă.

Le-am oferit informaţiile de bază despre ambele crime, despre eliberarea pe cauţiune a lui Padgitt şi despre teama care cuprinsese ţinutul. Nu eram competitori – oamenii scriau pentru cotidiene mari, care nu aveau acelaşi profil. Cei mai mulţi abonaţi de-ai mei luau şi ziarele din Memphis sau Jackson. Cotidianul din Tupelo era şi el popular.

Şi, ca să fiu sincer, începeam să îmi pierd interesul, nu pentru actuala criză din oraş, ci pentru jurnalism ca vocaţie de o viaţă. Mă chema lumea largă. Stînd acolo, bînd cafea şi schimbînd povestioare cu cei doi veterani, amîndoi fiind mai în vîrstă decît mine, şi amîndoi cîştigînd circa 40 000 de dolari pe an fiecare, îmi venea greu să cred că puteam pleca liber chiar

atunci, cu un milion în buzunare. Îmi era tare greu să mă concentrez.

Într-un tîrziu, cei doi au plecat să cerceteze situaţia din unghiurile proprii de abordare. Cîteva minute mai tîrziu, Sam m-a sunat, părînd mai degrabă impacientat:

– Trebuie să vii pînă aici.

O mică unitate militară continua să păzească veranda casei Ruffin. Toţi cei patru oameni aveau ochii încercănaţi şi simţeau nevoia cumplită să doarmă. Sam îmi croi drum pînă la masa din bucătărie unde Miss Callie decojea păstăi de fasole, o treabă efectuată întotdeauna pe veranda din spate. Mă întîmpină cu un zîmbet cald şi cu îmbrăţişarea ei obişnuită de urs, însă se vedea că era intens preocupată de ceva.

– Pe aici, zise ea.

Sam dădu din cap. Am urmat-o pînă în micul ei dormitor. Miss Callie închise uşa după noi, ca şi cum am fi putut să fim deranjaţi de intruşi, apoi se făcu nevăzută într-o debara. Am aşteptat amîndoi nerăbdători, în vreme ce ea s-a apucat să scormonească înăuntru.

În cele din urmă, a ieşit cu un carneţel în mînă, care fusese, evident, bine ascuns.

– Ceva nu are nici o logică, zise ea, aşezîndu-se pe marginea patului.

Sam se aşeză lîngă ea, în vreme ce eu am luat loc pe un balansoar vechi. Miss Callie se apucă să răsfoiască foile scrise de propria mînă.

– Uite aici, exclamă ea într-un tîrziu, după care continuă: Am promis cu toţii solemn că nu vom discuta niciodată despre ceea ce s-a petrecut în sala de deliberări a juriului, dar chestia asta este mult prea importantă ca să se păstreze tăcerea asupra ei. Cînd l-am găsit vinovat pe domnul Padgitt, votul a fost rapid şi unanim. Însă atunci cînd am ajuns la chestiunea pedepsei cu moartea, votul a fost împărţit. Eu nu voiam să trimit pe nimeni la moarte, dar promisesem să urmez litera legii. Lucrurile s-au

încins dramatic, s-au schimbat cuvinte dure, chiar acuzaţii şi ameninţări. N-a fost un spectacol prea plăcut de urmărit. Cînd focul dezbaterilor s-a mai domolit, s-a văzut că trei oameni se opun pedepsei cu moartea şi n-au nici cea mai mică intenţie de a reveni asupra opiniei lor.

Miss Callie îmi arătă o pagină din carneţel. Cu scrisul ei clar şi distinct trăsese două coloane. Una conţinea nouă nume, cealaltă doar trei – L. Fargarson, Mo Teale şi Maxine Root. Am făcut ochii mari zărind numele şi m-am gîndit că poate mă uit chiar la lista asasinului.

– Cînd aţi scris chestia asta? m-am interesat eu.

– Mi-am luat notiţe în cursul procesului, răspunse ea.

De ce să ucidă Danny Padgitt tocmai juraţii care refuzaseră să-l condamne la moarte? Adică cei care îi salvaseră, efectiv, viaţa?

– Nu-i omoară pe cei care trebuie, nu-i aşa? întrebă Sam. Adică, totul e o nebunie, dar dacă tot te răzbuni, de ce să te iei de oamenii care au încercat să te salveze?

– Aşa cum am mai spus, n-are nici un sens, zise Miss Callie.

– Presupuneţi prea multe, am intervenit eu. Presupuneţi că el ştie cum a votat fiecare jurat. Din cîte ştiu eu, şi chestiunea asta m-a interesat multă vreme, juraţii nu au povestit nimănui cum anume s-a votat. Procesul a fost repede umbrit de povestea cu eliminarea segregaţiei rasiale. Padgitt a fost expediat la Parchman în aceeaşi zi în care a fost găsit vinovat. Există şansa ca acum să-şi aleagă mai întîi ţintele uşoare, iar domnul Fargarson şi domnul Teale s-a întîmplat să fie mai accesibili.

– E o coincidenţă prea mare, zise Sam.

Am cîntărit multă vreme informaţiile. Nu eram sigur dacă o asemenea ipoteză era şi plauzibilă. De fapt, nu eram sigur de nimic. Apoi prin minte mi-a trecut o altă idee:

– Ţineţi minte că toţi cei doisprezece juraţi au votat vinovat, iar asta s-a petrecut chiar după ce el şi-a proferat ameninţările.

– Cred că da, răspunse Miss Callie, pe un ton neconvingător.

Încercam să găsim o logică la ceva ce era complet de neînțeles.

– În orice caz, trebuie să îi dau aceste informații șerifului, am zis eu.

– Dar am promis să păstrăm secretul toată viața.

– Asta se întîmpla acum nouă ani, mamă, interveni Sam. Nimeni nu putea să prevadă ce se petrece acum.

– Este foarte important mai ales pentru Maxine Root, am insistat eu.

– Nu crezi că și alți jurați au păstrat aceleași informații? întrebă Sam.

– Poate, dar lucrurile s-au petrecut demult. Mă îndoiesc că vreun altul și-a păstrat notițe.

Se auzi agitație la ușa din față. Veniseră Bobby, Leon și Al. Se întîlniseră în St. Louis, apoi conduseseră toată noaptea pînă în Clanton. Am luat cîte o cafea în jurul mesei din bucătărie, iar eu i-am pus la curent cu ultimele evenimente. Miss Callie s-a trezit brusc la viață și a început să gîndească cu voce tare meniuri și să întocmească o listă de legume pe care să le culeagă Esau.

Șeriful McNatt ieșise să-și facă rondul, vizitînd fiecare jurat. Trebuia să mă descarc în fața cuiva, așa că am năvălit în biroul lui Harry Rex și am așteptat nerăbdător ca el să termine cu o depoziție. Cînd am rămas singuri, i-am povestit despre lista lui Miss Callie și despre votul împărțit al juraților. Harry își petrecuse ultimele două ore într-o încăpere plină cu avocați, așa că se găsea într-o dispoziție războinică.

Ca de obicei, teoria lui era diferită și mult mai cinică:

– Cei trei trebuiau să mituiască juriul în privința verdictului de vinovăție, zise el după o scurtă analiză. Din cine știe ce motiv au renunțat, probabil și-au zis că-și îndeplinesc misiunea dacă îl salvează de camera de gazare, însă bineînțeles că Padgitt nu a

fost de aceeaşi părere. Timp de nouă ani a fost ofticat pentru că cele trei slugi ale lui nu au corupt întregul juriu. Probabil că de aceea s-a apucat să-i vîneze pe ei mai întîi, urmînd să se ocupe de restul mai tîrziu.

– Nu se poate ca Lenny Fargarson să fi lucrat pentru Danny Padgitt, m-am opus eu.

– Doar pentru că era invalid?

– Doar pentru că era un creştin dedicat.

– Era şomer, Willie. Pe vremuri a fost capabil de muncă, însă ştia că de-a lungul anilor starea lui se va deteriora progresiv. Poate că avea nevoie de bani. La naiba, toată lumea are nevoie de bani! Clanul Padgitt dispune de camioane întregi cu bani gheaţă.

– Nu cred nimic din ce spui.

– Ce spun eu are mai mult sens decît oricare din teoriile tale. Ce vrei tu de fapt să susţii – că altcineva îi elimină pe juraţi?

– Nu, n-am susţinut aşa ceva.

– Bine, pentru că altfel aveam de gînd să-ţi spun că eşti un prostănac.

– Mi-ai spus şi altfel, mai rău.

– Nu şi în dimineaţa asta.

– Iar conform teoriei tale, Mo Teale şi Maxine Root au luat şi ei bani de la clanul Padgitt, apoi l-au tras pe Danny pe sfoară în privinţa verdictului de vinovăţie, după care şi-au schimbat poziţia în privinţa condamnării la moarte, iar acum plătesc preţul suprem pentru că n-au reuşit să corupă juriul? Asta vrei să spui, Harry Rex?

– Chiar aşa!

– Eşti un mare prostănac, ştiai asta? De ce un om ca Mo Teale, onest, muncitor, paşnic şi credincios pînă în măduva oaselor ar fi de acord să ia bani de la nişte oameni precum clanul Padgitt?

– Poate că a fost ameninţat.

– Poate că da! Sau poate că nu!

– Atunci care e cea mai bună teorie a ta?

– E vorba de Padgitt, şi s-a întîmplat ca primii doi pe care i-a ucis să se numere printre cei trei care s-au opus pedepsei cu moartea. El n-are de unde să ştie cum s-a votat. S-a trezit la Parchman la douăsprezece ore după verdict. Acolo şi-a întocmit lista. Fargarson a fost primul pentru că era o ţintă uşoară. Teale a fost al doilea, pentru că Padgitt putea alege locul crimei.

– Cine e al treilea?

– Nu ştiu, dar oamenii ăştia n-o să stea încuiaţi în casă la nesfîrşit. Danny o să se dea la fund o vreme, o să lase toată agitaţia să se stingă, apoi o să înceapă iar să plănuiască crimele în amănunt.

– S-ar putea să fie ajutat de cineva, să ştii.

– Asta spun şi eu.

În acest timp, telefonul lui Harry Rex a sunat încontinuu. Harry se uită urît la aparat în decursul unei scurte pauze şi zise:

– Am multe de făcut.

– Cred că mă duc la şerif. Ne vedem mai tîrziu.

Ieşisem deja din birou cînd m-a strigat:

– Hei, Willie! Încă un lucru.

M-am întors cu faţa spre el:

– Vinde ziarul, ia banii şi du-te să te relaxezi o vreme. Ţi-ai cîştigat acest drept.

– Mersi.

– Dar să nu te muţi din Clanton, auzi?

– N-o voi face.

Domnul Earl Youry pava drumuri pentru ţinut. Teritoriul lui erau drumurile săteşti din locuri foarte îndepărtate, începînd din Possum Ridge şi pînă mult dincolo de Shady Grove. Cum lucra singur, s-a luat hotărîrea să muncească în jurul depozitelor de

grîne ale ţinutului pentru cîteva zile, acolo unde avea mulţi prieteni, toţi ţinîndu-şi puştile la vedere în camionete şi fiind în stare de alertă maximă. Şeriful McNatt a discutat cu Youry şi cu supervizorul lui şi împreună au conceput un plan de muncă în siguranţă.

Domnul Youry l-a sunat pe şerif şi i-a spus că deţine informaţii importante. A recunoscut că amintirile lui nu mai erau chiar atît de precise, dar era convins că băiatul invalid şi Mo Teale refuzaseră cu îndîrjire să voteze pentru condamnarea la moarte. Şi-a amintit că grupul celor care se opuneau pedepsei cu moartea era format din trei persoane. Poate că a treia fusese una dintre femei, poate că doamna de culoare. Nu-şi mai amintea exact; în definitiv, trecuseră nouă ani. Îi puse aceeaşi întrebare lui McNatt: „De ce ucidea Danny Padgitt tocmai juraţii care refuzaseră să-l condamne la moarte?"

Cînd am intrat în biroul şerifului, acesta tocmai terminase de vorbit cu domnul Youry şi era cît se poate de uluit. Am închis uşa şi i-am relatat conversaţia mea cu Miss Callie.

– I-am văzut însemnările, şerifule, am zis eu. Al treilea vot i-a aparţinut lui Maxine Root.

Timp de o ora am trecut în revistă aceleaşi motive pe care le discutasem cu Sam şi Harry Rex, şi din nou n-am ajuns la nici un rezultat. Şeriful nu credea că membrii clanului Padgitt îi cumpăraseră sau intimidaseră pe Lenny sau pe Mo Teale; în privinţa lui Maxine Root nu era atît de sigur, deoarece femeia provenea dintr-o familie mai bizară. Mai mult sau mai puţin m-a lăsat să cred că el era convins de faptul că primele două crime au fost nişte coincidenţe şi că Danny Padgitt probabil că habar n-avea cum votaseră juraţii. Ca un amănunt interesant, şeriful pretinse că el descoperise cam la un an de la verdict că acesta fusese de 9 la 3 în favoarea pedepsei cu moartea şi că Mo Teale se opusese aproape cu vehemenţă unui asemenea verdict final.

Amîndoi am fost însă de acord, în cele din urmă, că implicarea lui Lucien Wilbanks în acest caz însemna că membrii clanului Padgitt ar fi putut afla mai multe despre deliberări decît noi, ceilalţi. Orice era posibil.

Şi nimic nu avea sens.

În vreme ce stăteam în biroul lui, McNatt o sună pe Maxine Root. Femeia era contabil la fabrica de pantofi de la nord de oraş şi insistase să se întoarcă la lucru. McNatt fusese în biroul ei în acea dimineaţă, cercetînd locul de muncă, vorbind cu şeful şi cu colegii ei de muncă, asigurîndu-se că toată lumea de acolo se simţea în siguranţă. Două dintre ajutoarele sale fuseseră postate în afara clădirii, urmărind orice sursă de conflict posibil şi aşteptînd să o escorteze pe Maxine acasă după terminarea programului.

Discutară cîteva minute la telefon ca nişte vechi amici, apoi McNatt zise:

– Ascultă, Maxine, ştiu că tu, cu Mo Teale şi cu băiatul ăla, Fargarson, aţi fost singurii trei care aţi votat împotriva pedepsei cu moartea în cazul lui Danny Padgitt...

Se opri, întrerupt de cuvintele femeii de la celălalt capăt al firului.

– Păi nu contează cum am aflat. Ce e important aici este că acest amănunt mă face nervos în privinţa securităţii tale. Foarte nervos.

O ascultă cu atenţie cîteva minute. În vreme ce ea turuia încontinuu, el încerca să o întrerupă cu remarce precum:

– Ei bine, Maxine, nu pot să trec la atac şi să-l arestez pe băiat.

Sau:

– Spune-le fraţilor tăi să-şi ţină armele ascunse în camionete.

Sau:

– Lucrez la caz, Maxine, iar cînd o să strîng destule probe, o să emit un mandat de arestare pe numele lui.

Sau:

– E prea tîrziu să mai fie condamnat la moarte acum, Maxine. Tu ai făcut ceea ce ai crezut că e corect în acel moment.

Femeia plîngea la sfîrşitul conversaţiei.

– Biata de ea! zise McNatt. Este indiscutabil cu nervii la pămînt.

– N-o pot învinui, am replicat eu. Eu însumi mă ascund pe sub ferestre.

40

Ceremonia funerară pentru Mo Teale s-a ţinut la Willow Road Methodist Church, numărul treizeci şi şase de pe listă şi una dintre favoritele mele. Biserica de găsea la periferia Clanton-ului, la sud de piaţa centrală. Deoarece nu-l cunoscusem niciodată pe domnul Teale, nu m-am dus la înmormîntarea lui. În orice caz, mulţi dintre cei care au participat nu-l cunoscuseră.

Dacă ar fi murit din pricina unui infarct la vîrsta de cincizeci şi unu de ani, moartea lui ar fi fost bruscă şi tragică, iar slujba de înmormîntare ar fi atras o mulţime considerabilă. Însă din pricină că fusese împuşcat drept răzbunare de către un criminal proaspăt eliberat condiţionat, adunătura de curioşi a devenit de-a dreptul sufocantă. În ea s-au regăsit amici de liceu de mult uitaţi ai celor patru copii adulţi ai domnului Teale, văduve în vîrstă care rareori pierdeau o înmormîntare pe cinste, reporteri din afara oraşului şi mai mulţi domni, a căror singură legătură cu Mo Teale fusese aceea că erau proprietari de tractoare John Deere.

Eu m-am ţinut deoparte şi am lucrat la necrologul lui. Fiul său cel mai în vîrstă fusese destul de drăguţ şi trecuse pe la biroul meu ca să-mi furnizeze detaliile necesare. Omul avea treizeci şi trei de ani – Mo şi soţia lui îşi întemeiaseră de timpuriu o

familie – şi vindea maşini Ford noi în Tupelo. A stat la mine vreo două ore şi mi-a cerut cu disperare să-l asigur că Danny Padgitt avea să fie prins şi ucis cu pietre.

Înmormîntarea propriu-zisă a avut loc la cimitirul din Clanton. Procesiunea funerară s-a întins pe o lungime de mai multe străzi. Ca măsură de precauţie, a fost dirijată pe lîngă piaţă şi apoi de-a lungul lui Jackson Avenue, chiar pe lîngă redacţia ziarului. Procesiunea nu a încurcat deloc traficul din oraş – căci toată lumea a participat la ea.

Folosindu-l pe Harry Rex pe post de intermediar, Lucien Wilbanks aranjă o întîlnire cu şeriful McNatt. Numele meu a fost special menţionat de Lucien ca nefiind bine venit. Nu conta; Harry Rex a luat notiţe şi mi-a povestit totul, subînţelegîndu-se că nimic nu va ajunge la tipar.

În biroul lui Lucien a fost prezent şi Rufus Buckley, procurorul districtual care îi succedase lui Ernie Gaddis în 1975. Buckley era înnebunit să aibă parte de publicitate personală, aşa că, deşi ezita să intervină în eliberarea condiţionată a lui Danny Padgitt, era tot mai nerăbdător să se afle în fruntea mulţimii care avea să-l linşeze pe băiat. Harry Rex îl dispreţuia pe Buckley, iar sentimentul era reciproc. Şi Lucien îl dispreţuia, însă Lucien nu avea o părere bună despre nimeni, pentru că nimeni nu îl putea suferi. Şeriful McNatt îl ura pe Lucien, îl tolera pe Harry Rex şi se simţea obligat să lucreze de aceeaşi parte a baricadei cu Buckley, deşi în particular nu-l suferea deloc pe individ.

Date fiind toate aceste sentimente conflictuale, m-am bucurat că n-am fost invitat la întîlnire.

Lucien a început ostilităţile, declarînd că discutase atît cu Danny Padgitt, cît şi cu tatăl acestuia, Gill. Se întîlniseră undeva în afara Clanton-ului, la mare distanţă de insula Padgitt. Danny arăta bine şi lucra zilnic în birourile firmei de antreprenoriat construcţii la autostradă a familiei, biroul fiind convenabil situat în centrul insulei.

Deloc surprinzător, Danny negase orice implicare în asasinarea lui Lenny Fargarson şi a lui Mo Teale. Se declarase şocat de cele întîmplate şi furios că era socotit de cea mai mare parte a oamenilor ca fiind suspectul principal. Lucien subliniase că îl perpelise îndelung pe Danny, chiar pînă la punctul în care îl iritase, însă băiatul nu dovedise nici o clipă vreun semn de necinste.

Lenny Fargarson fusese împuşcat în după-amiaza zilei de 23 mai. În acel moment, Danny se găsea în biroul lui, tot acolo fiind prezenţi patru oameni care îi puteau confirma prezenţa. Reşedinţa Fargarson se găsea la o distanţă de cel puţin treizeci de minute de condus de insula Padgitt, iar cei patru martori erau convinşi că Danny stătuse în birou sau se aflase în preajma acestuia întreaga după-amiază.

– Cîţi dintre aceşti martori poartă numele Padgitt? întrebase McNatt.

– Deocamdată nu vă dau nici un nume, răspunsese Lucien, perpelindu-şi interlocutorii ca orice avocat bun.

Unsprezece zile mai tîrziu, pe 3 iunie, Mo Teale fusese împuşcat în jurul orei nouă şi un sfert dimineaţa. Exact la acea oră, Danny stătea lîngă o autostradă proaspăt asfaltată din Tippah County, primind documente semnate de unul dintre şefii de echipă ai companiei conduse de familia Padgitt. Şeful de echipă, împreună cu doi muncitori erau dispuşi să depună mărturie în privinţa locului exact unde se afla Danny la acea oră. Noua autostradă se găsea la cel puţin două ore distanţă de ferma lui Ned Ray Zook din estul lui Ford County.

Lucien prezentase două alibiuri în aparenţă solide pentru clientul lui, în ambele cazuri de omor, cu toate că interlocutorii lui erau foarte sceptici. Bineînţeles că familia Padgitt avea să nege totul. Iar dată fiind capacitatea acestei familii de a minţi, de a rupe oase şi de a mitui cu bani grei pe oricine, se puteau găsi uşor martori pentru absolut orice eveniment.

Şeriful McNatt îşi manifestase scepticismul cu glas tare. Îi explicase lui Lucien că investigaţia lui continua, iar dacă şi cînd avea să afle cauza probabilă a asasinatelor, avea să obţină mandatul de arestare şi să se năpustească asupra insulei. Vorbise de mai multe ori cu poliţia statală, iar dacă era nevoie de o sută de poliţişti ca să-l scoată pe Danny de acolo, atunci asta era situaţia.

Lucien declarase că o asemenea măsură nu era necesară. Dacă se obţinea un mandat de arestare valabil, atunci el avea să întreprindă tot ce era necesar să-l aducă el însuşi pe băiat.

– Iar dacă se mai petrece vreo crimă, avertizase McNatt, locul ăsta o să devină un vulcan. Veţi avea o mie de ţărani care vor traversa podul şi vor trage în fiecare Padgitt pe care îl vor vedea.

Buckley spusese că el şi judecătorul Omar Noose discutaseră de două ori în legătură cu crimele, şi el personal avea motive întemeiate să creadă că Noose era „aproape gata" să emită un mandat de arestare pe numele lui Danny. Lucien îl supusese unui adevărat tir de întrebări legate de cauza probabilă şi de suficienţa probelor. Buckley ripostase că ameninţarea proferată de Padgitt în cursul procesului constituia un motiv excelent pentru a-l suspecta de ambele crime.

Întîlnirea degenerase în urma faptului că aceştia doi se luaseră la harţă din pricina unor chiţibuşuri legale. Şeriful oprise pînă la urmă cearta anunţînd că auzise destule şi ieşind brusc din biroul lui Lucien. Buckley îl urmase. Harry Rex mai rămăsese şi discutase diverse cu Lucien într-o atmosferă mult mai relaxată.

– Mincinoşii protejează alţi mincinoşi, mîrîi Harry Rex o oră mai tîrziu, plimbîndu-se nervos prin biroul meu. Lucien declară adevărul doar cînd acesta sună bine, ceea ce pentru el şi clientela lui nu se întîmplă prea des. Clanul Padgitt habar n-are ce înseamnă, de fapt, conceptul de adevăr.

– Îţi aminteşti de Lydia Vince? am întrebat eu.

– De cine?

– Tîrfa de la proces, cea pe care Wilbanks a pus-o să jure în boxa martorilor. A povestit juriului că Danny se găsea în patul ei cînd a fost omorîtă Rhoda. Clanul Padgitt a descoperit-o, i-a cumpărat mărturia şi a dat-o pe mîna lui Lucien. Sînt cu toţii o gaşcă nenorocită de hoţi mincinoşi!

– Apoi fostul ei soţ a fost împuşcat, nu?

– Imediat după proces. Probabil că l-a vînat una dintre slugile clanului. Nici o altă probă în afara gloanţelor. Nici un suspect. Nimic. Sună cunoscut.

– McNatt n-a crezut nimic din ce-a spus Lucien. Nici Buckley.

– Şi tu?

– Nţţ! L-am văzut pe Lucien plîngînd în faţa juriilor. Uneori poate fi extrem de convingător, e drept că nu foarte des. Am avut impresia că îşi dădea prea mult silinţa să ne convingă. Clar că Danny a făcut-o şi are şi ajutor în povestea asta.

– McNatt crede şi el asta?

– Da, dar n-are dovezi. O arestare înseamnă pierdere de vreme.

– L-ar ţine departe de potenţialele victime.

– Doar temporar. Fără dovezi nu poate fi ţinut în pîrnaie la nesfîrşit. Omul e răbdător. Aşteaptă de nouă ani.

Deşi tinerii n-au fost niciodată identificaţi, iar ei aveau destulă minte ca să nu povestească nimănui ce făcuseră, în lunile care au urmat s-au înteţit zvonurile că era vorba de cei doi fii adolescenţi ai primarului. Doi tineri fuseseră văzuţi luînd-o la fugă de la locul faptei, mult prea repede pentru a putea fi prinşi. Băieţii primarului erau cunoscuţi de toată lumea ca fiind nişte poznaşi ingenioşi şi îndrăzneţi.

Sub acoperirea întunericului, amîndoi s-au furişat cu tupeu printr-o perdea deasă de arbuşti şi s-au oprit la mai puţin de douăzeci de metri de colţul verandei din faţă a casei domnului

Earl Youry. Acolo urmăriseră şi ascultaseră mulţimea de prieteni şi de vecini, adunată pe pajiştea din faţă, care îl proteja pe domnul Youry. Tinerii aşteptară cu răbdare momentul oportun pentru a-şi lansa atacul.

La cîteva minute după ora unsprezece, nu mai puţin de optzeci şi patru de pocnitori au fost aruncate în direcţia verandei. Cînd acestea au început să explodeze, Clanton-ul s-a trezit aruncat în mijlocul unui război. Bărbaţii au început să urle, femeile să ţipe, iar domnul Youry a sărit în sus şi s-a repezit în casă în patru labe. Santinelele de pe păşune s-au răsturnat cu scaune cu tot, s-au repezit la arme şi s-au aruncat la pămînt, în vreme ce pocnitorile explodau într-un iureş înecăcios de fum. Zgomotele infernale au ţinut circa o jumătate de minut, iar în acest timp mai mulţi bărbaţi înarmaţi pînă în dinţi se furişară în spatele copacilor, ţintind cu armele în toate direcţiile posibile, gata să tragă în orice mişca.

Zgomotul iscat l-a trezit brusc pe un ajutor de şerif pe nume Travis, care dormea tihnit pe capota maşinii sale de patrulă. Acesta şi-a scos de la brîu revolverul Magnum de calibru 44 şi s-a furişat în direcţia pocnitorilor. Vecini înarmaţi periau pajiştea din faţă a casei domnului Youry. Din cine ştie ce motiv – şi nici Travis, nici superiorul lui nu au oferit vreodată o explicaţie oficială în acest sens – omul a tras un foc de armă în aer. Un foc extrem de zgomotos. Un foc de armă auzit de toată lumea mai bine decît zgomotul pocnitorilor. Acest fapt determină un alt individ cu mîncărime la degete, care a rămas ulterior necunoscut, să-şi descarce carabina de calibru 12 în copacii înconjurători. Fără îndoială că mulţi alţii ar fi început şi ei să tragă, şi cine ştie ce carnagiu ar fi rezultat din asta, dacă un alt ajutor de şerif, Jimmy, nu ar fi urlat din rărunchi:

– Opriţi focul, idioţilor!

Moment în care toate focurile de armă încetară brusc. Nu însă şi pocnitorile, care nu fuseseră încă epuizate complet. După ce şi ultima pocnitoare îşi făcu treaba, întreaga gaşcă de paznici

ai locului se îndreptă spre locul de unde ieşea fum, ca să vadă ce se întîmplase. Imediat se răspîndi vorba că fuseseră doar nişte artificii. Domnul Earl Youry se zgîi prin uşa din faţă şi în cele din urmă ieşi afară.

În josul străzii, doamna Alice Wood auzi atacul şi tocmai fugea spre spatele casei să încuie uşa, cînd cei doi tineri trecură în goană pe lîngă ea, rîzînd în hohote. Ulterior femeia avea să relateze că tinerii aveau cam cincisprezece ani şi erau albi.

La o milă distanţă, în Lowtown, eu tocmai coboram treptele verandei din faţă ale casei lui Miss Callie cînd am auzit exploziile la distanţă. Cei din paza de noapte – Sam, Leon şi doi diaconi – au sărit în picioare, privind imediat în direcţia zgomotelor. Revolverul de calibru 44 răsunase ca un tun. Am aşteptat şi am tot aşteptat, iar cînd totul s-a liniştit, Leon a zis:

– Parcă au fost nişte artificii.

Sam se furişase deja înăuntru să verifice starea mamei sale. S-a întors şi ne-a liniştit pe toţi:

– Doarme buştean.

– Mă duc să verific, am zis eu. Vă sun dacă e vorba de ceva important.

Strada domnului Youri era plină de viaţă de la luminile roşii şi albastre ale mulţimii de maşini de poliţie sosite la faţa locului. Traficul devenise extrem de greoi din pricina altor curioşi care încercau să-şi croiască drum cît mai aproape de zona respectivă. Am zărit maşina lui Buster parcată pe marginea unui şanţ puţin adînc. Cîteva minute mai tîrziu l-am văzut şi pe el. În cîteva cuvinte am aflat toată povestea.

– Nişte puşti, mi-a zis el în încheiere.

Mi-am zis că întîmplarea fusese amuzantă, dar eram cam singurul care gîndea aşa.

41

În cei nouă ani de cînd eram proprietarul lui *Times*, n-am plecat niciodată mai mult de patru zile departe de ziar. Acesta se ducea la tipar în fiecare marți, apărea pe piață în fiecare miercuri, și în fiecare joi aveam de-a face cu cele mai importante critici din viața mea.

Unul din motivele succesului era acela că scriam atît de multe despre atît de mulți într-un oraș unde se întîmplau atît de puține. Fiecare ediție a ziarului avea treizeci și șase de pagini. Dacă scădeam cinci pagini cu anunțuri de mică publicitate, trei pagini cu anunțuri legale și circa șase pagini de mare publicitate, socoteala arăta că în fiecare săptămînă mă confruntam cu sarcina de a umple aproximativ douăzeci și două de pagini cu știri locale.

Necrologurile consumau cel puțin o pagină, toate fiind scrise de mine cuvînt cu cuvînt. Davey Bigmouth Bass ocupa două pagini de sport, deși adesea trebuia să-l ajut cu vreo relatare despre un meci de fotbal la nivel de liceu sau cu un articol urgent despre vreun trofeu cucerit de un puștan. Margaret se îngrijea de o pagină pe teme de religie, o pagină de anunțuri de căsătorie și încă una de anunțuri de mică publicitate. Baggy, a cărui producție cu nouă ani înainte fusese cel mult satisfăcătoare, căzuse

aproape complet pradă băuturii şi acum putea scrie doar un articol pe săptămînă, pe care îl voia întotdeauna, bineînţeles, pe prima pagină. Aveam reporteri colaboratori, care poposeau şi plecau de la noi cu o regularitate de-a dreptul frustrantă. De obicei dispuneam de un colaborator mai de lungă durată, uneori de doi, însă adesea aceştia creau mai multe probleme decît rezolvau. Trebuia să le corectez şi să le redactez în permanenţă materialele, ajungînd de multe ori în punctul în care mi-aş fi dorit să le scriu eu de la bun început.

Ca atare, scriam. Cu toate că studiasem jurnalismul, nu observasem niciodată la mine dorinţa impulsivă de a produce cantităţi imense de cuvinte în perioade extrem de scurte de timp. După ce m-am trezit însă brusc proprietarul ziarului şi mi-am dat seama că trebuia cumva să înot ca să nu mă înec, mi-am descoperit o capacitate uluitoare de a născoci articole pline de culoare despre aproape orice temă şi despre nici o temă anume. Un accident de maşină destul de serios, dar fără victime, devenea articol de pagina întîi, cu citate absolut năucitoare luate martorilor şi şoferului ambulanţei care sosise la faţa locului. O mică extindere a vreunei fabrici ajungea să semene cu o adevărată explozie pentru PIB-ul Statelor Unite. O vînzare de prăjituri în scopuri caritabile de către Liga Femeilor Baptiste putea genera un articol de opt sute de cuvinte. O arestare pentru droguri ajungea să semene cu o invazie necontrolată a columbienilor asupra bieţilor copii inocenţi din Clanton. Un apel la donarea de sînge lansat de Clubul Civic devenea o urgenţă de război. Trei camioane furate în decursul unei săptămîni căpătau aerul unei adevărate crime organizate.

Scriam despre oamenii din Ford County. Articolul despre Miss Callie fusese prima mea poveste de interes uman, iar în decursul anilor am încercat să public cel puţin una de acest gen pe lună. Printre subiecte s-au numărat un supravieţuitor al marşului eroic de la Bataan, ultimul supravieţuitor local al Primului Război Mondial, un marinar care fusese la Pearl Harbor, un

preot pensionar care servise aceeași congregație mică timp de patruzeci și cinci de ani, un bătrîn misionar care trăise timp de treizeci și unu de ani în Congo, un recent absolvent de liceu care ajunsese să danseze într-un musical pe Broadway, o doamnă care locuise în nu mai puțin de douăzeci și două de state americane, un bărbat care fusese însurat de șapte ori și era nerăbdător să dea sfaturi tinerilor căsătoriți, domnul Mitlo, imigrantul nostru de vază, un antrenor de baschet la pensie, bucătarul extrem de eficient de la Tea Shoppe care dintotdeauna făcea omletă. Și tot așa. Astfel de articole se bucurau de o popularitate extraordinară.

În orice caz, după nouă ani, lista cu oameni interesanți din Ford County mai conținea foarte puține nume.

Obosisem să scriu, douăzeci de pagini pe săptămînă, cincizeci și două de săptămîni pe an.

Mă trezeam în fiecare dimineață gîndindu-mă la o nouă poveste sau la o abordare dintr-un unghi diferit a uneia mai vechi. Orice frîntură de veste sau orice eveniment neobișnuit deveneau surse de inspirație pentru un articol pe care îl înghesuiam undeva în ziar. Scriam despre cîini, camioane vechi, tornade legendare, case bîntuite de fantome, comori din Războiul Civil, legende – cum era cea a sclavului fără cap. Mai scriam despre toate chestiile obișnuite într-un ziar: procese, alegeri, fărădelegi, afaceri noi, falimente, personaje noi în oraș. Obosisem să scriu.

Eram obosit și de Clanton. Cu ceva ezitări la început, orașul ajunsese să mă accepte, mai ales cînd devenise clar că nu voi pleca de aici. Însă era o localitate extrem de mică și uneori mă simțeam sufocat. Petreceam atît de multe sfîrșituri de săptămînă acasă, fără să fac altceva decît să scriu și să citesc, încît mă obișnuisem cu această stare de lucruri. Iar povestea asta devenea tot mai frustrantă. Am încercat să joc pocher noaptea cu Bubba Crocket și gașca de la Foxhole și am mai încercat și petrecerile cu țap alături de Harry Rex și compania. Însă n-am

avut niciodată sentimentul că aparţin cu adevărat unuia din acele locuri.

Clantonul se schimba, iar eu nu eram deloc fericit cu direcţia în care apucase. Asemenea majorităţii oraşelelor mici din Sud, localitatea se extindea în toate direcţiile, fără un plan de urbanism bine gîndit. Bargain City mergea cu toate motoarele în plin, iar zona din jurul complexului atrăgea ca un magnet toate fast-food-urile imaginabile. Centrul oraşului se degrada încet, chiar dacă tribunalul şi clădirea administraţiei locale aveau să atragă întotdeauna oamenii. Era nevoie de lideri politici puternici, de oameni cu viziune, dar aceştia erau tot mai greu de găsit.

Pe de altă parte, bănuiam că oraşul se plictisise de mine. Din cauza opoziţiei mele deschise faţă de Războiul din Vietnam, aveam să fiu întotdeauna considerat drept un liberal radical. Iar eu întreprindeam prea puţine ca să schimb o astfel de reputaţie. Pe măsură ce ziarul creştea şi profiturile se măreau, iar ca o consecinţă directă pielea mi se îngroşa tot mai tare, transformam tot mai mult articolele mele în editoriale. M-am răzvrătit împotriva întrunirilor cu uşile închise ţinute de consiliul orăşenesc şi de Comisia pentru eliberări condiţionate. Am ameninţat cu procesul pentru a căpăta acces la documentele publice. Un an de zile am cîrîit împotriva lipsei de urbanizare şi de gestiune a folosirii terenurilor în ţinut, iar cînd a venit Bargain City în oraş m-am dezlănţuit mult peste orice limite ale bunului-simţ. Am ridiculizat legile de finanţare a campaniilor electorale emise la nivelul statului, întocmite pentru a le permite bogaţilor să-şi aleagă favoriţii. Iar cînd Danny Padgitt a fost eliberat, m-am descărcat cu toată furia împotriva sistemului de eliberări condiţionate.

De-a lungul anilor '70 am fost mereu pe picior de război. În vreme ce acest fapt mi-a transformat articolele în materiale interesante de citit şi a vîndut ziarul, pe mine personal m-a schimbat într-un soi de bizarerie. Eram privit ca un veşnic

nemulțumit, și încă unul căruia îi plăcea să-și predice nemulțumirea de la amvon. Nu cred că am dat vreodată dovadă de brutalitate; oricum, am încercat din răsputeri să nu fiu crud. Privind însă în urmă, mi-am dat seama că au existat bătălii pe care le-am stîrnit nu numai din convingere, ci și din plictiseală.

Pe măsură ce îmbătrîneam, voiam tot mai mult să devin un cetățean obișnuit. Aveam să fiu mereu un outsider, dar chestia asta nu mă mai deranja. Voiam să plec și să vin, să trăiesc în Clanton așa cum socoteam eu că ar fi fost nimerit, apoi să plec lungi perioade de timp din localitate cînd mă plictiseam. E uluitor cum perspectiva banilor poate schimba viziunea cuiva despre viitor.

A început să mă obsedeze visul de a pleca de acolo, de a face o excursie undeva unde nu mai fusesem niciodată, de a vedea lumea.

Următoarea întîlnire cu Gary McGrew s-a petrecut într-un restaurant din Tupelo. Omul fusese la biroul meu de cîteva ori. Încă o vizită și angajații mei ar fi început să șușotească. În timpul prînzului ne-am uitat din nou peste registrele contabile, am discutat despre planurile clientului lui, am negociat diverse chestiuni. Dacă vindeam, voiam ca noul proprietar să onoreze noile contracte pe cinci ani pe care le încheiasem cu Davey Bigmouth Bass, Hardy și Margaret. Baggy avea oricum să se pensioneze curînd sau, mai probabil, să moară de vreo boală de ficat. Wiley lucrase întotdeauna cu jumătate de normă, iar interesul lui de a vîna subiecte demne de pozat scădea cu repeziciune. Era singurul angajat cu care discutasem despre negocieri, iar el mă încurajase să iau banii și să fug unde vedeam cu ochii.

Clientul lui McGrew voia să mai rămîn cel puțin un an la ziar, pe un salariu foarte mare, și să-l instruiesc pe noul editor. Nu eram de acord cu așa ceva. Dacă era să plec, atunci plecam de tot. Nu aveam chef de un șef și nu aveam chef de atmosfera

fierbinte creată de vinderea ziarului local către un mare concern din afara statului.

Oferta lor rămăsese la 1,3 milioane dolari. Un consultant pe care îl angajasem din Knoxville evaluase *Times* la 1,35 milioane dolari.

– Cu titlu de confidențialitate, îți spun că am cumpărat deja ziarele din ținuturile Tyler și Van Buren, îmi zise McGrew, tîrziu în cursul prînzului care se prelungea. Lucrurile încep să se așeze la locul lor.

Era aproape sincer. Proprietarul ziarului din Tyler County fusese de acord în principiu, dar actele nu fuseseră semnate încă.

– Însă a apărut o nouă problemă, continuă el. S-ar putea ca și ziarul din Polk County să fie de vînzare. Să fiu sincer, vom investiga această posibilitate dacă tu refuzi. Prețul este semnificativ mai mic.

– Aha, noi presiuni asupra mea, am spus eu.

Polk County Herald avea patru mii de cititori și un management dezastruos. Îl citeam în fiecare săptămînă.

– Nu încerc să te presez. Doar îți arăt toate elementele acestui joc.

– Chiar vreau un milion și jumătate de verzișori, am insistat eu.

– E peste limită, Willie.

– Da, e cam sus, dar investiția o să se amortizeze. S-ar putea să dureze ceva mai mult, dar privește într-un orizont de zece ani de acum încolo.

– Nu sînt sigur că putem merge atît de sus.

– Va trebui, dacă vreți ziarul cu adevărat.

Era clar că lucrurile se precipitau. McGrew aduse în discuție un termen limită, apoi spuse:

– Discutăm pe tema asta de luni de zile, iar clientul meu este nerăbdător să se ajungă la o concluzie. Vrea să încheie afacerea pînă la data de întîi a lunii următoare, sau o să caute în altă parte.

Tactica lui nu mă deranja. Şi eu obosisem să tot discut. Fie vindeam, fie nu. Sosise vremea deciziilor.

– Asta înseamnă peste douăzeci şi trei de zile, am răspuns eu.

– Chiar aşa.

– Destul de corect.

Sosiră lungile zile de vară, iar căldura şi umiditatea de nesuportat se instalară pentru vizita lor anuală de trei luni de zile. Mi-am continuat periplurile obişnuite – la bisericile de pe listă, la meciurile de *softball*, la turneul local de golf, la petrecerile cu pepeni. Însă Clanton-ul era în aşteptare, şi despre această aşteptare discuta toată lumea.

În mod inevitabil, paza din jurul fiecarui jurat ajunse să se mai relaxeze. Juraţii obosiseră să tot fie prizonieri în propriile case, să-şi modifice radical obiceiurile cotidiene şi să aibă hoarde de vecini înarmaţi în jurul casei lor noaptea. Au început să se aventureze pe afară, să încerce să-şi recapete vieţile normale.

Răbdarea ucigaşului era extrem de iritantă. Individul dispunea de avantajul timpului; ştia prea bine că victimele sale aveau să se plictisească de atîta protecţie. Mai ştia că acestea aveau să lase cumva garda jos şi să facă greşeli. O ştiam prea bine şi noi.

După ce lipsise trei duminici consecutive de la slujbă, fapt care i se întîmpla pentru prima dată în viaţă, Miss Callie a insistat să meargă la biserică. Escortată de Sam, Esau şi Leon, Miss Callie intră triumfătoare în naos duminică dimineaţa şi începu să se roage Domnului ca şi cum lipsise de acolo un an întreg. Fraţii şi surorile ei de congregaţie o îmbrăţişară şi se rugară cu patos pentru ea. Reverendul Small îşi schimbă predica imediat şi vorbi despre protecţia acordată de Dumnezeu celor care-L urmau. Sam îmi povesti că predica durase vreo trei ore.

Două zile mai tîrziu, Miss Callie se strecura pe bancheta din spate a Mercedes-ului meu. Avîndu-l pe Esau alături şi pe Sam

în față înarmat cu o carabină, am plecat toți patru din Clanton, cu o mașină a șerifului în spatele nostru. Mașina de patrulare se opri la granița ținutului. O oră mai tîrziu eram în Memphis. La est de oraș se deschisese un nou complex comercial care constituia atracția tuturor, iar Miss Callie murea de poftă să îl viziteze. Peste o sută de magazine sub un singur acoperiș! Pentru prima dată în viața ei mîncă o pizza. Văzu acolo un patinoar pe gheață, doi bărbați care se țineau de mînă și o familie mixtă. Dintre toate aprobă doar patinoarul.

După o oră de indicații din partea lui Sam, am găsit în sfîrșit cimitirul din partea de sud a Memphis-ului. Folosind o hartă de la biroul paznicului, am descoperit în cele din urmă mormîntul Nicolei Rossetti DeJarnette. Miss Callie a pus pe mormînt un buchet de flori pe care îl adusese de acasă. Cînd a devenit limpede pentru toată lumea că ea avea de gînd să petreacă singură ceva timp la mormînt, ne-am îndepărtat și am lăsat-o în pace să se roage.

În amintirea Nicolei, Miss Callie voia să mănînce mîncare italienească. Rezervasem o masă la Grisanti's, un restaurant de vază din Memphis. Am luat o cină delicioasă compusă din *lasagna* și *ravioli* cu brînză de capră. Miss Callie a reușit să-și controleze iritarea contra mîncării cumpărate în localuri și, ca s-o protejez de comiterea unui păcat, am insistat să plătesc eu totul.

Nu voiam să plecăm din Memphis. Pentru cîteva ore scăpasem de frica necunoscutului și de grija așteptării. Clanton-ul părea la o mie de mile depărtare, și încă era prea aproape. Înapoindu-ne împreună în acea noapte, m-am trezit conducînd mașina din ce în ce mai încet.

Cu toate că n-am discutat despre așa ceva, iar conversația a devenit tot mai sporadică pe măsură ce ne apropiam de casă, în Ford County un ucigaș zburda în libertate. Numele lui Miss Callie se găsea pe listă. Poate că așa ceva ar fi fost imposibil de crezut dacă nu ar fi existat deja cele două cadavre.

Aşa cum susţinea Baggy şi cum verificasem în arhivele ziarului, în acel secol nu existaseră crime nerezolvate. Aproape toate omorurile fuseseră nişte acte impulsive, la care existaseră martori ce văzuseră arma cu care se trăsese. Arestările, procesele şi condamnările urmaseră cu promptitudine. Acum exista undeva un ucigaş foarte inteligent şi foarte motivat, şi toată lumea cunoştea lista de potenţiale victime. Un asemenea fapt era de neconceput pentru o comunitate cu frică de lege şi de Dumnezeu.

În diferite momente, Bobby, Al, Max şi Leon căutaseră cu disperare să o convingă pe Miss Callie să locuiască la oricare dintre ei pentru o lună sau mai mult. Sam, eu şi chiar Esau ne alăturasem acestor rugăminţi, însă Miss Callie nici nu stătuse la discuţii. Ea era în contact cu Dumnezeu, iar El avea s-o protejeze.

Timp de nouă ani, singura dată cînd mi-am pierdut răbdarea cu Miss Callie şi singura dată cînd ea s-a răstit la mine a fost în cursul unei certe legate de petrecerea unei luni de zile în Milwaukee, alături de Bobby.

– Oraşele alea mari sînt periculoase, susţinuse ea cu insistenţă.

– Nicăieri pericolul nu e mai mare decît în Clanton acum, replicasem eu.

Ulterior, cînd am ridicat vocea, ea mi-a spus că nu-mi apreciază lipsa de respect, aşa că am tăcut repede.

Trecînd în Ford County tîrziu în acea noapte, am început să mă uit în oglinda retrovizoare. Era o prostie şi nu prea. În Lowtown, casa Ruffin era păzită de o maşină de patrulă parcată pe stradă şi de un prieten al familiei înarmat pe verandă.

– A fost o noapte liniştită, zise prietenul.

Cu alte cuvinte, nimeni nu împuşcase pe nimeni.

Sam şi cu mine am jucat dame timp de o oră pe verandă, în vreme ce Miss Callie s-a dus la culcare.

Aşteptarea continua.

42

Anul 1979 a fost an de alegeri locale în Mississippi. Pentru mine a fost cea de-a treia ocazie să îmi exercit dreptul de alegător înregistrat. Alegerile au fost mult mai paşnice decît cele două precedente. Candidatura şerifului McNatt n-a fost disputată de nimeni, un eveniment nemaiîntîlnit pînă atunci. La un moment dat se lansase zvonul că familia Padgitt îşi cumpărase un nou candidat, dar după scandalul legat de eliberarea condiţionată a lui Danny, indivizii bătuseră în retragere. Senatorul Theo Morton a avut un oponent, care a vrut să publice în ziarul meu o reclamă în care scria: „DE CE L-A ELIBERAT SENATORUL MORTON PE DANNY? Pentru bani! De asta!" Oricît mi-ar fi plăcut să public acea reclamă, n-aveam nici energia şi nici timpul necesare pentru un proces de calomnie.

În celebrul District Patru a existat oarecare agitaţie pentru poziţia de agent de poliţie, datorită celor treisprezece candidaţi intraţi în cursa electorală, însă dincolo de asta alegerile au fost mai degrabă letargice. Ţinutul continua să fie preocupat de cazurile Fargarson şi Teale şi, mai important, de cine anume avea să urmeze. Şerfiul McNatt şi anchetatorii de la poliţia statală şi de la laboratorul de criminalistică epuizaseră toate

pistele posibile. Acum nu mai rămînea altceva de făcut decît să aşteptăm cu toţii ceva nou.

Pe măsură ce se apropia ziua de 4 iulie, lipsa de interes pentru sărbătoarea naţională devenea tot mai evidentă. Cu toate că aproape toată lumea se simţea în siguranţă, ţinutul părea învăluit de un giulgiu negru de nelinişte. Ciudată era persistenţa zvonurilor că avea să se petreacă un lucru îngrozitor de 4 iulie, cînd oraşul se strîngea în jurul tribunalului. Niciodată Clanton-ul nu mai fusese străbătut de atîtea zvonuri, emise cu o atît de mare creativitate şi răspîndite cu o asemenea viteză, ca în timpul lunii iunie de dinaintea sărbătorii naţionale.

Pe 25 iunie, într-un birou modern de avocaţi din Tupelo, am semnat o stivă întreagă de documente prin care transferam proprietatea asupra ziarului unei companii de media deţinute în parte de domnul Ray Noble din Atlanta. Domnul Noble îmi înmînă un cec de 1,5 milioane de dolari. Am ieşit repede şi cumva neliniştit din birou şi am mers mai jos pe aceeaşi stradă, către birourile spaţioase de la Merchants Bank, unde mă aştepta cel mai nou prieten al meu, Stu Holland. Vestea despre un depozit de asemenea mărime în Clanton s-ar fi împrăştiat ca focul în prerie, aşa că am îngropat banii la Stu, apoi m-am înapoiat acasă.

A fost cea mai lungă oră de condus maşina din viaţa mea. Mă simţeam fericit pentru că obţinusem maximum de bani posibili. Storsesem cît putusem de mult un cumpărător onorabil, bine dotat financiar, care intenţiona să efectueze doar cîteva schimbări la fostul meu ziar. Mă chema aventura, iar acum deţineam mijloacele să mă arunc în vîltoarea ei.

În acelaşi timp mă simţeam trist, pentru că renunţam la o parte atît de mare şi de bogată în satisfacţii din viaţa mea. Eu şi ziarul crescuserăm şi ne maturizaserăm împreună; eu, ca adult, el, ca entitate prosperă. Devenise ceea ce trebuie să fie orice ziar de provincie – un observator vivace al evenimentelor curente, un depozitar al istoriei şi un comentator ocazional pe probleme

politice şi sociale. În ceea ce mă privea, eram un tînăr care construise orbeşte şi cu încăpăţînare ceva din nimic. Probabil că ar fi trebuit să îmi simt deja vîrsta, însă eu nu voiam decît să găsesc o plajă. Apoi să găsesc o fată.

După ce am ajuns în Clanton, am intrat în biroul lui Margaret, am închis uşa şi i-am povestit despre vînzare. A izbucnit în lacrimi şi înainte de a-mi da seama ce se întîmplă m-am trezit că şi ochii mei erau umezi. Loialitatea ei de fier mă uimise întotdeauna şi, cu toate că, la fel ca Miss Callie, era mult prea preocupată de sufletul meu, Margaret ajunsese încetul cu încetul să mă iubească. I-am explicat că noii patroni erau nişte oameni minunaţi, care nu plănuiau schimbări radicale şi care îi aprobaseră ei un contract pe cinci ani cu un salariu mărit. Acest fapt o determină să dea şi mai abitir apă la şoareci.

Hardy rămase impasibil. În fond, tipărea *Times* de aproape treizeci de ani. Devenise un om cu toane, certăreţ, bea enorm, ca majoritatea zeţarilor, iar dacă noii proprietari n-aveau să-l placă, atunci el avea să-şi dea pur şi simplu demisia şi să plece la pescuit. În orice caz, aprecia noul contract de muncă.

La fel ca şi Davey Bigmouth Bass. Davey păru şocat de veste, dar se calmă imediat la aflarea noutăţii că avea să cîştige mai mulţi bani.

Baggy era în vacanţă undeva, în Vest, cu fratele şi fără soţia lui. Domnul Ray Noble ezitase să aprobe încă cinci ani de articole îngălate din partea lui Baggy, iar eu, om de bună-credinţă, nu am putut insista să-l fac şi pe el parte din afacere. Baggy trebuia să se descurce singur.

Mai aveam alţi cinci angajaţi. Le-am dat personal vestea fiecăruia dintre ei. Mi-a trebuit o întreagă după-amiază, iar cînd am terminat mă simţeam complet stors de energie. M-am întîlnit cu Harry Rex în camera din spate de la Pepe's şi am sărbătorit amîndoi cu băutură.

Eram nerăbdător să plec din oraş şi să mă duc undeva, dar era imposibil să îmi iau tălpăşiţa pînă ce nu se opreau crimele.

Cea mai mare parte a lunii iunie, profesorii din familia Ruffin au venit şi au plecat din Clanton. Şi-au modicat sarcinile didactice şi vacanţele, astfel încît să se asigure că cel puţin doi sau trei erau în permanenţă alături de Miss Callie. Sam părăsea rareori casa. Stătea în Lowtown ca să-şi protejeze mama, dar şi ca să nu fie prea des văzut. Durant continua să se afle prin preajmă, cu toate că omul se însurase din nou, iar cei doi fii nelegiuiţi plecaseră din zonă.

Sam petrecea ore întregi pe verandă, citind cu voluptate şi jucînd dame cu Esau sau cu oricine trecea pe acolo ca să mai facă de pază pentru o vreme. Cu mine a jucat table pînă şi-a dat seama de strategia mea de joc, apoi a început să insiste să jucăm pe 1 dolar partida. Nu peste mult timp, m-am trezit că-i datorez cincizeci de dolari. Astfel de pariuri aprinse constituiau un secret de moarte pe veranda lui Miss Callie.

Pentru săptămîna de dinainte de 4 iulie s-a plănuit o reuniune completă a familiei. Deoarece casa mea dispunea de cinci dormitoare goale şi de lipsa unei activităţi umane consistente, am insistat ca membrii familiei Ruffin să o folosească. Familia crescuse în mod considerabil ca număr de membri de cînd o cunoscusem pentru prima dată, în 1970. Toţi fraţii erau căsătoriţi, cu excepţia lui Sam, iar numărul nepoţilor ajunsese la douăzeci şi unu. În total, familia avea acum treizeci şi cinci de membri, fără a-i pune la socoteală pe Miss Callie, pe Sam şi pe Esau; treizeci şi patru dintre aceştia veneau în Clanton. Soţia lui Leon avea grijă de tatăl ei bolnav în Chicago.

Din cei treizeci şi patru, douăzeci şi trei s-au mutat la mine acasă pentru cîteva zile. Au venit din toate colţurile ţării, în cea mai mare parte din Nord, sosind pe rînd în toate momentele zilei, iar fiecare sosire a fost întîmpinată cu ceremonie. La ora trei dimineaţa, cînd a sosit Carlota din Los Angeles, împreună cu soţul ei şi cei doi copii mici, s-au aprins toate luminile din casă, iar soţia lui Bobby, Bonnie, a trecut imediat la pregătit clătite pentru oaspeţi.

Bonnie mi-a luat în stăpînire bucătăria. De trei ori pe zi eram trimis la alimentară cu o listă de lucruri care trebuiau urgent cumpărate. Am achiziționat tone de înghețată, iar copiii au aflat curînd că eram dispus să le aduc așa ceva la orice oră a zilei.

Cum verandele mele erau lungi, largi și prea rar utilizate, întreaga familie Ruffin a început să le folosească. După-amiaza tîrziu, Sam îi aducea pe Miss Callie și pe Esau în vizite, pe cît posibil cît mai lungi. Miss Callie voia cu disperare să mai iasă din Lowtown. Căsuța ei primitoare se transformase în închisoare.

Din cînd în cînd, îi auzeam pe copii discutînd extrem de preocupați despre mama lor. Mai intens era discutată sănătatea ei decît amenințarea evidentă cu moartea prin împușcare. De-a lungul anilor, Miss Callie reușise cumva să slăbească în jur de patruzeci de kilograme, în funcție de versiunea cui o credeai mai mult. Acum ea se îngrășase la loc, iar tensiunea crescută îi punea pe doctori pe gînduri. Stresul își făcea simțită prezența. Esau spunea că Miss Callie dormea prost, pentru asta ea dînd vina pe medicamente. Nu mai era atît de agilă, nu mai zîmbea atît de mult și avea vizibil mai puțină energie.

Toată vina era aruncată pe „porcăria cu clanul Padgitt". De îndată ce ucigașul avea să fie prins și omorurile aveau să înceteze, Miss Callie avea să își revină.

Era punctul optimist de vedere, o opinie pe care o împărtășeau toți copiii ei.

Pe 2 iulie, într-o luni, Bonnie și ceilalți pregătiră un prînz ușor din salate și pizza. Toți membrii familiei Ruffin care putuseră să ajungă în Clanton erau acolo. Am mîncat pe o verandă laterală, sub rotirea leneșă și practic inutilă a unor ventilatoare. În aer se simțea o briză ușoară, iar cu temperatura situată undeva la treizeci și ceva de grade Celsius ne puteam bucura cu toții de o masă lungă și leneșă.

Trebuia să găsesc momentul potrivit pentru a-i spune lui Miss Callie că plecam de la ziar. Știam că va fi șocată și extrem

de dezamăgită. Însă nu vedeam nici un motiv pentru care să nu ne continuăm celebrele prînzuri de joi. Poate că ar fi fost chiar mai amuzant să numărăm împreună greşelile şi erorile de tipar comise de altcineva.

În nouă ani ratasem doar şapte prînzuri, şi aceastea pe motive de boală sau stomatologice.

Conversaţia leneşă de după masă se opri brusc. În depărtare se auzeau sirene, undeva, în cealaltă parte a oraşului.

Cutia era lungă şi lată de douăzeci şi cinci de centimetri şi adîncă de vreo zece. Era vopsită în alb, cu stele şi dungi albastre şi roşii. Era un cadou de la ferma Bolan Pecan din Hazelhurst, Mississippi, trimis doamnei Maxine Root de către sora ei din Concord, Califomia. Un cadou de Ziua Independenţei, constînd din nuci americane adevărate. Pachetul sosise prin poştă, fusese livrat de poştaş în jurul prînzului, pus în cutia poştală a Maxinei Root, apoi introdus în casă, pe lîngă santinela singuratică aflată sub un copac în curtea din faţă, direct în bucătărie, unde Maxine îl văzu prima.

Trecuse aproape o lună de cînd şeriful McNatt se interesase de votul ei din juriu. Femeia admisese cu jumătate de gură că nu fusese pentru condamnarea la moarte a lui Danny Padgitt şi îşi amintise că cei doi bărbaţi care o susţinuseră în decizie fuseseră Lenny Fargarson şi Mo Teale. Cum cei doi muriseră, McNatt îi dăduse neplăcuta veste că ea ar fi putut fi următoarea victimă.

Ani de zile după proces, Maxine îşi făcuse tot felul de gînduri legate de verdict. Oraşul urîse acel verdict şi ea simţea ostilitatea oamenilor. Din fericire, juraţii păstraseră jurămîntul de a nu dezvălui cum votaseră, iar ea, Lenny şi Mo evitaseră orice discuţie suplimentară pe această temă. O dată cu trecerea timpului, Maxine reuşise să se distanţeze cumva de tot acel coşmar.

Acum lumea ştia cum votase ea. Acum o vîna un nebun. Voia să-şi părăsească slujba de contabil. Avea nervii la pămînt şi nu putea să mai doarmă. Se săturase să se ascundă în propria

casă şi să-şi vadă curtea plină de vecinii care se strîngeau în fiecare seară, ca şi cum se dădea apelul la vreo întrunire socială; îi era silă să se mai ascundă pe sub ferestre cînd umbla prin casă. Lua atîtea pastile încît acestea ajunseseră să se contracareze una pe cealaltă şi nimic nu mai avea efect.

Văzu cutia cu nuci şi începu să plîngă. Cineva de afară o iubea. Nepreţuita ei soră Jane se gîndea la ea. Oh, ce i-ar mai fi plăcut să fie cu Jane în California în acele momente!

Maxine începu să desfacă ambalajul cutiei, dar un gînd îi trecu prin minte. Se duse la telefon şi formă numărul lui Jane. Nu mai vorbiseră de o săptămînă.

Jane era la lucru şi se bucură enorm să o audă pe soră-sa. Discutară despre una şi alta, apoi despre oribila situaţie din Clanton.

– Ai fost o drăguţa că mi-ai trimis nucile, îi zise Maxine.

– Care nuci? se miră Jane.

O scurtă pauză.

– Darul de la ferma de nuci Bolan Pecans din Hezelhurst. O cutie mare, de un kilogram şi jumătate.

O nouă pauză.

– N-am fost eu, surioară. Probabil c-a fost altcineva.

Maxine închise cîteva momente mai tîrziu şi examină cutia. Pe o etichetă autocolantă pe partea din faţă scria: „Cadou de la Jane Parham". Bineînţeles că Maxine nu cunoştea nici o altă Jane Parham.

Cu blîndeţe, ridică pachetul de pe masă. Cutia părea un pic prea grea pentru un kilogram şi jumătate de nuci.

Întîmplător, în jurul casei se găsea Travis, ajutorul de şerif. Acesta era însoţit de un anume Teddy Ray, un băiat pistruiat îmbrăcat cu o uniformă prea mare pentru el şi dotat cu un revolver cu care nu trăsese niciodată. Maxine îi chemă pe amîndoi în bucătărie, unde cutia vopsită în alb, roşu şi albastru se odihnea nevinovată pe tejghea. Santinela din curte se alătură şi ea celor

trei. Cîteva minute se holbară toţi patru la pachet. Maxine le relată celorlalţi conversaţia ei cu Jane.

Ezitînd serios, Travis apucă pachetul şi îl scutură uşor.

– Pare un pic prea greu pentru nuci, observă el.

Se uită la Teddy Ray, care se albise deja la faţă, şi la vecinul înarmat, care părea gata să se ascundă în gaură de şarpe.

– Credeţi că e o bombă? întrebă vecinul.

– Oh, Doamne, îngăimă Maxine, părînd gata să leşine.

– S-ar putea, răspunse Travis, care abia în acea clipă îşi dădu seama, cu oroare, ce ţine în mîini.

– Duceţi-l afară, zise Maxine.

– N-ar trebui să-l chemăm pe şerif? reuşi să întrebe Teddy Ray.

– Ba cred că da, răspunse Travis.

– Dacă e un dispozitiv cu ceas? întrebă vecinul.

Travis ezită cîteva clipe, apoi zise, cu vocea celui lipsit complet de experienţă în astfel de cazuri:

– Ştiu ce avem de făcut.

Trecură prin uşa de la bucătărie către o verandă îngustă din spate care se întindea pe toată lungimea casei. Travis aşeză cu grijă cutia pe marginea verandei, la circa un metru înălţime de sol. Văzîndu-l că scoate revolverul Magnum de calibru 44, Maxine întrebă:

– Ce vreţi să faceţi?

– Vom afla dacă e o bombă, replică Travis.

Teddy Ray şi vecinul coborîră de pe verandă şi se adăpostiră în iarbă, la circa cincisprezece metri depărtare.

– O să-mi împuşcaţi nucile? întrebă iarăşi Maxine.

– Aveţi vreo idee mai bună? o repezi Travis.

– Cred că nu.

Ţinîndu-şi corpul mai mult în interiorul bucătăriei, Travis întinse braţul înarmat prin uşă, scoase afară doar capul şi ţinti. Maxine stătea chiar în spatele lui, ghemuită şi zgîindu-se pe lîngă şoldul lui.

Primul foc rată complet veranda, deşi o îngrozi pe Maxine. Teddy Ray strigă:

– Bună lovitură.

El şi vecinul femeii izbucniră amîndoi în rîs.

Travis ţinti şi trase din nou.

Explozia făcu bucăţi veranda şi o separă de casă, produse o gaură imensă în zidul din spatele bucătăriei şi împrăştie schije pe o rază de o sută de metri. Zgudui ferestre, rupse coaja de pe copaci şi îi răni pe cei patru martori. Teddy Ray şi vecinul primiră amîndoi bucăţi de metal în piept şi în picioare. Travis se trezi cu braţul drept complet distrus. Maxine primi două lovituri în cap – un ciob de sticlă îi smulse complet lobul urechii drepte şi o scoabă de metal îi pătrunse în falca dreaptă.

Preţ de cîteva minute, toţi cei patru rămaseră fără cunoştinţă, izbiţi de un kilogram şi jumătate de exploziv plastic îmbibat cu scoabe de metal, cioburi de sticlă şi rulmenţi de oţel.

În vreme ce sirenele continuau să urle de cealaltă parte a oraşului, eu m-am dus la telefon şi l-am sunat pe Wiley Meek. Tocmai voia şi el să mă sune.

– Au încercat să o arunce în aer pe Maxine Root, mă informă Wiley.

Le-am povestit oaspeţilor mei că avusese loc un accident şi i-am lăsat pe verandă. Cînd am ajuns în cartierul unde locuia familia Root, am constatat că drumurile principale fuseseră blocate şi că toate maşinile erau întoarse din drum. M-am repezit spre spital, unde am găsit un tînăr doctor pe care îl cunoşteam. Acesta îmi spuse că existau patru răniţi, dar nici unul nu părea să se afle în stare critică.

În acea după-amiază, judecătorul Omar Noose prezida instanţa în Clanton. De fapt, el a mărturisit ulterior că auzise explozia. Rufus Buckley şi şeriful McNatt au stat de vorbă cu el mai bine de o oră în biroul judecătorului, fără ca cineva să afle

vreodată ce s-a discutat acolo. În vreme ce noi aşteptam în tribunal, Harry Rex şi cei mai mulţi dintre avocaţii care se învîrteau pe acolo erau convinşi că judecătorul şi ceilalţi doi dezbăteau modalitatea de a emite un mandat pe numele lui Danny Padgitt cînd nu prea existau dovezi că băiatul comisese personal vreo fărădelege.

Ceva însă trebuia întreprins. Cineva trebuia arestat. Şeriful trebuia să protejeze populaţia; trebuia să treacă la acţiune, chiar dacă aceasta nu era pe deplin justificată.

Am primit informaţia că Travis şi Teddy Ray fuseseră transportaţi la un spital din Memphis pentru intervenţii chirurgicale. Maxine şi vecinul ei se găseau pe masa de operaţii chiar în acel moment. Din nou, opinia doctorilor era că nici una din vieţi nu era în pericol. Cu toate astea, era posibil ca Travis să îşi piardă braţul.

Cîţi oameni din Ford County ştiau cum să confecţioneze bombe la pachet? Cine avea acces la explozibil? Cine avea un motiv pentru un asemenea gest? Aceleaşi întrebări pe care noi ni le puneam în sala de judecată a tribunalului erau, cu siguranţă, dezbătute în biroul judecătorului. Noose, Buckley şi McNatt erau oficialităţi alese. Oamenii din Ford County trebuiau să se simtă protejaţi. Cum Danny Padgitt era singurul suspect posibil, judecătorul Noose a sfîrşit prin a emite un mandat de arestare pe numele acestuia.

Lucien fu informat de emiterea mandatului; primi vestea fără a ridica obiecţii. În acel moment nici măcar avocatul lui Padgitt nu se putea opune aducerii clientului lui la interogatoriu. Danny putea fi eliberat ulterior.

La cîteva minute după ora cinci după-amiază, un convoi de maşini de poliţie ţîşni din Clanton şi se îndreptă spre insula Padgitt. Harry Rex era acum dotat cu un interceptor al comunicaţiilor dintre poliţişti (mai existau cîteva în oraş). Am stat în biroul lui, bînd bere şi ascultînd nervoşi discuţiile dintre autorităţi. Probabil că era cea mai palpitantă arestare din istoria

ţinutului nostru, şi mulţi dintre noi ar fi vrut să se afle la faţa locului. Oare clanul Padgitt avea să blocheze drumul şi să respingă arestarea? Avea să se lase cu schimburi de focuri? Poate chiar cu un mic război?

Din discuţii am putut urmări cea mai mare parte a evenimentelor. În dreptul Autostrăzii 42, McNatt şi oamenii lui au fost întîmpinaţi de zece „unităţi" ale patrulei de autostradă. Am presupus că o „unitate" însemna o maşină, dar treaba părea mult mai serioasă. De acolo au mers către Autostrada 101 şi au cotit pe drumul districtual care ducea la insulă. În dreptul podului, acolo unde toată lumea se aştepta să înceapă spectacolul de artificii, poliţia era întîmpinată cuminte de Danny Padgitt, în maşină cu avocatul lui.

Vocile din receptor păreau nervoase şi repezite:

– E cu avocatul!

– Wilbanks?

– Da.

– Să-i împuşcăm pe amîndoi.

– Se dau jos din maşină.

– Wilbanks a ridicat mîinile. Deştept, ticălosul!

– Da, e Danny Padgitt. Cu mîinile sus de tot.

– Mi-ar plăcea să-i şterg rînjetul de pe chip cu un şut.

– I-au pus cătuşe.

– La naiba! izbucni Harry Rex. Aveam chef de nişte focuri de armă. Ca în vremurile bune.

O oră mai tîrziu eram la închisoare, în momentul în care luminile albastre şi roşii ale maşinilor de poliţie au început defilarea. Şeriful McNatt dovedise înţelepciune şi îl băgase pe Padgitt în maşina de patrulă a unui poliţist statal; altfel, era posibil ca ajutoarele lui să-i tragă o chelfăneală zdravănă pe drum. Doi dintre colegii lor erau sub bisturiu în Memphis, iar spiritele se cam încinseseră.

În fața pușcăriei se strînseseră o grămadă de oameni. În vreme ce era introdus înăuntru, Padgitt a fost blestemat și huiduit la scenă deschisă. După aceea, șeriful le-a spus, furios, tuturor acelor capete înfierbîntate să se ducă acasă.

Ușurarea produsă de vederea lui în cătușe era enormă. Vestea că Padgitt fusese luat sub custodie constituia un adevărat balsam pentru întreaga comunitate. Norul negru de neliniște se risipise. În acea noapte, Clanton-ul se trezi la viață.

Cînd m-am întors acasă, după lăsarea întunericului, am văzut că familia Ruffin adoptase un aer de sărbătoare. Nu o mai văzusem de mult atît de relaxată pe Miss Callie. Am stat pe verandă multă vreme, spunînd poveşti, rîzînd, ascultînd Aretha Franklin și Temptations, din cînd în cînd auzind chiar izbucnirea cîte unui foc de artificii.

43

Fără ca nimeni să ştie, Lucien Wilbanks şi judecătorul Noose ajunseseră la un acord în orele nebune dinainte de arestare. Judecătorul era preocupat de ce se putea întîmpla dacă Danny Padgitt alegea să se refugieze în siguranţa insulei sau, mai rău, să se opună arestării prin folosirea forţei. Întregul ţinut era un butoi cu pulbere aşteptînd doar un chibrit. Poliţiştii voiau sînge ca răzbunare pentru colegii lor răniţi, al căror comportament idiot fusese pe moment uitat cu desăvîrşire. Iar Maxine Root se trăgea dintr-o familie faimoasă de tăietori de lemne, un clan înspăimîntător de oameni, cunoscuţi ca experţi în vînătoare, maeştri ai exploatării pămînturilor proprii şi iuţi la ripostă în caz de provocare, de orice natură ar fi fost aceasta.

Lucien cîntărise situaţia. Fusese de acord să îşi livreze personal clientul, cu o singură condiţie – voia o audiere imediată pentru eliberare pe cauţiune. Dispunea de cel puţin o duzină de martori dornici să furnizeze alibiuri „beton" pentru Danny, iar Lucien dorea ca cetăţenii Clanton-ului să le audă depoziţiile. Credea cu adevărat că altcineva se găsea în spatele asasinatelor, şi pentru el era extrem de important să convingă şi oraşul de asta.

Totodată, Lucien mai avea doar o lună de practicat avocatura, pentru că fusese exclus din barou în urma unui dezastru fără legătură cu cazul Padgitt. Ştia că i se apropia sfîrşitul şi, ca atare, audierea pentru eliberarea pe cauţiune avea să fie ultima lui reprezentaţie publică.

Noose fusese de acord cu audierea şi o fixase pentru ora zece dimineaţa a doua zi, 3 iulie. Într-un decor amintind extrem de bizar de ceea ce se întîmplase cu nouă ani înainte, Danny Padgitt a umplut din nou sala de judecată a tribunalului din Clanton. Mulţimea era ostilă, nerăbdătoare să îl vadă, sperînd ca el să fie linşat pe loc. Familia Maxinei Root ajunsese devreme şi se aşezase aproape de primul rînd. Rudele ei, nişte bărbaţi cu pieptul lat şi cu bărbi lungi, îmbrăcaţi cu salopete, erau extrem de furioase. Mă înfricoşau, chiar dacă ne aflam de aceeaşi parte a baricadei. Despre Maxine se aflase că se simte bine şi urma să se întoarcă acasă în cîteva zile.

Familia Ruffin nu prea avea multe de făcut în acea dimineaţă, aşa că nu putea rata agitaţia de la tribunal. Însăşi Miss Callie insistase să vină devreme şi să prindă un loc bun. Era fericită că ajungea din nou în centrul oraşului. Purta o rochie de duminică şi era încîntată să se afle în mijlocul unei asemenea adunări, înconjurată de propria familie.

Relatările sosite de la spitalul din Memphis erau contradictorii. Teddy Ray fusese cusut şi îşi revenea repede. Travis avusese o noapte grea, iar problemele legate de braţul lui păreau foarte serioase. Camarazii săi se găseau în efectiv complet în sala de judecată, aşteptînd o nouă ocazie să se uite fioroşi la criminal.

I-am zărit pe domnul şi pe doamna Fargarson undeva în spate, cu două rînduri înainte de capătul sălii. Nu-mi puteam imagina ce le trecea prin suflet în astfel de clipe.

Nu era prezent nici un membru al clanului Padgitt. Indivizii avuseseră destul bun-simţ să nu-şi arate mutrele pe acolo. Vederea unuia singur ar fi fost în stare să declanşeze o revoltă

populară. Harry Rex îmi şopti că membrii clanului fuseseră înghesuiţi laolaltă în camera juriului, cu uşa încuiată. Nu i-am văzut nici măcar pentru o secundă.

Rufus Buckley îşi făcu şi el apariţia, însoţit de ajutoare, ca să reprezinte statul Mississippi. Unul din avantajele vînzării ziarului era acela că n-aveam să mai fiu niciodată obligat să discut cu acel om. Era un arogant şi un îngîmfat şi tot ce întreprindea era menit să-l ajute pentru a ajunge pe fotoliul de guvernator statal.

Aşteptînd şi urmărind cum se umple sala, mi-am dat seam că era pentru ultima dată cînd relatam astfel de evenimente pentru *Times*. Gîndul nu mă întrista deloc. Mintal ieşisem deja din acel univers şi tot mintal cheltuisem deja o parte din bani. Iar acum, că Danny intrase la răcoare, eram şi mai nerăbdător să evadez din Clanton şi să văd lumea.

Un proces avea să urmeze peste cîteva luni. Un alt circ marca Danny Padgitt, dar de data asta mă îndoiam serios că procesul se va ţine în Ford County. Nu-mi păsa. Era un articol pentru altcineva.

La ora zece, toate locurile erau ocupate şi, în plus, o mulţime de spectatori stăteau în picioare lîngă pereţi. Cincisprezece minute mai tîrziu se auzi o oarecare agitaţie, se deschise o uşă şi în sală se ivi Lucien Wilbanks. Părea că participă la un eveniment sportiv. În fond, era un jucător. Cu toţii voiam să îl huiduim. Îl urmară doi aprozi, iar unul dintre aceştia anunţă:

– Toată lumea în picioare pentru Onorata Instanţă!

Judecătorul Noose îşi făcu apariţia în roba lui neagră şi se aşeză pe fotoliul de judecător.

– Luaţi loc, vă rog, zise el în microfon.

Inspectă mulţimea cu privirea şi păru uimit de numărul mare de participanţi din sală.

Dădu din cap şi se deschise o uşă laterală, prin care se iviră trei ajutoare de şerif care îl escortau pe Danny Padgitt, cu cătuşe la mîini şi lanţuri la glezne, îmbrăcat în hainele portocalii de

închisoare pe care le mai purtase cu ceva timp în urmă. Desfacerea legăturilor care îl imobilizau dură cîteva minute. După ce Padgitt se eliberă, în sfîrşit, de cătuşe şi lanţuri, se aplecă şi îi şopti ceva lui Lucien.

– Aceasta este o audiere de stabilire a cauţiunii, anunţă Noose în tăcerea nemişcată care se lăsase peste sală. Nu există nici un motiv pentru care această audiere să nu fie scurtă şi corectă.

Avea să fie mult mai scurtă decît anticipase lumea.

Un tun explodă undeva, deasupra noastră. Pentru o fracţiune de secundă am avut impresia că am fost cu toţii împuşcaţi. Ceva străpunse aerul dens din sala de judecată cu un pîrîit ascuţit. Am încremenit cu toţii, cu uluiala citindu-se clar pe chipuri. După aceea Danny Padgitt gemu într-un soi de reacţie întîrziată şi imediat se dezlănţui iadul. Femeile urlau. Bărbaţii strigau. Cineva ţipă:

– Aruncaţi-vă la podea!

Jumătate din spectatori se făcură instantaneu mici, alţii se aruncară literalmente pe jos. Cineva zbieră:

– A fost împuşcat!

Mi-am lăsat capul în jos cîţiva centimetri, dar nu voiam să pierd ceva. Toate ajutoarele de şerif îşi scoaseră arma din dotare şi începură să se uite în toate direcţiile, căutînd o ţintă în care să tragă. Se agitau cu armele în sus şi în jos, înainte şi înapoi.

Deşi ani de zile după aceea ne-am contrazis pe tema asta, al doilea foc n-a venit la mai mult de trei secunde după primul. Al doilea glonţ l-a lovit pe Danny în coaste, cu toate că era inutil. Primul glonţ îi străpunsese craniul. Cel de-al doilea foc a atras atenţia unui ajutor de şerif din faţa sălii de judecată. Mă ghemuisem ceva mai mult, dar l-am văzut pe omul legii arătînd spre balcon.

Uşile duble ale sălii de judecată zburară izbite în lături, lăsînd să treacă prin ele iureşul uman. În isteria care urmă am

rămas pe locul meu şi am încercat să observ totul. Îmi amintesc că l-am văzut pe Lucien Wilbanks aplecîndu-se deasupra clientului său. L-am zărit apoi pe Rufus Buckley în patru labe, cercetînd cu înfrigurare prin boxa juriului un loc prin care să evadeze. Şi n-am să-l uit niciodată pe judecătorul Noose, stînd calm la locul lui, cu ochelarii de citit pe vîrful nasului, urmărind haosul din jur cu aerul că era martor la aşa ceva în fiecare săptămînă.

Fiecare secundă părea lungă cît un minut.

Împuşcăturile care îl nimeriseră pe Danny fuseseră trase din tavanul de deasupra balconului. Cu toate că acel balcon era plin cu oameni, nimeni nu văzuse ţeava puştii coborînd cu cîţiva centimetri la trei metri deasupra capetelor lor. Ca noi toţi, oamenii de acolo se înghesuiseră să îl zărească pe Danny Padgitt.

De-a lungul deceniilor, administraţia ţinutului peticise şi renovase sala de judecată de mai multe ori, cînd putuse găsi ceva bani prin cuferele limitate ale vistieriei. Prin anii 1960 fusese instalat un plafon fals, în efortul de a îmbunătăţi iluminatul. Trăgătorul găsise locul perfect, pe o conductă de încălzire, chiar deasupra unui panou din plafon. Acolo aşteptase liniştit, în spaţiul îngust şi întunecat, privind spre sala de judecată de dedesubt printr-o deschizătură de zece centimetri pe care şi-o crease singur ridicînd uşor unul dintre panouri.

Cînd mi-am zis că împuşcăturile s-au oprit, m-am apropiat de bară. Poliţiştii strigau ca toată lumea să iasă din sală. Împingeau oamenii cu toată puterea şi lătrau tot felul de comenzi contradictorii. Danny zăcea sub masă şi era înconjurat de Lucien şi de cîteva ajutoare de şerif. Îi vedeam picioarele nemişcate. Trecură aşa cîteva minute, timp în care confuzia generală păru să se mai domolească. Brusc se auziră din nou focuri de armă. Din fericire, zgomotele veneau acum de afară. Am privit pe o fereastră din sala de judecată şi am văzut oamenii adăpostindu-se în magazinele din jurul pieţei. Am zărit un bătrîn arătînd

în sus, cumva deasupra capului meu, către ceva aflat pe acoperişul tribunalului.

Şeriful McNatt tocmai descoperise ascunzătoarea din tavan cînd auzi focuri de armă deasupra lui. El şi două ajutoare de şerif urcară scările pînă la etajul trei, apoi se căţărară încet pe treptele în spirală din interiorul domului. Uşa către cupolă era închisă ermetic, însă deasupra ei se auzeau paşii nervoşi ai trăgătorului. Şi se mai auzeau cartuşele golite izbind podeaua.

Unica ţintă a individului părea a fi biroul de avocatură al lui Lucien Wilbanks, în special ferestrele de la etaj. Trăgătorul le izbea cu mare atenţie, una cîte una. La parter, Ethel Twitty stătea ghemuită sub biroul ei, gemînd şi urlînd în acelaşi timp.

Am plecat într-un tîrziu din sala de tribunal şi am coborît treptele către parter, unde mulţimea aştepta, neştiind ce să facă. Şeful poliţiei sfătuia toată lumea să rămînă înăuntru. Între două focuri de armă, schimburile de idei erau iuţi şi neliniştite. Cînd împuşcăturile reîncepeau, ne uitam îngrijoraţi unii la alţii. Cu toţii ne spuneam în gînd: „Cît va mai dura chestia asta?"

M-am alăturat familiei Ruffin. Miss Callie leşinase cînd explodase primul foc de armă în sală. Max şi Bobby o ţineau strîns, nerăbdători să o ducă acasă.

După ce a ţinut oraşul ostatic timp de o oră, lunetistul a rămas fără muniţie. Îşi păstrase ultimul glonţ pentru sine. După aceea căzu dur pe mica uşă de acces în cupolă. Şeriful McNatt aşteptă cîteva minute, apoi reuşi să împingă în uşă şi să o deschidă. Înăuntru, trupul lui Hank Hooten era din nou gol puşcă. Şi la fel de ţeapăn precum un animal împăiat.

Un ajutor de şerif coborî scările în fugă şi ţipă:

– S-a terminat! E mort! E Hank Hooten!

Expresiile uluite de pe chipurile oamenilor păreau de-a dreptul amuzante. Hank Hooten? Toţi aveau numele pe buze, dar nu-l rostea nimeni. Hank Hooten?

– Avocatul care a înnebunit.

– Credeam că a fost internat la azil.

– Nu e la Whitfield?

– Credeam că a murit.

– Cine e Hank Hooten? mă întrebă Carlota.

Eram prea nedumerit pentru a-i putea da un răspuns. Ne-am dus afară, la umbra copacilor, şi am stat acolo o vreme, neştiind sigur dacă să rămînem, în caz că se întîmpla vreun alt eveniment incredibil, sau să mergem acasă şi să încercăm să înţelegem ceea ce tocmai trăisem. Clanul Ruffin plecă repede; Miss Callie nu se simţea bine.

Într-un tîrziu, o ambulanţă care transporta cadavrul lui Danny Padgitt se îndepărtă de tribunal, mergînd alene. Îndepărtarea lui Hank Hooten era ceva mai pretenţioasă, dar încetul cu încetul trupul lui fu coborît de pe acoperiş şi scos din tribunal pe o targă, acoperit din cap şi pînă în vîrful picioarelor într-un cearşaf alb.

M-am dus la birou, unde Margaret şi Wiley beau cafea proaspătă şi mă aşteptau. Eram prea uluiţi ca să ne angajăm într-o conversaţie inteligentă. Întregul oraş fusese redus la tăcere.

În cele din urmă am dat nişte telefoane, am găsit pe cine căutam şi în jurul prînzului am plecat de la birou. Conducînd maşina în jurul pieţei, l-am văzut pe domnul Max Pratt, care deţinea fabrica locală de sticlă şi care dădea săptămînal anunţuri publicitare în ziar, pe balconul lui Lucien, deja dezmembrînd uşile franceze şi începînd să înlocuiască geamurile. Eram convins că Lucien ajunsese deja acasă, ascunzîndu-se pe verandă, de unde putea vedea domul şi cupola tribunalului.

Whitfield se găsea la trei ore de mers cu maşina spre sud. Nu eram convins că voi ajunge chiar atît de departe, pentru că în fiecare clipă mă încerca tentaţia să o cotesc la dreapta, să mă îndrept spre vest, să traversez fluviul pe la Greenville sau Vicksburg şi să mă afund undeva, departe, în Texas, pînă la amurg.

Sau să o iau spre stînga, să mă îndrept spre est şi să iau o cină foarte tîrzie undeva lîngă Atlanta.

Ce nebunie! Cum de ajunsese un astfel de orăşel liniştit să trăiască un asemenea coşmar? Voiam să evadez, să scap de toate astea.

Cînd am ieşit din transă ajunsesem aproape de Jackson.

Spitalul de boli mintale se găsea la douăzeci de mile est de Jackson, lîngă o autostradă interstatală. Mi-am croit drum pe lîngă cabina paznicului folosind numele unui doctor pe care îl pescuisem în timpul cercetărilor mele telefonice.

Doctorul Vero era foarte ocupat. Am citit tot felul de reviste timp de o oră alături de cabinetul lui. Şi-a găsit timp să mă vadă abia după ce am informat-o pe fata de la ghişeu că nu aveam de gînd să plec şi că aveam să îl urmăresc pe doctor pînă acasă dacă ar fi fost nevoie.

Vero avea păr lung şi o barbă înspicată cu alb. Accentul îi trăda proveniența din partea centrală a SUA. Două diplome de pe peretele din spatele lui dovedeau că terminase cursurile universităților Northwestern şi John Hopkins, deşi în lumina chioară din biroul dezordonat nu puteam desluşi detaliile scrise pe ele.

I-am povestit ce se întîmplase în acea dimineață în Clanton. După ce m-a ascultat cu atenție, mi-a spus:

– Nu pot discuta despre domnul Hooten. Aşa cum v-am explicat la telefon, există un acord confidențial doctor-pacient.

– A existat. Acest acord nu mai există.

– Acordul trece dincolo de moarte, domnule Traynor. El este încă în vigoare şi mă tem că mă împiedică să vorbesc despre acest pacient.

Stătusem suficient de mult pe lîngă Harry Rex ca să nu accept niciodată un „nu" drept răspuns. M-am lansat într-o relatare lungă şi detaliată a cazului Padgitt, de la proces pînă la

eliberarea condiționată și apoi la evenimentele din ultima lună și la tensiunea care cuprinsese orașul Clanton. I-am spus că îl văzusem pe Hank Hooten tîrziu într-o seară de duminică la Calico Ridge Independent Church și i-am explicat că nimeni nu părea să știe nimic despre ultimii lui ani de viață.

Ce voiam eu de fapt era să explic că orașul trebuia să afle ce determinase ieșirea violentă a omului. Cît de bolnav fusese în realitate? De ce i se dăduse drumul din spital? Existau multe întrebări și înainte ca „noi" să putem lăsa acest episod tragic în urma „noastră", aceiași „noi" aveam nevoie de adevăr. M-am trezit că ajung să implor oferirea de informații.

– Cît de mult veți publica? mă întrebă el, spărgînd pentru prima dată gheața.

– Voi publica doar ceea ce îmi dați dumneavoastră voie. Iar dacă ceva vi se pare exagerat sau neadevărat, e suficient să-mi atrageți atenția.

– Haideți să ne plimbăm un pic.

Ne-am așezat pe o bancă din beton într-o curticică interioară umbrită și am băut cafea din pahare de hîrtie.

– Uitați ce puteți publica, începu Vero. Domnul Hooten a fost internat aici în ianuarie 1971. A fost diagnosticat cu schizofrenie, a fost închis și tratat aici, apoi i s-a dat drumul în octombrie 1976.

– Cine l-a diagnosticat? am întrebat eu.

– Intrăm în zona neoficială a discuției. De acord?

– De acord.

– Povestea asta trebuie să rămînă confidențială, domnule Traynor. Trebuie să-mi dați cuvîntul dumneavoastră.

Mi-am lăsat pixul și carnețelul deoparte și am zis:

– Jur pe Biblie că nu voi publica ce-mi spuneți.

Doctorul ezită o bucată lungă de vreme și luă cîteva guri de cafea. Pentru cîteva clipe am avut impresia că se va ridica și îmi va cere să plec. După aceea se relaxă însă puțin și zise:

– Inițial eu l-am tratat pe domnul Hooten. În familia dumnealui au mai existat cazuri de schizofrenie. De această boală au suferit mama și, posibil, bunica dînsului. Se întîmplă adesea ca genetica să joace un rol important în această maladie. El a mai fost internat în timpul colegiului, dar, remarcabil, a reușit să termine facultatea de drept. După cel de-al doilea divorț, s-a mutat în Clanton la jumătatea anilor șaizeci, căutînd un loc de unde să o ia de la capăt. A urmat un nou divorț. Adora femeile, dar nu putea face față unei relații. Era destul de îndrăgostit de Rhoda Kassellaw și pretindea că o ceruse în mod repetat în căsătorie. Sînt convins că acea tînără domniță era cumva speriată de el. Moartea ei a însemnat o traumă enormă pentru el. Iar cînd juriul a refuzat să-l trimită pe ucigaș la moarte atunci el... cum să spun... a trecut linia de demarcație.

– Vă mulțumesc pentru că folosiți termeni comuni, am zis eu.

Îmi aminteam prea bine diagnosticul pe care i-l puseseră oamenii din oraș.

– Auzea tot felul de voci, cea mai importantă fiind cea a doamnei Kassellaw. Îi vorbeau și cei doi copii mici ai femeii. Îl implorau să o ajute și să o salveze. Îi descriau oroarea de a-și vedea mama violată și ucisă în propriul pat și dădeau vina pe domnul Hooten că nu o salvase la timp. Și ucigașul, domnul Padgitt, îl chinuia cu rîsete batjocoritoare din închisoarea unde se afla. De multe ori l-am urmărit pe circuitul video intern cum urla la Danny Padgitt din camera lui de aici.

– A menționat vreodată jurații?

– Oh, da, tot timpul. Știa că trei dintre aceștia – domnul Fargarson, domnul Teale și doamna Root – refuzaseră să îl condamne la moarte pe acuzat. Le striga numele în mijlocul nopții.

– E uimitor! Jurații au depus jurămînt să nu discute cu nimeni despre modul în care au votat. Noi n-am știut cum au votat pînă acum o lună.

– Păi, el a fost asistentul procurorului.

– Da, așa e.

Mi-l aminteam perfect pe Hank Hooten stînd lîngă Ernie Gaddis la proces, ținîndu-și mereu gura închisă, părînd plictisit și detașat de procedurile care se desfășurau în sala de judecată.

– Și-a exprimat vreodată dorința de a căuta răzbunare?

O nouă gură de cafea și o altă pauză în vreme ce doctorul se gîndea dacă să răspundă sau nu.

– Da. Îi ura pe juraţi. Îi voia morți, ca și pe domnul Padgitt.

– Și atunci de ce a fost eliberat?

– Nu pot vorbi despre externarea lui, domnule Traynor. Nu eram aici pe atunci și s-ar putea să existe ceva culpă penală din partea acestei instituții.

– Nu erați aici?

– Am fost plecat timp de doi ani ca să predau în Chicago. Cînd m-am întors, cu optsprezece luni în urmă, domnul Hooten plecase de mult timp deja.

– Dar i-ați trecut dosarul în revistă.

– Da, și starea dumnealui se îmbunătățise simțitor cîtă vreme am fost eu plecat. Doctorii i-au găsit amestecul potrivit de medicamente antipsihotice și simptomele i s-au diminuat substanțial. A fost dat în grija unui program comunitar de tratament din Tupelo, iar de acolo i s-a pierdut urma. Nu e nevoie să vă spun, domnule Traynor, că în acest stat tratamentul bolnavilor mintal nu constituie o prioritate, la fel ca în multe alte state de altfel. Ducem masiv lipsă de personal și de fonduri.

– Dumneavoastră l-ați fi externat?

– Nu vă pot răspunde. Cred că am ajuns în punctul în care am spus destule, domnule Traynor.

I-am mulțumit pentru timpul acordat, pentru amabilitate și i-am promis din nou că voi păstra confidențialitatea. Mi-a cerut să-i trimit o copie din ceea ce aveam să public.

M-am oprit la un fast-food din Jackson ca să mănînc un cheeseburger. De la un telefon public am sunat la redacție, întrebîndu-mă dacă nu cumva mai pierdusem și alte schimburi de focuri de armă. Margaret s-a simțit ușurată să-mi audă vocea.

– Trebuie să vii acasă, Willie, și încă repede, zise ea.

– De ce?

– Callie Ruffin a avut un atac cerebral. E în spital.

– E treabă serioasă?

– Mă tem că da.

44

Emiterea de obligaţiuni municipale în 1977 constituise sursa de bani pentru renovarea completă a spitalului orăşenesc. La unul din capetele parterului se găsea o capelă modernă, chiar dacă puţin cam întunecoasă, unde stătusem odată cu Margaret şi cu familia ei după moartea mamei sale. Acolo am găsit familia Ruffin. Erau toţi cei opt copii, toţi cei douăzeci şi unu de nepoţi şi toate nurorile şi ginerii, cu excepţia soţiei lui Leon. Era acolo şi reverendul Thurston Small, împreună cu un contingent serios de slujbaşi ai bisericii. Esau stătea la etaj, în secţia de Terapie Intensivă, aşteptînd lîngă camera unde era internată Miss Callie.

Sam îmi spuse că Miss Callie se trezise dintr-o moţăială cu o durere ascuţită în braţul stîng, apoi cu o amorţeală în piciorul stîng. În scurt timp începuse să bolborească incoerent. Ambulanţa o transportase în viteză la spital. Doctorul era convins că iniţial a fost vorba de un atac vascular cerebral, care la rîndul lui a declanşat un uşor atac de cord. Acum Miss Callie era monitorizată cu atenţie şi se găsea sub influenţa medicamentelor. Doctorul furnizase ultimele informaţii în jurul orei opt seara; starea ei fusese descrisă drept „serioasă, dar stabilă".

Vizitatorilor nu le era permis accesul, aşa că nu puteam decît să aşteptăm, să ne rugăm şi să-i salutăm pe prietenii ei pe măsură ce aceştia veneau şi plecau. După o oră petrecută în capelă eram gata să mă duc la culcare. Max, al treilea ca vîrstă dintre copiii lui Miss Callie, dar liderul lor incontestabil, organizase un soi de program pentru acea noapte. Cel puţin doi dintre copiii lui Miss Callie trebuiau să se găsească în spital la orice moment.

Am discutat din nou cu doctorul despre starea ei pe la ora unsprezece. Omul părea destul de optimist datorită faptului că situaţia era stabilă. Miss Callie „dormea", ca să folosesc cuvintele exacte ale doctorului, dar la o chestionare mai amănunţită el recunoscu faptul că o drogaseră serios ca să preîntîmpine un alt atac.

– Duceţi-vă acasă şi odihniţi-vă, ne sfătui el. Mîine s-ar putea să aveţi o zi lungă.

I-am lăsat pe Mario şi pe Gloria în capelă şi am plecat cu toţii acasă la mine, unde am mîncat îngheţată pe o verandă laterală. Sam îl dusese pe Esau acasă în Lowtown. Eram încîntat că restul familiei prefera să stea în casa mea.

Din cei treisprezece adulţi de acolo, doar Leon şi soţul Carlotei, Sterling, s-au atins de alcool. Am deschis o sticlă de vin, iar eu şi cei doi am renunţat la îngheţată.

Toată lumea era epuizată, mai ales copiii. Ziua începuse cu un drum la sala de judecată pentru a-l zări pe omul care terorizase întreaga noastră comunitate. Povestea asta părea acum că se petrecuse cu o săptămînă în urmă. În jurul miezului nopţii, Al adună familia laolaltă în biroul meu spaţios pentru o ultimă rugăciune. O „rugăciune în lanţ", cum îi spunea el, în cadrul căreia fiecare adult şi fiecare copil mulţumea pentru ceva şi cerea protecţia lui Dumnezeu pentru Miss Callie. Stînd acolo pe canapea, ţinîndu-mă strîns de mînă cu Bonnie şi cu soţia lui Mario, am simţit cu adevărat prezenţa Domnului. Ştiam că prietena mea nepreţuită, mama şi bunica celor de faţă, avea să iasă cu bine din încercare.

Două ore mai tîrziu stăteam întins în pat, complet treaz, auzind încă în timpane țiuitul ascuțit al puștii în sala de judecată, pocnetul sec al glonțului izbindu-l pe Danny și zgomotele debandadei care urmase. Am reluat în minte fiecare cuvînt rostit de doctorul Vero și m-am întrebat în ce fel de iad trăise bietul Hank Hooten în ultimii cîțiva ani. De ce i se dăduse drumul din nou în societate?

Mă mai îngrijora enorm Miss Callie, cu toate că starea ei părea a fi sub control datorită mîinilor pricepute care o îngrijeau.

Într-un tîrziu am adormit pentru vreo două ore, apoi am coborît la parter, unde i-am găsit pe Mario și pe Leon bînd cafea la masa din bucătărie. Mario plecase de la spital cu o oră înainte; nici o schimbare în starea ei. Plănuiau deja împreună să întocmească o dietă extrem de strictă de slăbire pentru Miss Callie, după ce aveau să o aducă înapoi acasă. În plus, ea trebuia să înceapă un program de exerciții, care să includă lungi plimbări zilnice prin Lowtown. Pe lîngă asta, era nevoie de controale medicale regulate, vitamine și mîncăruri slabe.

Erau cît se poate de serioși în privința acestui nou regim, deși toată lumea știa că Miss Callie va face exact așa cum voia ea.

Cîteva ore mai tîrziu, am început munca ingrată de a strînge lucrurile și chestiile inutile pe care le colectasem de-a lungul a nouă ani de ziar și de a-mi curăța biroul. Noul editor era o doamnă cu înfățișare plăcută din Meridian, Mississippi, care voia să înceapă lucrul chiar din acel sfîrșit de săptămînă. Margaret s-a oferit să mă ajute, însă eu voiam să o iau cu încetișorul și să îmi amintesc de cît mai multe în vreme ce goleam sertare și fișiere. Era un moment de intimitate și preferam să îl petrec complet singur.

Am luat în sfîrșit cărțile domnului Caudle de pe rafturile prăfuite unde fuseseră puse cu mult înainte de sosirea mea la ziar. Intenționam să le depozitez undeva acasă, în eventualitatea că apărea vreo rudă a lui și începea să pună întrebări.

Mă încercau sentimente amestecate. Tot ce atingeam îmi amintea de un articol, de un termen limită, de un drum prin ţinut în urmărirea unei piste, un interviu cu un martor ocular sau o întîlnire cu cineva despre care speram că se va dovedi suficient de interesant pentru un profil personal. Cu cît mai repede terminam împachetarea, cu atît mai aproape eram de plecarea din acea clădire şi de prinderea unui avion care să mă ducă peste mări şi ţări.

Bobby Ruffin m-a sunat pe la nouă şi jumătate. Miss Callie se trezise, se ridicase în capul oaselor, băuse nişte ceai, aşa că se permisese accesul vizitatorilor pentru cîteva minute. Am luat-o la fugă către spital. Sam m-a întîmpinat în hol şi m-a condus prin labirintul de încăperi către secţia de Terapie Intensivă.

– Nu spune nici o vorbă despre ceea ce s-a întîmplat ieri, bine? mă avertiză el în timp ce alergam amîndoi.

– Categoric.

– Nimic emoţionant. Doctorii nu permit nici măcar accesul nepoţilor; le e teamă ca inima ei să n-o ia razna. Totul trebuie se se desfăşoare în cea mai mare linişte.

Miss Callie era trează, dar abia îşi ţinea ochii deschişi. Mă aşteptasem să îi văd ochii aceia strălucitori şi zîmbetul larg cît lumea, însă ea abia dacă era conştientă. M-a recunoscut, ne-am îmbrăţişat şi am bătut-o uşor pe mîna dreaptă. Mîna stîngă era ocupată de o perfuzie intravenoasă. În încăpere se mai găseau Sam, Esau şi Gloria.

Voiam să rămîn cîteva minute singur cu ea, ca să îi pot spune în sfîrşit că vîndusem ziarul, dar Miss Callie nu era în stare să suporte asemenea veşti. Era trează de aproape două ore şi era clar că avea nevoie de somn. Poate că peste o zi sau două vom putea discuta pe îndelete pe această temă.

După cincisprezece minute a apărut doctorul şi ne-a cerut să plecăm. Ne-am conformat, ne-am întors acolo, şi uite aşa veghea a continuat pe toată durata zilei de 4 iulie, cu toate că nu ni s-a mai permis accesul în secţie.

Primarul decisese că ziua de 4 iulie va trece fără focuri de artificii. Auzisem destule explozii şi suferisem destul de pe urma prafului de puşcă. Date fiind circumstanţele tensionate în care trăise oraşul, nimeni n-a ridicat nici o obiecţie. Restul a rămas neschimbat. Fanfara a cîntat, parada s-a ţinut pe străzile principale şi politicienii şi-au rostit discursurile, chiar dacă mai reduse ca număr şi intensitate. Senatorul Theo Morton s-a abţinut de la orice spectacol. S-a distribuit din belşug îngheţată, limonadă, friptură de porc, vată de zahăr – gustările şi mîncarea obişnuite de pe pajiştea din faţa tribunalului.

Însă oraşul intrase în transă. Sau poate că era vorba doar de mine. Poate că eu obosisem în asemenea hal, încît nimic nu mi se mai părea la locul lui. Dispuneam însă cu siguranţă de remediul necesar.

După discursuri am plecat din piaţă şi m-am dus înapoi la spital – un ocol care începea să devină monoton. Am vorbit cu Fuzzy, care întreţinea curăţenia în parcarea spitalului, şi cu Ralph, care spăla ferestrele holului principal. M-am oprit pe la cantină şi am cumpărat o limonadă de la Hazel, apoi am discutat cu doamna Esther Ellen Trussel, care gestiona biroul de informaţii al serviciilor auxiliare ale spitalului Pink Ladies. În sala de aşteptare de la etajul doi l-am găsit pe Bobby cu soţia lui Al; se uitau la televizor ca două stafii. Tocmai îmi deschideam şi eu o revistă, cînd s-a ivit Sam, alergînd.

– A mai avut un atac de cord! izbucni el.

Am sărit toţi trei în picioare, ca şi cum ar fi trebuit să plecăm urgent undeva.

– Tocmai s-a întîmplat! Au adus echipa de resuscitare acolo!

– Sun acasă, am anunţat eu şi m-am îndreptat spre telefonul cu fişe din hol.

Îmi răspunse Max. Cincisprezece minute mai tîrziu întreaga familie Ruffin se strînsese în capelă.

Doctorii părură că stau o veşnicie pînă să ne ofere ceva informaţii. Ceasul arăta aproape opt seara cînd medicul ei curant

intră în capelă. Se ştie foarte bine că doctorii sînt greu de citit, însă ochii lui grei şi sprîncenele încruntate transmiteau cît se poate de clar mesajul de rău augur. Ne descrise „criza ei cardiacă serioasă", cu cei opt copii ai lui Miss Callie înconjurîndu-l strîns. Miss Callie fusese pusă pe aparatul de respiraţie artificială, deoarece nu mai putea respira singură.

În mai puţin de o oră, capela se umplu cu prietenii ei. Reverendul Thurston Small conducea un mic grup care se ruga non-stop lîngă altar. Oamenii intrau şi ieşeau de acolo după cum aveau chef. Bietul Esau stătea în ultimul rînd, gîrbovit şi complet epuizat. Îl înconjurau nepoţii, cu toţii foarte tăcuţi şi plini de respect.

Am aşteptat ore întregi. Cu toate că am încercat să zîmbim şi să părem optimişti, în capelă plutea un sentiment de condamnare la ceva definitiv. Ca şi cum începuse deja ceremonia funerară.

A trecut pe acolo şi Margaret. Am vorbit cu ea în hol. Ceva mai tîrziu, m-au găsit soţii Fargarson şi au cerut să vorbească cu Esau. I-am condus în capelă, unde cei doi au fost întîmpinaţi cu căldură de familia Ruffin, cu toţii exprimînd condoleanţe pentru pierderea fiului lor.

Pe la miezul nopţii eram cu toţii amorţiţi şi pierdusem noţiunea timpului. Aveam sentimentul că trec minute, şi, cînd mă uitam la pendula de pe perete, mă miram unde s-au dus atîtea ore. Voiam să plec, fie şi numai ca să ies pe afară şi să respir nişte aer curat. Doctorul însă ne avertizase să stăm pe aproape.

Groaza ne-a lovit cu putere cînd acelaşi doctor ne-a strîns în jurul lui şi ne-a spus pe un ton grav că sosise clipa unui „moment final alături de familie". Se auziră exclamaţii şocate, apoi cîţiva au izbucnit în plîns. N-am să uit niciodată cum Sam a ţipat în gura mare:

– Un moment final?

– Deci e gata? a întrebat Gloria, cu groaza întipărită pe chip.

Înspăimîntaţi şi uluiţi, l-am urmat pe doctor afară din capelă, de-a lungul coridorului, sus pe trepte, mişcîndu-ne cu toţii cu picioarele de plumb ale cuiva care se îndreaptă spre propria execuţie. Asistentele ne-au ghidat prin labirintul secţiei. Citeam pe chipurile lor exact sentinţa de care ne era cel mai mult groază.

În vreme ce familia se strîngea în camera micuţă, doctorul îmi atinse braţul şi îmi spuse:

– E un moment doar pentru familie.

– Aveţi dreptate, am rostit eu, oprindu-mă.

– E în regulă, interveni Sam. Şi el face parte din familie.

Ne-am înghesuit în jurul lui Miss Callie şi a aparatelor care o menţineau în viaţă, cele mai multe dintre ele fiind deja deconectate. La piciorul patului ei au fost aşezaţi cei mai mici doi nepoţi. Esau se aşează cel mai aproape de ea şi o mîngîie blînd pe faţă. Miss Callie ţinea ochii închişi; nici măcar nu părea să mai respire.

Era împăcată. Soţul şi copiii îi atinseră trupul, în vreme ce plînsetele din încăpere deveneau de nesuportat. Stăteam într-un colţ, înghesuit în spatele soţului Gloriei şi al soţiei lui Al. Pur şi simplu nu-mi venea să cred că eram acolo şi că urmăream acea scenă.

Cînd Max reuşi să îşi stăpînească emoţiile cît de cît, o atinse pe Miss Callie pe braţ şi zise:

– Să ne rugăm.

Am înclinat capetele, şi în acea clipă cele mai multe plînsete încetară, cel puţin pentru o vreme.

– Doamne, fie voia Ta. Încredinţăm mîinilor Tale spiritul acestei copile credincioase a lui Dumnezeu. Pregăteşte-i un loc în Împărăţia Ta cerească. Amin.

Am aşteptat răsăritul soarelui pe veranda de la birou. Voiam să fiu singur şi să plîng ca lumea fără să mă vadă nimeni. Durerea din casa mea însemna mai mult decît puteam suporta.

În vreme ce mă visam călătorind prin lume, mă încercase de mai multe ori viziunea întoarcerii în Clanton cu cadouri pentru Miss Callie. Voiam să îi aduc o vază de argint din Anglia, mătăsuri din Italia așa cum ea nu văzuse niciodată, parfumuri de la Paris, ciocolate din Belgia, o urnă din Egipt, un diamant mic din minele din Africa de Sud. Mă și vedeam prezentîndu-i darurile pe veranda casei ei, înainte de a mînca de prînz, după care aveam să discutăm despre locurile de proveniență ale acelor daruri. Voiam să-i trimit ilustrate din fiecare loc pe care îl vizitam. Aveam să revedem împreună toate pozele pe care le-aș fi făcut. Prin mine, Miss Callie urma să vadă întreaga lume. Avea să fie întotdeauna acolo, așteptîndu-mă cu nerăbdare, dornică să vadă ce îi aduceam de fiecare dată. Avea să își umple casa cu mici frînturi de lume și să dețină lucruri pe care nimeni nu le mai posedase în Clanton, indiferent că era alb sau negru.

Mă durea cumplit pierderea dragii mele prietene. Dispariția ei bruscă era o cruzime atroce, așa cum sînt toate disparițiile. Profunzimea despărțirii de ea era atît de mare, încît nu-mi imaginam cum aveam să-mi revin vreodată.

În vreme ce sub mine orașul se trezea încet la viață, m-am dus la birou, am dat cu piciorul în cîteva cutii din calea mea și m-am așezat pe scaun. Mi-am luat pixul și, pentru o lungă perioadă de timp, m-am holbat în gol la carnețelul meu de însemnări. În cele din urmă, încet, ca purtat în transa agoniei, mi-am început ultimul necrolog.

NOTA AUTORULUI

Puține legi rămîn neschimbate. După ce intră în vigoare, ele sînt studiate, modificate, amendate și adesea abrogate. Toată această agitație produsă de judecători și legiuitori reprezintă, în general, un lucru bun. Legile proaste sînt scoase din uz. Legile slabe sînt întărite. Legile bune sînt îmbunătățite și mai mult.

Mi-am permis mari libertăți din punctul de vedere al unor legi care existau în Mississippi în 1970. Cele pe care le-am tratat incorect în această carte au fost, între timp, amendate și îmbunătățite. Le-am utilizat în mod eronat ca să îmi fac povestirea să curgă. Fac asta tot timpul și nu mă simt niciodată vinovat, de vreme ce pot să mă exonerez de orice responsabilitate pe această din urmă pagină.

Dacă descoperiți aceste greșeli, vă rog să nu îmi scrieți scrisori. Îmi recunosc greșelile. Le-am comis intenționat.

Mulțumiri lui Grady Tollison și lui Ed Perry din Oxford, Mississippi, pentru amintirile lor legate de legi și proceduri vechi. Totodată, mulțumiri lui Don Whitten și domnului Jessie Phillips de la *The Oxford Eagle*. Mulțumiri și lui Gary Greene pentru sfaturile tehnice.

În 1970, *The Ford County Times,* unul dintre ziarele mai „colorate" din Mississippi, a dat faliment. Spre surprinderea și consternarea multora, ziarul a fost preluat de Willie Traynor, un tînăr în vîrstă de douăzeci și trei de ani care a abandonat colegiul. Viitorul ziarului părea extrem de cenușiu, pînă în ziua în care o tînără mamă a fost violată cu sălbăticie și apoi ucisă de un membru al renumitei familii Padgitt. Willie Traynor a relatat crima în toate amănuntele ei și ziarul a început să prospere. Ucigașul, Danny Padgitt, a fost judecat și condamnat la închisoare pe viață de tribunalul din Clanton, Mississippi, în urma unui proces dramatic. Însă nouă ani mai tîrziu, Danny Padgitt a fost eliberat condiționat. S-a întors în Ford County și, deodată, jurații care l-au condamnat au început să fie uciși.

rao
international
publishing
company

ISBN 973-576-893-3

9 789735 768935

www.rao.ro
www.raobooks.com